

**ÖSTERSUNDS
KOMMUN**

Kallelse till

Kultur- och fritidsnämnden

2021-09-22

Kl. 08:30

Domsalen, Rådhuset samt via Teams

**Kultur- och
fritidsnämnden**

Ledamöter

Per Lundgren (C), Ordförande
Johannes Andersson (C)
Linda Peterson Ödbring (C)
Lars Olof Lignell (M)
Therese Dahlgren Ekroth (M)
Maria Nerpin (S), 1:e vice ordförande
Thomas Andersson (S)
Eva Marcusdotter (S)
Thomas Dahlberg (MP)

Ersättare

Martin Nordman (C)
Monica Persson (C)
Göran Andersson (M)
Markus Olsson (M)
Thord Eric Nilsson (L)
Tommy Eliasson-Winter (S)
Lena Svegåre (S)
Pernilla Ingelsson (S)
Peter Bodemyr (V)

Datum
2021-09-22

Ärende	Föredragande	Tid
Östersunds kommuns kulturpris 2021 Dnr 00010-2021	Lena Byström	08.30 – 08.35
Kultur- och fritidsnämndens idrottsledarpris 2021 Dnr 00059-2021	Fredrik Lindberg	08.35 – 08.40
Ansökan om bidrag - Projekt för revidering av sjökort för Storsjön Dnr 00088-2021	Fredrik Lindberg	08.40 – 08.45
Yttrande - Medborgarförslag - Tankstation vid Storsjön Dnr 00097-2021	Fredrik Lindberg	08.45 – 08.50
Riktlinje för kultur och kulturstrategi Dnr 01031-2018	Lena Byström	08.50 – 09.05
Bidrag - Projekt Sommarteater i Östersund 2022-2024 Dnr 00068-2021	Lena Byström	09.05 – 09.10
Ansökan om extra verksamhetsbidrag Teaterverkstan Dnr 00099-2021	Lena Byström	09.10 – 09.15
Ansökan om föreningsstöd med anledning av Corona/Covid-19 - Byggnadsföreningen Nybygården Dnr 00057-2021	Lena Byström	09.15 – 09.20
Drift- och underhållsbidrag för samlingslokal - Ordenshuset i Brunflo Vikingafanan av IOGT-NTO Dnr 00101-2021	Lena Byström	09.20 – 09.25
Översyn - avgifter bidrag normer och uthyringsprinciper för idrotts- och fritidsverksamheten Dnr 00075-2019	Göran Matzén	09.25 – 09.35
Bidrag - Världscupen i Skidskytte 2021 Dnr 00090-2021	Göran Matzén	09.35 – 09.40
Bidrag - Nordiska ungdomsspelen NUS 2021 med anledning av Corona/Covid-19 Dnr 00104-2021	Göran Matzén	09.40 – 09.45

Datum
2021-09-22

Ärende	Föredragande	Tid
Lokstöd - Fördelning av utbetalning våren 2021 Dnr 00131-2021	Göran Matzén	09.45 – 09.50
Ansökan om reklam på ismaskin i Brunflo ishall Dnr 00105-2021	Jessicka Rosén	10.10 – 10.15
Avgifter vid elitseriespel - Östersund Basket Dam Dnr 00117-2021	Jessicka Rosén	10.15 – 10.20
Ansökan om föreningsstöd med anledning av Corona/Covid-19 - Östersunds Curlingklubb Dnr 00043-2021	Jessicka Rosén	10.20 – 10.25
Förutsättningar för att utöva handbollsverksamhet med klister Dnr 00083-2019	Eveline Vito	10.25 – 10.30
Yttrande - Medborgarförslag - Isbana på Lillsjön Dnr 00098-2021	Jens Tirén	10.30 – 10.35
Delårsrapport internkontroll 2021 Dnr 00086-2021	Ann-Charlotte Mähler	10.35 – 10.45
Budgetuppföljning/delårsbokslut/prognos 2021 Dnr 00079-2021	Ann-Charlotte Mähler	10.45 – 11.05
Medborgarförslag - Utegym vid Minnesgården Dnr 00093-2021	Joakim Halvarsson	11.05 – 11.10
Medborgarförslag - Utveckla området runt Lugnviks elljusspår Dnr 00094-2021	Joakim Halvarsson	11.10 – 11.15
Yttrande - Medborgarförslag - Utveckling av friluftslivet i Lugnvik Dnr 00095-2021	Joakim Halvarsson	11.15 – 11.20
Yttrande - Riktlinje för arbete med nationella minoriteter Dnr 00108-2021	Joakim Halvarsson	11.20 – 11.25

Datum
2021-09-22

Ärende	Föredragande	Tid
Delegationsärenden Dnr 00001-2021		
Meddelanden Dnr 00002-2021		
Överläggnings- och informationsärenden Dnr 00003-2021		13.45 – 16.20
Per Lundgren Ordförande	Alexandra Karlsson Nämndsekreterare	

Handläggare
Lena Byström

Tjänsteskrivelse - Östersunds kommuns kulturpris 2021

Sammanfattning av ärendet

Östersunds kulturpris har delats ut sedan 1969. Östersunds kulturpris består av en miniatyr av "Flöjtspelerskan" ur Tomas Qvarsebos skulpturgrupp "Kören" på Stortorget, ett diplom och en prissumma på 10 000 kronor tilldelas varje år person/-er som kommunen vill hedra för förtjänstfulla insatser inom kulturens område.

Kultur- och fritidsnämndens beredningsgrupp har bestått av Per Lundgren, Maria Nerpin och Linda Peterson Ödbring, de lämnar förslag till kulturpristagare vid nämndens sammanträde.

Förvaltningens förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämnden beslutar enligt beredningsgruppens förslag.

Underlag för beslut

- Kultur- och fritidsförvaltningens förslag till beslut 2021-09-07
- Tidigare pristagare 1969-2020

Beslutet skickas till

- Utdrag med motivering till pristagaren.

Bakgrund

Information om Östersunds kommuns kulturpris skedde i maj/juni och juli på kommunens hemsida och en stor kampanj på kommunens facebookside.

ÖSTERSUNDS
KOMMUN

Datum
2021-09-07

Diarienummer
KFN 00010-2021

Handläggare
Lena Byström

Sedan några år tillbaka mottar nämnden nomineringsförslag från kommunmedborgare via e-tjänst enligt beslut i kommunfullmäktige. Nomineringsförslagen ska vara inlämnade senast 15 augusti vilket också skett. Kultur- och fritidsnämndens beredningsgrupp kan också själv föreslå pristagare.

Underskrifter

Maj Eriksson
T.F Förvaltningschef

Lena Byström
Kultursamordnare

2020	Storsjöhyttan	glaskonst
2019	Anders Sunesson	konstnär
2018	Anna Erlandsson	konstnär, filmare
2017	Annika Norlin	musiker, författare
2016	Torben Sundqvist	teater
2015	Sara Strömberg	författare
2015	Anders Nilsson	illustratör
2014	Lennart Jonasson	fotograf
2013	Odd Larsson	konstnär
2013	Carl-Olof Tronje	konstnär
2012	Föreningen Gamla Östersund	kulturarv
2011	Östersunds revyn	revy
2010	Gunilla Nilsson-Edler	guide
2009	Anders Rasmusson	konst
2008	Märta Bohman	litteratur
2008	Birgitta Lindahl	litteratur
2007	Storsjöyran	musik mm
2006	Torbjörn Junhov	förläggare
2005	Gerda Sundström	konstbildare
2005	Mary Bergström	konstbildare
2004	Karin Bernholm	konstnär
2003	Tommy Andersson	musiker
2002	Lilian Semb	konst
2001	Stefan Nolervik	kulturredaktör ÖP
2000	Thorwald Mellergård	musiker
1999	Sofia "Fia" Gulliksson	mat och kultur
1998	Göran Jacobsson och Lena Waxell	Verkö Slott
1997	Hans Björkqvist	ÖSD Flyg- och Lottamuseum
1996	Per Halvarsson	målerimästare
1995	Ingemar Breding	ordförande ÖSD filmstudio
1994	Monika Sunding	ordförande Nattugglan
1994	Karin Skoglund	ordförande ÖSD konstklubb
1993	Martin Forslund	konstentusiast

1992	Lea Wennberg	nordist
1991	Olle Molander	jazzarrangör
1990	Carl-Göran Lindelöv	bred kulturgärning
1989	Britt Boström, Östersund	underhållare
1988	Rolf Lassgård	skådespelare
1987	Östersunds Sångarbröder	kör
1986	Kurt Skog, Östersund	musiklärare
1986	Akke Jonsson, Östersund	konstnär
1985	Jan Nilsson, Frösön	sångare
1984	Birger Bragée, Östersund	bred kulturgärning
1984	Hans Jacobsson, Östersund	
1983	Carl-Göran Ekerwald, Östersund	författare
1982	Lars Nylund, Östersund	grafiker
1982	Gabriella Önstad, Frösön	keramiker
1981	Kim Anderzon, Stockholm	skådespelare
1980	Karl-Fredrik Jehrlander	körledare
1979	Kerstin Johansson, Backe	barnboksförfattare
1978	Lars Sjösten, Stockholm	jazzmusiker
1978	Sture Nordin, Stockholm	jazzmusiker
1977	Nils H Lundgren, Östersund	bred kulturgärning
1976	Käte Räder, Östersund	pianist
1976	Sven Schylberg, Brunflo	hembygdsforskare
1975	Anita Persson, Östersund	textilkonstnär
1975	Annika Persson, Frösön	grafiker
1974	Sven Källstrand	körledare
1973	Gösta Lundberg, Östersund	filmfotograf
1972	Harriet Melin, Östersund	danspedagog
1971	Stig Bahlenberg, Hackås	amatörteaterledare
1970	Karl-Axel Suwe	arkitekt
1969	Hannah Ryggen, Trondheim	textilkonstnär

Handläggare
Fredrik Lindberg

Förslag till beslut - Kultur- och fritidsnämndens idrottsledarpris 2021

Sammanfattning av ärendet

Idrottsledarpriset avser att lyfta fram och synliggöra ideella idrottsledare i Östersunds kommun, vars ledarskap, engagemang och kunskap har stor betydelse för barn och ungdomars möjligheter att utöva idrott inom idrottsrörelsen i kommunen.

Förvaltningens förslag till beslut

1. Kultur- och fritidsnämnden beslutar enligt beredningsgruppens förslag till mottagare av idrottsledarpriset.
2. Pengarna tas ur nämndens anslag för idrottsledarpris, ansvar 43 200, verksamhet 30011.

Underlag för beslut

- Kultur- och fritidsförvaltningens tjänsteförslag, 2020-09-08
- Nomineringar till idrottsledarpriset 2021
- Förteckning utdelade idrottsledarpris 2018-2020

Beslutet skickas till

- Pristagaren
- Ann-Charlotte Mähler, ekonom Kultur- och fritidsförvaltningen
- Jennie Axell, administratör Kultur- och fritidsförvaltningen

Handläggare
Fredrik Lindberg

Bakgrund

Idrottsledarpriset avser att lyfta fram och synliggöra ideella idrottsledare i Östersunds kommun, vars ledarskap, engagemang och kunskap har stor betydelse för barn och ungdomars möjligheter att utöva idrott inom idrottsrörelsen i kommunen. Priset som instiftades år 2006, ska i första hand tilldelas en person, men i undantagsfall två personer. Person/erna ska vara verksam(ma) som ideell(a) ledare inom en eller flera idrottsföreningar i Östersunds kommun och som i betydande omfattning ägnar tid och kraft åt sin ledargärning. Prissumman är på 10 000 kronor.

Kultur- och fritidsnämndens beredningsgrupp har haft i uppgift att bereda nomineringarna till priset och kommit fram till ett förslag på mottagare som presenteras på sittande Kultur- och fritidsnämnd. I beredningsgruppen ingår nämndens ordförande Per Lundgren, vice ordförande Maria Nerpin och nämndledamot Linda Petersson.

Underskrifter

Maj Eriksson
Tf Förvaltningschef

Joakim Halvarsson
Enhetschef

Nominera till Idrottsledarpriset

✓ 1. Nominering

Jag vill nominera följande person

Bengt Boogh Östersund-Frösö Fäktklubb

Motivering

Beskriv tydligt på vilket sätt den nominerade personen har stor betydelse för ban och ungdomar inom idrottsrörelsen.

Förslag till Östersunds kommuns idrottsledarstipendium

Östersund-Frösö Fäktklubb vill föreslå vår fäktmästare Bengt Boogh till stipendiet.

Det är inte lätt att på ett enkelt sätt beskriva någon med snart 30 års ledarerfarenhet bakom sig, normalt sett brukar det vara mycket äldre herrar eller damer i idrottsrörelsen som har så lång tid som ledare bakom sig. Det betyder att Bengt har varit ledare i hela sitt vuxna liv vilket vi tror är mycket ovanligt med hänsyn till hans ålder på snart 50 år.

Som motivering så ska vi återge det vi vet om hans ledarfilosofi, från vad den var och till vad den har blivit. Bengt är fd truppbefäl och fanjunkare i flygvapnet, det var påtagligt i den tidiga tränarkarriären. I begynnelsen så handlade det som för så många andra om medaljer och pallplatser. Framgångarna kom till och från med ett hårdfört ledarskap. Det skulle komma att utvecklas till något större och bättre. Det tog flera år och förvandlingen kom gradvis, han hade provat det tuffa ledarskapet med vissa framgångar. Nu ville han högre och fick ompröva hela sitt ledarskap och filosofin kring det.

Det vi ser nu är en ledare som är mycket mån om sin klubb och medlemmarna, alla får samma chans att träna utifrån sina ambitioner och förutsättningar. Sammanhållningen bland fäktarna är helt unik i Sverige, vi har många andra klubbars ögon på oss som med avund ser på en välmående klubb med många ungdomar.

Bengt ville nå högre som tränare och ledare, en av metoderna för det blev att flytta fokus från medalj jakt till att jobba långsiktigt. Då blir det framgångar ändå, de kommer med tiden och vi får då en mer välmående förening. En annan fokusändring är det större perspektivet, varför bara träna upp fäktare? Det klarar ju vem som helst av med lite utbildning. Hans nuvarande inställning är unik: han vill inte träna upp fäktare bara för sakens skull, utan fler ska få chansen till en en meningsfull fritid i fäktsporten och bredda verksamheten. Det här är hans bidrag till nästa generation ungdomar, att få se dem växa som fäktare och människor.

Han har bland annat dessa meriter i sitt bagage:

- Ombudsman för fäktningen i Jämtland/Härjedalen 1992/1998
- Godkänd fäktmästare 1994
- Utexaminerad från ungerska idrottshögskolan 1996
- Examen från Bosön idrottsfolkshögskolan 2001
- Tränare ÖFFK 1993-pågående
- Examen från GIH elittränarutbildning 2021

Med vänlig hälsning

För ÖFFK styrelse

Patrik Joelsson

Ordförande

Jag som nominerar heter

Patrik Joelsson

Kontaktuppgifter uppgiftslämnare

Telefonnummer

070-368 77 90

E-postadress

patrik@fencing.se

Kontaktuppgifter till den nominerade - för att underlätta hantering vid ev. vinst(ej obligatoriskt)

E-postadress till den nominerade

boogh71@gmail.com

Telefonnummer till den nominerade

070-236 56 31

Nominera till Idrottsledarpriset

✓ 1. Nominering

Jag vill nominera följande person

Nominera en idrottsledare som arbetar ideellt i en idrottsförening i Östersunds kommun och som inte är avlönad eller anställd i en idrottsförening.

Björn Gidlund

Vilken förening tillhör den nominerade?

ÖFK AKADEMIN

Motivering

Beskriv tydligt på vilket sätt den nominerade personen har stor betydelse för barn och ungdomar inom idrottsrörelsen.

Björn är tränare inom öfk pojkar -08 han brinner verkligen för fotbollen och är ett föredöme som ledare. Han ser alla och alla ska få spela. Han har också gått på eget bevåg utbildningen uefa b som är 1 år och är en högskoleutbildning och som alla tränare måste ha för att kunna träna ett lag i dom högre seriesystemen. Utbildningen är förlagd i Gävle. Jag som storebror står på sidan om och har hört mycket om min bror som får mycket beröm av föräldrar. Han jobbar verkligen i det tysta och jag är helt övertygad om att han är en framtids man inom ÖFK och det lär behövas om vi ska spela i dom högre serie systemen i framtiden.
Mvh Johan

Jag som nominerar heter

Johan Gidlund

Kontaktuppgifter uppgiftslämnare**Telefonnummer**

070-622 38 09

E-postadress

johan.gidlund@jgy.se

Kontaktuppgifter till den nominerade - för att underlätta hantering vid ev. vinst(ej obligatoriskt)**E-postadress till den nominerade**

-

Telefonnummer till den nominerade

070-682 68 08

Utdelade idrottsledarpriser 2018-2020

Bilaga 1

Upplägget för idrottsledarpriser gjordes om från och med 2018.

Prissumma: 10 000 kronor

År	Namn	Förening	Idrott
2018	Pär Malmrot	Jemtland innebandy	Innebandy
2019	Karoline Östlund	IFK Östersund	Parafotboll
2020	Martin Persson	Östersundsgymnasterna	Gymnastik
2021			
2022			
2023			
2024			
2025			
2026			
2027			
2028			
2029			
2030			

Handläggare
Fredrik Lindberg

Tjänsteskrivelse - Ansökan projektbidrag för revidering av sjökortet över Storsjön

Sammanfattning av ärendet

Jämtlands Båtförbund (org.nr 802417-6227) ansöker om projektbidrag på 50 000 kr från Östersunds kommun för revidering av sjökortet över Storsjön. Sjäokortet reviderades senast 2006 och ett uppdaterat sjökort fyller en viktig funktion för samtliga intressenter av sjön inte minst av säkerhetsskäl.

Förvaltningens förslag till beslut

1. Kultur- och fritidsförvaltningen bifaller ansökan om projektbidrag på 50 000 kr från Jämtlands Båtförbund.
2. Pengarna tas ifrån konto 35013 (underhållskostnader mm) och betalas till Jämtlands båtförbund bankgiro nr 5894-3119.
3. Projektbidraget betalas ut senast 1 november 2021 under förutsättning att övriga bidragsparter i projektet lämnat medgivande till medfinansiering.

Underlag för beslut

- Kultur- och fritidsförvaltningens tjänsteskrivelse 2021-08-30
- Ansökan om projektbidrag
- Projektplan – Revidering av sjökort Storsjön

Beslutet skickas till

- Maj Eriksson, tf förvaltningschef Kultur- och Fritidsförvaltningen
- Joakim Halvarsson, enhetschef Kultur- och fritidsförvaltningen
- Joakim Åsgård, ordförande Jämtlands Båtförbund,
ordforande@jamtlandsbf.se

Handläggare
Fredrik Lindberg

- Ann-Charlotte Mähler, förvaltningsekonom Kultur- och fritidsförvaltningen
- Fredrik Lindberg, handläggare Kultur- och fritidsförvaltningen

Bakgrund

Jämtlands Båtförbund är det regionala förbundet som organiserar båtklubbarna i Jämtland. Förbundet är anslutet till det centrala förbundet Svenska Båtunionen. Jämtlands 17 båtklubbar har ca 1 000 organiserade medlemmar. Till detta skall läggas oorganiserade båtägare och andra intressenter av Storsjön.

Storsjön är i behov av ett nytt modernt sjökort för att möta den alltmer växande båttrafiken på sjön. De fyra kommunerna Östersund, Krokoms, Berg och Åre är tillsammans med tio andra parter tänkta finansörer.

Det nuvarande sjökortet över Storsjön togs fram 2006 med Jämtlands Båtförbund som huvudman. Projektet finansierades med stöd från EUs strukturfond Leader. 1847-1848 gjordes första sjökortet över Storsjön: "Karta öfver Storsjön med dess vikar och sund uti Jemtlands län" av S.P. Schnell och E. V. Nordbeck.

Båtlivet har under senare år haft en enorm tillväxt och numer har även Sjöräddningssällskapet en etablering i sjön. Ett uppdaterat sjökort fyller en viktig funktion för samtliga intressenter av sjön inte minst av säkerhetsskäl.

Jämtlands Båtförbund ansöker om ett projektbidrag med 50 000 kronor.

Ett bidrag till projektet ger kommunen rättighet att använda det producerade kartdatat i sin interna kommunala verksamhet, dock ej för publicering och extern spridning.

Jämtlands Båtförbund har tagit fram en projektplan som mer detaljerat beskriver projektet och övriga tilltänkta finansörer.

Totala kostnaden för sjökortet är 720 000 kr.

Det färdiga sjökortet trycks i 2 000 exemplar och kommer säljas till båtfolk och andra intressenter via båtklubbar och lokala försäljningsställen. Dagens sjökort över Storsjön kostar 350 kr/st ut till slutanvändaren. Det nya uppdaterade sjökortet kommer att säljas för ca 450 kr/st. Det digitala kartformatet kommer att tillgängliggöras mot ersättning i form av royalties hos producenter av kartplotters och appen Eniro på Sjön (prenumeration 139-199 kr/år till slutanvändaren). Eventuellt överskott från försäljning kommer att återfinansieras till förmån för båtlivet i Storsjön.

ÖSTERSUNDS
KOMMUN

Datum
2021-08-30

Diarienummer
KFN 00088-2021

Handläggare
Fredrik Lindberg

Underskrifter

Maj Eriksson
Tf Förvaltningschef

Joakim Halvarsson
Enhetschef

Östersund

2021-05-04

Kommunstyrelsen i Östersunds kommun

831 82 Östersund

kundcenter@ostersund.se

Ansökan Projektbidrag för revidering av sjökortet över Storsjön

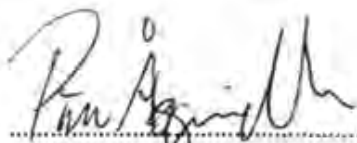
Jämtlands Båtförbund (org.nr 802417-6227) ansöker om stöd från **Östersunds kommun** för revidering av sjökortet över Storsjön.

Båtlivet har under senare år haft en enorm tillväxt och numer har även Sjöräddningssällskapet en etablering i sjön. Ett uppdaterat sjökort fyller en viktig funktion för samtliga intressenter av sjön inte minst av säkerhetsskal.

Jämtlands Båtförbund ansöker om ett projektbidrag med **50 000 kronor**

Ett bidrag till projektet ger kommunen rättighet att använda det producerade kartdatat i sin interna kommunala verksamhet, dock ej för publicering och extern spridning.

Bifogat finns en Projektplan som mer detaljerat beskriver projektet och övriga tilltänkta finansiärer.

Pär Åsgårdh, ordförande

Kontaktuppgifter:

Jämtlands Båtförbund

ordforande@jamtlandsbf.se

070-348 51 28

Arbetsgruppen för revidering

mjala528@gmail.com

070-653 97 63, Lars Göransson

Projektplan Revidering av Sjökort Storsjön

Bakgrund

Jämtlands Båtförbund är det regionala förbundet som organiserar båtklubbarna i Jämtland. Förbundet är anslutet till det centrala förbundet Svenska Båtunionen. Jämtlands 17 båtklubbar har ca 1 000 organiserade medlemmar. Till detta skall läggas oorganiserade båtägare och andra intressenter av Storsjön. De fyra kommunerna runt sjön är växande och sjön som friluftsmål har en stark attraktionskraft som marknadsförs starkt.

Storsjön är i behov av ett nytt modernt sjökort för att möta den alltmer växande båttrafiken på sjön.

Historik

Det ursprungliga sjökortet över Storsjön togs troligen fram under 1800-talet som hjälp till den kommersiella båttrafik som bedrevs på sjön innan vägar och järnväg gjorde sitt intåg. Kortet bestod på den tiden av en enkel tryckt karta med handlodat kartdata. Datat var i de första versionerna redovisat i tum som sedermera översattes till meter. Ett modernare kort togs fram under 70-talet, det sk seglarkortet som egentligen var en översättning av det gamla kortet med ett antal rättningar. Då gjordes inga riktiga fältmätningar.

Det nuvarande sjökortet över Storsjön togs fram 2006 med Jämtlands Båtförbund som huvudman. Projektet finansierades med stöd från EU's strukturfond Leader. Framtagandet drevs som ett samarbetsprojekt med ideella krafter från båt- och fiskeklubbar kring sjön. Det gjordes omfattande fältmätningar och en professionell entreprenör anlätades för att sätta samman kartdatat. Resultatet blev ett tryckt kort i A1-format bestående av två ark. Det togs dessutom fram en digital variant för laptop och handdatorer. Sedermera har det också tagits fram kartdata för enklare presentation på kartplottrar. Kartdatabasen i dagens kort motsvarar inte dagens krav för kartplottrar och den alltmer populära tjänsten Eniro på sjön kan inte publicera vårt nuvarande sjökort.

Sjökortsprojektet var mycket lyckat och resulterade i ytterligare ett utvecklingsprojekt som finansierades med intäkterna från kortet och ytterligare bidrag från EU's strukturfond Leader. Det var etableringen av gästhamnen i Kungsgårdsviken.

Båtlivet har under senare år haft en enorm tillväxt och numer har även Sjöräddningssällskapet en etablering i sjön. Ett uppdaterat sjökort fyller en viktig funktion för samtliga intressenter av sjön inte minst av säkerhetsskäl.

Projektidé

Jämtlands Båtförbund har bildat en arbetsgrupp med uppgift att ta fram ett nytt sjökort. Arbetsgruppen kommer efterhand att ta in extra resurser för kompletterande fältmätningar. En extern entreprenör kommer att anlitas för sammanställning och framtagande av digitalt material och tryckning av kortet. Det tryckta kortet kommer att vara ett Båtsportkort vilket är ett spiralbundet papperskort i A3-format tryckt på väderbeständigt papper.

Det färdiga kortet kommer att säljas till båtfolk och andra intressenter via båtklubbar och lokala försäljningsställen. Det digitala kartformatet kommer att tillgängliggöras mot ersättning i form av royalties hos producenter av kartplottrar och Eniro på Sjön. Eventuellt överskott från försäljning kommer att återfinansieras till förmån för båtlivet i Storsjön

Kostnads kalkyl

Kostnader	
Ortofoton (kartdata) från Lantmäteriet	25 000
Analys av kartdata och skapande av kartdatabas	110 000
Omhändertagande av intressenters kompletteringar	70 000
Tryckning av 2000 ex	160 000
Fältmätningar	120 000
Teknisk utrustning för sjömätning	90 000
Bränsle	25 000
Utprickning	100 000
Projektkostnader	40 000
Summa	720 000

Finansieringsplan

Intäkter	
EU's strukturfond Leader Sjö o skog	300 000
Östersunds kommun	50 000
Krokoms kommun	50 000
Åre kommun	50 000
Bergs kommun	50 000
Länsstyrelsen i Jämtlands län	50 000
Regleringsmedel	50 000
Bidrag från Svenska Båtunionen	50 000
Egen insats Jämtlands Båtförbund	30 000
Ideella arbetsinsatser 400 timmar á 100 kr	40 000
Summa	720 000

Tidplan

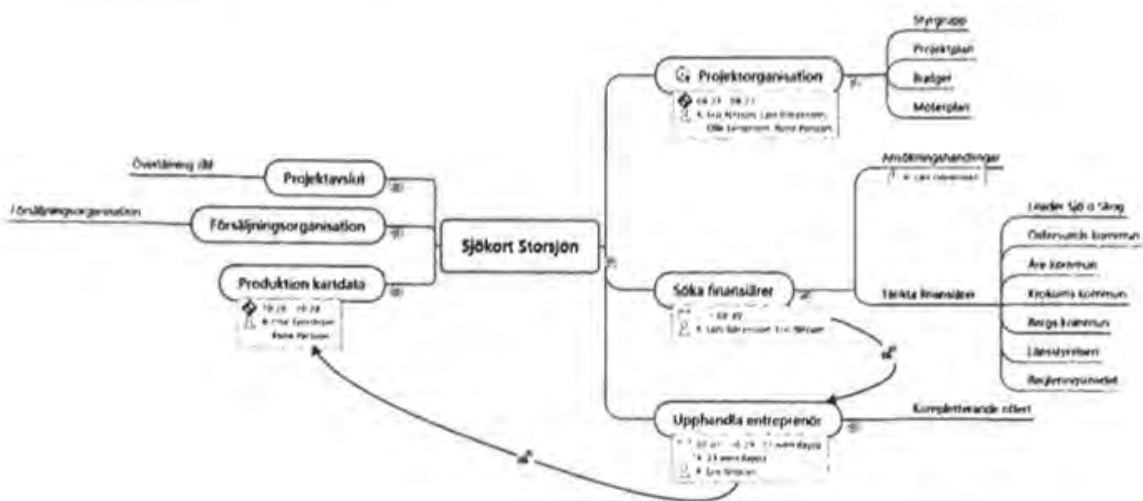

Organisation

En arbetsgrupp bildas bestående av intressenter från olika organisationer.

Styrgruppen kommer att bestå av Styrelsen i Jämtlands Båtförbund, ordförande Pär Åsgårdh

Intressentorganisation	Person (organisation)	Funktion
Jämtlands Båtförbund	Eric Nilsson (Östersunds Motorbåtsklubb)	Kassör
	Olle Ternström (Storsjöns Segelsällskap)	
	Lars Göransson (Dvårsätts Båt- o Varvsförening)	Ordförande
	Rune Persson (Dvårsätts Båt- o Varvsförening)	Sjömättningsansvarig
Jämttrollarna	Vakant	
Sjöräddningssällskapet	Vakant	

Fastställelse

Östersund 2021-...05.-...04..

Pär Åsgårdh

Pär Åsgårdh, ordförande Jämtlands Båtförbund

Handläggare
Fredrik Lindberg

Yttrande - Medborgarförslag tankstation vid Storsjön

Sammanfattning av ärendet

Ett medborgarförslag har remitteras för yttrande till kultur- och fritidsnämnden, miljö- och samhällsnämnden och tekniska nämnden inför slutgiltigt beslut i kommunfullmäktige.

Medborgarförslaget föreslår etablering av tankstation vid Storsjön.

Förvaltningens förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämnden antar förvaltningens förslag till yttrande.

Underlag för beslut

- Kultur- och fritidsförvaltningens tjänsteskrivelse 2021-09-06
- Yttrande - Medborgarförslag – Tankstation vid Storsjön
- Beslut KF 2021-05-24 § 152 Medborgarförslag - Tankstation vid Storsjön
- Medborgarförslag - Tankstation vid Storsjön

Beslutet skickas till

- Kommunstyrelsen

ÖSTERSUNDS
KOMMUN

Datum
2021-09-06

Diarienummer
KFN 00097-2021

Handläggare
Fredrik Lindberg

Underskrifter

Maj Eriksson
Tf Förvaltningschef

Joakim Halvarsson
Enhetschef

Datum
2021-09-15

Diarienummer
KFN 00097-2021

Till Kommunstyrelsen

Yttrande - Medborgarförslag – Tankstation (sjömack) vid Storsjön

Remissinstansen diarienummer: 00303-2021 § 152

Övergripande kommentarer

Kultur- och fritidsförvaltningen bifaller förslag till en tankstation (sjömack) vid Storsjön. Placeringen bör med fördel ske i Östersunds båthamn, då många båtägare ligger där samt att många båtgäster besöker hamnen.

Sjöräddningssällskapet (RS Storsjön), med två ribbåtar och en svävare, har planer på att etablera en personalbyggnad vid Östersunds båthamn. Det stärker ytterligare motiven till att både etablera en tankstation och att placeringen blir vid Östersunds båthamn.

Den viktigaste anledningen till att etablera en tankstation är minskat spill av drivmedel, som i stort sett blir obefintligt när man tankar från en tankstation.

Ställningstagande

I de kommunövergripande målen har Kommunfullmäktige givit Kultur- och fritidsförvaltningen i uppdrag att utreda förutsättningarna för en säker hantering av avfall och drivmedel i kommunens hamnanläggningar. En utredning som startade våren 2021 och är pågående i skrivande stund.

Så långt som utredningen hittills fortlöpt har fokus legat på var tankstationen bör placeras och utredningen har kommit fram till att placeringen bör ske i Östersunds båthamn.

Vidare anser Kultur- och fritidsförvaltningen att en tankstation ska investeras, drivas och underhållas av Östersunds kommun och inte av en förening. Några anledningar:

- Säkerhetsansvaret. Vid en eventuell utsläppolycka av miljöfarligt drivmedel har Östersunds kommun goda rutiner för att hantera en sådan händelse.
- Miljö- och samhällsansvaret. Kultur- och fritidsförvaltningen föreslår att en framtida investering av en tankstation bör ses som en samhällsfråga mer än att det är en investering som går att räkna hem rent ekonomiskt vid

försäljning av drivmedel. Alternativet att inte ha en tankstation i en båthamn har stor negativ miljöpåverkan på vattnet i Storsjön på grund av det drivmedelsspill som sker när båtägare hanterar drivmedelsdunkar vid tankning av sin båt.

Investering av en sjömack kostar ca 1,5 miljoner kronor.

ÖSTERSUNDS KOMMUN

Kultur- och fritidsförvaltningen

Yttrandet skickas till Kommunstyrelsen.

§ 152

Dnr 00303-2021

Anmälan av medborgarförslag - Tankstation vid Storsjön

Ett medborgarförslag har lämnats in till kommunen där förslagsställaren föreslår att kommunen anlägger en tankstation för båtar i Storsjön.

Kommunfullmäktiges beslut

1. Medborgarförslaget remitteras för yttrande till kultur- och fritidsnämnden, miljö- och samhällsnämnden och tekniska nämnden inför slutgiltigt beslut i kommunfullmäktige.
2. Nämndernas yttranden ska ha inkommit till kommunstyrelsen senast 2021-11-01.

Underlag för beslut

- Medborgarförslag, 2021-04-16

Beslutet skickas till

- Kultur- och fritidsnämnden
- Miljö- och samhällsnämnden
- Tekniska nämnden
- Huvudhandläggare vid kommunledningsförvaltningen
- Medborgarförslagsställaren

Lämna medborgarförslag

✓ 1. Kontaktuppgifter

Mina kontaktuppgifter**För- och efternamn**

ANGELICA STAVERFELT

c/o

-

Adress

BYE 120

Postnummer och ort

834 98 Brunflo

Telefon

-

E-postadress

angelica@staverfelt.se

Mobiltelefon

0731800011

Notifieringar

E-post

Vem är förslagslämnare?

Jag själv

✓ 2. Förslag

Rubrik

Ange namn på din idé.

Tank station vid Storsjön

Beskriv ditt förslag

Jag och många fler båtägare tycker att Östersund Kommun ska anlägga en tankstation vid Storsjön, någonstans i närheten av Östersund.

Det pratas om allt det miljöfarliga med tankstation men hur mycket drivmedel spills ner i Storsjön när alla tankar ur sina jeepdunkar?

Finns det istället en under bestämda timmar på dagen bemannad station där det är väl planerat för att inte drivmedel ska spillas i sjön så skulle vi nog spara en del på Storsjön.

Detta tycker jag ska tas upp till förslag. Då det är väldigt mycket båtar i Storsjön, de flesta med antingen stor eller liten motor, så det skulle nog gå med vinst. Men framförallt vinst för sjön.

Vet inte själv hur detta bäst ska genomföras men det finns nog andra stationer utmed vattendrag där man kan snappa upp förslag.

När kommunfullmäktige behandlar mitt förslag vill jag närvara

Nej

Handläggare
Lena Byström

Tjänsteskrivelse - Förslag till Riktlinje och Strategi Kultur

Sammanfattning av ärendet

I november 2018 fick kultur- och fritidsnämnden i uppdrag av Kommunfullmäktige att ta fram ett förslag till Strategi för kultur (KF §197 2018-11-06). Kultur- och fritidsnämnden fick under 2021 uppdraget att också arbeta fram Riktlinje Kultur. Riktlinje och Strategi för Kultur ska vara vägledande för politiska beslut de kommande åren och sedan revideras.

Förvaltningens förslag till beslut

1. Kultur- och fritidsnämnden godkänner Riktlinje för kultur med tillhörande bakgrundsrapport.
2. Kultur- och fritidsnämnden godkänner Kulturstrategi med tillhörande bakgrundsrapport.
3. Kultur- och fritidsnämnden föreslår kommunfullmäktige att anta Riktlinje för kultur samt Kulturstrategi.

Underlag för beslut

- Kultur- och fritidsförvaltningen tjänsteskrivelse 2021-08-27
- Bakgrundsrapport Riktlinje Kultur
- Riktlinje Kultur
- Bakgrundsrapport Strategi Kultur
- Strategi Kultur

Beslutet skickas till

- Kommunstyrelsen
- Kommunledningsförvaltningen Maria Hagnestad

Handläggare
Lena Byström

- Kultursamordnare Lena Byström

Bakgrund

Som del av det pågående arbetet att revidera alla kommunala styrdokument beslöt Kommunfullmäktige (KF §197 2018-11-06) att en ny Kulturstrategi skulle arbetas fram. Kultur- och fritidsnämnden fick uppdraget att ta fram denna och under 2021 fick nämnden också uppdraget att arbeta fram Riktlinje Kultur.

En bakgrundsrapport har arbetats fram vilken presenterar det utredningsmaterial som legat till grund för de föreslagna strategiska utvecklingsområdena i Strategi kultur. Kultur- och fritidsnämnden antog Bakgrundsrapport Strategi 2020-09-23 §70 vilken fastställdes efter remissomgång 2020-12-09. Yttrande på förslag till Strategi Kultur har redovisats och antagits av i KFN 2021-05-19 Dnr 01031-2018 §60.

Samtidigt antogs bakgrundsrapport Riktlinje Kultur och förslag till Riktlinje Kultur som då skickades på remiss till kommunens nämnder och politiska partier. Remissomgången slutfördes 2021-08-20.

Yttranden på förslag till Riktlinje Kultur har inkommit från fyra nämnder; Barn- och utbildningsnämnden, Vård- och omsorgsnämnden, Miljö- och samhällsnämnden och Social- och arbetsmarknadsnämnden. Fyra politiska partier ha inkommit med yttranden; Liberalerna, Moderaterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet. Nedan redovisas kortfattat de olika respondenternas synpunkter.

Barn- och utbildningsnämnden antar Förslag till riktlinje för kultur 2021 i sin helhet, med tillägget att det bör framgå i riktlinjen att den knyter an till Agenda 2030:s olika målsättningar för ökad hållbarhet och jämlikhet.

Vård- och omsorgsnämnden lämnar följande synpunkter över Kultur- och fritidsnämndens förslag till riktlinje för kultur:

- I riktlinjens inledning står det att ”Det ska vara möjligt att ta del av ett kulturutbud som präglas av mångfald och hög kvalité oavsett i vilken del av landet eller del av kommunen man bor i”. Vård- och omsorgsnämnden vill att det även ska stå oavsett hur man bor.
- Vård- och omsorgsnämnden anser att det under ställningstagande 4.1 bör läggas till möjlighet att upprätthålla och utveckla sin urfolkskultur med dess

Handläggare
Lena Byström

oskiljaktiga samband med traditionella samiska marker. Motivering: I lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk, 18 b §, står det att ”Kommunen ska inom ramen för sådan omsorg som erbjuds enligt 18 och 18 a §§ beakta de äldres behov av att upprätthålla sin kulturella identitet.”

• Vård- och omsorgsnämnden menar att socialtjänstlagen och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) bör finnas med som underlag under riktlinjens Relaterade dokument.

Miljö- och samhällsnämnden tillstyrker förslaget till Riktlinje Kultur.

Social- och arbetsmarknadsnämnden antar förslaget till Riktlinje Kultur.

Liberalerna har inga synpunkter på förslaget till riktlinje kultur.

Moderaterna kommenterar de olika ställningstagandena i förslaget: Angående punkten 4.3. så krävs det förtydliganden på vad ”*kulturell infrastruktur*” egentligen betyder och vilka kostnader som inryms i detta. Innebär det t.ex. helt förutsättningslöst att tillhandahålla ett nytt Kulturhus eller andra motsvarande kostnadsdrivande investeringar eller är det infrastruktur inom givna ramar och inom vissa belopp?

Utöver detta så har de två tillägg som förslag:

4.5. Östersunds kommun verkar för att tillgängliggöra och informera om stadens och kommunens historiska och kulturhistoriska arv.

4.6. Östersunds kommun tillämpar så kallad ”crowdfunding” som en del i att göra fler satsningar inom kulturlivet möjliga och för att möta aktiva och engagerade medborgares önskemål och kulturella drivkrafter.

Miljöpartiet kommenterar de olika ställningstagandena i förslaget:

4.1 De tycker att ”demokratiarbete” bör läggas till efter ”folkhälsoarbete” mitt i den första meningen, så att det blir ”folkhälso- och demokratiarbete”.

4.2 De tror att det vore bra om punkten också innehåller en utskrivning av de kulturpolitiska målen, för att tydliggöra vad kommunen strävar emot. Det kan göras efter nuvarande text som: ”De nationella kulturpolitiska målen är: Kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund. Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet. Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska prägla samhällets utveckling. För att uppnå målen ska kulturpolitiken: - främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor, - främja kvalitet och konstnärlig förnyelse, - främja ett levande kulturarv som

Handläggare
Lena Byström

bevaras, används och utvecklas, - främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan, - särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur."

4.2 Det är oklart vad punkten innehåller så vi föreslår att dela den i två: "4.3 Östersunds kommuns egen kulturverksamhet ska präglas av hög kvalitet och tillgänglighet.

4.4 Östersunds kommun tillhandahåller kulturell infrastruktur i form av scener och andra kulturlokaler till föreningar och andra ideella kulturutövare, vilket skapar förutsättningar för en aktiv och attraktiv fritid inom kulturområdet."

Ny punkt 4.6 Vi föreslår att en ny punkt läggs till, som då blir punkt 4.6: "Östersunds kommun samverkar med andra kulturaktörer, såväl regionalt, nationellt och internationellt, för ett bredare kulturutbud för fler."

Vänsterpartiet anser att riktlinjen ger tillsammans med bakgrundsrapporten en god bild av nuläget av kulturen inom kommunen. Den ger också en bra insikt i vad som har hänt sedan Plan för kultur antogs. Vänsterpartiet stödjer de förslag till ställningstagande som finns.

Riktlinjen bör kunna läsas utan att andra dokument behöver letas fram därför ser vi gärna att regeringens fastställda mål för kultur kopieras in även i riktlinjen. "Östersunds kommun strävar efter att uppfylla de av regeringen fastställda målen för kultur. Kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefrihet som grund. Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet. Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska präglade samhällets utveckling."

I bakgrundsrapporten under rubriken Kulturens finansiering, så står det att Jamtli får 10 miljarder av Östersunds kommun och att Region Jämtland Härjedalen har en budget för kultur på 152 miljarder. De antar att det är miljoner som avses.

Underskrifter

Maj Eriksson
TF Förvaltningschef

Lena Byström
Kultursamordnare

ÖSTERSUNDS
KOMMUN

Handläggare
Lena Byström

Sida
Kultur- och fritidsförvaltningens tjänsteskrivelse 5(5)

Datum
2021-08-27

Diarienummer
KFN 01031-2018

ÖSTERSUNDS
KOMMUN
STAAREN TJELTE

Strategi Kultur

Beslutad av:	Ange beslutande politiska instans, datum (YYYY-MM-DD) och paragraf
Diarienummer:	KFN 01031-2018
Dokumentansvarig:	Förvaltningschef Kultur- och fritidsförvaltningen
Författare:	Lena Byström, kultursamordnare
Dokumenttyp:	[Document::DocumentType]
Dokument-ID:	[Document::Prefix] – [Document::Number]
Version:	[Document::Version]
Berörd verksamhet:	[Metadata::Förvaltning]
Giltig från:	[Document::PublishDate]
Giltig till:	[Document::AlarmDate]
Antal sidor:	4

1. Inledning

Kulturpolitik handlar om att främja ett levande och oberoende kulturliv. Området omfattar kulturskaparnas villkor och människors tillgång till att ta del av kultur i alla dess former och själva kunna vara kulturellt skapande i hela kommunen.

Kulturen ska utgöra en gemensam beröringspunkt för att stärka den demokratiska, sociala, ekologiska och ekonomisk hållbarheten. I en växande kommun som Östersunds bidrar kultur till att minska avstånd och sociala klyftor i syfte att värna det öppna samhället och en mer sammanhållen kommun.

Demokratiaspekter, delaktighet, kulturens betydelse för människors livskvalitet samt möjligheter att skapa, utöva och uppleva kultur utgör här de viktiga komponenterna.

Den kulturpolitiska strategin anger de viktigaste fundamenten för hur Östersunds kommun ska jobba med kultur de närmaste fyra åren och ska kunna fungera som en hjälp i prioriteringar och val. Strategin har tagits fram i bred dialog med berörda organisationer och allmänheten. En digital kulturenkät har gett svar på hur invånarna i Östersunds kommun tänker om kulturlivet.

Östersunds kommun har ett rikt kulturliv omfattande professionella kulturinstitutioner, ett aktivt ideellt föreningsliv och fria kulturskapare. Kultur berör många olika verksamheter och aktörer. Kulturstrategin ska inspirera andra aktörer i kommunen så som föreningar, arrangörer, kulturaktörer, studieförbund, företag och invånare i kommunen att verka för att uppnå strategins utvecklingsområden.

2. Syfte

Strategins huvudsakliga syfte är att visa på utvecklingsområden inom kulturen i Östersunds kommun och denna ska ligga till grund för de politiska beslut som behövs inom området.

3. Avgränsningar

Strategin berör endast kommunens verksamheter inom kulturområdet.

Kulturstrategin beskriver de strategiska steg som kommunen måste ta för hållbar utveckling inom kulturområdet inom de närmaste fyra åren och utgår från de nationella och regionala målen inom kulturområdet.

4. Utvecklingsområden

4.1. Mötesplatser

Att skapa olika former av mötesplatser vidmakthåller och utvecklar det levande mötet människor emellan. Det är viktigt att främja och värdesätta plattformar för att demokratin ska kunna vidareutvecklas. Behovet av den offentliga och tillgängliga mötesplatsen fortsätter att vara viktig och lokalerna måste vara verksamhetsanpassade, funktionella och tillgänglighetsanpassade oavsett var man bor i kommunen.

Nya och befintliga mötesplatser för kultur inom Östersunds kommun behöver utvecklas. Det för att ge goda förutsättningar för optimala kulturella upplevelser för de som tar till sig olika kulturyttringar och är en viktig del i Östersunds attraktionskraft. Lika viktigt är det med adekvata lokaler för alla som skapar kultur.

4.2. Samverka och lärande

Viktigt är att ytterligare utveckla samverka med de inom kulturområdet aktiva aktörerna för att stärka allas möjligheter att konsumera och skapa kultur. Alla barn och unga i skolans olika stadier ska ha tillgång till kvalitativ kultur, både att ta del av professionell kultur och att få skapa själv tillsammans med professionella utövare. Att ytterligare utveckla partnerskap mellan samhällets aktörer behövs för att kunna erbjuda en mångfald av kunskap och lärande. I bildningstanken ligger att alla människor, oavsett ålder, kön, härkomst, socioekonomisk status, fysiska eller psykiska hinder, ska ha samma tillgång till kultur och personlig utveckling.

Kultur för, av och med unga ska stärkas. Östersunds kommun har goda förutsättningar att vara en rik och levande kulturkommun för barn och unga, särskilt viktigt för elever som upplever i utanförskap. Det kräver samordning av alla aktörer som har barn och unga som målgrupp. Där kultur kan berika barns och ungas fria tid samt lyfta fram hur Östersunds kommun kan stötta unga kulturskapare och kreativa talanger.

4.3. Digitalisering

Människors och framförallt yngre generationers konsumtionsmönster ändras snabbt och det skapar krav på att kulturlivet också produceras för den digitala scenen och det ska kunna konsumeras även den vägen. Digitalisering av ett kvalitativt kulturliv ger förutsättningar för att nå nya målgrupper och är viktig som ett alternativ till en del av det digitala utbudet som erbjuds. En ökad digitalisering ger också ökade förutsättningar för lärande och bildning. En viktig uppgift är också att uppmuntra digitalt skapande för alla åldrar.

4.4. Synliggöra

Att synliggöra och tillgängliggöra det kulturliv som finns i kommunen är inte mindre aktuellt idag än det varit tidigare. Kommunen bör i större uträkning skapa förutsättningar för att kulturlivets aktörer ska kunna informera om och marknadsföra kulturlivets evenemang, arrangemang och annan verksamhet inom kulturen för att göra den alltmer tillgänglig för alla invånare.

4.5. Samhällsbygge, tillväxt och näringsliv

Kulturen är viktig i det kollektiva samhällsbygget och där har de kulturella och kreativa näringarna en viktig plats att fylla kommunens näringsliv. I tillväxtstrategin ska kulturen och dess aktörer vara en central del för att bland annat vidareutveckla besöksnäringen. Kulturen ska vara garanten för att via intressanta evenemang öka kommunens attraktionskraft för gäster och permanent boende. Kommunen verkar aktivt för samernas möjlighet att utveckla sin urfolkskultur med dess oskiljaktiga samband med traditionella samiska marker.

5. Relaterade dokument

Riktlinje Kultur

ÖSTERSUNDS
KOMMUN
STAAREN TJELTE

Bakgrundsrapport strategi för Kultur

Beslutad av:	Kultur- och fritidsnämnden 2020-12-09 §111
Diarienummer:	KFN 01031-2018
Dokumentansvarig:	Förvaltningschef Kultur- och fritidsförvaltningen
Författare:	Lena Byström, kultursamordnare
Dokumenttyp:	[Document::DocumentType]
Dokument-ID:	[Document::Prefix] – [Document::Number]
Version:	[Document::Version]
Berörd verksamhet:	[Metadata::Förvaltning]
Giltig från:	[Document::PublishDate]
Giltig till:	[Document::AlarmDate]
Antal sidor:	608

Innehåll

Innehåll

Bakgrundsrapport strategi för Kultur	1
Innehåll.....	2
Innehåll.....	2
1. Inledning	5
1.1. Syfte	5
1.2. Avgränsningar	5
1.3. Verksamhetsområde/processgrupp	6
1.4. Metod	6
2. Teori.....	6
2.1. Svensk kulturpolitik.....	6
2.2. Kulturpolitiska trender inom kulturområdet	7
2.3. Lagar och riktlinjer	8
2.4. Ekonomi	8
2.5. Tillväxt.....	9
2.6. Geografi	9
2.7. Demokrati	9
2.8. Lönebidrag/lönestöd	9
2.9. Kulturevenemang	10
2.10. Nationella kulturvanor	10
2.11. Kulturpolitiska mål och kulturens finansiering	11
2.12. Internationella och nationella styrdokument	11
2.13. Region Jämtland Härjedalens styrdokument.....	11
2.14. Östersunds kommuns styrdokument	12
2.15. Kulturens finansiering	13
2.16. Kulturutgifter i Norden	18
2.17. Kulturella och kreativa näringar - KKN.....	18
2.18. Kulturskapare.....	19
3. Empiri Nuläge för kulturen i Östersunds kommun.....	20
3.1. Östersunds Kulturskolan.....	20
3.2. Östersunds bibliotek.....	21
3.3. Bild och form.....	21
3.4. Teater och drama	22
3.5. Musik	23

3.6. Dans	24
3.7. Litteratur.....	24
3.8. Film och media.....	24
3.9. Kulturarv	25
3.9.1. Stiftelsen Jamtli/Jämtlands läns museum	26
3.9.2. Hembygdsgårdar och Stadsmuseum.....	26
3.10. Folkbildning	26
3.11. Samisk kultur	27
3.12. Mötesplatser för vissa målgrupper.....	28
3.13. Mötesplatser för äldre.....	28
3.14. Kultur för och med funktionsnedsatta.....	28
3.15. Barn och unga	29
3.16. Kultur i skolan	30
3.17. Kulturföreningar	31
3.18. Kulturanläggningar i Östersunds kommun	31
3.19. Östersunds kommun som evenemangsstad.....	32
3.20. Kulturevenemang/arrangemang i Östersunds kommun	32
3.21. Bidragsnormer kulturen Östersunds kommun	33
3.22. Plan för kultur 2005 – Vad hände sen?	34
3.22.1 Tillgång och Tillgänglighet	34
3.22.2. Dialog, inflytande och bemötande	38
3.22.3 Kompetens och skapande verksamhet	39
3.22.4. Kultur, hälsa och tillväxt	40
3.23. Resultat medborgardialoger.....	44
3.23.1 Deltagande och svarsfrekvens.....	44
Kulturforum	44
Digitaliserad medborgardialog.....	46
Workshops.....	48
4. Avstämning planeringsdirektiv.....	50
5. Slutsats Kulturpolitik på lokal nivå	50
5.1. Utvecklingsområde 1 Mötesplatser och lokaler för kultur	51
5.1.1. Ekonomiska effekter	52
5.2. Utvecklingsområde 2 Samverka och lärande.....	52
5.2.1. Ekonomiska effekter	53
5.3. Utvecklingsområde 3 Digitalisering	53
5.3.1 Ekonomiska effekter	54
5.4. Utvecklingsområde 4 Synliggöra.....	54

5.4.1 Ekonomiska effekter	54
5.5. Utvecklingsområde 5 Samhällsbygge, tillväxt och näringsliv	54
5.5.1. Ekonomiska effekter	55
6. Kompetens	55
7. Relaterade dokument Referenser	55

1. Inledning

Kultur- och fritidsnämnden har fått i uppdrag av kommunfullmäktige att ta fram förslag till en Strategi för kultur i Östersund. Ett kulturpolitiskt styrdokument. Ambitionen är att arbeta med stor delaktighet i processen, skapa riktningvisare och lyfta blicken. Kulturstrategin ska vara ett effektivt verktyg för att öka samverkan, skapa kunskap, tillit och underlag för långsiktighet och hållbarhet.

Bakgrunden är att kommunfullmäktige gav Hållbarhetsberedningen i uppdrag att se över kommunens styrdokument och tydligare koppla dessa till kommunens nya styrmodell (Kommunfullmäktige §5 2017-02-16). I återrapporteringen konstaterades att ett antal styrdokument, däribland Plan för Kultur, byggde på den gamla styrmodellen och behövde därför revideras. I november 2018 fick kultur- och fritidsnämnden i uppdrag av fullmäktige att ta fram ett förslag till strategi för kultur (Kommunfullmäktige §197 2018-11-06).

En viktig del i arbetet med strategi för kultur är att involvera många i arbetet. Kultur är inte en avgränsad angelägenhet för en nämnd eller verksamhet, utan berör i stort sett alla politikområden. De kulturella aspekterna finns med när vi utvecklar samhället, bygger nya bostäder och offentliga miljöer. Kulturbegreppet finns med i skolans planering för elevers lärande, möjligheter att uttrycka sina drömmar och få utlopp för sin kreativitet. Kultur finns som en del i den dagliga verksamheten på våra äldreboenden och mötesplatser, men också i arbetet att stärka tillväxten och entreprenörskapet i kommunen. Kulturen är också viktig då det handlar om att skapa stolthet. Men framförallt utgör kulturen, med alla kulturskapare, föreningar och institutioner, en särskild kärna.

1.1. Syfte

Rapportens huvudsakliga syfte är att på ett sammanfattande sätt ge en bild av kommunens nuläge inom kulturens område. Belysa de nationella och regionala styrdokumenterna inom kulturen. En omvärldsanalys har ambitionen att ge perspektiv på Östersunds kommuns arbete med kultur i jämförelse med andra kommuner med liknande folkmängd och förutsättningar.

1.2. Avgränsningar

Projektet avgränsades till en grundläggande rapport som innehåller nulägesbeskrivning för de verksamheter som finns i kommunen inom kulturområdet, omvärldsanalys av hur jämförbara kommuner arbetar inom kulturområdet och redovisar de regionala och nationella målen och strategierna kring kultur. En del av det som är långsiktiga utvecklingsbehov inom kulturområdet.

Med rapporten som grund ska kulturstrategin komprimerat beskriva de strategiska steg som kommunen måste ta för hållbar utveckling inom kulturområdet inom de närmaste åren.

Projektet genomfördes inom kultur- och fritidsförvaltningens ordinarie budget och personella resurs.

1.3. Verksamhetsområde/processgrupp

Strategin går under verksamhetsområde Leda styra och organisera kultur och fritidsverksamhet. Dokumentet är en kommunövergripande strategi för ett horisontellt perspektiv.

1.4. Metod

Flera former av möten och dialoger med invånare, kulturbrukare och kulturutövare i Östersunds kommun har genomförts och vissa av dessa via digitala plattformar som nätbaserad dialog. Eventuella synpunkter och förslag som inkom i samband med dessa dialoger har beaktats i arbetet och redovisas senare i denna rapport.

2. Teori

Omvärlden förändras snabbt. En mer globaliserad ekonomi, en växande internationell migration, en allt snabbare digitalisering, omfattande klimatförändringar, en mer instabil och våldsam omvärld och en internationell utveckling med försvagad demokrati i många länder är utvecklingstendenser som har betydelse för Sverige.

2.1. Svensk kulturpolitik

Svensk kulturpolitik ska ge förutsättningar för allas deltagande i kulturlivet vare sig man söker vägar till bildning, kulturupplevelser eller till eget skapande. Det ska vara möjligt att ta del av ett kulturutbud som präglas av mångfald och hög kvalité oavsett i vilken del av kommunen man bor i. Det ska också vara möjligt att verka och förkovra sig som kulturskapare i hela kommunen.

Det är kulturpolitikens uppgift att arbeta för och bidra till att det finns ekonomiska och andra förutsättningar för den skapande verksamhet som inte annars skulle komma till uttryck – inte minst när det gäller förnyelse och utveckling av kulturen. En del i detta är att verka för goda villkor för de professionella kulturskaparnas konstnärliga arbete.

Konstnärligt skapande handlar i väsentliga avseenden om att göra annorlunda. Att utforska nya områden, ställa frågor, överskrida gränser, synliggöra olika aspekter av vår tillvaro och att göra detta med största möjliga kraft och trovärdighet, i det medium man valt att arbeta i. Konsten och de humanistiska vetenskaperna ger oss viktiga kunskaper och möjligheter att reflektera över våra liv och över samhället

och dess utveckling. Konsten i det offentliga rummet ger också oss invånare än rikare gemensamma ytor.

Vad som anses vara kvalitet varierar mellan tider och platser. Det varierar från genre till genre och mellan grupper och individer. Kulturskaparna har en nyckelroll i den ständigt pågående diskussionen om vad som är kvalitet på kulturområdet. Att kvalitet är centralt för kulturpolitiken innebär att dess innebörd ska bli föremål för politiska bedömningar.

I regeringens strategi för att stärka utvecklingskraften i Sveriges landsbygder (2008/09:167) poängteras kulturens och kulturmiljövärdenas betydelse för utveckling av den svenska landsbygden. Ett levande kulturutbud samt väl underhållna och utveckla kulturmiljöer är av stor betydelse för besöksnäringen både lokalt, regionalt och nationellt. Aktörer inom civilsamhället bidrar, inte minst hembygdsrörelsen, i hög grad till att kulturarvet och kulturmiljön kan tas till vara i samhällsutvecklingen.

De som i unga år upplever och skapar kultur bygger en grund för att även senare i livet kunna tänka i nya banor. Att som ung ha tillgång till och kunna använda sig av sin kreativitet och sina kulturella uttryckssätt är därför av stor betydelse även ur ett samhällsperspektiv. Där finns mycket vägledning via den nu lagstadgade Barnkonventionen.

Kulturen är ett omfattande fält som inbegriper många olika verksamheter och parter. Kultur ger mening åt våra liv och bidrar till livskvalitet och en god hälsa. Kulturen bidrar till ökade möjligheter för livslångt lärande samt ökad tolerans och öppenhet för nya intryck och människor. Kultur är också en tillväxtfaktor för att utveckla en levande stad och en levande region. Kulturen är en viktig bärare av de demokratiska värderingar som måste ligga till grund för ett öppet, tolerant och generöst samhälle för alla invånare.

Östersunds kommun växer och det ställer särskilda krav på människors välbefinnande, trygghet och trivsel. För att Östersunds kommun ska vara en attraktiv och aktiv kommun som många vill besöka men framförallt bo och leva i är kulturen en viktig resurs. Östersunds kommun är regionens största kommun med nära hälften av regionens invånare och har som enda stad i närområdet en betydande roll för kulturlivets utveckling i regionen. Östersunds kommuns kulturliv är i första hand byggt av och kring ideella krafter, föreningar och entreprenörer. Region Jämtland Härjedalens kulturinstitutioner spelar en viktig roll i det lokala och regionala kulturlivet och dess kulturinstitutioner finns samlade i kommunen.

2.2. Kulturpolitiska trender inom kulturområdet

Det går att se en gemensam rörelse i de nordiska länderna där den nationella nivån för över ekonomisk makt och ekonomiskt ansvar till regioner och grupper av kommuner. I Sverige har flera förslag till nationellt omfattande regionreformer misslyckats, men på kulturområdet har den så kallade kultursamverkansmodellen

införts 2011 och de regioner som faktiskt skapats har fått stor betydelse inom svenska kulturpolitik. Regionerna är låsta till att använda de statliga medlen till de bestämda ändamål som finansieringen av samverkansmodellen en gång hämtades från, och det har inte tillkommit några nya statliga medel som regionerna kan använda utifrån egna regionala prioriteringar.

Att kommuner har finansiella svårigheter är ingen ovanlighet och att det naturligtvis finns olika vägar att gå under ett besparingsarbete. Några kommuner har de senaste åren genomfört neddragningar inom kulturområdet. Det är viktigt att visa respekt för kulturens egenvärde. Att ge utrymme och grundläggande förutsättningar för att alla invånare ska få samma förutsättningar att kunna ta del av ett kulturutbud och att själva kunna vara skapande på sin fritid. I samhället och i flera länder runt om i Europa finns tydliga tecken på att yttrandefrihet och konstnärlig frihet utsätts för prövningar och begränsningar. Därmed ökar behovet av att säkerställa goda förutsättningar för ett fritt kulturliv.

Kulturen har också på olika sätt fortsatt att blomstra på olika håll i Sverige och Norden. Nya kulturarenor av alla slag byggs och fylls med kvalitativa verksamheter. Satsningar på verksamheter för barn och unga utvecklas och mötesplatser för alla åldrar ger möjligheter till att ta del av kultur och att själva vara kulturellt skapande.

2.3. Lagar och riktlinjer

De lagar som reglerar vissa delar av verksamheterna inom kulturområdet är bibliotek-, musei-, minoritets- och skollagen. Kulturområdet påverkas även av andra dokument, såsom FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna, FN:s barnkonvention, Agenda 2030, de av regeringen och riksdag fastställa nationella kulturpolitiska målen och Region Jämtland Härjedalens kulturplan. Samt kommunens olika policys, strategier och riktlinjer. Det mesta inom kulturområdet är frivilliga kommunala åtaganden. Jämställdhet, folkhälsa, barnperspektiv och tillgänglighet är viktiga inom området.

2.4. Ekonomi

Det ekonomiska utrymmet för kultur är beroende av kulturbudgetarna på kommunal, regional och statlig nivå. (se nedanstående mer detaljerad redovisning: 2.15 Kulturens finansiering). I ett långt tidsperspektiv är kulturens andel av budgetarna relativt stabil, vilket innebär att variationerna är kopplade till den övergripande ekonomin snarare än till politiska prioriteringar inom kulturen. Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) rapporterar om att den ekonomiska utvecklingen på kommunal och regional nivå både på kort och lång sikt kommer att kräva utökade resurser. Detta beroende på faktorer som till exempel sysselsättning och skatteunderlagets svagare utveckling samt demografin som innebär ett större behov av resurser och personal till skola, vård och omsorg. Myndigheten för Kulturanalys bedömer att den politiska nivån bör beakta riskerna för kulturområdet

med ett försämrat läge de närmaste åren. Till exempel nerskärningar på den regionala nivån innebär påfrestningar på det statliga bidragssystemet och så vidare.

2.5. Tillväxt

Politiskt nationellt och inom forskning, både kring folkhälsa och platsen betydelse för utveckling och tillväxt, är man fortsatt väldigt tydlig med kulturens roll i samhällsbygget. Att bygga en attraktiv plats att bo på eller att besöka bygger på att där finns ett gott kulturutbud som stor del av ett rikt fritidsutbud, förutom de grundläggande som bostad, skola och omsorg. Viktigt är att de kulturpolitiska ambitionerna har större möjligheter att nås genom en mer systematisk samverkan mellan flera politikområden.

2.6. Geografi

När det gäller geografi ser man att skillnaderna i förutsättningar för kulturlivet varierar stort mellan storstadsområden och övriga delar av landet. Samma gäller i jämförelse med de övriga nordiska länderna. I vår del av landet är det långt till städer och kommuner med permanenta statliga eller regionala kulturinstitutioner inom alla kulturdiscipliner. Befolkningsmängden i vår region saknar också förutsättningar för ett fullödigt kommersiellt utbud som finns att finna i större städer eller regioner med kortare fysiskt avstånd till möjligheter för kultur- och nöjesutbud.

Variationerna i olika gruppers kulturvanor visar sig också i de socioekonomiska jämförelserna. Vilket visar vikten av särskilda insatser av kunskapsökning kring vad skolans och utbildningens roll har för att ge alla möjlighet att delta i kulturlivet. Det stora ansvaret nationellt är att det är de centrala kommunerna inom varje region som ser till att det finns kulturell infrastruktur inom kommunen som tyngre arenor för kultur som konserthallar, teatrar, konsthallar och så vidare.

2.7. Demokrati

I resultaten av fördjupade analyser av kulturvaneundersökningar konstaterar Myndigheten för Kulturanalys att undersökningarna indikerar en risk för att samtal, opinionsbildning, informationsutbyte och debatt inte förs gemensamt utan i skilda grupperingar i befolkningen avgränsade från varandra. Man ser att dessa grupperingar inte tar del av stora delar av det offentligt finansierade kulturutbudet och i stället söker sig till vissa typer av media och tar avstånd från andra. Mycket av nutida debatt och demokratifrågorna sker digitalt.

2.8. Lönebidrag/lönestöd

Under perioden 2000 - 2015 har var tredje anställning med lönebidrag/lönestöd försvunnit från svenska kultursektorn vilket motsvarar ungefär 200 anställningar. Flest anställda med lönebidrag har funnits på museer, arkiv och bibliotek. Lönestödet har varit ett sätt att kunna bygga ut verksamheten som annars inte varit

möjligt. Det har också varit ett sätt att öka mångfalden i verksamheten och att ta ett socialt ansvar som statlig eller regional aktör.

Orsakerna till minskningen kan ses i att många verksamheter har blivit alltmer ekonomiskt pressade vilket minskar utrymmet för det som inte tillhör själva kärnverksamheterna. Dessutom har själva lönestödet inte räknats upp under lång till vilket gjort att stödet urholkats i takt med inflation och löneökningar.

2.9. Kulturevenemang

Frekvensen av framgångsrika kulturevenemang bygger på marknadens behov och köpstyrkan hos den potentiella publiken. Regioner som är framgångsrika har ett befolkningsunderlag som kan stödja marknaden.

En del kommuner har producerade avdelningar som själva finansierar och producerar kulturevenemang. Många kommuner finansierar och producerar i samarbete med föreningsliv, fristående arrangörer eller kommersiella aktörer kulturevenemang av olika slag. En del kommuner har olika organisatoriska lösningar när det gäller samarbete kring produktion av större evenemang, konferens-, kongress- och turistbyråer.

2.10. Nationella kulturvanor

Myndigheten för Kulturanalys publicerade under 2019 en ny rapport om nationell medborgardialog kring svenskarnas kulturvanor och kulturbruk. I början av 2019 publicerad också en gemensam nordisk undersökning av barns och ungas kulturvanor.

- Kulturvanorna i Sverige har varit stabila under perioden 1989 - 2017. Några intressanta förändringar är att andelen av befolkningen som gått på bio respektive rock- och popkonserter har ökat, medan andelen som besökt teater på motsvarande sätt har minskat.
- Kvinnor är i högre utsträckning delaktiga i kulturlivet jämfört med män.
- Yngre är mer aktiva i kulturlivet än äldre.
- Social härkomst, utbildning och inkomst påverkar i vilken utsträckning människor deltar i kulturlivet.
- Kulturdeltagande i storstäderna Stockholm, Göteborg, och Malmö är högre, vilket blir särskilt synligt för aktiviteter som är beroende av tillgång till ett bestämt utbud som museer, konstutställningar och teatrar.

Till traditionell kultur hör bland annat att läsa bok, gå på teater, gå på opera, gå på konstutställning och gå på dansföreställningar. Traditionella kultur har starka samband med socioekonomiska faktorer. Deltagande påverkas främst av utbildningsnivå och social härkomst och det är mest kvinnor som ägnar sig åt detta.

I bred populärkultur ingår datorspel, film, pop- och rockkonsert, musik och bio. Gemensamt har det att de är del av en samtida populärkultur och att den är lättillgänglig digitalt. I bred populärkultur finner vi att det i huvudsak är ålder som har en påverkan på deltagandet. Ju yngre du är, desto mer har du ägnat dig åt det

här kulturaktiviteterna. Faktorer som utbildning, boendeort och klass har begränsad betydelse.

2.11. Kulturpolitiska mål och kulturens finansiering

På den internationella nivån så väl som på den nationella finns kulturens mål och ambitioner att finna. Förutsättningen för måluppfyllelse är de finansiella möjligheterna till det.

2.12. Internationella och nationella styrdokument

Det övergripande internationella dokumentet som råder inom området är FN:s konventioner om mänskliga rättigheter (2006, 2012). Vilken är tydlig kring alla människors rätt till kulturella uttryck och deltagande inom kulturlivet både som skapare och mottagare.

År 2009 beslutades av riksdagen den kulturproposition som fortfarande är det nationella styrdokument som är aktuellt: Tid för kultur, prop. 2009/10:3. Förutom det har nationella styrdokument för kultur inom skolan, kulturskolan och biblioteksverksamhet tagits i beaktan i rapporten.

Sveriges riksdag fastställde 2009 (Prop 2009/10:3) de mål för den nationella kulturpolitiken som gäller idag:

- Kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefrihet som grund.
- Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet.
- Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska präglade samhällets utveckling.

För att uppnå målen ska kulturpolitiken:

- Främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor.
- Främja kvalitet och konstnärlig förnyelse.
- Främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas.
- Främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan.
- Särskild uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur.

Dessa kulturpolitiska mål ska vara nationella, de vill säga styra den statliga kulturpolitiken. De styr kulturpolitiken i regionerna och ska även kunna inspirera och vägleda politiken i kommunerna.

2.13. Region Jämtland Härjedalens styrdokument

Nu rådande kulturplan sträcker sig mellan 2019 - 2022 och den utgör underlag för statens bidragsgivning utifrån de regionala prioriteringarna och variationerna. Kulturplanen tas fram i samverkan med länets kommuner och i samråd med länet professionella kulturliv och civilsamhället. Detta är den så kallade Kultursamverkansmodellen som infördes 2011.

De övergripande målen i den regionala utvecklingsstrategin (*Jämtland /Härjedalen 2030 Innovativt och attraktivt regional utvecklingsstrategi 2014 - 2030*) som har koppling till kulturen är:

- Fler personer är aktiva och skapande i kulturlivet, särskilt barn och unga.
- Den ideella sektorn har stärkt sin roll i kulturlivet.
- Fler företag inom kulturella och kreativa sektorn stärker länet attraktionskraft.

De utvecklas i den regionala kulturplanen till ett antal insatsområden för att främja kultur för alla under planperioden:

- Främja en tillgänglig och jämlik kulturell infrastruktur.
- Identifiera och undanröja synliga och osynliga hinder för tillgänglighet.
- Förbättra samordningen av arrangörsfrämjande åtgärder.
- Utveckla och stärka mötesplatser och kulturella arenor.
- Främja utveckling av digitaliseringens möjligheter.
- Utveckla och stärka samverkan mellan norrlandslänen och över länsgränser.
- Främja nationella minoriteter- och särskilt sydsamisk kultur.
- Utveckla det strategiska arbetet för kultur och hälsa.
- Stärka kulturens roll för livslångt lärande.

Ytterligare pekar planen på fler insatsområden: att stärka barn och ungas delaktighet och inflytande i kulturlivet, att främja professionella kulturskapare förutsättningar att verka i länet, att främja kultur och kulturarvets roll för regional utveckling och attraktionskraft.

Samverkansmodellens fördelar kulturstöd till sju utpekade kulturområden: professionell teater-, dans- och musikverksamhet, museiverksamhet och museernas kulturmiljöarbete, biblioteksverksamhet och läs- och litteraturfrämjande verksamhet, professionell bild- och formverksamhet, regional enskild arkivverksamhet, filmkulturell verksamhet och främjande av hemslöjd.

Regionala kulturinstitutioner och verksamheter inkluderar scenkonst som samlats under Estrad Norr, Filmpool, Hemslöjdskonsulenter, Designcentrum, Regional biblioteksverksamhet, en stor konstsamling med konstkonsulenter. Dessutom driver Region Jämtland Härjedalen två folkhögskolor, Birka och Bäckedals folkhögskolor, vilka båda har utbildningar med kulturprofil.

2.14. Östersunds kommuns styrdokument

I arbete med denna rapport har dessa politiskt beslutade styrdokument för Östersunds kommun tagits i beaktan:

- Översiktsplan 2040 (och dess bilaga kulturmiljö- och kulturarvsplan)
- Tillväxtplanen, Mer Östersund 2014 - 2020
- Plan för kultur 2005
- Biblioteksstrategi för Östersunds kommun (2019)
- Evenemangstrategi Östersunds kommun & Destination Östersund, (2014)

- Folkhälsost strategi 2019 - 2023
- Uppdragsbeskrivning till verksamhet Fritid och Rekreation FÖS-förvaltningsövergripande sektor (2016) Vård- och omsorg.
- Barnkonventionen: Barnets rätt till vila, fritid, lek och rekreation samt till det kulturella och konstnärliga livet (art. 31, 2013)
- Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling
- Samt tidigare utredningar kring: Kulturens behov av lokaler, Kulturgaranti för barn och unga, Fristadsåtagandet, Age-friendly cities and communities och Bidragsöversyn inom kulturområdet

2.15. Kulturens finansiering

Ekonomiska villkor för kulturverksamhet utgör ett centralt område inom kulturpolitiken och ekonomisk resursfördelning utgör också ett grundläggande styrmedel i politik överlag. På så sätt är ekonomiska villkor avgörande för måluppfyllelse inom kulturpolitiken.

Den offentliga finansieringen av kultur har sitt ursprung i en bildningssträvan och en politisk övertygelse om att det offentliga ska stå som garant för ett konstnärligt högtstående alternativ till ett massproducerat kommersiellt kulturutbud. Under senare decennier har dock kulturen kommersiella potential kommit att fånga politikens intresse allt mer.

Det ekonomiska utrymmet för kultur är beroende av kulturbudgeterna på kommunal, regional och statlig nivå. I ett långt tidsperspektiv är kulturens andel av budgeterna relativt stabil, vilket innebär att variationer är kopplade till den övergripande ekonomin snarare än till politiska prioriteringar. En bedömning av kulturens självständighet ur ett ekonomiskt perspektiv bör därför beakta såväl den ekonomiska utvecklingen som prioriteringar mellan politikområden.

Målet är alltså att ge alla i hela landet möjligheter till att ta del av ett brett kulturutbud. Också att skapa förutsättningar för konstnärer att kunna verka och skapa nyskapande konst med hög kvalitet överallt i landet.

Samhällets utgifter för kultur 2018

Staten:

Totalt ökade samhällets utgifter för kultur år 2018 med 1,2 miljarder kronor i 2018 års priser, vilket motsvarade 4,2 procent, jämfört med 2017. I kronor per invånare ökade utgifterna med 87 kronor (2 880 kronor/år/invånare).

Statens samlade kulturbudget uppgick till 13,6 miljarder kronor, vilket var en ökning med 8,2 procent jämfört med 2017. Av den totala statsbudgeten utgjorde kultur 1,4 procent, drygt fem procent högre än föregående år. Hälften av de ökade utgifterna stod folkbildningen för och resterande ökning bestod bland annat av ökade anslag till allmän kulturverksamhet, samt bidrag till litteratur och kulturtidskrifter. En stor ökning syntes också inom området bildkonst, arkitektur, form och design där anslagen ökade med 42 procent. Samtidigt minskades bland annat anslagen till området mediefrågor.

Kulturmiljöområdet innefattar skyddade och utpekade kulturmiljöer, kulturmiljöarbetets statliga anslag och ekonomi. Sedan 2000 har två nya anslag till kulturmiljö tillkommit, den kyrkoantikvariska ersättningen och anslag till Bidragsfastigheter, sammantaget har anslagen till kulturmiljö gått från 500 miljoner kronor 2000 till över 1,2 miljarder 2018. Under samma tid har anslaget till kulturmiljövård dock minskat med 13 procent.

Flera länsstyrelser har minskat sina verksamhetsresurser till kulturmiljö. Mellan åren 2008 till 2018 motsvarar detta en minskning med 30 procent, från totalt 225 miljoner kronor till totalt 159 miljoner kronor i fasta priser. Det är få förändringar i antalet skyddade och utpekade kulturmiljöer de senaste tre åren. Flera länsstyrelser har påbörjat revideringsarbete i relation till riksintresse för kulturmiljövård, totalt har antalet riksintressen minskat från totalt 1 526 till 1 515 mellan åren 2017 och 2019.

Bland kommunerna är tillgången till planeringsunderlag för kulturmiljö fortsatt låg, 2018 svarade 50 procent av kommunerna att man hade ett kulturmiljöunderlag för hela eller delar av kommunen, övriga saknade.

Regionerna:

Regionernas utgifter för kultur var sammanlagt 4,5 miljarder kronor, vilket var en minskning med 0,5 procent jämfört med föregående år. Kultur utgjorde 1,5 procent av regionernas totala utgifter. Av 21 regioner minskade nio regioner sina utgifter per invånare jämfört med 2017. Minskningen var tydligast rörande de övriga kulturutgifterna, där bland annat verksamhet med anknytning till bibliotek och litteratur samt verksamheter inom bild, form, design och hemslojd ingår. Totalt minskade de övriga kulturutgifterna med 216 miljoner kronor mellan 2017 och 2018, vilket är en minskning med 14 procent.

Kommunerna:

Kommunernas utgifter för kultur 2018 uppgick till sammanlagt 11,9 miljarder kronor, vilket var en ökning med 1,7 procent. Kulturutgifternas andel av kommunernas totala utgifter minskar dock över tid. Av samtliga 290 kommuner minskade drygt hälften sina kulturutgifter sett till kronor per invånare i 2018 års priser jämfört med föregående år. Denna minskande trend har pågått sedan 1998, vilket är så långt tillbaka som det finns jämförbara uppgifter.

Kulturkostnaderna är relativt jämnt fördelade geografiskt över landet sett till invånare med en tendens till lägre kulturutgifter i kranskommuner till storstäderna Stockholm, Göteborg och Malmö. Förklaringen till att dessa kommuner satsar mindre än andra jämförbara kommuner är just närheten till större kommuner med kulturinstitutioner och kulturverksamhet som många är finansierade via statliga medel.

Kommunernas kostnader för kultur fördelas på posterna bibliotek, musikskola/kulturskola, stöd till studieorganisationer och allmän kulturverksamhet (vilken innefattar bidrag till museer, teatrar, kulturföreningar, arrangörer o.s.v). Kostnader för musikskola/kulturskola ökade under hela tioårsperioden. För allmän

kulturverksamhet och bibliotek ökade kostnaderna fram till 2017 då en minskning skedde. Stöd till studieorganisationer har minskat kontinuerligt under hela tioårsperioden.

Att kommuner och regioner befinner sig i ett alltmer besvärligt ekonomiskt läge kan också få stora konsekvenser för kultursamverkansmodellen. Kulturrådets uppföljning av kulturområdenas fördelning 2010 – 2018 visar bland annat att ”andelen statliga bidrag av de totala årliga offentliga bidragen har minskat i förhållande till de regionala och kommunala bidragen”. Där de statliga bidragen ökat med 3,4 procent mellan 2010 och 2018, har de årliga regionala bidragen ökat med 28,8 procent och de kommunala med 29,7 procent. År 2018 översteg de årliga kommunala bidragen för första gången de årliga statliga bidragen sedan modellen infördes.

Region Jämtland Härjedalens kulturfinansiering

Region- eller länsindelning skiljer sig stort över landet. Den kulturella finansieringen påverkas också av var regionen eller länet finns geografiskt och storleksmässigt i förhållande till större städer. Även här påverkas det kulturekonomiskt hur nära en region eller län är i förhållande till stora kulturinstitutioner.

Folkmängden i Jämtland och Härjedalen ökar totalt sedan några år beroende på dels inflyttning från övriga landet dels på inflyttning från andra länder. För Östersunds kommun ökas också folkmängden på grund av inomregional inflyttning, man kan också konstatera att nativiteten i Östersunds kommun överstiger mortaliteten. De inomregionala skillnaderna i folkmängd är däremot mycket stora.

Region Jämtland Härjedalens samlade budget för kultur för år **2019** var 152 250 miljoner kronor. Därav regionens egen insats på 56 419 mnkr, statsanslag 30 796 mnkr, intäkter 54 577 mnkr (summan inkluderar intäkter på Jamtli/Jämtlands läns museum) och kommunalt anslag från Östersund kommun för Jamtli 10 458 mnkr. Medlen har gett 3 453 programaktiviteter över hela regionen, 31% av dem förlades inom Östersunds kommun.

Kommunernas finansiering

I jämförelse med andra kommuner måste man påminna sig om att förutsättningarna är väldigt olika i de olika delarna av landet. Residensstäder tenderar att ta ett större regionalt finansiellt ansvar kring till exempel breda kulturhus, teatrar, museer, konsthallar o.s.v. Som till exempel om en kommun är värdkommun för en eller flera statligt/regionalt finansierade kulturinstitutioner som självklart blir ett betydande tillskott till kulturlivet. Det påverkar också den kommunala finansieringen, där värdkommunen ofta står för byggande av och drift och underhåll av kulturell infrastruktur i form av kulturarenor.

Vidare påverkar kommunernas geografiska placering kring till exempel större kommuner eller städer med fasta kulturinstitutioner som invånarna lätt kan besöka för att ta del av utbudet. Vilket innebär att alla kommuner inte behöver prioritera

kulturverksamheter i samma utsträckning utan att minska på möjligheterna för invånarna att ta del av ett aktivt kulturliv.

Man måste också påminna sig om att den regionala finansieringen över landet skiljer sig åt.

Med **2018 som jämförelseår** spenderade Östersunds kommun 990 kronor/invånare/år i kostnad för kulturverksamhet. Riksgenomsnittet är 1 273 kronor/invånare/år.

Enligt uppgifter från **2018 och kronor/invånare/år** så ser jämförelsen med kommuner med en likartad befolkningsmängd ut som följer:

Kommun	Nettokostnad kultur	Allmänskultur	Kulturskola	Bibliotek	Studieförbund
Borlänge	975	220	306	378	72
Borås	1365	574	291	468	31
Eskilstuna	1234	443	247	433	111
Gävle	1525	771	274	442	38
Halmstad	1230	360	282	553	36
Helsingborg	1296	660	163	429	44
Jönköping	962	309	237	382	35
Karlstad	1128	456	221	410	41
Linköping	1366	706	165	457	38
Luleå	1597	626	341	597	33
Lund	1338	582	188	526	42
Norrköping	1411	844	201	339	27
Sundsvall	1780	971	295	470	44
Södertälje	1102	447	241	372	41
Trollhättan	1758	983	234	502	39
Umeå	2439	1403	214	748	74
Uppsala	1011	370	187	402	52
Västerås	1243	647	171	362	63
Växjö	1314	572	222	497	23
Örebro	1179	566	269	309	35

Östersund	990	322	248	368	52
-----------	-----	-----	-----	-----	----

I jämförelse med norrlandskommuner, fortfarande uppgifter från 2018 och kronor/invånare/år:

Kommun	Nettokostnad kultur	Allmänskultur	Kulturskola	Bibliotek	Studieförbund
Umeå	2439	1403	214	748	74
Gävle	1525	771	274	442	38
Sundsvall	1780	971	295	470	44
Luleå	1597	626	341	597	33
Skellefteå	1472	560	333	509	70
Örnsköldsvik	1179	304	385	376	52
Östersund	990	322	248	368	52

När det gäller skillnaderna mellan kommunerna ovan finns det många orsaker till. Förutsättningarna är olika för varje kommun om kulturbudgeten innehåller kostnader för till exempel museer, äldre kulturmiljöer, konsthallar, konserthallar, teatrar o.s.v. Det finns ofta överenskommelser mellan kommuner och regioner kring lokaler för kultur och kostnader för kulturell verksamhet. Här visar sig också skillnader i skatteväxling. Siffrorna speglar också i viss mån kommunernas ambitionsnivåer och igen den geografiska placeringen.

Många kommuner har de senast åren gjort investeringar i den kulturella infrastrukturen och har nya kulturarenor eller nyligen totalrenoverade. Till exempel Umeå, Luleå och Sundsvall, dessa kapitalkostnader finns då att finna under allmänskultur och i Umeås fall också under bibliotek. I Jönköping finns den relativt nya kulturarenan Spira som också huserar de regionala kulturinstitutionerna. Där är det regionen som byggt arenan och har alla kapitalkostnader varför det inte syns i den kommunala budgeten. Det är för övrigt den enda region som i modern tid byggt en kulturarena.

De flesta kommuner har liknande kostnader för sin grundläggande biblioteks- och kulturskoleverksamhet, skillnaderna ovan kan hänvisas till hur gamla eller nya deras faktiska lokaler för verksamheten är, kapitalkostnad igen och utökade kostnader för drift.

För Östersunds kommun inkluderar kostnaden ovan för allmänskultur bidraget till Jamtli/Jämtlands läns museum. Man kan konstatera att i Östersunds kommun lägger stort ansvar på den ideella sektorn för att kunna erbjuda ett aktivt kulturliv i kommunen.

2.16. Kulturutgifter i Norden

Kulturutgifter i Norden presenterar befintlig statistik från Eurostat enligt COFOG-indelning av utgifter för kulturell verksamhet på statlig och lokal nivå samt i en andra del uppgifter från respektive lands statsbudget. *Kulturutgifter i Norden* visar att de nordiska ländernas totala utgifter för kulturell verksamhet ökade med sammanlagt 12 procent mellan 2009 och 2017. Under samma period ökade utgifterna per invånare med i genomsnitt 34 euro per invånare i länderna. Utgifter för kulturell verksamhet uppgår till mellan 0,5 och 1 procent av de nordiska ländernas BNP. Ländernas utgifter för kultur som andel av BNP ökade på Färöarna och i Norge mellan 2009 och 2017, men minskade i Sverige och på Island och Grönland. I Danmark och Finland var den kulturella verksamhetens andel av BNP under denna period oförändrad.

Island, Grönland och Norge har högst utgifter för kulturell verksamhet per invånare, Islands utgifter var år 2017 i genomsnitt 651 euro och Grönlands och Norges 495 respektive 438 euro per invånare. Danmark, Finland, Island och Sverige har större utgifter för kultur på lokal nivå än på statlig nivå, medan de norska, färöiska och grönländska kulturutgifterna är större på statlig nivå.

Kulturanslagen i respektive lands statsbudget för 2018 uppgick till mellan 1 och 2 procent av den totala budgeten. Störst andel av statsbudgeten utgjorde kulturutgifterna på Island, Färöarna, Grönland och Åland. På Island, Färöarna och Grönland återfinns också de högsta utgifterna för kultur per invånare. Utgifter för folkbildning står för en stor andel av flera av de nordiska ländernas statliga kulturutgifter, framförallt i Sverige där folkbildningen ensamt utgör nästan en halv procent av den totala statsbudgeten, men även i Finland utgör utgifter för folkbildning en stor andel av utgifterna.

Länderna skiljer sig åt avseende vilka kulturområden som får mest statliga medel. På Island var år 2018 ungefär 30 procent av de statliga kulturutgifterna budgeterade till musik och scenkonst, vilket också var de största utgiftsområdena för kultur i Norge och Danmark. Museum och arkiv utgjorde det största utgiftsområdet på Färöarna och litteratur, språk och bibliotek det största på Grönland.

2.17. Kulturella och kreativa näringar - KKN

Det finns ingen officiell svensk definition av vilka verksamheter som ingår i KKN men när Tillväxtverket definierar kulturella och kreativa företag så syftar myndigheten på ”de företag som har kulturskapande eller andra kreativa processer som bärande del av sin affärsidé eller som råvara” och inkluderar nio delbranscher: arkitektur, audiovisuellt, bild och form, kulturarv, litteratur, press, mode, reklam, scenkonst, litterärt och konstnärligt skapande i sin definition. Dessa indelade i fem huvudkategorier: **Kulturarv:** Museum, historiska miljöer, arkiv, specifika naturmiljöer och arkeologiska platser. **Scenkonst:** Teater, dans, musik, musikteater, opera, cirkus, festivaler, biografier och därtill kopplade områden som ljus- och ljudsättning, produktion av dekor, mask, attribut och scenkostymer o.s.v. **Bildkonst och form:** Bildkonstproduktion, hantverk, design och arkitektur. **Text**

och böcker: Författande, bibliotek, förlag och tidningar. **Media:** TV och radio, film, video, foto, interaktiv media, webb, spel- och ljudproduktion.

Under 2016 omsatte KKN i Sverige 384 miljarder kronor och bidrog därmed med cirka 3,1 procent till BNP. I sektorn fanns cirka 130 000 verksamheter och cirka 143 000 anställda.

De KKNs förädlingsvärde ökade under perioden 2010 - 2016 med 11,4 procent. Könsfördelningen ibland förvärvsarbetande inom den KKN sektorn är ungefär 55 procent kvinnor och 45 procent män.

I Kreameterns analysrapport *#1 den kulturella och kreativa sektorns ekonomiska utveckling 2010 - 2016* konstateras att KKN finns i hela landet. Däremot visar analysen att jämfört med övriga riket har Jämtlands län lägst andel KKN-företagare i relation till övriga näringslivet. Antalet företag inom sektorn har visserligen ökat med 11 % till cirka 1 300 stycken men under samma period minskade förädlingsvärdet inom branschen med 10 % vilket visar att satsningar på området krävs.

KKN-sektorn får allt större betydelse för samhället i stort, bland annat för stadsutveckling genom närvaron av kreativa verksamheter som påverkar stadens attraktivitet, tillväxt och innovationsförmåga. Arbetet med att skapa goda förutsättningar för KKN och öka möjligheterna för de verksamma aktörerna inom de olika delområdena sker i olika projekt. Ett av projekten genomförs på MittUniversitetet i samarbete med Östersunds kommun; *KKN för en mer hållbar framtid inom ramen för Agenda 2030*. Det har också visat sig de senaste åren att fler städer främjar KKN som drivande kraft för framtida utveckling. The UNESCO Creative Cities Network (UCCN) är ett sådant nätverk där man på olika sätt använder kreativitet som en mekanism för att nå en mer hållbar tillväxt och utveckling. Östersunds kommun är sedan 2010 viktig part av UNESCO Creative City of Gastronomy.

2.18. Kulturskapare

Hela KKN näringen bygger på kulturskaparna. Var kulturskapare bor varierar beroende på vilken typ av uppdrag, försäljning eller företag de får sin största inkomst från. En kartläggning som Myndigheten för Kulturanalys gjort kring kulturskapares villkor och om möjligheter att utöva av kultur i olika delar av landet. Rapporten visar att kulturskapare mer än andra yrkesgrupper väljer att etablera sig i storstäderna och väcker frågan om var kan man leva och verka som kulturskapare i Sverige.

Av rapporten framgår bland annat att:

- Kulturskapare är överrepresenterade i storstadskommuner.
- Kulturskapare med utländsk bakgrund bor i större utsträckning i storstadskommuner än kulturskapare som är födda i Sverige och har inrikes födda föräldrar.

- Kulturskapare har lägre förvärvsersättning än övriga, oavsett var i landet de bor.
- Bland kulturskaparna är det vanligare än bland övriga att vara någon form av kombinatör mellan frilansande kulturutövare och arbete inom andra branscher eller eget företagande.
- Det är vanligare bland kulturskapare att vara verksam inom privat egen verksamhet än inom andra typer av verksamhet, exempelvis primärkommunal förvaltning.

Karakteristiskt för kulturarbetsmarknaden och i synnerhet konstnärernas arbetsmarknad är låga löner trots en ofta mycket hög utbildningsnivå, korta uppdrag med allt färre tillsvidareanställningar och återkommande perioder av arbetslöshet.

3. Empiri Nuläge för kulturen i Östersunds kommun

Inom kommunen är samtliga kulturdiscipliner representerade på olika sätt. Via regionens kulturinstitutioner, kommunens egna verksamheter, kulturföretagare eller den ideella sektorn.

3.1. Östersunds Kulturskolan

Östersunds kommunala musikskola startade redan 1950. I dag är kulturskolan en modern kulturskola med ett stort kursutbud och brett uppdrag. Ett 30-tal lärare undervisar elever enskilt och i grupp vid kommunens samtliga grundskolor och i de hyrda lokalerna på Folkets Hus. Uppdraget för kulturskolan är att erbjuda alla unga mellan 6 och 20 år att prova på att skapa tillsammans med andra. Målet är att varje elev ska få uppleva den lycka och lust som kulturen kan erbjuda.

Kulturskolan är en frivillig och avgiftsbelagd fritidsverksamhet, med verksamhet under hela året. Kulturskolan erbjuder eleverna en stor bredd av kreativitet och utbildning i olika uttrycksformer som musik, musikal, bild, dans och drama/teater. Målet är att förmedla ett kulturarv till eleverna samtidigt satsa på förnyelse och uttrycksformer som speglar den tid eleverna själva lever i. Utbudet ska vara utformat så att det inte utesluter någon grupp i samhället, utan stärker och utvecklar alla barns och ungas kreativa förutsättningar.

Genom föreställningar, konsert och utställningar får eleverna visa vad de har lärt sig och andra får uppleva kultur.

Östersunds kulturskola har varit framgångsrika i att söka och beviljas de senaste årens riktade statliga medel för utveckling av kulturskolan. Verksamheten är också aktiva i det pågående nationella arbetet med utveckling av kommunal kulturskola.

3.2. Östersunds bibliotek

Östersunds bibliotek består av ett huvudbibliotek och tre områdesbibliotek och en biblioteksbuss. Dagligen har biblioteken över 1000 besökare. Biblioteken har en central betydelse för människor i alla åldrar och är kommunens mest besökta mötesplats. Filialbibliotek ska vara en central mötesplats i närområdet, där det ska ha en tillgänglighet efter närområdets behov och efterfrågan.

Biblioteksverksamheten styrs av bibliotekslagen (2013:801) samt uppdrag från Kultur- och fritidsnämnden. Biblioteket har även ett uppdrag att stödja skolbiblioteksverksamheten för kommunens grundskolor. Folkbiblioteken ska även verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Enligt bibliotekslagen ska folkbiblioteksverksamhet finnas till för alla, men att särskild uppmärksamhet ska ägnas åt de prioriterade grupperna barn och unga, personer med funktionsnedsättning, personer med annat modersmål än svenska samt de nationella minoriteterna.

I dag är biblioteken öppna för alla med bra öppettider och med en tillgänglig och inkluderande verksamhet. Biblioteken inspirerar barns läsning och kompletterar utbildningssektorn inom läskunnighetsområdet. Besökarna kan låna medier, läsa tidningar, söka information, delta i programverksamhet och använda publika datorer. Verksamheten har förändrats i och med digitaliseringen, i synnerhet för de äldre och de socioekonomiskt svaga grupperna.

En nationell biblioteksstrategi har arbetats fram och överlämnats till regeringen. Vad som sker med den nationella strategin framöver kommer att påverka bibliotekets verksamhet. Enligt strategin ska biblioteken vara en del av hela samhällets digitaliseringsstrategi och en av de centrala samhällsinstanter som leder förflyttningen till ett nytt informations- och kunskapssamhälle.

Östersund bibliotek samarbetar med Region Jämtland Härjedalens regionala biblioteksverksamhet.

Östersund biblioteket har framgångsrikt sökt och beviljats riktade statliga medel för till exempel: Stärkta bibliotek samt läsrämjande medel för verksamhet riktat till barn och unga. Under de senaste två åren har biblioteket beviljats 4,7 miljoner för att utveckla verksamheten.

3.3. Bild och form

Östersunds kommun tillhör en region som har många aktiva och framgångsrika bild- och formkonstnärer. Många av dem arbetare som enskilda entreprenörer och hyr eller äger sina ateljéer över hela regionen.

Region Jämtland Härjedalen/kulturen och Östersund kommun har båda stora innehav av bild- och formkonst som används för offentlig utsmyckning. Syftet med kommunens konstinnehav är att ge en så allsidig belysning som möjligt av vår tids konst och skapa en trivsamt miljö för personal, brukare och besökare i kommunens

lokaler. Kommunens konstinnehav är både ett kulturellt värde men också ett ekonomiskt värde att förvalta och värdesätta. Östersunds kommun har en konstpolicy som är beslutad av kultur- och fritidsnämnden hur hanteringen av konsten ska ske. Kommunen har en digital plattform (konstwebben) för offentlig konst samt konstnärliga gestaltningar gjorda i samband med ny- och ombyggnationer i kommunen.

Region Jämtland Härjedalen/kulturen driver också konst i landstinget och konstkonsulent med egen verksamhet. Inom Region Jämtland Härjedalen/kulturen finns också hård- och mjukslöjds konsulenter anställda som driver stor offentlig verksamhet inom de disciplinerna.

I Östersund finns några gallerier som drivs entreprenöriellt, Galleri LUX i samarbete med Jämtlands läns konstförening är en sedan ett år ny aktör på marknaden. Det finns också några kollektivt drivna konsthantverksaffärer/gallerier. Östersunds kommun äger Ahlbergshallen där Härke konstcentrum och Östersunds konstklubb tillsammans driver utställningsverksamheten. Jamtli/Jämtlands läns muséum har en mindre utställningsyta där de exponerar både de egna samlingarna och bedriver utställningsverksamhet i samarbete med Jämtlands läns konstförening. I ett samarbete mellan Jamtli och Nationalmuseum invigdes 2018 en ny byggnad i form av en utställningshall, där man visar Nationalmusei samlingar.

Östersunds kommun bekostade 1992 skapandet av Härke konstcentrum på Frösön som innehåller 14 ateljéer i olika storlekar för uthyrning och en utställningslokal som också fungerar som kurslokal. Ateljéerna hyrs ut i första hand till yrkesverksamma konstnärer och konsthantverkare och uthyrningen drivs av Härke ateljéförening. I källarplanet iordningställdes en 300 kvm stor grafikverkstad som idag drivs i föreningsform som Östersunds kollektiva grafikverkstad. Grafikverkstaden är en miljövänlig verkstad inom disciplinen. I ett samarbete mellan Härke konstcentrum, Region Jämtland Härjedalen Kulturen och Östersunds kommun utlyser man varje år Härke konstnärsstipendium som lockar många sökande från hela världen.

3.4. Teater och drama

Inom Region Jämtland Härjedalen Kulturen finns länets professionella scenkonstverksamhet, Estrad Norr, del av Norrlands nätverk för musikteater och dans, vars uppgift är att producera teater, musikteater för barn och ungdom och andra scenkonstproduktioner inom musik och dans. De regionala verksamheterna har ett regionalt uppdrag med turnerande produktioner och har sina permanenta produktionslokaler och administrativa lokaler vid Folkets hus i Östersund.

Teater Barda är ett samarbete mellan Estrad Norr och Östersunds kommun. Teater Barda, som varit verksamma i över tio år, är en scenkonstgrupp där skådespelarna består av personer med en utvecklingsstörning eller ett psykiskt funktionshinder. Gruppen skapar kvalitativ scenkonst som visar på skådespelarnas färdigheter och samtidigt integrerar dem i ett professionellt yrkesliv.

Föreningen Scenkonst Östersund är en stor och driftig teaterarrangör i Östersund. De ansvarar för en stor del av de teaterproduktioner som visas på Storsjöteatern. Föreningen är den tredje största i Sverige av de 240 Riksteaterföreningarna.

Östersund teaterverkstad som förening bedriver teaterverksamheten för intresserade amatörer och har lokaler på Bangårdsgatan som ägs och drivs av Östersunds kommun. De arbetar med pedagogisk verksamhet, repetitioner och föreställningar. I lokalerna sker också konstöverskridande evenemang och teaterverkstan samarbetar regelbundet med andra konstdiscipliner.

Sedan några år är den ideella scenkonstföreningen Undantaget (tidigare Jämtlands kulturkompani) etablerade i regionen. De arbetar som frigrupp med för varje produktion ihopsatta ensembler. De är bland annat aktuella med en långsiktig satsning på sommarteater i Östersund. De gjorde sommaren 2020 sin tredje sommarteaterproduktion. Alla har skett med bidrag från bland andra Östersunds kommun. Sedan 1950-talet har olika konstellationer bedrivit nyårsrevy i Östersund. Heimkokerevyn, Jämtrevyn och nu Östersunds revyn som sedan 2002 fortsätter med traditionen. Förutom dessa finns en spirande frigrupp som fokuserar på barn- och ungdomsproduktioner, Norrskensteatern. Dessutom det finns också en grupp som ägnar sig åt improvisationsteatern; Jämtimpro.

Man måste också påminna sig om att brett inom scenkonstområdet finns många kopplade områden som regi, producentskap, ljus- och ljudsättning, produktion av dekor, mask, attribut och scenkostymer o.s.v. Många verksamheter som drivs entreprenöriellt.

3.5. Musik

Östersund är en stad med ett livligt musikliv inom alla genrer som framförallt drivs av ideella krafter. Staden, kommunen och regionen har och fortsätter producera många framgångsrika musikartister, men också verksamma inom många närliggande fält som låtskrivande, komposition, arrangering, inspelningsteknik o.s.v. Många av de aktiva musikerna har valt att flytta tillbaka hit efter till exempel genomförda utbildningar. De väljer att bo här och ha sin utkomst både här och på den nationella och internationella arenan. Professionella, semiprofessionella och amatörer finns inom alla upptänkliga musikgenrer inom kommunen.

Den professionella musikinstitutionen är Estrad Norr inom Region Jämtland Härjedalen/kulturen och har numera inga musiker fast anställda. Estrad Norr distribuerar inköpta produktioner för turnéer runt om i länet enligt sitt regionala uppdrag. Musikteatern, del av Norrlands nätverk för musikteater och dans, vars uppgift är att producera musikteater för barn och ungdom, är också en stor arbetsgivare för frilansande artister inom genren.

Evenemang av musikalisk karaktär inom alla genrer bedrivs på många platser i många olika lokaler runt om i Östersund och regionen. Flitigt använda lokaler är kyrkor, församlingsgårdar, föreningshus, bygdegårdar, pubar, kaféer, Folkets hus,

Gamla teatern, Storsjöteatern o.s.v. När det gäller elförstärkt musik är det den förväntade publikmängden som sätter gränserna för valet av lokal för evenemanget.

De i regionen aktiva musikstudios drivs entreprenöriellt och har egna lokaler.

3.6. Dans

Östersund har flera framgångsrika privata dansentreprenörer/dansskolor. Östersunds kulturskola erbjuder sedan något år också undervisning i dans för barn och unga.

Region Jämtland Härjedalens delaktighet i Norrlands nätverk för musikteater och dans ska uppfylla sitt professionella dansuppdrag i Östersund. Norrdans produktioner gästar Östersund och regionen regelbundet. Estrad Norr har också ett ansvar att regelbundet erbjuda mindre professionella dansproduktioner.

Några dansformer drivs i ideell föreningsform som till exempel folkdans, tango, bugg, lindy hop o.s.v.

3.7. Litteratur

Det skrivna ordet är språk- och kulturbärande och litteraturen är en egen konstdisciplin. Viktigt är att ge utrymme för att aktivt arbeta med litteratur som ett pedagogiskt verktyg både för att stimulera till eget läsande och skrivande. Professionella författare och översättare måste få utrymme att utöva disciplinen i olika sammanhang.

Region Jämtland Härjedalen/kulturen driver en regional biblioteksverksamhet med ett brett regionalt uppdrag.

Östersunds bibliotek bedriver en, för litteraturen, viktig verksamhet som är bred och varierad. Biblioteket har i dag ett nätverk med oräkneliga samarbetspartners, en levande samhällsinstitution som är ett viktigt nav för Östersund och för Jämtland. Bibliotek erbjuder ett välkomnande rum för alla grupper av människor i alla åldrar. Genom att vara inträdesfria är det kanske vårt mest använda offentliga rum, ett vardagsrum borta från hemmet.

I kommunen och regionen finns flera aktiva författare bosatta vilket är en stor tillgång för litteraturen. Östersunds kommun är också sedan 2018 fristadskommun inom det internationella nätverket ICORN (International Cities Of Refuge Network). Under 2020 avslutar den första fristadsgästen sin tvåårsperiod och en ny gäst välkomnas, båda inom disciplinen litteratur.

3.8. Film och media

Filmpool Jämtland en del av Region Jämtland Härjedalen Kulturen bedriver stödjande och pedagogisk verksamhet i hela länet enligt sitt uppdrag. De driver projekt och samverkar med många organisationer och föreningar. Filmpool Jämtland har sina permanenta lokaler vid Folkets hus. Filmpool Jämtland bedriver

mycket verksamhet tillsammans med ungdomar och de i länet verksamma professionella inom disciplinen.

Gymnasieskolans estetprogram och medieprogram utbildar inom både sceniska och digitala medier.

Folkets bio Regina drivs i egna lokaler i föreningsform via det nationella nätverket Folkets bio. Uppdraget är att visa film från hela världen för alla åldrar utan ett strikt kommersiellt syfte. De har ett årligt kulturföreningsbidrag från Östersunds kommun. Kommersiell biograf finns i Östersund, Biostaden.

Inom disciplinerna finns många näringsidkare i regionen som arbetar både lokalt och nationellt. Många framgångsrika fotografer, grafiska formgivare, reklambyråer, illustratörer, produktutvecklare och designers. Flera producenter av video, marknadsförings- och informationsmaterial. Genreöverskridande producenter av till exempel appar, dator- och TV-spel. Ett flertal framgångsrika filmskapare och animatörer som gjort sig kända på de större arenorna, vilka producerar allt som kort- och långfilm, dokumentärer och TV-material.

3.9. Kulturarv

Kommunen har många fysiska kulturarv. Till exempel välbevarad arkitektur, kulturhistoriska byggnader, kulturmiljöer, logistiska och infrastrukturella lösningar som vägar, broar o.dyl, hembygdsgårdar, tonsättarbostad, samiska kulturarv och kulturmiljöer, fornlämningar och offentlig utsmyckning genom generationerna. Förvaltningsansvaret för de olika kulturarven ligger på flera olika instanser inom och utom kommunen. Några av förvaltarna uppbär kommunala bidrag för sitt arbete, andra har statliga och regionala bidrag. Många kulturarv är också en besöksnäringfaktor. Några föreningar har också egna samlingar av kulturhistorisk karaktär som de bevarar, dokumenterar och visar för allmänheten på olika sätt.

Kommunens kulturmiljöprogram för etapp 1 Östersunds centrum publicerades under 2014. Just nu arbetar kommunen med att ta fram etapp 2 och 3 av kulturmiljöprogrammet som berör yttre stadsdelar och landsbygden. Arbetet går att följa via Östersunds kommuns kulturmiljöwebb.

Kulturarv är viktigt för identitet och förankring. Östersunds kommun ska värna om, vårda och utveckla kulturarvet i syfte att levandegöra historien och bidra till att sprida kunskaper om kommunen långt utanför dess gränser. Jamtli/Jämtlands läns museum förmedlar, beforskar och arbetar på uppdrag för och med kulturarv. Hembygdsrörelse är en viktig part i arbete med kulturarvet. Kulturmiljövårdens syfte är att bevara, vårda och informera om bygdens kulturarv som tar sig uttryck i byggnader, stadsmiljöer och landskap. Kulturmiljövården ska inte begränsas till den som enbart är unikt och eller ålderdomligt, utan även riktas mot hela miljöer och landskapets helhet.

Kulturarv upplevs bäst i sin ursprungliga form. Den fysiska upplevelsen att få vara i och bruka ett kulturarv är oftast den bästa pedagogiska formen när man ges chansen att uppleva med alla sinnen. Samlingar av olika slag kan digitaliseras för

att människor ska kunna få tillgång till dem på ett smidigt sätt, till exempel i undervisningssammanhang för barn och unga, men eftersom många platser drivs av ideella krafter saknas resurser för arbetet. Föryngringen i föreningarna uteblir dessvärre.

3.9.1. Stiftelsen Jamtli/Jämtlands läns museum

Region Jämtland Härjedalen, Östersunds kommun, Hembygdsförbundet Jämtlands län - Heimbygda, och Jämtlands läns konstförening är bildare av Stiftelsen Jamtli/Jämtlands läns museum.

Jamtli, länsmuseum för Jämtlands län, har ansvaret för att länets levande kulturarv bevaras, brukas och utvecklas. Det görs på och av Jamtli på många olika sätt. Besöksanläggningen i Östersund omfattar inomhusmuseum och friluftsmuseum. Inomhus visas basutställningar med utgångspunkt i museets samlingar samt tillfälliga utställningar på olika temata. I en särskild del av byggnaden finns Nationalmuseum Jamtli-verksamheten, där utställningar med bas i Nationalmuseums samlingar visas. Jamtli är ett av de friluftsmuseer i Sverige som använder just friluftsmuseet i störst utsträckning, för både pedagogiska program och arrangemang med utgångspunkt i kulturarv. Jamtlis kulturarvs- och konstpedagogiska verksamhet är stor och omfattar både Öppen förskola, skolprogram, öppen konstateljé, SFI och minnesstimulering likaväl som allmänna visningar och föredrag. Stiftelsen Jamtli har fyra kulturarvsbaserade dotterbolag: Teknikland AB i Optand; Världsarv Ragundadalen AB ägnat Döda fallet; Nordiskt Centrum för Kulturarvspedagogik samt Härjedalens Fjällmuseum AB. Dessa dotterbolag hjälper Stiftelsen Jamtli att uppfylla delar av sitt regionala uppdrag.

3.9.2. Hembygdsgårdar och Stadsmuseum

I alla delar av kommunen förekommer hembygdsgårdar i olika storlek. Alla drivs i föreningsform och många har ett årsbidrag för drift/underhåll och verksamhet från Östersunds kommun.

Föreningen gamla Östersund driver ett stadsmuseum där föreningens verksamhet är inriktad på att vårda och bevara Östersunds från historisk, topografisk, konstnärlig eller kulturell synpunkt värdefulla minnen. Detta är beläget i Ahlbergshallen i Östersund, en byggnad som ägs av Östersunds kommun som också står för fastighetskostnaderna.

3.10. Folkbildning

Folkbildningen genom studieförbunden är en resurs i det livslånga lärandet. Studieförbunden har stor betydelse för att stärka människors kreativitet och möjligheter till eget skapande. De har också en viktig funktion för amatör- och ungdomskulturen och spelar en viktig roll för att främja det mångkulturella samhället.

Inom Östersunds kommun verkar 10 studieförbund: Arbetarnas bildningsförbund (ABF), Folkuniversitetet (FU), Ibn Rushd, Kulturens bildningsverksamhet

(Kulturens, KBV), Medborgarskolan, Nykterhetsrörelsens bildningsverksamhet (NBV), Sensus, Studieförbundet Bilda, Studieförbundet Vuxenskolan (SV).

Studieförbunden är i kommunen aktiva både i sin traditionella studiecirkelverksamhet, men också viktiga aktörer i det kulturutbud som erbjuds. Ofta är de egna arrangörer eller figurerar i roll som medarrangörer med det övriga föreningslivet kring kulturarrangemangen som produceras i kommunen. De olika studieförbunden egna lokaler är också viktiga mötesplatser som används flitigt för många olika verksamheter.

3.11. Samisk kultur

År 1977 erkändes samerna som ett urfolk i Sverige och därmed Europas enda urbefolkning. Sametinget är sedan 2010 förvaltningsmyndighet för samisk kultur och bär därmed det övergripande ansvaret för frågor som berör denna. Sametinget uppdrag är bland annat att bidra till utveckling av ett starkt och mångsidigt samisk konst – och kulturliv. Den sydsamiska kulturens historia, samtid och utveckling utgör en viktig del av regionens kultur och kulturarv och ska särskilt främjas.

Stiftelsen Gaaltije uppgift är att bygga upp och förvalta det sydsamiska kulturarvet med hänsyn till material, berättelser och kunskap. Stiftelsen ska aktivt verka för att synliggöra sydsamisk konst och kultur genom att bland annat driva Gaaltije – sydsamiskt kulturcentrum. Kulturcentret ska vara öppet för allmänheten och genomföra aktiviteter som gagnar det sydsamiska samhällets behov och bidrar med kunskap om det sydsamiska samhället och kultur. Gaaltije uppbär kommunalt årligt bidrag från Östersunds kommun.

Östersunds kommun är samisk förvaltningskommun vilket innebär att kommunen har åtagit sig att särskilt arbeta för att aktivt främja samisk kultur. Kommunen ska verka för att samer ska kunna överföra sitt minoritetsspråk och sin kultur till nästa generation. Det kan ske på flera sätt.

Idag arbetar bland annat Östersunds bibliotek aktivt med en rad kulturaktiviteter inom ramen för deras arrangemang. Det rör sig om föreläsningar, bokfrukostar, sagostund för barn och unga, författarsamtal med mera. Vidare har Kulturskolan ambitioner om att kunna erbjuda verksamheter som möter de samiska barnens/elevnas behov som stärker deras kulturella utveckling. Östersunds kommun har ett flertal konstverk av samiska konstnärer, skyltar till konstverk eller konstnärliga gestaltningar i samband med 1% -regeln har även sin titel på sydsamiska.

Även på Jamtli/Jämtlands läns museum är den samiska kulturen närvarande. I de fasta kulturhistoriska utställningarna finns en del ägnad samisk kulturhistoria skildrad utifrån renen och renskötseln. I Jamtlis samlingar ingår samiskt material såsom slöjd, kultföremål, fotografier och dokumentationer. På friluftsmuseet finns ett sameviste och i den tillfälliga utställningsverksamheten visas utställningar med

samiskt material och samisk konst. I det kulturmiljövårdsarbete som Jamtli bedriver utgör samisk kultur en väsentlig del.

Inom regionen finns en rad samiska kulturutövare, men i Östersunds kommun är de förhållandevis få.

3.12. Mötesplatser för vissa målgrupper

Östersunds kommuns folkhälsostrategi för perioden 2019 - 2023 (beslutad av Kommun-fullmäktige 2019-04-118) pekar på att delaktighet och inflytande är bland de mest grundläggande förutsättningarna för folkhälsan. Att skapa tillgängliga mötesplatser för alla medverkar både till att förbättra folkhälsan och till samhällets utveckling. Kommunen behöver, i samverkan med civilsamhälle och näringsliv, utveckla både fysiska och digitala mötesplatser, där människor kan mötas i en blandning av åldrar, bakgrund och andra förutsättningar. Detta ökar medborgarnas möjlighet att bygga sociala nätverk och delta i aktiviteter, vilket ökar känslan av tillhörighet.

3.13. Mötesplatser för äldre

Mötesplatserna har som uppdrag att i samverkan med frivilligorganisationer och föreningar bedriva förebyggande, öppen verksamhet främst för äldre personer över 65 år som bor i ordinarie boende. Verksamheten ska erbjuda ett varierat program med olika aktiviteter. Verksamhetens planering sker kontinuerligt i samverkan med besökarna, föreningar, underhållare, föreläsare, kommunen, regionen m.fl. Det finns totalt 11 mötesplatser i kommunen varav alla drivs i kommunal regi.

Idag erbjuds besökarna möjlighet att lyssna på musikunderhållning, se film, bildvisningar, ta del av olika föreläsningar, utflykter till museum och olika sevärdheter i kommunen och närkommuner, konstutställningar, stickcafé, fysiska aktiviteter och kontinuerlig information och stöd i IT- teknik.

Östersunds kommun är sedan 2019 medlem i Världshälsoorganisationens (WHO) nätverk Age Friendly Cities and Communities AFCC. WHO har identifierat 8 arbetsområden för att skapa samhällen som stödjer ett aktivt och hälsosamt åldrande. Arbetsområdena är: Utomhusmiljöer och byggnader, Transporter, Bostäder, Social delaktighet, Respekt och social tillhörighet, Medborgardeltagande, Arbete och volontärinsatser, Kommunikation och information och Samhällsstöd och hälsovård. Åtagande innebär omfattar både äldre och personer med funktionsnedsättningar. Arbete med AFCC kombineras med implementering av Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

3.14. Kultur för och med funktionsnedsatta

Med funktionsnedsättning räknas de som har en eller flera fysiska, psykiska eller medicinska funktionsnedsättningar. Dessa får inte bero på tillfällig skada eller sjukdom. Därtill ska det innebära att de alltid, nästan alltid eller ibland har svårt att delta i dagliga aktiviteter.

Konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, Regeringskansliet, Socialdepartementet, SÖ 2008:26 Artikel 30: Deltagande i kulturliv, rekreation, fritidsverksamhet och idrott. Konventionen anger att funktionsnedsatta ska på lika villkor kunna ta del av alla former av kulturutbud och ska också beredas plats att själva vara kulturellt skapande.

Med utgångspunkt i flera kulturvaneundersökningar och statistiska underlag kan konstatera att gruppen generellt besöker kulturaktiviteter i mindre utsträckning än övriga grupper. Orsaker till det kan sökas i brister i den fysiska tillgängligheten på många kulturarenor/lokaler. Gruppen är också ofta uteslutna från att kunna själva vara kulturaktiva och skapande. Ett stort behov som berörs i många undersökningar är svårigheten att som funktionsnedsatt att kunna delta i eget kulturskapande. Igen finns där den fysiska tillgänglighetsproblematiken, men det som kanske är mest anmärkningsvärt är bristen på kompetens hos lärare, coacher och pedagoger inom kulturområdet. Få kultur- eller estetiskutbildningar berör gruppens diversifierade och ibland komplexa utmaning pedagogiskt.

Vård och omsorgsförvaltningen inom Östersunds kommun har regelbunden verksamhet för gruppen funktionsnedsatta.

Aktuellt just nu är att kommunen utvecklar en ny mötesplats för målgruppen som öppnade januari 2020. Där finnas en scen för uppträdande i kafédelen samt ett rum för skapande verksamhet. Bland annat planeras för utställningar med konstverk skapade av personer med funktionsnedsättning.

3.15. Barn och unga

Kultur för barn och unga har länge varit en återkommande prioritering i svensk kulturpolitik. Sedan en tid tillbaka är det ett uttalat mål att ”särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur” (prop.2009/10:3). Eftersom bristen på information och oklar ansvarsfördelning gör det idag svårt att exakt bedöma i vilken utsträckning och på vilket sätt ungas kultur stöds av det offentliga. Mycket tyder på att merparten av stödet till kultur för barn och unga går till kultur för de yngre barnen, snarare än till unga.

Internationella och nationella kulturvaneundersökningar för unga genomförs med jämna mellanrum. De senaste årens undersökningar visar framförallt att ungas kulturbegrepp är i ständig rörelse och inte helt enkelt låter sig definieras. Det är inte självklart vad som räknas in i kulturvanor eller kulturutövande bland unga. Ungas kulturuttryck har en tendens att breddas och förändras. I kulturvaneundersökningarna räknas också det som sker inom skolans ram in, alltså är de inte helt relevanta för vad unga konsumerar eller skapar inom kulturområdet på sin fria tid. I undersökningarna går det att se att både att skapa och att ta del av kultur för unga i allt större grad sker på den digitala arenan.

Östersunds kommun har under 2019 i förskoleklass, årskurs 4 och årskurs 7, genomfört *Hälsosamtalet i skolan* en länsgemensam mall för alla kommuner inom Region Jämtland Härjedalen. I denna frågar man bland annat om hur eleverna

uppfattar sin skolmiljö, matvanor, alkohol, rökning, snus, rörelsevanor och allmäntillstånd. Man frågar också om man deltar i någon fritidsaktivitet, svaren på den frågan kan vara relevant för denna rapport, däremot har man inte i frågeställningen specificerat om fritidsaktiviteten varit av kulturell, idrottslig eller annan art. I förskoleklass inkom 614 svar. Av dessa svarade 147 pojkar och 186 flickor Ja och 112 pojkar och 92 flickor Nej till om de regelbundet deltog i någon fritidsaktivitet, vilket betyder att merparten är fritidsaktiva. I årskurs 4 inkom 541 svar. Där svarade 218 pojkar och 235 flickor Ja och 88 pojkar och 70 flickor Nej, en viss ökning av aktiva från svaren som inkom i förskoleklass. I årskurs 7 inkom 493 svar och av dessa svarade 160 pojkar och 186 flickor Ja och 85 pojkar och 53 flickor Nej. En viss minskning går att se men fortfarande är merparten fritidsaktiva. Enkäten efterfrågar inte och visar därmed inte på några anledningar till varför ökning eller minskningen av fritidsaktiva unga sker.

3.16. Kultur i skolan

Kulturens betydelse för människans utveckling och hälsa får allt större plats inom den vetenskapliga världen, området intresserar allt fler kunskapsfält, hjärnforskning såväl som skol- och kreativitetsforskning som forskning om hälsa. Forskningen indikerar att kultur och kreativitet är viktigt för alla, både liten och stor. Inom förskolan och skolan talas det om vikten av att de unga får lära och utvecklas med stöd av alla sina förmågor. De estetiska läroprocesserna stödjer detta förhållningssätt. Att de unga får tillgång till sin kreativa förmåga har stor betydelse för morgondagens samhälle.

Östersunds kommunen följer de läroplansbundna statliga direktiven för de estetiska ämnena, vilket ger utrymme för en grundläggande utbildning i de estetiska ämnena.

Från 2009 har varje kommun haft möjlighet att söka Skapande skola medel från Kulturrådet. Anledningen till att staten säkrade medel var att en nationell utredning visade på alltför stora olikheter i vårt land. De ville säkra likvärdighet och kvalitet för barn och unga. Östersunds kommun har sedan start varit aktiva och framgångsrika i att söka och beviljas dessa medel. Medlen är villkorade till eleverna och till de professionella kulturutövarna. Medlen är årliga och det finns ingen garanti att de återkommer, alltså finns ingen möjlighet att planera långsiktigt.

Under 2017 utarbetade Barn- och utbildningsförvaltningen i samarbete med Kultur- och fritidsförvaltningen ett förslag till en Kulturgaranti i skolan. Många kommuner har valt att just garantera alla elevers tillgång till möten med professionella kulturutövare och på så sätt garantera upplevelser av kultur både som konsument och i eget skapande.

Den 2020-06-24 beslutade barn och utbildningsnämnden (Dnr 00173 - 2019 § 61) att finansiera ett eget kulturhjul för kultur i skolan som ska iscensättas under läsåret 2020/2021. Det föreslagna kulturhjulet innehåller upplevelse, eget skapande och till en del kompetensutveckling/inspiration för pedagoger. Ambition är förutom ovanstående att de kulturella uttrycksformerna i ett långsiktigt perspektiv integreras mer i verksamhetens pedagogik.

3.17. Kulturföreningar

Östersunds kommun har ett 60-tal registrerade kulturföreningar inom alla kulturgerer. Dessutom finns 45 hembygds- och byaföreningar registrerade. Många av dem är aktiva ideella kulturarrangörer som är väldigt viktiga i de kulturliv som erbjuds både fast bosatta invånare och besökare i kommunen. Kulturföreningarna innefattar allt från genrespecifika föreningar till föreningar kring hembygdsgårdar eller föreningshus.

Vid sidan om etablerade förenings- och företagsformer växer nu nya former för organisation fram. Om unga alls väljer att organisera sig så väljer de ofta att organisera sig i informella, eller åtminstone mer flexibla, civilsamhälleliga former. Samtidigt blir politiken på alla nivåer, men kanske i synnerhet lokalt, alltmer vänligt inställd till det kulturella näringslivet.

3.18. Kulturanläggningar i Östersunds kommun

Kommunen äger 5 fastigheter för kulturellt bruk, samtliga i Östersund. Storsjöteatern för teater, dans och andra evenemang. Östersunds bibliotek för biblioteksverksamhet. Östersunds teaterverkstad, lokaler för amatörteater. Ahlbergshallen för utställningsverksamhet och Stadsmuseum. Härke konstcentrum, lokaler för enskilda konstnärateljéer, en mindre utställningslokal och en grafisk verkstad. Kommunen ansvarar för grundläggande fastighetsdrift på dessa anläggningar. Storsjöteatern dagliga verksamhetsdrift är upphandlad av en extern driftare. Kommunen är också en av stiftarna till Jamtli/Jämtlands läns museum som är det regionala centret för kulturarv. Kommunens idrottsanläggningar till exempel Sporthallen och Östersunds Arena används regelbundet till olika former av kulturellerade evenemang.

Exercishallen på Stadsdel Norr har under de senaste åren varit arena för många olika former av kulturarrangemang. Fastigheten har tidigare ägts av Östersundshem men sedan 2020 återfinns fastigheten i kommunens ägo. Ambitionen är att hallen fortsatt ska kunna vara en arena för kultur.

I kommunen finns många hembygdsgårdar, föreningshus och byföreningsfastigheter av olika slag som ofta används för olika kulturellerade arrangemang. Dessa har möjlighet att söka ett årligt bidrag för sin anläggning, dessutom finns möjlighet att söka drift- och underhållsbidrag för föreningsägd samlingslokal. Många andra lokaler, offentliga och privata, används till kultur- och nöjesarrangemang till exempel kyrkor, församlingsgårdar, pubar, kaféer, Folkets hus, Gamla Tingshuset, Gamla teatern, Frösö Park o.s.v.

Tillgänglighetskraven för en arrangör gäller även de fristående arrangörer, till exempel kulturföreningar. Men de flesta har inga finansiella resurser för de åtgärder som kan krävas, dessutom är det inga av de fristående arrangörerna som äger sin lokal alltså blir det en omöjlig ekvation av göra de tillgänglighetsanpassningar som krävs.

Inom kommunen saknas däremot adekvat akustisk musiklokal för inte elförstärkt musik inom alla genrer. Elförstärkta evenemang har däremot många lokaler där arrangemang är möjliga.

3.19. Östersunds kommun som evenemangsstad

Evenemang är viktiga för Östersund. Östersunds kommun har ambitionen att utbudet av evenemang ska vara brett och inkludera idrott, kultur, mässor och möten som gynnar många och olika intressen spridda över året.

Östersunds Kommun har via sin Evenemangsstrategi tillsammans med ETOUR definierat evenemang enligt följande: Arrangemang/tävlingar/möten/mässor som:

- är avgränsade i tid och rum
- ligger utöver det vardagliga programmet
- inkluderar ett uttalat innehåll
- har arrangörer och deltagare/besökare

Ofta är det de stora idrottsarenorna som används för evenemang.

Evenemang skapar tillväxt och Östersund har en lång och stolt tradition av att arrangera internationella idrottsevenemang. Något som också kunnat påvisa positiva turismekonomiska effekter i rapporten *Effektstudie av skidskyttet och skidstadions utveckling i Östersund*. Återkommande evenemang och kontinuerlig utvärdering skapar goda förutsättningar för utvecklingen av idrottsanläggningar och aktivitetsytor.

Däremot har inte antalet kulturevenemang av större format eller dignitet ökat.

3.20. Kulturevenemang/arrangemang i Östersunds kommun

Östersunds kommun har ett engagerat och rikt föreningsliv med ett brett kulturutbud sett till befolkningen och kommunens storlek. Stora delar av kulturutbudet initieras och drivs av ideella krafter. Med förändrade levnadsvanor och intressen upplever föreningarna, både i tätort och på landsbygden, svårigheter med att rekrytera medlemmar till föreningen. Vilket de senaste åren naturligtvis påverkat mängden publika arrangemang. Bidragsnivåerna från kommunen och regionen till arrangerande kulturföreningar har inte heller ökat utan stått på samma nivåer under flera år, vilket också påverkar föreningarnas möjligheter att öka eller ens bibehålla samma mängd arrangemang.

Kommersiella kultur- och nöjesarrangörer genomför regelbundet arrangemang i kommunen. Till exempel genomfördes 2015 en av deltävlingarna av Melodifestivalen i Östersunds Arena.

3.21. Bidragsnormer kulturen Östersunds kommun

För att ha möjlighet att söka bidragen inom kulturområdet i Östersunds kommun måste föreningen vara registrerad hos kommunen, eller vara ungdom under 25 år. Ett nystartsbidrag beviljas för att uppmuntra till bildande nya kulturföreningar. Sökbara bidrag är Arrangör/evenemangsbidrag, Årsbidrag för kulturföreningar och hembygdsföreningar. För unga under 25 utan föreningstillhörighet finns bidrag till kulturarrangemang att söka. Kulturföreningar liksom idrottsföreningar har möjligheter att söka tillfälliga bidrag som Projekt för och tillsammans med barn och unga, Utökat föreningsstöd för integration, Drift- och underhållsstöd om föreningen är samlingslokalsägande och Investering- och utrustningsbidrag.

Bidragen är inte utformade så att tillgänglighet, jämställdhet och integration är styrande utan det är till exempel antalet publika framföranden i kommunen per år som är det avgörande om bidrag ges eller inte. Inga bidrag ges till arrangemang eller evenemang som har en uppmuntrande attityd till våld eller bruk av alkohol och andra droger, har politiskt eller religiöst budskap eller på något sätt bryter mot diskrimineringslagstiftningen, det vill säga diskriminering på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder. Arrangörsbidragen, årsbidragen och Kulturbidrag till unga inom föreningslivet har inom Östersunds kommun haft en översyn under 2017.

3.22. Plan för kultur 2005 – Vad hände sen?

Plan för kultur, Inriktningsmål och strategier, beslutad av kommunfullmäktige 17 mars 2005. Detta är det nu rådande styrdokument för kulturområdet.

I planen utkristalliserades fyra prioriterade strategiska utvecklingsområden

Tillgång och tillgänglighet, Dialog, inflytande och bemötande, Kompetens och skapande verksamhet och Kultur, hälsa och tillväxt.

3.22.1 Tillgång och Tillgänglighet

Tillgänglighet för alla

Plan för kultur 2005 sa: Inriktningsmål – kultur i alla dess former är tillgänglig för alla och erbjuder ett brett utbud av upplevelser samt erhåller stöd och ges förutsättningar att ständigt utvecklas. Detta innebär att lokaler och utbud ska anpassas så att personer med funktionshinder ska kunna delta och ta del av kulturupplevelser.

Reflektion

Kommunen äger och driver publika lokaler där det erbjuds olika former av kulturutbud; Storsjöteatern, Ahlbergshallen, Östersunds teaterverkstad Härke konstcentrum, Östersunds bibliotek och Gamla tingshuset. Dessa är tillgänglighetsanpassade utifrån de förutsättningar som husens byggnadsår och eventuella kulturminnesskydd medger. Bäst tillgänglighets-anpassning finns på Storsjöteatern som 2018 nyinvigdes efter en omfattande ut- och ombyggnation. I kommunen finns andra lokaler där olika former av kulturutbud erbjuds; kyrkor, Folkets hus, Frösö park, restauranger, caféer, hotell, pubar, gallerier, hembygdsgårdar, föreningshus, studieförbundens lokaler och så vidare.

Under perioden har kommunen tillsammans med Region Jämtland Härjedalen via riktade EU-medel skapat, drivit och avvecklat konsthallen och verksamheten Färgfabriken Norr på Exercishallen, Stadsdel Norr.

Kommunen, som stiftare av Jamtli/Jämtlands läns museum, har också som under tiden varit med i utvecklingen och tillblivelsen av Nationalmuseum Jamtli som en helt ny konstarena. Kommunen har också bidragit till utvecklingen av Teknikland och 70-tals miljön på Jamtli som båda är viktiga besöksanläggningar.

Under perioden har Östersunds kommun också genomfört flera kulturhusutredningar kring behoven av mer, för de olika konstformerna, anpassade lokaler.

Via kulturarrangemangsbidrag och andra evenemangsstöd skapar kommunen möjligheter för föreningar och andra former av arrangörer att erbjuda invånare och besökare ett brett utbud. På Storsjöteatern tillämpas också en politiskt beslutad så kallad kulturtaxa där kommunala medel möjliggör för kulturföreningar att arrangera på teatern till kraftigt subventionerade hyrespriser. Inga av de normer

som beslutats för fördelning av kulturbidragen villkorar tillgänglighetsanpassning av evenemangen.

Under början av 2020 inköptes av kommunen Exercishallen på Stadsdel Norr som under ett antal år huserat olika former av kulturverksamheter. Ambitionen är att hallen fortsättningsvis ska kunna agera som kulturarena.

Öka barns och ungdomars kulturella upplevelser

Plan för kultur 2005 sa: Barnen rätt till kultur är fastslagen i FN:s barnkonvention. Kommunen ska genom olika bidrag skapa förutsättningar för olika föreningar att genomföra en förebyggande och stimulerande barn- och ungdomsverksamhet. Förskola och skola har en viktig uppgift att ge barn och unga möjligheter och förutsättningar till kulturella upplevelser, men också att ge förutsättningar för barn och ungas egna skapande verksamhet. Kommunen ansvarar också för barn och ungas kulturella utveckling bland annat genom Kulturskolans verksamhet där målgruppen är elever från och med fjärde skolåret.

Reflektion

Under perioden har staten introducerat riktade medel för Skapande skola, där kommunen varit aktiv i att söka och framgångsrik att tilldelas medel. Verksamheten som givits förutsättningar i ock med detta har gett bättre förutsättningar inom skolan att erbjuda dels kulturupplevelser dels eget skapande av och tillsammans med professionella kulturutövare.

Kulturskolans och Bibliotekets verksamhet har också givits förutsättningar till projekt av olika slag via nya riktade statliga medel och beviljats ökade kommunala medel till att utöka och utveckla delar av sitt utbud, framförallt för att nå nya målgrupper. Det har bland annat inneburit att Kulturskolan har utökat sin verksamhet med El Sistema-metoden, vilket erbjuder kulturdeltagande på ett bredare sätt. Kulturskolan och biblioteket bedriver också en omställning av sin egen verksamhet för att få ett bredare anslag inom respektive område.

Riktade bidrag kring *Mötesplatser unga* har introducerats under perioden, på senare år har det kallats *Projekt för och tillsammans med barn och unga* som varit möjliga för föreningar att söka. En mycket liten del av dessa har sökts av och fördelats till kulturföreningar eftersom få kulturföreningar har sökt bidragen. Detta kan bero på att alla kulturföreningar drivs med helt ideella krafter till skillnad mot en hel del idrottsföreningar som idag oftare drivs med anställd personal eller att man har förutsättningar att köpa in tjänst för att just kunna söka de medel som erbjuds.

Via *Mötesplatser unga* – medel har ungdomshuset Gamla Tingshuset beviljats ett årligt bidrag. Detta har skett både när huset drev i föreningsform och nu som en kommunal verksamhet. Bidraget har beviljats som verksamhetsmedel för sin viktiga roll som en mötesplats för unga främst inom kulturområdet.

Under perioden har också ett nytt bibliotek öppnats i Lit, men ett bibliotek i Lugnvik har däremot avvecklats.

Exempel på övriga mötesplatser för alla åldrar är Jamtli, Föreningsarkivet, Landsarkivet, Teknikland och Filmools och Estrad Norrs verksamhet över hela kommunen.

Jämställdhet

Plan för kultur 2005 sa: Kommunen ska verka för att öka medvetenheten om vikten av jämställdhet där kvinnor, män, flickor och pojkar ska ha samma förutsättningar att utöva skapande verksamhet och få kulturella upplevelser.

Reflektion

Jämställdhetsarbetet bedrivs inom kommunen som helhet på olika sätt. En Utvecklingsstrateg för jämställdhet är anställd inom kommunen sedan några år, vilken ger värdefull hjälp och rådgivning för de olika enheterna inom kommunen att fortsätta ett konstruktivt arbete. Mycket av det arbetet anges i agenda 2030, där kommunens ambition inom hållbarhetsarbete är att bidra till de 17 globala målen där mål nummer 5 rör jämställdhet.

Inga av de normer som beslutats för fördelning av till exempel kommunens föreningsbidrag villkorar ett aktivt planerat jämställdhetsarbete. LOK-stöden (Lokalt aktivitetsstöd) stödjer alla föreningsaktiviteter riktade till barn och unga och dessa är helt könsneutrala. Inom kulturskolan har man under perioden breddat sitt utbud med till exempel dans, drama och andra konstnärliga uttrycksformer som ger bättre förutsättningar för ett jämställdare utbud. Biblioteket arbetar kontinuerligt med att hitta nya former och utbud för ökad jämställdhet och var till exempel först med att HBTQ-certifieras av kommunens verksamheter.

Utveckla kulturella mötesplatser

Plan för kultur 2005 sa: Mötesplatser framförallt för ungdomskulturen måste utvecklas eftersom det saknas en naturlig arena för dialog med unga som är aktiva i föreningslivet. Kommunen ska medverka till att skapa meningsfulla miljöer, där alla ådrar möts, i alla kommundelar.

Reflektion

Kommunen har under delar av perioden haft ett riktat bidrag för föreningar att söka för *Mötesplatser unga*. En ytterst liten del av de bidrag som beviljats har varit till kulturella mötesplatser eftersom få kulturföreningar har sökt bidragen. Detta kan bero på att alla kulturföreningar drivs med helt ideella krafter och är framförallt föreningar för vuxna.

Kommunens fritidsgårdar har under perioden fortsatt sin ordinarie verksamhet sammanlagt på åtta platser i kommunen. Fyra av gårdarna drivs i kommunal regi och fyra har verksamhet som upphandlas och drivs av privata utförare.

Ungdomshuset Gamla tingshusets verksamhet har under perioden också fortsatt. Merparten av tiden i föreningsdrift men från och med 2019 drivs verksamheten i

huset av kommunen. I dessa pågår ständigt arbetet med att förnya mötesplatserna för unga.

Under perioden har kommunen startat ett antal mötesplatser med regelbunden verksamhet för äldre, funktionsnedsatta och personer med psykisk ohälsa.

Runt om i kommunen finns många mötesplatser i form av bygdegårdar och föreningshus. Biblioteken är en levande mötesplats som har en hög besöksstatistik. Bibliotek finns i Östersund, Torvalla, Brunflo, Lit och den mobila enheten – biblioteksbussen - som servar hela kommunen. Biblioteksbussen stannar vid 150 hållplatser/månad och möter på så vis många låntagare i hela kommunen. Storsjöteatern har under perioden renoverats och moderniserats och är nu en mötesplats med god tillgänglighet. Kommunen har också köpt Exercishallen på Stadsdel Norr vilket ger förutsättningar för ytterligare en kulturell mötesplats.

Främja kulturell mångfald

Plan för kultur 2005 sa: För att nå delaktighet är det nödvändigt att skapa ett integrerat samhälle som präglas av jämlikhet, respekt och samförstånd mellan människor av olika etnisk, kulturell, språklig och religiös bakgrund. Det lokala kulturlivet står och faller med enskilda människors engagemang. Kontakter med företag, organisationer och människor i andra länder ska stimuleras. Kulturlivet är en av flera arenor där värderingar kan komma till uttryck genom att exponeras, debatteras och ifrågasättas. Kommunen ska stödja kulturutövare som i sin verksamhet medverkar till att skapa medvetenhet om olika kulturer och dess kulturyttringar. Samhället måste öka kunskapen om utrikes födda kulturutövare och förbättra deras möjligheter att utöva sina yrken. Folkbildningen behöver spela en stor, aktiv och förnyande roll på kulturområdet, det är angeläget att folkbildningens insatser för förnyelsen stärks liksom intresset och viljan att arbeta med okonventionella metoder.

Reflektion

Under perioden har, p.g.a kriget i Syrien, Sverige varit mottagarland för en stor flyktingström. Detta har satt fokus på både akuta och mer långgående behov av integrationsfrämjande kommunala insatser. Riktade medel både från statligt och kommunalt håll har gjort det möjligt med *Utökat föreningsstöd integration* som givit föreningslivet och civilsamhället möjligheter att söka medel för utveckling av den kulturella mångfalden.

Östersund har sedan 2017 varit fristad för en författare från Syrien inom det internationella nätverket ICORN (International Cities Of Refuge Network). Arbetet att vara en fristadskommun fortsätter med en ny fristadsgästs ankomst 2020.

Inom kulturområdet har få internationella aktiviteter bedrivits. Det närliggande området gastronomi har däremot via utnämning av Östersund till UNESCOs Creative City of Gastronomy arbetat på den internationella arenan. Utnämningen har gett Östersunds kommun tillgång till ett världsomspännande nätverk också inom kulturområdet.

Staten har det ekonomiska ansvaret för mottagandet av asylsökande och nyanlända. Kommuner och regioner har rätt till statlig ersättning för vissa kostnader. Från 2020 får kultur- och fritidsnämnden ta del av den statliga schablonen för integration som tilldelas Östersunds kommun. Nämnden kommer att utarbeta en plan för hur de medlen i samarbete med föreningar och civilsamhälle bäst kan komma till nytta.

Kulturpool/er och nätverk.

Plan för kultur 2005 sa: Kommunen ska medverka till att kulturpool/er skapas. Nätverk av kulturarbetare /kulturutövare inom teater/drama, dans, musik, film/media, bild/form samt litteratur blir det möjligt för skola, vård, näringsliv och arrangörer att enkelt kontakta lokala och regionala kulturarbetare.

Reflektion

Kommunen har sedan planens tillblivelse begränsat bidragit till skapandet av kulturpool/er eller ytterligare nätverk för kulturutövare.

Kultur- och fritidsförvaltningen bjöd under ett antal år in till ett årligt Kulturforum öppet för kulturutövare, politiker och kulturintresserade medborgare. Kulturforum tog upp aktuella frågor och var till exempel en konstruktiv mötesplats framförallt i utredandet av ett eventuellt kulturhus. Under några år vilade verksamheten med kulturforum. Ett kulturforum genomfördes under hösten 2019 under arbetet med att ta fram en ny kommunal kulturstrategi.

Många kulturutövare är företagare och därmed en del av ett versifierat näringsliv i regionen. Kulturella och Kreativa Näringar har alltså växt och ansvaret att fånga upp denna del av näringslivet har gett kommunen nya utmaningar. Flera olika försök till riktade insatser till denna grupp inom näringslivet har genomförts av kommunen. De regelbundna mötesplatserna och informationsmöten för näringslivet som kommunen erbjuder behandlar sällan ämnen som rör den kulturella sektorn vilket gör att kulturföretagarna uteblir. En av anledningarna till att kulturföretagarna uteblir är att de uteslutande är enmansföretagare och har svårt att avvara tid från den egna arbetsinsatsen.

3.22.2. Dialog, inflytande och bemötande

Utveckla former för dialog

Plan för kultur 2005 sa: Kulturen ska utgöra en aktiv del av kommunens demokratiutveckling. Dialog är viktig för att kommunens mål inom kulturområdet ska uppnås. Formerna för dialog ska utvecklas och kulturföreningar, organisationer och kulturarbetare ska uppleva att kommunen tar tillvara deras synpunkter och förslag till utveckling av verksamheten. I möten med barn, unga och vuxna ska alltid individen egna upplevelser och åsikter respekteras.

Reflektion

Under perioden har en 100% tjänst som kultursamordnare med organisatorisk hemvist inom kultur- och fritidsförvaltningen inrättats. Inom dennes ordinarie arbetsuppgifter ingår löpande kontakt, dialog och nätverkande med alla aktörer inom kulturområdet, både institutionell och alla former av kulturutövare. Regelbundna arbetsuppgifter är bidragshantering, nämndrelaterade frågor, inomkommunal dialog i frågor kring kultur, statliga och regionala remissvar, o.s.v. Tjänsten innebär att kulturlivet har en kontaktyta i kommunen som kan ge värdefull information om alla kulturrelaterade frågor. Handläggning av kulturbidrag har effektiviserats. Kommunen har en kompetens inom kulturområdet som gör att regional och nationell bevakning och dialog upprätthålls för kommunens bästa.

Utveckla hemsidan

Plan för kultur 2005 sa: Hemsidan ska erbjuda möjligheter till dialog med de folkvalda och ge möjlighet till medborgardialog/förslag. Den ska utvecklas löpande och aktuell information ska alltid finnas. Information om kulturföreningarna verksamhet och kulturutbudet ska förbättras genom skapande av en ”kulturportal” och en ”kulturkalender” i samverkan med andra.

Reflektion

Kommunens hemsida har förnyats och arbete med att hålla den aktuell och tillgänglig bedrivs ständigt, främst via kommunens kommunikationsavdelning. Möjligheten till medborgar-förslag har utvecklats och formaliserats.

Ett försök tillsammans med Länskulturn på Region Jämtland Härjedalen gjordes för att skapa en nätbaserad kulturkalender. Dessvärre användes den inte i någon större utsträckning och lades ner efter några år. I samarbete med Turistbyrån så bedrivs en digitaliserad evenemangskalender, men den används också i mindre utsträckning av det lokal kulturlivets arrangörer.

Under perioden har kommunens konstwebb presenterats, där man kan del av kommunens hela konstinnehav. Östersunds bibliotek har också under perioden lanserat en flitigt använd bibliotekswebb.

3.22.3 Kompetens och skapande verksamhet

Integrera kulturella aktiviteter och upplevelser

Plan för kultur 2005 sa: Skapande verksamhet och kulturella upplevelser bidrar till ökad livskvalitet. Människors arv, miljö och sociala förhållande är grunden för vårt kulturliv. Enligt skolplanen och läroplaner är det viktigast uppgifterna för skolan att utveckla barn och ungas förmåga att kommunicera, intellektuellt, känslomässigt och socialt. Fantasi och skapande ska vara centrala inslag i lärmiljön. Det är önskvärt att skolan använder de lokala kulturarbetarnas kompetens till kulturellt skapande och kulturella upplevelser.

I begreppet kulturarv ligger immateriella begrepp som region, språk, historia, traditioner, livsformer, idéer och samhällsstrukturer. Här ingår fysiska uttryck som människans verksamhet givit upphov till i form av konsthantverk, litteratur, film, foto, föremål, byggnader, fornlämningar, anläggningar och kulturlandskap. Kulturarvet är vårt gemensamma ansvar och ska bevaras och förmedlas till kommande generationer. Stiftelsen Jamti/Jämtlands läns museum har ansvar för kunskapsuppbyggnad, dokumentation och att levandegöra den historiska kulturmiljön. Samlingarna och verksamheten ska vara garanterade ett framtida bestånd.

Östersunds kommun har ambitionen att stimulera olika typer av kulturyttringar. Detta ska ske bland annat genom ett årligt kulturstipendium och ett kulturpris som en uppmuntran och ett erkännande av kulturella gärningar.

Reflektion

Som nämnts tidigare har de statliga medlen för Skapande skola förbättrat förutsättningarna att erbjuda professionella resurser och upplevelser inom förskolan och skolan.

Under perioden har också en mindre kommunal utredning av en så kallad ”Kulturgaranti” genomförts i samarbete mellan Kultur- och fritidsförvaltningen och Barn- och utbildningsförvaltningen. Den lägger förslag om en kommunal garanti för att alla barn och unga inom förskola och skola ska garanteras kulturupplevelser och själva få skapa tillsammans med professionella kulturutövare.

Kommunens kulturstipendium och kulturpris delas ut årligen. Kommunen i samarbete med Region Jämtland Härjedalen Kulturen och Härke konstcentrum delar också årligen ut ett konstnärstipendium.

Inom kulturarvssektorn har det under perioden skett en utveckling. På Jamtli/Jämtlands läns museum sker ständigt förnyelse och under perioden har man bland annat utvecklat 70-tals miljön och inrättat en lek- och läranläggning på temat Fem myror är fler än fyra elefanter. En kyrka med Håsjö gamla kyrka som förlaga och en klockstapel invid kyrkan har byggts. Övriga delar av Jamtli som till exempel Teknikland i samarbete med flygmuseet och andra teknikrelaterade och militärhistoriska föreningar har initierats och utvecklats. 2018 invigdes verksamheten Nationalmuseum Jamtli, ett nära samarbete mellan Nationalmuseum och Jamtli, som etablerades inom ramen för ett strukturfondsprojekt där Region Jämtland Härjedalen, Östersunds kommun och partners från regionens näringsliv var medfinansierare.

3.22.4. Kultur, hälsa och tillväxt

Kultur som hälsofrämjande faktor

Plan för kultur 2005 sa: Kulturen har ett egenvärde och kulturpolitiken bidrar till att utveckla människornas kompetens, livskvalitet och välbefinnande och är på så sätt hälsofrämjande. Demokratiaspekten är fortfarande den centrala när det gäller

kultur i arbetslivet men den nationella folkhälsokommitténs slutbetänkande konstaterar att deltagande i kulturella aktiviteter också är bra för hälsan. Kommunen som kulturmyndighet bör ägna större uppmärksamhet åt utvecklingen i hela samhället och åt långsiktiga framtidsfrågor. Ett rikt och dynamiskt kulturliv – från kulturarv till morgondagens kulturindustri – är en tillväxtfaktor för regionens utveckling.

Reflektion

Kommunens relativt nya Folkhälsost strategi 2019 – 2023 fokuserar på nödvändigheten av mötesplatser i olika former för alla invånare som hälsofrämjande faktor. I den nu rådande kommunala tillväxtplanen, *Mer Östersund*, finns kulturen med som ett eget prioriterat område av åtta områden. Där belyser man de många och varierade möjligheter som ett rikt kulturutbud kan göra både för livskvaliteten för de i kommunen boende men också att vara en besöksanledning. Detta skapar också en möjlighet för en god miljö för de i kommunen boende kulturutövarna.

Stärka arrangörsledet genom gränslös samverkan

Plan för kultur 2005 sa: Ett rikt, varierat och geografiskt utspritt kulturutbud ökar kommunens attraktionskraft för besökande, boende och näringsliv. Kulturarrangörer, speciellt unga arrangörer, ska erhålla stöd för att utveckla kulturutbudet genom att kommunen bland annat medverkar till att bygga nätverk. Bidragssystemet bör ses över i syfte att skapa möjligheter för nytänkande när det gäller nya kulturformer och nya kulturella aktiviteter.

Reflektion

Bidragssystemet inom kultursektorn har under perioden genomlysts och reviderats. Kulturarrangörer har möjligheten att söka riktade arrangörs- och evenemangsbidrag som administreras av både kultur- och fritidsförvaltningen och Näringslivskontoret. Kultur-föreningar som regelbundet arrangerar kultur kan via ett årligt bidrag ges möjligheter till mer långsiktig planering. Under perioden har också ett *Kulturbidrag för unga* införts. Där unga under 25 år utan föreningstillhörighet ges möjlighet till ett mindre bidrag för kulturarrangemang där den administrativa hanteringen är snabbare än för övriga bidrag.

En Evenemangsstrategi 2014 - 2020 har under perioden tagits fram som Näringslivskontoret arbetar aktivt med via sin Evenemangs- och besöksnäringstrategi. Den nu rådande strategin är under 2020 föremål för revidering.

Livskvalitet och förnyelse

Plan för kultur 2005 sa: Förnyelse inom kultursektorn behövs för att skapa ekonomisk tillväxt. Östersund behöver bärkraftiga kulturnärings och detta kräver partnerskap mellan offentlig och privat verksamhet samt med den sociala ekonomin. Kommunen ska medverka till utveckling av nätverk och utveckla och

förnya kulturindustrin och tillvarata de möjligheter som internationalisering, EU-medlemskapet och det mångkulturella perspektivet erbjuder.

Kulturen ska bidra till att människor flyttar till kommunen och att medborgarna upplever sig ha en god livskvalitet.

Kommunen har ett grundläggande ansvar för biblioteksverksamhet. Biblioteksverksamheten ska ständigt utvecklas som en motvikt till det kommersiella utbudet och vara en möjlighet främst för barn och ungdomar att få kulturella upplevelser. Kommunen arbetar med att bevara och utveckla gemenskap, ge folkbildning och kultur. Därför riktas bidrag till ägare av samlingslokaler, kulturarrangerande föreningar och organisationer, studieförbund, hembygdsföreningar. Kommunen ska upplevas som attraktiv för kulturarbetare att leva och verka i.

Kommunen ska medverka till att utveckla Östersund som arrangemangstad och ser positiv på initiativ som bidrar till att genomföra större kulturarrangemang. I syfte att behålla mångfald i utbudet bör kommunen särskilt uppmärksamma och på olika sätt stödja kulturarrangemang av mindre kommersiell art.

Kommunen ska medverka till att alla får möjlighet att uppleva en mångfald av konstnärliga och kulturella yttringar, har möjlighet att själva skapa och uttrycka sig konstnärligt samt har möjlighet att välja sin kultur.

Reflektion

Under perioden har kultur blivit ett eget område i kommunens nu styrande tillväxtplan *Mer Östersund*. Där belyser man de många och varierade möjligheter som ett rikt kulturutbud kan göra både för livskvaliteten för de i kommunen boende men också öka attraktiviteten för besöksnäringen. Detta skapar också en möjlighet för en god miljö för de i kommunen boende kulturutövarna.

I *Mer Östersund* pekar kommunen på fem prioriterade områden:

- Att skapa förutsättningar för ett brett utbud av konstnärliga uttryck av hög kvalitet.
- Att skapa nya och utveckla befintliga mötesplatser samt scener för att producera och utöva kultur där olika aktörer och finansiärer samverkar.
- Arrangemang, evenemang och attraktioner som både besökare och invånare kan använda och ha glädje av. För att göra detta möjligt behöver näringslivet, ideella sektorn och regionala organisationer samverka och bidra med finansiering.
- Att bevara Östersunds attraktiva kulturmiljöer och tillhandahålla en god infrastruktur för kultur.
- Initiativ från näringsliv, kulturinstitutionerna samt ideell sektor för att utveckla de kreativa näringarna.

Resurser för internationalisering och större möjligheter via EU-medlemskapet har det hittills funnits begränsade personella resurser att vidareutveckla. UNESCO utnämningen av Östersund som City of Gastronomy har öppnat dörrar för ett större

internationellt engagemang och nätverk, men varken resurser inom personal eller budget har avsats för nödvändiga insatser.

För att lyfta Östersund som en arena för större evenemang av olika slag beslutades en Evenemangstrategi 2014 – 2020 (revideras under 2020). Medel och personell resurs för ett aktivt strategiarbete har organisatoriskt placerats inom näringslivskontoret. Eftersom det stora mertalet av mycket framgångsrika större evenemang under perioden varit inom sport/idrott har mycket av detta arbete bedrivits i nära samarbete med kultur- och fritidsförvaltningen och de sportarenor som varit involverade. Stående kulturinslag har genomförts vid samtliga av de större idrottsevenemangen. Större evenemang av enbart kulturell art har inte ökat i antal ännu.

Östersunds bibliotek bedriver på olika sätt internationalisering, dels via litteratur på många språk dels personal som språkstödjare inom flera områden som öppnar mötesplatsen för många nya besökare.

Storsjöyran är ett stort årligt kulturevenemang i Östersund med lång historia. Festivalen drivs som ett privat aktiebolag. Bolaget uppbär medel från kommunen reglerat i ett avtal kring andra evenemang och verksamheter i Östersund under året, till exempel drift av Vinterparken.

En av aktiviteterna kring tillväxtplanen var att få mer liv kring Stortorget och Storgatan vilket skett under perioden i samarbete med Destinationsbolaget.

Uppföljning och utvärdering

Plan för kultur 2005 sa: Kommunfullmäktige följer upp inriktningsmålen i planerna och fastställer årligen en utvärderingsplan. Nämnderna kan förtydliga vad som ska göras genom att utarbeta mer konkreta program utifrån strategiområde. Verksamheterna / enheterna utarbetar handlingsplaner med konkreta aktiviteter.

Reflektion

Kultur- och fritidsnämnden har i sitt arbete kring kulturfrågorna följt Plan för Kultur 2005. Utvärdering har skett regelbundet genom nämndens verksamhetsplan och årlig uppföljning av planens inriktningsmål. Ingen utvärdering av hela planen har genomförts, det sker i ock med denna rapport och framtagande av en ny kommunal kulturstrategi.

3.23. Resultat medborgardialoger

Inom ramen för detta projekt genomfördes nätbaserad dialog med kommunens invånare och dialoger med aktörer inom kulturområdet och ett kulturforum genomfördes. En bred kommunikation skedde där det fanns många möjligheter för invånare och aktiva kulturaktörer att komma med inspel under arbetet med rapporten och förslag till Kulturstrategi.

Ett Kulturforum genomfördes den 3 december 2019. Inbjudan gick ut brett till både kulturutövare och kulturkonsumenter. Kvällen innehöll information om varför kommunen tar fram en ny kulturstrategi, hur det går till att ta fram den, (*se bilaga 1*) politikermedverkan som pratade om de politiska prioriteringarna framgent, underhållning av musiker, författare, Cirkus kul och bus och representanter av kulturproducenter. Under kvällen skedde också dialog i realtid där besökarna svarade online. Under kvällen påbörjades också en digital enkät på kommunens hemsida. Information om var och på vilka andra sätt man som medborgare kunde delta med inspel och idéer kring en framtida kulturstrategi kommunicerades brett på kulturforum, i sociala media, dagspress och kommunens hemsida. Den digitala datainsamlingen har genomförts mellan 2019-12-03 – 2020-02-29.

En riktad insats genomfördes på fritidsgårdarna och på gymnasieskolan för att ge information om arbetet och för att uppmuntra målgruppen så att de i högre utsträckning skulle svara på enkäten.

Projektledaren genomförde under hösten 2019 och våren 2020 workshops med ledningsgruppen, Härke konstcentrums ateljéförening, Östersunds kulturskolan personal, Studieförbundens samarbetsforum, Östersunds kommuns pensionärsråd, ledningsgruppen på Region Jämtland Härjedalen Kulturen, ledningen på Jamtli/Jämtlands läns museum och enskilda kulturaktörer.

Projektledaren fungerade som samordnare för projektet och försåg styr- och ledningsgrupp med löpande information. Vidare ansvarade projektledaren för tidplan och att fortlöpande dialog skedde inom projektet, både vad till projektgrupp och tillfälligt sammansatta referensgrupper. Projektgruppen arbetade med de olika delområdena utifrån fastställda projektdirektiv och lednings- och styrgruppens riktlinjer. Projektledaren ansvarade för dokumentation och slutrapport.

Omvärldsbevakning genomförd inom ramen för projektet genom faktainsamling från andra kommuner, region och stat.

3.23.1 Deltagande och svarsfrekvens

Kulturforum

Under Kulturforum som genomfördes den 3 december 2019 deltog cirka 110 personer. Det genomfördes digital undersökning i realtid under kvällens program

där deltagarna svarade online. 12 frågor ställdes under kvällen och frågor och svar redovisas nedan.

Fråga 1: Hur tar du del av kulturlivet i kommunen?

Svaren visar att de närvarande tar del av kultur via alla discipliner; teater, musik, konstutställningar, litteratur, dans och kulturarv. Både genom det egna skapandet inom föreningslivet och att konsumera vad andra erbjuder. De närvarande ansåg att Östersund är en spännande kulturstad och att här finns massor med spännande kreatörer.

Fråga 2: Vad har du för förhoppningar på kommunens nya kulturstrategi?

Förhoppningarna är många och en av dem är att kommunen tar ett större ansvar för kulturen. Att kommunen sätter mer fokus på kultur, inte bara sportsatsningar. De närvarande vill att strategin blir tydlig och att den kommer att underlätta för politikerna när resurser ska fördelas. Man ser gärna att resultatet blir en strategi som får människor och kommunen att växa. Viljan är att strategin riktar sig till breda målgrupper men främst till barn och unga.

Fråga 3: Östersunds bibliotek har i snitt 1000 besökare per dag. När var du på biblioteket sist?

39% svarade idag, den här veckan och den här månaden.

Fråga 4: Vad har du för synpunkter på kommunens kulturarbete?

De närvarande säger att de inte har full kunskap vad kommunen gör inom kulturområdet och att kulturhanteringen är bristfällig. Man anser att en för liten andel av budgeten läggs på kultur. Ett behov är att politikerna markerar att kulturen har ett värde i samhället och att den behöver lyftas fram mycket mer och får mer resurser. Positivt är att det finns stöd för så många verksamheter; cirkus, körer, konstutställningar t.ex. Man vill att kommunen skapar fler arenor och verkstäder.

Fråga 5: Vad tycker du att kommunen ska prioritera inom kulturområdet?

Prioriteringarna är främst att ge kulturen mer resurser, gärna mer stöd till ideella arrangörer. Man önskar sig mer mångfald i utbudet och att mer erbjuds barn och unga. Viktigt är att kommunen satsar på anläggningar, mötesplatser, lokaler för både visning och produktion.

Fråga 6: Vilka/vem tycker du kommunen ska prioritera inom kulturområdet?

Barn och unga är något som de närvarande gärna ser ökade satsningar på, genom t.ex kulturskolan. Att också prioritera de aktiva kulturutövarna är viktigt.

Fråga 7: När besökte du ett museum i kommunen sist?

27% svarade att det var länge sen. 23% svarade den här månaden.

Fråga 8: Vilken artist vill du helst se på Storsjöyran?

Neil Young. U2. Bruce Springsteen. First Aid Kit. Coldplay. Robyn. Winnerbäck.

Fråga 9: Vad såg du senast på teatern?

De närvarandes svar visar att det man oftast tar del av inom teaterutbudet är det som Scenkonst Östersund erbjuder, som vid frågetillfället t.ex var Mammas nya kille, De oroliga, Nakna som foster och gudar. Många hade också tagit del av Undantagets sommarteater 2019 - Jakten på Nils Holgersson.

Fråga 10: Vad är det bästa med Östersunds kulturliv?

Framförallt är det eldsjälarna man värdesätter inom kulturlivet, som visar på engagemang och erbjuder en mångfald av uttryck. De närvarande värdesätter också Yran och Jamtli mycket.

Fråga 11: Vad är det sämsta med Östersunds kulturliv?

De svarande oroas av vad de uppfattar som okunskap hos politiker inom kulturområdet. Man tycker också att det behövs mer resurser för kulturen. Att dagspressen dragit ner på sin kulturbevakning anser man vara menligt för kulturlivet. Biblioteksbyggnaden är också något man anser kommunen borde åtgärda.

Fråga 12: Vad tycker du om att Östersunds kommun ordnar Kulturforum?

De svara den ansåg att det av många anledningar var ett bra och viktigt initiativ. Däremot saknade man de unga, men även att det hade varit bra om fler varit på plats och uttryckte sitt missnöje över politiska prioriteringar.

Digitaliserad medborgardialog

Den digitaliserade medborgarenkäten genomfördes under tiden 2019-12-04 – 2020-02-29. 10 frågor ställdes. 430 personer svarade på enkäten. Deras svar på frågorna och andra inspel redovisas nedan.

De frågor som ställdes i enkäten var först åldersgrupp, kön och bostadsort. När det gäller de övriga frågorna var några flervalfrågor som t.ex frekvens, andra hade frisvarsmöjlighet.

Spridningen av svarande bland åldersgrupperna är fördelade så att den stora merparten av svarande 65,6% är 31-50 år och 51-65 år. 22,9% har angett ålder 13-18 år och 19-30 år. 10% är 66+.

Könsfördelning på de svarande: kvinnor 54,3%, män 38,5% och 7,2% har angett hen eller vill inte uppge könstillhörighet.

Spridningen av de svarande på bostadsort är jämnt fördelad över kommunen och närliggande områden där Östersund som centralort är viktig. 7% svarande har angett annan ort, viket kan betyda att de har sitt ursprung eller är semesterboende i kommunen med kulturintresse.

Fråga 1: Hur ofta tar du del av kulturutbudet i Östersunds kommun?

Den stora merparten 48,1% svarade fler gånger i veckan eller några gånger i månaden. Endast 2,9% svarade aldrig och 17,9% några gånger om året.

Fråga 2 & 3: Åker du till andra platser för att ta del av kultur som inte finns i Östersund? Vilken typ av kultur söker du upp? (Flervalsfråga)

Hela 82,1% svarade Ja och det man framförallt söker upp på annan ort är musik, teater, bildkonst och form.

Fråga 4: Hur ofta ägnar du dig åt skapande verksamhet?

62,9% av de svarande anger att de ägnar sig åt skapande verksamhet varje dag, flera gånger i veckan eller en gång i vecka. Endast 8,5% ägnar sig aldrig åt eget skapande.

Fråga 5: Vad tycker du bäst om/vad föredrar du – att få ta del av kultur som någon annan bjuder på eller utöva/skapa själv?

Att båda är lika viktigt ansåg 61,6% av de svarande, 28,5% tar hellre del av andras skapande och 7,2% skapar hellre själv.

Fråga 6: Vad skulle locka dig att gå på fler kulturarrangemang? (Flervalsfråga)

63,9% ansåg att bättre lokaler för kultur skulle locka dem till fler besök. 47% angav att de behöver bättre information om vad som händer inom kulturområdet och 43,6% ansåg att ett bättre eller annat kulturutbud skulle göra att det tog del av mer kultur.

Fråga 7: Var hittar du oftast information om olika kulturarrangemang?

Den stora merparten 85,2% anger att den stora källan till information om arrangemang är sociala media, hemsidor och tips från kompisar eller familj.

Fråga 8: Är kulturlivet viktigt för dig för att välja att bo just i Östersunds kommun?

69,7% angav att de är till stor del eller till viss del avgörande för deras val av bostadsort. För 27,5% är kulturlivet mindre avgörande eller påverkar inte vid val av bostadsort.

Fråga 9: Vad tycker du saknas i kulturutbudet i Östersunds kommun? (Frisvarsfråga)

Här angav de svarande ett rikt batteri av förslag som kanske skämtsamt kan sammanfattas med ”mer av allt för alla överallt”.

Några linjer går att utläsa bland de många svaren: Flera breda arrangemang som lockar en mångfald av besökare, fler besök av nationella och internationella artister och fler populära kommersiella arrangemang. Man se gärna mer musik- och teaterarrangemang inom alla genrer. Att få ta del av fler utställningar med internationella konstnärer vore önskvärt inom bild- och formområdet. Att kunna ta del av mer scenisk-dans men lika viktigt är att också själv kunna dansa mer önskar sig många. Något som också är ett behov är öppna verkstäder med prova-på verksamhet där fler får möjligheter att lära sig nya hantverk. De svarande önskar

sig ett finare bibliotek och fler litteraturevenemang. Man ser gärna mer barnkultur och fler arrangemang med samisk kultur. Många säger att möjligheten till fler arrangemang som är gratis eller billiga skulle locka fler att ta del av utbudet.

Det är omöjligt att bortse från den stora mängden av svarande som angav att ett kulturhus och bättre lokaler för kulturen skulle lyfta kulturlivet som helhet i kommunen.

Några positiva citat:

”Men jag slås varje vecka av hur otroligt bra och intressant kulturutbud jag erbjuds i Östersund.”

”Det är hög tid att visa att kulturen är viktig för boende och Östersund.”

”Kulturutbudet i Östersund behöver inte skämmas för sig - heja er/oss!”

”Jag tycker att det är väldigt bra redan. Det finns otroligt många bra kulturarbetare här i Jämtland.”

”Det gäller att själv ta sej i kragen och komma iväg på allt som finns.”

Fråga 10: Har du kommentarer eller ytterligare synpunkter till kommunen i arbetet med den nya kulturstrategin?

Många svar inkom även här och en del av dem med konkreta förslag på förbättringar. Några exempel:

Satsa mer på verksamheter för barn och unga. Många vill se en bättre balans mellan sport och kultursatsningar i kommunen. Många uppfattar svårigheter med att få information om kulturutbudet och önskar att den vore mer lättillgänglig. Frågan om ett framtida kulturhus lyfts även här. Många önskar att kommunens politiker i större utsträckning lyssnar mer på kulturutövarna och att det är viktigt att få med ungdomarna i planeringen. Man ser att mer pengar till kulturen är en önskvärd väg att gå och att man tänker nytt och tänker framåt.

Workshops

Förutom dessa formaliserade former av medborgardialog har workshops med projektets ledningsgrupp (kultur- och fritidsnämnden) och företrädare för 8 ytterligare organisationer och intressegrupper genomförts under våren 2020. Fyra frågor diskuterades och här kommer några svar från de olika grupperna.

Fråga 1: Vad ser Ni för behov inom kulturen i kommunen de närmaste 5 åren? Nämn minst 5 stycken!

Satsa på Bildning brett. Digitaliseringen är viktig, att kommunen bidrar via samverkan till att den digitala infrastrukturen fungerar optimalt som kan gagnar kulturlivets spridning och tillgången till den. Man ser att det är viktigt att skapa fler mötesplatser, både för professionella utövare och amatörer för att ge kulturell arbetsro. En ökad marknadsföring av och kring kulturlivet är viktig för att fler ska nås av information om utbudet och på så viss förhoppningsvis sänka trösklarna för

att se/ta del av kulturutbudet. Ett kulturhus med små enheter och arenor som vid behov kan samarbeta. Vi behöver politiker som värnar kultur och förstår vikten av den och därigenom höja statusen på kultur genom att ge mer pengar till den. En fortsatt satsning i skolan är viktigt att höja kunskap och status för kultur på skolorna.

Fråga 2: Vilka är de viktigast förutsättningarna som kommunen bör ge kulturellt verksamma, både professionella och amatörer?

Fortsatt ekonomiskt stöd är viktigt, kanske projektpengar för lokala kulturprojekt och bidrag av lokaler, annonser m.m. Ökad kulturell infrastruktur behövs med subventionerade lokaler, ateljéer, stöd till arrangörer och föreningsliv. Att kulturskaparna blir tagna på allvar att de faktiskt arbetar med kultur att det inte för alla är fritidssysselsättning. Viktigt är det också med ökat kulturellt perspektiv i samhällsbyggnad och planarbete gärna samverkan mellan nämnder och förvaltningar.

Fråga 3: Vilka insatser ser ni som viktigast inom kulturområdet för att nå de som normalt inte deltar i kulturverksamheter samt barn och unga?

Att ha så låga trösklar som möjligt in i kulturlivet som är tillgänglig med bussar och att arrangemangen erbjuds till skäliga priser. Det är nödvändigt att kulturlivet möter nya grupper – nya svenskar/historia, dementa äldre/minnesträning, förhindra ensamhet med gamla och nya mötesplatser o.s.v. Kanske är öppna kulturverksamheter i prioriterade bostadsområden något att prova. Varför inte inrätta en ”hälsopedagog” som kan arbeta brett med kultur och hälsa. Det är viktigt att värna mötesplatser som Jamtli och biblioteken. Barnkonventionen vill alltid barnens bästa och måste följas. Studieförbunden har stor musikverksamhet som de har det svårt att nå ut med framförallt till skolbarn. Varför inte erbjuda fri kulturskola?

Fråga 4: Hur ser ni på prioriteringarna mellan de kulturella satsningarna till verksamheter mot kommunens medborgare kontra besöksnäringen?

Framförallt bör dessa inte ställas mot varandra och inte låta kulturen konkurrera med besöksnäringen utan ta rygg i stället. De svarande anser att kommunen bör fokusera på kommunens medborgare, att behålla den ordinarie publiken och vårda den att skifta fokus från ”besöksnäringssperspektiv” till ”medborgarperspektiv”. Besöksnäringen bör bli grädden på moset där varje kommunal krona till destinationsutveckling följs av kulturell yttring för samma målgrupp.

4. Avstämning planeringsdirektiv

I projektets direktiv (beslutade av KFN 2019-04-10 §26) beskrevs målet med en kulturstrategi och underliggande rapport:

Nulägesanalys över kulturområdet i Östersunds kommun och eventuella förändringar över tid. Omvärldsanalys över hur andra jämförbara kommuner arbetar med kultur samt regionala och statliga styrdokument inom kulturområdet. Kommunfullmäktiges målbild för området kultur. Prioriterade kultursatsningar de närmaste fyra åren.

Dessa har beaktats i bakgrundsrapporten.

5. Slutsats Kulturpolitik på lokal nivå

Att utforma ett nytt kulturpolitiskt styrdokument för Östersunds kommun är en grannliga uppgift. Än en gång är det viktigt att påminna sig om de statliga direktiven: *att kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefrihet som grund, att alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet och att kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska präglade samhällets utveckling.* Kommunen är inte skyldig att följa de statliga direktiven men de bör vara vägledande i kommunens sätt att arbeta med kultur eftersom de beslutats i brett politiskt samförstånd.

Det innebär bland annat att värden som att tillgången till kultur i hela landet ska vara möjlig och att förutsättningar för en arbetsmarknad för kulturutövare ska värnas i hela landet.

Viktigt är att beakta de sociala och ekonomiska villkoren så deltagandet som konsument och skapare av kultur kan få ett tydligt och jämställt genomslag i samhällsplaneringen.

Principen om armlängds avstånd har kallats för en ”kulturpolitikens grundlag”. När den offentliga kulturpolitiken institutionaliserades som eget politikområde efter andra världskriget var principen om armlängds avstånd en framträdande försvarsprincip för konstens autonomi. Grundidén är att kulturstöd bör fördelas av sakkunniga som står opåverkade av den politiska ordning som beslutar om stödets generella inriktningar och storlekar, och oberoende i relation till de konstnärer som mottar stödet.

Viktigt för kommunen kulturpolitiskt är att ge plats för livskvalitet och förnyelse. Livskvalitet som kulturpolitiskt mål handlar om delaktighet. Det gäller både tillgången till konstnärliga och andra kulturella uttryck och upplevelser och lika mycket möjligheten att själv kunna skapa och uttrycka sig genom bild, ton, ord, dans, drama och fler kulturformer. Förnyelse inom kulturområdet innebär bland annat att ge förutsättningar till förnyelse av institutioner, verksamheter och kulturmiljöer. Förnyelse innebär också att utveckla och stödja entreprenörskap och jämställdhet inom kulturområdet. Exempelvis ska bidragssystem och utbud utformas för att öka jämställdheten mellan könen.

5.1. Utvecklingsområde 1 Mötesplatser och lokaler för kultur

Traditionellt har kommunerna rollen att bära ansvaret för investeringar, fastighetsdrift och underhåll av kulturens arenor för regionala kulturinstitutioner såväl som egna. Inte bara för att ge kulturlivet en given plats med korrekta förutsättningar för respektive kulturdisciplin utan också för att ge förutsättningar för det gemensamma offentliga samtalet i offentliga rum. Förutsättningen för mötesplatser för alla invånare.

Att bygga hus för kultur – konserthus, operahus, konsthallar, arenor eller breda kulturhus – har också skett under 2000-talet. Många av dem har integrerats mer och mer i den kommersiella stadsbilden för att skapa nya flöden av människor och öka tillgängligheten. Ofta har huvudargumentet för nya kulturhus varit just att profilera och lyfta städer och regioner. Hus har blivit ett sätt att visa framåtanda och kraft för en plats. Den bakomliggande förklaringen handlar om att locka och behålla nya invånare och företag – och inte vilka som helst, utan de som genom hög utbildningsnivå och konkurrenskraft förväntas skapa stora ekonomiska värden. Naturligtvis är det viktigt med arenor för att alla invånare ska kunna ha en plats att ta del av ett intressant kulturliv. Förnyelse och förändring kräver arenor för olika former av kultur.

Tidigare utredningar i Östersunds kommun har visat på behovet av kulturlokaler i kommunen. Av den nu genomförda digitala enkätens 430 svarande personer poängterar merparten att ett kulturhus i Östersund behövs. Både kulturkonsumenten och de aktiva kulturutövarna menar att behovet av korrekta lokaler och rum för de respektive kulturdisciplinerna är viktigt för att öka upplevelsorna av kulturutbudet och ge kulturutövare korrekta förutsättningar för sin yrkesutövning.

En adekvat konsertarena för akustisk musik saknas i Östersund. Med akustisk musik menas musik i alla genren som inte använder sig av någon elektronisk förstärkning.

Det saknas en modern konsthall i Östersund, där utställningsverksamheten kan spänna från lokala amatörer till internationellt erkända yrkesverksamma konstnärer. I Ahlbergshallen är utställningslokalerna inte ursprungsbyggda för disciplinen vilket gör att det saknas takhöjd och större ytor att exponera på. Ahlbergshallen brister också i tillgänglighet vilket är svårt att åtgärda på grund av husets ålder och dess kulturminnesmärkning. En stor kollektiv monumental verkstad/ateljé saknas också i Östersund. Det saknas också öppna offentliga verkstäder för prova-på verksamhet och annan pedagogisk verksamhet inom bild, form och olika hantverk. Det kulturella skapandet på olika nivåer och i alla åldrar kräver ändamålsenliga lokaler.

En av Östersunds biblioteks stora utmaningar är att bedriva en modern verksamhet i en fastighet som är byggd 1958 och tillbyggd på 1980-talet. Det behövs en mer

anpassad lokal till den biblioteksverksamhet som bedrivs i dag och ska bedrivas framöver.

Östersunds kulturskolas lokaler behöver också utvecklas. Behovet av ytor för elevernas skapande ökar genom att kulturskolan vidgar sitt utbud att gälla fler kulturdiscipliner.

Kommunen bör verka för att skapa tillgängliga anläggningar och ytor med hög användbarhet nära medborgaren. De ska vara lätta att nyttja och i möjligaste mån tillgänglighetsanpassade utifrån inkluderingsstrategin *Design för alla*. Det är en viktig ambition för kommunen att tillhandahålla verksamhetsanpassade, funktionella, handikappanpassade och genusmarta lokaler med hög tillgänglighet oavsett var man bor i kommunen. En långsiktig plan kring kulturens behov av lokaler, inom de olika kulturdisciplinerna i hela kommunen bör prioriteras. Detta skapar förutsättningar för människor som normalt inte är delaktiga i kulturlivet att kunna delta i större utsträckning.

Viktiga mötesplatser runt om i kommunen är bygdegårdar, föreningshus, hembygdsgårdar och studieförbundens lokaler. Dessa har möjligheter och betydelse för att kunna erbjuda visst kulturutbud. Även de bör ingå i en långsiktig plan kring kulturens behov av lokaler utanför det direkta kommunala ansvaret, men där vi utgår från medborgarens behov och möjligheter.

Att skapa olika former av möjliga mötesplatser vidmakthåller och utvecklar det levande mötet människor emellan. Återigen är det viktigt att främja och värdesätta plattformar för att demokratin ska kunna vidmakthållas och vidareutvecklas.

5.1.1. Ekonomiska effekter

Ställningstagandet bedöms innebära behov av ökade driftanslag/investeringar.

5.2. Utvecklingsområde 2 Samverka och lärande

Att i alla åldrar kunna fortsätta både den enskildes men också det kollektiva lärandet är av vikt för samhällets utveckling. Det livslånga lärandet. Det har stor betydelse för att stärka människors kreativitet och möjligheter till eget skapande och spelar en viktig roll för att främja det mångkulturella samhället.

Många är de aktörer i samhället som driver och utvecklar kulturområdet. Kulturinstitutionerna, kulturskaparna, skolorna, studieförbunden och till stor del civilsamhället i form av alla föreningar som är aktiva inom området. Att i större utsträckning nyttja dessas enskilda resurser för att tillsammans kunna nå andra målgrupper är en viktig faktor för utveckling.

Viktigt är att ytterligare utveckla samverkan med de inom kulturområdet aktiva aktörerna för att stärka allas möjligheter att konsumera och skapa kultur. Alla barn och unga ska ha tillgång till kvalitativ kultur, både att ta del av professionell kultur och att få skapa själv tillsammans med professionella utövare. Där behövs bland

annat utvecklas partnerskap ytterligare för att kunna erbjuda en mångfald av kunskap och lärande.

Med utgångspunkt i flera kulturvaneundersökningar och statistiska underlag när det gäller grupper av medborgare med olika funktionsvariationer har det konstaterats att många generellt besöker kulturaktiviteter i mindre utsträckning. Ett stort behov som berörs i många undersökningar är svårigheten att som funktionsnedsatt att kunna delta i eget kulturskapande. Där finns behov av ökad kompetens hos lärare, coacher och pedagoger inom kulturområdet.

5.2.1. Ekonomiska effekter

Ställningstagandet bedöms innebära behov av ökade driftanslag/investeringar.

5.3. Utvecklingsområde 3 Digitalisering

Den snabba digitala utvecklingen innebär att produktion, kommunikation och interaktion förändras. Användningen av ny teknik förändrar förutsättningar och villkor för företag och offentlig sektor, för arbetsliv och utbildning och för tillit och social sammanhållning i samhället. Digitaliseringen innebär en omvälvande transformering av samhällets viktigaste delar såsom tillväxt och hållbarhet, välfärd och jämlikhet, trygghet och demokrati.

Internets och de sociala mediernas genombrott har i grunden påverkat människors kommunikationsvanor och informationsinhämtning över hela världen. Den skapar nya arenor för demokratiska samtal, vilket bland annat har betydelse för opinionsbildningen, det politiska deltagandet, dialogen mellan väljare och valda och för mediesektorns utveckling. Samtidigt innebär utvecklingen en rad nya utmaningar som bland annat relaterar till frågor om nationell säkerhet, individens integritet, desinformation, propaganda och näthat, informations- och cybersäkerhet samt till utestängning av vissa grupper på grund av bristande tillgänglighet.

Viktigt är att i detta arbete beröra digitaliseringens möjligheter och utmaningar. Människors och framförallt yngre generationers konsumtionsmönster ändras snabbt och det skapar krav på att kulturlivet produceras för den digitala scenen och det ska kunna konsumeras även den vägen. Idag är upplevelser av kulturell art inte längre bort än några knapptryckningar. Vid de tider på dygnet som passar oss bäst kan vi via vår egen dator och en internetuppkoppling ta del av film, opera, litteratur, musik, bildkonst, hantverk, museisamlingar, teater, cirkus, kulturarvsarkiv, dans – ja vad vi vill. Allt från udda föreställningar och projekt gjorda av självlärda entusiaster till genomarbetade avvägda presentationer från välutbildade kulturarbetare.

De digitala möjligheterna skapar utrymme för ett annat sätt att producera och ta del av kultur. Den digitala arenan erbjuder en annan slags arena med andra verktyg och både den och den analoga har sin självklara relevans.

Kulturpolitiken har alltid haft som mål att kulturen ska vara tillgänglig i hela landet. Den svenska digitaliseringsstrategin lyfter bland annat fram digitaliseringen

som ett sätt att möjliggöra för fler att ta del av kulturlivet och att kunna användas som ett generellt verktyg för ökad delaktighet. Det är alltså viktigt med en bra teknisk infrastruktur överallt. Digitalisering av ett kvalitativt kulturliv ger förutsättningar för att nå nya målgrupper och är viktig som en motkraft till en del av det digitala utbudet som erbjuds. En ökad digitalisering ger också ökade förutsättningar för lärande och bildning. En viktig uppgift är också att uppmuntra digitalt skapande för alla åldrar.

5.3.1 Ekonomiska effekter

Ställningstagandet bedöms innebära behov av ökade driftanslag/investeringar.

5.4. Utvecklingsområde 4 Synliggöra

Att erbjuda ett aktivt och mångfacetterat kulturliv har bara sin relevans om det finns mottagare. Publik, deltagare, konsumenter och medskapare. Information och kommunikation om vad som pågår är viktigt för både skapare och mottagare. Kommunikation är för alla branscher en utmaning.

Många är det kanaler där arrangörer, föreningar och kulturskapare kan saluföra sina produkter eller evenemang. Numera är inte annonsering i dagspressen eller affischer det som når flest mottagare utan framförallt är det via de digitala vägarna som intresserade söker sin information. Social media och hemsidor är viktiga plattformar och det är viktigt att dessa är uppdaterade och aktuella för att få genomslag.

Att synliggöra och tillgängliggöra det kulturliv som finns i kommunen är inte mindre aktuellt idag än det varit tidigare. Kommunen bör i större uträkning vara medskapare till plattformar för att informera om och marknadsföra kulturlivets aktörer och kulturlivets evenemang, arrangemang och annan verksamhet inom kulturen för att göra den alltmer tillgänglig för alla invånare.

5.4.1 Ekonomiska effekter

Ställningstagandet bedöms innebära behov av ökade driftanslag/investeringar.

5.5. Utvecklingsområde 5 Samhällsbygge, tillväxt och näringsliv

Staten tar i sin proposition Politik för gestaltad livsmiljö (prop. 2017/19:110) ett helhetsgrepp om arbetet med den gestaltade livsmiljön och utgör samtidigt en samlad nationell arkitekturpolicy. Ambitionen är att arkitektur, form, design och kulturmiljö samverkar och bidrar till ett starkare och mer hållbart samhällsbygge. Väl gestaltade och funktionella livsmiljöer, med framträdande estetiska och konstnärliga värden och beständiga material, ökar trivselsn och därmed människors livskvalitet. Livsmiljön har en grundläggande betydelse för människors hälsa och välbefinnande.

Östersunds kommun uppvisar en mängd parametrar som ska ligga till grund för en attraktiv livsmiljö och ambitionerna att hela tiden utveckla dessa. Många bostadsalternativ, en god och varierad arbetsmarknad, goda utbildningsmöjligheter för alla åldrar, god vård för våra äldre och goda möjligheter för att tillvarata sin fritid på ett bra sätt oavsett intressesfär.

Kulturen är viktig i det kollektiva samhällsbygget och där har de kulturella och kreativa näringarna en viktig plats att fylla i kommunens näringsliv. Kultur ses på många håll som en mycket viktig tillväxtfaktor. Kulturens egenvärde för utövaren, deltagaren eller betraktaren är helt avgörande vilket gör att kulturen därmed blir en omätbar faktor för utveckling inom ett samhälle. För att stärka den attraktiva livsmiljön finns stora möjligheter att på ett mer strategiskt plan fokusera på kultur som en faktor i utvecklingen av kommunen. Att skapa förbättrade förutsättningar för kulturskapare och entreprenörer inom kulturella och kreativa näringar är en väg att nå en ökad regional tillväxt.

Att inom besöksnäringen satsa på kultur, kulturmiljö och kulturarv är inte bara en reseanledning utan är också starkt identitetsskapande för kärnsamhället. Kulturen ska vara garanten för att via intressanta evenemang öka kommunen attraktionskraft för gäster och permanent boende. Det är viktigt att bygga känslan för bygden bland innevånarna. Kulturkonsumtion och kulturaktivitet ger i enlighet med rådande forskningsrön generellt positiva hälsoeffekter. Bättre fysisk hälsa, bättre psykisk hälsa och andra fördelaktiga effekter.

Kultur bör ingå i en bredare syn på samhällsplanering och samhällsutveckling. En del i detta kan vara att kartlägga de kulturella styrkorna som finns inom ett geografiskt område och utifrån det kunna i ett nytänkande lösa ett problem eller skapa något nytt. Naturligtvis har kulturen en viktig roll i utformningen av det offentliga rummet både ur estetisk synvinkel men också som en viktig aspekt i en totalupplevelse.

5.5.1. Ekonomiska effekter

Ställningstagandet bedöms innebära behov av ökade driftanslag/investeringar.

6. Kompetens

Behov av kompetensutveckling är inget som ska hanteras i strategin. De behov som identifieras här lyfts till strategiska kompetensutvecklingsgruppen om behovet är kommunövergripande. I de fall frågan är begränsad till att omfatta en specifik processgrupp lyfts behovet till beredande tjänstemannagrupp.

7. Relaterade dokument Referenser

Agenda 2030, FN:s resolution, 2015

Barnkonventionen, FN:s konvention om barns rättigheter UNICEF (2009)
Stockholm: UNICEF Sverige

Barns och ungas kulturvanor, Redovisning av en pilotundersökning genomförd i Stockholms stad (2013) Myndigheten för kulturanalys

Biblioteksstrategi för Östersunds kommun 2019

Bibliotek i samspel med lokalsamhället, Cecilia Brisander, Regionbibliotek Stockholm skriftserie 20, 2017

Demokratis skattkammare – förslag till en nationell biblioteksstrategi, 2019 Kungliga biblioteket

Den europeiska deklARATIONEN för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå. Sveriges Kommuner och Landsting 2009

Den kulturella och kreativa sektorns ekonomiska utveckling 2010 – 2016, Tillväxtverket Kreametern analysrapport #1

Den ofrivillige företagaren, en studie av kultur, ekonomi och företagande, Karlsson/Lekvall, Nätverkstan Kultur i Väst, 2002

En gemensam nordisk undersökning av barns och ungas kulturvanor (2018), Kulturanalys Norden

En inkluderande kulturskola på egen grund, SOU 2016:69 Betänkande av Kulturskoleutredningen

Evenemangstrategi Östersunds kommun & Destination Östersund, (2014)

FN:s konventioner om mänskliga rättigheter (2006, 2012) Regeringskansliet

Folkbildningens betydelse för samhället 2018: Folkbildningsrådets samlade bedömning. Folkbildningsrådet 2019.

Folkhälsostrategi 2019 - 2023, Östersunds kommun

För, med och av – en uppföljning av tillgänglighet inom kulturen. Rapport från riksdagen 2013/14: RFR14, Kulturutskottet KrU

Föräldrar & medier 2019, Statens medieråd 2019

Hallands kulturplan 2017-2020, Region Halland

Health Evidence Networks synthesis report 67, What is the evidence on the role of the arts in improving health and well-being? A scoping review. World Health Organization 2019

Hur bör kultursamverkans-modellen utvecklas? Ett diskussionsunderlag. Sveriges Kommuner och Regioner 2019

Jämtland/Härjedalen 2030 Innovativt och Attraktivt. Regional utvecklingsstrategi för Jämtlands Härjedalen 2014 - 2030

Klimatprogram, Färden mot ett fossilbränslefritt och energieffektivt Östersund 2013, Östersunds kommun 2019

Klimatstrategi för ett fossilbränslefritt och energieffektivt Östersund perioden 2019 - 2023, Östersunds kommun 2019

Konstkultur för ett hälsosamt åldrande, Britt-Maj Wikström, socialmedicinsk tidskrift 3/2010

Konstnär – oavsett villkor? SOU 2018:23 Statens offentliga utredningar, konstnärspolitiska utredningen

Konstnärernas inkomst, arbetsmarknad och försörjningsmönster. Flisbäck, Marita (2011) Konstnärsnämnden

Konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, Regeringskansliet, Socialdepartementet, SÖ 2008:26

Kreametern – analysrapport #1, Rapport 0259. Tillväxtverket. 2018.

Kultur i hela landet, Regionala perspektiv på kultursamverkansmodellen (2015), Sveriges Kommuner och Landsting

Kultur för seniorer, Kultur och Hälsa, Umeåmodellen (2005)

Kulturanalys 2019, en lägesbedömning i relation till de kulturpolitiska målen; Rapport 2019:1 Myndigheten för kulturanalys

Kulturanalys 2020, en lägesbedömning i relation till de kulturpolitiska målen; Rapport 2020:1 Myndigheten för kulturanalys

Kulturella och kreativa näringar, Göteborgsregionen, HIFAB AB 2019

Kulturella och kreativa företag utanför urbana områden, Kandidatuppsats MIUN, Ylva Eriksson 2019

Kulturella och kreativa näringar, Tillväxtverket. 2019

Kulturens värden och effekter (2010) Svensk scenkonst

Kulturplan för region Jämtland Härjedalen 2019 - 2022

Kulturpolitiskt program för Eslövs kommun 2017 - 2025

Kulturprogram 2030, Halmstads kommun 2019

Kulturen i siffror 2018, Kort om kultur 2018:1 Myndigheten för kulturanalys

Kulturen i demokratins tjänst, En utvärdering av satsningen Äga rum. Rapport 2019:2 Myndigheten för Kulturanalys

Kulturarbetare eller byråkrat, Regionala kulturkonsulenters roller och förutsättningar rapport 2018:3

Kulturvanor i Sverige 1989 - 2018, Kulturfakta 2019:2 Myndigheten för kulturanalys

- Kulturens värden och effekter* (2010) Svensk scenkonst
- Kulturens geografi, Tillgång till kulturutbud i landets kommuner*, Kulturfakta 2019:3 Myndigheten för kulturanalys
- Kulturpolitisk strategi* för Sundsvalls kommun, 2017 - 2023
- Kulturpolitisk strategi* för Trelleborgs kommun (2017)
- Kulturpolitisk styrning, Ansvarsfördelning och reformer inom de nordiska ländernas kulturpolitik under 2000-talet* (2018) Kulturanalys Norden
- Kulturskolorna – lika och unika.* (2015) Håkan Sandh
- Kulturskola i rörelse, Kartläggning av kulturskolans kompetensbehov. Slutrapport* Kulturrådet 2018
- Kultur i det hållbara samhället, positionspapper* (2008) Sveriges Kommuner och Landsting
- Kultur- och fritidspolitiskt program med biblioteksplan för Falu kommun*, 2008
- Kultursamverkansmodellen, uppföljning 2016 och 2017* (2018) Kulturrådet
- Kultur och fritidspolitiskt program för Kalmar kommun*, 2015 – 2018
- Kulturpolitiskt program för Umeå kommun*, 2010
- Kulturpolitiskt program för Uppsala kommun*, 2020
- Handlingsplan till kulturpolitiskt program för år 2020–2023*, Uppsala kommun 2020
- Kulturpolitiskt program 2018 - 2022*, Örebro kommun 2018
- Kulturell allemansrätt, Kulturpolitiskt program för Gävle kommun*, 2008
- Kulturens värde och sociala effekter.* Göteborgs stad, Kulturförvaltningen. Rapport 2020:1
- Kunskaper hos personal som ger stöd, service eller omsorg enligt SoL och LSS till personer med funktionsnedsättning*, SOSFS 2014:2 (S) Socialstyrelsens författningssamling
- En lägesbedömning i relation till de kulturpolitiska målen*, Rapport 2019:1 Myndigheten för kulturanalys
- Landsbygdsstrategi* Östersunds kommun 2014 - 2020
- Making culture, Children's and young people's leisure cultures*, Nordisk kulturfakta 2019, Myndigheten för kulturanalys
- Mer Östersund, En plan för hållbar tillväxt i ett attraktivt Östersund* 2014 - 2020
- NÄR; VAR; HUR om ungas kultur – En analys av ungas kulturutövande på fritiden.* 2011:1 Ungdomsstyrelsen

Politik för gestaltad livsmiljö, KU 18:05 2018, Kulturdepartementet,
Regeringskansliet

Ungdomsstrategi Region Jämtland Härjedalen, 2014 - 2020

Samhällstrender och kulturvanor: en omvärldsanalys, rapport 2015:3,
Myndigheten för kulturanalys

Samhällets utgifter för kultur 2017, Kulturfakta 2018:5 Myndigheten för
kulturanalys

Småungar & medier 2019, Statens medieråd 2019

*Kunskaper hos personal som ger stöd, service eller omsorg enligt SoL och LSS till
personer med funktionsnedsättning*, SOSF 2014:2(S) Allmänna råd,
Socialstyrelsens författningssamling

Strategiplan 2019 - 2022, Stiftelsen Jamtli

Strategi för det nordiska kultursamarbetet 2013 - 2020, Nordiska ministerrådet för
kultur 2012, reviderad 2016

*Strategi för en stark demokrati – främja, förankra, försvara, omfattar perioden
2018 – 2021*, Regeringskansliet, Kulturdepartementet, KU18:02

Strategisk plan för arbetet med kulturen i Örnsköldsviks kommun, 2011

Stadens kultur och tillväxt Antoni R. & Mellander, C (2013), Weibull L.,
Oscarsson H. & Bergström A (red) *Vägskaäl*. Bohus: Göteborgs universitet SOM-
institutet

Stärkt kapacitet RUS-process Kultur, projektrapport, Region Jämtland Härjedalen
2020

The impact of culture on creativity; A Study for the European Commission (2009)
(Directorate- General for Education and Culture)

Tid för kultur, prop. 2009/10:3

Tillgänglighetsguide för arrangörer och utövare, Johan Seige och Lars-Göran
Wadén, Funk i 4d, Kulturens bildningsverksamhet 2018

Tillsammans för biblioteken och litteraturen! Regional biblioteksplan för Jämtland
Härjedalen. 2019 - 2022

Ung idag 2016, En beskrivning av ungas levnadsvillkor Myndigheten för
ungdoms- och civilsamhällesfrågor

Ungar & medier 2019, Statens medieråd 2019

*Ungas möjligheter till inflytande på lokal nivå, #Det vore ju kul om de frågade nån
gång*. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor 2019

*Uppdragsbeskrivning till verksamhet Fritid och Rekreation FÖS-
förvaltningsövergripande sektor*, Östersunds kommun 2016

Årsredovisning 2019, Myndigheten för Kulturanalys, 2020

*1% för konstnärlig gestaltning av offentlig miljö, en komparativ studie av
enprocentregeln i kommuner och regioner 2012 och 2018, Konstnärsnämnden
2020*

➤ Riktlinje
Rutin
Instruktion, mm

Riktlinje Kultur

Beslutad av: [Kultur- och fritidsnämnden datum 2021-XX-XX och paragraf]

Diarienummer: [Fyll i detta fält innan dokumentet godkänns och publiceras KFN 01031-2018]

DokumentID: [Document::Prefix] – [Document::Number]

Version: [Document::Version]

Berörd verksamhet: [Metadata::Förvaltning]

Giltigt från: [Document::PublishDate]

Giltigt till: [Document::AlarmDate]

Sida 1/3

1. Inledning

Svensk kulturpolitik ska ge förutsättningar för allas deltagande i kulturlivet vare sig man söker vägar till bildning, kulturupplevelser eller till eget skapande. Det ska vara möjligt att ta del av ett kulturutbud som präglas av mångfald och hög kvalitet oavsett i vilken del av landet eller del av kommunen man bor i. Det är kulturpolitikens uppgift att arbeta för och bidra till att det finns ekonomiska och andra förutsättningar för den skapande verksamheten.

För att Östersunds kommun ska vara en attraktiv och aktiv kommun som många vill besöka men framförallt bo och leva i är kulturen en viktig resurs. Östersunds kommun är regionens största kommun med nära hälften av regionens invånare och har som enda stad i närområdet en betydande roll för kulturlivets utveckling i regionen. Östersunds kommuns kulturliv är i första hand byggt av och kring ideella krafter, föreningar och entreprenörer. Region Jämtland Härjedalens kulturinstitutioner spelar en viktig roll i det lokala och regionala kulturlivet och dess kulturinstitutioner finns samlade i kommunen.

En Riktlinje för kultur ska visa på hur Östersunds kommun långsiktiga ambitionsnivåer där kulturlivet blomstrar och ge alla invånare möjligheter till både konsumtion av kultur och eget skapande.

2. Syfte

Riktlinjens huvudsakliga syfte är att ange Östersunds kommuns ställningstaganden och ambitionsnivåer för kulturområdet.

3. Avgränsningar

Riktlinjen avgränsas till kommunens verksamheter inom kulturområdet. Östersunds kommun erbjuder även arenor för externa utövare att verka på.

4. Ställningstaganden

- 4.1. **Östersunds kommun ser kulturen som en drivkraft i kommunens samhällsbygge, som en viktig del av sitt folkhälso- och demokratiarbete och som en naturlig del av det livslånga lärandet. Kommunen verkar aktivt för samernas möjlighet att utveckla sin urfolkskultur med dess oskiljaktiga samband med traditionella samiska marker.**
- 4.2. **Östersunds kommun strävar efter att uppfylla de av regeringen fastställda målen för kultur.**
- 4.3. **Östersunds kommun tillhandahåller kulturell infrastruktur som skapar förutsättningar för en aktiv och attraktiv fritid inom kulturområdet.**
- 4.4. **Östersunds kommun verkar för och erbjuder goda villkor för de professionella kulturskaparnas konstnärliga arbete i kommunen. De kulturella och kreativa näringarna ses som en viktig del av kommunens näringsliv.**

5. Relaterade dokument

- Bibliotekslag (2013:901),

- Museilag (2017:536),
- Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk.
- Skollagen (2010:800).
- Agenda 2030:
 - mål 3 God hälsa och välbefinnande
 - mål 4 God utbildning
 - mål 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt
- FN:s mänskliga rättigheter,
- FN:s barnkonvention
- Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning
- Socialtjänstlagen och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)
- Regeringens proposition (2009/10:3) *Tid för kultur*
- Region Jämtland Härjedalens kulturplan 2019 - 2022
- Översiktsplan Östersund 2040

ÖSTERSUNDS
KOMMUN
STAAREN TJELTE

Bakgrundsrapport Riktlinje Kultur

Komplettera dokumentets titel med vilken riktlinje som avses.

Beslutad av:	Ange beslutande politiska instans, datum (YYYY-MM-DD) och paragraf
Diarienummer:	Ange diarienummer innan dokumentet godkänns och publiceras
Dokumentansvarig:	Maj Eriksson, tf förvaltningschef kultur och fritidsförvaltningen
Författare:	Lena Byström, kulturchef
Dokumenttyp:	[Document::DocumentType]
Dokument-ID:	[Document::Prefix] – [Document::Number]
Version:	[Document::Version]
Berörd verksamhet:	[Metadata::Förvaltning]
Giltig från:	[Document::PublishDate]
Giltig till:	[Document::AlarmDate]
Antal sidor:	54

Innehåll

1. Inledning	4
1.1. Bakgrund	4
1.2. Syfte	4
1.3. Avgränsningar	4
1.4. Verksamhetsområde/processgrupp	5
1.5. Metod	5
2. Teori.....	5
2.1. Svensk kulturpolitik.....	5
2.2. Kulturpolitiska trender inom kulturområdet	6
2.3. Lagar och riktlinjer	7
2.4. Ekonomi	7
2.5. Tillväxt.....	8
2.6. Geografi	8
2.7. Demokrati	8
2.8. Lönebidrag/lönestöd	8
2.9. Kulturevenemang	9
2.10. Nationella kulturvanor.....	9
2.11. Kulturpolitiska mål och kulturens finansiering	10
2.12. Kulturnationella och nationella styrdokument.....	10
2.13. Region Jämtland/Härjedalens styrdokument	10
2.14. Östersunds kommuns styrdokument	11
2.15. Kulturens finansiering	12
2.16. Kulturutgifter i Norden	17
2.17. Kulturella och kreativa näringar – KKN	17
2.18. Kulturskapare.....	18
3. Empiri nuläget i Östersunds kommun.....	19
3.1. Östersunds kulturskola	19
3.2. Östersunds bibliotek.....	19
3.3. Bild och form.....	20
3.4. Teater och drama	21
3.5. Musik	22
3.6. Dans	23
3.7. Litteratur	23
3.8. Film och media.....	23
3.9. Kulturarv	24
3.9.1. Stiftelsen Jamtli/Jämtlands läns museum	25
3.9.2. Hembygdsgrärdar och Stadsmuseum.....	25

3.10. Folkbildning	25
3.11. Samisk kultur	26
3.12. Mötesplatser för vissa målgrupper	27
3.13. Mötesplatser för äldre	27
3.14. Kultur för och med funktionsnedsatta	27
3.15. Barn och unga	28
3.16. Kultur i skolan	29
3.17. Kulturföreningar	29
3.18. Kulturanläggningar i Östersunds kommun	30
3.19. Östersunds kommun som evenemangsstad	31
3.20. Kulturevenemang/arrangemang i Östersunds kommun	31
3.21. Bidragsnormer kulturen Östersunds kommun	31
3.22. Plan för kulturen 2005 – Vad hände sen?	32
3.22.1. Tillgång och tillgänglighet	32
3.22.2. Dialog, inflytande och bemötande	37
3.22.3. Kompetens och skapande verksamhet	37
3.22.4. Kultur, hälsa och tillväxt	39
3.23. Resultat medborgardialoger	42
3.23.1. Deltagande och svarsfrekvens	42
Kulturforum	42
Digitaliserad medborgardialog	44
Workshops	46
4. Avstämning planeringsdirektiv	47
5. Slutsats	48
5.1. Ställningstagande 1	48
5.1.1. Ekonomiska effekter	49
5.2. Ställningstagande 2	49
5.2.1. Ekonomiska effekter	49
5.3. Ställningstagande 3	49
5.3.1. Ekonomiska effekter	49
5.4. Ställningstagande 4	49
5.4.1. Ekonomiska effekter	49
6. Kompetens	49
7. Relaterade dokument	50

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Riktlinje kultur ska visa hur Östersunds kommun ska arbeta för att ge förutsättningar för ett kvalitativt kulturliv i kommunen. Ett kvalitativt kulturliv ska ge både kulturkonsumenter och kulturutövare möjligheter, plattformar och arenor till mångfacetterade villkor att både skapa och ta del av alla former av kultur. Östersunds kommun har förmånen att vara en del av Sápmi och är samisk förvaltningskommun och därför är det viktigt är också att värna och utveckla den sydsamiska kulturen.

I Östersunds kommun finns idag ett rikt kulturliv som till många delar bygger på ett viktigt ideellt engagemang. Många kompetenta och välutbildade kulturutövare bor och verkar inom kommunen, vilka är en resurs som är betydande för utveckling i kommunen. Därför är alla aspekter inom kulturområdet centrala vid till exempel samhällsplanering, skolverksamhet och inom vård och omsorg. Kulturen är viktig i det kollektiva samhällsbygget och där har de kulturella och kreativa näringarna en viktig plats att fylla i kommunens näringsliv. Kultur ses på många håll som en mycket viktig tillväxtfaktor. Kulturens egenvärde för utövaren, deltagaren eller betraktaren är helt avgörande vilket gör att kulturen därmed blir en omätbar faktor för utveckling inom ett samhälle. Att utöva och ta del av kultur ger människan möjligheter att tänka fritt och nytt varför det är viktigt i samhällsutvecklingen.

1.2. Syfte

Syftet med att upprätta denna bakgrundsrapport är att dokumentera det material som ligger till grund för de ställningstaganden som kommer att sammanställas i riktlinje kultur.

Syftet med bakgrundsrapporten är att komma fram till ett underlag för att möjliggöra ett fastställande av ambitionsnivå för ett horisontellt perspektiv.

1.3. Avgränsningar

Projektet avgränsades till en grundläggande rapport som innehåller nulägesbeskrivning för de verksamheter som finns i kommunen inom kulturområdet, omvärldsanalys av hur jämförbara kommuner arbetar inom kulturområdet och redovisar de regionala och nationella målen och strategierna kring kultur. En del av det som är långsiktiga utvecklingsbehov inom kulturområdet.

Med rapporten som grund ska Riktlinjen visa på komprimerat beskriva de strategiska steg som kommunen måste ta för hållbar utveckling inom kulturområdet inom de närmaste åren.

Projektet genomfördes inom kultur- och fritidsförvaltningens ordinarie budget och personella resurs.

1.4. Verksamhetsområde/processgrupp

Riktlinje Kultur går under verksamhetsområde Leda styra och organisera kultur och fritidsverksamhet. Dokumentet är en kommunövergripande strategi för ett horisontellt perspektiv.

1.5. Metod

Flera former av möten och dialoger med invånare, kulturbrukare och kulturutövare i Östersunds kommun har genomförts och vissa av dessa via digitala plattformar som nätbaserad dialog. Eventuella synpunkter och förslag som inkom i samband med dessa dialoger har beaktats i arbetet och redovisas senare i denna rapport. Samtliga synpunkter och förslag redovisas nedan.

2. Teori

Omvärlden förändras snabbt. En mer globaliserad ekonomi, en växande internationell migration, en allt snabbare digitalisering, omfattande klimatförändringar, en mer instabil och våldsam omvärld och en internationell utveckling med försvagad demokrati i många länder är utvecklingstendenser som har betydelse för Sverige

2.1. Svensk kulturpolitik

Svensk kulturpolitik ska ge förutsättningar för allas deltagande i kulturlivet vare sig man söker vägar till bildning, kulturupplevelser eller till eget skapande. Det ska vara möjligt att ta del av ett kulturutbud som präglas av mångfald och hög kvalitet oavsett i vilken del av kommunen man bor i. Det ska också vara möjligt att verka och förkovra sig som kulturskapare i hela kommunen.

Det är kulturpolitikens uppgift att arbeta för och bidra till att det finns ekonomiska och andra förutsättningar för den skapande verksamhet som inte annars skulle komma till uttryck – inte minst när det gäller förnyelse och utveckling av kulturen. En del i detta är att verka för goda villkor för de professionella kulturskaparnas konstnärliga arbete.

Konstnärligt skapande handlar i väsentliga avseenden om att göra annorlunda. Att utforska nya områden, ställa frågor, överskrida gränser, synliggöra olika aspekter av vår tillvaro och att göra detta med största möjliga kraft och trovärdighet, i det medium man valt att arbeta i. Konsten och de humanistiska vetenskaperna ger oss viktiga kunskaper och möjligheter att reflektera över våra liv och över samhället och dess utveckling. Konsten i det offentliga rummet ger också oss invånare än rikare gemensamma ytor.

Vad som anses vara kvalitet varierar mellan tider och platser. Det varierar från genre till genre och mellan grupper och individer. Kulturskaparna har en nyckelroll i den ständigt pågående diskussionen om vad som är kvalitet på kulturområdet. Att kvalitet är centralt för kulturpolitiken innebär att dess innebörd ska bli föremål för politiska bedömningar.

I regeringens strategi för att stärka utvecklingskraften i Sveriges landsbygder (2008/09:167) poängteras kulturens och kulturmiljövärdenas betydelse för utveckling av den svenska landsbygden. Ett levande kulturutbud samt väl underhållna och utveckla kulturmiljöer är av stor betydelse för besöksnäringen både lokalt, regionalt och nationellt. Aktörer inom civilsamhället bidrar, inte minst hembygdsrörelsen, i hög grad till att kulturarvet och kulturmiljön kan tas till vara i samhällsutvecklingen.

De som i unga år upplever och skapar kultur bygger en grund för att även senare i livet kunna tänka i nya banor. Att som ung ha tillgång till och kunna använda sig av sin kreativitet och sina kulturella uttryckssätt är därför av stor betydelse även ur ett samhällsperspektiv. Där finns mycket vägledning via den nu lagstadgade Barnkonventionen.

Kulturen är ett omfattande fält som inbegriper många olika verksamheter och parter. Kultur ger mening åt våra liv och bidrar till livskvalitet och en god hälsa. Kulturen bidrar till ökade möjligheter för livslångt lärande samt ökad tolerans och öppenhet för nya intryck och människor. Kultur är också en tillväxtfaktor för att utveckla en levande stad och en levande region. Kulturen är en viktig bärare av de demokratiska värderingar som måste ligga till grund för ett öppet, tolerant och generöst samhälle för alla invånare.

Östersunds kommun växer och det ställer särskilda krav på människors välbefinnande, trygghet och trivsel. För att Östersunds kommun ska vara en attraktiv och aktiv kommun som många vill besöka men framförallt bo och leva i är kulturen en viktig resurs. Östersunds kommun är regionens största kommun med nära hälften av regionens invånare och har som enda stad i närområdet en betydande roll för kulturlivets utveckling i regionen. Östersunds kommuns kulturliv är i första hand byggt av och kring ideella krafter, föreningar och entreprenörer. Region Jämtland Härjedalens kulturinstitutioner spelar en viktig roll i det lokala och regionala kulturlivet och dess kulturinstitutioner finns samlade i kommunen.

2.2. Kulturpolitiska trender inom kulturområdet

Det går att se en gemensam rörelse i de nordiska länderna där den nationella nivån för över ekonomisk makt och ekonomiskt ansvar till regioner och grupper av kommuner. I Sverige har flera förslag till nationellt omfattande regionreformer misslyckats, men på kulturområdet har den så kallade kultursamverkansmodellen införts 2011 och de regioner som faktiskt skapats har fått stor betydelse inom svenska kulturpolitik. Regionerna är låsta till att använda de statliga medlen till de bestämda ändamål som finansieringen av samverkansmodellen en gång hämtades

från, och det har inte tillkommit några nya statliga medel som regionerna kan använda utifrån egna regionala prioriteringar.

Att kommuner har finansiella svårigheter är ingen ovanlighet och att det naturligtvis finns olika vägar att gå under ett besparingsarbete. Några kommuner har de senaste åren genomfört neddragningar inom kulturområdet. Det är viktigt att visa respekt för kulturens egenvärde. Att ge utrymme och grundläggande förutsättningar för att alla invånare ska få samma förutsättningar att kunna ta del av ett kulturutbud och att själva kunna vara skapande på sin fritid. I samhället och i flera länder runt om i Europa finns tydliga tecken på att yttrandefrihet och konstnärlig frihet utsätts för prövningar och begränsningar. Därmed ökar behovet av att säkerställa goda förutsättningar för ett fritt kulturliv.

Kulturen har också på olika sätt fortsatt att blomstra på olika håll i Sverige och Norden. Nya kulturarenor av alla slag byggs och fylls med kvalitativa verksamheter. Satsningar på verksamheter för barn och unga utvecklas och mötesplatser för alla åldrar ger möjligheter till att ta del av kultur och att själva vara kulturellt skapande.

2.3. Lagar och riktlinjer

De lagar som reglerar vissa delar av verksamheterna inom kulturområdet är bibliotek-, musei-, minoritets- och skollagen. Kulturområdet påverkas även av andra dokument, såsom FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna, FN:s barnkonvention, Agenda 2030, de av regeringen och riksdag fastställa nationella kulturpolitiska målen och Region Jämtland Härjedalens kulturplan. Samt kommunens olika policys, strategier och riktlinjer. Det mesta inom kulturområdet är frivilliga kommunala åtaganden. Jämställdhet, folkhälsa, barnperspektiv och tillgänglighet är viktiga inom området.

2.4. Ekonomi

Det ekonomiska utrymmet för kultur är beroende av kulturbudgetarna på kommunal, regional och statlig nivå. (se nedanstående mer detaljerad redovisning: 2.15 Kulturens finansiering).

I ett långt tidsperspektiv är kulturens andel av budgetarna relativt stabil, vilket innebär att variationerna är kopplade till den övergripande ekonomin snarare än till politiska prioriteringar inom kulturen. Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) rapporterar om att den ekonomiska utvecklingen på kommunal och regional nivå både på kort och lång sikt kommer att kräva utökade resurser. Detta beroende på faktorer som till exempel sysselsättning och skatteunderlagets svagare utveckling samt demografin som innebär ett större behov av resurser och personal till skola, vård och omsorg. Myndigheten för Kulturanalys bedömer att den politiska nivån bör beakta riskerna för kulturområdet med ett försämrat läge de närmaste åren. Till exempel nerskärningar på den regionala nivån innebär påfrestningar på det statliga bidragssystemet och så vidare.

2.5. Tillväxt

Politiskt nationellt och inom forskning, både kring folkhälsa och platsen betydelse för utveckling och tillväxt, är man fortsatt väldigt tydlig med kulturens roll i samhällsbygget. Att bygga en attraktiv plats att bo på eller att besöka bygger på att där finns ett gott kulturutbud som stor del av ett rikt fritidsutbud, förutom de grundläggande som bostad, skola och omsorg. Viktigt är att de kulturpolitiska ambitionerna har större möjligheter att nå genom en mer systematisk samverkan mellan flera politikområden.

2.6. Geografi

När det gäller geografi ser man att skillnaderna i förutsättningar för kulturlivet varierar stort mellan storstadsområden och övriga delar av landet. Samma gäller i jämförelse med de övriga nordiska länderna. I vår del av landet är det långt till städer och kommuner med permanenta statliga eller regionala kulturinstitutioner inom alla kulturdiscipliner. Befolkningsmängden i vår region saknar också förutsättningar för ett fullödigt kommersiellt utbud som finns att finna i större städer eller regioner med kortare fysiskt avstånd till möjligheter för kultur- och nöjesutbud.

Variationerna i olika gruppers kulturvanor visar sig också i de socioekonomiska jämförelserna. Vilket visar vikten av särskilda insatser av kunskapsökning kring vad skolans och utbildningens roll har för att ge alla möjlighet att delta i kulturlivet. Det stora ansvaret nationellt är att det är de centrala kommunerna inom varje region som ser till att det finns kulturell infrastruktur inom kommunen som tyngre arenor för kultur som konserthallar, teatrar, konsthallar och så vidare.

2.7. Demokrati

I resultaten av fördjupade analyser av kulturvaneundersökningar konstaterar Myndigheten för Kulturanalys att undersökningarna indikerar en risk för att samtal, opinionsbildning, informationsutbyte och debatt inte förs gemensamt utan i skilda grupperingar i befolkningen avgränsade från varandra. Man ser att dessa grupperingar inte tar del av stora delar av det offentligt finansierade kulturutbudet och i stället söker sig till vissa typer av media och tar avstånd från andra. Mycket av nutida debatt och demokratifrågorna sker digitalt.

2.8. Lönebidrag/lönestöd

Under perioden 2000 - 2015 har var tredje anställning med lönebidrag/lönestöd försvunnit från svenska kultursektorn vilket motsvarar ungefär 200 anställningar. Flest anställda med lönebidrag har funnits på museer, arkiv och bibliotek. Lönestödet har varit ett sätt att kunna bygga ut verksamheten som annars inte varit möjligt. Det har också varit ett sätt att öka mångfalden i verksamheten och att ta ett socialt ansvar som statlig eller regional aktör.

Orsakerna till minskningen kan ses i att många verksamheter har blivit alltmer ekonomiskt pressade vilket minskar utrymmet för det som inte tillhör själva kärnverksamheterna. Dessutom har själva lönestödet inte räknats upp under lång till vilket gjort att stödet urholkats i takt med inflation och löneökningar.

2.9. Kulturevenemang

Frekvensen av framgångsrika kulturevenemang bygger på marknadens behov och köpstyrkan hos den potentiella publiken. Regioner som är framgångsrika har ett befolkningsunderlag som kan stödja marknaden.

En del kommuner har producerade avdelningar som själva finansierar och producerar kulturevenemang. Många kommuner finansierar och producerar i samarbete med föreningsliv, fristående arrangörer eller kommersiella aktörer kulturevenemang av olika slag. En del kommuner har olika organisatoriska lösningar när det gäller samarbete kring produktion av större evenemang, konferens-, kongress- och turistbyråer.

2.10. Nationella kulturvanor

Myndigheten för Kulturanalys publicerade under 2019 en ny rapport om nationell medborgardialog kring svenskarnas kulturvanor och kulturbruk. I början av 2019 publicerad också en gemensam nordisk undersökning av barns och ungas kulturvanor.

- Kulturvanorna i Sverige har varit stabila under perioden 1989 - 2017. Några intressanta förändringar är att andelen av befolkningen som gått på bio respektive rock- och popkonserter har ökat, medan andelen som besökt teater på motsvarande sätt har minskat.
- Kvinnor är i högre utsträckning delaktiga i kulturlivet jämfört med män.
- Yngre är mer aktiva i kulturlivet än äldre.
- Social härkomst, utbildning och inkomst påverkar i vilken utsträckning människor deltar i kulturlivet.
- Kulturdeltagande i storstäderna Stockholm, Göteborg, och Malmö är högre, vilket blir särskilt synligt för aktiviteter som är beroende av tillgång till ett bestämt utbud som museer, konstutställningar och teatrar.

Till traditionell kultur hör bland annat att läsa bok, gå på teater, gå på opera, gå på konstutställning och gå på dansföreställningar. Traditionella kultur har starka samband med socioekonomiska faktorer. Deltagande påverkas främst av utbildningsnivå och social härkomst och det är mest kvinnor som ägnar sig åt detta.

I bred populärkultur ingår datorspel, film, pop- och rockkonsert, musik och bio. Gemensamt har det att de är del av en samtida populärkultur och att den är lättillgänglig digitalt. I bred populärkultur finner vi att det i huvudsak är ålder som har en påverkan på deltagandet. Ju yngre du är, desto mer har du ägnat dig åt det här kulturaktiviteterna. Faktorer som utbildning, boendeort och klass har begränsad betydelse.

2.11. Kulturpolitiska mål och kulturens finansiering

På den internationella nivån så väl som på den nationella finns kulturens mål och ambitioner att finna. Förutsättningen för måluppfyllelse är de finansiella möjligheterna till det.

2.12. Kulturnationella och nationella styrdokument

Det övergripande internationella dokumentet som råder inom området är FN:s konventioner om mänskliga rättigheter (2006, 2012). Vilken är tydlig kring alla människors rätt till kulturella uttryck och deltagande inom kulturlivet både som skapare och mottagare.

År 2009 beslutades av riksdagen den kulturproposition som fortfarande är det nationella styrdokument som är aktuellt: Tid för kultur, prop. 2009/10:3. Förutom det har nationella styrdokument för kultur inom skolan, kulturskolan och biblioteksverksamhet tagits i beaktan i rapporten.

Sveriges riksdag fastställde 2009 (Prop 2009/10:3) de mål för den nationella kulturpolitiken som gäller idag:

- Kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefrihet som grund.
- Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet.
- Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska präglade samhällets utveckling.

För att uppnå målen ska kulturpolitiken:

- Främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor.
- Främja kvalitet och konstnärlig förnyelse.
- Främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas.
- Främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan.
- Särskild uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur.

Dessa kulturpolitiska mål ska vara nationella, de vill säga styra den statliga kulturpolitiken. De styr kulturpolitiken i regionerna och ska även kunna inspirera och vägleda politiken i kommunerna.

2.13. Region Jämtland/Härjedalens styrdokument

Nu rådande kulturplan sträcker sig mellan 2019 - 2022 och den utgör underlag för statens bidragsgivning utifrån de regionala prioriteringarna och variationerna. Kulturplanen tas fram i samverkan med länets kommuner och i samråd med länet professionella kulturliv och civilsamhället. Detta är den så kallade Kultursamverkansmodellen som infördes 2011.

De övergripande målen i den regionala utvecklingsstrategin (*Jämtland /Härjedalen 2030 Innovativt och attraktivt regional utvecklingsstrategi 2014 - 2030*) som har koppling till kulturen är:

- Fler personer är aktiva och skapande i kulturlivet, särskilt barn och unga.

- Den ideella sektorn har stärkt sin roll i kulturlivet.
- Fler företag inom kulturella och kreativa sektorn stärker länet attraktionskraft.

De utvecklas i den regionala kulturplanen till ett antal insatsområden för att främja kultur för alla under planperioden:

- Främja en tillgänglig och jämlik kulturell infrastruktur.
- Identifiera och undanröja synliga och osynliga hinder för tillgänglighet.
- Förbättra samordningen av arrangörsfrämjande åtgärder.
- Utveckla och stärka mötesplatser och kulturella arenor.
- Främja utveckling av digitaliseringens möjligheter.
- Utveckla och stärka samverkan mellan norrlandslänet och över länsgränser.
- Främja nationella minoriteter- och särskilt sydsamisk kultur.
- Utveckla det strategiska arbetet för kultur och hälsa.
- Stärka kulturens roll för livslångt lärande.

Ytterligare pekar planen på fler insatsområden: att stärka barn och ungas delaktighet och inflytande i kulturlivet, att främja professionella kulturskapare förutsättningar att verka i länet, att främja kultur och kulturarvets roll för regional utveckling och attraktionskraft.

Samverkansmodellens fördelar kulturstöd till sju utpekade kulturområden: professionell teater-, dans- och musikverksamhet, museiverksamhet och museernas kulturmiljöarbete, biblioteksverksamhet och läs- och litteraturfrämjande verksamhet, professionell bild- och formverksamhet, regional enskild arkivverksamhet, filmkulturell verksamhet och främjande av hemslojd.

Regionala kulturinstitutioner och verksamheter inkluderar scenkonst som samlats under Estrad Norr, Filmpool, Hemslojds konsulenter, Designcentrum, Regional biblioteksverksamhet, en stor konstsamling med konstkonsulenter. Dessutom driver Region Jämtland Härjedalen två folkhögskolor, Birka och Bäckedals folkhögskolor, vilka båda har utbildningar med kulturprofil.

2.14. Östersunds kommuns styrdokument

I arbete med denna rapport har dessa politiskt beslutade styrdokument för Östersunds kommun tagits i beaktan:

- Översiktsplan 2040 (och dess bilaga kulturmiljö- och kulturarvsplan)
- Tillväxtplanen, Mer Östersund 2014 - 2020
- Plan för kultur 2005
- Biblioteksstrategi för Östersunds kommun (2019)
- Evenemangstrategi Östersunds kommun & Destination Östersund, (2014)
- Folkhälsostategi 2019 - 2023
- Uppdragsbeskrivning till verksamhet Fritid och Rekreation FÖS-förvaltningsövergripande sektor (2016) Vård- och omsorg.
- Barnkonventionen: Barnets rätt till vila, fritid, lek och rekreation samt till det kulturella och konstnärliga livet (art. 31, 2013)
- Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling

- Samt tidigare utredningar kring: Kulturens behov av lokaler, Kulturgaranti för barn och unga, Fristadsåtagandet, Age-friendly cities and communities och Bidragsöversyn inom kulturområdet

2.15. Kulturens finansiering

Ekonomiska villkor för kulturverksamhet utgör ett centralt område inom kulturpolitiken och ekonomisk resursfördelning utgör också ett grundläggande styrmedel i politik överlag. På så sätt är ekonomiska villkor avgörande för måluppfyllelse inom kulturpolitiken.

Den offentliga finansieringen av kultur har sitt ursprung i en bildningssträvan och en politisk övertygelse om att det offentliga ska stå som garant för ett konstnärligt högtstående alternativ till ett massproducerat kommersiellt kulturutbud. Under senare decennier har dock kulturen kommersiella potential kommit att fånga politikens intresse allt mer.

Det ekonomiska utrymmet för kultur är beroende av kulturbudgeterna på kommunal, regional och statlig nivå. I ett långt tidsperspektiv är kulturens andel av budgeterna relativt stabil, vilket innebär att variationer är kopplade till den övergripande ekonomin snarare än till politiska prioriteringar. En bedömning av kulturens självständighet ur ett ekonomiskt perspektiv bör därför beakta såväl den ekonomiska utvecklingen som prioriteringar mellan politikområden.

Målet är alltså att ge alla i hela landet möjligheter till att ta del av ett brett kulturutbud. Också att skapa förutsättningar för konstnärer att kunna verka och skapa nyskapande konst med hög kvalitet överallt i landet.

Samhällets utgifter för kultur 2018

Staten:

Totalt ökade samhällets utgifter för kultur år 2018 med 1,2 miljarder kronor i 2018 års priser, vilket motsvarade 4,2 procent, jämfört med 2017. I kronor per invånare ökade utgifterna med 87 kronor (2 880 kronor/år/invånare).

Statens samlade kulturbudget uppgick till 13,6 miljarder kronor, vilket var en ökning med 8,2 procent jämfört med 2017. Av den totala statsbudgeten utgjorde kultur 1,4 procent, drygt fem procent högre än föregående år. Hälften av de ökade utgifterna stod folkbildningen för och resterande ökning bestod bland annat av ökade anslag till allmän kulturverksamhet, samt bidrag till litteratur och kulturtidskrifter. En stor ökning syntes också inom området bildkonst, arkitektur, form och design där anslagen ökade med 42 procent. Samtidigt minskades bland annat anslagen till området mediefrågor.

Kulturmiljöområdet innefattar skyddade och utpekade kulturmiljöer, kulturmiljöarbetets statliga anslag och ekonomi. Sedan 2000 har två nya anslag till kulturmiljö tillkommit, den kyrkoantikvariska ersättningen och anslag till Bidragsfastigheter, sammantaget har anslagen till kulturmiljö gått från 500 miljoner

kronor 2000 till över 1,2 miljarder 2018. Under samma tid har anslaget till kulturmiljövård dock minskat med 13 procent.

Flera länsstyrelser har minskat sina verksamhetsresurser till kulturmiljö. Mellan åren 2008 till 2018 motsvarar detta en minskning med 30 procent, från totalt 225 miljoner kronor till totalt 159 miljoner kronor i fasta priser. Det är få förändringar i antalet skyddade och utpekade kulturmiljöer de senaste tre åren. Flera länsstyrelser har påbörjat revideringsarbete i relation till riksintresse för kulturmiljövård, totalt har antalet riksintressen minskat från totalt 1 526 till 1 515 mellan åren 2017 och 2019.

Bland kommunerna är tillgången till planeringsunderlag för kulturmiljö fortsatt låg, 2018 svarade 50 procent av kommunerna att man hade ett kulturmiljöunderlag för hela eller delar av kommunen, övriga saknade.

Regionerna:

Regionernas utgifter för kultur var sammanlagt 4,5 miljarder kronor, vilket var en minskning med 0,5 procent jämfört med föregående år. Kultur utgjorde 1,5 procent av regionernas totala utgifter. Av 21 regioner minskade nio regioner sina utgifter per invånare jämfört med 2017. Minskningen var tydligast rörande de övriga kulturutgifterna, där bland annat verksamhet med anknytning till bibliotek och litteratur samt verksamheter inom bild, form, design och hemslöjd ingår. Totalt minskade de övriga kulturutgifterna med 216 miljoner kronor mellan 2017 och 2018, vilket är en minskning med 14 procent.

Kommunerna:

Kommunernas utgifter för kultur 2018 uppgick till sammanlagt 11,9 miljarder kronor, vilket var en ökning med 1,7 procent. Kulturutgifternas andel av kommunernas totala utgifter minskar dock över tid. Av samtliga 290 kommuner minskade drygt hälften sina kulturutgifter sett till kronor per invånare i 2018 års priser jämfört med föregående år. Denna minskande trend har pågått sedan 1998, vilket är så långt tillbaka som det finns jämförbara uppgifter.

Kulturkostnaderna är relativt jämnt fördelade geografiskt över landet sett till invånare med en tendens till lägre kulturutgifter i kranskommuner till storstäderna Stockholm, Göteborg och Malmö. Förklaringen till att dessa kommuner satsar mindre än andra jämförbara kommuner är just närheten till större kommuner med kulturinstitutioner och kulturverksamhet som många är finansierade via statliga medel.

Kommunernas kostnader för kultur fördelas på posterna bibliotek, musikskola/kulturskola, stöd till studieorganisationer och allmän kulturverksamhet (vilken innefattar bidrag till museer, teatrar, kulturföreningar, arrangörer o.s.v). Kostnader för musikskola/kulturskola ökade under hela tioårsperioden. För allmän kulturverksamhet och bibliotek ökade kostnaderna fram till 2017 då en minskning skedde. Stöd till studieorganisationer har minskat kontinuerligt under hela tioårsperioden.

Att kommuner och regioner befinner sig i ett alltmer besvärligt ekonomiskt läge kan också få stora konsekvenser för kultursamverkansmodellen. Kulturrådets uppföljning av kulturområdenas fördelning 2010 – 2018 visar bland annat att ”andelen statliga bidrag av de totala årliga offentliga bidragen har minskat i förhållande till de regionala och kommunala bidragen”. Där de statliga bidragen ökat med 3,4 procent mellan 2010 och 2018, har de årliga regionala bidragen ökat med 28,8 procent och de kommunala med 29,7 procent. År 2018 översteg de årliga kommunala bidragen för första gången de årliga statliga bidragen sedan modellen infördes.

Region Jämtland Härjedalens kulturfinansiering

Region- eller länsindelning skiljer sig stort över landet. Den kulturella finansieringen påverkas också av var regionen eller länet finns geografiskt och storleksmässigt i förhållande till större städer. Även här påverkas det kulturekonomiskt hur nära en region eller län är i förhållande till stora kulturinstitutioner.

Folkmängden i Jämtland och Härjedalen ökar totalt sedan några år beroende på dels inflyttning från övriga landet dels på inflyttning från andra länder. För Östersunds kommun ökas också folkmängden på grund av inomregional inflyttning, man kan också konstatera att nativiteten i Östersunds kommun överstiger mortaliteten. De inomregionala skillnaderna i folkmängd är däremot mycket stora.

Region Jämtland Härjedalens samlade budget för kultur för år **2019** var 152 250 miljoner kronor. Därav regionens egen insats på 56 419 mnkr, statsanslag 30 796 mnkr, intäkter 54 577 mnkr (summan inkluderar intäkter på Jamtli/Jämtlands läns museum) och kommunalt anslag från Östersund kommun för Jamtli 10 458 mnkr. Medlen har gett 3 453 programaktiviteter över hela regionen, 31% av dem förlades inom Östersunds kommun.

Kommunernas finansiering

I jämförelse med andra kommuner måste man påminna sig om att förutsättningarna är väldigt olika i de olika delarna av landet. Residensstäder tenderar att ta ett större regionalt finansiellt ansvar kring till exempel breda kulturhus, teatrar, museer, konsthallar o.s.v. Som till exempel om en kommun är värdkommun för en eller flera statligt/regionalt finansierade kulturinstitutioner som självklart blir ett betydande tillskott till kulturlivet. Det påverkar också den kommunala finansieringen, där värdkommunen ofta står för byggande av och drift och underhåll av kulturell infrastruktur i form av kulturarenor.

Vidare påverkar kommunernas geografiska placering kring till exempel större kommuner eller städer med fasta kulturinstitutioner som invånarna lätt kan besöka för att ta del av utbudet. Vilket innebär att alla kommuner inte behöver prioritera kulturverksamheter i samma utsträckning utan att minska på möjligheterna för invånarna att ta del av ett aktivt kulturliv.

Man måste också påminna sig om att den regionala finansieringen över landet skiljer sig åt.

Med **2018 som jämförelseår** spenderade Östersunds kommun 990 kronor/invånare/år i kostnad för kulturverksamhet. Riksgenomsnittet är 1 273 kronor/invånare/år.

Enligt uppgifter från **2018 och kronor/invånare/år** så ser jämförelsen med kommuner med en likartad befolkningmängd ut som följer:

Kommun	Nettokostnad kultur	Allmänskultur	Kulturskola	Bibliotek	Studieförbund
Borlänge	975	220	306	378	72
Borås	1365	574	291	468	31
Eskilstuna	1234	443	247	433	111
Gävle	1525	771	274	442	38
Halmstad	1230	360	282	553	36
Helsingborg	1296	660	163	429	44
Jönköping	962	309	237	382	35
Karlstad	1128	456	221	410	41
Linköping	1366	706	165	457	38
Luleå	1597	626	341	597	33
Lund	1338	582	188	526	42
Norrköping	1411	844	201	339	27
Sundsvall	1780	971	295	470	44
Södertälje	1102	447	241	372	41
Trollhättan	1758	983	234	502	39
Umeå	2439	1403	214	748	74
Uppsala	1011	370	187	402	52
Västerås	1243	647	171	362	63
Växjö	1314	572	222	497	23
Örebro	1179	566	269	309	35
Östersund	990	322	248	368	52

I jämförelse med norrlandskommuner, fortfarande uppgifter från 2018 och kronor/invånare/år:

Kommun	Nettokostnad kultur	Allmänskultur	Kulturskola	Bibliotek	Studieförbund
Umeå	2439	1403	214	748	74
Gävle	1525	771	274	442	38
Sundsvall	1780	971	295	470	44
Luleå	1597	626	341	597	33
Skellefteå	1472	560	333	509	70
Örnsköldsvik	1179	304	385	376	52
Östersund	990	322	248	368	52

När det gäller skillnaderna mellan kommunerna ovan finns det många orsaker till. Förutsättningarna är olika för varje kommun om kulturbudgeten innehåller kostnader för till exempel museer, äldre kulturmiljöer, konsthallar, konserthallar, teatrar o.s.v. Det finns ofta överenskommelser mellan kommuner och regioner kring lokaler för kultur och kostnader för kulturell verksamhet. Här visar sig också skillnader i skatteväxling. Siffrorna speglar också i viss mån kommunernas ambitionsnivåer och igen den geografiska placeringen.

Många kommuner har de senast åren gjort investeringar i den kulturella infrastrukturen och har nya kulturarenor eller nyligen totalrenoverade. Till exempel Umeå, Luleå och Sundsvall, dessa kapitalkostnader finns då att finna under allmänskultur och i Umeås fall också under bibliotek. I Jönköping finns den relativt nya kulturarenan Spira som också huserar de regionala kulturinstitutionerna. Där är det regionen som byggt arenan och har alla kapitalkostnader varför det inte syns i den kommunala budgeten. Det är för övrigt den enda region som i modern tid byggt en kulturarena.

De flesta kommuner har liknande kostnader för sin grundläggande biblioteks- och kulturskoleverksamhet, skillnaderna ovan kan hänvisas till hur gamla eller nya deras faktiska lokaler för verksamheten är, kapitalkostnad igen och utökade kostnader för drift.

För Östersunds kommun inkluderar kostnaden ovan för allmänskultur bidraget till Jamtli/Jämtlands läns museum. Man kan konstatera att i Östersunds kommun lägger stort ansvar på den ideella sektorn för att kunna erbjuda ett aktivt kulturliv i kommunen.

2.16. Kulturutgifter i Norden

Kulturutgifter i Norden presenterar befintlig statistik från Eurostat enligt COFOG-indelning av utgifter för kulturell verksamhet på statlig och lokal nivå samt i en andra del uppgifter från respektive lands statsbudget. *Kulturutgifter i Norden* visar att de nordiska ländernas totala utgifter för kulturell verksamhet ökade med sammanlagt 12 procent mellan 2009 och 2017. Under samma period ökade utgifterna per invånare med i genomsnitt 34 euro per invånare i länderna. Utgifter för kulturell verksamhet uppgår till mellan 0,5 och 1 procent av de nordiska ländernas BNP. Ländernas utgifter för kultur som andel av BNP ökade på Färöarna och i Norge mellan 2009 och 2017, men minskade i Sverige och på Island och Grönland. I Danmark och Finland var den kulturella verksamhetens andel av BNP under denna period oförändrad.

Island, Grönland och Norge har högst utgifter för kulturell verksamhet per invånare, Islands utgifter var år 2017 i genomsnitt 651 euro och Grönlands och Norges 495 respektive 438 euro per invånare. Danmark, Finland, Island och Sverige har större utgifter för kultur på lokal nivå än på statlig nivå, medan de norska, färöiska och grönländska kulturutgifterna är större på statlig nivå.

Kulturanslagen i respektive lands statsbudget för 2018 uppgick till mellan 1 och 2 procent av den totala budgeten. Störst andel av statsbudgeten utgjorde kulturutgifterna på Island, Färöarna, Grönland och Åland. På Island, Färöarna och Grönland återfinns också de högsta utgifterna för kultur per invånare. Utgifter för folkbildning står för en stor andel av flera av de nordiska ländernas statliga kulturutgifter, framförallt i Sverige där folkbildningen ensamt utgör nästan en halv procent av den totala statsbudgeten, men även i Finland utgör utgifter för folkbildning en stor andel av utgifterna.

Länderna skiljer sig åt avseende vilka kulturområden som får mest statliga medel. På Island var år 2018 ungefär 30 procent av de statliga kulturutgifterna budgeterade till musik och scenkonst, vilket också var de största utgiftsområdena för kultur i Norge och Danmark. Museum och arkiv utgjorde det största utgiftsområdet på Färöarna och litteratur, språk och bibliotek det största på Grönland.

2.17. Kulturella och kreativa näringar – KKN

Det finns ingen officiell svensk definition av vilka verksamheter som ingår i KKN men när Tillväxtverket definierar kulturella och kreativa företag så syftar myndigheten på ”de företag som har kulturskapande eller andra kreativa processer som bärande del av sin affärsidé eller som råvara” och inkluderar nio delbranscher: arkitektur, audiovisuellt, bild och form, kulturarv, litteratur, press, mode, reklam, scenkonst, litterärt och konstnärligt skapande i sin definition. Dessa indelade i fem huvudkategorier: **Kulturarv:** Museum, historiska miljöer, arkiv, specifika naturmiljöer och arkeologiska platser. **Scenkonst:** Teater, dans, musik, musikteater, opera, cirkus, festivaler, biografier och därtill kopplade områden som ljus- och ljudsättning, produktion av dekor, mask, attribut och scenkostymer o.s.v. **Bildkonst och form:** Bildkonstproduktion, hantverk, design och arkitektur. **Text**

och böcker: Författande, bibliotek, förlag och tidningar. **Media:** TV och radio, film, video, foto, interaktiv media, webb, spel- och ljudproduktion.

Under 2016 omsatte KKN i Sverige 384 miljarder kronor och bidrog därmed med cirka 3,1 procent till BNP. I sektorn fanns cirka 130 000 verksamheter och cirka 143 000 anställda.

De KKNs förädlingsvärde ökade under perioden 2010 - 2016 med 11,4 procent. Könsfördelningen ibland förvärvsarbetande inom den KKN sektorn är ungefär 55 procent kvinnor och 45 procent män.

I Kreameterns analysrapport *#1 den kulturella och kreativa sektorns ekonomiska utveckling 2010 - 2016* konstateras att KKN finns i hela landet. Däremot visar analysen att jämfört med övriga riket har Jämtlands län lägst andel KKN-företagare i relation till övriga näringslivet. Antalet företag inom sektorn har visserligen ökat med 11 % till cirka 1 300 stycken men under samma period minskade förädlingsvärdet inom branschen med 10 % vilket visar att satsningar på området krävs.

KKN-sektorn får allt större betydelse för samhället i stort, bland annat för stadsutveckling genom närvaron av kreativa verksamheter som påverkar stadens attraktivitet, tillväxt och innovationsförmåga. Arbetet med att skapa goda förutsättningar för KKN och öka möjligheterna för de verksamma aktörerna inom de olika delområdena sker i olika projekt. Ett av projekten genomförs på MittUniversitetet i samarbete med Östersunds kommun; *KKN för en mer hållbar framtid inom ramen för Agenda 2030*. Det har också visat sig de senaste åren att fler städer främjat KKN som drivande kraft för framtida utveckling. The UNESCO Creative Cities Network (UCCN) är ett sådant nätverk där man på olika sätt använder kreativitet som en mekanism för att nå en mer hållbar tillväxt och utveckling. Östersunds kommun är sedan 2010 viktig part av UNESCO Creative City of Gastronomy.

2.18. Kulturskapare

Hela KKN näringen bygger på kulturskaparna. Var kulturskapare bor varierar beroende på vilken typ av uppdrag, försäljning eller företag de får sin största inkomst från. En kartläggning som Myndigheten för Kulturanalys gjort kring kulturskapares villkor och om möjligheter att utöva av kultur i olika delar av landet. Rapporten visar att kulturskapare mer än andra yrkesgrupper väljer att etablera sig i storstäderna och väcker frågan om var kan man leva och verka som kulturskapare i Sverige.

Av rapporten framgår bland annat att:

- Kulturskapare är överrepresenterade i storstadskommuner.
- Kulturskapare med utländsk bakgrund bor i större utsträckning i storstadskommuner än kulturskapare som är födda i Sverige och har inrikes födda föräldrar.

- Kulturskapare har lägre förvärvsersättning än övriga, oavsett var i landet de bor.
- Bland kulturskaparna är det vanligare än bland övriga att vara någon form av kombinator mellan frilansande kulturutövare och arbete inom andra branscher eller eget företagande.
- Det är vanligare bland kulturskapare att vara verksam inom privat egen verksamhet än inom andra typer av verksamhet, exempelvis primärkommunal förvaltning.

Karakteristiskt för kulturarbetsmarknaden och i synnerhet konstnärernas arbetsmarknad är låga löner trots en ofta mycket hög utbildningsnivå, korta uppdrag med allt färre tillsvidareanställningar och återkommande perioder av arbetslöshet.

Inom kommunen är samtliga kulturdiscipliner representerade på olika sätt. Via regionens kulturinstitutioner, kommunens egna verksamheter, kulturföretagare eller den ideella sektorn

3. Empiri nuläget i Östersunds kommun

3.1. Östersunds kulturskola

Östersunds kommunala musikskola startade redan 1950. I dag är kulturskolan en modern kulturskola med ett stort kursutbud och brett uppdrag. Ett 30-tal lärare undervisar elever enskilt och i grupp vid kommunens samtliga grundskolor och i de hyrda lokalerna på Folkets Hus. Uppdraget för kulturskolan är att erbjuda alla unga mellan 6 och 20 år att prova på att skapa tillsammans med andra. Målet är att varje elev ska få uppleva den lycka och lust som kulturen kan erbjuda.

Kulturskolan är en frivillig och avgiftsbelagd fritidsverksamhet, med verksamhet under hela året. Kulturskolan erbjuder eleverna en stor bredd av kreativitet och utbildning i olika uttrycksformer som musik, musikal, bild, dans och drama/teater. Målet är att förmedla ett kulturarv till eleverna samtidigt satsa på förnyelse och uttrycksformer som speglar den tid eleverna själva lever i. Utbudet ska vara utformat så att det inte utesluter någon grupp i samhället, utan stärker och utvecklar alla barns och ungas kreativa förutsättningar.

Genom föreställningar, konsert och utställningar får eleverna visa vad de har lärt sig och andra får uppleva kultur.

Östersunds kulturskola har varit framgångsrika i att söka och beviljas de senaste årens riktade statliga medel för utveckling av kulturskolan. Verksamheten är också aktiva i det pågående nationella arbetet med utveckling av kommunal kulturskola.

3.2. Östersunds bibliotek

Östersunds bibliotek består av ett huvudbibliotek och tre områdesbibliotek och en biblioteksbuss. Dagligen har biblioteken över 1000 besökare. Biblioteken har en central betydelse för människor i alla åldrar och är kommunens mest besökta

mötesplats. Filialbibliotek ska vara en central mötesplats i närområdet, där det ska ha en tillgänglighet efter närområdets behov och efterfrågan.

Biblioteksverksamheten styrs av bibliotekslagen (2013:801) samt uppdrag från Kultur- och fritidsnämnden. Biblioteket har även ett uppdrag att stödja skolbiblioteksverksamheten för kommunens grundskolor. Folkbiblioteken ska även verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Enligt bibliotekslagen ska folkbiblioteksverksamhet finnas till för alla, men att särskild uppmärksamhet ska ägnas åt de prioriterade grupperna barn och unga, personer med funktionsnedsättning, personer med annat modersmål än svenska samt de nationella minoriteterna.

I dag är biblioteken öppna för alla med bra öppettider och med en tillgänglig och inkluderande verksamhet. Biblioteken inspirerar barns läsning och kompletterar utbildningssektorn inom läskunnighetsområdet. Besökarna kan låna medier, läsa tidningar, söka information, delta i programverksamhet och använda publika datorer. Verksamheten har förändrats i och med digitaliseringen, i synnerhet för de äldre och de socioekonomiskt svaga grupperna.

En nationell biblioteksstrategi har arbetats fram och överlämnats till regeringen. Vad som sker med den nationella strategin framöver kommer att påverka bibliotekets verksamhet. Enligt strategin ska biblioteken vara en del av hela samhällets digitaliseringsstrategi och en av de centrala samhällsinstanter som leder förflyttningen till ett nytt informations- och kunskapssamhälle.

Östersund bibliotek samarbetar med Region Jämtland Härjedalens regionala biblioteksverksamhet.

Östersund biblioteket har framgångsrikt sökt och beviljats riktade statliga medel för till exempel: Stärkta bibliotek samt läsfrämjande medel för verksamhet riktad till barn och unga. Under de senaste två åren har biblioteket beviljats 4,7 miljoner för att utveckla verksamheten.

3.3. Bild och form

Östersunds kommun tillhör en region som har många aktiva och framgångsrika bild- och form konstnärer. Många av dem arbetare som enskilda entreprenörer och hyr eller äger sina ateljéer över hela regionen.

Region Jämtland Härjedalen/kulturen och Östersund kommun har båda stora innehav av bild- och formkonst som används för offentlig utsmyckning. Syftet med kommunens konstinnehav är att ge en så allsidig belysning som möjligt av vår tids konst och skapa en trivsamt miljö för personal, brukare och besökare i kommunens lokaler. Kommunens konstinnehav är både ett kulturellt värde men också ett ekonomiskt värde att förvalta och värdesätta. Östersunds kommun har en konstpolicy som är beslutad av kultur- och fritidsnämnden hur hanteringen av konsten ska ske. Kommunen har en digital plattform (konstwebben) för offentlig

konst samt konstnärliga gestaltningar gjorda i samband med ny- och ombyggnationer i kommunen.

Region Jämtland Härjedalen/kulturen driver också konst i landstinget och konstkonsulent med egen verksamhet. Inom Region Jämtland Härjedalen/kulturen finns också hård- och mjukslöjdskonsulenter anställda som driver stor offentlig verksamhet inom de disciplinerna.

I Östersund finns några gallerier som drivs entreprenöriellt, Galleri LUX i samarbete med Jämtlands läns konstförening är en sedan ett år ny aktör på marknaden. Det finns också några kollektivt drivna konsthantverksaffärer/gallerier. Östersunds kommun äger Ahlbergshallen där Härke konstcentrum och Östersunds konstklubb tillsammans driver utställningsverksamheten. Jamtli/Jämtlands läns muséum har en mindre utställningsyta där de exponerar både de egna samlingarna och bedriver utställningsverksamhet i samarbete med Jämtlands läns konstförening. I ett samarbete mellan Jamtli och Nationalmuseum invigdes 2018 en ny byggnad i form av en utställningshall, där man visar Nationalmusei samlingar.

Östersunds kommun bekostade 1992 skapandet av Härke konstcentrum på Frösön som innehåller 14 ateljéer i olika storlekar för uthyrning och en utställningslokal som också fungerar som kurslokal. Ateljéerna hyrs ut i första hand till yrkesverksamma konstnärer och konsthantverkare och uthyrningen drivs av Härke ateljéförening. I källarplanet iordningställdes en 300 kvm stor grafikverkstad som idag drivs i föreningsform som Östersunds kollektiva grafikverkstad. Grafikverkstaden är en miljövänlig verkstad inom disciplinen. I ett samarbete mellan Härke konstcentrum, Region Jämtland Härjedalen Kulturen och Östersunds kommun utlyser man varje år Härke konstnärsstipendium som lockar många sökande från hela världen.

3.4. Teater och drama

Inom Region Jämtland Härjedalen Kulturen finns länets professionella scenkonstverksamhet, Estrad Norr, del av Norrlands nätverk för musikteater och dans, vars uppgift är att producera teater, musikteater för barn och ungdom och andra scenkonstproduktioner inom musik och dans. De regionala verksamheterna har ett regionalt uppdrag med turnerande produktioner och har sina permanenta produktionslokaler och administrativa lokaler vid Folkets hus i Östersund.

Teater Barda är ett samarbete mellan Estrad Norr och Östersunds kommun. Teater Barda, som varit verksamma i över tio år, är en scenkonstgrupp där skådespelarna består av personer med en utvecklingsstörning eller ett psykiskt funktionshinder. Gruppen skapar kvalitativ scenkonst som visar på skådespelarnas färdigheter och samtidigt integrerar dem i ett professionellt yrkesliv.

Föreningen Scenkonst Östersund är en stor och driftig teaterarrangör i Östersund. De ansvarar för en stor del av de teaterproduktioner som visas på Storsjöteatern. Föreningen är den tredje största i Sverige av de 240 Riksteaterföreningarna.

Östersund teaterverkstad som förening bedriver teaterverksamheten för intresserade amatörer och har lokaler på Bangårdsgatan som ägs och drivs av Östersunds kommun. De arbetar med pedagogisk verksamhet, repetitioner och föreställningar. I lokalerna sker också konstöverskridande evenemang och teaterverkstan samarbetar regelbundet med andra konstdiscipliner.

Sedan några år är den ideella scenkonstföreningen Undantaget (tidigare Jämtlands kulturkompani) etablerade i regionen. De arbetar som frigrupp med för varje produktion ihopsatta ensembler. De är bland annat aktuella med en långsiktig satsning på sommarteater i Östersund. De gjorde sommaren 2020 sin tredje sommarteaterproduktion. Alla har skett med bidrag från bland andra Östersunds kommun. Sedan 1950-talet har olika konstellationer bedrivit nyårsrevy i Östersund. Heimkokerevyn, Jämtrevyn och nu Östersunds revyn som sedan 2002 fortsätter med traditionen. Förutom dessa finns en spirande frigrupp som fokuserar på barn- och ungdomsproduktioner, Norrskensteatern. Dessutom det finns också en grupp som ägnar sig åt improvisationsteatern; Jämtimpro.

Man måste också påminna sig om att brett inom scenkonstområdet finns många kopplade områden som regi, producentskap, ljus- och ljudsättning, produktion av dekor, mask, attribut och scenkostymer o.s.v. Många verksamheter som drivs entreprenöriellt.

3.5. Musik

Östersund är en stad med ett livligt musikliv inom alla genrer som framförallt drivs av ideella krafter. Staden, kommunen och regionen har och fortsätter producera många framgångsrika musikartister, men också verksamma inom många närliggande fält som låtskrivande, komposition, arrangering, inspelningsteknik o.s.v. Många av de aktiva musikerna har valt att flytta tillbaka hit efter till exempel genomförda utbildningar. De väljer att bo här och ha sin utkomst både här och på den nationella och internationella arenan. Professionella, semiprofessionella och amatörer finns inom alla upptänkliga musikgenrer inom kommunen.

Den professionella musikinstitutionen är Estrad Norr inom Region Jämtland Härjedalen/kulturen och har numera inga musiker fast anställda. Estrad Norr distribuerar inköpta produktioner för turnéer runt om i länet enligt sitt regionala uppdrag. Musikteatern, del av Norrlands nätverk för musikteater och dans, vars uppgift är att producera musikteater för barn och ungdom, är också en stor arbetsgivare för frilansande artister inom genren.

Evenemang av musikalisk karaktär inom alla genrer bedrivs på många platser i många olika lokaler runt om i Östersund och regionen. Flitigt använda lokaler är kyrkor, församlingsgårdar, föreningshus, bygdegårdar, pubar, kaféer, Folkets hus, Gamla teatern, Storsjöteatern o.s.v. När det gäller elförstärkt musik är det den förväntade publikmängden som sätter gränserna för valet av lokal för evenemanget.

De i regionen aktiva musikstudios drivs entreprenöriellt och har egna lokaler.

3.6. Dans

Östersund har flera framgångsrika privata dansentreprenörer/dansskolor. Östersunds kulturskola erbjuder sedan något år också undervisning i dans för barn och unga.

Region Jämtland Härjedalens delaktighet i Norrlands nätverk för musikteater och dans ska uppfylla sitt professionella dansuppdrag i Östersund. Norrdans produktioner gästar Östersund och regionen regelbundet. Estrad Norr har också ett ansvar att regelbundet erbjuda mindre professionella dansproduktioner.

Några dansformer drivs i ideell föreningsform som till exempel folkdans, tango, bugg, lindy hop o.s.v.

3.7. Litteratur

Det skrivna ordet är språk- och kulturbärande och litteraturen är en egen konstdisciplin. Viktigt är att ge utrymme för att aktivt arbeta med litteratur som ett pedagogiskt verktyg både för att stimulera till eget läsande och skrivande. Professionella författare och översättare måste få utrymme att utöva disciplinen i olika sammanhang.

Region Jämtland Härjedalen/kulturen driver en regional biblioteksverksamhet med ett brett regionalt uppdrag.

Östersunds bibliotek bedriver en, för litteraturen, viktig verksamhet som är bred och varierad. Biblioteket har i dag ett nätverk med oräkneliga samarbetspartners, en levande samhällsinstitution som är ett viktigt nav för Östersund och för Jämtland. Bibliotek erbjuder ett välkomnande rum för alla grupper av människor i alla åldrar. Genom att vara inträdesfria är det kanske vårt mest använda offentliga rum, ett vardagsrum borta från hemmet.

I kommunen och regionen finns flera aktiva författare bosatta vilket är en stor tillgång för litteraturen. Östersunds kommun är också sedan 2018 fristadskommun inom det internationella nätverket ICORN (International Cities Of Refuge Network). Under 2020 avslutar den första fristadsgästen sin tvåårsperiod och en ny gäst välkomnas, båda inom disciplinen litteratur.

3.8. Film och media

Filmpool Jämtland en del av Region Jämtland Härjedalen Kulturen bedriver stödjande och pedagogisk verksamhet i hela länet enligt sitt uppdrag. De driver projekt och samverkar med många organisationer och föreningar. Filmpool Jämtland har sina permanenta lokaler vid Folkets hus. Filmpool Jämtland bedriver mycket verksamhet tillsammans med ungdomar och de i länet verksamma professionella inom disciplinen.

Gymnasieskolans estetprogram och medieprogram utbildar inom både sceniska och digitala medier.

Folkets bio Regina drivs i egna lokaler i föreningsform via det nationella nätverket Folkets bio. Uppdraget är att visa film från hela världen för alla åldrar utan ett strikt kommersiellt syfte. De har ett årligt kulturföreningsbidrag från Östersunds kommun. Kommersiell biograf finns i Östersund, Biostaden.

Inom disciplinerna finns många näringsidkare i regionen som arbetar både lokalt och nationellt. Många framgångsrika fotografer, grafiska formgivare, reklambyråer, illustratörer, produktutvecklare och designers. Flera producenter av video, marknadsförings- och informationsmaterial. Genreöverskridande producenter av till exempel appar, dator- och TV-spel. Ett flertal framgångsrika filmskapare och animatörer som gjort sig kända på de större arenorna, vilka producerar allt som kort- och långfilm, dokumentärer och TV-material.

3.9. Kulturarv

Kommunen har många fysiska kulturarv. Till exempel välbevarad arkitektur, kulturhistoriska byggnader, kulturmiljöer, logistiska och infrastrukturella lösningar som vägar, broar o.dyl, hembygdsgårdar, tonsättarbostad, samiska kulturarv och kulturmiljöer, fornlämningar och offentlig utsmyckning genom generationerna. Förvaltningsansvaret för de olika kulturarven ligger på flera olika instanser inom och utom kommunen. Några av förvaltarna uppbär kommunala bidrag för sitt arbete, andra har statliga och regionala bidrag. Många kulturarv är också en besöksnäringfaktor. Några föreningar har också egna samlingar av kulturhistorisk karaktär som de bevarar, dokumenterar och visar för allmänheten på olika sätt.

Kommunens kulturmiljöprogram för etapp 1 Östersunds centrum publicerades under 2014. Just nu arbetar kommunen med att ta fram etapp 2 och 3 av kulturmiljöprogrammet som berör yttre stadsdelar och landsbygden. Arbetet går att följa via Östersunds kommuns kulturmiljöwebb.

Kulturarv är viktigt för identitet och förankring. Östersunds kommun ska värna om, vårda och utveckla kulturarvet i syfte att levandegöra historien och bidra till att sprida kunskaper om kommunen långt utanför dess gränser. Jamtli/Jämtlands läns museum förmedlar, beforskar och arbetar på uppdrag för och med kulturarv. Hembygdsrörelse är en viktig part i arbete med kulturarvet. Kulturmiljövårdens syfte är att bevara, vårda och informera om bygdens kulturarv som tar sig uttryck i byggnader, stadsmiljöer och landskap. Kulturmiljövården ska inte begränsas till den som enbart är unikt och eller ålderdomligt, utan även riktas mot hela miljöer och landskapets helhet.

Kulturarv upplevs bäst i sin ursprungliga form. Den fysiska upplevelsen att få vara i och bruka ett kulturarv är oftast den bästa pedagogiska formen när man ges chansen att uppleva med alla sinnen. Samlingar av olika slag kan digitaliseras för att människor ska kunna få tillgång till dem på ett smidigt sätt, till exempel i undervisningssammanhang för barn och unga, men eftersom många platser drivs av ideella krafter saknas resurser för arbetet. Föryngringen i föreningarna uteblir dessvärre.

3.9.1. Stiftelsen Jamtli/Jämtlands läns museum

Region Jämtland Härjedalen, Östersunds kommun, Hembygdsförbundet Jämtlands län - Heimbygda, och Jämtlands läns konstförening är bildare av Stiftelsen Jamtli/Jämtlands läns museum. Jamtli, länsmuseum för Jämtlands län, har ansvaret för att länets levande kulturarv bevaras, brukas och utvecklas. Det görs på och av Jamtli på många olika sätt. Besöksanläggningen i Östersund omfattar inomhusmuseum och friluftsmuseum. Inomhus visas basutställningar med utgångspunkt i museets samlingar samt tillfälliga utställningar på olika temata. I en särskild del av byggnaden finns Nationalmuseum Jamtli-verksamheten, där utställningar med bas i Nationalmuseums samlingar visas. Jamtli är ett av de friluftsmuseer i Sverige som använder just friluftsmuseet i störst utsträckning, för både pedagogiska program och arrangemang med utgångspunkt i kulturarv. Jamtlis kulturarvs- och konstpedagogiska verksamhet är stor och omfattar både Öppen förskola, skolprogram, öppen konstateljé, SFI och minnesstimulering likaväl som allmänna visningar och föredrag. Stiftelsen Jamtli har fyra kulturarvsbaserade dotterbolag: Teknikland AB i Optand; Världsarv Ragundadalen AB ägnat Döda fallet; Nordiskt Centrum för Kulturarvspedagogik samt Härjedalens Fjällmuseum AB. Dessa dotterbolag hjälper Stiftelsen Jamtli att uppfylla delar av sitt regionala uppdrag.

3.9.2. Hembygdsgårdar och Stadsmuseum

I alla delar av kommunen förekommer hembygdsgårdar i olika storlek. Alla drivs i föreningsform och många har ett årsbidrag för drift/underhåll och verksamhet från Östersunds kommun.

Föreningen gamla Östersund driver ett stadsmuseum där föreningens verksamhet är inriktad på att vårda och bevara Östersunds från historisk, topografisk, konstnärlig eller kulturell synpunkt värdefulla minnen. Detta är beläget i Ahlbergshallen i Östersund, en byggnad som ägs av Östersunds kommun som också står för fastighetskostnaderna.

3.10. Folkbildning

Folkbildningen genom studieförbunden är en resurs i det livslånga lärandet. Studieförbunden har stor betydelse för att stärka människors kreativitet och möjligheter till eget skapande. De har också en viktig funktion för amatör- och ungdomskulturen och spelar en viktig roll för att främja det mångkulturella samhället.

Inom Östersunds kommun verkar 10 studieförbund: Arbetarnas bildningsförbund (ABF), Folkuniversitetet (FU), Ibn Rushd, Kulturens bildningsverksamhet (Kulturens, KBV), Medborgarskolan, Nykterhetsrörelsens bildningsverksamhet (NBV), Sensus, Studieförbundet Bilda, Studieförbundet Vuxenskolan (SV).

Studieförbunden är i kommunen aktiva både i sin traditionella studiecirkelverksamhet, men också viktiga aktörer i det kulturutbud som erbjuds.

Ofta är de egna arrangörer eller figurerar i roll som medarrangörer med det övriga föreningslivet kring kulturarrangemangen som produceras i kommunen. De olika studieförbunden egna lokaler är också viktiga mötesplatser som används flitigt för många olika verksamheter.

3.11. Samisk kultur

År 1977 erkändes samerna som ett urfolk i Sverige och därmed Europas enda urbefolkning. Sametinget är sedan 2010 förvaltningsmyndighet för samisk kultur och bär därmed det övergripande ansvaret för frågor som berör denna. Sametinget uppdrag är bland annat att bidra till utveckling av ett starkt och mångsidigt samisk konst – och kulturliv. Den sydsamiska kulturens historia, samtid och utveckling utgör en viktig del av regionens kultur och kulturarv och ska särskilt främjas.

Stiftelsen Gaaltije uppgift är att bygga upp och förvalta det sydsamiska kulturarvet med hänsyn till material, berättelser och kunskap. Stiftelsen ska aktivt verka för att synliggöra sydsamisk konst och kultur genom att bland annat driva Gaaltije – sydsamiskt kulturcentrum. Kulturcentret ska vara öppet för allmänheten och genomföra aktiviteter som gagnar det sydsamiska samhällets behov och bidrar med kunskap om det sydsamiska samhället och kultur. Gaaltije uppbär kommunalt årligt bidrag från Östersunds kommun.

Östersunds kommun är samisk förvaltningskommun vilket innebär att kommunen har åtagit sig att särskilt arbeta för att aktivt främja samisk kultur. Kommunen ska verka för att samer ska kunna överföra sitt minoritetsspråk och sin kultur till nästa generation. Det kan ske på flera sätt.

Idag arbetar bland annat Östersunds bibliotek aktivt med en rad kulturaktiviteter inom ramen för deras arrangemang. Det rör sig om föreläsningar, bokfrukostar, sagostund för barn och unga, författarsamtal med mera. Vidare har Kulturskolan ambitioner om att kunna erbjuda verksamheter som möter de samiska barnens/elevernas behov som stärker deras kulturella utveckling. Östersunds kommun har ett flertal konstverk av samiska konstnärer, skyltar till konstverk eller konstnärliga gestaltningar i samband med 1% -regeln har även sin titel på sydsamiska.

Även på Jamtli/Jämtlands läns museum är den samiska kulturen närvarande. I de fasta kulturhistoriska utställningarna finns en del ägnad samisk kulturhistoria skildrad utifrån renen och renskötsel. I Jamtlis samlingar ingår samiskt material såsom slöjd, kultföremål, fotografier och dokumentationer. På friluftsmuseet finns ett sameviste och i den tillfälliga utställningsverksamheten visas utställningar med samiskt material och samisk konst. I det kulturmiljövårdsarbete som Jamtli bedriver utgör samisk kultur en väsentlig del.

Inom regionen finns en rad samiska kulturutövare, men i Östersunds kommun är de förhållandevis få.

3.12. Mötesplatser för vissa målgrupper

Östersunds kommuns folkhälsostrategi för perioden 2019 - 2023 (beslutad av Kommun-fullmäktige 2019-04-118) pekar på att delaktighet och inflytande är bland de mest grundläggande förutsättningarna för folkhälsan. Att skapa tillgängliga mötesplatser för alla medverkar både till att förbättra folkhälsan och till samhällets utveckling. Kommunen behöver, i samverkan med civilsamhälle och näringsliv, utveckla både fysiska och digitala mötesplatser, där människor kan mötas i en blandning av åldrar, bakgrund och andra förutsättningar. Detta ökar medborgarnas möjlighet att bygga sociala nätverk och delta i aktiviteter, vilket ökar känslan av tillhörighet.

3.13. Mötesplatser för äldre

Mötesplatserna har som uppdrag att i samverkan med frivilligorganisationer och föreningar bedriva förebyggande, öppen verksamhet främst för äldre personer över 65 år som bor i ordinärt boende. Verksamheten ska erbjuda ett varierat program med olika aktiviteter. Verksamhetens planering sker kontinuerligt i samverkan med besökarna, föreningar, underhållare, föreläsare, kommunen, regionen m.fl. Det finns totalt 11 mötesplatser i kommunen varav alla drivs i kommunal regi.

Idag erbjuds besökarna möjlighet att lyssna på musikunderhållning, se film, bildvisningar, ta del av olika föreläsningar, utflykter till museum och olika sevärdheter i kommunen och närkommuner, konstutställningar, stickcafé, fysiska aktiviteter och kontinuerlig information och stöd i IT- teknik.

Östersunds kommun är sedan 2019 medlem i Världshälsoorganisationens (WHO) nätverk Age Friendly Cities and Communities AFCC. WHO har identifierat 8 arbetsområden för att skapa samhällen som stödjer ett aktivt och hälsosamt åldrande. Arbetsområdena är: Utomhusmiljöer och byggnader, Transporter, Bostäder, Social delaktighet, Respekt och social tillhörighet, Medborgardeltagande, Arbeta och volontärinsatser, Kommunikation och information och Samhällsstöd och hälsovård. Åtagande innebär omfattar både äldre och personer med funktionsnedsättningar. Arbeta med AFCC kombineras med implementering av Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

3.14. Kultur för och med funktionsnedsatta

Med funktionsnedsättning räknas de som har en eller flera fysiska, psykiska eller medicinska funktionsnedsättningar. Dessa får inte bero på tillfällig skada eller sjukdom. Därtill ska det innebära att de alltid, nästan alltid eller ibland har svårt att delta i dagliga aktiviteter.

Konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, Regeringskansliet, Socialdepartementet, SÖ 2008:26 Artikel 30: Deltagande i kulturliv, rekreation, fritidsverksamhet och idrott. Konventionen anger att funktionsnedsatta ska på lika villkor kunna ta del av alla former av kulturutbud och ska också beredas plats att själva vara kulturellt skapande.

Med utgångspunkt i flera kulturvaneundersökningar och statistiska underlag kan konstatera att gruppen generellt besöker kulturaktiviteter i mindre utsträckning än övriga grupper. Orsaker till det kan sökas i brister i den fysiska tillgängligheten på många kulturarenor/lokaler. Gruppen är också ofta uteslutna från att kunna själva vara kulturaktiva och skapande. Ett stort behov som berörs i många undersökningar är svårigheten att som funktionsnedsatt att kunna delta i eget kulturskapande. Igen finns där den fysiska tillgänglighetsproblematiken, men det som kanske är mest anmärkningsvärt är bristen på kompetens hos lärare, coacher och pedagoger inom kulturområdet. Få kultur eller estetiska utbildningar berör gruppens diversifierade och ibland komplexa utmaning pedagogiskt.

Vård och omsorgsförvaltningen inom Östersunds kommun har regelbunden verksamhet för gruppen funktionsnedsatta. Aktuellt just nu är att kommunen utvecklar en ny mötesplats för målgruppen som öppnade januari 2020. Där finnas en scen för uppträdande i cafédelen samt ett rum för skapande verksamhet. Bland annat planeras för utställningar med konstverk skapade av personer med funktionsnedsättning.

3.15. Barn och unga

Kultur för barn och unga har länge varit en återkommande prioritering i svensk kulturpolitik. Sedan en tid tillbaka är det ett uttalat mål att ”särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur” (prop.2009/10:3). Eftersom bristen på information och oklar ansvarsfördelning gör det idag svårt att exakt bedöma i vilken utsträckning och på vilket sätt ungas kultur stöds av det offentliga. Mycket tyder på att merparten av stödet till kultur för barn och unga går till kultur för de yngre barnen, snarare än till unga.

Internationella och nationella kulturvaneundersökningar för unga genomförs med jämna mellanrum. De senaste årens undersökningar visar framförallt att ungas kulturbegrepp är i ständig rörelse och inte helt enkelt låter sig definieras. Det är inte självklart vad som räknas in i kulturvanor eller kulturutövande bland unga. Ungas kulturuttryck har en tendens att breddas och förändras. I kulturvaneundersökningarna räknas också det som sker inom skolans ram in, alltså är de inte helt relevanta för vad unga konsumerar eller skapar inom kulturområdet på sin fria tid. I undersökningarna går det att se att både att skapa och att ta del av kultur för unga i allt större grad sker på den digitala arenan.

Östersunds kommun har under 2019 i förskoleklass, årskurs 4 och årskurs 7, genomfört *Hälsosamtalet i skolan* en länsgemensam mall för alla kommuner inom Region Jämtland Härjedalen. I denna frågar man bland annat om hur eleverna uppfattar sin skolmiljö, matvanor, alkohol, rökning, snus, rörelsevanor och allmäntillstånd. Man frågar också om man deltar i någon fritidsaktivitet, svaren på den frågan kan vara relevant för denna rapport, däremot har man inte i frågeställningen specificerat om fritidsaktiviteten varit av kulturell, idrottslig eller annan art. I förskoleklass inkom 614 svar. Av dessa svarade 147 pojkar och 186 flickor Ja och 112 pojkar och 92 flickor Nej till om de regelbundet deltog i någon

fritidsaktivitet, vilket betyder att merparten är fritidsaktiva. I årskurs 4 inkom 541 svar. Där svarade 218 pojkar och 235 flickor Ja och 88 pojkar och 70 flickor Nej, en viss ökning av aktiva från svaren som inkom i förskoleklass. I årskurs 7 inkom 493 svar och av dessa svarade 160 pojkar och 186 flickor Ja och 85 pojkar och 53 flickor Nej. En viss minskning går att se men fortfarande är merparten fritidsaktiva. Enkäten efterfrågar inte och visar därmed inte på några anledningar till varför ökning eller minskningen av fritidsaktiva unga sker.

3.16. Kultur i skolan

Kulturens betydelse för människans utveckling och hälsa får allt större plats inom den vetenskapliga världen, området intresserar allt fler kunskapsfält, hjärnforskning såväl som skol- och kreativitetsforskning som forskning om hälsa. Forskningen indikerar att kultur och kreativitet är viktigt för alla, både liten och stor. Inom förskolan och skolan talas det om vikten av att de unga får lära och utvecklas med stöd av alla sina förmågor. De estetiska läroprocesserna stödjer detta förhållningssätt. Att de unga får tillgång till sin kreativa förmåga har stor betydelse för morgondagens samhälle.

Östersunds kommunen följer de läroplansbundna statliga direktiven för de estetiska ämnena, vilket ger utrymme för en grundläggande utbildning i de estetiska ämnena.

Från 2009 har varje kommun haft möjlighet att söka Skapande skola medel från Kulturrådet. Anledningen till att staten säkrade medel var att en nationell utredning visade på alltför stora olikheter i vårt land. De ville säkra likvärdighet och kvalitet för barn och unga. Östersunds kommun har sedan start varit aktiva och framgångsrika i att söka och beviljas dessa medel. Medlen är villkorade till eleverna och till de professionella kulturutövarna. Medlen är årliga och det finns ingen garanti att de återkommer, alltså finns ingen möjlighet att planera långsiktigt.

Under 2017 utarbetade Barn- och utbildningsförvaltningen i samarbete med Kultur- och fritidsförvaltningen ett förslag till en Kulturgaranti i skolan. Många kommuner har valt att just garantera alla elevers tillgång till möten med professionella kulturutövare och på så sätt garantera upplevelser av kultur både som konsument och i eget skapande. (se bilaga 3)

Den 2020-06-24 beslutade barn och utbildningsnämnden (Dnr 00173 - 2019 § 61) att finansiera ett eget kulturhjul för kultur i skolan som ska iscensättas under läsåret 2020/2021. Det föreslagna kulturhjulet innehåller upplevelse, eget skapande och till en del kompetensutveckling/inspiration för pedagoger. Ambition är förutom ovanstående att de kulturella uttrycksformerna i ett långsiktigt perspektiv integreras mer i verksamhetens pedagogik.

3.17. Kulturföreningar

Östersunds kommun har ett 60-tal registrerade kulturföreningar inom alla kulturgerer. Dessutom finns 45 hembygds- och byaföreningar registrerade. Många

av dem är aktiva ideella kulturarrangörer som är väldigt viktiga i de kulturliv som erbjuds både fast bosatta invånare och besökare i kommunen. Kulturföreningarna innefattar allt från genrespecifika föreningar till föreningar kring hembygdsgårdar eller föreningshus.

Vid sidan om etablerade förenings- och företagsformer växer nu nya former för organisation fram. Om unga alls väljer att organisera sig så väljer de ofta att organisera sig i informella, eller åtminstone mer flexibla, civilsamhälleliga former. Samtidigt blir politiken på alla nivåer, men kanske i synnerhet lokalt, alltmer vänligt inställd till det kulturella näringslivet.

3.18. Kulturanläggningar i Östersunds kommun

Kommunen äger 5 fastigheter för kulturellt bruk, samtliga i Östersund. Storsjöteatern för teater, dans och andra evenemang. Östersunds bibliotek för biblioteksverksamhet. Östersunds teaterverkstad, lokaler för amatörteater. Ahlbergshallen för utställningsverksamhet och Stadsmuseum. Härke konstcentrum, lokaler för enskilda konstnärateljéer, en mindre utställningslokal och en grafisk verkstad. Kommunen ansvarar för grundläggande fastighetsdrift på dessa anläggningar. Storsjöteatern dagliga verksamhetsdrift är upphandlad av en extern driftare. Kommunen är också en av stiftarna till Jamtli/Jämtlands läns museum som är det regionala centret för kulturarv. Kommunens idrottsanläggningar till exempel Sporthallen och Östersunds Arena används regelbundet till olika former av kulturellerade evenemang.

Exercishallen på Stadsdel Norr har under de senaste åren varit arena för många olika former av kulturarrangemang. Fastigheten har tidigare ägts av Östersundshem men sedan 2020 återfinns fastigheten i kommunens ägo. Ambitionen är att hallen fortsatt ska kunna vara en arena för kultur.

I kommunen finns många hembygdsgårdar, föreningshus och byföreningsfastigheter av olika slag som ofta används för olika kulturellerade arrangemang. Dessa har möjlighet att söka ett årligt bidrag för sin anläggning, dessutom finns möjlighet att söka drift- och underhållsbidrag för föreningsägd samlingslokal. Många andra lokaler, offentliga och privata, används till kultur- och nöjesarrangemang till exempel kyrkor, församlingsgårdar, pubar, kaféer, Folkets hus, Gamla Tingshuset, Gamla teatern, Frösö Park o.s.v.

Tillgänglighetskraven för en arrangör gäller även de fristående arrangörer, till exempel kulturföreningar. Men de flesta har inga finansiella resurser för de åtgärder som kan krävas, dessutom är det inga av de fristående arrangörerna som äger sin lokal alltså blir det en omöjlig ekvation av göra de tillgänglighetsanpassningar som krävs.

Inom kommunen saknas däremot adekvat akustisk musiklokal för inte elförstärkt musik inom alla genrer. Elförstärkta evenemang har däremot många lokaler där arrangemang är möjliga.

3.19. Östersunds kommun som evenemangsstad

Evenemang är viktiga för Östersund. Östersunds kommun har ambitionen att utbudet av evenemang ska vara brett och inkludera idrott, kultur, mässor och möten som gynnar många och olika intressen spridda över året.

Östersunds Kommun har via sin Evenemangsstrategi tillsammans med ETOUR definierat evenemang enligt följande: Arrangemang/tävlingar/möten/mässor som:

- är avgränsade i tid och rum
- ligger utöver det vardagliga programmet
- inkluderar ett uttalat innehåll
- har arrangörer och deltagare/besökare

Ofta är det de stora idrottsarenorna som används för evenemang.

Evenemang skapar tillväxt och Östersund har en lång och stolt tradition av att arrangera internationella idrottsevenemang. Något som också kunnat påvisa positiva turismekonomiska effekter i rapporten *Effektstudie av skidskyttet och skidstadions utveckling i Östersund*. Återkommande evenemang och kontinuerlig utvärdering skapar goda förutsättningar för utvecklingen av idrottsanläggningar och aktivitetsytor.

Däremot har inte antalet kulturevenemang av större format eller dignitet ökat.

3.20. Kulturevenemang/arrangemang i Östersunds kommun

Östersunds kommun har ett engagerat och rikt föreningsliv med ett brett kulturutbud sett till befolkningen och kommunens storlek. Stora delar av kulturutbudet initieras och drivs av ideella krafter. Med förändrade levnadsvanor och intressen upplever föreningarna, både i tätort och på landsbygden, svårigheter med att rekrytera medlemmar till föreningen. Vilket de senaste åren naturligtvis påverkat mängden publika arrangemang. Bidragsnivåerna från kommunen och regionen till arrangerande kulturföreningar har inte heller ökat utan stått på samma nivåer under flera år, vilket också påverkar föreningarnas möjligheter att öka eller ens bibehålla samma mängd arrangemang.

Kommersiella kultur- och nöjesarrangörer genomför regelbundet arrangemang i kommunen. Till exempel genomfördes 2015 en av deltävlingarna av Melodifestivalen i Östersunds Arena.

3.21. Bidragsnormer kulturen Östersunds kommun

För att ha möjlighet att söka bidragen inom kulturområdet i Östersunds kommun måste föreningen vara registrerad hos kommunen, eller vara ungdom under 25 år. Ett nystartsbidrag beviljas för att uppmuntra till bildande nya kulturföreningar. Sökbara bidrag är Arrangör/evenemangsbidrag, Årsbidrag för kulturföreningar och hembygdsföreningar. För unga under 25 utan föreningstillhörighet finns bidrag till kulturarrangemang att söka. Kulturföreningar liksom idrottsföreningar har

möjligheter att söka tillfälliga bidrag som Projekt för och tillsammans med barn och unga, Utökat föreningsstöd för integration, Drift- och underhållsstöd om föreningen är samlingslokalsägande och Investering- och utrustningsbidrag.

Bidragen är inte utformade så att tillgänglighet, jämställdhet och integration är styrande utan det är till exempel antalet publika framföranden i kommunen per år som är det avgörande om bidrag ges eller inte. Inga bidrag ges till arrangemang eller evenemang som har en uppmanande attityd till våld eller bruk av alkohol och andra droger, har politiskt eller religiöst budskap eller på något sätt bryter mot diskrimineringslagstiftningen, det vill säga diskriminering på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

Arrangörsbidragen, årsbidragen och Kulturbidrag till unga inom föreningslivet har inom Östersunds kommun haft en översyn under 2017.

3.22. Plan för kulturen 2005 – Vad hände sen?

Plan för kultur, Inriktningsmål och strategier, beslutad av kommunfullmäktige 17 mars 2005. Detta är det nu rådande styrdokument för kulturområdet.

I planen utkristalliserades fyra prioriterade strategiska utvecklingsområden: Tillgång och tillgänglighet, Dialog, inflytande och bemötande, Kompetens och skapande verksamhet och Kultur, hälsa och tillväxt.

3.22.1. Tillgång och tillgänglighet

Tillgänglighet för alla

Plan för kultur 2005 sa: Inriktningsmål – kultur i alla dess former är tillgänglig för alla och erbjuder ett brett utbud av upplevelser samt erhåller stöd och ges förutsättningar att ständigt utvecklas. Detta innebär att lokaler och utbud ska anpassas så att personer med funktionshinder ska kunna delta och ta del av kulturupplevelser.

Reflektion

Kommunen äger och driver publika lokaler där det erbjuds olika former av kulturutbud; Storsjöteatern, Ahlbergshallen, Östersunds teaterverkstad Härke konstcentrum, Östersunds bibliotek och Gamla tingshuset. Dessa är tillgänglighetsanpassade utifrån de förutsättningar som husens byggnadsår och eventuella kulturminnesskydd medger. Bäst tillgänglighetsanpassning finns på Storsjöteatern som 2018 nyinvigdes efter en omfattande ut- och ombyggnation. I kommunen finns andra lokaler där olika former av kulturutbud erbjuds; kyrkor, Folkets hus, Frösö park, restauranger, caféer, hotell, pubar, gallerier, hembygdsgårdar, föreningshus, studieförbundens lokaler och så vidare.

Under perioden har kommunen tillsammans med Region Jämtland Härjedalen via riktade EU-medel skapat, drivit och avvecklat konsthallen och verksamheten Färgfabriken Norr på Exercishallen, Stadsdel Norr.

Kommunen, som stiftare av Jamtli/Jämtlands läns museum, har också som under tiden varit med i utvecklingen och tillblivelsen av Nationalmuseum Jamtli som en helt ny konstarena. Kommunen har också bidragit till utvecklingen av Teknikland och 70-tals miljön på Jamtli som båda är viktiga besöksanläggningar.

Under perioden har Östersunds kommun också genomfört flera kulturhusutredningar kring behoven av mer, för de olika konstformerna, anpassade lokaler.

Via kulturarrangemangsbidrag och andra evenemangsstöd skapar kommunen möjligheter för föreningar och andra former av arrangörer att erbjuda invånare och besökare ett brett utbud. På Storsjöteatern tillämpas också en politiskt beslutad så kallad kulturtaxa där kommunala medel möjliggör för kulturföreningar att arrangera på teatern till kraftigt subventionerade hyrespriser. Inga av de normer som beslutats för fördelning av kulturbidragen villkorar tillgänglighetsanpassning av evenemangen.

Under början av 2020 inköptes av kommunen Exercishallen på Stadsdel Norr som under ett antal år huserat olika former av kulturverksamheter. Ambitionen är att hallen fortsättningsvis ska kunna agera som kulturarena.

Öka barns och ungdomars kulturella upplevelser

Plan för kultur 2005 sa: Barnen rätt till kultur är fastslagen i FN:s barnkonvention. Kommunen ska genom olika bidrag skapa förutsättningar för olika föreningar att genomföra en förebyggande och stimulerande barn- och ungdomsverksamhet. Förskola och skola har en viktig uppgift att ge barn och unga möjligheter och förutsättningar till kulturella upplevelser, men också att ge förutsättningar för barn och ungas egna skapande verksamhet. Kommunen ansvarar också för barn och ungas kulturella utveckling bland annat genom Kulturskolans verksamhet där målgruppen är elever från och med fjärde skolåret.

Reflektion

Under perioden har staten introducerat riktade medel för Skapande skola, där kommunen varit aktiv i att söka och framgångsrik att tilldelas medel. Verksamheten som givits förutsättningar i ock med detta har gett bättre förutsättningar inom skolan att erbjuda dels kulturupplevelser dels eget skapande av och tillsammans med professionella kulturutövare.

Kulturskolans och Bibliotekets verksamhet har också givits förutsättningar till projekt av olika slag via nya riktade statliga medel och beviljats ökade kommunala medel till att utöka och utveckla delar av sitt utbud, framförallt för att nå nya målgrupper. Det har bland annat inneburit att Kulturskolan har utökat sin verksamhet med El Sistema-metoden, vilket erbjuder kulturdeltagande på ett bredare sätt. Kulturskolan och biblioteket bedriver också en omställning av sin egen verksamhet för att få ett bredare anslag inom respektive område.

Riktade bidrag kring *Mötesplatser unga* har introducerats under perioden, på senare år har det kallats *Projekt för och tillsammans med barn och unga* som varit

möjliga för föreningar att söka. En mycket liten del av dessa har sökts av och fördelats till kulturföreningar eftersom få kulturföreningar har sökt bidragen. Detta kan bero på att alla kulturföreningar drivs med helt ideella krafter till skillnad mot en hel del idrottsföreningar som idag oftare drivs med anställd personal eller att man har förutsättningar att köpa in tjänst för att just kunna söka de medel som erbjuds.

Via *Mötesplatser unga* – medel har ungdomshuset Gamla Tingshuset beviljats ett årligt bidrag. Detta har skett både när huset drev i föreningsform och nu som en kommunal verksamhet. Bidraget har beviljats som verksamhetsmedel för sin viktiga roll som en mötesplats för unga främst inom kulturområdet.

Under perioden har också ett nytt bibliotek öppnats i Lit, men ett bibliotek i Lugnvik har däremot avvecklats.

Exempel på övriga mötesplatser för alla åldrar är Jamtli, Föreningsarkivet, Landsarkivet, Teknikland och Filmools och Estrad Norrs verksamhet över hela kommunen.

Jämställdhet

Plan för kultur 2005 sa: Kommunen ska verka för att öka medvetenheten om vikten av jämställdhet där kvinnor, män, flickor och pojkar ska ha samma förutsättningar att utöva skapande verksamhet och få kulturella upplevelser.

Reflektion

Jämställdhetsarbetet bedrivs inom kommunen som helhet på olika sätt. En Utvecklingsstrateg för jämställdhet är anställd inom kommunen sedan några år, vilken ger värdefull hjälp och rådgivning för de olika enheterna inom kommunen att fortsätta ett konstruktivt arbete. Mycket av det arbetet anges i agenda 2030, där kommunens ambition inom hållbarhetsarbete är att bidra till de 17 globala målen där mål nummer 5 rör jämställdhet.

Inga av de normer som beslutats för fördelning av till exempel kommunens föreningsbidrag villkorar ett aktivt planerat jämställdhetsarbete. LOK-stöden (Lokalt aktivitetsstöd) stödjer alla föreningsaktiviteter riktade till barn och unga och dessa är helt könsneutrala. Inom kulturskolan har man under perioden breddat sitt utbud med till exempel dans, drama och andra konstnärliga uttrycksformer som ger bättre förutsättningar för ett jämställdare utbud. Biblioteket arbetar kontinuerligt med att hitta nya former och utbud för ökad jämställdhet och var till exempel först med att HBTQ-certifieras av kommunens verksamheter.

Utveckla kulturella mötesplatser

Plan för kultur 2005 sa: Mötesplatser framförallt för ungdomskulturen måste utvecklas eftersom det saknas en naturlig arena för dialog med unga som är aktiva i föreningslivet. Kommunen ska medverka till att skapa meningsfulla miljöer, där alla ådrar möts, i alla kommundelar.

Reflektion

Kommunen har under delar av perioden haft ett riktat bidrag för föreningar att söka för *Mötesplatser unga*. En ytterst liten del av de bidrag som beviljats har varit till kulturella mötesplatser eftersom få kulturföreningar har sökt bidragen. Detta kan bero på att alla kulturföreningar drivs med helt ideella krafter och är framförallt föreningar för vuxna.

Kommunens fritidsgårdar har under perioden fortsatt sin ordinarie verksamhet sammanlagt på åtta platser i kommunen. Fyra av gårdarna drivs i kommunal regi och fyra har verksamhet som upphandlas och drivs av privata utförare.

Ungdomshuset Gamla tingshusets verksamhet har under perioden också fortsatt. Merparten av tiden i föreningsdrift men från och med 2019 drivs verksamheten i huset av kommunen. I dessa pågår ständigt arbetet med att förnya mötesplatserna för unga.

Under perioden har kommunen startat ett antal mötesplatser med regelbunden verksamhet för äldre, funktionsnedsatta och personer med psykisk ohälsa.

Runt om i kommunen finns många mötesplatser i form av bygdegårdar och föreningshus. Biblioteken är en levande mötesplats som har en hög besöksstatistik. Bibliotek finns i Östersund, Torvalla, Brunflo, Lit och den mobila enheten – biblioteksbusen - som servar hela kommunen. Biblioteksbusen stannar vid 150 hållplatser/månad och möter på så vis många låntagare i hela kommunen. Storsjöteatern har under perioden renoverats och moderniserats och är nu en mötesplats med god tillgänglighet. Kommunen har också köpt Exercishallen på Stadsdel Norr vilket ger förutsättningar för ytterligare en kulturell mötesplats.

Främja kulturell mångfald

Plan för kultur 2005 sa: För att nå delaktighet är det nödvändigt att skapa ett integrerat samhälle som präglas av jämlikhet, respekt och samförstånd mellan människor av olika etnisk, kulturell, språklig och religiös bakgrund. Det lokala kulturlivet står och faller med enskilda människors engagemang. Kontakter med företag, organisationer och människor i andra länder ska stimuleras. Kulturlivet är en av flera arenor där värderingar kan komma till uttryck genom att exponeras, debatteras och ifrågasättas. Kommunen ska stödja kulturutövare som i sin verksamhet medverkar till att skapa medvetenhet om olika kulturer och dess kulturyttringar. Samhället måste öka kunskapen om utrikes födda kulturutövare och förbättra deras möjligheter att utöva sina yrken. Folkbildningen behöver spela en stor, aktiv och förnyande roll på kulturområdet, det är angeläget att folkbildningens insatser för förnyelsen stärks liksom intresset och viljan att arbeta med okonventionella metoder.

Reflektion

Under perioden har, p.g.a kriget i Syrien, Sverige varit mottagarland för en stor flyktingström. Detta har satt fokus på både akuta och mer långgående behov av integrationsfrämjande kommunala insatser. Riktade medel både från statligt och kommunalt håll har gjort det möjligt med *Utökat föreningsstöd integration* som

givit föreningslivet och civilsamhället möjligheter att söka medel för utveckling av den kulturella mångfalden.

Östersund har sedan 2017 varit fristad för en författare från Syrien inom det internationella nätverket ICORN (International Cities Of Refuge Network). Arbetet att vara en fristadskommun fortsätter med en ny fristadsgästs ankomst 2020.

Inom kulturområdet har få internationella aktiviteter bedrivits. Det närliggande området gastronomi har däremot via utnämning av Östersund till UNESCOs Creative City of Gastronomy arbetat på den internationella arenan. Utnämningen har gett Östersunds kommun tillgång till ett världsomspännande nätverk också inom kulturområdet.

Staten har det ekonomiska ansvaret för mottagandet av asylsökande och nyanlända. Kommuner och regioner har rätt till statlig ersättning för vissa kostnader. Från 2020 får kultur- och fritidsnämnden ta del av den statliga schablonen för integration som tilldelas Östersunds kommun. Nämnden kommer att utarbeta en plan för hur de medlen i samarbete med föreningar och civilsamhälle bäst kan komma till nytta.

Kulturpool/er och nätverk.

Plan för kultur 2005 sa: Kommunen ska medverka till att kulturpool/er skapas. Nätverk av kulturarbetare /kulturutövare inom teater/drama, dans, musik, film/media, bild/form samt litteratur blir det möjligt för skola, vård, näringsliv och arrangörer att enkelt kontakta lokala och regionala kulturarbetare.

Reflektion

Kommunen har sedan planens tillblivelse begränsat bidragit till skapandet av kulturpool/er eller ytterligare nätverk för kulturutövare.

Kultur- och fritidsförvaltningen bjöd under ett antal år in till ett årligt Kulturforum öppet för kulturutövare, politiker och kulturintresserade medborgare. Kulturforum tog upp aktuella frågor och var till exempel en konstruktiv mötesplats framförallt i utredandet av ett eventuellt kulturhus. Under några år vilade verksamheten med kulturforum. Ett kulturforum genomfördes under hösten 2019 under arbetet med att ta fram en ny kommunal kulturstrategi.

Många kulturutövare är företagare och därmed en del av ett versifierat näringsliv i regionen. Kulturella och Kreativa Näringar har alltså växt och ansvaret att fånga upp denna del av näringslivet har gett kommunen nya utmaningar. Flera olika försök till riktade insatser till denna grupp inom näringslivet har genomförts av kommunen. De regelbundna mötesplatserna och informationsmöten för näringslivet som kommunen erbjuder behandlar sällan ämnen som rör den kulturella sektorn vilket gör att kulturföretagarna uteblir. En av anledningarna till att kulturföretagarna uteblir är att de uteslutande är enmansföretagare och har svårt att avvara tid från den egna arbetsinsatsen.

3.22.2. Dialog, inflytande och bemötande

Utveckla former för dialog

Plan för kultur 2005 sa: Kulturen ska utgöra en aktiv del av kommunens demokratiutveckling. Dialog är viktig för att kommunens mål inom kulturområdet ska uppnås. Formerna för dialog ska utvecklas och kulturföreningar, organisationer och kulturarbetare ska uppleva att kommunen tar tillvara deras synpunkter och förslag till utveckling av verksamheten. I möten med barn, unga och vuxna ska alltid individen egna upplevelser och åsikter respekteras

Reflektion

Under perioden har en 100% tjänst som kultursamordnare med organisatorisk hemvist inom kultur- och fritidsförvaltningen inrättats. Inom dennes ordinarie arbetsuppgifter ingår löpande kontakt, dialog och nätverkande med alla aktörer inom kulturområdet, både institutionell och alla former av kulturutövare. Regelbundna arbetsuppgifter är bidragshantering, nämndrelaterade frågor, inomkommunal dialog i frågor kring kultur, statliga och regionala remissvar, o.s.v. Tjänsten innebär att kulturlivet har en kontaktyta i kommunen som kan ge värdefull information om alla kulturrelaterade frågor. Handläggning av kulturbidrag har effektiviserats. Kommunen har en kompetens inom kulturområdet som gör att regional och nationell bevakning och dialog upprätthålls för kommunens bästa.

Utveckla hemsidan

Plan för kultur 2005 sa: Hemsidan ska erbjuda möjligheter till dialog med de folkvalda och ge möjlighet till medborgardialog/förslag. Den ska utvecklas löpande och aktuell information ska alltid finnas. Information om kulturföreningarna verksamhet och kulturutbudet ska förbättras genom skapande av en "kulturportal" och en "kulturkalender" i samverkan med andra.

Reflektion

Kommunens hemsida har förnyats och arbete med att hålla den aktuell och tillgänglig bedrivs ständigt, främst via kommunens kommunikationsavdelning. Möjligheten till medborgar-förslag har utvecklats och formaliserats.

Ett försök tillsammans med Länskulturen på Region Jämtland Härjedalen gjordes för att skapa en nätbaserad kulturkalender. Dessvärre användes den inte i någon större utsträckning och lades ner efter några år. I samarbete med Turistbyrån så bedrivs en digitaliserad evenemangskalender, men den används också i mindre utsträckning av det lokal kulturlivets arrangörer.

Under perioden har kommunens konstwebb presenterats, där man kan del av kommunens hela konstinnehav. Östersunds bibliotek har också under perioden lanserat en flitigt använd bibliotekswebb.

3.22.3. Kompetens och skapande verksamhet

Integrera kulturella aktiviteter och upplevelser

Plan för kultur 2005 sa: Skapande verksamhet och kulturella upplevelser bidrar till ökad livskvalitet. Människors arv, miljö och sociala förhållande är grunden för vårt kulturliv. Enligt skolplanen och läroplaner är det viktigast uppgifterna för skolan att utveckla barn och ungas förmåga att kommunicera, intellektuellt, känslomässigt och socialt. Fantasi och skapande ska vara centrala inslag i lärmiljön. Det är önskvärt att skolan använder de lokala kulturarbetarnas kompetens till kulturellt skapande och kulturella upplevelser.

I begreppet kulturarv ligger immateriella begrepp som region, språk, historia, traditioner, livsformer, idéer och samhällsstrukturer. Här ingår fysiska uttryck som människans verksamhet givit upphov till i form av konsthantverk, litteratur, film, foto, föremål, byggnader, fornlämningar, anläggningar och kulturlandskap. Kulturarvet är vårt gemensamma ansvar och ska bevaras och förmedlas till kommande generationer. Stiftelsen Jamti/Jämtlands läns museum har ansvar för kunskapsuppbyggnad, dokumentation och att levandegöra den historiska kulturmiljön. Samlingarna och verksamheten ska vara garanterade ett framtida bestånd.

Östersunds kommun har ambitionen att stimulera olika typer av kulturyttringar. Detta ska ske bland annat genom ett årligt kulturstipendium och ett kulturpris som en uppmuntran och ett erkännande av kulturella gärningar.

Reflektion

Som nämnts tidigare har de statliga medlen för Skapande skola förbättrat förutsättningarna att erbjuda professionella resurser och upplevelser inom förskolan och skolan.

Under perioden har också en mindre kommunal utredning av en så kallad "Kulturgaranti" genomförts i samarbete mellan Kultur- och fritidsförvaltningen och Barn- och utbildningsförvaltningen. Den lägger förslag om en kommunal garanti för att alla barn och unga inom förskola och skola ska garanteras kulturupplevelser och själva få skapa tillsammans med professionella kulturutövare.

Kommunens kulturstipendium och kulturpris delas ut årligen. Kommunen i samarbete med Region Jämtland Härjedalen Kulturen och Härke konstcentrum delar också årligen ut ett konstnärsstipendium.

Inom kulturarvssektorn har det under perioden skett en utveckling. På Jamtli/Jämtlands läns museum sker ständigt förnyelse och under perioden har man bland annat utvecklat 70-tals miljön och inrättat en lek- och läranläggning på temat Fem myror är fler än fyra elefanter. En kyrka med Håsjö gamla kyrka som förlaga och en klockstapel invid kyrkan har byggts. Övriga delar av Jamtli som till exempel Teknikland i samarbete med flygmuseet och andra teknikrelaterade och militärhistoriska föreningar har initierats och utvecklats. 2018 invigdes verksamheten Nationalmuseum Jamtli, ett nära samarbete mellan Nationalmuseum och Jamtli, som etablerades inom ramen för ett strukturfondsprojekt där Region Jämtland

Härjedalen, Östersunds kommun och partners från regionens näringsliv var medfinansierare.

3.22.4. Kultur, hälsa och tillväxt

Kultur som hälsofrämjande faktor

Plan för kultur 2005 sa: Kulturen har ett egenvärde och kulturpolitiken bidrar till att utveckla människornas kompetens, livskvalitet och välbefinnande och är på så sätt hälsofrämjande. Demokratiaspekten är fortfarande den centrala när det gäller kultur i arbetslivet men den nationella folkhälsokommitténs slutbetänkande konstaterar att deltagande i kulturella aktiviteter också är bra för hälsan.

Kommunen som kulturmyndighet bör ägna större uppmärksamhet åt utvecklingen i hela samhället och åt långsiktiga framtidsfrågor. Ett rikt och dynamiskt kulturliv – från kulturarv till morgondagens kulturindustri – är en tillväxtfaktor för regionens utveckling.

Reflektion

Kommunens relativt nya Folkhälsostراتيجية 2019 – 2023 fokuserar på nödvändigheten av mötesplatser i olika former för alla invånare som hälsofrämjande faktor. I den nu rådande kommunala tillväxtplanen, *Mer Östersund*, finns kulturen med som ett eget prioriterat område av åtta områden. Där belyser man de många och varierade möjligheter som ett rikt kulturutbud kan göra både för livskvaliteten för de i kommunen boende men också att vara en besöksanledning. Detta skapar också en möjlighet för en god miljö för de i kommunen boende kulturutövarna.

Stärka arrangörsledet genom gränslös samverkan

Plan för kultur 2005 sa: Ett rikt, varierat och geografiskt utspritt kulturutbud ökar kommunens attraktionskraft för besökande, boende och näringsliv.

Kulturarrangörer, speciellt unga arrangörer, ska erhålla stöd för att utveckla kulturutbudet genom att kommunen bland annat medverkar till att bygga nätverk. Bidragssystemet bör ses över i syfte att skapa möjligheter för nytänkande när det gäller nya kulturformer och nya kulturella aktiviteter.

Reflektion

Bidragssystemet inom kultursektorn har under perioden genomlysts och reviderats. Kulturarrangörer har möjligheten att söka riktade arrangörs- och evenemangsbidrag som administreras av både kultur- och fritidsförvaltningen och Näringslivskontoret. Kultur-föreningar som regelbundet arrangerar kultur kan via ett årligt bidrag ges möjligheter till mer långsiktig planering. Under perioden har också ett *Kulturbidrag för unga* införts. Där unga under 25 år utan föreningstillhörighet ges möjlighet till ett mindre bidrag för kulturarrangemang där den administrativa hanteringen är snabbare än för övriga bidrag.

En Evenemangsstrategi 2014 - 2020 har under perioden tagits fram som Näringslivskontoret arbetar aktivt med via sin Evenemangs- och

besöksnäringstrateg. Den nu rådande strategin är under 2020 föremål för revidering.

Livskvalitet och förnyelse

Plan för kultur 2005 sa: Förnyelse inom kultursektorn behövs för att skapa ekonomisk tillväxt. Östersund behöver bärkraftiga kulturnärings och detta kräver partnerskap mellan offentlig och privat verksamhet samt med den sociala ekonomin. Kommunen ska medverka till utveckling av nätverk och utveckla och förnya kulturindustrin och tillvarata de möjligheter som internationalisering, EU-medlemskapet och det mångkulturella perspektivet erbjuder.

Kulturen ska bidra till att människor flyttar till kommunen och att medborgarna upplever sig ha en god livskvalitet.

Kommunen har ett grundläggande ansvar för biblioteksverksamhet. Biblioteksverksamheten ska ständigt utvecklas som en motvikt till det kommersiella utbudet och vara en möjlighet främst för barn och ungdomar att få kulturella upplevelser. Kommunen arbetar med att bevara och utveckla gemenskap, folkbildning och kultur. Därför riktas bidrag till ägare av samlingslokaler, kulturarrangerande föreningar och organisationer, studieförbund, hembygdsföreningar. Kommunen ska upplevas som attraktiv för kulturarbetare att leva och verka i.

Kommunen ska medverka till att utveckla Östersund som arrangemangstad och ser positiv på initiativ som bidrar till att genomföra större kulturarrangemang. I syfte att behålla mångfald i utbudet bör kommunen särskilt uppmärksamma och på olika sätt stödja kulturarrangemang av mindre kommersiell art.

Kommunen ska medverka till att alla får möjlighet att uppleva en mångfald av konstnärliga och kulturella yttringar, har möjlighet att själva skapa och uttrycka sig konstnärligt samt har möjlighet att välja sin kultur.

Reflektion

Under perioden har kultur blivit ett eget område i kommunens nu styrande tillväxtplan *Mer Östersund*. Där belyser man de många och varierade möjligheter som ett rikt kulturutbud kan göra både för livskvaliteten för de i kommunen boende men också öka attraktiviteten för besöksnäringen. Detta skapar också en möjlighet för en god miljö för de i kommunen boende kulturutövarna.

I *Mer Östersund* pekar kommunen på fem prioriterade områden:

- Att skapa förutsättningar för ett brett utbud av konstnärliga uttryck av hög kvalitet.
- Att skapa nya och utveckla befintliga mötesplatser samt scener för att producera och utöva kultur där olika aktörer och finansiärer samverkar.
- Arrangemang, evenemang och attraktioner som både besökare och invånare kan använda och ha glädje av. För att göra detta möjligt behöver näringslivet, ideella sektorn och regionala organisationer samverka och bidra med finansiering.

- Att bevara Östersunds attraktiva kulturmiljöer och tillhandahålla en god infrastruktur för kultur.
- Initiativ från näringsliv, kulturinstitutionerna samt ideell sektor för att utveckla de kreativa näringarna.

Resurser för internationalisering och större möjligheter via EU-medlemskapet har det hittills funnits begränsade personella resurser att vidareutveckla. UNESCO utnämningen av Östersund som City of Gastronomy har öppnat dörrar för ett större internationellt engagemang och nätverk, men varken resurser inom personal eller budget har avsats för nödvändiga insatser.

För att lyfta Östersund som en arena för större evenemang av olika slag beslutades en Evenemangstrategi 2014 – 2020 (revideras under 2020). Medel och personell resurs för ett aktivt strategiarbete har organisatoriskt placerats inom näringslivskontoret. Eftersom det stora mertalet av mycket framgångsrika större evenemang under perioden varit inom sport/idrott har mycket av detta arbete bedrivits i nära samarbete med kultur- och fritidsförvaltningen och de sportarenor som varit involverade. Stående kulturinslag har genomförts vid samtliga av de större idrottsevenemangen. Större evenemang av enbart kulturell art har inte ökat i antal ännu.

Östersunds bibliotek bedriver på olika sätt internationalisering, dels via litteratur på många språk dels personal som språkstödjare inom flera områden som öppnar mötesplatsen för många nya besökare.

Storsjöyran är ett stort årligt kulturevenemang i Östersund med lång historia. Festivalen drivs som ett privat aktiebolag. Bolaget uppbär medel från kommunen reglerat i ett avtal kring andra evenemang och verksamheter i Östersund under året, till exempel drift av Vinterparken.

En av aktiviteterna kring tillväxtplanen var att få mer liv kring Stortorget och Storgatan vilket skett under perioden i samarbete med Destinationsbolaget.

Uppföljning och utvärdering

Plan för kultur 2005 sa: Kommunfullmäktige följer upp inriktningsmålen i planerna och fastställer årligen en utvärderingsplan. Nämnderna kan förtydliga vad som ska göras genom att utarbeta mer konkreta program utifrån strategiområde. Verksamheterna /enheterna utarbetar handlingsplaner med konkreta aktiviteter.

Reflektion

Kultur- och fritidsnämnden har i sitt arbete kring kulturfrågorna följt Plan för Kultur 2005. Utvärdering har skett regelbundet genom nämndens verksamhetsplan och årlig uppföljning av planens inriktningsmål. Ingen utvärdering av hela planen har genomförts, det sker i ock med denna rapport och framtagande av en ny kommunal kulturstrategi.

3.23. Resultat medborgardialoger

Inom ramen för arbetet med denna rapport genomfördes nätbaserad dialog med kommunens invånare och dialoger med aktörer inom kulturområdet och ett kulturforum genomfördes. En bred kommunikation skedde där det fanns många möjligheter för invånare och aktiva kulturaktörer att komma med inspel under arbetet med rapporten och förslag till Kulturstrategi.

Ett Kulturforum genomfördes den 3 december 2019. Inbjudan gick ut brett till både kulturutövare och kulturkonsumenter. Kvällen innehöll information om varför kommunen tar fram en ny kulturstrategi, hur det går till att ta fram den, politikermedverkan som pratade om de politiska prioriteringarna framgent, underhållning av musiker, författare, Cirkus kul och bus och representanter av kulturproducenter. Under kvällen skedde också dialog i realtid där besökarna svarade online. Under kvällen påbörjades också en digital enkät på kommunens hemsida. Information om var och på vilka andra sätt man som medborgare kunde delta med inspel och idéer kring en framtida kulturstrategi kommunicerades brett på kulturforum, i sociala media, dagspress och kommunens hemsida. Den digitala datainsamlingen har genomförts mellan 2019-12-03 – 2020-02-29.

En riktad insats genomfördes på fritidsgårdarna och på gymnasieskolan för att ge information om arbetet och för att uppmuntra målgruppen så att de i högre utsträckning skulle svara på enkäten.

Projektledaren genomförde under hösten 2019 och våren 2020 workshops med ledningsgruppen, Härke konstcentrums ateljéförening, Östersunds kulturskolan personal, Studieförbundens samarbetsforum, Östersunds kommuns pensionärsråd, ledningsgruppen på Region Jämtland Härjedalen Kulturen, ledningen på Jamtli/Jämtlands läns museum och enskilda kulturaktörer.

Projektledaren fungerade som samordnare för projektet och försåg styr- och ledningsgrupp med löpande information. Vidare ansvarade projektledaren för tidplan och att fortlöpande dialog skedde inom projektet, både vad till projektgrupp och tillfälligt sammansatta referensgrupper. Projektgruppen arbetade med de olika delområdena utifrån fastställda projektdirektiv och lednings- och styrgruppens riktlinjer. Projektledaren ansvarade för dokumentation och slutrapport.

Omvärldsbevakning genomförd inom ramen för projektet genom faktainsamling från andra kommuner, region och stat.

3.23.1. Deltagande och svarsfrekvens

Kulturforum

Under Kulturforum som genomfördes den 3 december 2019 deltog cirka 110 personer. Det genomfördes digital undersökning i realtid under kvällens program där deltagarna svarade online. 12 frågor ställdes under kvällen och frågor och svar redovisas ned.

Fråga 1: Hur tar du del av kulturlivet i kommunen?

Svaren visar att de närvarande tar del av kultur via alla discipliner; teater, musik, konstutställningar, litteratur, dans och kulturarv. Både genom det egna skapandet inom föreningslivet och att konsumera vad andra erbjuder. De närvarande ansåg att Östersund är en spännande kulturstad och att här finns massor med spännande kreatörer.

Fråga 2: Vad har du för förhoppningar på kommunens nya kulturstrategi?

Förhoppningarna är många och en av dem är att kommunen tar ett större ansvar för kulturen. Att kommunen sätter mer fokus på kultur, inte bara sportsatsningar. De närvarande vill att strategin blir tydlig och att den kommer att underlätta för politikerna när resurser ska fördelas. Man ser gärna att resultatet blir en strategi som får människor och kommunen att växa. Viljan är att strategin riktar sig till breda målgrupper men främst till barn och unga.

Fråga 3: Östersunds bibliotek har i snitt 1000 besökare per dag. När var du på biblioteket sist?

39% svarade idag, den här veckan och den här månaden.

Fråga 4: Vad har du för synpunkter på kommunens kulturarbete?

De närvarande säger att de inte har full kunskap vad kommunen gör inom kulturområdet och att kulturhanteringen är bristfällig. Man anser att en för liten andel av budgeten läggs på kultur. Ett behov är att politikerna markerar att kulturen har ett värde i samhället och att den behöver lyftas fram mycket mer och får mer resurser. Positivt är att det finns stöd för så många verksamheter; cirkus, körer, konstutställningar t.ex. Man vill att kommunen skapar fler arenor och verkstäder.

Fråga 5: Vad tycker du att kommunen ska prioritera inom kulturområdet?

Prioriteringarna är främst att ge kulturen mer resurser, gärna mer stöd till ideella arrangörer. Man önskar sig mer mångfald i utbudet och att mer erbjuds barn och unga. Viktigt är att kommunen satsar på anläggningar, mötesplatser, lokaler för både visning och produktion.

Fråga 6: Vilka/vem tycker du kommunen ska prioritera inom kulturområdet?

Barn och unga är något som de närvarande gärna ser ökade satsningar på, genom t.ex kulturskolan. Att också prioritera de aktiva kulturutövarna är viktigt.

Fråga 7: När besökte du ett museum i kommunen sist?

27% svarade att det var länge sen. 23% svarade den här månaden.

Fråga 8: Vilken artist vill du helst se på Storsjöyran?

Neil Young. U2. Bruce Springsteen. First Aid Kit. Coldplay. Robyn. Winnerbäck.

Fråga 9: Vad såg du senast på teatern?

De närvarandes svar visar att det man oftast tar del av inom teaterutbudet är det som Scenkonst Östersund erbjuder, som vid frågetillfället t.ex var Mammas nya kille, De oroliga, Nakna som foster och gudar. Många hade också tagit det av Undantagets sommarteater 2019 - Jakten på Nils Holgersson.

Fråga 10: Vad är det bästa med Östersunds kulturliv?

Framförallt är det eldsjälarna man värdesätter inom kulturlivet, som visar på engagemang och erbjuder en mångfald av uttryck. De närvarande värdesätter också Yran och Jamtli mycket.

Fråga 11: Vad är det sämsta med Östersunds kulturliv?

De svarande oroas av vad de uppfattar som okunskap hos politiker inom kulturområdet. Man tycker också att det behövs mer resurser för kulturen. Att dagspressen dragit ner på sin kulturbevakning anser man vara menligt för kulturlivet. Biblioteksbyggnaden är också något man anser kommunen borde åtgärda.

Fråga 12: Vad tycker du om att Östersunds kommun ordnar Kulturforum?

De svara den ansåg att det av många anledningar var ett bra och viktigt initiativ. Däremot saknade man de unga, men även att det hade varit bra om fler varit på plats och uttryckte sitt missnöje över politiska prioriteringar.

Digitaliserad medborgardialog

Den digitaliserade medborgarenkäten genomfördes under tiden 2019-12-04 – 2020-02-29. 10 frågor ställdes. 430 personer svarade på enkäten. Deras svar på frågorna och andra inspel redovisas nedan.

De frågor som ställdes i enkäten var först åldersgrupp, kön och bostadsort. När det gäller de övriga frågorna var några flervalfrågor som t.ex frekvens, andra hade frisvarsmöjlighet.

Spridningen av svarande bland åldersgrupperna är fördelade så att den stora merparten av svarande 65,6% är 31-50 år och 51-65 år. 22,9% har angett ålder 13-18 år och 19-30 år. 10% är 66+.

Könsfördelning på de svarande: kvinnor 54,3%, män 38,5% och 7,2% har angett hen eller vill inte uppge könstillhörighet.

Spridningen av de svarande på bostadsort är jämnt fördelad över kommunen och närliggande områden där Östersund som centralort är viktig. 7% svarande har angett annan ort, viket kan betyda att de har sitt ursprung eller är semesterboende i kommunen med kulturintresse.

Fråga 1: Hur ofta tar du del av kulturutbudet i Östersunds kommun?

Den stora merparten 48,1% svarade fler gånger i veckan eller några gånger i månaden. Endast 2,9% svarade aldrig och 17,9% några gånger om året.

Fråga 2 & 3: Åker du till andra platser för att ta del av kultur som inte finns i Östersund? Vilken typ av kultur söker du upp? (Flervalsfråga)

Hela 82,1% svarade Ja och det man framförallt söker upp på annan ort är musik, teater, bildkonst och form.

Fråga 4: Hur ofta ägnar du dig åt skapande verksamhet?

62,9% av de svarande anger att de ägnar sig åt skapande verksamhet varje dag, flera gånger i veckan eller en gång i vecka. Endast 8,5% ägnar sig aldrig åt eget skapande.

Fråga 5: Vad tycker du bäst om/vad föredrar du – att få ta del av kultur som någon annan bjuder på eller utöva/skapa själv?

Att båda är lika viktigt ansåg 61,6% av de svarande, 28,5% tar hellre del av andras skapande och 7,2% skapar hellre själv.

Fråga 6: Vad skulle locka dig att gå på fler kulturarrangemang? (Flervalsfråga)

63,9% ansåg att bättre lokaler för kultur skulle locka dem till fler besök. 47% angav att de behöver bättre information om vad som händer inom kulturområdet och 43,6% ansåg att ett bättre eller annat kulturutbud skulle göra att det tog del av mer kultur.

Fråga 7: Var hittar du oftast information om olika kulturarrangemang?

Den stora merparten 85,2% anger att den stora källan till information om arrangemang är sociala media, hemsidor och tips från kompisar eller familj.

Fråga 8: Är kulturlivet viktigt för dig för att välja att bo just i Östersunds kommun?

69,7% angav att de är till stor del eller till viss del avgörande för deras val av bostadsort. För 27,5% är kulturlivet mindre avgörande eller påverkar inte vid val av bostadsort.

Fråga 9: Vad tycker du saknas i kulturutbudet i Östersunds kommun? (Frisvarsfråga)

Här angav de svarande ett rikt batteri av förslag som kanske skämtsamt kan sammanfattas med ”mer av allt för alla överallt”.

Några linjer går att utläsa bland de många svaren: Flera breda arrangemang som lockar en mångfald av besökare, fler besök av nationella och internationella artister och fler populära kommersiella arrangemang. Man se gärna mer musik- och teaterarrangemang inom alla genrer. Att få ta del av fler utställningar med internationella konstnärer vore önskvärt inom bild- och formområdet. Att kunna ta del av mer scenisk-dans men lika viktigt är att också själv kunna dansa mer önskar sig många. Något som också är ett behov är öppna verkstäder med prova-på verksamhet där fler får möjligheter att lära sig nya hantverk. De svarande önskar

sig ett finare bibliotek och fler litteraturevenemang. Man ser gärna mer barnkultur och fler arrangemang med samisk kultur. Många säger att möjligheten till fler arrangemang som är gratis eller billiga skulle locka fler att ta del av utbudet.

Det är omöjligt att bortse från den stora mängden av svarande som angav att ett kulturhus och bättre lokaler för kulturen skulle lyfta kulturlivet som helhet i kommunen.

Några positiva citat:

”Men jag slås varje vecka av hur otroligt bra och intressant kulturutbud jag erbjuds i Östersund.”

”Det är hög tid att visa att kulturen är viktig för boende och Östersund.”

”Kulturutbudet i Östersund behöver inte skämmas för sig - heja er/oss!”

”Jag tycker att det är väldigt bra redan. Det finns otroligt många bra kulturarbetare här i Jämtland.”

”Det gäller att själv ta sej i kragen och komma iväg på allt som finns.”

Fråga 10: Har du kommentarer eller ytterligare synpunkter till kommunen i arbetet med den nya kulturstrategin?

Många svar inkom även här och en del av dem med konkreta förslag på förbättringar. Några exempel:

Satsa mer på verksamheter för barn och unga. Många vill se en bättre balans mellan sport och kultursatsningar i kommunen. Många uppfattar svårigheter med att få information om kulturutbudet och önskar att den vore mer lättillgänglig. Frågan om ett framtida kulturhus lyfts även här. Många önskar att kommunens politiker i större utsträckning lyssnar mer på kulturutövarna och att det är viktigt att få med ungdomarna i planeringen. Man ser att mer pengar till kulturen är en önskvärd väg att gå och att man tänker nytt och tänker framåt.

Workshops

Förutom dessa formaliserade former av medborgardialog har workshops med projektets ledningsgrupp (kultur- och fritidsnämnden) och företrädare för 8 ytterligare organisationer och intressegrupper genomförts under våren 2020. Fyra frågor diskuterades och här kommer några svar från de olika grupperna.

Fråga 1: Vad ser Ni för behov inom kulturen i kommunen de närmaste 5 åren? Nämn minst 5 stycken!

Satsa på Bildning brett. Digitaliseringen är viktig, att kommunen bidrar via samverkan till att den digitala infrastrukturen fungerar optimalt som kan gagnar kulturlivets spridning och tillgången till den. Man ser att det är viktigt att skapa fler mötesplatser, både för professionella utövare och amatörer för att ge kulturell arbetsro. En ökad marknadsföring av och kring kulturlivet är viktig för att fler ska nås av information om utbudet och på så viss förhoppningsvis sänka trösklarna för

att se/ta del av kulturutbudet. Ett kulturhus med små enheter och arenor som vid behov kan samarbeta. Vi behöver politiker som värnar kultur och förstår vikten av den och därigenom höja statusen på kultur genom att ge mer pengar till den. En fortsatt satsning i skolan är viktigt att höja kunskap och status för kultur på skolorna.

Fråga 2: Vilka är de viktigast förutsättningarna som kommunen bör ge kulturellt verksamma, både professionella och amatörer?

Fortsatt ekonomiskt stöd är viktigt, kanske projektpengar för lokala kulturprojekt och bidrag av lokaler, annonser m.m. Ökad kulturell infrastruktur behövs med subventionerade lokaler, ateljéer, stöd till arrangörer och föreningsliv. Att kulturskaparna blir tagna på allvar att de faktiskt arbetar med kultur att det inte för alla är fritidssysselsättning. Viktigt är det också med ökat kulturellt perspektiv i samhällsbyggnad och planarbete gärna samverkan mellan nämnder och förvaltningar.

Fråga 3: Vilka insatser ser ni som viktigast inom kulturområdet för att nå de som normalt inte deltar i kulturverksamheter samt barn och unga?

Att ha så låga trösklar som möjligt in i kulturlivet som är tillgänglig med bussar och att arrangemangen erbjuds till skäliga priser. Det är nödvändigt att kulturlivet möter nya grupper – nya svenskar/historia, dementa äldre/minnesträning, förhindra ensamhet med gamla och nya mötesplatser o.s.v. Kanske är öppna kulturverksamheter i prioriterade bostadsområden något att prova. Varför inte inrätta en ”hälsopedagog” som kan arbeta brett med kultur och hälsa. Det är viktigt att värna mötesplatser som Jamtli och biblioteken. Barnkonventionen vill alltid barnens bästa och måste följas. Studieförbunden har stor musikverksamhet som de har det svårt att nå ut med framförallt till skolbarn. Varför inte erbjuda fri kulturskola?

Fråga 4: Hur ser ni på prioriteringarna mellan de kulturella satsningarna till verksamheter mot kommunens medborgare kontra besöksnäringen?

Framförallt bör dessa inte ställas mot varandra och inte låta kulturen konkurrera med besöksnäringen utan ta rygg i stället. De svarande anser att kommunen bör fokusera på kommunens medborgare, att behålla den ordinarie publiken och vårda den att skifta fokus från ”besöksnäringssperspektiv” till ”medborgarperspektiv”. Besöksnäringen bör bli grädden på moset där varje kommunal krona till destinationsutveckling följs av kulturell yttring för samma målgrupp.

4. Avstämning planeringsdirektiv

Normerande styrdokument, lagar/förordningar och de prioriterade målen under Agenda 2030 har beaktats i rapporten.

Digital medborgarenkät, kulturforum och workshops med flera referensgrupper har genomförts under framtagandet av Bakgrundsrapport Riktlinje kultur.

5. Slutsats

Att utforma ett nytt kulturpolitiskt styrdokument för Östersunds kommun är en grannliga uppgift. Än en gång är det viktigt att påminna sig om de statliga direktiven: *att kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefrihet som grund, att alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet och att kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska prägla samhällets utveckling.* Kommunen är inte skyldig att följa de statliga direktiven men de bör vara vägledande i kommunens sätt att arbeta med kultur eftersom de beslutats i brett politiskt samförstånd.

Det innebär bland annat att värden som att tillgången till kultur i hela landet ska vara möjlig och att förutsättningar för en arbetsmarknad för kulturutövare ska värnas i hela landet.

Viktigt är att beakta de sociala och ekonomiska villkoren så deltagandet som konsument och skapare av kultur kan få ett tydligt och jämställt genomslag i samhällsplaneringen.

Principen om armlängds avstånd har kallats för en ”kulturpolitikens grundlag”. När den offentliga kulturpolitiken institutionaliserades som eget politikområde efter andra världskriget var principen om armlängds avstånd en framträdande försvarsprincip för konstens autonomi. Grundidén är att kulturstöd bör fördelas av sakkunniga som står opåverkade av den politiska ordning som beslutar om stödets generella inriktningar och storlekar, och oberoende i relation till de konstnärer som mottar stödet.

Viktigt för kommunen kulturpolitiskt är att ge plats för livskvalitet och förnyelse. Livskvalitet som kulturpolitiskt mål handlar om delaktighet. Det gäller både tillgången till konstnärliga och andra kulturella uttryck och upplevelser och lika mycket möjligheten att själv kunna skapa och uttrycka sig genom bild, ton, ord, dans, drama och fler kulturformer. Förnyelse inom kulturområdet innebär bland annat att ge förutsättningar till förnyelse av institutioner, verksamheter och kulturmiljöer. Förnyelse innebär också att utveckla och stödja entreprenörskap och jämställdhet inom kulturområdet. Exempelvis ska bidragssystem och utbud utformas för att öka jämställdheten mellan könen.

5.1. Ställningstagande 1

Östersunds kommun ser kulturen som en drivkraft i kommunens samhällsbygge, som en viktig del av sitt folkhälsoarbete och som en naturlig del av det livslånga lärandet. Kommunen tillvaratar och medverkar till utveckling av det samiska kulturarvet. Kommunen verkar aktivt för samernas möjlighet att utveckla sin urfolkscultur med dess oskiljaktiga samband med traditionella samiska marker.

5.1.1. Ekonomiska effekter

Ställningstagande kräver inte ökade investeringar och förändringar i driftsbudget utan detta är mer fråga om attitydförändring och att använda kompetens från kulturområdet. Nyttja drivkraften och kunskapen hos de aktiva kulturutövarna i samhällsplanering. Använda kulturen och kulturutövarna i kommunens aktiva folkhälsoarbete. I större utsträckning dra vinning av kulturen och de estetiska läroprocesserna i alla stadier av skolan. Ge utrymme för studieorganisationerna för att ge förutsättningar för det livslånga lärandet.

5.2. Ställningstagande 2

Kommunen strävar efter att uppfylla de av regeringen fastställda målen för kultur.

5.2.1. Ekonomiska effekter

Östersunds kommun lägger, i jämförelse med Sveriges kommuner, betydligt mindre medel per invånare till kultur. Därför krävs höjningar i budgeten för kulturområdet. Ställningstagandet kommer att kräva investeringar och förändringar i driftbudget.

5.3. Ställningstagande 3

Östersunds kommun tillhandahåller kulturell infrastruktur som skapar förutsättningar för en aktiv och attraktiv fritid inom kulturområdet.

5.3.1. Ekonomiska effekter

Rapporten pekar på brister inom den kulturella infrastrukturen i kommunen i form av mötesplatser och arenor för kulturen. Ställningstagandet kräver investeringar och förändringar i driftsbudget.

5.4. Ställningstagande 4

Östersunds kommun verkar för och erbjuder goda villkor för de professionella kulturskaparnas konstnärliga arbete i kommunen. De kulturella och kreativa näringarna ses som en viktig del av kommunens näringsliv.

5.4.1. Ekonomiska effekter

Ställningstagandet kräver vissa investeringar eller förändringar i driftsbudget. Att erbjuda goda förutsättningar för de professionella kulturskaparna kräver bland annat satsningar på den kulturella infrastrukturen.

6. Kompetens

Behov av kompetensutveckling är inget som ska hanteras i riktlinjen. De behov som identifieras här lyfts till strategiska kompetensutvecklingsgruppen om behovet

är kommunövergripande. I de fall frågan är begränsad till att omfatta en specifik processgrupp lyfts behovet till beredande tjänstemannagrupp.

7. Relaterade dokument

Agenda 2030, FN:s resolution, 2015

Barnkonventionen, FN:s konvention om barns rättigheter UNICEF (2009)
Stockholm: UNICEF Sverige

Barns och ungas kulturvanor, Redovisning av en pilotundersökning genomförd i Stockholms stad (2013) Myndigheten för kulturanalys

Biblioteksstrategi för Östersunds kommun 2019

Bibliotek i samspel med lokalsamhället, Cecilia Brisander, Regionbibliotek
Stockholm skriftserie 20, 2017

Demokratin skattkammare – förslag till en nationell biblioteksstrategi, 2019
Kungliga biblioteket

Den europeiska deklARATIONEN för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå. Sveriges Kommuner och Landsting 2009

Den kulturella och kreativa sektorns ekonomiska utveckling 2010 – 2016,
Tillväxtverket Kreametern analysrapport #1

Den ofrivillige företagaren, en studie av kultur, ekonomi och företagande,
Karlsson/Lekvall, Nätverkstan Kultur i Väst, 2002

En gemensam nordisk undersökning av barns och ungas kulturvanor (2018),
Kulturanalys Norden

En inkluderande kulturskola på egen grund, SOU 2016:69 Betänkande av
Kulturskoleutredningen

Evenemangstrategi Östersunds kommun & Destination Östersund, (2014)

FN:s konventioner om mänskliga rättigheter (2006, 2012) Regeringskansliet

Folkbildningens betydelse för samhället 2018: Folkbildningsrådets samlade bedömning. Folkbildningsrådet 2019

Folkhälsostrategi 2019 - 2023, Östersunds kommun

För, med och av – en uppföljning av tillgänglighet inom kulturen. Rapport från riksdagen 2013/14: RFR14, Kulturutskottet KrU

Föräldrar & medier 2019, Statens medieråd 2019

Hallands kulturplan 2017-2020, Region Halland

Health Evidence Networks synthesis report 67, What is the evidence on the role of the arts in improving health and well-being? A scoping review. World Health Organization 2019

Hur bör kultursamverkans-modellen utvecklas? Ett diskussionsunderlag. Sveriges Kommuner och Regioner 2019

Jämtland/Härjedalen 2030 Innovativt och Attraktivt. Regional utvecklingsstrategi för Jämtlands Härjedalen 2014 – 2030

Klimatprogram, Färden mot ett fossilbränslefritt och energieffektivt Östersund 2013, Östersunds kommun 2019

Klimatstrategi för ett fossilbränslefritt och energieffektivt Östersund perioden 2019 - 2023, Östersunds kommun 2019

Konstkultur för ett hälsosamt åldrande, Britt-Maj Wikström, socialmedicinsk tidskrift 3/2010

Konstnär – oavsett villkor? SOU 2018:23 Statens offentliga utredningar, konstnärspolitiska utredningen

Konstnärernas inkomst, arbetsmarknad och försörjningsmönster. Flisbäck, Marita (2011) Konstnärsnämnden

Konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, Regeringskansliet, Socialdepartementet, SÖ 2008:26

Kreametern – analysrapport #1, Rapport 0259. Tillväxtverket. 2018

Kultur i hela landet, Regionala perspektiv på kultursamverkansmodellen (2015), Sveriges Kommuner och Landsting

Kultur för seniorer, Kultur och Hälsa, Umeåmodellen (2005)

Kulturanalys 2019, en lägesbedömning i relation till de kulturpolitiska målen; Rapport 2019:1 Myndigheten för kulturanalys

Kulturanalys 2020, en lägesbedömning i relation till de kulturpolitiska målen; Rapport 2020:1 Myndigheten för kulturanalys

Kulturella och kreativa näringar, Göteborgsregionen, HIFAB AB 2019

Kulturella och kreativa företag utanför urbana områden, Kandidatuppsats MIUN, Ylva Eriksson 2019

Kulturella och kreativa näringar, Tillväxtverket. 2019

Kulturens värden och effekter (2010) Svensk scenkonst

Kulturplan för region Jämtland Härjedalen 2019 – 2022

Kulturpolitiskt program för Eslövs kommun 2017 – 2025

Kulturprogram 2030, Halmstads kommun 2019

Kulturen i siffror 2018, Kort om kultur 2018:1 Myndigheten för kulturanalys

Kulturen i demokratins tjänst, En utvärdering av satsningen Åga rum. Rapport 2019:2 Myndigheten för Kulturanalys

Kulturarbetare eller byråkrat, Regionala kulturkonsulenters roller och förutsättningar rapport 2018:3

Kulturvanor i Sverige 1989 - 2018, Kulturfakta 2019:2 Myndigheten för kulturanalys

Kulturens värden och effekter (2010) Svensk scenkonst

Kulturens geografi, Tillgång till kulturutbud i landets kommuner, Kulturfakta 2019:3 Myndigheten för kulturanalys

Kulturpolitisk strategi för Sundsvalls kommun, 2017 – 2023

Kulturpolitisk strategi för Trelleborgs kommun (2017)

Kulturpolitisk styrning, Ansvarsfördelning och reformer inom de nordiska ländernas kulturpolitik under 2000-talet (2018) Kulturanalys Norden

Kulturskolorna – lika och unika. (2015) Håkan Sandh

Kulturskola i rörelse, Kartläggning av kulturskolans kompetensbehov. Slutrapport Kulturrådet 2018

Kultur i det hållbara samhället, positionspapper (2008) Sveriges Kommuner och Landsting

Kultur- och fritidspolitiskt program med biblioteksplan för Falu kommun, 2008

Kultursamverkansmodellen, uppföljning 2016 och 2017 (2018) Kulturrådet

Kultur och fritidspolitiskt program för Kalmar kommun, 2015 – 2018

Kulturpolitiskt program för Umeå kommun, 2010

Kulturpolitiskt program för Uppsala kommun, 2020

Handlingsplan till kulturpolitiskt program för år 2020–2023, Uppsala kommun 2020

Kulturpolitiskt program 2018 - 2022, Örebro kommun 2018

Kulturell allemansrätt, Kulturpolitiskt program för Gävle kommun, 2008

Kulturens värde och sociala effekter. Göteborgs stad, Kulturförvaltningen. Rapport 2020:1

Kunskaper hos personal som ger stöd, service eller omsorg enligt SoL och LSS till personer med funktionsnedsättning, SOSFS 2014:2 (S) Socialstyrelsens författningssamling

En lägesbedömning i relation till de kulturpolitiska målen, Rapport 2019:1
Myndigheten för kulturanalys

Landsbyggsstrategi Östersunds kommun 2014 – 2020

Making culture, Children's and young people's leisure cultures, Nordisk kulturfakta 2019, Myndigheten för kulturanalys

Mer Östersund, En plan för hållbar tillväxt i ett attraktivt Östersund 2014 – 2020

NÄR; VAR; HUR om ungas kultur – En analys av ungas kulturutövande på fritiden. 2011:1 Ungdomsstyrelsen

Politik för gestaltad livsmiljö, KU 18:05 2018, Kulturdepartementet, Regeringskansliet

Ungdomsstrategi Region Jämtland Härjedalen, 2014 – 2020

Samhällstrender och kulturvanor: en omvärldsanalys, rapport 2015:3, Myndigheten för kulturanalys

Samhällets utgifter för kultur 2017, Kulturfakta 2018:5 Myndigheten för kulturanalys

Småungar & medier 2019, Statens medieråd 2019

Kunskaper hos personal som ger stöd, service eller omsorg enligt SoL och LSS till personer med funktionsnedsättning, SOSF 2014:2(S) Allmänna råd, Socialstyrelsens författningssamling

Strategiplan 2019 - 2022, Stiftelsen Jamtli

Strategi för det nordiska kultursamarbetet 2013 - 2020, Nordiska ministerrådet för kultur 2012, reviderad 2016

Strategi för en stark demokrati – främja, förankra, försvara, omfattar perioden 2018 – 2021, Regeringskansliet, Kulturdepartementet, KU18:02

Strategisk plan för arbetet med kulturen i Örnsköldsviks kommun, 2011

*Stadens kultur och tillväxt Antoni R. & Mellander, C (2013), Weibull L., Oscarsson H. & Bergström A (red) *Vägskaäl*. Bohus: Göteborgs universitet SOM-institutet*

Stärkt kapacitet RUS-process Kultur, projektrapport, Region Jämtland Härjedalen 2020

The impact of culture on creativity; A Study for the European Commission (2009) (Directorate- General for Education and Culture)

Tid för kultur, prop. 2009/10:3

Tillgänglighetsguide för arrangörer och utövare, Johan Seige och Lars-Göran Wadén, Funk i 4d, Kulturens bildningsverksamhet 2018

Tillsammans för biblioteken och litteraturen! Regional biblioteksplan för Jämtland Härjedalen. 2019 – 2022

Ung idag 2016, En beskrivning av ungas levnadsvillkor Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor

Ungar & medier 2019, Statens medieråd 2019

Ungas möjligheter till inflytande på lokal nivå, #Det vore ju kul om de frågade nån gång. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor 2019

Uppdragsbeskrivning till verksamhet Fritid och Rekreation FÖS-förvaltningsövergripande sektor, Östersunds kommun 2016

Årsredovisning 2019, Myndigheten för Kulturanalys, 2020

1% för konstnärlig gestaltning av offentlig miljö, en komparativ studie av enprocentregeln i kommuner och regioner 2012 och 2018, Konstnärsnämnden 2020

Handläggare
Lena Byström

Förslag till beslut - Projekt Sommar-teater i Östersund 2022-2024

Sammanfattning av ärendet

Undantaget är en ideell kulturförening som under 2019-2021 framgångsrikt iscensatt sommar-teater i Östersund. Nu söker föreningen bidrag för att fortsätta genomföra sommar-teater i Östersund under 2022-2024. De söker stöd för ett treårigt engagemang från Östersund kommun för detta.

Förvaltningens förslag till beslut

1. Kultur- och fritidsnämnden beviljar Föreningen Undantaget ett årligt bidrag med 200 000 kronor för produktion av sommar-teater åren 2022, 2023 och 2024.
2. Pengar tas ur kultur- och fritidsnämndens anslag för evenemang, ansvar 46000, verksamhet 30020.
3. Redovisning av stödet ska lämnas in till kultur- och fritidsnämnden efter varje års genomförda sommarproduktion.
4. Östersunds kommuns kommunvapen ska vara synlig i annonsering och all annan marknadsföring och arrangören ska lämna information om arrangemanget till Östersunds turistbyrå (Visit Östersund) på 063-701 17 00 info@visitostersund.se

Underlag för beslut

- Kultur- och fritidsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2021-06-22
- Ansökan från föreningen Undantaget med bilagor

Beslutet skickas till

- Föreningen Undantaget och Ann-Charlotte Mähler

Bakgrund

Undantaget är en ideell kulturförening som under 2019-2021 framgångsrikt iscensatt sommar-teater i Östersund. Nu söker föreningen bidrag för att genomföra sommar-teater i Östersund under åren 2022-2024. De söker stöd

för ett fortsatt treårigt engagemang från Östersund kommun för genomförande av sommarteater.

Undantagets satsning syftar till att framföra klassisk dramatik eller skönlitterära verk som aldrig, eller sällan, framförts i vår region. Visionen är att skapa engagerande modern sommarteater med hög kvalitet och professionella aktörer, både på och utanför scenen. De professionella aktörerna som anlitas till produktionens alla delar har en tydlig anknytning till regionen, vilket innebär att Undantaget också visat sig bli/vara en viktig arbetsgivare för i regionen bosatta kulturskapare.

Denna professionella satsning på sommarteater är ett bra komplement till Scenkonst Östersunds och Estrad Norrs redan befintliga teaterutbud. Målgruppen för sommarteatern är främst den regionala kulturintresserade publiken. Men produktionerna har visat sig locka teaterintresserade besökare till regionen. Förutsättningarna för att satsningen kan bli en attraktiv besöksanledning ges genom ett långsiktigt engagemang.

Föreningen beviljades 2018-10-24 Dnr KFN 01400- 2018 §84 bidrag med 200 000 kronor per år under åren 2019 - 2021 för produktion av sommarteater. För varje år som bidraget betalats ut har föregående års produktion redovisats till kultur- och fritidsförvaltningen.

Förutom bidraget från Östersunds kommun har Undantaget också fått stöd från Region Jämtland Härjedalen. Genom dessa beslut om långsiktigare stöd har föreningen beviljats bra stöd från Kulturrådet och Konstnärsnämnden. Statliga bidrag villkoras oftast med att lokalt och regionalt stöd också beviljats, och längre sådan skapar ett bra fundament för föreningen som också ger de statliga instansernas stöd. Att kultur- och fritidsnämnden frångår praxis om att enbart bevilja medel för ett år i taget är i detta fall att rekommendera för att värna långsiktigheten.

Underskrifter

Maj Eriksson
TF Förvaltningschef

Lena Byström
Kultursamordnare

Till Kultur- och fritidsnämnden i Östersunds kommun

Ansökan om bidrag för projektet Sommar-teater i Östersund 2022-2024

Om föreningen Undantaget

Föreningen Undantaget är en partipolitiskt och religiöst obunden ideell förening. Undantaget verkar för att skapa scenkonst av, med och för jämtar och önskar bredda kulturutbudet i Östersund med omnejd samt främja lokala kulturaktörers professionella yrkesutövande. Föreningens enskilt största projekt är Sommar-teater i Östersund och utöver det produceras mindre föreställningar inom teater, musik och musikteater.

Föreningsuppgifter

Undantaget, ideell förening

Organisationsnummer: 802436-0169

Bankgiro: 5303-8535

Adress: Fjällgatan 29a, 832 42 Frösön

E-post: info@undantaget.org

Hemsida: www.undantaget.org

Konstnärlig ledare: Martin Johansson | E-post martin@undantaget.org | Tel 070 541 60 04

Producent: Jonna Hylén | E-post jonna@undantaget.org | Tel 070 3474938

Bakgrund

Föreningen Undantaget driver sedan 2019 det långsiktiga projektet Sommar-teater i Östersund där syftet är att skapa här-producerade och högkvalitativa teaterproduktioner av klassiska pjäser eller litterära verk. Hösten 2018 beviljades föreningen ett treårigt stöd på 200 000 kr per projektår från Östersunds kommun för projektets första tre projektår 2019-2021. Tiden går fort och nu är det dags att blicka framåt. Undantaget har tagit fram en ny konstnärlig treårsplan och hoppas att kommunen vill fortsätta stötta projektet.

Sommar-teater i Östersund 2022-2024

Vision

UNDANTAGETS vision är att skapa engagerande och berörande teater med hög kvalitet och professionella aktörer - såväl på som bredvid scen. Genom en utmärkt kvalitet på teaterproduktioner skapas inte bara ett efterfrågat utbud för kulturkonsumenter utan det ger också regionala kulturutövare möjligheten att utöva, växa och bidra till en positiv och hållbar samhällsutveckling i Jämtlands län.

En professionell satsning med ett lokalt och regionalt perspektiv är ett komplement till redan existerande krafter inom amatörteater och revyer i Östersund och länet, men också till befintliga aktörer och institutioner som Scenkonst Östersund och Estrad Norr.

De gemensamma kompetenserna och erfarenheterna i produktionsgruppen och ensemblen kommer att prägla det konstnärliga arbetet för att göra nutida genomlysningar och tolkningar av klassiker inom det dramatiska fältet. UNDANTAGETS ledord i produktionerna är kvalitet, mångfald och förnyelse.

Målgrupp

Målgruppen är främst den regionala kulturintresserade vuxna publiken som vi vet är både stor och kunnig. Vår ambition är dock att både marknadsföring och föreställning ska ha en folklig och inbjudande framtoning för att sänka trösklarna till teatern. Klassiska verk i nyskapande uppsättningar har potential att locka besökare från kringliggande regioner.

Mål för vardera projektår

- 8 veckors repetitionsperiod
- 3 veckors spelperiod
- 15 föreställningar
- 80 % beläggning
- Minst 1000 besökare
- Samtliga i produktionsteamet ska vara lokalt förankrade och verksamma inom kreativa och kulturella näringar
- Skådespelare ska i så hög utsträckning som möjligt ha lokal förankring

Nedan sammanfattas de tre uppsättningarna. Samtliga uppsättningar beskrivs mer utförligt i bifogad projektbeskrivning och finansieringen beskrivs i bifogad budget.

2022 - Ett Drömspel av August Strindberg

I ett samarbete med gruppen Teater Barda, vars skådespelare har olika funktionsvariationer, sätter Undantaget upp Strindbergs klassiker 110 år efter att författaren avled. Fyra professionella skådespelare iscensätter tillsammans med skådespelare från Teater Barda Strindbergs drömska verk om det svåra i att vara människa, med de stora frågorna om livet och döden, kärleken och sorgen.

2023 - Frankenstein av Mary Shelley

Den världsberömda boken utkom redan 1818 och nu vill vi ta Frankenstein till teaterscenen i Östersund. Den 200 år gamla skräckromanen om den kunskapstörstande vetenskapsmannen Frankenstein och hans Monster väcker många paralleller till vår samtid där människan, på riktigt, lärt sig att skapa liv på konstgjord väg och där sambanden mellan utanförskap och våld är ständigt aktuella.

2024 - Hamlet av William Shakespeare

Hamlet är det mest ikoniska verket i teaterhistorien. Urpremiären av verket skedde för 400 år sedan och i Sverige har den spelats sedan 1787. Vad vi vet har den aldrig tidigare producerats i Jämtland men om så är fallet, är det i alla fall för länge sedan. Vi anser att det är dags för den danske prinsen att åter beträda jämtländsk mark.

Ansökningsbelopp

Undantaget ansöker om kulturbidrag från Östersunds kommun för att genomföra de ovan beskrivna projekten inom ramen för Sommar-teater i Östersund år 2022-2024.

2022

Ett Drömspel av August Strindberg

Sökt belopp: 200 000 kr

2023

Frankenstein av Mary Shelley

Sökt belopp: 230 000 kr

2024

Hamlet av William Shakespeare

Sökt belopp: 230 000 kr

Se gärna bifogad budget för specificerade intäkter och kostnader för de tre projektåren.

Frösön 2021-04-22

För Undantaget

Jonna Hylén, producent

BUDGET

SOMMARTEATER I ÖSTERSUND 2022-2024

2022 ETT DRÖMSPEL* *2023 FRANKENSTEIN* *2024 HAMLET

Produktioner av scenkonstföreningen Undantaget

* I budget är beloppen angivna exkl. moms eftersom föreningen är momspliktig.

INTÄKTER			
	Ett drömspel	Frankenstein	Hamlet
	2022	2023	2024
VAD	KR	KR	KR
Kommunala och regionala bidrag			
Östersunds Kommun	200 000 kr	230 000 kr	230 000 kr
Region Jämtland Härjedalen Kulturbidrag	150 000 kr	150 000 kr	150 000 kr
Region Jämtland Härjedalen, del av Verksamhetsstöd	36 000 kr	36 000 kr	56 000 kr
Summa kommunala och regionala bidrag	386 000 kr	416 000 kr	436 000 kr
Statliga bidrag			
Kulturrådet verksamhetsstöd/projektstöd	150 000 kr	150 000 kr	215 000 kr
Konstnärsnämnden	140 000 kr	140 000 kr	140 000 kr
Övriga statliga bidrag	50 000 kr	50 000 kr	50 000 kr
Summa statliga bidrag	340 000 kr	340 000 kr	405 000 kr
Stiftelser och fonder			
Sparbankstiftelsen	40 000 kr	40 000 kr	40 000 kr
Längmanska kulturstiftelsen	20 000 kr	20 000 kr	20 000 kr
Postkodstiftelsen	150 000 kr	0 kr	0 kr
Övriga stiftelser och fonder	0 kr	0 kr	20 000 kr
Summa stiftelser och fonder	210 000 kr	60 000 kr	80 000 kr
Egna intäkter			
Kulturens bildningsverksamhet	15 000 kr	15 000 kr	15 000 kr
Biljettintäkter	114 000 kr	169 600 kr	212 000 kr
Sponsring	24 000 kr	24 000 kr	24 000 kr
Gage/Abonnerade föreställningar	0 kr	0 kr	0 kr
Summa egna intäkter	153 000 kr	208 600 kr	251 000 kr
TOTALA INTÄKTER	1 089 000 kr	1 024 600 kr	1 172 000 kr

UTGIFTER			
	Ett drömspel	Frankenstein	Hamlet
	2022	2023	2024
VAD	KR	KR	KR
Löner och arvoden			
Löner			
Lön, skådespelare	312 000 kr	234 000 kr	381 780 kr
Lön, föreställningsvärdar	18 750 kr	18 750 kr	18 750 kr
Sociala avgifter, 31,42%	103 922 kr	79 414 kr	125 847 kr
Semesterersättning 12 %	39 690 kr	30 330 kr	48 064 kr
Tjänstepension, löntagare 4,5%	14 884 kr	11 374 kr	18 024 kr
Summa lönekostnader	489 245 kr	373 868 kr	592 464 kr
Arvoden			
Producent	117 036 kr	117 036 kr	117 036 kr
Regissör	117 036 kr	117 036 kr	117 036 kr
Scenograf	46 814 kr	46 814 kr	46 814 kr
Kostymör	23 407 kr	23 407 kr	23 407 kr
Tekniker	46 814 kr	46 814 kr	46 814 kr
Summa arvoden	351 108 kr	351 108 kr	351 108 kr
Summa löner och arvoden	840 353 kr	724 976 kr	943 572 kr
Produktionskostnader			
Rättigheter	0 kr	30 000 kr	0 kr
Scenografi	18 000 kr	18 000 kr	18 000 kr
Mask	4 000 kr	4 000 kr	4 000 kr
Kostym	12 000 kr	12 000 kr	12 000 kr
Teknik	36 000 kr	36 000 kr	36 000 kr
Videoprojektioner	20 000 kr	40 000 kr	0 kr
Marknadsföring: Arvoden inkl moms	35 000 kr	35 000 kr	35 000 kr
Marknadsföring: tryck- och annonskostnader	24 000 kr	24 000 kr	24 000 kr
Logi, skådespelare	8 000 kr	8 000 kr	8 000 kr
Resekostnader	8 000 kr	6 000 kr	8 000 kr
Lokalhyra, kontor & repetition Fjällgatan 29	16 000 kr	16 000 kr	16 000 kr
Hyra spellokal	30 000 kr	30 000 kr	30 000 kr
Biljettadministration	6 400 kr	6 400 kr	6 400 kr
Administration och material	9 000 kr	9 000 kr	9 000 kr
Kontorsmaterial	1 000 kr	1 000 kr	1 000 kr
Övriga produktionskostnader	21 247 kr	24 224 kr	21 028 kr
Summa produktionskostnader	248 647 kr	299 624 kr	228 428 kr
TOTALA UTGIFTER	1 089 000 kr	1 024 600 kr	1 172 000 kr
RESULTAT	0 kr	0 kr	0 kr

Projektbeskrivning

SOMMARTEATER I ÖSTERSUND 2022-2024

Vårt avsked förestår och slutet nalkas;
farväl du mänskobarn, du drömmare,
du skald som bäst förstår att leva;
på vingar svävande utöver jorden,
du dyker ner ibland i mullen
för att den snudda vid, ej fastna!

Nu när jag går... i avskedsstunden
när man skall skiljas från en vän, en plats,
hur stiger icke saken av det man älskat,
och ångern över det man brutit...
O, nu jag känner hela varat's smärta,
så är det då att vara människa...
Man saknar även det man ej värderat
man ångrar även det man icke brutit...
Man vill gå bort, och man vill stanna...

UNDANTAGET

Bakgrund och sammanfattning 2019-2021

Undantaget fick hösten 2018 ett treårigt stöd från Östersunds kommun och ett muntligt löfte om liknande stöd från Region Jämtland Härjedalen. På bara några få år har Sommarteater i Östersund blivit en slags "institution" i staden och länets kulturliv, vi har fått massor med uppmärksamhet, lysande recensioner och starka publikreaktioner. Vi känner verkligen att vi lyckats med våra storslagna intentioner om att både erbjuda kvalitativ och angelägen scenkonst för regionens invånare samt vara en stark och återkommande uppdragsgivare till våra lokala och mycket kunniga kulturarbetare.

Men utan den långsiktiga finansieringen från Östersunds kommun och Region Jämtland Härjedalen hade inget av detta hänt. Det tydliga ställningstagandet för vår idé har gjort att fler och fler finansörer tillkommit. De senaste åren har statliga medel från Kulturrådet och Konstnärnämnden stöttat projektet och från 2020 till 2021 så höjdes Kulturrådets bidrag med 88% och Konstnärnämndens med över 40%. Ett tydligt tecken på att det vi gör med Sommarteater i Östersund både håller hög kvalitet och uppskattas av statliga bidragsgivare.

I början talade vi om förhoppningen att vi skulle kunna bredda den huvudsakliga målgruppen "*kulturintresserade*". När vi summerat två av tre år kan vi se att vår publik är väldigt diversifierad om vi jämför med liknande verksamheter. Vi har nått brett ut med vår kommunikation och många yngre har besökt oss utan att vi för den skull tappat den klassiska besökaren, dvs. den kulturintresserade kvinnan i övre medelåldern, som ju såklart fortsatt är väldigt viktig för oss.

Under åren som gått har även sidoprojekt tillkommit i projektet där publikens medskapande varit en stor källa till inspiration. I både *Jakten på Nils Holgersson* och kommande *Elvira Madigan*-projektet har vi besökt och samtalat med medlemmar i lokala Riksteaterföreningar, där deras tankar och ord gett drivkrafter till själva skapandet av föreställningarna. Ett mycket givande och lustfyllt samarbete.

När vi nu är på väg in i den tredje produktionen *Elvira - en fantasi om Elvira Madigans verkliga öde* av Malin Nord, sommaren 2021 är det därför dags att blicka framåt. Vi har tagit fram en ny konstnärlig treårsplan och hoppas att både kommunen och regionen vill fortsätta stötta projektet. Utan er hade det inte blivit något och utan er kommer det inte heller att bli något i framtiden. Våra höjda anslag från staten kommer försvinna om den lokala och regionala finansieringen försvinner. Därför vill vi med stolthet presentera kommande års repertoar och hoppas att ni fortsatt vill vara med och möjliggöra Sommarteater i Östersund.

Röster om Sommarteater i Östersund 2019-2021

"Inte minst i coronatider visar det sig hur viktig roll kulturen spelar - avsaknaden av den skapar en tystnad som minimerar människors chans till upplevelser, samtal, diskussioner. Det blir till slut ett hot mot demokratin. Undantagets roll är och har i detta sammanhanget varit betydande, då man

vågat och klarat av att mitt i pandemin leverera scenkonst och kulturupplevelser som brutit den tystnaden. Att Undantaget dessutom skapar chanser för kulturarbetare i regionen och kommunen att vara verksamma på ett professionellt sätt är viktigt och skapar förutsättningar för kulturens fortlevnad framåt.”

- Robert Uitto - Regionråd (s) i opposition, 2:e vice Ordförande i Regionala Utvecklingsnämnden, Region Jämtland Härjedalen

“Jag som arbetat på scen sedan 1978 stod, pandemiåret 2020, plötsligt helt utan uppdrag och inkomst. Därför kom frågan om medverkan i Undantagets uppsättning av *I väntan på Godot*, som ett ljus i mörkret. Även om det till allra sista stund fanns en osäkerhet om det överhuvudtaget kunde gå att genomföra, innebar det hopp, inspiration och möjlighet.... Jag kan utan tvekan säga att det blev min räddning under 2020. Inte bara pga det ekonomiska tillskottet utan framförallt den konstnärliga utmaningen....Undantaget har en uttalad önskan att arbeta med människor som verkar i länet, vilket både är ovanligt och framsynt, utan att tumma på den konstnärliga kvalitén. Jag är stolt och glad att vara satt på Undantag.”

- Anders Hedén, frilansande musiker, körledare och skådespelare.

Konstnärliga idéer 2022-2024

2022 - Ett Drömspel av August Strindberg

Uppsättningsidé och samarbetspartner

2022 är det 110 år sedan August Strindberg avled. För att uppmärksamma detta återvänder Sommar-teater i Östersund till Sveriges största dramatiker genom tiderna och en av hans mest kända dramer för att presentera den för den jämtländska publiken. Undantaget avser för denna produktion samarbeta med Teater Barda, som i sin tur är ett samarbete mellan Estrad Norr och Östersunds kommun. Teater Barda är en scenkonstgrupp där skådespelarna består av personer med varierande funktionshinder. Gruppen vill skapa kvalitativ scenkonst som på ett seriöst sätt framhäver skådespelarnas unika uttryck och färdigheter som scenkonstnärer och samtidigt integrerar dem. Uppsättningens ensemble blir en blandning av Teater Barda och 4 andra professionella skådespelare som kontrakteras av Undantaget.

Varför Teater Barda?

Teater Barda har i sina tidigare föreställningar alltid imponerat på regissören Martin Johansson, med hundraprocentig närvaro, stringens och med både humor och allvar i botten. Vår känsla kring ensembler som Teater Barda är att de sällan ges chansen att spela klassiker inom det dramatiska fältet varför vi nu vill ge dem och oss möjligheten att utmana oss själva i *Ett drömspel*. I föreställningen kommer vi blanda våra ensembler i ett antal scener men det blir också renodlade scener där vi jobbar separat. Vi tror att ett samarbete med Barda kommer tillföra föreställningen massor och med Barda och deras pedagoger blir den professionella nivån hög.

Repetitioner

På grund av att Teater Barda arbetar måndagar till onsdagar så kommer vi behöva planera repetitionerna noga för att bli effektiva. Samtal pågår om att inleda enskilda repetitioner med Teater Barda under hösten 2021. I övrigt repeteras pjäsen från maj 2022 och spelas under juli månad.

Uppsättningsidé

Vi ska förhålla oss till grundtexten och scenerna så troget som möjligt och inte modernisera den språkligt. Texten innehåller mängder av dialoger och monologer kring det svåra i att vara människa, det handlar om klass, sjukdom, död och kärlek. Hur vi bäst kan överleva som människor. Teman som är ständigt aktuella. Pjäsen är i sig väldigt drömligt utformad och rent visuellt kommer vi att skapa vår egen visuella värld utifrån de tydliga scenanvisningar som finns. Tanken är att återvända till och spela föreställningen på Brylunda Gamla Soldatbiograf och därmed också ha chansen att använda den glasskärm som finns inbyggd i scenen för projektioner och film.

Produktionsteam

Manus: August Strindberg

Regi: Martin Johansson

Skådespelare: Fyra skådespelare + tre-fyra skådespelare från Teater Barda

Producent: Jonna Hylén

Grafisk design och scenografi: Helene Gedda

Ljusdesign: Martin Norin

Projektioner: Pixelfield

PR: Manic Motion / Innehållet AB

Stillbildsfotograf: Göran Strand

Mål

- 8 veckors repetition + 3 veckors spelperiod
- 15 föreställningar
- 80 % beläggning
- ca 1000 besökare

Ekonomi

Projektet beräknas omsätta 1 089 000 kr. Budget bifogas.

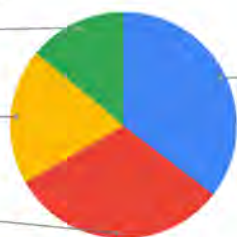
Intäkter: Ett Drömspel

Egna intäkter
14,0%

Fonder, stiftelser, övriga bidrag
19,3%

Statliga medel
31,2%

Kommunala och regionala bidrag
35,4%

2023 - Frankenstein av Mary Shelley

Bakgrund

År 1816 befinner sig, den då 19 åriga, Mary Wollstonecraft Goodwin i omgivningar kring Genève för att vandra i bergen med sin älskare, och senare make, Percy Bysshe Shelley och poeten Lord Byron. Vädret är dock fruktansvärt dåligt några veckor på grund av ett vulkanutbrott i Indonesien och istället roar de sig med att berätta tyska spökhistorier som de råkat få tag på. Historierna väcker en lust att skriva egna berättelser. Marys berättelse var dock den enda som fullbordades, för när vädret klarnade gav sig männen ut på vandringar och glömde bort uppgiften. Mary satt ensam kvar och fortsatte skriva på sin numera världsberömda och oändligt tolkade historia om vetenskapsmannen Frankenstein och hans monster. Boken utkom år 1818. Nu vill Undantaget ge plats på scen åt både Mary Shelley själv samt hennes karaktärer. Över 200 år senare hamnar Frankenstein i Östersund.

Uppsättningsidé

I vår uppsättning samsas bokens handling och karaktärer med författaren och hennes historia. Mary fungerar också som en slags berättare för hela föreställningen och skådespelaren som spelar henne gestaltar även andra karaktärer. Victor Frankenstein gestaltas av Jonas Jonsson medan skådespelaren som spelar Monstret även gör andra roller.

Vi kommer ta fasta på hur Monstret framställs som en varelse som skapats av en kunskapsförstående student och hur det sakta lär sig att bli människa. Vi vill samtidigt visa på hur Monstret misstolkats genom åren. Det enda Monstret i grund och botten vill är att accepteras som den han är och bli en del av samhället. Det är först när Monstret stötts ut från mänsklig samvaro p.g.a. sitt vanställda utseende som det går bärsärk. Det är själva utanförskapet som bidrar till rädsla, våld och hämnd. Utanförskap kan få fruktansvärda konsekvenser och frågan är vem det egentligen är mest synd om i berättelsen, Monstret eller alla de människor som dukar under i dess väg?

Det finns många paralleller till dagens samhälle i denna bok, förutom ovan nämnda är mänskligheten nu framme vid den punkt där vi faktiskt, på konstgjord väg, kan skapa nytt liv. Den verklighet som Mary Shelley fantiserade kring sommaren 1816. Hur ska människan hantera denna kunskap framöver och vilka etiska dilemman följer i dess spår?

Produktionsteam

Författare: Mary Shelley

Översättning: Måns Winberg

Idé: Martin Johansson och Jonas Jonsson

Regi och bearbetning: Martin Johansson

Skådespelare: Jonas Jonsson + två skådespelare

Producent: Jonna Hylén

Grafisk design och scenografi: Helene Gedda

Ljusdesign: Martin Norin

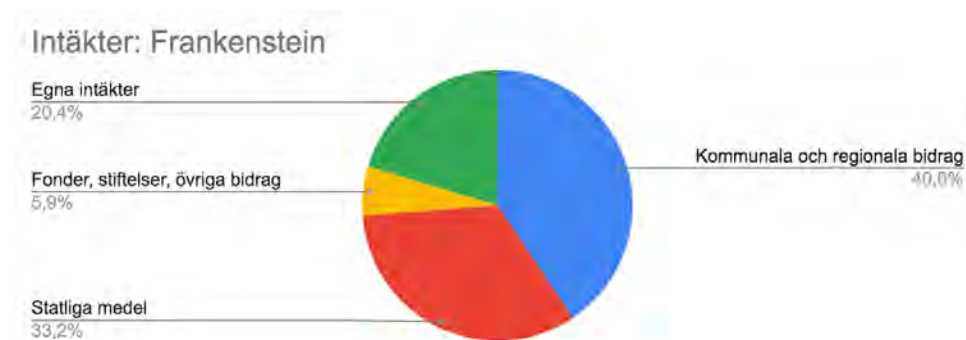
PR: Manic Motion / Innehållet AB
Stillbildsfotograf: Göran Strand

Mål

- 8 veckors repetition + 3 veckors spelperiod
- 15 föreställningar
- 80 % beläggning
- ca 1000 besökare

Ekonomi

Projektet beräknas omsätta 1 024 600 kr. Budget bifogas.

2024 - Hamlet av William Shakespeare

Bakgrund

Sommarteater i Östersund avser visa de stora klassiska pjäserna och berättelserna. Då kan vi inte heller gå förbi den mest klassiska av dem alla. William Shakespeares *Hamlet* ÄR teaterns heliga graal. I Sverige har den spelats om och om igen sedan 1787, en hisnande lång tid, men för att gå tillbaka till urpremiären så är vi långt över 400 år tillbaka i tiden. Vad vi vet har den aldrig tidigare producerats i Jämtland men om så är fallet, är det i alla fall för länge sedan. Vi anser att det är dags för den danske prinsen att åter beträda jämtländsk mark.

Uppsättningsidé

Vi kommer använda Carl August Hagbergs översättning från 1847 men kommer bearbeta den till en mer modern språkdräkt. I det ursprungliga manuset innehåller pjäsen över 20 roller varav ett tiotal är större men vi kommer att stryka och bearbeta även på så sätt. Vi kommer arbeta med en tight ensemble om fyra skådespelare men också väva in skådespelare på amatörnivå, liksom vi gjorde i både *Jakten på Nils Holgersson* och *I väntan på Godot*.

Tanken är att förflytta berättelsen och händelserna till en obestämd tid och plats men där karaktärerna och berättelsen får stå i en mer modern kontext. Grundidén är också att ha en helkvinlig ensemble på scen för att både öka representationen och låta kvinnor

gestalta de stora rollerna som alltid varit vikt för män samt ifrågasätta de strukturer som omgärdar pjäsen, “den lidande pojken prins Hamlet” och “den, av kärlek, galna flickan Ofelia”.

I och med att det engelska ordet “hamlet” översätts till “liten by” så passar det ju också in i Sommarteater i Östersunds vision om att berätta om historier utanför storstäderna och det är något som vi kommer ta fasta på i vår bearbetning, kanske är Hamlet inte prins över Danmark utan en “Storbondedotter” i Kaxås?

Produktionsteam

Originaltext: William Shakespeare

Översättning: CA Hagberg

Manusbearbetning och regi: Martin Johansson

Skådespelare: Fyra skådespelare + ett antal amatörskådespelare

Producent: Jonna Hylén

Grafisk design och scenografi: Helene Gedda

Ljusdesign: Martin Norin

PR: Manic Motion / Innehållet AB

Stillbildsfotograf: Göran Strand

Mål

- 8 veckors repetition + 3 veckors spelperiod
- 15 föreställningar
- 80 % beläggning
- ca 1000 besökare

Ekonomi

Projektet beräknas omsätta 1 172 000 kr. Budget bifogas.

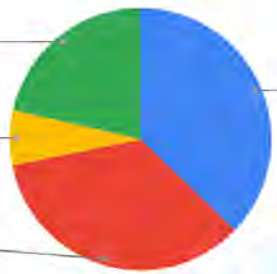
Intäkter: Hamlet

Egna intäkter
21,4%

Fonder, stiftelser, övriga bidrag
6,8%

Statliga medel
34,6%

Kommunala och regionala bidrag
37,2%

Ansökan om stöd från Östersunds kommun

Undantaget ansöker om kulturbidrag från Östersunds kommun för att genomföra de ovan beskrivna projekten inom ramen för Sommarteater i Östersund år 2022-2024.

2022

Ett Drömspel av August Strindberg

Sökt belopp: 200 000 kr

2023

Frankenstein av Mary Shelley

Sökt belopp: 230 000 kr

2024

Hamlet av William Shakespeare

Sökt belopp: 230 000 kr

Vi ansöker också om kulturbidrag från Region Jämtland Härjedalen om 150 000 kr per projekt. Undantaget har sedan 2020 även ett årligt verksamhetsstöd från Region Jämtland Härjedalen på 150 000 kr till föreningens övergripande verksamhet och drift. En del av detta verksamhetsstöd avsätts till Sommarteaterprojekten.

Se gärna bifogad budget för specificerade intäkter och kostnader för de tre projektåren.

Om föreningen

Föreningen UNDANTAGET är en partipolitiskt och religiöst obunden ideell förening. UNDANTAGET verkar för att skapa scenkonst av, med och för jämtar och önskar bredda kulturutbudet i Östersund med omnejd samt främja lokala kulturaktörers professionella yrkesutövande.

Organisation

UNDANTAGETS verksamhet beslutas av styrelsen och samordnas av föreningens medlemmar och uppdragstagare.

Styrelse

Styrelsen planerar föreningens verksamhet under året, utser projektansvariga och andra funktioner. Styrelsemöten ska ske minst 4 ggr/år, därutöver vid behov.

Medlemmar

Under verksamhetsår 2020 hade föreningen 10 medlemmar.

Uppdragstagare

Följande arvoderade uppdrag planeras inom föreningens verksamhetsår 2021:

- Producent
- Konstnärlig ledare tillika regissör
- Revisor

Samt tillfälliga uppdragstagare för projekt:

- Skådespelare
- Grafisk designer
- PR-byrå
- Fotograf

Verksamhet

Föreningen UNDANTAGETS verksamhet består av scenkonst i olika former. Föreningens enskilt största projekt är Sommarteater i Östersund och utöver det produceras mindre föreställningar inom teater, musik och musikteater.

Föreningsuppgifter

Undantaget, ideell förening

Organisationsnummer: 802436-0169

Bankgiro: 5303-8535

Adress: Fjällgatan 29a, 832 42 Frösön

E-post: info@undantaget.org

Hemsida: www.undantaget.org

Konstnärlig ledare: Martin Johansson | E-post martin@undantaget.org | Tel 070 541 60 04

Producent: Jonna Hylén | E-post jonna@undantaget.org | Tel 070 3474938

Handläggare
Lena Byström

Förslag till beslut - Ansökan om extra verksamhetsbidrag Teaterverkstan

Sammanfattning av ärendet

Föreningen Teaterverkstan står i en för föreningslivet ovanlig och sårbar situation. Verksamhetsledaren sedan 40 år tillbaka planerar nu att gå i pension och det innebär en serie extra utmaningar för föreningen. Detta förutom det faktum att pandemin påverkat verksamheten på ett väldigt ogynnsamt sätt. Föreningen söker om extra stöd med 160 000 kronor för att möjliggöra en smidig överföring till en ny verksamhetsledare i augusti 2022.

Förvaltningens förslag till beslut

1. Kultur- och fritidsnämnden beviljar Föreningen Teaterverkstan ett bidrag med 160 000 kronor för att täcka förändringsarbete under hösten 2021 och våren 2022.
2. Pengar för detta extra verksamhetsbidrag tas ur kultur- och fritidsnämndens budget 46000, verksamhetskod 30020, projektkod 60000.
3. Redovisning av detta extra verksamhetsstöd ska lämnas in till kultur- och fritidsnämnden senast 1 oktober 2022.

Underlag för beslut

- Kultur- och fritidsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2021-06-30
- Ansökan från Föreningen Teaterverkstan

Beslutet skickas till

- Föreningen Teaterverkstan, teaterverkstan@telia.com
- Ann-Charlotte Mähler, förvaltningsekonom

Bakgrund

Föreningen Teaterverkstan står i en för föreningslivet ovanlig och sårbar situation. Verksamhetsledaren sedan 40 år tillbaka planerar nu att gå i pension och det innebär en serie extra utmaningar för föreningen, förutom

det faktum att pandemin påverkat verksamheten på ett väldigt ogynnsamt sätt. Föreningen söker om extra stöd med 160 000 kronor för att möjliggöra en smidig överföring till en ny verksamhetsledare i augusti 2022.

Föreningen har som många andra kulturföreningar med regelbunden verksamhet drabbats hårt av pandemin. Detta innebär att föreningen förlorat i princip alla sina intäkter i samband med sin uteblivna offentliga verksamhet vilket totalt underminerat föreningens ekonomi. Att då gå in i ett stort förändringsarbete, som ett byte av en så långvarig verksamhetsledare innebär, gör att föreningen inte kunna arbeta på de finansiella förutsättningarna som krävs.

Verksamhetsledare har arbetat för föreningen sedan 1981 och ska nu gå i pension september 2022. Föreningens ambition är att med denna relativt långa framförhållning möjliggöra att hitta, introducera och internutbilda en efterträdare på en liknande tjänst. I samband med det ser nu föreningen över formerna för verksamheten i stort och undersöker olika möjligheter att fördela uppgifter mellan arvoderade uppdrag och ideellt arbete för att verksamheten ska kunna bibehålla sina kvalitéer. Nuvarande verksamhet kräver en verksamhetsledare med fast tjänst i kombination med medlemmarnas ideella arbete. De bedömer att omfattningen på den nya tjänsten bör vara 75 % för att det ska vara långsiktigt hållbart.

Föreningens styrelse har tagit fram en tidplan och budget för rekryteringen.

Januari – augusti 2021

Styrelse och personal arbetar med hjälp av medlemmarna fram en ny definition för tjänsten och avgör vilka kompetenser som realistiskt kan förväntas hos en sökande.

Bestämmer vilka uppgifter som realistiskt kan fördelas på olika arvoderade personer och vilka uppgifter som ska skötas ideellt.

September – december 2021

Utlysning av tjänsten och intervjuer av sökande.

I december planeras tillsättning av tjänsten med provanställning under januari – juni 2022.

Januari-mars 2022

Gemensamt arbete med verksamheten, pedagogik, processledning och ledning av teatergrupper.

Administration med medlemsregister, fakturering, studiecirklar, redovisningar, rapporter och planer inför årets gruppstarter och årsmöte.

Arbete med PR med nyhetsbrev, hemsida, sociala medier.

Genomgång av praxis och regler med samarbetspartners som kommun, region, press och allmänhet.

Genomgång av teknisk utrustning och lokal.

April – 15 september 2022

Fortsatt utbildning inom arbetet, avslutning av vårens verksamhet, uppgifter under sommaren och nystart till höstens verksamhet gemensamt, därefter avslutas överlämningen.

Budgeten för detta är i stora drag överensstämmande med deras tidigare ordinarie budget under förutsättning att deras årliga kulturföreningsbidrag från kommunen och regionen bibehålls på samma nivå. Pandemin har som tidigare nämnts inverkar mycket menligt på föreningens ekonomi så ett extra bidrag måste till för att ge förutsättningar för föreningens återgång till en ordinarie verksamhet och övergång av verksamhetsledare.

Mycken kunskap som lagrats i ett 40-årigt ledarskap tar tid att överlämna. Nuvarande verksamhetsledare har också p.g.a av sin ålder haft lägre sociala avgifter på sin lön, en övergångsperiod ger föreningen möjligheter att förbereda föreningens ekonomi för att täcka de ändrade kostnaderna för en ny verksamhetsledare.

Underskrifter

Maj Eriksson
TF Förvaltningschef

Lena Byström
Kultursamordnare

Ansökan om extra stöd för att säkra vår unika verksamhet i samband med tillsättning av ny verksamhetsledare

1 Ansökan

1.1 Vi ansöker om 160.000 kr

1.2 Bakgrund och tidplan

2 Unik verksamhet

2.1 En källa till livslust och gemenskap

2.2 Några exempel på vår spännvidd

3 Ekonomi

3.1 Beräkningsunderlag

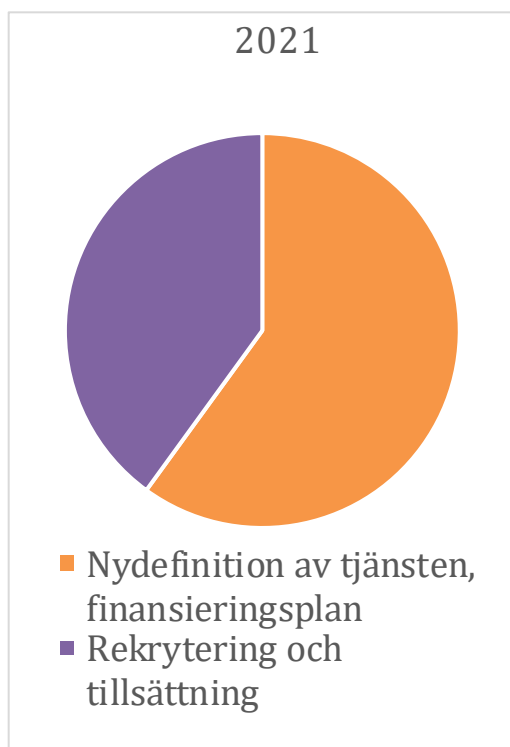
1. Ansökan

1.1 Vi ansöker om 160.000 kr

Det stöd vi fått från Östersunds kommun genom åren har varit helt avgörande både för verksamheten och för oss som en resurs inom drama, teater och kommunikation. Nu står vi inför en extra utmaning i och med vår verksamhetsledares pensionsavgång. Därför ansöker vi härmed om extra stöd med ovanstående summa för att möjliggöra en överföring av arbetsuppgifter och viss internutbildning i samband med tillträddandet av en ny verksamhetsledare till en något reviderad tjänst vid den planerade pensionsavgången i augusti 2022. En bra överföring är särskilt viktig eftersom verksamheten är sårbar då vi nu har en enda anställd, som genom åren tillägnat sig ett brett kunnande inom alla fält. Detta hade inte varit möjligt i alls lika hög grad för våra ideella krafter.

1.2 Bakgrund och tidplan

Verksamhetsledare har från det att vi inrättade tjänster 1981 varit Torben Sundqvist. Vi planerar inför hans pension i september 2022, då han fyllt 69 år. Förhoppningen är att den relativt långa framförhållningen ska möjliggöra att hitta, introducera och internutbilda en efterträdare på en liknande tjänst. Hans arbetsuppgifter är idag betydligt flera och bredare än vad tjänstens ursprungliga befattningsbeskrivning anger. Vi ser nu över formerna för verksamheten i stort och undersöker olika möjligheter att fördela uppgifter mellan arvoderade uppdrag och ideellt arbete för att verksamheten ska kunna bibehålla sina kvalitéer. För att skapa förutsättningar för övriga medlemmars ideella engagemang och deltagande behövs ändå en fast tjänst. Detta för att det krävs en viss grundnivå av kontinuerliga personalinsatser för att verksamheten ska hålla sin kvalitet och fortsätta göra den nytta för friskvård, demokratifostran och framtidstro som den gör idag. Vi bedömer att omfattningen på den nya tjänsten bör vara 75 % för att det ska vara hållbart på sikt, eftersom de sociala avgifter vi betalar idag är mycket låga tack vare Torbens ålder, medan de kommer att bli högre för den nya medarbetaren. Östersunds teaterverkstads styrelse har tagit fram en tidplan för rekryteringen av den nya verksamhetsledaren och en budget för 2022 (se bilaga).

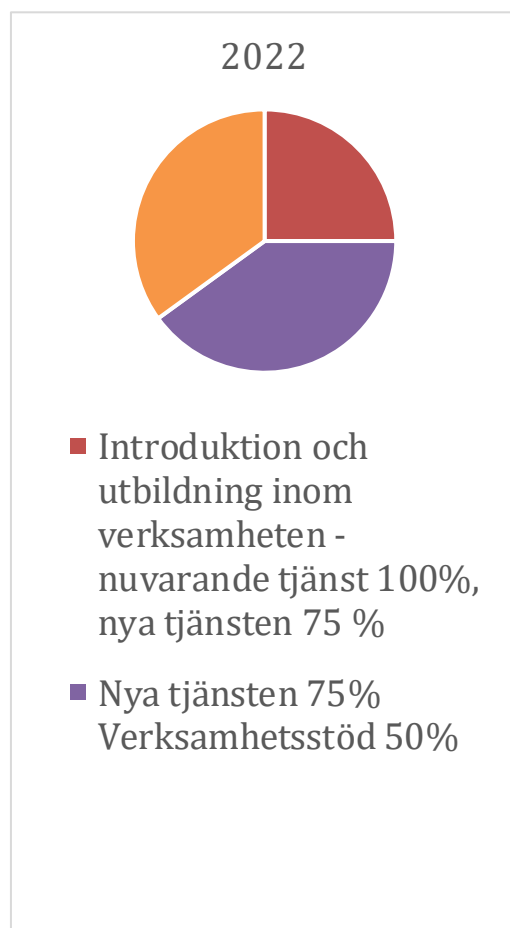
Januari – augusti 2021

Styrelse och personal arbetar med hjälp av medlemmarna fram en ny definition för tjänsten. Vi avgör vilka kompetenser vi realistiskt kan förvänta oss att hitta i en sökande. Vi bestämmer vilka uppgifter som realistiskt kan fördelas på olika arvoderade personer och vilka det kan vara. Vi bestämmer vilka uppgifter vi vill ska skötas ideellt och av vilka.

September – december 2021

Utlysning av tjänsten och intervjuer av sökande. I december planeras tillsättning av tjänsten med provanställning under januari – juni 2022.

Januari – mars 2022

Gemensamt arbete med verksamheten, pedagogik, processledning och ledning av teatergrupper. Administration med medlemsregister, fakturering, studiecirklar, redovisningar, rapporter och planer inför årets gruppstarter och årsmöte. PR med nyhetsbrev – program och innehåll, hemsida – program och innehåll, sociala medier som Facebook, Instagram och Youtube. Kommun, region, samarbetspartners, press och allmänhet – praxis och regler. Teknisk utrustning och lokal.

April – 15 september 2022

Fortsatt utbildning inom arbetet, avslutning av vårens verksamhet, uppgifter under sommaren och nystart till höstens verksamhet gemensamt, därefter avslutas överlämningen.

2. Unik verksamhet

2.1 En källa till livslust och energi

Helheten är större än summan av delarna och det är vår bredd som gör oss unika. Vi är inte ”enbart” amatörteater, utan också en socialt viktig verksamhet och en betydande friskvårdsfaktor för många människor i olika åldrar. Vi är inte heller ett instrument för social ingenjörskonst, utan de sociala effekterna kommer sig av att vi arbetar med konstruktiv gruppsamvaro och kollektivt skapande med konstnärliga mål. Tillsammans med den demokratifostran våra arbetsmetoder utgör är vi en resurs för kommunen och för regionen. De samhällsmedel som satsas i vår verksamhet är en viktig investering för framtiden.

Deltagare i alla åldrar finner hos oss en arena att utveckla och praktisera en positiv livssyn i konstruktivt samspel med andra. Människor får tillfälle att odla andra sidor av sig själva. Genom Östersunds teaterverkstad kan barn och unga utvecklas individuellt, växa i grupp och naturligt komma in i beslutsprocesserna.

Vi når också många olika människor. Under våra 50 aktiva år har vi alltid haft en viss genomströmning av deltagare i alla åldrar, där många blir kvar och utgör en kärna. Ungdomar återkommer som vuxna och andra återkommer efter att deras barn har växt upp. Just nu står extra många nya intresserade i kö, främst barn och ungdomar. Behovet har troligtvis ökat som en följd av pandemin, en ökning som vi tror kommer att fortsätta även när restriktionerna lättar. Människor i olika lägen i livet hittar meningsfull interaktion hos oss. För arbetslösa finns en plats där man betyder något för andra, för överarbetade en fristad för att hämta kraft och utveckla kreativitet och i den skapande gemenskapen finner alla en källa till livslust och energi.

Kontinuiteten i vår verksamhet är också grunden för vårt utåtriktade engagemang där vi söker nya arenor och samverkanspartners så snart möjligheterna finns – kommun, region, stat, studieförbund, andra föreningar och olika kulturutövare.

Det handlar om aktiv kultur i ett socialt sammanhang.

I vår verksamhet utvecklas engagerade och produktiva medborgare som gärna tänker sig en framtid i länet.

2.2 Några exempel på vår spännvidd

Tack vare lokalen, engagerade medlemmar, anställd personal för samordning av ideell kraft och uppbyggda erfarenheter har vi, förutom den kontinuerliga verksamheten, kunnat göra en hel del annat under verksamhetens 50 år. Här följer några exempel av ett otal möjliga:

Genom att vi gradvis omvandlat lokalen till en fungerande ”svart låda” med enkel men funktionell teknisk utrustning har vi kunnat ta emot gästspel i samarbete med såväl professionella teateraktörer såsom Unga Riksteatern, Girón Sami Teater och teater Soja, som andra amatörgrupper såsom Hackås Teaterverkstad och Fjällhumlorna. Vi stod också värd för Nordisk barn- och ungdomsteaterfestival 2013, Amatörteaterns Riksförbunds nationella festival och kongress 2014 samt Amatörteaterns Riksförbunds Seniorteaterforum 2015. Mindre arrangemang, som till exempel Bokens Dag 2020, har vi också härbärgerat ett flertal gånger.

I samarbete med Jämtlands Läns Landsting och finansierat med statliga medel har vi under

årlånga perioder, den första med start 1981, genomfört interaktiva sex- och samlevnadsprogram med elever i samtliga högstadieskolor i länet sammanlagt över 350 gånger. Syftet var att skapa förutsättningar för öppen dialog för att få ner de då höga talen av oönskade tonårsgraviteter och smittspridning av framför allt klamydia och kondylom.

Vi utvecklade med hjälp av statliga extrapengar det interaktiva programmet "Svensken till vardags" och genomförde det med en mängd elevgrupper inom Svenska för invandrare. Inriktningen var att jämföra vardagskulturella yttringar och normer i olika delar av världen och det blev förstås mycket lärorikt för alla parter. Den undersökande attityden som deltagarna anammade ledde bland annat till att kvinnor från kulturer som annars domineras av män kom till tals, dels av egen kraft och dels för att männen insåg att de hade något att lära.

Under en följd av år på åttiotalet samarbetade vi med dåvarande Länsteaterföreningen om ett brett upplagt projekt som bland annat omfattade vidareutbildning av lärare, metodhjälp och startstöd till amatörteaterverksamheter samt interaktiva studiebesök för skolklasser och liknande grupper.

Workshop på Grytans flyktingförläggning våren 2016 med människor i alla åldrar. Där började vi med lek som sedan utvecklades till jämförande av vardagsvanor och hur vi bemöter varandra i olika kulturer.

2016 bildade vi en multietnisk projektgrupp som i början av 2017 efter avtal åkte runt på kommunens HVB-hem som då inhyste ensamkommande flyktingar. Med hjälp av såväl språk som praktiska exempel bjöd vi in alla som ville till en söndag på Östersunds Teaterverkstad. Där höll vi i slutet av februari ett "kulturknytis" med mat och aktiviteter tillsammans med deltagare från 25 nationer, som umgicks över språkgränserna, deltog i aktiviteter, lärde varandra sånger och danser, reflekterade över olika kulturer och utökade sin kunskap om svenska seder och bruk. Ett uppföljande kulturknytis genomfördes i maj samma år.

Vi tar kontinuerligt emot framför allt gymnasieklasser för en eller flera halvdagars interaktiva workshops, både med allmänskulturell orientering och gruppetablering som syfte. Vi ställer kontinuerligt praktikplatser till förfogande för grundskola, gymnasium, folkhögskolor, högskolor och arbetsliv för längre eller kortare tid. Vi har haft praktikanter och tillfälligt anställda med till exempel ryska, arabiska, persiska, tyska, kurdiska som modersmål.

Vi bistår med kostym, teknik och rådgivning till utbildningar, musikprojekt, specialarbeten, föreningar och mycket annat.

Föreningen engagerar många ideella medlemmar, men det bör understrykas att inget av ovanstående hade varit möjligt utan minst en avlönad tjänst. Därför hoppas vi nu på det extra stöd som behövs för att vår viktiga och dessutom oerhört kostnadseffektiva verksamhet ska kunna fortsätta att verka och utvecklas.

3. Ekonomi

3.1 Beräkningsunderlag

	Resultat 2020	Budget 2021	Budget 2022 (modifierad efter årsmötet)	Budget 2022 (presenterad på årsmötet)
			(75% ny tjänst, 21.750:-/månad, 31,42% soc.avg)	(baserad på 100%ny tjänst)
Intäkter				
Biljettintäkter	14079	15000	15000	15000
Försäljning tjänst + varor	29963	40000	40000	40000
Serveringsintäkter	584	600	600	600
Verksamhetsbidrag Ö.K.	260000	260000	260000	260000
Verksamhetsbidrag Regionen	110000	110000	110000	110000
Övriga bidrag	23940	10000	10000	10000
Medlemsintäkter	55800	60000	60000	60000
Öresutjämning	13			
Extra stöd ny rekrytering			160000	
Summa intäkter	494379	495600	655600	495600
Kostnader				
Verksamhets- och produktionskostnader				
Inköp av varor	3523	4000	4000	4000
Material till produktioner	6819	7000	7000	7000
Rekvisita	316	1000	1000	1000
Kostym	990	1000	1000	1000
Övriga kostnader produktioner	582	1000	1000	1000
Serveringskostnader	6023	8000	8000	8000
Summa verksamhets- och produktionskostnader	18253	22000	22000	22000
Övriga kostnader				
Reparation och underhåll av lokaler	3851	2000	2000	2000
Hyra av kopiator	3282	4000	4000	4000
Hyra av inventarier och verktyg		1000	1000	1000
Förbrukningsinventarier	19140	10000	10000	10000
Programvaror	850	1000	1000	1000
Förbrukningsmaterial	3425	5000	5000	5000
Reparation och underhåll av inventarier		500	500	500

Frakter och transporter	339	500	500	500
Resekostnader		1000	1000	1000
Kost och logi				
Möten	5740	4000	4000	4000
Swish-avgift	568	700	700	700
Inkasso	408			
Kulturbiljetter provision		1200	1200	1200
Kulturbiljetter moms		300	300	300
Mobiltelefon	2745	3500	3500	3500
Datakommunikation	8628	9000	9000	9000
Postbefordran	189			
Företagsförsäkringar	2969	3000	3000	3000
Övriga förvaltningskostnader	1406	1500	1500	1500
Bankkostnader	950	1000	1000	1000
Föreningsavgifter, ej avdragsgilla	4380	5000	5000	5000
Obs-flytt: Utbildning och uppföranderätt	4268	5000	5000	5000
Summa övriga kostnader	63138	59200	59200	59200
Personalkostnader				
Förändring semesterlöneskuld		6000	8500	8500
Löner till tjänstemän	344107	353000	434000	521000
Arvoden	31836	9000	9000	9000
Upplupna löner till tjänstemän	-17055			
Semesterlön till tjänstemän	5412		1480	1480
Sociala avgifter enligt lag	686	950	950	950
Arbetsgivaravgifter 31,42 %	6147	3775	85785	113121
Arbetsgivaravgifter för semester- och löneskuld	-1742	615		
Avgifter för löner och ersättningar	36254	35000	16645	16645
Tjänstepensionsförsäkring inkl. skatt			13050	17400
Övriga personalkostnader	2193	1000	1000	1000
Summa personalkostnader	407838	409340	570410	689096
Avskrivningar på inventarier	5200	5200	5200	5200
Ränteintäkter / -kostnader	348	56	56	56
Summa kostnader	494777	495796	656866	775552
Beräknat resultat	-398	-196	-1266	-279952

Styrelsen för Östersunds Teaterverkstad 2021-05-31 genom

Anna Leithe
ordförande

Handläggare
Lena Byström

Förslag till beslut - Ansökan om föreningsstöd med anledning av Corona/Covid 19 - Byggnadsföreningen Nybygården

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige har för andra året i rad beviljat kultur- och fritidsnämnden extra medel för att stötta föreningar verksamma i Östersunds kommun som drabbas av ekonomiska påföljder av pandemin. Byggnadsföreningen Nybygården har sökt stöd.

Förvaltningens förslag till beslut

1. Kultur- och fritidsnämnden beviljar Byggnadsföreningen Nybygården ett bidrag på 10 000 kronor med anledning av Corona/Covid-19 ekonomiska påföljder för föreningen.

2. Medlen för bidraget tas ur kultur- och fritidsnämndens ansvar 46000, verksamhetskod 30020, projektkod 60000.

Underlag för beslut

- Kultur- och fritidsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2021-06-30
- Ansökan från Byggnadsföreningen Nybygården
- Resultatrapport 2019 och 2020 Byggnadsföreningen Nybygården
- Komplettering till ansökan om föreningsstöd

Beslutet skickas till

- Byggnadsföreningen Nybygården, info@jamtlandsnyby.se
- Ann-Charlotte Mähler, förvaltningsekonom

Bakgrund

Med anledning av corona/covid -19 pandemin har det skapats stora ekonomiska utmaningar inom föreningslivet. Kommunfullmäktige har för andra året i rad beviljat kultur- och fritidsnämnden extra medel för att stötta föreningar verksamma i Östersunds kommun som drabbas av ekonomiska påföljder av pandemin.

Kultur- och fritidsnämnden har beslutat att följande ska gälla när det gäller dessa tillfälliga krispengar under pandemin:

De bidragsberättigade föreningar som normalt får bidrag från kultur- och fritidsnämnden prioriteras i första hand, d.v.s föreningar som kommunen har en relation till och som kommunen tidigare har bedömt som viktiga för medborgaren.

Medlen ska inte betraktas som förlustbidrag kring föreningarnas uteblivna planerade verksamheter. Det betyder att föreningarna måste kunna påvisa vilka kostnadsminskningar de själva genomfört för att i viss mån kunna balansera sina uteblivna intäkter. Föreningarna ska också i sina ansökningar kunna verifiera de faktiska kostnader som uppstår genom ändrad verksamhet under pandemi-perioden. Det är kostnader som inte kunnat undvikas och som drabbar framtida verksamhet när evenemanget/verksamheten har ställts in, reducerats i omfattning eller skjutits upp.

Medlen är prioriterade att gå till föreningarnas barn- och ungdomsverksamheter. Att i första hand säkerställa att kostnader och förlorade intäkter som uppstått kring verksamhet och evenemang för barn- och ungdomar.

Medel är avsatta för att, så långt det är möjligt, kunna säkerställa föreningarnas fortsatta överlevnad under pandemin-perioden och klara grundläggande drift av verksamheten. Tanken är också att kunna hjälpa föreningarna att ta sig igenom perioden och kunna fortsätta sin verksamhet efter pandemin.

Ifall en förening eller ideell organisation får täckning från till exempel Riksidrottsförbundet, annan riksorganisation eller regional organisation så ska kommunen inte lämna täckning för samma sak.

Byggnadsföreningen Nybygården visar i sina balans- och resultaträkning för 2019 och 2020 att de arrangemangsintäkter de ett icke-pandemiskt-år helt uteblivit. En summa på ungefär 11 000 kronor. De har därför inte kunnat genomföra några underhållsåtgärder på fastigheten. För att hantera situationen något har de minimerat underhållsvärme på föreningshuset.

Föreningen uppger att de inte befinner sig i omedelbar risk för ekonomiskt obestånd men har inget eget kapital att luta sig mot. Däremot urholkas föreningens ekonomi på grund av helt uteblivna aktiviteter som en följd av Covid-19, ett problem de delar med alla andra föreningar under denna pandemi.

Föreningen har ingen regelbunden barn- och ungdomsverksamhet och föreningen har inte sökt eller beviljats bidrag från någon annan instans.

Underskrifter

Maj Eriksson
T.F Förvaltningschef

Lena Byström
Kultursamordnare

Byggnadsföreningen Nybygården

Ansökan om extra lokalt aktivitetsstöd

Inom Östersunds kommun finns många privatpersoner och föreningar som ser det som angeläget att skapa och vidmakthålla ett rikt kulturliv och ett aktivt föreningsliv som kärna för fortsatt positiv tillväxt och utveckling av kommunens landsbygd.

Byggnadsföreningen Nybygården är en del av detta. Vi arbetar sedan mer än 70 år för att utveckla bygden och har en nyckelfunktion som knappast kan underskattas.

För oss har dock de praktiska förutsättningarna att bedriva verksamhet under de nedstängningar och restriktioner som ingår i samhällets strävan att stoppa smittspridningen i den pågående Coronapandemin skapat en tuff ekonomisk situation. Vi kan konstatera att föreningen i stort sett saknar intäkter för verksamhetsåret 2020. Däremot kvarstår föreningens fasta utgifter och belastar ekonomin. Det här är en ekonomisk utmaning som vi behöver hjälp att hantera.

Därför ansöker föreningen hos kommunens kultur- och fritidsnämnd om en extra utbetalning av lokalt aktivitetsstöd med 30 000 kronor. Den tämligen blygsamma summan motsvarar i runda tal ett genomsnitt av de intäkter föreningen haft under de senaste 20 åren.

Med vänlig hälsning
Byggnadsföreningen Nybygården
Styrelsen
2021-03-18

www.jamtlandsnyby.se

Postadress
Jämtlands Nyby 225
836 92 LIT

Organisationsnummer
792000 – 0259

E-post
info@jamtlandsnyby.se

Bankgiro
5030–6018

Telefon
Per Ericsson, ordförande. 0642-920 43, 070-2466820
Eva Blom, sekreterare. 070-3631646
Anders Olofsson, kassör. 070-6597318

Byggnadsföreningen Nybygården

Hej Lena Byström

Här nedan följer svar på de frågor du ställde med anledning av vår tidigare ansökan om "Coronastöd".

Är något oklart eller behöver kompletteras är du välkommen att höra av dig.

Med vänlig hälsning
Byggnadsföreningen Nybygården

Per Ericsson Anders Olofsson
Ordförande Kassör

För att kunna hantera er ansökan måste vi få in lite kompletterande handlingar

- *Uppställning av kostnader och intäkter för 2020*
Se bifogad pdf-fil "Resultatrapport 2020"
- *Är förening på direkt obestånd och riskerar konkurs? beskriv*
Nej. Däremot urholkas föreningens ekonomi på grund av helt uteblivna aktiviteter som en följd av Covid-19. Föreningen har heller inget större eget kapital att luta sig mot.
- *Har ni sökt bidrag från någon annanstans än kommunen?*
Nej.
- *Era planer att kunna hantera den uppkomna situationen framöver, beskriv*
Föreningen kan inget annat än invänta Folkhälsomyndighetens direktiv som innebär lättnader i smittskyddsrestriktionerna.
- *Har ni gjort några förändringar av föreningens verksamhet som har kunna dra ner kostnaderna under denna pandemiperiod?*
Ja. Ingen verksamhet i föreningshuset. Minimerad underhållsvärme. Inget fastighetsunderhåll utöver akuta åtgärder. Inga övriga ekonomiska investeringar.
- *Har ni någon regelbunden barn och ungdomsverksamhet? beskriv*
Ja, bl.a. bordtennis samt längdskidåkning i föreningens maskinpreparerade spår. Dessutom står huset alltid öppet för initiativ.

Kommentarer till "Resultatrapport 2020"

Kontoklass Rörelseintäkter

3110 Arrangemang: År 2019 10 835:-. År 2020 0:-

3981 I summan ingår även driftsbidrag till bygdens vägbelysning.

3982 Engångsbidrag från Länsstyrelsen utbetalt 2020 för att täcka en del av föreningens kostnad i samband med renovering utförd 2018 av byns stora minnessten med omgivande kulturmiljö för vilken föreningen ansvarar.

3984 Nybygårdens minnesfond för avlidna.

Kontoklass Rörelsekostnader

5020 Elkraft. Att utan risk för frysskador minimera byggnadens underhållsvärme ger endast en blygsam minskning av den redan låga energikostnaden.

Resultatrapport

Byggnadsföreningen Nybygården

Sida 1 av 1

Bokslut 201912 tom ver A 32 - Prel IB

Räkenskapsår 2019-01-01 - 2019-12-31

	DENNA PERIOD OMS%		UTG SALDO OMS%	
	190101-191231		=>191231	
RÖRELSEINTÄKTER				
Föreningsinterna arrangemang				
3110 Arrangemang	10 835,00	100,0	10 835,00	100,0
Summa föreningsinterna arrangemang	10 835,00	100,0	10 835,00	100,0
Övriga föreningsintäkter				
3981 Kommunal bidrag	14 275,00	131,7	14 275,00	131,7
3984 Erhållna gåvor och donationer	300,00	2,8	300,00	2,8
3990 Övriga ersättningar och intäkter	1 036,00	9,6	1 036,00	9,6
Summa övriga föreningsintäkter	15 611,00	144,1	15 611,00	144,1
SUMMA RÖRELSEINTÄKTER	26 446,00	244,1	26 446,00	244,1
RÖRELSEKOSTNADER				
Föreningsinterna arrangemang				
4110 Arrangemang	-3 449,00	31,8	-3 449,00	31,8
4115 Arvoden/gage	-1 200,00	11,1	-1 200,00	11,1
Summa föreningsinterna arrangemang	-4 649,00	42,9	-4 649,00	42,9
Bruttovinst	21 797,00	201,2	21 797,00	201,2
Övriga externa rörelseutgifter				
5020 El för belysning	-12 811,00	118,2	-12 811,00	118,2
5520 Reparation och underhåll av inventarier	-517,00	4,8	-517,00	4,8
5990 Övriga kostnader för reklam och PR	-601,25	5,5	-601,25	5,5
6310 Företagsförsäkringar	-4 496,00	41,5	-4 496,00	41,5
6570 Bankkostnader	-748,25	6,9	-748,25	6,9
Summa övriga externa rörelseutgifter	-19 173,50	177,0	-19 173,50	177,0
SUMMA RÖRELSEKOSTNADER	-23 822,50	219,9	-23 822,50	219,9
Rörelseresultat	2 623,50	24,2	2 623,50	24,2
Resultat efter finansiella poster	2 623,50	24,2	2 623,50	24,2
Resultat efter extraordinära poster	2 623,50	24,2	2 623,50	24,2
Resultat före skatt	2 623,50	24,2	2 623,50	24,2
ÅRETS RESULTAT	2 623,50	24,2	2 623,50	24,2

Resultatrapport

Byggnadsföreningen Nybygården
Bokslut 202012 tom ver A 33

Sida 1 av 1
Räkenskapsår 2020-01-01 - 2020-12-31

	DENNA PERIOD OMS%		UTG SALDO OMS%		ACK FÖREG ÅR JMF%	
	200101-201231		=>201231		=>191231	
RÖRELSEINTÄKTER						
Föreningsinterna arrangemang						
3110 Arrangemang	0,00	0,0	0,00	0,0	10 835,00	0,0
Summa föreningsinterna arrangemang	0,00	0,0	0,00	0,0	10 835,00	0,0
Försäljning och utförda arbeten						
3590 Övriga försäljningsintäkter	1 500,00	100,0	1 500,00	100,0	0,00	0,0
Summa försäljning och utförda arbeten	1 500,00	100,0	1 500,00	100,0	0,00	0,0
Övriga föreningsintäkter						
3911 Hyresintäkter	1 000,00	66,7	1 000,00	66,7	0,00	0,0
3981 Kommunalbidrag	14 298,00	953,2	14 298,00	953,2	14 275,00	100,2
3982 Statliga bidrag	7 260,00	484,0	7 260,00	484,0	0,00	0,0
3984 Erhållna gåvor och donationer	1 100,00	73,3	1 100,00	73,3	300,00	366,7
3990 Övriga ersättningar och intäkter	342,00	22,8	342,00	22,8	1 036,00	33,0
Summa övriga föreningsintäkter	24 000,00	###.#	24 000,00	###.#	15 611,00	153,7
SUMMA RÖRELSEINTÄKTER	25 500,00	###.#	25 500,00	###.#	26 446,00	96,4
RÖRELSEKOSTNADER						
Föreningsinterna arrangemang						
4110 Arrangemang	-820,00	54,7	-820,00	54,7	-3 449,00	23,8
4115 Arvoden/gage	-1 000,00	66,7	-1 000,00	66,7	-1 200,00	83,3
Summa föreningsinterna arrangemang	-1 820,00	121,3	-1 820,00	121,3	-4 649,00	39,1
Bruttovinst	23 680,00	###.#	23 680,00	###.#	21 797,00	108,6
Övriga externa rörelseutgifter						
5020 El	-11 673,00	778,2	-11 673,00	778,2	-12 811,00	91,1
5520 Reparation och underhåll av inventarier	-2 750,00	183,3	-2 750,00	183,3	-517,00	531,9
5990 Övriga kostnader för reklam och PR	-645,00	43,0	-645,00	43,0	-601,25	107,3
6310 Företagsförsäkringar	-4 289,00	285,9	-4 289,00	285,9	-4 496,00	95,4
6570 Bankkostnader	-502,00	33,5	-502,00	33,5	-748,25	67,1
6590 Övriga externa tjänster	-1 200,00	80,0	-1 200,00	80,0	0,00	0,0
Summa övriga externa rörelseutgifter	-21 059,00	###.#	-21 059,00	###.#	-19 173,50	109,8
SUMMA RÖRELSEKOSTNADER	-22 879,00	###.#	-22 879,00	###.#	-23 822,50	96,0
Rörelseresultat	2 621,00	174,7	2 621,00	174,7	2 623,50	99,9
Resultat efter finansiella poster	2 621,00	174,7	2 621,00	174,7	2 623,50	99,9
Resultat efter extraordinära poster	2 621,00	174,7	2 621,00	174,7	2 623,50	99,9
Resultat före skatt	2 621,00	174,7	2 621,00	174,7	2 623,50	99,9
ÅRETS RESULTAT	2 621,00	174,7	2 621,00	174,7	2 623,50	99,9

Handläggare
Lena Byström

Drift- och underhållsbidrag för samlingslokal - Ordenshuset i Brunflo Vikingafanan IOGT-NTO

Sammanfattning av ärendet

Utifrån beslut i Kultur- och fritidsnämnden och gällande normer betalar Föreningservice ut beviljade bidrag till föreningar som erhåller Drift- och underhållsbidrag för samlingslokaler. Ordenshuset i Brunflo, Vikingafanan IOGT-NTO, missade att söka bidraget per den 30/4 2021 och begär nu att få inkomma med en försenad ansökan.

Förvaltningens förslag till beslut

1. Kultur- och fritidsnämnden godkänner föreningen Vikingafana IOGT-NTO sena ansökan för Drift och underhållsbidrag för samlingslokaler.
2. Kultur- och fritidsnämnden beviljar föreningen ett bidrag på 130 535 kronor enligt norm för år 2021.
3. Pengarna tas ur Kultur- och fritidsnämndens anslag 9-45310-43200-30007.

Underlag för beslut

- Kultur- och fritidsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2021-06-10
- Ansökan från föreningen Vikingafanan IOGT-NTO, 2021-05-19
- Handlingar för årsmöte - Vikingafanan IOGT-NTO
- Bilaga - Redogörelse för kostnader Vikingafanan IOGT-NTO

Beslutet skickas till

- Föreningen Vikingafanan IOGT-NTO, lars.sundh@iogt.se
- Föreningservice kultur- och fritidsförvaltningen

Bakgrund

Utifrån beslut i Kultur- och fritidsnämnden och gällande normer betalar Föreningservice ut beviljade bidrag till föreningar som erhåller Drift- och underhållsbidrag för samlingslokaler. Ordenshuset i Brunflo, Vikingafanan

IOGT-NTO, missade att söka bidraget per den 30/4 2021 och begär nu att få inkomma med en försenad ansökan.

Underskrifter

Maj Eriksson
TF Förvaltningschef

Lena Byström
Kultursamordnare

Från: Lars Sundh

Skickat: den 19 maj 2021 10:54

Till: kulturochfrie@ostersund.se

Ämne: Dribidrag` ansökan

Hej vi har brukat ansöka om driftsbidrag till Ordenshuset i Brunflo Vikingafanan av IOGT-NTO i början av maj när vi får årsmötes papper klara..

Men det är sista ansökning 30/4 så den är stängd vad gör vi nu? Bidraget är ju viktigt för oss för att kunna hålla en allmän samlingslokal och kultur plats i Brunflo

Vänliga hälsningar

Lars Sundh Verksamhetsutvecklare, team Norr-Mi IOGT-NTO

Tel 0703345977

Redogörelse för föreningens omkostnader:

Bränsle	118520
elström	40000
försäkringar	24290
sotning	0
snöröjning	10725
underhåll	72068
fastighetskatt	0
Räntor	2607,5
amorteringar	0
vattenavgift	7559,75
sophämtning	3854,25

Årsmöteshandlingar 2021

lf 3531 Vikingafanan

DAGORDNING
Logen 3531 Vikingafanan IOGT-NTO
IOGT-lokalen, Nygatan 4, Brunflo.

- § 1. Mötets öppnande.
- § 2. Dagordningens fastställande.
- § 3. Kallelse till årsmötet
- § 4. Val av mötespresidium, ordförande, sekreterare och justerare.
- § 5. Verksamhetsberättelse för år 2020 för Logen 3531 Vikingafanan.
- § 6. Kassörens rapport för Logen 3531 Vikingafanans
- § 7. Revisorns berättelse.
- § 8. Fastställande av Resultat- och Balansräkning t.o.m 31/12.
- § 9. Beslut om ansvarsfrihet för Logen 3531 Vikingafanans styrelse för den tid revisionen omfattar.
- § 10. Rapporter och verksamhetsplan.
- § 11. Beslut om antal ledamöter och suppleanter
- § 12. Val av styrelse
- §13. Val av revisor
- §14. Val av valberedning
- § 15. Övriga val. Distriktårsmötet
- § 16. Mötet avslutas.

Styrelsen för Logen 3531 Vikingafanan IOGT-NTO får härmed lämna följande berättelse för år 2020 års verksamhet.

Styrelse:

Ordförande:	Lars Sundh
vice ordförande:	Folke Landin
Kassör	Johan Fridlund
Sekreterare:	Gunnar Dovner
Ledamot:	Sven Erik Olsson

Mötesverksamhet:

Logen 3531 Vikingafanan har haft 1 st. ordinarie möten 2020.

Medlemmar:

IOGT-NTO föreningen hade 39 medlemmar 31.12.2020.

Verksamhet i IOGT-NTO huset:

Under året har vi visat 13st filmer 43 färre än året innan. Vi har haft bioverksamheten stängd sedan mars månad vi hoppas att vi ska kunna starta snart. Vår lokal har haft 100 st. uthyrningstillfällen utöver egen verksamhet. Men beroende av covid 19 har vi fått 55 avbokning flera bokningar har säkert inte blivit av pga rådande omständigheter Våra Gårdar hade en samling för länets bioografer. Bio personalen besökte inte pga. covid filmfestivalen i Leksand.

Utöver vår egen verksamhet har föreningar som hyr våra lokaler och haft verksamhet där bidragit till att vi fått flera ungdomar till våra lokaler i viss utsträckning.

Fastigheten

Bytt belysning till led belysning och KNX styrning i stora salen så nu har vi en energi effektiv belysning, anpassning till bioutrustningen så det kan styra belysningen. Element monteras i lilla salen och slutfördes (påbörjades förra året) där det har saknat uppvärmning när vikväggen varit uppe slipade och lackade golvet i lilla salen. Vi fick asbest sanera fläktrummet vid lilla salen i samband med element monteringen.

Slutord:

Det har varit ett omtumlande år med restriktioner om max 8 personer i våra lokaler mm men tack vare förlustbidrag via Våra Gårdar och filminstitutet så har året fungerat. Styrelsen hoppas på lättnader och att vi kan återgå till vår ordinarie verksamhet Bio mm snart.

Vårn vaktmästare Ola Vestberg som alltid vårdar våra lokaler alldeles utmärkt och reparerat och lagat det som behövts på bästa sätt ett stort tack för allt arbete .

Lars Sundh lägger ner ett stort arbete med vår digitala Bio. Vid Lars frånvaro ställer Ola Vestberg upp och kör film. Styrelsen framför ett varm TACK till Lars och Ola som fixar allt för Bion.

Brunflo i februari

Styrelsen

Resultatrapport

Preliminär

Perioden

Rörelsens intäkter mm

Nettoomsättning		
3044	Sålda personella tjänster	37 433,00
3110	Intäkter BIO	46 469,00
S:a Nettoomsättning		83 902,00

Aktiverat arbete för egen räkning

3811	Uthyrning av lokaler	35 800,00
3814	Uthyrning av förbrukningsinventarier	200,00
S:a Aktiverat arbete för egen räkning		36 000,00

Övriga rörelseintäkter

3911	Hysesintäkter, fasta (avtal)	332 441,00
3920	Intäkt för Internetanslutning	2 400,00
3972	Bidrag från IOGT-NTO-förbundet	3 000,00
3973	Bidrag från IOGT-NTO-distr.	5 000,00
3975	Bidrag från Våra Gårdars skadefond	20 000,00
3985	Statliga bidrag	20 050,00
3987	Kommunala bidrag	171 449,00
3988	Erhållna bidrag personal	252 324,00
3990	Övr ersättn och intäkter	1 700,00
S:a Övriga rörelseintäkter		808 364,00

S:a Rörelseintäkter mm

928 266,00

Rörelsens kostnader

Råvaror och förnödenheter mm

4110	Kostnader BIO	-43 575,62
S:a Råvaror och förnödenheter mm		-43 575,62

Bruttovinst

884 690,38

Övriga externa kostnader

5020	El	-40 226,00
5030	Värme	-118 520,00
5070	Reparationer och underhåll	-72 068,00
5080	Försäkring	-18 640,00
5081	Medlemsavgift, Våra Gårdar	-600,00
5082	Serviceavgift, Våra Gårdar	-5 050,00
5090	Övr lokalkostnader	-175,00
5140	Vatten o avlopp	-7 559,75
5150	Sophämtning	-3 854,25
5193	Fastighetskötsel och förvaltning	-10 725,00
5410	Förbrukningsinventarier	-4 092,00
5415	Förbrukningsmtrl	-1 019,00
6030	Övriga möten	-807,00
6110	Kontorsmaterial	-89,00
6211	Fast telefoni och Bredband	-7 848,00
6240	Datorprogram	-3 550,00
6250	Porton/Frakter	-567,00
6570	Bankkostnader	-2 607,50
6999	Övriga föreningskostnader	-10,00
S:a Övriga externa kostnader		-298 007,50

Personalkostnader

7010	Löner	-296 120,00
7500	Sociala och andra avgifter enligt lag och avtal	-398,18
7510	Arbetsgivaravgifter och skatter	-58 779,44
7520	Arbetsgivaravgifter 16,36%	-1 817,38
7531	Löneskatt	-3 650,00
7580	Fora	-14 474,00
7600	Arbetsgivaralliansen, medlemsavgift	-1 750,00
7610	Arbetsgivaralliansen, serviceavgift	-2 956,00
7699	Övriga personalkostnader	-200,00

Resultatrapport

Preliminär

Räkenskapsår: 20-01-01 - 20-12-31

Inga resultatenheter

Period: 20-01-01 - 20-12-31

	Perioden
S:a Personalkostnader	-380 145,00
S:a Rörelsens kostnader inkl råvaror mm	-721 728,12
Rörelseresultat före avskrivningar	206 537,88
Avskrivningar	
7821 Avskrivning Byggnader	-16 669,00
S:a Avskrivningar	-16 669,00
Rörelseresultat efter avskrivningar	189 868,88
Rörelseresultat före finansiella intäkter och kostnader	189 868,88
Resultat från finansiella investeringar	
Räntekostnader och liknande resultatposter	
8400 Räntekostnader	-21,00
S:a Räntekostnader och liknande resultatposter	-21,00
S:a Resultat från finansiella investeringar	-21,00
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader	189 847,88
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt	189 847,88
Resultat före skatt	189 847,88
Beräknat resultat	189 847,88
8999 Redovisat resultat	-189 847,88

Brunflo ORDENSHUSBIO	
1. HÄRLIGEN ÅRSLÖP Söndag 19/1 kl 19:00 PRIS 80/100	4. CATS Söndag 19/1 kl 19:00 PRIS 80/100
2. ALLA BARNEN HAR EN DRÖM Söndag 16/2 kl 19:00 PRIS 80/100	5. CATWALK Söndag 8/3 kl 19:00 PRIS 80/100
3. BILLAGG Söndag 16/2 kl 19:00 PRIS 80/100	6. PAPPAN Söndag 1/3 kl 19:00 PRIS 80/100
7. ELLA Söndag 16/2 kl 19:00 PRIS 80/100	7. BIRDS OF PREY Söndag 26/1 kl 15:00 PRIS 80/100
8. PELLE SVANEN Söndag 16/2 kl 19:00 PRIS 80/100	8. DOLITTLE Söndag 26/1 kl 19:00 PRIS 80/100

Brunflo ORDENSHUSBIO	
9. ADDAMS Söndag 19/1 kl 19:00 PRIS 100/80	CATS Söndag 19/1 kl 19:00 PRIS 100/80
10. HER HEM	Tillika film ej fantast Spelid ej fantast
11. DOLITTLE Söndag 26/1 kl 15:00 alla talar Svenska	

Balansrapport
Preliminär

	Ing balans	Period	Utg balans	
TILLGÅNGAR				
Anläggningstillgångar				
Materiella anläggningstillgångar				
1110	Byggnader	833 461,00	0,00	833 461,00
1119	Ack nedskrivn byggnader	-329 774,00	-16 669,00	-346 443,00
1210	Digitalbio	774 125,00	0,00	774 125,00
1221	Inventarier	1,00	0,00	1,00
1227	Ack avskrivn Digitalbio	-774 120,00	0,00	-774 120,00
S:a Materiella anläggningstillgångar		503 693,00	-16 669,00	487 024,00
S:a Anläggningstillgångar		503 693,00	-16 669,00	487 024,00
Omsättningstillgångar				
Fordringar				
1510	Kundfordringar	65 255,00	9 200,00	74 455,00
1520	Fordran, Lönebidrag	158 511,00	48 653,00	207 164,00
1600	Interimsfordringar	90 174,00	-15 300,00	74 874,00
1790	Övriga fordringar	22 243,00	0,00	22 243,00
S:a Fordringar		336 183,00	42 553,00	378 736,00
Kassa och bank				
1910	Kassa	22 596,00	19 936,00	42 532,00
1930	Företagskonto 294158-1 Swedbank	142 099,00	130 580,88	272 679,88
1931	Swedbank 8147-1,44 095 471-7	349,96	0,00	349,96
1940	Placeringskonto 975535-9 Swedbank	70 902,11	0,00	70 902,11
1945	Kapitalkonto Nordea	1 562,23	0,00	1 562,23
S:a Kassa och bank		237 509,30	150 516,88	388 026,18
S:a Omsättningstillgångar		573 692,30	193 069,88	766 762,18
S:A TILLGÅNGAR		1 077 385,30	176 400,88	1 253 786,18
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER				
Eget kapital				
2010	Eget kapital	-862 063,39	-124 429,16	-986 492,55
2019	Redovisat resultat	-124 429,16	-65 418,72	-189 847,88
S:a Eget kapital		-986 492,55	-189 847,88	-1 176 340,43
Långfristiga skulder				
2360	Skuld till Moviekidz (Junis 202 Vikingen)	-22 530,00	0,00	-22 530,00
S:a Långfristiga skulder		-22 530,00	0,00	-22 530,00
Kortfristiga skulder				
2400	Vit Jul	-2 285,25	0,00	-2 285,25
2710	Personalens källskatt	0,00	-7 310,00	-7 310,00
2885	Interimsskulder	-64 204,50	13 447,00	-50 757,50
2890	Övr kortfri skulder	-1 873,00	0,00	-1 873,00
2940	Upplupna sociala avgifter	0,00	7 310,00	7 310,00
S:a Kortfristiga skulder		-68 362,75	13 447,00	-54 915,75
S:A EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		-1 077 385,30	-176 400,88	-1 253 786,18
BERÄKNAT RESULTAT***		0,00	0,00	0,00

Undertecknad revisör, utsedd att granska Logen 3531 Vikingafanans räkenskaper och förvaltning för år 2020, får efter fullgjort uppdrag avgiva följande

REVISIONSBERÄTTELSE

Jag har tagit del av bokföringsmaterial, räkenskaper, verifikationer och övriga handlingar som lämnar upplysningar om förvaltningen samt verkställt den granskning jag anser erforderlig för fullgörande av uppdraget.

Räkenskaperna är förda i vederbörlig ordning. Inkomster och utgifter är verifierade. Någon anmärkning mot förvaltning och räkenskaper förekommer ej.

Jag föreslår därför årsmötet besluta

Att resultat och balansräkningen fastställs samt

Att styrelsen beviljas ansvarsfrihet för år 2020

Orrviken 2021-03-15

Bertil Jonsson
Revisor

Kulturförmedlingen i samarbete med Kultur och förskola för barn och ungdomar

INLANDSBANEFESTIVALEN 2020
Atertåget

Duo Stefan Ström och Gabriella Johan Piribauer Maria Larsson Faughter

Söndag 22 november kl 14.00
Lokal: IOGT/NTO
FRI ENTRÉ

OBS: max 50 personer kommer släppas in enligt rådande restriktioner

www.inlandsbanefestival.se

Brunflo
RDENSHUSBI

Drivs av IOGT-NTO föreningen Vikingafanan

Handläggare
Göran Matzén

Förslag till beslut - Nya taxor för kultur- och fritidsnämndens idrottsanläggningar.

Sammanfattning av ärendet

Kultur- och fritidsnämndens har beslutat att genomföra en översyn av avgifter, bidrag, normer och uthyrningsprinciper för idrott- och fritidsverksamhet i Östersunds kommun. Syftet med översynen är att utifrån Kultur och fritidsnämndens regler, prioriterade områden, inriktning och i samverkan med idrottsrörelsen se över avgifter, bidrag, normer och uthyrningsprinciper för idrotts- och fritidsverksamheten inklusive arrangemang och evenemang.

Enligt tidigare översyn av bidrag och hyror till idrottsföreningar i Östersunds kommun och beslutad slutrapport 2009-10-26 ska bidrag och hyror ses över i samband med varje mandatperiod. Endast små justeringar har gjort sedan den senaste stora översynen 2009 och behov av total översyn och uppdatering föreligger.

Förvaltningens förslag till beslut

Kultur- och fritidsförvaltningens förslag till reviderade taxor skickas ut på remiss till berörda föreningar.

Underlag för beslut

Kultur- och fritidsförvaltningens tjänsteskrivelse 2020-11-16

Rapport bidrag och avgifter 2020-11-16

Förslag nya taxor 2020-11-16

Beslutet skickas till

- Maria Hagnestad, Verksamhets controller
- Förvaltningschef kultur- och fritidsförvaltningen
- Göran Matzén, kultur- och fritidsförvaltningen
- Berörda föreningar

Bakgrund

Under 2018 togs en rapport inom kommunen fram, *Utveckling av idrottsanläggningar och aktivitetsytor (Dnr 559-2017)* som beslutades i Kultur och fritidsnämnden december 2018. En av slutsatserna i rapporten var att: "kommunens bidragssystem till idrotten bör utredas för att möta de behov som finns utifrån långsiktiga målbilder, utveckling av nya idrottsytor samt RF:s strategi 2025." En annan av slutsatserna var att "Ett normkritiskt, jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv ska genomsyra den framtida utvecklingen av anläggningar, ytor och verksamhet för fysisk aktivitet som helhet i kommunen. Evenemangsperspektivet bör tas i beaktande."

Inför budget 2020 beslutade kommunfullmäktiges att kultur- och fritidsnämnden skulle öka sina intäkter med 500.000 kronor. Kultur- och fritidsförvaltningen genomförde en översyn och förslag av nya taxor vid uthyrning av idrottsanläggningar för vuxnas träning och tävling. Kultur- och fritidsnämnden beslutade de nya taxorna vid nämnd januari 2020.

Förslag till nya taxor bygger generellt på och utgår från taxan för "barn och ungdom" taxan är relativt låg i syfte att stimulera till och skapa mer idrott för fler. Taxan "barn och ungdom" per yta dubblas för "träning vuxen". En tydlig och lättförståelig prisbild är strävansvärt och kultur- och fritidsförvaltningens förslag är att arbeta med tre olika taxor av kommunens anläggningar/lokaler mot föreningar inom kommunen. Säsongspriser har till stor del tagits bort till förmån för en prissättning för anläggningens öppettider, egenskap och storlek. Uppvärmda konstgräsytor taxeras högre under uppvärmda perioder. Skidstadion, skidbackar, mindre idrottshallar, bi ytor och gräsplaner är exempel på ytor som legat lågt i relation till jämförbara ytor och där är prishöjningarna störst. Men jämförbar med varandra och andra anläggningar och ytor. Utöver detta finns en fjärde taxa som avser utomstående föreningar, förbund och företag som vill bedriva aktiviteter i form av friskvård. För kommersiella arrangemang såsom konserter, föreställningar och mässor etc. så beräknas priset med syfte att prissättningen skall vara kostnadsbärande och konkurrensneutral mot andra intressenter.

Föreslagna prisjusteringar skulle räknat utifrån 2017 års uthyrningsgrad innebära ca 750.000 kr i ökade intäkter. Sporthallar ökas med ca 23%, fotbollsplaner med ca 36% (vid exkluderande av Jämtkraft plan A som blivit en elit yta), is sporter/gymnastik ca 42%, bad/simning ca 14% och snö sporter ca 94%. Föreslagen prishöjning ligger inom rimliga ramar i relation till jämförbara kommuner såsom t.ex. Sundsvall och Gävle. Att en prisjustering görs på samtliga taxor efter tio år är naturligt. Kultur och fritidsförvaltningen gör bedömningen att föreslagna prisjusteringar inte kommer resultera i mindre föreningsorganiserad idrott för barn och unga. Kultur- och fritidsnämndens bidrag i form av LOK stöd täcker i många fall hyra av anläggning/yta. Ökade intäkterna av justerade taxor skall under 2021

bidra till nämndens ökade kostnader av corona/covid -19. Från 2022 skall intäkterna motsvara nämndens fortsatta effektivisering. Kultur- och fritidsförvaltningens förslag är att nya taxorna skall gälla fr.o.m. 2021-08-30.

Kultur- och fritidsförvaltningen skall fortsatt arbeta med genomlysning av bidragsformer, uthyrnings principer och jämställdhetsfrågor.

Underskrifter

Johan Palm
Förvaltningschef

Innehåll

Inledning.....	1
Sammanfattning.....	1
Uppdragets syfte.....	2
Uppdragets Målsättning	2
Genomförande/Avgränsning	2
Struktur/metod	3
Bakgrund.....	4
Bakgrund till översynens genomförande	4
Idrottspolitisk plan för idrott, motion och rekreation i Östersunds kommun	4
Bakgrund bidrag och avgifter	5
Definitioner och terminologi	5
Omvärldsanalys bidrag och avgifter.....	7
Statens stöd till idrotten	7
Det statliga stödet via Riksidrottsförbundet (RF)	7
Det kommunala bidragen och verksamhetsstöden	8
Utveckling av kommunala bidrag och stödformer	9
Barnkonventionen	10
Nulägesanalys övergripande.....	10
Nulägesanalys bidrag.....	13
Viljeyttring för framtidens bidrag i Östersunds kommun	14
Kommunens stöd till idrotten	15
Nulägesanalys avgifter.....	16
Lokalsubventioner	17
Förslag på nya bidrag och avgifter.....	17
Förslag till förändring avgifter.....	18
Konsekvensbedömning	18
Bilagor	19

Inledning

Sammanfattning

Rörelse och fysisk aktivitet i ett långsiktigt perspektiv är en av de stora utmaningarna i det moderna samhället. Rörelse, fysisk aktivitet och idrott bidrar till en minskad ohälsa. Vi kan

genom forskningen fastställa att regelbunden fysisk aktivitet leder till ett ökat välmående. Kommunen genom kultur- och fritidsförvaltningen har ett centralt och viktigt uppdrag att stimulera och inspirera till fysisk aktivitet. Vi ser idag att inaktiviteten hos befolkningen generellt ökar och sannolikt leder till ökade sjukvårdskostnader för samhället. Det vi lär oss och gör i unga år sätter sig i kroppen och blir vägvisande resten av livet.

Långsiktiga målsättningar för Östersunds kommun

Bidra och stimulera till:

- Folkhälsa i form av ökad fysisk aktivitet för fler, inklusive ökad fysisk aktivitet för de som normalt inte deltar i idrottsverksamhet eller annan fysisk aktivitet.
- Mer inkluderande, jämställd och jämlik förenings- och spontanidrott och fysisk aktivitet.
- Ökad tillgänglighet till och nyttjande av idrottsanläggningar och aktivitetsytor kopplat spontanidrott, fysisk aktivitet samt organiserad och icke föreningsorganiserad idrott.

Uppdragets syfte

Att utifrån Kultur och fritidsnämndens regler, prioriterade områden, inriktning och i samverkan med idrottsrörelsen genomföra en mandatenlig översyn av: avgifter, bidrag, normer och uthyrnings principer för idrotts- och fritidsverksamheten inklusive arrangemang och evenemang

Utredningen syftar till att kunna presentera och motivera en inriktning för en hållbar och långsiktig i relation till utveckling av idrottsanläggningar, aktivitetsytor samt förenings- och verksamhetsutveckling. För brukarna är bokning av anläggningar och ytor, bidrag och hyror centralt för verksamheten och av stor vikt att det är uppdaterat, tydligt och tillgängligt.

Uppdragets Målsättning

Genomlys och ta fram reviderade och i förekommande fall nya avgifter, bidrag, normer och uthyrnings principer för idrott- och fritidsverksamhet i Östersunds kommun för beslut i kultur och fritidsnämnden.

Det förväntade resultatet för översynen är att ge en god och samlad bild av utveckling av bidrag och avgifter, uppdatering av normer och uthyrnings principer för idrott- och fritidsverksamhet i Östersunds kommun.

Genomförande/Avgränsning

Dokument som är styrande för *Utredningen av bidrag och avgifter för idrotten* är den kommunövergripande *Översikts- och tillväxtplanen*. Kommunens *Strategi för folkhälsa* genomsyrar utredningen tillika Barnkonventionen och Kultur och fritidsnämndens Plan för idrott, motion och rekreation.

Översynen utgår i befintliga reglementen för Kultur och fritidsnämnden och kommer att omfatta kultur- och fritidsnämndens *Bidragsnormer och hyror för föreningar* som bedriver barn- och ungdomsverksamhet kopplat till idrott och fysiks aktivitet samt hyres- och

bidragsnivåer för kommunens- och föreningsdrivna idrottsanläggningar och aktivitetsytor. Kommunens elitidrottsavtal är exkluderade denna utredning.

Evenemangsperspektivet kommer att tas i beaktande i samverkan med Kommunledningsförvaltningen och område tillväxt utifrån evenemangsstrategin för Östersunds kommun.

Översynen avgränsas till de avgifter och hyror som berör idrottsverksamhet under tider som kan bokas av idrottsföreningar, privatpersoner, förbund, företag (arrangörer/event) och föreningar utanför kommunen som regleras och styrs under Kultur och fritidsförvaltningens ansvar. Skolan innefattas till viss del då de utöver idrottsytorna i närhet till skolorna nyttjar allmänna idrottsytor. Ofta via det så kallade fritidskortet, där skolorna betalar en avgift per elev för att kunna nyttja idrottsytorna dagtid.

De bidrag som omfattas är; drift- och underhållsbidrag till föreningsägda anläggningar, verksamhetsbidrag, riktat drift- och underhållsbidrag till föreningsägda anläggningar, riktat verksamhetsbidrag, investeringsbidrag och startbidrag. Vad gäller hyror har projektet avgränsats till kommunens idrottsanläggningar som hyrs ut av kultur- och fritidsnämnden. De anläggningar som ingår i översynen är; badanläggningar, isbanor, ishallar, utomhusrinkar, idrottshallar, sporthallar, gymnastikanläggningar, fotbollsplaner, fritidsanläggningar, skidstadion och skidbackarna.

Struktur/metod

Utifrån beslutad projektplan har Kultur- och fritidsnämnden utgjort ledningsgrupp för arbetet. Styrgruppen har bestått av förvaltningschefen på kultur- och fritidsförvaltningen, enhetschefen för enheten Kultur och fritid och tillsatta projektledare för utredningen. Arbetet har letts och sammanställts av projektledaren i samverkan med sakkunniga tjänstepersoner från Kultur och fritidsförvaltningen och övriga berörda enheter t.ex. teknisk förvaltning som driftar flertalet av kommunens anläggningar. Med utgångspunkt i gällande taxor och bestämmelser och tidigare utredning 2009 som bakgrund har intervjuer gjorts med samtliga berörda medarbetare på kultur och fritidsförvaltningen. Inklusiva två tidigare medarbetare med stor erfarenhet och kunskap inom ämnet.

Utöver inhämtning av relevant information, statistik, nu- och omvärldsanalys har workshops med ledningsgruppen genomförts. Detta i syfte att hitta och bekräfta kultur och fritidsnämndens viljeinriktning för framtidens bidrag och avgifter. Den 2 oktober bjöds representanter för samtliga kommunens idrottsföreningar in till idrottsforum, ett diskussions- och dialogmöte. Forumet är ett årligt återkommande dialogmöte som detta år gavs fokus på framtidens idrott, dess bidrag och avgifter i samverkan med Jämtlands/Härjedalens idrottsförbund. Under kvällen gavs stor vikt vid inhämtning av föreningarnas synpunkter kopplat till bidrag och avgifter.

Under utredningens gång beslutade kultur och fritidsnämnden om budgetförändringar vilket resulterade i ett förslag på ökade intäkter av 500.000 kr på föreningsdriven vuxenidrott. Denna justering har drivits som ett separat ärende men utredningen har värnat om att föreslagen höjning ska harmoniera med utredningens totala bild och förslag till förändring. Förslaget till nya avgifter för föreningsdriven vuxenidrott remitterades digitalt till kommunens samtliga föreningar och beslutades i Kultur och fritidsnämnden i februari 2020. Utredningen och förslag till förändringar presenteras för kultur- och fritidsnämnden under

december 2020 kommer remitteras kommunens idrottsförening och övriga intressenter i början under 2021.

Bakgrund

Bakgrund till översynens genomförande

Under 2018 togs en rapport inom kommunen fram, *Utveckling av idrottsanläggningar och aktivitetsytor (Dnr 559-2017)* som beslutades i Kultur och fritidsnämnden december 2018. En av slutsatserna i rapporten var att: "kommunens bidragssystem till idrotten bör utredas för att möta de behov som finns utifrån långsiktiga målbilder, utveckling av nya idrottsytor samt RF:s strategi 2025." En annan av slutsatserna var att "Ett normkritiskt, jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv ska genomsyra den framtida utvecklingen av anläggningar, ytor och verksamhet för fysisk aktivitet som helhet i kommunen. Evenemangsperspektivet bör tas i beaktande."

Genomgång och översyn av gällande inriktning bestämmelser och rådande principer gällande nämndens avgifter, bidrag, normer och uthyrnings principer för idrott- och fritidsverksamhet ska enligt tidigare beslut uppdateras vart fjärde år. Endast små justeringar har gjort sedan den senaste stora översynen 2009. Behovet av en uppdatering synliggjordes i samband med att kultur- och fritidsförvaltningens rapport om *Utveckling av idrottsanläggningar och aktivitetsytor i Östersunds kommun* som kultur- och fritidsnämnden beslutade om i december 2018.

Idrottspolitisk plan för idrott, motion och rekreation i Östersunds kommun

Kultur- och fritidsnämndens *Plan för idrott, motion och rekreation 2003–2013* är fortsatt nämndens styrdokument. Planen som är utdaterad men inte tagits ur bruk har som syfte att formulera mål och vision för den fortsatta utvecklingen av kommunens idrottspolitik. Kultur och fritidsförvaltningen fick 2019 ett nytt uppdrag av kommunfullmäktige att ta fram en Strategi för idrott och fysisk aktivitet.

I planen har ett antal utvecklingsområden utformats som är strategiska och där kvaliteten och verksamheten ska utvecklas, dessa är:

- Tillgång/tillgänglighet
- Jämställdhet
- Elitidrott/underhållning/turism
- Stöd till anläggningar/bidrag
- Bemötande/kompetens
- Inflytande/tillgänglighet

Kultur- och fritidsnämndens stöd till föreningar sker via kontantbidrag samt genom att föreningar har tillgång till anläggningar med subventionerade avgifter. Östersunds kommun har ej möjlighet att stödja enskilda privatpersoner. Målsättningen är att idrotten ska förnyas genom att nya former av idrott, motion och rekreation får stöd för att utveckla bra verksamhet. Demokrati, jämställdhet, social fostran och ideellt engagemang är viktiga

faktorer som främjas. De ideella arbetande ledarna ses som en stor tillgång för kommunen och samhället. Kommunen har en positiv inställning till föreningsdrift.

Inriktningen är att stödja verksamhet som:

- Utvecklar nya idrottsformer.
- Bidrar till att utveckla barns och ungdomars intresse för idrott, motion och rekreation.
- Ger flickor och pojkar, kvinnor och män samma förutsättningar.
- Ger möjlighet till inflytande.
- Ger alla människor möjlighet att utöva idrott, motion och rekreation.
- Bidrar till att väcka ett livslångt intresse för idrott, motion och rekreation för att främja en god hälsa hos alla människor.
- Verkar för god inomhus- och utomhusmiljö.

Östersunds kommun prioriterar barn- och ungdomsverksamhet genom att:

- Barn och ungdomar tilldelas attraktiva tider före vuxna.
- Hyror och avgifter för barn- och ungdomsverksamhet är lägre än för vuxenverksamhet.
- Bidrag i första hand ges till barn- och ungdomsverksamhet.

Bakgrund bidrag och avgifter

Grunden till gällande bidragsnormer och avgifter för nämndens ansvarområde fastställdes 1992. Syftet var att öka lokalnyttjandet, hitta former för en rättvisare fördelning av lokalstöd och driftbidrag, möjliggöra ett friare nyttjande av kommunens ekonomiska stöd och ökat ansvar för föreningarna samt skapa bättre förutsättningar för barn- och ungdomsverksamhet. I samband med införandet av de nya bidragsnormerna beslutades att bidraget skulle utgå från antal genomförda aktiviteter för barn och ungdomar i åldern 7–20 år. Det kommunala verksamhetsbidrag (Lokalt aktivitetsstöd LOK) utgår fortsatt till barn- och ungdomsverksamhet mellan 7–20 år i kommunen. RF utökade sitt åldersspann för stöd 2014 till att innefatta åldrarna 7–25 år. Det kommunala verksamhetsstödet för de äldre åldersgrupperna 9–12 år och 13–20 år ökades från 5,50** till 7 respektive 8 kr per deltagare medan bidraget behölls på nuvarande nivå för åldersgruppen 7–8 år. För Östersunds kommun är barn- och ungdomsverksamhet mellan 7–20 år prioriterad vilket även speglas genom differentierad hyressättning gentemot vuxenverksamhet**. I samband med tidigare utredning 1992 togs den så kallade nolltaxan bort och nya normer för föreningsägda anläggningar utarbetades också. Ersättningarna för drift- och underhållsbidraget räknades upp motsvarande ca 10 % vid utredningen 2009. Vissa justeringar genomfördes gällande fördelning av bidraget.

Sedan översynen 1992 har verksamhetsbidraget per deltagare höjts under 2009 och hyresnivåerna reviderats 1996, 1997 och 1999. Utifrån utredningen 2009 har justeringar i hyresnivåerna gjorts 2014, 2015 och 2016.

Definitioner och terminologi

- **Idrottsanläggning:** Ett anlagt eller anvisat område för någon form av tävlingsidrott, spontanidrott eller motionsverksamhet oavsett ägandeförhållanden. (RF)
- **Aktivitetsyta:** Miljöer för fysisk aktivitet. Anlagd för generella eller specifika ändamål.

Platser som inte är anlagda eller anvisade men där det ändå utövas idrott och annan fysisk aktivitet. Yta för spontanaktivitet och rörelse. I första hand icke föreningsorganiserad idrott eller verksamhet t.ex. näridrottsplats.

- **Evenemangsytor:** Arenor eller anläggningar som kan användas av extern part för evenemang eller förening för tävling, match eller andra idrott- och kulturarrangemang av med större publik och eller besökare
- **Tävlingsytor:** Ytor där elitidrott och eller tävlingsidrott enligt respektive idrotts regelbok kan bedrivas ändamålsenligt.
- **Träningsytor:** Ytor för träningsverksamhet av idrott för alla åldrar. Tävlingsverksamhet för lägre åldrar.
- **Friluftsanläggningar:** Anläggning/yta nära natur och kultur för välbefinnande och naturupplevelser utan krav på tävling.
- **Spontanidrottsplatser:** Anlagd yta för rörelse och fysisk aktivitet som används för ej organiserad föreningsverksamhet.
- **Näridrottsplatser:** Avgränsad, anlagd flerfunktionsyta för idrott, rörelse och fysisk aktivitet.

GRÖNA YTOR	VITA ISYTOR	IDROTTS-HALLAR	GRENSPEC. YTOR	GRÅ YTOR	BLÅ YTOR
Fotboll Amerikansk fotboll Ridsport Friidrott Golf Hästsport Orientering Mountainbike Downhill/MTB mfl.	Ishockey Konståkning Bandy Kärlhockey Skridsko Curling Konståkning Alpint Längd Skicross Freeskiing Skidskytte Skoter Snowboard Skidororientering mfl.	Innebandy Basket Futsal Handboll Volleyboll Badminton Danssport Bordtennis mfl.	Skytte Ridsport Tennis Paddelennis Gymnastik Bågskytte Tyngdlyftning Boule Squash Klättring Friidrott Fotboll Kampsport mfl.	Bilspert Motorcykel Skoter Skateboard Cykel Fallskärms-hoppning Flygsport Triathlon Klättring mfl.	Segling Simning Båtsport Sportdykning Triathlon Kano Windsurfing Kitesurfing Vattenskidor Wakeboard Vattenskoter mfl.

Omvärldsanalys bidrag och avgifter

Statens stöd till idrotten

Centrum för idrottsforskning (CIF) har under 2018 haft i uppdrag av regeringen att genomföra en fördjupad analys av det statliga och kommunala stödets betydelse och effektivitet för människors idrotts- och motionsvanor. CIF konstaterar och kan bekräfta bilden av att andelen barn och ungdomar som föreningsidrottare är starkast i socioekonomiskt starka grupper. Kan också konstateras att i jämförelse över tid så har ojämlikheten inte minskat och att ojämlikheten är större bland flickor än pojkar. Ett av benen i Idrottens egen värdegrund *Idrotten vill* är "allas rätt att vara med" vilket står i motsats till ojämlik idrott. Problemet är känt och belyses i Riksidrottsförbundets förändringsarbete *Strategi 2025*. Vidare konstaterar CIF att idrottsrörelsen delvis har två konkurrerande uppdrag. I regeringens uppdrag till RF:s har samhällsnyttan fokus och i den andra ska idrottsföreningarna på ett demokratiskt sätt spegla viljan hos föreningens medlemmar. Detta skapar grund för och indirekt ett brett spektrum bland föreningarna där vissa vill ägna stort fokus åt tävlingsidrott och andra föreningar som vill fokusera på det bredare uppdraget. Ur denna obalans blir framtidsfrågan för idrottsrörelsen om verksamheterna och resurserna flyttas för att möta regeringsuppdragets fokus på och jämlikhet och medborgarperspektiv eller om statens krav på idrottsrörelsen som en fri och självständig rörelse ska sänkas. Samhällets utveckling påverkar idrottsrörelsen. Utmaningen för idrottsrörelsen med minskat föreningsidrottande, att idrotten inte lyckas nå socioekonomiskt svaga grupper och konkurrensen från nya rörelse- och organisationsformer kommer ställa nya krav. Detta nuläge skapar delvis nya förutsättningar för idrottsrörelsen och dess framtida stöd och bidragsmodeller för att närma sig målen i idrottsrörelsens vision *Strategi 2025*.

Det statliga stödet via Riksidrottsförbundet (RF)

Riksidrottsförbundet erhåller årligen bidrag på cirka 1,8 miljarder kronor till bland annat idrottsföreningar (IF), distriktsidrottsförbundet (DF) samt specialidrottsförbundet (SF). Riksidrottsförbundet beskriver det själva som: "RF är idrottsrörelsens samlade organisation med uppgift att stödja, företräda och leda rörelsen i gemensamma frågor, såväl nationellt som internationellt. Hanteringen och fördelningen av statens stöd till idrotten har delegerats till RF, då Sverige saknar idrottsdepartement eller särskild idrottsmyndighet".

Det statliga stödet kommer de lokala idrottsföreningarna tillgodo oftast via olika bidrag men även direkt via Riksidrottsförbundet, special- och eller distriktsförbunden. Centrum för Idrottsforskning (CIF), kommuner med Riksidrottsgymnasium, Sveriges Olympiska Kommitté (SOK) och RF:s centrala verksamheter bärs också av det statliga stödet.

Samtliga medlemsförbund/specialidrottsförbundet (SF) i RF erhåller ett organisationsstöd för att upprätthålla sitt demokratiska uppdrag. De Specialidrottsförbunden som är medlemmar i Riksidrottsförbundet har möjlighet att erhålla stöd. SF kan söka medel för olika typer av verksamhetsstöd barn och ungdomsidrott, elitidrott, vuxenidrott, paraidrott. För 2020 och 2021 har organisations- verksamhets- och projektstöd fördelats till SF. Korpen och Svenska Parasportförbundet har även erhållit medel för specifika ändamål. Utifrån projektstödet så

har fokus för 2020–2021 varit Projektstöd verksamhetsinriktning, jämställdhet, etablering, internationellt utvecklingsarbete.

Idrottsföreningar kan i huvudsak söka direkt stöd för sin barn- och ungdomsverksamhet genom sitt distriktsförbund eller riktade satsningar från specialidrottsförbunden. RF har fokus på åldrarna 7–25 år och har en rad olika stöd på olika nivåer. *Projektstöd* till anläggningsutveckling söks via distriktsförbundet sitt RF-SISU distrikt. För Jämtland/Härjedalen utgår det totala stödet med 1,6 mkr / år till hela distriktet. Medel för anläggningsutveckling kan även sökas via *Idrottslyftet*. Detta stöd kan sökas via specialidrottsförbund eller distriktsidrottsförbund. *Projektstöd barn- och ungdomsidrott* och *anläggningsstöd* ingår från 2020 i *Idrottslyftet*. *Projektstöd inkludering* söks via sitt RF-SISU distrikt. Senare har även insatser för integrering oavsett ålder införts.

Verksamhetsstöd för barn- och ungdomsidrott (LOK-stöd) söks av de lokala föreningarna via RF:s föreningswebb, Idrottonline. *LOK-stöd* är ett aktivitetsstöd för föreningar som bedriver verksamhet för deltagare i åldern 7–25 år och eller verksamhet för idrottare med funktionsnedsättning oavsett ålder. Stödet söks för genomförda aktiviteter under det gångna året och redovisas två gånger per år och benämndes tidigare som sammankomster. Det statliga *LOK-stödet* utgick 2018 ifrån ett ledarstöd om 21 kr/aktivitet, extra ledarstöd 5 kr/ledare/aktivitet och ett deltagarstöd om 7 kr/deltagare/aktivitet. Detta redovisas av föreningen. Riksidrottsförbundet genomför eventuellt en fyllnadsutbetalning av återstående medel beroende på utfall låsta till LOK-stödet som fördelas då till samtliga föreningar som sökt LOK-stöd under året.

RF gjorde år 2011 *Utredning om framtida LOK-stöd*. Utredningen skulle förhålla sig till Idrotten Vill, barnrättsperspektivet och RF:s verksamhetsinriktning för 2012–2013. Hur skulle LOK-stödet motivera idrottsrörelsen att genomföra fler aktiviteter och öka medlemsantalet. RF konstaterade i utredningen att mycket lite i statistiken förändrats mellan 2004–2010. De största förändringarna av denna utredning blev att RF höjde ålderstaket för LOK-stödet från 20 till 25 år istället för en differentiering och att bidraget för sammankomster övergick i att bli ett ledarstöd att uppmuntra och öka fokuset på ledare inom föreningslivet.

RF är sedan 2017 inne i en process i att förändra sitt stödsystem och har sedan Riksidrottsmötet 2019 arbetat i dialog med SF och DF för att färdigställa nya regelverk för de bidrag som kommer att gälla för de kommande åren. Beslut om regelverken i sin helhet fattades av Riksidrottsstyrelsen (RS) hösten 2020 och kommer implementeras under 2021. Enligt RF och Jämtland/Härjedalens idrottsförbund är inriktningen för de nya stöden att utöver att fullfölja RF:s uppdrag från staten fortsatt värna idrotten och styra mot målen för idrottsrörelsens *Strategi 2025*. Att få fler att stanna kvar i idrotten, att idrottsrörelse ska bli bättre på att nå ut till flickor och kvinnor samt att idrotten når ut till socioekonomiskt svaga områden och målgrupper. Dessa målgrupper är underrepresenterade i idrottsrörelsen idag. Ambitionen är även att underlätta administrationen av stöden och göra de mer tillgängliga för föreningarna.

Det kommunala bidragen och verksamhetsstöden

De kommunala bidrags- och avgiftssystemen för idrott och fysisk aktivitet i Sverige är generellt uppbyggda och administrerade på liknande sätt och påminner till stor del om RF:s föreningsstöd. Det finns ofta ett eller flera olika anläggnings-, aktivitets- och verksamhetsstöd.

Enligt Ungdomsbarometern 2019 så beskriver urvalsgruppen, ungdomar 15–24 år, kul, roligt och gemenskap som topp tre ord för att beskriva träning i föreningsregi. Tävlingsinriktat finns med på listan men väldigt långt ner. Detta kan reflekteras kring då flertalet av våra anläggningar är utformade enligt idrottens specifika krav på tävling och kommer att påverka framtidens statliga och kommunala stödformer.

Idrottsrörelsen har historiskt haft stor betydelse och påverkan i det svenska samhället och till viss del präglat utvecklingen och besluten i kommunerna. I den ökande konkurrensen om dygnets timmar och ett minskat föreningsidrottande på riksplanet står idrottsrörelsen inför en rad utmaningar som också kommer att påverka kommunerna. Historiskt sett har kommunerna stått för en stor del av infrastrukturen runt idrottsrörelsen och skapat förutsättningar för bredd och elitidrott då kommunerna ofta äger och driver idrottsanläggningar och aktivitetsytor. Samhället utvecklas och tillika idrotten och dess anläggningar. Ökande krav på funktionalitet, hållbarhet, säkerhet och tillgänglighet gör också att kostnaderna för att driva idrottsanläggningar och aktivitetsytor ökar.

Utveckling av kommunala bidrag och stödformer

En kommun i Sverige som valt att omforma och modernisera sina kommunala stödformer är Gävle kommun. År 2011 antog Gävle ett nytt idrottspolitiskt program, Hållbar idrott. Gävle kommun ville ”stärka förutsättningarna för idrotten och vara tillgängligt för alla medborgare på likvärdiga villkor utifrån sina skilda behov och förutsättningar”.

Under 2014 gjordes en översyn av hela stöd- och taxesystemet då kommunen kunde konstatera att kommunens medel var ojämnt fördelade. Bl.a. så var flickorna var förfördelade då pojkar nyttjar kommunens anläggningar i högre grad än flickor där också flickornas deltagande i föreningsdriven idrott i kommunen minskat.

Utredningen resulterade i att fem stöd blev tre: *Medlemsstöd, Anläggningstöd och Verksamhetsstöd* i att Syftet med stödet är att: ”synliggöra eventuella ojämställdheter och särbehandlingar i det befintliga stödsystemet samt att ge förslag på förändringar och ett nytt stödsystem med fokus på social, ekonomisk- och miljömässig hållbarhet.

Målsättningen med Gävles nya stöd var att uppfylla målen i *Hållbar idrott Gävle*. Den stora förändringen blev i medlemsstödet som ersatte aktivitetsstödet. Medlemsstödet utgår i antalet aktiva medlemmar med betydligt mindre fokus på antalet aktiviteter för att stimulera föreningarna till att öka medlemsantalet. Föreningen får ett engångsbelopp baserat på antalet aktiva medlemmar (som fastställt i kriterierna för medlemsstödet) och ett mindre belopp utgår per aktivitet oberoende om det är 5 eller 25 utövare. Detta skapar mer jämlika förhållanden mellan individuella- och lagidrotter. Anläggningstödet kan sökas av alla föreningar som äger sin anläggning. Baseras på medlemsantal och faktiska kostnader för el, värme, vatten, avlopp, sophantering och bränsle. Ersättningen kan höjas med 25% om föreningen kan påvisa ett aktivt miljöarbete. Verksamhetsstödet är ett allmänt stöd som kan användas för exempelvis material, underhåll, jämställdhets- och integrationsarbete eller energibesparande åtgärder på anläggningen. Arrangemangsbidraget ligger som ett separat bidrag hos Gävle kommun.

I jämställdhetsfrågan kopplat till idrott är det framförallt Linköping som lyfts ut som ett gott exempel där kommunen har investerat mellanskillnaden Pojkar/flickor i LOK-stödet i flickidrott. Även testverksamhet med ledarledd spontanidrott, där pojkar normalt aktiverar sig mer än flickor, har under lovveckor genomförts med gott resultat. Även Uppsala lyfts fram där kommunen genomför koncernövergripande genomlysningar med målsättning att resurserna ska fördelas på ett jämlikt sätt. Ett annat jämställdhetsarbete som bedrivs är att fördela tider i kommunens anläggningar på ett jämlikt sätt. Även jämställdhetsutbildningar för föreningslivet och analyser av föreningsstödet genomförs.

Enligt RF:s kommunundersökning (2019) har nästan hälften av kommunerna ökat sitt kontanta föreningsbidrag till idrottsföreningar med minst 5 procent, samtidigt som en av fyra har minskat sitt stöd med mer än 15 procent. Drygt en tredjedel av kommunerna har ökat sitt lokala aktivitetsstöd med 5 procent eller mer. Samtidigt har en av fem minskat med 5 procent eller mer.

Barnkonventionen

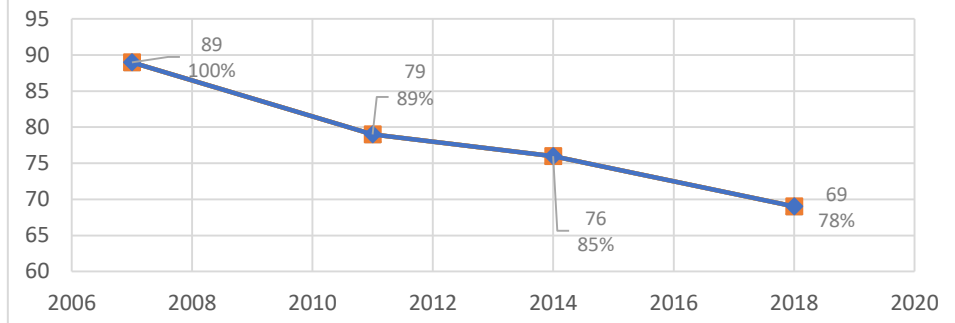
Konventionen om barns rättigheter, *Barnkonventionen* blev svensk lag 1 jan 2020. Artikel 31 handlar om barns rätt till lek och vila och är central i barns och ungas idrottande. Vuxna ska uppmuntra och tillhandahålla meningsfull fritidsverksamhet. Verksamheten ska vara anpassad barnen där alla får var med, leka och utvecklas. Idrott utgör ofta en meningsfull fritid men inte för alla och långt ifrån alltid. Idrottsrörelsen bör för att bidra till en bättre och mer meningsfull fritid ta stöd i Barnkonventionen för att kunna möta och vägleda barn och ungdomar inom idrottsrörelsen.

I vilken utsträckning och hur barnkonventionen som lag kommer att påverka kommunerna och idrottsrörelsen är enligt bl.a. Åsa Ekman, Barnkonventionsexpert dröja innan vi har svaren då Barnkonventionen behöver prövas rättsligt.

Nulägesanalys övergripande

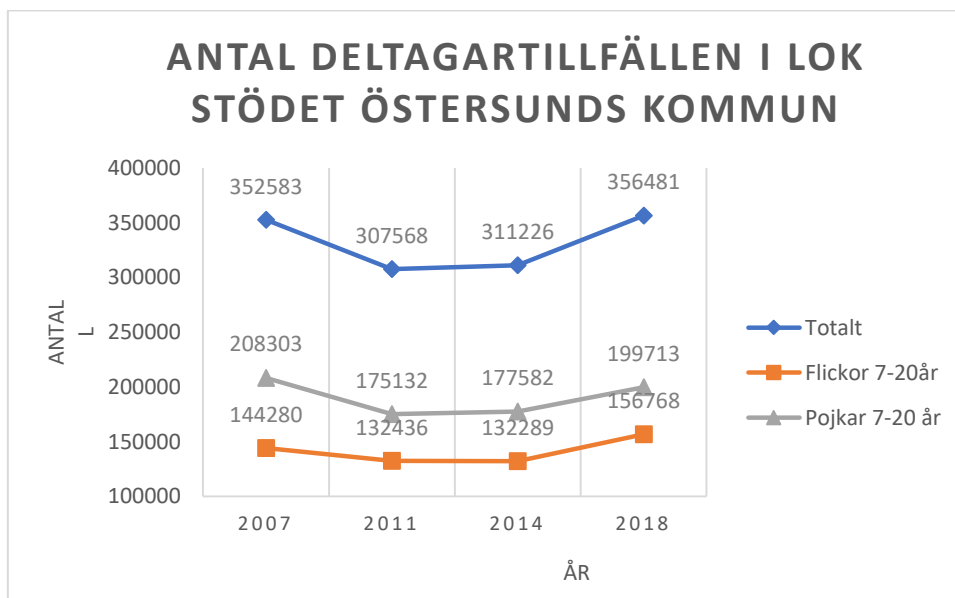
Under 2007 fanns totalt 186 registrerade föreningar i Östersunds kommun. Av dessa var 89 verksamma och erhöll verksamhetsbidrag för sin barn- och ungdomsverksamhet. Motsvarande siffra för 2018 var 134 registrerade föreningar och 69 som sökt och beviljats verksamhetsbidrag vilket är en minskning med 22%. Vi ser framförallt en förändring i att snöskoterföreningar försvunnit vilket beror på att bidraget av skoterled tagits bort. Föreningar verksamma inom kulturområdet har minskat samt bygdegårdsföreningar och frikyrkliga föreningar. Av idrottsföreningar kan vi konstatera att det skett förändringar genom att idrotter tillkommit och en del försvunnit, vi kan konstatera att mindre föreningar på mindre orter inom kommunen har minskat i antal under perioden.

ANTAL IDROTTSFÖRENINGAR I ÖSTERSUNDS KOMMUN SOM REDOVISAT KOMMUNALT VERKSAMHETS BIDRAG

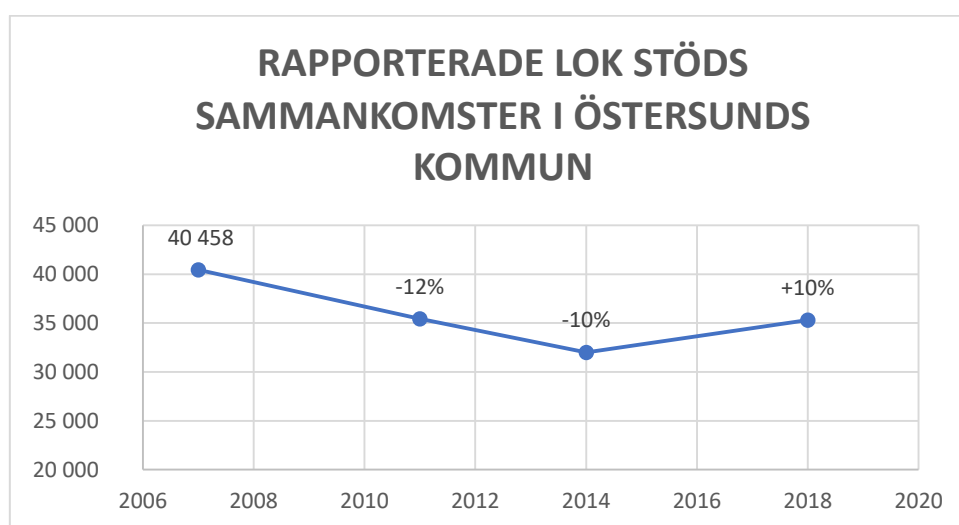
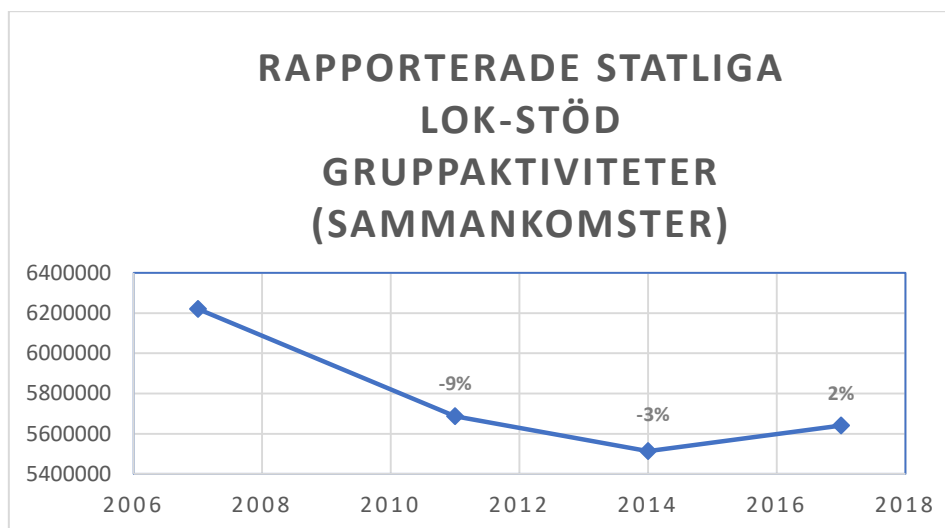

Om kommunen ställer antal föreningar i relation till det kommunala verksamhetsstödet (LOK) rapporterade sammankomster och deltagartillfällen så kan kommunen konstatera att den föreningsorganiserade barn och ungdomsidrott minskat mellan 2007–2014, att medlemmarna samlats i färre föreningar samt att föreningsidrottandet från 2014 ökar både i omfattning och aktivitet. (Se diagram Antal deltagartillfällen i LOK-stödet Östersunds kommun och Rapporterade LOK-stöds sammankomster i Östersunds kommun)

ANTAL DELTAGARTILLFÄLLEN I LOK STÖDET ÖSTERSUNDS KOMMUN

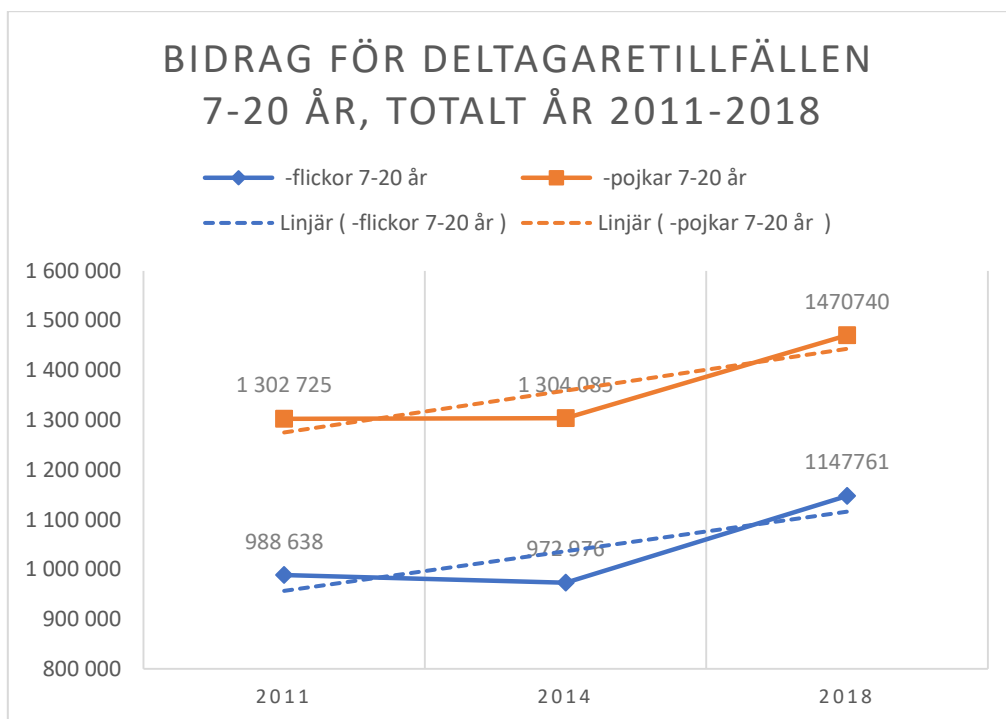

Enligt Riksidrottsförbundets (RF) siffror i diagrammet *Rapporterade Statliga LOK-stöd sammankomster* ser trendlinjen ut på ett liknande sätt men med en stor och distinkt skillnad utifrån bakomliggande information. År 2014 höjde RF åldern för LOK-stödet till 25 år mot tidigare 20 år och sammankomster ändrades till gruppaktiviteter. Den höjda åldern innebär att antalet gruppaktiviteter ökade med 1,3% tillskillnad från en snittminskning med ca 1,5 % / år från 2002 till 2014.

I Östersunds kommun är trenden den motsatta där kommunen konstaterar att deltagartillfällena och föreningsidrottandet ökar. Det kan även konstateras att antalet sammankomster och den procentuella ökningen har stark korrelation med befolkningsutvecklingen för perioden 2014–2018 för åldrarna 7–20 år. På riksplenet är trenden minskat föreningsidrottande.

En större andel pojkar än flickor deltar i föreningsdriven idrottsverksamhet på riksplenet och även i Östersund vilket resulterar i att pojkarna erhåller mer ca 320 000 kr mer än flickorna.

Nulägesanalys bidrag

Utifrån kultur- och fritidsförvaltningens allmänna bestämmelser finns det åtta olika bidrag att söka för idrottsföreningar. De bidrag som omfattas är; drift- och underhållsbidrag till föreningsägda anläggningar, verksamhetsbidrag, riktat drift- och underhållsbidrag till föreningsägda anläggningar, riktat verksamhetsbidrag, investeringsbidrag och startbidrag.

Startbidrag, beviljas förening som antagit stadgar, utsett styrelse och som har minst tio aktiva medlemmar i åldern 7-20 år. Startbidraget uppgår till 2000 kronor och främjar föreningsbildande verksamhet och möjliggör för nya föreningar att starta verksamhet.

Verksamhetsbidrag, det s.k. LOK-stödet som utgår till föreningar som bedriver barn- och ungdomsverksamhet. Bidraget är uppdelat i två delar, en aktivitetsdel per sammankomst och per deltagare samt ett grundbidrag om 4000 kronor.

Riktat verksamhetsbidrag, utgår till föreningar efter särskilt beslut i kultur- och fritidsnämnden. (Utgår idag bidrag om 40.000 kr till Korpen Storsjön till att stödja deras verksamhet för rörelse och folkhälsa)

Drift och underhållsbidrag, beviljas föreningar som äger och driver egna anläggningar samt har barn och ungdomsverksamhet. Söks årligen via kommunens e-tjänster

Riktat Drift och underhållsbidrag, utgår till föreningar efter särskilt beslut i kultur- och fritidsnämnden. (Utgår idag bidrag om totalt 221.000 kr till 6 föreningar som äger anläggningar som nyttjas till barn och ungdomsverksamhet) (Häggenås sporthall, JMK, Östersunds fritidskartor, Svartsjöarnas skidspår, Munkflohögens skidlift, Nybygårdens skidspår)

Investerings och utrustningsbidrag, kan sökas av föreningar för investeringar i anläggning eller i utrustning. Bidraget skall inte avse löpande underhållsåtgärder.

Arrangemangsbidrag, beviljas arrangemang som anordnas inom Östersunds kommun. Grundbidrag 3000 kronor (ungdom) 2000 kronor (vuxna) Bidrag per deltagare 10 kronor. Totalt max 8000 kronor (ungdom) och 7000 kronor (vuxna)

Bidrag till större arrangemang, utgår enligt Östersunds kommuns policy för stöd till idrottsarrangemang.

Övergripande förutsättningar

Uthyrningsprinciper idrottsanläggningar, anger kommunens målsättning av att hyra ut anläggningar/lokaler, samt kommunens gällande principer för hyra av anläggning/lokal.

Allmänna bestämmelser, avser de regler som gäller vid hyra av kommunens anläggningar/lokaler och som hyresgästen genom ansvarig ledare ansvarar för att efterfölja.

Tävlingsverksamhet/arrangemang, anger prioriteringsordning mellan tävlingsverksamhet och arrangemang mot annan träningstid, samt att beslut om uthyrning på sådan tid fattas av Föreningservice i samråd med berörda.

Schemaläggning, anger prioriteringsordning inom respektive idrottsområde och anläggning/lokal

Viljeyttring för framtidens bidrag i Östersunds kommun

Ur den partiöverskridande workshops som genomfördes med Kultur och fritidsnämnden tillika ledningsgrupp för utredningen en kortare workshop och frågeställningen: Vad ska bidragen till idrottsrörelsen bidra till? (Viljeyttring) blev det politiska resultatet relativt entydigt från alla grupper. Stort fokus landade i att bidragen skulle bidra till ökad fysisk aktivitet sett ur ett folkhälsoperspektiv och att bidragen och avgifterna ska bidra till idrott och rörelse för alla med stort fokus på jämlik- och jämställdhet. Att öka tillgängligheten till

idrottsanläggningar och aktivitetsytor och bidra till ökad mångfald var också gemensamma önskemål.

Sett till den workshop som genomfördes i samband med Idrottsforum den 2 oktober så var det större spridning i svarsspektra. Målgruppen för idrottsforum var kommunens idrottsföreningar. Många synpunkter var kopplade till att göra bidrag och avgiftsadministrationen enklare och mer lättadministrerad som gärna följer RF:s regelverk. Längre avtal för föreningar som driver sina egna anläggningar. Andra återkommande synpunkter från flera grupper vara att likställa det kommunala verksamhetsstödet med det nationella LOK-stödet. Ökad tillgänglighet till idrottsanläggningar och aktivitetsytor var en gemensam nämnare. Flertalet av de 10 grupper som samtalande såg stor vikt av att samverka inom och mellan olika idrotter med även samarbeten och utökad samverkan mellan idrottsförbundet och kommunen. Idrottsförbundet och kommunen ur ett utbildande och informationsspridande perspektiv utifrån sina olika kompetenser. Så även skolan, fritids och företag för att bredda kunskapen och tillgängliggöra idrotterna. Flera grupper var även inne på kopplingarna till RF:s Strategi 2025 och deras fem utvecklingsresor. Kopplingar gjordes även till Barnkonventionen som lag och vad det skulle innebära för idrottsrörelsen.

Kommunens stöd till idrotten

Östersunds kommun stödjer föreningarna genom ett årligt kontantstöd om ca 9 miljoner kronor och indirekt stöd i form av drift och underhåll av idrottsanläggningar och aktivitetsytor om 102 miljoner kronor per år. I det indirekta stödet om ca 102 miljoner ryms drift och underhåll av idrottsanläggningar och aktivitetsytor. Ungefär 40 % av det indirekta stödet utgör kapitalkostnader kopplat till investeringar för anläggningar och material.

I en nationell jämförelse från Riksidrottsförbundets kommunundersökning 2019 ligger Östersunds kommun över medel gällande det totala föreningsbidraget. Kommunens stöd till idrotten är en förutsättning för att idrottens resurser och verksamhet ska kunna stärkas och utvecklas. Östersund är en välmående kommun där föreningsidrotten fortfarande har en stark ställning. Detta speglas även i att Östersund hamnar på plats 63 av Sveriges 290

kommuner när Centrum för idrottsforskning har tittat på aktivitetsnivån för idrottsföreningar i Sveriges kommuner per capita. Tendensen att föreningsidrotten är starkare i rika kommuner.

Nulägesanalys avgifter

Kultur och fritidsförvaltningen ansvarar över de flesta idrottsarenor och aktivitetsytor i kommunen. De anläggningar och aktivitetsytor som inte är föreningsägda driftar som regel teknisk förvaltning enligt den s.k. beställare utförarmodellen. Under vardagar dagtid 08:00-17:00 äger skolorna tiderna för gymnastikhallarna i anslutning till skolorna. Skolorna kan via det s.k. *Fritidskortet* eller enligt beslutad taxa hyra övriga idrottsanläggningar och aktivitetsytor i kommunen till sina verksamheter. Fritidskortet innebär att skolan betalar en avgift per elev för att kunna nyttja idrottsanläggningarna. Kultur och fritidsförvaltningen ansvarar generellt för uthyrningen av kommunens idrottsanläggningar på vardagar mellan 17:00-22:00 (vissa anläggningar fram till kl 23:00) och mellan 08:00-22:00 på helger och helgdagar (Lördagar stänger de flesta anläggningar mellan kl. 18-20). Föreningservice är den enhet som tar emot och administrerar bokningar av alla bokningsbara anläggningar och ytor. Vi ser att trycket på de stora evenemangsarenorna är högt. Det stämmer även för de större fotbolls- och inomhusytorna. Den generella bilden är att det är hårdast tryck under måndag till torsdag mellan 17–20. Lördag är den populäraste matchdagen. Söndag är inte riktigt lika populär men nyttjas både för match/tävling och träningar. Variationer och avvikelser förekommer. Förslag om att förlänga öppettiden till 23:00 för vissa ytor med högt bokningstryck har diskuterats i kultur och fritidsnämnden.

Utifrån de analyser, intervjuer och workshops som genomförts inom projektet framkommer en rad olika reflektioner och iakttagande kopplat till avgifter och hyror. Prisbilder och administrationen för att hyra kommunala anläggningar ser i jämförelse ganska likvärdig ut mellan olika kommuner. Gällande hyror ligger Östersund generellt sett medel, under medel i relation till andra kommuner i dagsläget även om det förekommer variationer inom och mellan kommunerna. Denna jämförelse kan till viss del härledas till att Östersunds kommun inte har genomfört någon översyn de senaste tio åren.

Utifrån rapporten *Utveckling av idrottsanläggningar och aktivitetsytor i Östersunds kommun* klassades ytor utifrån evenemangsytor, tävlingsytor, träningsytor och aktivitetsytor (spontan, näridrottsplats, parkmiljö, betongpark etc.) och friluftsområden. En viss yta kan även verka i flera syften men klassas utifrån sitt skick, attraktivitet vad det finns kapacitet för på respektive anläggning. Remissunderlaget tar utgångspunkt i den sorteringen och taxorna är delvis grundade på vilken typ av yta det är och vilken attraktivitet och kapacitet den har. Exempel på evenemangsytor/tävlingsytor är Skidstadion, Östersund arena, Jämtkraft arena, Sporthallen, Storsjöbadet och Skidbackarna. Inom flera av anläggningarna finns olika ytor som klassats och jämförts både inom anläggningen men också mellan de olika anläggningarna. Detta med målsättning att uppnå en mer jämlik hyresbild på ett övergripande plan. Hög jämlikhet i relation till drift och underhållskostnader för respektive anläggning kommer inte uppnås i hyresbilden då de olika idrotterna har olika kultur, medborgarförankring och förutsättningar utifrån idrotternas olika krav men ett brett utbud av idrottsanläggningar och aktivitetsytor och är viktiga för kommunen i syfte att skapa en meningsfull och aktiv fritid samt idrottslig mångfald.

En av målsättningarna för utredningen är att förenkla hanteringen och vara tydligt för de som bokar anläggningarna. Både internt och externt samt att det ska råda mer jämlika förhållanden inom och mellan de olika idrottsanläggningarna och aktivitetsytorna. I dagsläget finns det avgifter som har ifrågasatts t.ex. att som privatperson går det att hyra hela Brunflobadet (25m bassäng + barnpool) för 250 kr/h. Föreningar kan hyra hela Skidstadion för 500kr/dygn för barn- och ungdomstävling. Dess aktiviteter kan i vissa fall begränsa användningen för de som köpt spårkort och nyttjar längdspåren runt Skidstadion. Ett annat exempel är att fotbollsytor inom kommunen med jämförbara förutsättningar kostar olika mycket att hyra. Vissa konstgräsytor t.ex. Åkreäng klassas som tävlingsytor under våren men övergår i att bli träningsytor då gräsplanerna är i drift men med bibehållen taxa som tävlingsyta.

Lokalsubventioner

Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för: utveckling av kommunens idrotts- och fritidsverksamhet samt badanläggningar. Nämnden ska utveckla kultur-, idrotts-, fritids- och turistverksamhet. Nämnden äger och ansvarar för ytor och anläggningar avsedda för fysisk aktivitet och hyr ut dessa subventionerat till föreningsverksamhet, förbund, privatpersoner m.m. Subventioneringen påverkas av kommundeltillhörighet, ålder och träning/tävling.

Att räkna ut exakta subventioneringen per anläggning och bokningstimme skulle innebära ett mycket omfattande arbete. För vissa ytor är det idag omöjligt att beräkna den exakt utifrån att el och uppvärmningskostnader inte kan särredovisas av enskilda ytor. Kapitalkostnader av investeringar och renoveringar inte delas upp per yta för fastigheter med flera aktivitetsytor likt Sporthallen och Östersund arena.

Vi bör ej prissätta ytor utifrån en fast subventioneringsrabatt då exempelvis likvärdiga idrottshallar har olika kapitalkostnader utifrån lån eller inhyrningspris. Det skulle starkt missgynna invånare och föreningar verksamma i specifika områden. Även driftskostnader av olika sorters anläggningar skiljer sig stort genom så som uppvärmning av konstgräsplaner, kyla av isytor utom och inomhus. Även arenornas byggnadsår skulle ge stora skillnader av hyra samt om anläggningen renoverats under senare år. Detta skulle medföra att idrotter vid kostnadskrävande ytor/anläggningar eller nyare anläggningar skulle få tuffa förutsättningar, som på sikt skulle innebära att vi får äldre arenor och ytor som inte lockar till ökad aktivitet eller rekrytering till idrottsföreningar verksamma inom kommunen. Nämndens ambition är att subventionerade hyror skall fortsatt verka för tillgänglighet som möjliggör aktiviteter och idrottslig mångfald som stärker föreningsidrotten och ökad aktivitet. Förvaltningen anser att likvärdiga ytor bör hålla en så enhetlig hyresbild som möjligt oavsett förvaltningens kostnader av hyra och drift. Förvaltningen ser en logik och rättvisa av att större eller dyrare anläggningar och kostnadskrävande ytor har en högre hyressättning.

Förslag på nya bidrag och avgifter

Kultur- och fritidsförvaltningen lämnar som förslag att arbeta med tre olika taxor av kommunens anläggningar/lokaler mot föreningar inom kommunen. Principen går ut i att hitta en grundtaxa av yta gällande för barn- och ungdomar för träning och tävling. Taxa två gäller för vuxna träning och taxa tre avser vuxna tävling. Utöver detta skall finnas en fjärde taxa som avser utomstående föreningar, förbund och företag som vill bedriva aktiviteter i form av friskvård. För kommersiella arrangemang så som konserter, föreställningar och mässor etc. så beräknas priset med syfte att prissättningen skall vara kostnadsbärande och

konkurrensneutral mot andra intressenter. Under de tre taxorna skall vi också addera in privatpersoner och lokala förbund. Privatpersoner som hyr ytor för privat träning på ej bokade tider skall uppmuntras och främjar fysisk aktivitet och folkhälsa. Lokala distriktsförbund har behov av idrottsytor inom kommunen och föreslås behandlas inom de tre taxorna utifrån att de representerar en del av kommunen samt stimulerar idrottsaktiva kommuninvånare i sitt idrottande.

Förslag till nya avgifter se bilaga 1.

Förslag till förändring avgifter

Föreslagen prissättning för nya avgifter och taxor bygger generellt på och utgår från taxan för "barn och ungdom". Avgiften för "barn och ungdom" är relativt låg för att stimulera till och skapa mer idrott för fler. En tydlig och lättförståelig prisbild är strävansvärt och därför har säsongspriser till stor del tagits bort till förmån för en prissättning för anläggningens öppettider. Endast uppvärmda konstgräsytor föreslås ett differentierat pris med en förhöjd taxa under de generellt uppvärmda perioderna. Förslaget utgår från att ytor som kräver lägre driftsinsatser så som idrottshallar, gräsplaner, bad har ett lägre utgångspris än ytor som kräver bemanning, stora reinvesteringar, högre driftinsatser så som skidor och slalom, is- och gymnastikhall, konstgräsplaner, bandyplan och friidrott. Skidstadion, Skidbackarna, gräsplaner och flera biytor är exempel på ytor som legat lågt i relation till jämförbara ytor där är prishöjningarna störst men jämförbar med varandra och likande ytor.

Konsekvensbedömning

Föreslagen prishöjning ligger inom rimliga ramar i relation till jämförbara kommunen såsom t.ex. Sundsvall och Gävle. Att en prisjustering görs på samtliga taxor efter tio år är naturligt. Utifrån det utökade intäktskrav som gäller från 2020 avseende vuxnas träning och tävling så är det naturligt att helheten och övriga taxor genomlyses och justeras. Exempel, en stor idrottshall och fullstora gräsplaner avseende ungdomstaxor föreslås kosta 110 kr/timme. En konstgräsplan, träning på skidstadion och friidrottsarenan föreslås 150 kr/timme. Slalomträning, bandyplan, ishall och gymnastikhallen i Östersund arena föreslås 200 kr/timme.

Verksamhetsstöd utgår med 30 kronor per sammankomst, beroende på barn- eller ungdomarnas ålder, idag utgår 5,5 kr/per deltagare i åldern 7-8 år, 7 kr/deltagare i ålder 9-12 år och 8 kr/deltager i ålder 13-20 år.

Tabell av bidrag utifrån 15/20/25 deltagare för de olika åldersspannen av kommunala LOK stödet inklusive bidrag om 30 kronor per sammankomst. RF's LOK bidrag om 7 kr/per deltagare i ålder 7-25 år, inklusive 21 kronor för en ledare.

	kommun	RF	totalt	kommun	RF	totalt	kommun	RF	totalt
Ålder	15 deltagare			20 deltagare			25 deltagare		
7 tom 8 år	112 kr	126 kr	238 kr	140 kr	161 kr	301 kr	167 kr	196 kr	363 kr
9 tom 12 år	135 kr	126 kr	261 kr	170 kr	161 kr	331 kr	205 kr	196 kr	401 kr
13 tom 20 år	150 kr	126 kr	276 kr	190 kr	161 kr	351 kr	230 kr	196 kr	426 kr

Utifrån förslaget nya taxor och med beaktning av det stöd som utgår idag från kommunen till föreningar av barn- och ungdomsidrott, samt tillkommande stöd från

Riksidrottsförbundet. Så gör kultur och fritidsförvaltningen bedömningen att prisjusteringarna inte bör innebära eller resultera i mindre föreningsorganiserad idrott av barn eller vuxna.

Allmänna slutsatser

Vi ser idag ett ökat krav redan från tidig ålder av attraktivare och modernare ytor och anläggningar. Kommunens grusplaner för fotboll är borta, för konstgräsplanerna efterfrågas belysning för längre användning under höst, värme för tidigare användning. Isrinkar utomhus saknar föreningsbokningar. Standardhöjningen av anläggningar genom investering och drift måste få generera ökad hyra med normal indexjustering årsvis.

Ytterligare en utveckling som sker är anställda tränare inom föreningslivet som bedriver träningsverksamhet redan från yngre ålder. Detta skapar en bättre idrottslig utbildning för utövarna men innebär samtidigt en ökad verksamhetskostnad som beläggs på utövarna/medlemmarna. Även regionala serier/matcher med långväga resor och behov av övernattning är vanligt förekommande inom vissa idrotter. Detta kommer och har fått till följd att vissa idrotter kommer och har blivit en ekonomisk eller klassfråga redan i ung ålder. Vi ser idag stora skillnader i verksamhetsavgifter mellan idrotter på från några hundra kronor till flera tusen kronor per år. Utöver verksamhetsavgifter tillkommer kostnader för utrustning och kläder m.m. som även där skiljer sig markant i behov mellan olika idrotter.

Den stora utmaningen förvaltningen ser framgent är sannolikheten att vara aktiv i föreningslivet ökar i takt med inkomst- och utbildningsnivå. Socioekonomiskt utsatta områden med lägre inkomster har per definition högre ohälsotal, och högre andel inaktiva medborgare. Bredd och mångfald av idrottsutövande kommer att bli än mer begränsade för fler och kommer på sikt öka inaktiviteten ytterligare i antal men även från yngre ålder. Närhet, tillgänglighet och användbarhet har konstaterats vara tre viktiga faktorer för att främja fysisk aktivitet.

Bilagor

Förslag nya taxor.

Avgifter KR/TIMME

	Barn & unga Träning/Tävling		Vuxna träning (privat, avser endast idrottshallar)		Vuxna tävling / lokala förbund		Övriga / förening & förbund utom kommunen / företag
	Barn och ungdom - Träning/t ävling	FÖRSLAG: Barn och ungdom - Träning/t ävling	Aktuell taxa	FÖRSLAG: Vuxna träning / privat	Aktuell taxa	FÖRSLAG: Vuxna tävling / lokala förbund	FÖRSLAG: övriga föreningar/ förbund / företag
Sporthallen, A-hall	150	200		400		750	1500
Sporthallen, A-hall delad	100	150		300			1000
Matsal		200		200		200	Kommersiellt pris
Klubbrum		100	50	100	50	100	200
Teorisal		100		100		100	200
Kiosk 1 & 2		100		100		100	200
Rum/loge 1-2-3		100		100		100	200
Lilla Matsalen / Cafeteria		100		100		100	200
Mobila läktare							
Mobila korgar							
Idrottshall stor							
Brunflo idrottshall	110	110		220		330	1000
Lugnviks idrottshall	110	110		220		330	1000
Storsjöskolans idrottshall	110	110		220		330	1000
Torvalla idrottshall	110	110		220		330	1000
Valla idrottshall	110	110		220		330	1000
Fyrvalla idrottshall	110	110		220		330	1000
Idrottshall mellan							
Körfältskolan	55	70		140		210	700
Lits idrottshall	55	70		140		210	700
Palmcrantzskolan	55	70		140		210	700
Parkskolan	55	70		140		210	700
Sporthallen, B-hall	55	70		140		210	700
Sporthallen, D-hall	55	70		140		210	700

Alkohollagen gäller

Vid cup/turnering 400 kr/dygn

Ängsmogården	55	70	140	210	700
Östbergsskolan	55	70	140	210	700
Idrottshall liten:					
Fagervallsskolan	30	50	100	150	300
Fjällängsskolan	30	50	100	150	300
Fåker skola	30	50	100	150	300
Lillsjöskolan	30	50	100	150	300
Orrvikens skola	30	50	100	150	300
Sporthallen, C-hall	30	50	100	150	300
Sporthallen, E-hall	30	50	100	150	300
Sporthallen, F-hall	30	50	100	150	300
Storvikensskolan	30	50	100	150	300
Marieby	30	50	100	150	300

Totalt idrottshall

Badanläggningar

Avgifter (kr/tim)

Brunflobadet /2banor el 1/2barnbassängen	55	70	70	140	200	210	700
Litsbadet	55	70	70	140	200	210	700
Östbergsbadet	55	70	70	140	200	210	700

Storsjöbadet

Hyra av bana	45	50	55	100	300	300	Kommersiellt pris
Undervisningsbassäng	90	100			600	2 500	Kommersiellt pris
Hyra av bassäng 25m						7 500	Kommersiellt pris

Total bad

Gräsplaner/idrottsplatser	Barn och ungdom - Träning/t ävling	Barn och ungdom - Träning/t ävling	Vuxna träning	Vuxna tävling	FÖRSLAG: övriga föreningar/ förbund / företag
Hofvallen, A-plan	110	110	220	500	1000
Lits IP	55	110	220	500	700
Lövsta IP	55	110	220	500	700

Odensala sportfält 11/9-manna	55	110		220		500	700	
Åkreäng IP	55	110		220		500	700	
Lugnvik	45	70		140		210	600	
Råplan, Torvalla	45	70		140		210	600	
Odensala sportfält 7/5-manna		70						
Konstgräs: Åkreäng IP, Odensala och Hofvallen B								
Åkreäng	250	150		400		600	1000	700
Hofvallen B		150		400		600	1000	
Sportfältet		150		400		600	1000	
Jämtkraft Arena, A-plan:								
Vecka 8-18 / 41-46		400	600	700	900	1000	2000	900
Vecka 19-40	530	300		600		900	1500	900
Jämtkraft Arena, B-plan								
Vecka 8-18 / 41-46	350	250		500		700	1500	700
Vecka 19-40	110	150		400		600	1000	700
Hofvallen, friidrott	110	150	220	400		600	1000	
Jämtkraft Arena								
Lounge		200		200		200	500	
loger		100		100		100		
Total idrottsplats								
Isrinkar								
Åkreäng IP (intäkter i Åkreäng IP)	45	50		100		150	600	
Östersund Arena								
A-hallen	200	200		400		750	1500	
B-hallen	150	200	300	400	500	500	1500	
Gymnastikhall		200						
-hel hall	150	200		400		750	1500	
-delad hall	100	150		200			1000	
Off ice	30	70		140		210	700	

Teorisal		100		100		100	300
Bandyplan							
	150	200		400		750	1500
Bandysekretariat/cafe		100		100		100	

Total isytor / gymnastikhall

		Barn och ungdom - Träning/t ävlng	Vuxna träning	Vuxna tävling	FÖRSLAG: övriga föreningar/ förbund / företag	
Skidbackar						
Avgifter (kr/tim)						
Gustavsbergsbacken/	110	200	400	750	1500	1000
Ladängen	110	200	400	750	1500	1000
Litsbacken	110	200	400	750	1500	1000
Skidstadion HYRA / timme						
Skidspår	75	150	300	750	1500	
Skidspår / skjutbana	110	200	400	750	1500	
Rullskidbana	50	150	300	750	1500	
Nya Sekretariat vån 1		100	100	100	300	
Nya Sekretariat vån 2		100	100	100	300	
Skidstadion TÄVLING						
Skidspår/rullskidbana	500/dygn	200				
Skidspår & skjutbana	750/dygn	300				

Handläggare
Göran Matzén

Tjänsteskrivelse - Världscupen i skidskytte 2021

Sammanfattning av ärendet

Svenska Skidskytteförbundet och dess arrangementsbolag Biathlon Events i Sverige AB arrangerar världscupen i skidskytte 24 november till 5 december 2021. Från kommunens sida är det angeläget med internationella arrangemang av världsklass i Östersund. Det visar att Östersund som arrangörssort kan arrangera bra tävlingar med hög kvalitet inom vinteridrotter. Kultur- och fritidsförvaltningen för dialog med arrangören kring arrangemanget och arrangementsavtal. Arrangören utgår från att Östersunds kommun lämnar fortsatt ekonomiskt bidrag för genomförandet samt tillhandahåller Östersunds skidstadion hyresfritt till arrangören för genomförandet av tävlingarna.

Förvaltningens förslag till beslut

1. Svenska Skidskytteförbundet och dess arrangementsbolag Biathlon Events i Sverige AB får arrangementsbidrag med 150,000 kronor till genomförande av arrangemanget.
2. Svenska Skidskytteförbundet och dess arrangementsbolag Biathlon Events i Sverige AB får arrangörsbidrag om max 600,000 kronor för uppbyggnad av arrangementsarenan på skidstadion och säkerhetsinsatser med mera i samband med genomförandet av arrangemanget.
3. Arrangören får nyttja Östersunds skidstadion hyresfritt till arrangemanget.
4. Nämnden avsätter 400,000 kronor för att täcka ökade driftkostnader på skidstadion i samband med genomförande av arrangemanget och betalas ut efter arrangemangets genomförande.

Handläggare
Göran Matzén

5. Uppdrag lämnas till nämndens ordförande, i samråd med nämndens vice ordförande, och kultur- och fritidsförvaltningens förvaltningschef att teckna arrangemangsavtal med arrangören.
6. Utbetalning av beslutade bidrag sker i enlighet med upprättat arrangemangsavtal.
7. Pengarna tas från kultur- och fritidsnämndens anslag för evenemang, ansvar 43200, verksamhet 30020.
8. Redovisning av arrangemanget ska vara kultur- och fritidsförvaltningen tillhanda senast den 1 april 2022.

Underlag för beslut

- Kultur- och fritidsförvaltningens tjänsteskrivelse 2021-09-03
- Ansökan om bidrag – Världscupen i Skidskytte 2021
- Evenemangsbudget - Världscupen i Skidskytte 2021

Beslutet skickas till

- Svenska skidskytteförbundet, info@skidskytte.se
- Kommunstyrelsen
- Teknisk förvaltning/Arenabyn
- Teknisk förvaltning/Fastighet
- Teknisk förvaltning/Gata, Park och Fritid
- Samhällsbyggnad/Trafik och Entreprenad
- Samhällsbyggnad/Miljö och Hälsa
- Kommunledningsförvaltningen/Område Kommunikation
- Kommunledningsförvaltningen/Näringslivskontoret
- Maj Eriksson, tf förvaltningschef kultur- och fritidsförvaltningen

Handläggare
Göran Matzén

Bakgrund

Svenska Skidskytteförbundet och dess arrangementsbolag Biathlon Events i Sverige AB arrangerar världscupen i skidskytte i Östersund den 24 november till 5 december 2021. Kultur- och fritidsförvaltningen för dialog med arrangören kring arrangementsbehov och arrangementsavtal.

Förvaltningen föreslår att arrangementsbidrag ska beviljas till Svenska Skidskytteförbundet och dess arrangementsbolag Biathlon Events i Sverige AB med 150,000 kronor, vilket är det högsta bidrag som kan lämnas till ett arrangemang enligt Östersunds kommuns policy för stöd till idrottsarrangemang. Förvaltningen föreslår vidare arrangörsbidrag om max 600,000 kronor för att möjliggöra genomförandet av världscupen i skidskytte 2021.

Covid -19 ställer fortsatt krav på arrangörer vilket kräver ökade personella och ekonomiska insatser vid arrangemang. Publika restriktioner gäller fortsatt vid arrangemang och innebär en osäkerhetsfaktor för arrangören inför tävlingarna.

Driftskostnaderna för skidskyttestadion bedöms uppgå likt tidigare år nivåer av världscup till iordningsställande och underhåll av arenan för att möta arrangörens och internationella förbundets krav. Driftskostnaderna består i förberedelser och iordningställande av anläggningen, spår och skjutvall samt arbete under pågående tävlingar med ökad bemanning. Utifrån en ökad grundersättning av drift så justeras den extra driftskostnaden för arrangemanget ned till 400,000 kronor.

Kommunens kostnader fördelas enligt följande:

- Driftkostnader av evenemangsområdet 400,000 kr.
- Arrangementsbidrag 150,000 kr.
- Arrangörsbidrag max 600,000 kr
- Total summa 1,150,000 kr.

Underskrifter

Maj Eriksson
Tf Förvaltningschef

Joakim Halvarsson
Enhetschef

ÖSTERSUNDS
KOMMUN

Handläggare
Göran Matzén

Sida
Kultur- och fritidsförvaltningens tjänsteskrivelse 4(4)

Datum
2021-09-03

Diarienummer
KFN 00090-2021

Evenemangsstöd

✓ 1. Typ av evenemang

Typ av evenemang
Idrottsevenemang

Evenemangets omfattning
Nationellt eller internationellt evenemang

✓ 2. Allmänna uppgifter

Typ av evenemang
Världscupen i Skidskytte 2021

Evenemang bakrund
Svenska Skidskytteförbundet och dess arrangemangsbolag Biathlon Events i Sverige AB, nedan benämnd arrangören, arrangerar två tävlingshelger om sammanlagt 10 deltävlingar i världscupen i skidskytte 26/11-5/12 2021.

Evenemangets syfte
Evenemangets syfte är att starta upp den internationella världscupsäsongen i skidskytte. Evenemanget lever upp till, och har gått/ska fortsätta gå i bräschan avseende, ovan nämnda kriterier i form av kännedom, turistekonomi och hållbarhet.

Evenemangets mål
Evenemangets mål är att bjuda skidskyttevärlden på en fantastisk världscuppremiär med Östersund som avsändare som en attraktiv plats som kablas ut till idrottsvärlden. Evenemanget ska också vara en självklar publik folkfest till glädje för lokalsamhället såväl som tillresande.

Startdatum för evenemanget
2021-11-24

Slutdatum för evenemanget
2021-12-05

Önskemål om lokal/arena för evenemanget
Sveriges Nationalarena för Skidskytte med omkringliggande byggnader och fastigheter

Förväntat antal vid evenemanget
Antal deltagare
300

Antal besökare (publik)
20000

✓ 3. Kännedom

Kännedom
Evenemanget bör:

- vara med i VisitÖstersunds evenemangskalender, sociala medier och gärna omnämnas i lokal media för att göra det känt för medborgarna

Vilken omfattning av mediabevakning förväntar ni er?

Nationell
Internationell
Regional/lokal

I vilka mediekkanaler kommer ert evenemang att synas?

Sociala medier
Tidningar
TV / Radio

Hur kan evenemanget profilera Östersund?

Evenemanget, världscuppremiären i Östersund, är sedan decennier en del av profileringen av Östersund och en av de mest centrala delarna av Östersunds lyckade profil som vintersportstad och inflyttning av unga elitidrottare till Mittuniversitetet, satsning på tidig snö till gagn för allt ifrån mängder av barn- ungdomar och elitåkare samtidigt som tusentals motionärer i spåren av dessa strategiska satsningar erhåller fantastiska förutsättningar för skidåkning och friluftsliv.

Vilka egna marknadsföringsaktiviteter kommer ni att göra?

Att profilera världscuppremiären i Skidskytte görs på flera olika nivåer. Dels profileras evenemanget i vintersportvärlden via Internationella Skidskytteförbundet på en internationell nivå där världscupen är organisationens premiumprodukt. På lokal- och nationell nivå är önskemålet absolut att göra Östersunds och nationalarenan till en fantastisk folkfest och reseanledning där annonsering, strategisk marknadsföring i form av partnerskap och event i samband med andra arrangemang kommer att genomföras för att dra detta intresse. Dessa nämnda marknadsföringsåtgärder kommer att påverkas av huruvida Covid-19 pandemin släpper greppet om oss eller inte, kort sagt hur präglad höstens världscuppremiär kommer att vara av pandemin eller om publik och besökare kommer att välkomnas utan restriktioner.

Hur kan ni exponera Östersunds kommun och/eller Östersundshjärtat i samband med evenemanget?

Östersund kommer att nämnas i nationell och internationell media under hela säsongen är en direkt följd av att man refererar till resultat och upplevelser som uppstått i Östersund. Östersundshjärtat och texten "Östersund" har kunnat exponeras i TV-bild på fasta byggnader på Nationalarenan.

✓ 4. Positiva effekter

Turistekonomiska effekter

Evenemanget bör:

- ge ökat antal kommersiella gästnätter
- ge ökad handel och restaurangbesök
- bidra till att få nationella och internationella besökare och deltagare till Östersunds kommun.

Beräknat antal kommersiella gästnätter som evenemanget ger upphov till

Antal
6000

Vilka positiva effekter kan eventuellt evenemanget ge Östersunds kommun i form av ökad handel och restaurangbesök?

Genomsnittligen har evenemanget årligen genererat 35 mnkr i turistekonomisk effekt. I och med att vi nu får stå värd för en förlängd världscuppremiär, faktiskt med fler deltävlingar än någonsin, kommer effekterna och antalet gästnätter att vara över genomsnittet av de historiska värdena kopplade till skidskyttevärldscupen.

I vilken typ av boende kommer deltagarna att bo

Deltagarna kommer att bo på hotell och vandrarhem i Östersund. Besökare bor också i privata boenden då hotellkapaciteten brukar ta slut i staden. Boendet för aktiva, ledare och tillrest media har historiskt sett omsatt ca 6 mnkr/år.

Vilka är evenemangets besökare?

Internationella besökare
Nationella besökare
Regionala besökare
Lokala besökare

Ålder på besökare

Ålder
50

Andel internationella eller nationella besökare (i procent)

Andel
59

Andel internationella eller nationella deltagare (i procent)

Andel
95

Har arrangören en plan för hur evenemanget ska utvecklas?

Arrangören, och dess ägare Svenska Skidskytteförbundet, har en plan som bland annat syftar till att kring 2031 generera ett nytt VM i Östersund. Bifogar förbundets strategiska plan mot 2026 kopplat till evenemang där världscupen är flaggskeppet och mest centrala verktyget för att stärka de internationella evenemangen.

Bifoga plan för hur evenemanget ska utvecklas

 Strategi 2026 evenemang 1.pdf (427 KB)

 Strategi 2026 evenemang 2.pdf (337 KB)

Samtliga filer ovan finns bifogade i detta dokument, se bifogade filer.

 5. Hållbarhet

Kommer alla delar av evenemanget att innebära en kostnad för besökarna? Kommer det att finnas rabatter för vissa målgrupper?

Detaljerna i detta är inte helt fastställda men inträde på tävlingarna kommer att vara utifrån biljetter, historiskt sett har priserna varit mycket låga eller t o m gratis för personer upp till 16 år samt kraftigt reducerade för pensionärer. Vissa aktiviteten, barnområde, sponsor- och aktivitetsby hålls utanför området med biljettkrav.

Vilken målgrupp riktar sig evenemanget till? Går det att bredda målgruppen till att vara ännu mer inkluderande?

Målgruppen, avseende besökare, är väldigt bred och målbilden är att skapa en riktig publikfest där då självklart alla är välkomna och önskade. Lokalbefolkning ska samsas med nationella och internationella gäster och smältas samman i en stor gemenskap där skidskyttet är anledningen att träffas men där möjligheten att träffa folk, umgås och uppleva feststämning ska göra det attraktivt även för icke-idrottsintresserade. Afterski-band och aktiviteter för barn. Självklart kan målgruppen breddas än mer, vilket är helt i linje med att vi önskar skapa den genuina folkfesten vilket kommer borga för många fler evenemang i framtiden.

Beskriv den fysiska tillgängligheten vid platsen där evenemanget ska vara

till exempel om det finns toaletter, parkering, ingång och plats för rullstolar, finns hörselslingor, översatt text etc

Rullstolsplatser, hörslingor mm är sedan många år en naturlig del i skidskyttevärldscupen - Vid flera tillfällen det sista decenniet har evenemanget prisats för sin tillgänglighet.

Andra fysiska tillgänglighetsaspekter

till exempel brandfarligt material, allergena ämnen etc.

..Evenemanget bedrivs till absolut största delen utomhus vilket gör att vi inte har någon negativ erfarenhet av denna frågeställning.

Östersunds kommun är en sydsamisk förvaltningskommun. Kommer ni att översätta information om evenemanget till sydsamiska och/eller andra språk?

Det har vi inte tagit ställning till, mycket av informationen är tillgänglig på engelska vid sidan av svenska.

Kommer ni att ansöka om tillstånd att servera alkohol under evenemanget?

Ja

Är utbudet av alkoholfria alternativ likvärdigt utbudet av alkoholhaltiga drycker?

Ja

I vilken lokal/på vilket område är alkohol tänkt att serveras?

Alkohol kommer att serveras via externa krögare i separata tält, vi som arrangör kommer inte att ansöka om möjlighet att servera alkohol det sker i samarbete med professionella aktörer.

Kan ni tänka er att på sikt göra evenemanget alkoholfritt?

Ja

Kommer ni arbeta för att evenemangets utomhusområden ska vara rökfria?

Ja

Kommer ni att söka tillstånd för att kunna sälja tobak på området?

Nej

Hur tänker ni arbeta för att säkerställa att evenemanget blir narkotikafritt?

Generellt sett kan vi säga att evenemanget inte är förknippat med varken alkohol, tobak eller narkotika. Själva idrottsevenemanget genomförs naturligtvis helt utan alkohol medan den servering som förekommer sker på etablerade eller tillfälliga restauranger. Narkotika har historiskt sett inte varit ett problem på dessa evenemang, vi förlitar oss på professionella restauratörer med utbildade ordningsvakter i restaurangmiljön om vi skulle se, uppleva eller befara risk för narkotikaanvändning, enb risk som bedöms låg.

Hur tänker ni arbeta för att säkerställa att evenemanget blir dopningsfritt?

Att evenemanget ska göras dopingfritt ligger i vår idrotts själ. Vi samarbetar fullt ut med nationella och internationella antidopningsorganisationer. Svenska landslagets egna representanter genomgår strikt vistelserapportering och skriver under individuella avtal med påföljder om brott mot dopningsreglementet uppstår.

Hur kommer ni att arbeta för att säkerställa besökarens säkerhet och upplevda trygghet under evenemanget?

Ja, genom en egen säkerhetsorganisation samt i dialog med berörda myndigheter.

Hur jobbar ni med jämställdhet mot de olika målgrupperna och i planeringsfasen och genomförandet av evenemanget?

Utifrån besökssiffror från VM i skidskytte 2019 var könsfördelningen 50/50 bland besökare till evenemanget. Såväl manliga som kvinnliga förebilder lyfts fram i marknadsföringen och aktiviteterna kopplade till tävlingarna är valda för att loka breda målgrupper.

Hur jämställt är det i arrangörsguppen?

Inom organisationskommittén för världscupen har könsfördelningen varierat men de senaste 5-6 åren mellan 40/60 - 60/40 relationen mellan kvinnor och män. I den totala funktionärsgruppen är idag 879 funktionärer registrerade varav 385 kvinnor.

Bifoga miljöplan för stora evenemang

Hållbarhetsplan Världscup mars 2021 (1).pdf (248 KB)

Revisionsrapport Skidskytte mars 2021.pdf (701 KB)

Samtliga filer ovan finns bifogade i detta dokument, se bifogade filer.

Övrig beskrivning kring hållbarhetsarbetet

Hållbarhetsarbetet inom världscup- och VM-organisationen har varit högt prioriterat och prisat i olika sammanhang. Hållbarhetsarbetet har dock gått från att vara en konkurrensfördel till att vara en direkt hygienfaktor, och i takt med omvärldsutvecklingen behöver också vi som arrangör ta nästa steg i vårt arbete för att behålla tätpositionen bland evenemang och hållbarhet.

Sedan ca 1 år tillbaka har såväl vår ägare Svenska Skidskytteförbundet samt världscupen en uttalad hållbarhetspartner och flera andra partners som verkligen vill lyfta hållbarhetsfrågor.

Höstens Hållbarhetsplan är ännu inte slutformerad, varför vi bifogar vårens hållbarhetsplan tillsammans med den revisionsrapport som SB cert tillsände oss efter evenemanget.

6. Övriga uppgifter om evenemanget

Vilka är ni som arrangerar evenemanget och vilken koppling har ni till Östersunds kommun?

Biathlon evenst i Sverige AB ägs till 100% av Svenska Skidskytteförbundet och funktionärerna består av lokala idrottsföreningar samt en stor del frivilliga volontärer som arbetar för glädjen, stoltheten och nyttan av att finnas med i ett så här positivt sammanhang.

Kommer evenemanget att vara återkommande?

Ja

Hur ofta kommer det att arrangeras?

Årligen, den efterkommande -årsperioden, 2022/2023 - 2025/2026, har 3 världscuptävlingar tilldelats Östersund. Ambitionen är att söka fler evenemang, vilka tilldelas av IBUs styrelse.

Vilka är era samarbetspartners?

Evenemanget är ett samarbete mellan många olika parter varav Östersunds kommun är en av de absolut mest centrala.

I arrangörsledet - Biathlon Östersund, Tullus SG, Ås IF, Frösö IF och Fältjägarernas IF.

Lokala partnerskap bland annat via www.worldchampionshipsregion.com och www.worldcupostersund.se/sponsorer/

I leverantörsleden märks framförallt lokala företag i form av transporter, boende, restauranger och serviceföretag kopplade till byggjobb och installation av tillfälliga installationer.

Kommer evenemanget att använda lokala funktionärer?

Ja

Ange antal lokala funktionärer

Antal

700

Beskriv er erfarenhet av att arrangera evenemang, ge exempel och beskriv resultat

Mångårig erfarenhet av internationella evenemang.

Ange den summa ni söker

Summa

750000

Bifoga evenemangsbudget

World Cup Östersund 2021.pdf (485 KB)

Samtliga filer ovan finns bifogade i detta dokument, se bifogade filer.

7. Arrangör

Arrangör

Uppge uppgifter till arrangören - föreningen eller liknande.

Evenemangets namn

BMW IBU World Cup Biathlon

Arrangörens namn

Biathlon Events i Sverige AB

E-postadress

martin.ohlsson@skidskytte.se

Gatuadress

ÖSK-vägen 7

Postnummer

83141

Postadress

Östersund

Utbetalning eller fakturering?

Fakturering

Fakturaadress

Östersunds kommun

Box 705

831 28 ÖSTERSUND

Märk fakturan med "Evenemang/Arrangemang"

World Cup Östersund 2021

INTÄKTER

	TSEK	
IBU-Infront-Internationella partners	7622	
Nationella partners	1000	
Regionala och lokala intäkter	1000	
Service till TV	250	
Tillfälliga byggnationer ÖSD kommun	600	I denna ansökan
Representationsinsatser ÖSD kommun	50	I denna ansökan
Informationsinsatser ÖSD kommun	65	I denna ansökan
Bidrag internationella evenemang ÖSD kommun	150	I denna ansökan

10737

KOSTNADER

	TSEK
Personalkostnader/arvoden	1519
Övergripande	1261
Arenabyggnationer	1748
Fordon	145
Tävling	414
Tävlingssekretariat	578
Mat & Dryck	1171
Marknad	2156
Funktionärer/Föreningar	823
Säkerhet & Bevakning	323
Transporter	262

10400

337

Handläggare
Göran Matzén

Bidrag - Nordiska ungdomsspelen NUS 2021 med anledning av Corona/Covid-19

Sammanfattning av ärendet

Nordiska ungdomsspelen inkom 2021-06-08 med ansökan om 153,000 kronor för täckande av organisationens kostnader för år 2021 där tävlingarna tvingades ställa in med anledning av covid-19.

Förvaltningens förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämnden avslår Nordiska ungdomsspelen ansökan om bidrag.

Motivering till beslutet: Kultur- och fritidsnämndens samlade bedömning är att det inte föreligger en akut risk för organisationens fortsatta existens.

Underlag för beslut

- Kultur- och fritidsförvaltningens tjänsteskrivelse 2021-08-20
- Ansökan om bidrag, Nordiska ungdomsspelen 2021-06-08
- Resultatprognos, Nordiska ungdomsspelen 2021-06-08

Beslutet skickas till

- Nordiska ungdomsspelen, info@nordiskaungdomsspelen.se

Bakgrund

Med anledning av covid-19 tvingades Nordiska Ungdomsspelen (nedan benämnda NUS) ställa in tävlingarna 2021, men organisationen ser nu att ett genomförande 2022 känns troligt och jobbar för det.

ÖSTERSUNDS
KOMMUN

Datum
2021-08-20

Diarienummer
KFN 00104-2021

Handläggare
Göran Matzén

NUS är en ideell organisation som utgör den samordnande kraften för spelen med i dagsläget 11 idrottsföreningar som var och en arrangerar sin idrott. Respektive förening tar in startavgifter och behåller dessa som sin egen intäkt vilket är en drivkraft för de arrangerande föreningarna. Organisationen NUS intäktskällor är sponsorbidrag och kommunalt stöd och från ett antal sponsorer samt Östersunds kommun (Näringslivskontoret) betalades fakturor och beviljades ekonomiska äskanden för 2021 års tävlingar. De medlen är dock uttryckligen avsedda för genomförandet av 2022 års arrangemang.

NUS anger att de haft kostnader under året av exempelvis annonsering före beslut om att ställa in, ekonomiska tjänster, lokalhyra med mera. NUS ansöker om 153,000 kronor för att täcka 2021 års kostnader. Förvaltningen har varit i kontakt med NUS och diskuterat den uppkomna situationen och gällande organisationens ekonomiska nuläge. Den samlade bedömningen av NUS ekonomi är att det inte föreligger en akut risk för organisationens fortsatta existens

Underskrifter

Maj Eriksson
Tf. förvaltningschef

Joakim Halvarsson
Enhetschef

Framställan om ekonomisk support för Nordiska Ungdomsspelen.

Nordiska Ungdomsspelen (NUS) etablerades med syfte att bygga dels en "idrottsfest för unga idrottare" samt att etablera en reseanledning av betydelse för näringslivet, enligt inspiration från Storsjöcupen (som hade 400 deltagare år 1975), och som idag är Östersunds främsta reseanledning, om än något skakat p g a pandemin. Men både Storsjöcupen och Nordiska Ungdomsspelen är byggda på sanningen att ungdomsidrott är en reseanledning. Nordiska Ungdomsspelen etablerades med start 2017 och har därefter genomförts, med stigande deltagarantal, samtliga år fram till och med 2020 men likt många andra evenemang pausade vi 2021.

På grund av coronapandemin tvingades vi ställa in NUS 2021 men ser nu att ett genomförande 2022 känns troligt och därför jobbar vi för det.

Nordiska Ungdomsspelen är en ideell organisation som utgör den samordnande kraften för ett sammanhållet NUS med i dagsläget 11 idrottsföreningar som var och en arrangerar sin idrott, tar in startavgifter och behåller dessa som sin egen intäkt, vilket är en drivkraft för arrangerande föreningar.

NUS enda intäktskällor är sponsorbidrag och kommunalt stöd under en introduktionsperiod. Inför NUS 2021 bedömde vi initialt ett troligt genomförande och fakturerade ett antal sponsorer samt ansökte om kommunalt bidrag för spelens genomförande. Från ett antal sponsorer samt från Östersunds kommun betalades fakturor/beviljades våra ekonomiska äskanden. De medlen är dock uttryckligen avsedda för ett genomfört arrangemang. Ursprungligen planerat till februari 2021 men som enligt nuvarande plan sker i februari 2022.

Vi har dock under året haft kostnader vilka framgår av bilaga. Exempelvis annonsering (innan vi bestämde oss för att ställa in), ekonomiska tjänster, lokalhyra med mera.

Vi ansöker därför om 153 000 kr för att täcka våra kostnader för år 2021.

För Nordiska Ungdomsspelen ideell förening

Katarina Nyberg-Finn
Ordförande

Kjell Lundberg
Projektledare

Tommy Holmgren
Ekonomiansvarig

RESULTATPROGNOS FÖR NUS per 210630

	per 30 april	Justeringar	per 30 juni	Kommentarer
Intäkter				
sponsorintäkter	384 670	-384 670	0	Alla sponsorintäkter flyttas till 2021-2022
erhållna bidrag	100 000	-100 000	0	Från Ösd kommun, flyttas också
Summa	484 670	-484 670	0	
Kostnader				
inköp av varor och tjänster	17 086	0	17 086	
nummerlappar	702	0	702	
lokalhyra	27 150	0	27 150	
förbrukningsinventarier	1 216	0	1 216	
övriga resekostnader	365	0	365	
annonsering	21 580	12 500	34 080	Kommande annons om NUS
övriga kostnader för PR	1 770	0	1 770	
representation, ej avdragsgill	7 430	0	7 430	
övriga försäljningskostnader	10 000	0	10 000	
kontorsmaterial	73	0	73	
datakommunikation	2 799	0	2 799	
redovisningstjänster	28 243	20 000	48 243	Kostnader för bokslut mm, Deloitte
bankkostnader	1 753	0	1 753	
övriga externa kostnader	186	0	186	
dröjsmålsräntor	30	0	30	
Summa	120 383	32 500	152 883	
RESULTAT	364 287		-152 883	

Handläggare
Göran Matzén

Lokstöd - Fördelning av utbetalning våren 2021

Sammanfattning av ärendet

Östersunds kommun betalar vid två tillfällen per år ut lokalt aktivitetsstöd (LOK-stöd) till föreningar utifrån aktiviteter föregående termin. Stödet baseras utifrån antal tillfällen samt antal deltagare och ålder, utbetalningarna sker normalt i april och i september. Med anledning av Covid-19 har många föreningar fått stora ekonomiska utmaningar. Minskade aktiviteter till följd av restriktioner och nedstängningar som krävt omställning och inställd verksamhet. Kultur- och fritidsförvaltningen föreslår som en åtgärd att stötta föreningslivet genom att för våren 2021 basera utbetalningen av LOK-stödet utifrån 2019 års underlag likt senaste tre utbetalningarna.

Förvaltningens förslag till beslut

1. LOK-stöd för våren 2021 betalas ut med samma belopp till föreningarna som för våren 2019.
2. Föreningar som tillkommit och som inte var berättigade LOK-stöd 2019 erhåller LOK-stöd utifrån 2021 års aktiviteter.
3. Föreningar som genomfört mer verksamhet vårterminen 2021 än 2019 erhåller LOK-stöd baserat på 2021 års aktiviteter.
4. Föreningar som erhållit LOK-stöd 2019 men inte har sökt för 2021 och som avvecklat föreningsverksamhet skall inte erhålla LOK-stöd utifrån 2019 års nivå.
5. Kostnaden tas ur verksamhetsbidrag 30001 ansvar 43200.

Underlag för beslut

- Kultur- och fritidsförvaltningens förslag till beslut 2021-08-24

Handläggare
Göran Matzén

Beslutet skickas till

- Kultur- och fritidsförvaltningen föreningsservice.
- Kultur- och fritidsförvaltningen Ann-Charlotte Mähler.

Bakgrund

Flera lokala föreningar och organisationer har fått stora utmaningar att bedriva sin verksamhet som normalt med anledning av Covid-19. Restriktioner och allmänna råd har inneburit nedstängda hallar, begränsningar av antal deltagare, rekommendationer om utomhusaktiviteter m.m. Med anledning av regler och restriktioner har föreningar pausat, anpassat och flyttat ut verksamhet. Detta har fått till följd minskade intäkter av träningsavgifter och från inställda tävlingar och arrangemang. Samtidigt som kostnader tillkommit utifrån omställning och anpassning av verksamhet samt inköp av hygienartiklar till handtvätt, desinfektion och städ. Covid-19 har inneburit omfattande negativ påverkan av de flesta föreningars verksamheter och ekonomi.

Kultur- och fritidsnämnden har under pandemin genomfört olika lättnader till föreningar genom ex. erbjudit fria hyror i nämndens anläggningar för barn och unga, anstånd av avgifter och hyror till nämnden, baserade LOK-stöd på år före pandemins påverkan.

Kultur- och fritidsförvaltningen föreslår att LOK-stöd som ska betalas ut för våren 2021 skall baseras på de aktiviteter som genomfördes våren 2019. LOK-stödet för vårterminen 2021 uppgick totalt till 1,935,329 kronor och LOK-stödet för våren 2019 till 2,209,169 kronor. Med anledning av att våren 2021 fortsatt inneburit minskad eller ingen verksamhet hos flera föreningar med anledning av Covid-19's restriktioner och nedstängningar. Kultur- och fritidsförvaltningens syfte med förslaget är att inte påverka de mest utsatta föreningarnas ekonomi än mer med anledning av vårens gällande restriktioner.

För vårterminen 2021 har totalt 66 föreningar sökt LOK-stöd. Det har tillkommit 7 nya föreningar som är berättigade LOK-stöd. Dessa erhåller stöd utifrån genomförda aktiviteter under vårterminen 2021. Totalt har 24 föreningar genomfört mer verksamhet vårterminen 2021 än motsvarande termin 2019. För de föreningarna baseras LOK-stödet utifrån 2021 aktiviteter.

2019 år LOK-stör för termin uppgick till 2,209,169 kronor fördelat på 77 föreningar. De 7 tillkomna föreningarnas LOK-stöd uppgår till 44,419

ÖSTERSUNDS
KOMMUN

Datum
2021-08-24

Diarienummer
KFN 00131-2021

Handläggare
Göran Matzén

kronor. De 24 föreningar som ökat sin verksamhet uppgår ökningen mot 2019 års LOK-stöd till 126,462 kronor. Således blir det föreslagna beloppet för LOK-stöd för 2021 vårtermin 2,380,050 kronor. Kultur- och fritidsförvaltningen har för avsikt att göra en översyn av föreningar som har avvecklad verksamhet i syfte att LOK-stöd inte betalas ut till föreningar där ingen verksamhet kommer ske i närtid.

Underskrifter

Maj Eriksson
Tf Förvaltningschef

Joakim Halvarsson
Enhetschef

Handläggare
Jessicka Rosén

Förslag till beslut - Ansökan om reklam på ismaskin i Brunflo ishall

Sammanfattning av ärendet

Kultur- och fritidsnämnden investerade år 2020 i en ny ismaskin till Brunflo ishall/Klanghallen. Föreningen Brunflo Ishockeyklubb har inkommit med en ansökan om tillåtelse att sälja reklam på ismaskinen.

Förvaltningens förslag till beslut

1. Föreningen Brunflo ishockeyklubb beviljas rätt att sälja reklamplatser på kommunens ismaskin i Brunflo ishall/Klanghallen.
2. Reklam på kommunens ismaskin ska följa vad som framgår av kultur- och fritidsnämndens reklampolicy och driftavtal.
3. Tillståndet gäller till och med den 31 december 2022 med möjlighet till omprövning senast tre månader innan tillståndet löper ut. Om omprövning inte sker förlängs rätten till reklamplats på ismaskinen med ett år i sänder och motsvarande tid för omprövning följande år.
4. Skulle förhållandena ändras på väsentligt sätt kan kultur- och fritidsnämnden när som helst ompröva beslutet.

Underlag för beslut

Ansökan om reklam på ismaskin i Brunflo ishall, Brunflo ishockeyklubb, 2021-06-11

Kultur- och fritidsförvaltningens förslag till beslut, 2021-06-11

Beslutet skickas till

- Morgan Lindqvist, Marknadschef, Brunflo ishockeyklubb, lena@hastebast.se
- Ulf Norlén, Enhetschef, Tekniskförvaltning/GataFritid

Bakgrund

Brunflo Ishall (Klanghallen) ägs av föreningen Brunflo ishall (FBI). Enligt avtal mellan kommunen och FBI tillhandahåller kommunen drift av ishallen genom vaktmästare och ismaskin. Under 2020 investerade kultur- och fritidsnämnden i en ny ismaskin i Klanghallen.

Föreningen Brunflo ishockeyklubb (BIK) bedriver barn- och ungdomsverksamhet i Klanghallen. BIK har sålt reklamplatser på den tidigare ismaskinen i Klanghallen och ansöker nu om att även få göra detta på den nya ismaskinen. Enligt föreningens ansökan är reklamplatserna en

viktig inkomstkälla för att bland annat köpa in tröjor till föreningens medlemmar.

Bestämmelser om reklam på idrotts- och fritidsanläggningar

Reklampolicy

Kultur- och fritidsnämndens policy för reklam på idrotts- och fritidsanläggningar är att

1. Det är endast nämndens anläggningar som omfattas av policyn.
2. Nämnden ger tillstånd att sätta upp reklamplats på nämndens anläggningar efter ansökan från föreningar.
3. Efter att nämnden givit tillstånd får förening hyra ut reklamplats och behålla intäkterna.
4. Det ska synas att det är en kommunal anläggning, kommunens logo ska finnas.
5. Nämnden står ej för kostnader för montering och skötsel av reklamplatser.
6. Nämnden utövar tillsyn och kan ålägga förening att ta bort reklamplats om den ej sköts på ett adekvat sätt.
7. Nämnden ställer krav på placering och utförande utifrån estetiska aspekter.
8. I anläggningar som brukas av flera föreningar ska samråd ske i brukarrådet om hur platserna ska fördelas.

Driftavtal

Reklamplatser regleras även i det avtal som kultur- och fritidsnämnden och tekniska nämnden tecknat avseende drift, skötsel, underhåll m.m. av idrotts- och fritidsanläggningar i Brunflo år 2003. Enligt punkt 5.5

Försäljningsrätter, reklamplatser och spel i avtalet ska försäljningsrätter i första hand upplåtas till föreningar eller sammanslutning av föreningar med bred ungdomsverksamhet verksamma i området.

Reklamplatser får enligt avtalet inte användas för reklam för tobak och alkoholhaltiga drycker. Könnsdiskriminerande reklam får inte heller förekomma. Vid upplåtelse av reklamplatser till föreningar ska intäkterna tillfalla berörd/a förening/ar.

Kultur- och fritidsförvaltningens bedömning

Klanghallen är inte en kommunal anläggning. Kultur- och fritidsförvaltningens bedömning är dock att även anläggningsinventarier tillhörande kommunen, såsom ismaskiner, bör omfattas av nämndens reklampolicy.

BIK uppfyller kravet om att ha en bred ungdomsverksamhet i området. Av det totala antalet bokningar som görs av ishallen under ett år står BIK för drygt 80%. Cirka 10% av bokningarna görs av skolan medan övriga tider fördelas på ströbokningar mellan andra föreningar. Kultur- och

fritidsförvaltningen ser därmed inte en risk för att andra föreningar riskerar missgynnas av att BIK beviljas rätten att sälja reklamplatser på ismaskinen.

Mot bakgrund av ovan föreslår kultur- och fritidsförvaltningen att föreningen beviljas rätt att sälja reklamplatser på kommunens ismaskin i Brunflo ishall/Klanghallen under förutsättning att reklamen följer vad som framgår av nämndens reklampolicy och driftavtalet.

Ett beslut om tillstånd att sätta upp reklam är normalt tidsbegränsat och ska kunna omprövas av Kultur- och fritidsnämnden. Förvaltningens föreslår därför att tillståndet beviljas till och med den 31 december 2022 med möjlighet till omprövning senast tre månader innan tillståndet löper ut. Om omprövning inte sker förlängs rätten till reklamplatser med ett år i sänder och motsvarande tid för omprövning följande år. Skulle förhållandena ändras på väsentligt sätt kan kultur- och fritidsnämnden när som helst ompröva beslutet.

Underskrifter

Maj Eriksson
T.f. Förvaltningschef

Joakim Halvarsson
T.f. Enhetschef

Jessica Rosén

Från: Morgan <lena@hastebast.se>

Skickat: den 10 juni 2021 11:19

Till: Jessica Rosén <jessicka.rosen@ostersund.se>

Ämne: Re: Ansökan om reklamtillstånd

Hej Jessica!

Brunflo IK ansöker om att få lov att ha reklam på den ny ismaskinen.

Vi har haft reklam i alla år på den gamla de företag som varit på maskinen är Ica Supermarket i Brunflo och Marklunds.

Om vi får så är det dessa företag även i framtiden.

För Brunflo IK ger det en bra summa som sponsring som går till att köpa ex tröjor till föreningen.

Med vänlig hälsning,

Brunflo IK

Morgan

0705397572

Skickat från min iPhone

Handläggare
Jessicka Rosén

Förslag till beslut - Avgifter vid elitseriespel - Östersund Basket Dam

Sammanfattning av ärendet

Östersund Baskets damlag kliver i och med säsongen 2021/2022 upp i elitserien, svenska basketligan. Andra elitidrottande föreningar i Östersunds kommun debiteras en särskild elitavgift vid matchspel på de kommunala idrottsanläggningarna. Nämnden behöver nu fatta beslut om även Östersund Baskets damlag ska debiteras en elitavgift för matchspel i Östersunds Sporthall.

Förvaltningens förslag till beslut

1. Vid hemmamatcher i Östersunds Sporthall debiteras föreningen Östersund Basket Dam en elitavgift på 10 kronor per redovisad besökare.
2. Antalet redovisade besökare ska följa den redovisning som görs till Svenska Basketbollförbundet.

Underlag för beslut

Kultur- och fritidsförvaltningens förslag till beslut, 2021-06-28

Beslutet skickas till

- Åsa Engberg Blomgren, Östersund Basket Dam, asa@ostersundbasket.se
- Föreningservice/Kultur- och fritidsförvaltningen
- Ann-Sofie Boman, Driftansvarig Sporthallen, Teknisk förvaltning
- Ann-Charlotte Mähler, ekonom, Kultur- och fritidsförvaltningen
- Jessicka Rosén, utredare/handläggare, Kultur- och fritidsförvaltningen

Bakgrund

Efter en omfattande om- och tillbyggnation stod Sporthallen klar för elitseriespel i basket, i slutet av 2016. Kultur- och fritidsnämnden beslutade 2016-09-29 § 94 att från och med basketsäsongen 2016/2017 införa elitserieavgifter. Avgifterna grundades på arrangörernas behov av lokaler samt tillkommande extra verksamhetskostnader för drift i samband med matchspel. Utöver redan fastställda avgifter för lokaler beslutade nämnden

införa fasta avgifter per match för inventarier som mobila läktare och spelkorgar.

I samband med att kommunfullmäktige i oktober 2017 fastställde kommunens årsbudget för 2018 (KS 2017-10-23 §191) infördes en ny elitavgift från och med den 1 januari 2018. Den nya avgiften ersatte den tidigare avgiftskonstruktionen för elitlag. Till grund för avgiftsförändringen låg kommunfullmäktiges krav på kultur- och fritidsnämnden att minska kostnader för verksamheten från och med år 2018. En del av kostnadsminskningarna beslutades finansieras med ökade intäkter genom bland annat en elitavgift.

Den nya elitavgiften ersatte tidigare fastställda avgifter för lokaler och inventarier med en rörlig avgift motsvarande 10 kronor per registrerade besökare/publik.

Den nya elitavgiften har hittills omfattat KFUM Jämtland baskets herrlag samt Östersunds fotbollsklubbs herrlag, då endast dessa föreningar sedan 2018 varit aktiva på elitnivå. Inför basketsäsongen 2021/2022 kliver även Östersund Baskets damlag upp i elitserien, svenska basketligan. Kultur- och fritidsnämnden behöver därför fatta ett beslut om även denna förening ska debiteras elitavgift för matchspel i Östersunds Sporthall.

Vad elitavgiften omfattar i Sporthallen

Den nuvarande elitavgiften för Jämtland baskets matchspel i Östersunds Sporthall omfattar utrymmen/lokaler och verksamhetservice för matchtillfället under ordinarie öppettider enligt följande:

- Mobila läktare
- Mobila spelkorgar
- Matsal föreningar
- Klubbrum (ingår ej under skoldagar före kl. 17.00)
- Teorisal (ingår ej under skoldagar före kl. 17.00)
- Kafeteria
- Rum 1, 2 och 3 (ovan läktare)
- Kiosk 1 och 2

Enligt gällande hyresavtal mellan Östersund kommuns och Jämtlands gymnasieförbund, punkt 11. *Särskilda bestämmelser*, ska basketen vid matcher dagtid träffa överenskommelse med skolan och driftspersonalen i Sporthallen om tillgång till A-hallen och matsal och andra eventuella utrymmen innan klockan 17.00 för att arenan ska kunna iordningsställas till matchstart.

Utanför ordinarie öppethållande, som kultur- och fritidsnämnden har fattat beslut om, tas en särskild avgift ut med 450 kr/timmen. Vid matcher på lov och helger har föreningen tillgång till A-hallen två timmar före match och en timme efter match.

Dialog med teknisk förvaltning

Kultur- och fritidsförvaltningen har fört dialog med teknisk förvaltning/Arenabyggnaden som är driftutförare i Östersunds Sporthall. De objekt som ingår i elitavgiften vid matchspel i sporthallen, exklusive eventuell övertid, motsvarar enligt teknisk förvaltning totalt 9 050 kronor per match. Det innebär i praktiken att det krävs en genomsnittlig publiksiffra på 905 personer per match för att täcka de faktiska kostnader som uppstår i och med matcharrangemang. A-hallen i Sporthallen rymmer 1 400 åskådare vid matcher. En fullsatt A-hall skulle därmed generera 14 000 kronor i elitavgift.

Dialog med Östersund basket

Kultur- och fritidsförvaltningen har tillsammans med driftansvarig på teknisk förvaltning träffat föreningen för att informera om elitavgiftens nuvarande konstruktion och få en samlad bild av föreningens behov vid matchspel.

Av dialogen har konstaterats att föreningen i nuläget, vid matcharrangemang, inte kommer nyttja lokaler i anslutning till A-hallen i samma utsträckning som Jämtland basket gör. Om detta ändras kommer föreningen informera berörda förvaltningar i god tid.

Föreningen har även informerats om det nya utökade hyresavtalet för Jämtland basket (KFN 2020-01-29 § 3) avseende Sporthallens serveringsytor. Avtalets konstruktion innebär i korthet att Jämtland baskets restauratör LIME har ensamrätt till serveringsytorna under bestämda tider. Andra arrangörer som under dessa tider önskar nyttja serveringsytorna måste göra det genom avtal med LIME som tillhandahåller personal mot en fast kostnad.

Kultur- och fritidsförvaltningens bedömning

Det bör enligt förvaltningen tillämpas en likapprincip för lag som idrottar på samma nivå, när det gäller att ta ut avgifter för att nyttja de kommunala anläggningarna. Utöver Östersund Baskets damlag spelar idag Jämtland baskets herrlag och Östersunds fotbollsklubbs herrlag på elitnivå. De två herrlagen debiteras 10 konor per redovisad besökare och hemmamatch. Samma princip bör enligt förvaltningen därmed gälla även för Östersund baskets damlag.

Oavsett damlagets faktiska behov av lokaler och inventarier i dagsläget bör grundförutsättningen för elitavgiften vara att damlaget, utan extra kostnad, ges möjlighet att utöka sina matcharrangemang och tillgå samtliga delar som Jämtland basket nyttjar, vid matchspel i Sporthallen.

Mot bakgrund av ovan föreslår förvaltningen att Östersund Basket Dam debiteras en elitavgift på 10 kronor per redovisad besökare, vid hemmamatcher i Östersunds Sporthall. Redovisningen ska följa den redovisning som görs till Svenska Basketbollförbundet.

Underskrifter

Maj Eriksson
T.f. Förvaltningschef

Joakim Halvarsson
T.f. Enhetschef

Handläggare
Jessicka Rosén

Förslag till beslut - Föreningsstöd med anledning av Corona/Covid-19 - Östersunds Curlingklubb

Sammanfattning av ärendet

Med anledning av Corona/Covid-19 pandemin har Östersunds curlingklubb ställts inför ekonomiska utmaningar. Under pandemin har föreningen inte kunnat bedriva ordinarie intäktsgörande verksamheter, samtidigt som merparten av de höga driftkostnaderna för Curlinghallen kvarstår. Föreningens sparkapital är snart uttömt varför de nu ansöker om bidrag från kultur- och fritidsnämndens tillfälliga krisstöd samt en rabatt på den kyla till Curlinghallen som de köper av kommunen.

Förvaltningens förslag till beslut

1. Kultur- och fritidsnämnden beviljar Östersunds Curlingklubb föreningsstöd med anledning av Corona/Covid-19, totalt 72 293 kronor.
2. Medlen för bidraget tas ur kultur- och fritidsnämndens ansvar 43200, verksamhet 34080 och projekt 60000.
3. Kultur- och fritidsnämnden avslår Östersunds Curlingklubbs begäran om rabatt på kostnaden för kyla till Curlinghallen som föreningen faktureras av kommunen.

Underlag för beslut

- Kultur- och fritidsförvaltningens förslag till beslut 2021-07-01
- Ansökan om föreningsstöd med anledning av Corona/Covid-19 Östersund Curlingklubb
- Likviditetsrapport, Östersund Curlingklubb

Beslutet skickas till

- Östersunds Curlingklubb, styrelse@ostersundscurling.se
- Ann-Charlotte Mähler, controller, Kultur- och fritidsförvaltningen
- Jessicka Rosén, utredare, Kultur- och fritidsförvaltningen

Bakgrund

Med anledning av Corona/Covid-19 pandemin har det skapats stora ekonomiska utmaningar inom föreningslivet. Kommunfullmäktige har för andra året i rad beviljat kultur- och fritidsnämnden extra medel för att stötta

föreningar verksamma i Östersunds kommun som drabbas av ekonomiska påföljder av pandemin.

Föreningen Östersunds curlingklubb (Curlingklubben) ansöker om ekonomiskt stöd från de extra medlen i syfte att täcka fasta kostnader motsvarande totalt 180 000 kronor. Av det ansökta beloppet avser 120 000 kronor kvartal 2–4 år 2020. Resterande 60 000 kronor avser kvartal 1–2 år 2021.

Curlingklubben äskar även en rabatt på årskostnaden för kyla till Curlinghallen, som de köper av kommunen. Föreningen likställer rabatten med de fria hallhyror som kultur- och fritidsnämnden införde på kommunala anläggningar, med anledning av pandemin, under våren och sommaren 2020.

Under pandemiåret har Curlingklubben tappat majoriteten av sina intäkter till följd av uteblivna bokningar, obefintliga möjligheter att arrangera tävlingar samt ett stort medlemstapp. Curlingklubben har därför varit tvungna att nyttja det egna sparkapitalet för att bland annat kunna bedriva föreningens juniorverksamhet.

Samtidigt som intäkterna uteblivit har de höga driftkostnaderna för anläggningen i form av el, värme och kyla kvarstått. Driftkostnaderna är utifrån anläggningens förutsättningar svåra att påverka. Curlingklubben har dock vidtagit åtgärder för att försöka minska på kostnaderna, bland annat genom att förkorta säsongen 2020/2021 med en månad.

Av Curlingklubbens likviditetsrapport framgår att föreningen beräknar ha 23 000 kronor kvar i kassan per den 1 september 2021. Det motsvarar en minskning av kapitalet med 193 000 från mars 2021.

Kultur- och fritidsnämndens krisstöd med anledning av Covid-19

Kultur- och fritidsnämnden har beslutat att följande ska gälla för att beviljas stöd från nämndens tillfälliga krismedel under pandemin:

De bidragsberättigade föreningar som normalt får bidrag från kultur- och fritidsnämnden prioriteras i första hand, d.v.s föreningar kommunen har en relation till och som kommunen tidigare har bedömt som viktig för medborgaren.

Medlen ska inte betraktas som förlustbidrag kring föreningarnas uteblivna planerade verksamheter. Det betyder att föreningarna måste kunna påvisa vilka kostnadsminskningar de själva genomfört för att i viss mån kunna balansera sina uteblivna intäkter. Föreningarna ska också i sina ansökningar kunna verifiera de faktiska kostnader som uppstår genom ändrad verksamhet under pandemiperioden. Det är kostnader som inte kunnat undvikas och som drabbar framtida verksamhet när evenemanget/verksamheten har ställts in, reducerats i omfattning eller skjutits upp.

Medlen är prioriterade att gå till föreningarnas barn- och ungdomsverksamheter. Att i första hand säkerställa att kostnader och

förlorade intäkter som uppstått kring verksamhet och evenemang för barn- och ungdomar.

Medel är avsatta för att, så långt det är möjligt, kunna säkerställa föreningarnas fortsatta överlevnad under pandemiperioden och klara grundläggande drift av verksamheten. Tanken är också att kunna hjälpa föreningarna att ta sig igenom perioden och möjliggöra att de kan fortsätta sin verksamhet efter pandemin.

Ifall en förening eller ideell organisation får tackning från till exempel Riksidrottsförbundet, annan riksorganisation eller regional organisation så ska kommunen inte lämna tackning för samma sak.

Riksidrottsförbundets stöd till Curlingklubben

Curlingklubben har vid tre tillfällen under pandemin mottagit kompensationsstöd från Riksidrottsförbundet. Föreningen har beviljats totalt 243 000 kronor, 70 000 avseende perioden 12 mars – 30 juni 2020, 78 000 avseende fjärde kvartalet 2020 samt 95 000 kronor avseende perioden 1 januari – 30 april 2021.

Stödet från RF ska liksom nämndens bidrag kompensera för uteblivna intäkter och kostnader som uppstått till följd av pandemin och som föreningen inte kunnat undvika.

Leverans av kyla till Curlinghallen

Östersunds kommun övertog ägandeskapet för Curlinghallen år 2012. I samband med övertagandet tecknade kommunen och föreningen ett hyres- och driftsavtal 2012-04-24, genom vilket det framkommer att kommunen svarar för kyla till Curlinghallen, för vilket hyresgästen (Curlingklubben) ersätter kommunen halva kostnaden. Detta har förändrats efter att avtalet tecknades. Teknisk förvaltning bekostar kyla motsvarande knappt 190 tkr per år av vilket Curlingklubben faktureras ungefär en fjärdedel. För kyla år 2020 fakturerades Curlingklubben 44 162 kronor exklusive moms.

Här vill förvaltningen tillägga att kommunen i februari 2021 brast i sitt åtagande att tillföra kyla till anläggningen. Ett tekniskt fel uppstod i larmsystemet i Curlinghallen vilket medförde att isen började smälta utan att kommunens larm aktiverades. Konsekvensen av kylavbrottet blev att Curlingklubben tvingades pausa sin verksamhet under en veckas tid.

Kultur- och fritidsförvaltningens bedömning

Curlingklubben har påvisat en ansträngd ekonomi till följd av pandemin genom uteblivna intäkter och höga driftkostnader. Detta trots vidtagna åtgärder för att minska sina kostnader. Av Curlingklubbens likviditetsrapport finner förvaltningen det klarlagt att föreningen är i behov av stöd för att klara sig genom pandemin.

Enligt kriterierna för nämndens krisstöd kan dock inte en förening beviljas stöd för sådant som täcks av bidrag från annan organisation. Curlingklubben

har i tre omgångar fått kompensationsstöd av RF. De tre bidragen avser kvartal 2 och 4 år 2020 samt fyra månader av 2021 års två första kvartal.

Två av RF-bidragen utbetalades efter att föreningen inkommit med sin ansökan till kultur- och fritidsnämnden. De perioder som RF-bidragen avser överlappar delvis med de perioder för vilken föreningen sökt nämndens stöd. Förvaltningens bedömning är därför att de överlappande perioderna, det vill säga två tredjedelar, bör räknas av från respektive årsbelopp som föreningen angett i ansökan. Det innebär 80 000 av 120 000 kronor för år 2020 samt 40 000 av 60 000 kronor för år 2021.

Kultur- och fritidsnämndens tillämpande av fria hyror under våren och sommaren 2020 avsåg anläggningar som för samma period var öppna enligt ordinarie säsongsschema och där föreningar normalt betalar en taxa per verksamhetstillfälle. Curlingklubben betalar ingen taxa per verksamhetstillfälle i Curlinghallen. De kostnader som föreningen årligen faktureras av kommunen avser kyla till anläggningen och utgör en mindre del av den totala årskostnaden. Förvaltningen ser därför inte anledning att bevilja ytterligare rabatt för denna kostnad.

Däremot bedömer förvaltningen att föreningen bör kompenseras för att brister uppstått i kommunens driftåtaganden i anläggningen. Svårigheten i att beräkna den exakta förlustkostnaden för en vecka gör att förvaltningen föreslår en schablonberäkning motsvarande 1/52 del av den redovisade årskostnaden för ett år utan inverkan av pandemin. Enligt föreningens resultatrapport för år 2019 uppgick rörelsens totala kostnader till 639 226 kronor. En 1/52-del av beloppet motsvarar 12 293 kronor.

Mot bakgrund av ovan föreslår kultur- och fritidsförvaltningen att Östersunds Curlingklubb beviljas ett bidrag från nämndens krisstöd motsvarande totalt 72 293 kronor.

Vidare föreslår förvaltningen att nämnden avslår föreningens begäran om rabatt på den kostnad för kyla till Curlinghallen som föreningen faktureras av kommunen.

Underskrifter

Maj Eriksson
T.f. Förvaltningschef

Joakim Halvarsson
T.f. Enhetschef

Till:
Östersunds Kommun

Ansökan om extraordinärt stöd till Östersunds Curlingklubb för att möta effekterna av coronapandemin.

Härmed ansöker Östersunds Curlingklubb (ÖCK) om ett extraordinärt bidrag om 180.000kr från Östersunds kommun för att täcka en del av föreningens fasta kostnader under coronapandemin.

Bakgrund

Östersunds Curlingklubb byggde anläggningen med egna medel 1982-83. Driften av anläggningen bekostades dels genom medlemsavgifter men framförallt genom relativt stora intäkter för uthyrning av lokalen till olika arrangemang utanför säsongen och då främst till Expo Norr och andra mässor.

När Svensk Mässkonsult under början av 2000-talet slutade att hyra in sig hos ÖCK fick föreningen ekonomiska bekymmer vilka ledde till att Östersunds Kommun övertog hallen mot att lösa skulderna som föreningen hade gentemot kommunen.

ÖCK har efter några inledande svåra år lyckats få ordning på ekonomin genom en ökande andel uthyrningar till företag och privata som vill spela curling med instruktör.

Östersunds Kommun äger alltså curlinghallen, och ÖCK bekostar driften, d.v.s. att klubben står för alla kostnader för uppvärmning av anläggningen via fjärrvärme från Jämtkraft samt el för belysning och avfuktning. Ett normalår kostar värme och el cirka 400.000kr.

Nuläge

Sedan pandemin slog till med full kraft för ett år sedan så har antalet uthyrningar gått ned till noll. Antalet medlemmar som inför och under den här säsongen har lämnat föreningen har blivit större än vad styrelsen hade kunnat föreställa sig, cirka hälften av medlemmarna har lämnat, vilket motsvarar cirka 100.000kr. Merparten av de tävlingar som klubben skulle stå som arrangör för, bl.a. i samband med 75-års jubileet, under våren men också alla tävlingar som skulle gå under nuvarande säsong har ställts in. Med andra ord har den pågående pandemin gjort att i stort sett alla våra intäktskällor försvunnit och ÖCK har varit tvungna att förbruka sina sparade medel för att kunna fortsätta bedriva bl.a. den för föreningen livsviktiga juniorverksamheten.

ÖCK har vidtagit flera energisparande åtgärder. T.ex. senarelades starten på säsongen en månad för att minska på utgifterna för värme och avfuktning. Värmen i hallen justerades till +4 C istället för +6-7C som är brukligt i en curlinghall. Inställningarna på avfuktningssystemet justerades till ett fuktigare klimat än vanligt eftersom avfuktningen är den största energiförbrukaren efter värmen. Vi beräknar att vi på så sätt lyckats spara 15000kr under sista kvartalet 2020.

Vi har inför nuvarande säsong också ställt frågan till vår el/värmeleverantör Jämtkraft om vi från dem skulle kunna erhålla ett förmånligare pris på el/värme under coronaperioden, tyvärr har vi inte lyckats få varken bättre pris eller någon form av sponsring från dem.

Vi har vidare vidtagit långtgående åtgärder för att corona-anpassa verksamheten, bl.a. genom att begränsa antalet sittplatser på läktare/cafédel men också genom att sätta upp fem automatiska dispensers för handdesinfektion på olika ställen i lokalerna. Alla aktiviteter på curlingbanorna begränsades till att bara nyttja hälften av de sex banorna och med utspridda starttider för olika matcher.

ÖCK hade redan innan pandemin svårt att klara sina åtaganden vad gäller löpande underhåll av lokalerna och akuta reparationer av trasiga inventarier. I dagsläget står bl.a. ventilationsanläggningen stilla efter en kortslutning under förra säsongen.

Trots alla åtgärder så slutade förra säsongen med en förlust på drygt 97.000kr (inräknat stödet från RF) och denna säsongen ser det ut som att förlusten blir minst 250.000kr, exklusive en extraordinär intäkt pga valutakursvinst . För

föregående säsong (t.o.m. 1/7 2020) sökte ÖCK kompensationsstöd för förlorade intäkter från RF och beviljades stöd med 70.000kr, jämfört med det sökta beloppet som var mer än dubbelt så stort 155.000kr.

Även under innevarande säsong har ÖCK ansökt om kompensationsstöd från RF för fjärde kvartalet 2020 (vi hade ingen intäktsdrivande verksamhet under tredje kvartalet) vi har dock inte fått besked om den ansökan ännu, men enligt handläggaren så kan ingen förening räkna med att få full täckning för sitt intäktsbortfall från dem.

Nu vänder vi oss därför till Östersunds kommun och ber om akut hjälp, ÖCK behöver nu ett större ekonomiskt bidrag för att göra det möjligt att fokusera på verksamheten och satsa framåt för att starta om till nästa säsong, som om pandemin ger med sig och vinter OS i Peking kan genomföras kommer att innebära att curling precis som andra OS-år kan få lite extra uppmärksamhet och därmed generera fler curlinginstruktioner för klubben.

ÖCK ska vara en stolthet för kommunen eftersom det är en av landets mest tongivande klubbar som fostrat många kända men även okända mästerskaps deltagare och den enda idrottsförening som har både herr och damlag i högsta serien. Men ÖCK är också en stolthet för kommunen som välrenommerad arrangör av internationella och nationella mästerskap. T.ex. nu senast 2018 då VM arrangemangen i Östersund Arena lockade fler deltagande nationer än skidskytte-VM 2019 och genererade drygt 8000 gästnätter för hotell och restaurangnäringen i kommunen.

Östersunds Curlinghall är också en del av det utbud som besökande turister kan ta del av under sin vistelse i staden när vädret utomhus inte är på topp för skidor på längden eller en tur på medvinden.

ÖCK är också en av landets curlingklubbar som har flest juniorer i sin verksamhet och det är något vi är mycket stolta över och till varje pris vill fortsätta med. När andra sporters ungdomsverksamhet kunnat få stöd från kommunen i form av fria planhyror under 2020 så hoppas vi att Östersunds kommun ska kunna kompensera oss i någon form även för det, kanske med en rejäl rabatt på den kyla vi köper från kommunen.

Sammanfattningsvis så kommer ÖCK inte att kunna fortsätta sin verksamhet nästa säsong om vi inte får det sökta ekonomiska tillskottet från Östersunds Kommun.

För kvartal 2-4 2020 söker vi bidrag med 120.000kr för fasta kostnader

För kvartal 1-2 2021 söker vi bidrag med 60.000kr för fasta kostnader

Totalt söker ÖCK bidrag med 180.000kr för våra fasta kostnader under perioden som vår verksamhet inte haft några ordinarie intäkter p.g.a. corona.

För Östersunds Curlingklubb

Jörgen Nilsson
Vice Ordförande

Pengar i kassan 210323	216000
-------------------------------	---------------

Pengar in

Medlemsavgifter	0
Uthyrningar	
LOK-stöd	2000

Summa inbetalningar	2000
----------------------------	-------------

Pengar ut

Levskulder per 210323	10000
Förbundsavgifter	10000
Kostnader ismakeri	2000
El feb-aug	44500
Värme feb-aug	93000
VA	4000
Kyla	0
Bredband/telefoni	1500
Övrigt	10000
NIU	40000

Summa utbetalningar	195000
----------------------------	---------------

Pengari kassan 210901

23000

Resultatrapport

200501
210221

190501
200430

RÖRELSENS INTÄKTER

Försäljning

3001	Försäljning	22 500,00		0,00	
3111	Uthyrningar	7 700,00		82 545,00	
3112	NIU	0,00		83 430,50	
3114	Sommaruthyrningar	0,00		40 983,00	
3210	Sponsorsintäkter	1 000,00		0,00	
3510	Försäljning servering	0,00		22 399,00	
3520	Provision bingolotto	4 037,00		4 293,00	
3610	Medlemsavgifter	98 050,00		162 850,00	
3614	Startavgifter	440,00		15 600,00	
3616	Företagscurling	0,00		30 500,00	
3618	Veterancurling	0,00		26 554,00	
3710	Kommunala bidrag	15 000,00		0,00	
3721	Idrottslyft	8 350,00		-4 000,00	
3722	LOK-stöd	7 435,72		12 072,40	
3740	Öresutjämning	2,00		0,00	
3790	Övriga bidrag	0,00		95 000,00	
	Summa försäljning	164 514,72	77,70	572 226,90	98,45

Övriga rörelseintäkter

3989	Övriga erhållna bidrag	43 000,00		0,00	
3990	Övr ersättningar o intäkter	4 217,00		9 022,00	
	Summa övriga rörelseintäkter	47 217,00	22,30	9 022,00	1,55

SUMMA RÖRELSENS INTÄKTER

211 731,72 100,00 **581 248,90** 100,00

RÖRELSENS KOSTNADER

Material och varor

4010	Inköp varor och material	0,00		-0,94	
4020	Utrustning	0,00		-16 519,63	
4022	priser och medaljer	0,00		350,00	
4026	Kostander tävlingar	0,00		-1 669,00	
4050	Startavgifter	-600,00		-21 700,00	
4051	Förbundsavgifter	-25 700,00		-31 926,00	
4510	Inköp av kiosk och serveringsv	0,00		-15 787,60	
4513	Kostnader event/bokningar	-9 994,00		-30 803,70	
4514	Kostander styrelse	0,00		-211,00	
4515	Utbildning	0,00		-1 920,00	
4516	Kostander ismakeri	-3 863,00		-74 919,42	
4610	Juniorsektionen	0,00		-2 099,00	
	Summa material och varor	-40 157,00	-18,97	-197 206,29	-33,93

BRUTTOVINST

171 574,72 81,03 **384 042,61** 66,07

Övriga kostnader

5020	El för belysning	-70 769,00		-105 349,00	
5030	Värme	-172 617,06		-212 031,00	
5040	Vatten och avlopp	-5 499,00		-8 006,00	

Resultatrapport

	200501		190501
	210221		200430
5050 Kyla	-55 203,00		-54 916,00
5060 Städning och renhållning	-2 099,00		-1 319,00
5220 Hyra inventarier och verktyg	-3 569,00		-4 747,00
5410 Förbrukningsinventarier	0,00		-6 883,00
5420 Programvaror	-3 000,00		0,00
5460 Förbrukningsmaterial	-208,00		-931,30
5520 Rep o underh invent verktyg	0,00		-16 696,00
6040 Kontokortsavgifter	0,00		-617,17
6050 Swishavgifter	-664,00		-1 188,37
6110 Kontorsmaterial	-405,00		-763,00
6212 Mobiltelefon	0,00		-100,00
6215 Bredband	-5 514,00		-12 940,00
6216 Dataprogram	-2 427,75		-4 179,00
6310 Företagsförsäkringar	-3 186,00		-3 364,00
6540 IT-tjänster	-789,00		-3 242,75
6570 Bankkostnader	-1 821,60		-3 093,18
6990 Övriga externa kostnader	0,00		-953,98
Summa övriga kostnader	-327 771,41	-154,81	-441 319,75
Arbetskraftskostnader			
7610 Utbildning	0,00		-700,00
Summa arbetskraftskostnader	0,00	0,00	-700,00
SUMMA RÖRELSENS KOSTNADER	-367 928,41	-173,77	-639 226,04
RESULTAT FÖRE AVSKRIVNINGAR	-156 196,69	-73,77	-57 977,14
Avskrivningar			
7830 Avskrivning mask/inventarier	-22 800,00		-28 906,00
Summa avskrivningar	-22 800,00	-10,77	-28 906,00
RESULTAT EFTER AVSKRIVNINGAR	-178 996,69	-84,54	-86 883,14
Finansiella intäkter och kostnader			
8310 Ränteintäkter omsättillgångar	360,00		0,00
8313 Ränteint kortfr kundfordr.	0,00		410,00
8422 Dröjsmålsräntor lev.skulder	0,00		-60,00
8431 Valutakursvinster på skulder	53 816,36		0,00
8436 Valutakursförlust på skulder	0,00		-10 914,00
Summa finansiella intäkter och kostnader	54 176,36	25,59	-10 564,00
RESULTAT EFTER FINANSIELLA POSTER	-124 820,33	-58,95	-97 447,14
8999 Resultat	0,00	0,00	-97 447,14
BERÄKNAT RESULTAT	-124 820,33	-58,95	0,00

Handläggare
Eveline Vito
Utredare/Handläggare

Förslag till beslut - Samarbetsavtal Östersunds Handbollsklubb

Sammanfattning av ärendet

År 2019 startade Östersunds Handbollsklubb (ÖHK) upp igen, efter flera års uppehåll. Under hösten 2019 och våren 2020 deltog de i aktuella seniorserier i handboll: ett damlag i division 2 och ett herrlag i division 3. Nu 2021 spelar både herr- och damlaget i division 2 och har stora visioner att klättra till ännu högre nivåer.

Handbollsklubben bedriver även regelbunden träningsverksamhet för barn och ungdomar.

Kultur- och fritidsförvaltningen undersökte 2019 förutsättningarna för samarbete för att kunna bedriva handbollsverksamhet i kommunens idrottshallar.

En särskild avgift infördes, max 560 kronor/städad vardag och max 960 kronor/städad helgdag, för den extra städning/rengöring som utförs dag efter nyttjande av Torvallahallen för handbollsspel med klister.

En överenskommelse gjordes initialt där Kultur- och fritidsnämnden gick in med ett introduktionsstöd som svarade för 50% av den extra städkostnaden.

Kultur- och fritidsförvaltningen anser dock att användandet av klister utgör en grundförutsättning för att utöva handboll och bör därmed inte avgiftsbeläggas. Att avgiftsbelägga föreningen riskerar enligt förvaltningen, ur såväl ett jämställdhets- som jämlikhetsperspektiv, att missgynna flera grupper av barn och unga. Handbollsklubben i Östersund organiserar många flickor, och tyvärr är det så att flickor i högre utsträckning slutar med idrott ju äldre de blir jämfört med pojkar. Handboll är dessutom, i jämförelse mot många andra idrotter, en sport med relativt låga kostnader för den som utövar idrotten. Det är enligt förvaltningens mening viktigt att ta i beaktande, ur perspektivet att skapa idrottsmöjligheter för barn och unga med låga trösklar, sett ur ett socioekonomiskt perspektiv.

Handläggare

Eveline Vito
Utredare/Handläggare

Förvaltningens förslag till beslut

1. Handbollsspel med klister medges i en av kommunens större idrottshallar, Torvallahallen
2. Kultur- och fritidsnämnden anser att användandet av klister utgör en grundförutsättning för att utöva handboll och ingen extra städavgift åläggs föreningen.
3. Handbollsklubben och dess spelare åtar sig att i samband med matcher och träningar svara för att nyttjande av klisterburkar och liknande sker på avgränsad yta med skydd under. De åtar sig även att använda klister som är lättstädat samt införskaffar material för att i möjligaste mån minska på klisterspridningen på fler ytor än hallgolvet.
4. Uppdrag lämnas till Kultur- och fritidsförvaltningen att teckna samarbetsavtal med ÖHK.
5. Föreliggande samarbetsavtal gäller under tiden 2021-09-13 – 2024-06-01

Underlag för beslut

- Förslag till beslut – Samarbetsavtal Östersunds Handbollsklubb 2021-09-01
- Beslut – Samarbetsavtal Östersunds Handbollsklubb 2020-09-04
- Delegationsbeslut - Förutsättningar för att utöva handbollsverksamhet med klister 2019-06-19
- Delegationsbeslut - Förlängning av samarbetsavtal Östersunds handbollsklubb 2020-01-17
- Utvärdering städning handboll med klister
- Önskemål om byte av hall
- Vision 2027 - Östersunds handbollsklubb

Handläggare
Eveline Vito
Utredare/Handläggare

Beslutet skickas till

- Östersunds Handbollsklubb via jonas.carlsson@ostersundhandboll.se
- Föreningservice
- Mattias Eriksson, enhetschef städ och service, Teknisk Förvaltning
- Eveline Vito, Kultur- och fritidsförvaltningen

Bakgrund

År 2019 startade Östersunds Handbollsklubb (ÖHK) upp igen, efter flera års uppehåll. Under hösten 2019 och våren 2020 deltog de i aktuella seniorserier i handboll: ett damlag i division 2 och ett herrlag i division 3. Nu 2021 spelar både herr- och damlaget i division 2 och har stora visioner att klättra till ännu högre nivåer.

Handbollsklubben bedriver även regelbunden träningsverksamhet för barn och ungdomar.

Kultur- och fritidsförvaltningen undersökte sommaren 2019 förutsättningarna för att kunna bedriva handbollsverksamhet i kommunens idrottshallar och redovisade förslag till kultur- och fritidsnämndens ordförande för ställningstagande och beslut. Parter som var involverade i detta var Kultur- och fritidsnämnden (i fortsättningen kallad Kommunen) samt Östersunds Handbollsklubb (ÖHK).

Kultur- och fritidsnämnden beslutade 2019-06-19 att:

-handbollsspel med klister medges i en av kommunens större idrottshallar, Torvallahallen,

-en särskild avgift införs, max 560 kronor/städad vardag och max 960 kronor/städad helgdag, för den extra städning/rengöring som utförs dag efter nyttjande av Torvallahallen för handbollsspel med klister. Det är kommunen som utför och debiterar för extra städet och enheten städ och service har införskaffat extra maskinutrustning för ändamålet. Avtalet gällde först fram t o m 2019-12-31 och förlängdes därefter t o m 2021-06-01. Enligt avtalet lämnade kultur- och fritidsnämnden ett introduktionsstöd genom att nämnden svarade för 50 % av den extra städkostnaden för de tränings- och matchtider, som handbollsklubben bokade.

Handläggare

Eveline Vito

Utredare/Handläggare

Detta samarbete har följts upp med handbollsklubben samt enhetschef för städningen och båda parter tycker att det har fungerat bra. Kommunen och ÖHK är överens om inriktningen att hålla Torvallahallen ren från kvarlämnat handbollsklister.

Handbollsklubben har erbjudit sig att spela med vax istället för klister, för att på så sätt kunna minimera städningen samt den extra kostnaden som städet innefattar. Undersökningar och referenstagningar av handbollsspel med vax har skett av Kultur- och fritidsförvaltningen samt Teknisk förvaltning, och erfarenheten från andra orter är att det gör inte så stor skillnad om det är handbollsspel med vax eller klister. De flesta orter har istället löst det så att handbollen har en egen hall med bra läktarfunktion, och då är inte klistret något problem.

Kultur- och fritidsförvaltningen anser att användandet av klister utgör en grundförutsättning för att utöva handboll och bör därmed inte avgiftsbeläggas. Att avgiftsbelägga föreningen riskerar enligt förvaltningen, ur såväl ett jämställdhets- som jämlikhetsperspektiv, att missgynna flera grupper av barn och unga. Handbollsklubben i Östersund organiserar många flickor, och tyvärr är det så att flickor i högre utsträckning slutar med idrott ju äldre de blir jämfört med pojkar. Handboll är dessutom, i jämförelse mot många andra idrotter, en sport med relativt låga kostnader för den som utövar idrotten. Det är enligt förvaltningens mening viktigt att ta i beaktande, ur perspektivet att skapa idrottsmöjligheter för barn och unga med låga trösklar, sett ur ett socioekonomiskt perspektiv.

Handbollsklubben har även en önskan att få byta från Torvalla sporthall till Lugnviks idrottshall då sikten från läktaren samt möjligheten till inspelning av matcher har mycket bättre förutsättningar i Lugnviks idrottshall. Målsättningen för dem är att fortsätta klättra uppåt i divisionerna, och uppnå de elitnivå vill de ha samma rätt att spela i Sporthallen som de andra elitlagen har.

Underskrifter

Maj Eriksson
TF Förvaltningschef

Joakim Halvarsson
Enhetschef

DELEGATIONSBeslut

Kultur- och fritidsnämnden

2019-06-19

Diariernr 00083-2019

Ärenderubrik	Förutsättningar för att utöva handbollsverksamhet med klister
Handläggare	Bert-Olof Zackrisson
Ärendetyp	Ärenden som är så brådskande att nämndsammanträde ej kan avvaktas enligt KL 6 kap 36 §.
Delegat	Ordförande enligt kultur- och fritidsnämndens delegationsbestämmelser punkt 1
Underlag för beslut	Kultur- och fritidsförvaltningens tjänsteskrivelse 2019-06-19 Minnesanteckningar från träff mellan ÖHK och KFF 2019-05-28 Verksamhetsplan för ÖHK, säsongen 2019/2020 m m E-postmeddelande 2019-03-30 från Moa Walther, ÖHK E-postmeddelande 2019-03-27 från Fredrik Landström, ÖHK
Beslut	<ol style="list-style-type: none">1. Handbollsspel med klister medges i en av kommunens större idrottshallar, Torvallahallen.2. En särskild avgift införs, max 560 kronor/städad vardag och max 960 kronor/städad helgdag, för den extra städning/rengöring som utförs senast dag efter nyttjande av kommunens idrottshall för handbollsspel med klister.3. Under tiden fram t o m 2019-12-31 lämnar kultur- och fritidsnämnden ett introduktionsstöd genom att nämnden svarar för 50 % av den extra städkostnaden för de tränings- och matchtider, som handbollsklubben bokar, med möjlighet till förlängning för vårsäsongen 2020.4. Uppdrag lämnas till kultur- och fritidsnämndens ordförande respektive förvaltningschef att för nämndens räkning teckna samarbetsavtal med ÖHK.
Bakgrund	<p>Östersunds Handbollsklubb (ÖHK) har meddelat sin avsikt att till hösten 2019 delta i aktuella seniorserier i handboll: ett damlag i division 2 och ett herrlag i division 3. Handbollsklubben avser även att för åldrarna 3-7 år starta verksamhet med ”handbollslekis”.</p> <p>Kultur- och fritidsförvaltningen har undersökt förutsättningarna för att kunna bedriva handbollsverksamhet i kultur- och fritidsnämndens idrottshallar. Förvaltningens utredning redovisar aktuella villkor för att handbollsspel med klister ska kunna medges tillåtas i kommunens anläggningar - bl a: koncentration av handbollen till en idrottshall, extra städning/rengöring för att få bort kvarlämnat klister, schemaläggning av halltider om möjligt blockvis för att minimera klisterrengöring samt kostnadstäckning av uppkomna kostnader för extra städning/rengöring från klister genom uttag av särskild avgift.</p>

ÖSTERSUNDS
KOMMUN

DELEGATIONSBeslut
Kultur- och fritidsnämnden

2019-06-19

Diariennr 00083-2019

Under handläggningstiden har fortlöpande kontakter mellan handbollsklubben och kultur- och fritidsförvaltningen skett genom telefon, mail och en träff. Inriktningen har varit att hitta en utformning för att kunna bedriva handbollsspel klister. Preliminära tider för gemensam besiktning resp uppföljning av verksamheten under hösten 2019 har därvid redovisats i förslag till samarbetsavtal..

Kultur- och fritidsnämnden har sitt nästa sammanträde i slutet av september, varför beslut i ärendet ej kan avvaktas till dess.

Underskrift

Per Lundgren

Kopia

Beslutet med tjänsteskrivelse skickas till Östersunds Handbollsklubb, Föreningservice, Sektor städ och service, TF/Arenabyn, TF/Park och fritid, Barn- och utbildningsförvaltningen

Kopia expedierad

Kopia expedierad av _____ Datum _____

Ärenderubrik	Förlängning av samarbetsavtal Östersunds handbollsklubb
Dokumentbeskrivning	Delegationsbeslut - Samarbetsavtal
Handläggare	Frida Hansson
Delegat	Per Lundgren
Beslut	Kultur- och fritidsnämnden förlänger under vårsäsongen samarbetsavtal kring handboll med klister.
Underlag för beslut	Samarbetsavtal handboll med klister 2019-06-19
Bakgrund	<p>Östersunds Handbollsklubb har efter uppehåll tagit upp handbollspel i seniorserier med ett damlag i div 2 respektive herrlag i div 3. Kultur- och fritidsförvaltningen utredde under 2019 förutsättningarna för att kunna bedriva handbollsverksamhet i kommunens idrottshallar där Torvalla Sporthall tilldelades föreningen. Kommunen och Östersunds handbollsklubb tecknade ett samarbetsavtal för 2019 utifrån följande:</p> <p>I från samarbetsavtalet:</p> <ul style="list-style-type: none">-handbollsspel med klister medges i en av kommunens större idrottshallar, Torvallahallen,-en särskild avgift införs, max 560 kronor/städad vardag och max 960 kronor/städad helgdag, för den extra städning/rengöring som utförs dag efter nyttjande av Torvallahallen för handbollsspel med klister. Under tiden fram t o m 2019-12-31 lämnar kultur- och fritidsnämnden ett introduktionsstöd genom att nämnden svarar för 50 % av den extra städkostnaden för de tränings- och matchtider, som handbollsklubben bokar, med möjlighet till förlängning för vårsäsongen 2020. <p>Kommunen och klubben är överens om inriktningen att hålla Torvallahallen ren från kvarlämnat handbollsklister.</p> <p>Kommunen:</p> <ul style="list-style-type: none">-svarar för städning och rengöring av anläggningen Torvallahallen senast dagen efter nyttjande för handbollsspel med klister och vad gäller idrottshallens golv sker med åkbar städmaskin. <p>ÖHK:</p> <ul style="list-style-type: none">-handbollsklubben och dess spelare åtar sig att i samband med matcher och träningar svara för att nyttjande av klisterburkar och liknande sker på avgränsad yta med skydd under,-använder klister som är lättstädat,

-införskaffar material för att i möjligaste mån minska på klisterspridningen på fler ytor än hallgolvet.

I november 2019 träffade Kultur- och fritidsförvaltningen föreningen tillsammans med enhetschef för städ, föreningen på plats i Torvalla Sporthall för att se hur överenskommelsen och rengöringen fungerat under perioden. Förvaltningen gör utifrån uppföljningsträff bedömningen att samarbetsavtalet förlängs under perioden 2020-01-01-2020-05-24. Efter denna period ser förvaltningen med fördel att föreningen själva får stå för den merkostnad som rengöringen av hallen kostar.

Ny uppföljning bör göras efter denna period och därefter kan ett nytt avtal tecknas.

Underskrift

Per Lundgren

Beslutet skickas till

Fredrik Landström, flandstrom@live.se,

**Beslutskopia
skickad**

Kopia expedierad av

Frida Hansson Datum 12/2-2020

Hej,

Östersunds Handbollsklubb avslutade tidigare i våras uppstartssäsongen.

För att vara första säsongen på flera år, så gick det över förväntan. Bland annat nådde vårt herrlag en kvalplats upp till division 2, dock blev kvalet inställt på grund av den rådande pandemin. Vi har haft över 60 ungdomar i handbollsträning redan första säsongen, där vårt Handbollslekis för dem allra yngsta har varit mest populärt.

Och då har vi inte ens annonserat mer än på våra sociala medier.

Klubben har nu arbetat fram en vision, **VISION 2027**, en väg som ska ta oss till vårt mål.

Ni finner information kring Vision 2027 i bifogat dokument.

En grundförutsättning för att vi ska lyckas att nå våra mål i vår vision - är att vi tränar och spelat matcher i en samarbetsvillig kommun. Vi som handbollsklubb kan göra mycket stor skillnad i samhället och vara med och bidra till att Östersundarna får en tillvaro med ytterligare guldkant på. Ungdomarna i dagens Östersund har ju inte ens haft möjligheten att prova på en av världens största lagidrotter förut, en idrott som dessutom är en av dem billigaste i material för den som utövar den. En idrott för alla helt enkelt.

Som handbollsklubb i Norrland står vi inför en hel del utmaningar, som till exempel att våra seniorlag, i division 2 och 3, har en resebudget på samma nivå som ett Allsvenskt lag. En annan utmaning är handbollsklistret.

Just handbollsklistret brukar bli en het potatis i en del kommuner, där dock kommunen visar sig tillmötesgående i slutändan. Man kan inte lägga på en speciell avgift på en hallhyra för städning, det blir som en straffavgift för en hel idrott och det säger indirekt att handbollen är minsann inte välkommen i kommunen, trots att det är en av Sveriges största lagidrotter, inte bara världens. Vi som klubb tänker inte bara komma och kräva saker, utan vi vill gärna mötas med Östersunds kommun någonstans i mitten.

För det första så är handbollsklistret numera väldigt lätt att tvätta bort, dock inser vi problemet att det kan hamna på väggar och handtag. Vi är därför villiga att övergå till handbollsvax istället, vilket är helt vattenlösligt och fastnar inte på alla ytor runt om i hallarna. Men vi vill lämna Torvalla Sporthall för att istället flytta in till stan, tänkbara hallar är: Fyrvallahallen eller Lugnviks Sporthall, när det gäller våra seniorer och där vi ska spela matcher måste det finnas läktare, eftersom vi hade ett publiksnitt på 140 personer senaste säsongen. Enda alternativet till redan nämnda idrottshallar är att kommunen målar dit frikastlinjen i sporthallen så att vi kan vara där.

När det gäller våra 5 ungdomslag så är det mer flexibelt med hall, men det hade varit önskvärt med en och samma. Och då kommer vi till nästa önskemål, vi önskar att få tillgång till skåp eller liknande utrymme i dem hallar vi har verksamhet i.

Vi har även planer på att arrangera en försäsongsturnering för seniorer framåt sensommaren, vilket kommer att kunna locka en hel del besökare till stan och det kan hjälpa stadens hotell i dessa tider. Men för att vi ska kunna gå ut med en officiell inbjudan så måste vi ha svar ifrån Er först. Det börjar väl samtidigt bli skyndsamt med att boka halltider?

Vi måste även meddela att vi har påbörjat diskussion med en annan kommun om att flytta hela vår verksamhet dit, då vi redan fått positiva indikationer till ovan nämnda önskemål.

Östersunds Handbollsklubb genom Jonas Carlsson
styrelsen@ostersundhandboll.se

VISION 2027

MÅLET - PLANEN - VISIONEN

DAMLAG & HERRLAG I HÖGSTALIGAN 2027 **HANDBOLLSGYMNASIUM** **NY ARENAHALL I STAN**
STÖRST UNGDOMSVERKSAMHET I NORRLAND **HANDBOLL ÄR UNDERHÅLLNING** **ENGAGEMANG**
NORRLANDS STÖRSTA HANDBOLLSKUP **STREETHANDBALL I SKOLORNA** **DELAKTIGHET**
UNGDOMS-SM **ELIT & BREDD** **REPRESENTANT FÖR NORRLAND I HANDBOLSSVERIGE**
INTERNATIONELLT SKYLTFÖNSTER **PARAIDROTT** **LOCKA KOMPETENS TILL JÄMTLAND**
MERCHENDISE **VÄRDEFULLA SAMARBETEN** **STARKA VÄRDEGRUNDER** **GEMENSKAP**
BYGGA NÄTVERK **VÄLGÖRENHET** **HANDBOLLSFITNESS** **IDROTT FÖR ALLA I ALLA ÅLDRAR**

SJUÅRSPLANEN

För att nå målet med att våra båda representationslag, både damer och herrar, ska nå högstaligorna år 2027, har klubben arbetat fram en sjuårsplan. Planen är indelad i 3 olika delar. Vi vill bli Norrlands ljusast lysande stjärna på handbollshimlen och egentligen representera hela regionen, inte bara Jämtland, i framtiden.

Just när det gäller framtiden, så handlar en stor del av sjuårsplanen om vår ungdomssatsning och när vi tar klivet upp i handbollens finrum, då ska så många som möjligt av våra egna produkter vara redo.

DEL 1 (2020-2022)
VÅRT FÖRSTA DELMÅL ÄR ATT
VÅRA DAMER OCH HERRAR
SKA VARA KLARA FÖR DIV 1
NÄR SÄSONGEN 2022 ÄR KLAR.

DEL 2 (2022-2024)
UNDER DEN HÄR DELEN I VÅR
SJUÅRSPLAN SKA VI ETABLERA
OSS I DIV 1 OCH NÄR SÄSONGEN
SUMMERAS 2024 ÄR VI I
LANDETS NÄST HÖGSTA SERIE,
ALLSVENSKAN.

DEL 3 (2024-2027)
PERIODEN UNDER DEL 3 SKA VI
ARBETA FÖR ATT KLUBBEN
SKA BLI ÄNNU MER
PROFESSIONELL OCH ARBETA
MOT ATT VARA REDO FÖR
HÖGSTALIGORNA 2027.

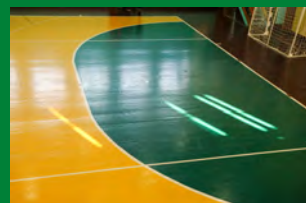
SPORTSLIGT

I handbollskretsar är det känt att det är "lättare" att ta sig uppåt genom seriesystemet i dem norra serierna än i dem södra. Och med influenser söderifrån och med en redan kontrakterad erfaren tränare, med ett brett kontaktnät, ska klubben nå sina mål att tillhöra högstaligorna 2027.

EKONOMI

Det är ett faktum att handboll är "billigare" att genomföra en satsning i, än i dem flesta övriga lagidrotterna. Trots det är det en av dem största lagidrotterna i Sverige och Europa, men också i världen. Så här finns enorma möjligheter att utveckla kommersiellt.

REGIONEN

Östersund och Jämtland är inte bara vintersport. Lagidrotter har visat sig ha ett kraftigt genomslag hos invånarna. Ett handbollslag på uppgång är något folk kommer att ta till sina hjärtan. Regionen är samtidigt ett attraktivt ställe att bo på. Närheten till resten av Sverige kan locka kompetens.

HUR SKA VI UPPNÅ VÅRA MÅL?

SENIOR & ELIT

För att nå våra sportliga mål och framförallt delmål, så handlar det framförallt att ha en god värvningsstrategi för att ta oss upp genom seriesystemet. Vi kommer att ha en stor hjälp att locka till oss spelare genom Mittuniversitetet. Klubben ska hela tiden sträva efter att plocka in spelare som har erfarenhet från minst en nivå högre än den vi själva befinner oss i.

Vi kommer rätt tidigt, redan efter ett par säsonger, även börja leta efter spelare utanför Sveriges gränser, men vi vill alltid behålla en nordisk prägel på våra lag, dock efterhand krydda trupperna med någon spelare från Östeuropa.

Nästa del i värvningsstrategin kommer att vara att plocka in någon asiatisk spelare från Japan/Sydkorea. I vår strategi kommer vi ha till stor hjälp att vi redan nu har en ledare i klubben med ett brett kontaktnät. När vi slutligen når vårt mål i Vision 2027, så hoppas vi kunna slussa in så många som möjligt av våra nuvarande ungdomar i klubben.

UNGDOMSVERKSAMHET

Planen är att vi måste starta upp en ny årskull, på både flick- och pojksidan, i takt med att våra nuvarande ungdomar blir äldre. Vårt mål är att det ska finnas minst 17 spelare i varje ungdomslag och minst 3 ledare per lag. Lyckas vi riktigt bra så får vi flera lag i varje ålderskull.

Barn och ungdomar i dagens Östersund har ju faktiskt inte haft möjligheten att testa på handboll. Och för att vi ska kunna bredda och spetsa vår ungdomsverksamhet så som vi vill, så krävs det en gedigen rekryteringsverksamhet. Vi kommer att börja med att vara ute på skolor, där ska ungdomarna få prova på streethandball och det sås ett handbollsintresse. Andra säsongen in i vår sjuårsplan kommer vi även att starta en årlig skolhandbollsturnering.

För att ungdomarna ska kunna sikta mot någonting om man vill satsa på sporten, kommer klubben att starta upp något form av handbollsgymnasium lagom i tid till när våra äldsta ska söka till gymnasiet. Vi vill även sprida handbollen i regionen och successivt starta upp verksamhet för ungdomar utanför Östersund.

I samband med säsongen 2022/2023 kommer klubben åter att starta upp den förr så populära handbollscupen i stan.

Klubbens policy kommer alltid att vara att det aldrig får förekomma toppning eller gallring på något sätt i våra ungdomslag.

MARKNAD/EVENTS/KOMMERSIELL

Handboll ska vara en show. Vi vill bryta ny mark i handbollssverige med vårt sätt att utveckla våra evenemang, marknadsföring och vår kommersiella vinst. Det vi vill sträva efter är att våra evenemang ska vara så attraktiva att även folk som inte är handbollsintresserade vill besöka våra evenemang. Det ska vara så mycket mer än "bara" handboll.

Tidigt i vår sjuårsplan kommer vi att satsa på att sälja coola supporterprylar och merchandise. Att vi arbetar fram ett brett sortiment under dem kommande åren är viktigt, när vi väl värvar spelare från utlandet så kommer vi att marknadsföra oss i deras hemländer bland annat genom att sända våra matcher där och sälja merchandise, här kan den asiatiska marknaden bli viktig.

Vi kommer att förlägga enstaka matcher på andra platser i regionen för att popularisera handbollen ännu mer i Norrland. Vissa matcher kommer att ha ett eget tema, bland annat för att samla in pengar till välgörande ändamål i samarbete med olika organisationer.

Vi ska göra handboll till en show.

Från: Mattias Eriksson <mattias.eriksson@ostersund.se>

Skickat: den 26 maj 2020 09:05

Till: Eveline Vito <eveline.vito@ostersund.se>

Ämne: Sv: Utvärdering samarbetsavtal, Handboll med klister, Torvalla sporthall

Det har fungerat relativt bra, och det mesta går ju att lösa med kommunikation.

Ett par incidenter har inträffat, och det har bland annat varit enligt följande.

Vi har fått tider angivna - t ex att hallen ska användas 10.00 - 13.00, och städaren har då planerat att städa 08.00 - 09.30, men har redan då varit fullt med folk på plats som omöjliggjort vårt arbete.

Likaså har dörren ofta ställts upp, och i höstas hände det att "ungar från lokalområdet" kastat in massa löv och annat skräp.

Det fanns farhågor att klistret skulle ställa till det det, då handbollsklister är bland det värsta vi möter inom städbranschen. Det har dock fungerat bra att hålla efter med Z-vatten och diamanttrondeller. Vi gjorde en kontroll för ca 6 veckor sedan för att säkerställa att limmet verkligen försvann och inte bara fördelades ut över golvet, men det ser verkligen lyckat ut.

Handläggare
Eveline Vito
Utredare/Handläggare

Förslag till beslut - Samarbetsavtal Östersunds Handbollsklubb

Sammanfattning av ärendet

Östersunds Handbollsklubb (ÖHK), har efter flera års uppehåll, under hösten 2019 och våren 2020 deltagit i aktuella seniorserier i handboll: ett damlag i division 2 och ett herrlag i division 3. Det gick bra för herrlaget och de skulle ha spelat kval för division 2 under våren 2020, men det blev inställt på grund av covid-19 pandemin. Handbollsklubben bedriver även träningsverksamhet för barn och ungdomar.

Kultur- och fritidsförvaltningen har undersökt förutsättningarna för fortsatt samarbete för att kunna bedriva handbollsverksamhet i kommunens idrottshallar.

Förvaltningens förslag till beslut

1. Handbollsspel med klister medges i en av kommunens större idrottshallar, Torvallahallen
2. En särskild avgift införs, max 560 kronor/städad vardag och max 960 kronor/städad helgdag, för den extra städning/rengöring som utförs dag efter nyttjande av Torvallahallen för handbollsspel med klister.
3. Handbollsklubben och dess spelare åtar sig att i samband med matcher och träningar svara för att nyttjande av klisterburkar och liknande sker på avgränsad yta med skydd under. De åtar sig även att använda klister som är lättstädat samt införskaffar material för att i möjligaste mån minska på klisterspridningen på fler ytor än hallgolvet.
4. Under tiden fram t o m 2021-06-01 lämnar kultur- och fritidsnämnden ett fortsatt introduktionsstöd genom att nämnden svarar för 50% av den extra städkostnaden för de tränings- och matchtider, som handbollsklubben bokar.
5. Uppdrag lämnas till Kultur- och fritidsförvaltningen att teckna samarbetsavtal med ÖHK.
6. Föreliggande samarbetsavtal gäller under tiden 2020-09-04 – 2021-06-01

Underlag för beslut

- Förslag till beslut 2020-09-04
- Delegationsbeslut - Förutsättningar för att utöva handbollsverksamhet med klister 2019-06-19
- Delegationsbeslut - Förlängning av samarbetsavtal Östersunds handbollsklubb 2020-01-17
- Utvärdering städning handboll med klister
- Önskemål om byte av hall
- Vision 2027 - Östersunds handbollsklubb

Beslutet skickas till

- Östersunds Handbollsklubb
- Föreningservice
- Mattias Eriksson, enhetschef städ och service, teknisk förvaltning

Bakgrund

Östersunds Handbollsklubb (ÖHK), har efter flera års uppehåll, under hösten 2019 och våren 2020 deltagit i aktuella seniorserier i handboll: ett damlag i division 2 och ett herrlag i division 3. Det gick bra för herrlaget och de skulle ha spelat kval för division 2 under våren 2020, men det blev inställt på grund av covid-19 pandemin. Handbollsklubben bedriver även träningsverksamhet för barn och ungdomar.

Kultur- och fritidsförvaltningen undersökte sommaren 2019 förutsättningarna för att kunna bedriva handbollsverksamhet i kommunens idrottshallar och redovisade förslag till kultur- och fritidsnämndens ordförande för ställningstagande och beslut. Parter som var involverade i detta var Kultur- och fritidsnämnden (i fortsättningen kallad Kommunen) samt Östersunds Handbollsklubb (ÖHK).

Kultur- och fritidsnämnden beslutade 2019-06-19 att:

-handbollsspel med klister medges i en av kommunens större idrottshallar, Torvallahallen,

-en särskild avgift införs, max 560 kronor/städad vardag och max 960 kronor/städad helgdag, för den extra städning/rengöring som utförs dag efter nyttjande av Torvallahallen för handbollsspel med klister. Det är kommunen som utför och debiterar för extra städet och enheten städ och service har införskaffat extra maskinutrustning för ändamålet. Avtalet gällde

först fram t o m 2019-12-31 och förlängdes därefter t o m 2020-05-24. Enligt avtalet lämnade kultur- och fritidsnämnden ett introduktionsstöd genom att nämnden svarade för 50 % av den extra städkostnaden för de tränings- och matchtider, som handbollsklubben bokade.

Detta samarbete har följts upp med handbollsklubben samt enhetschef för städningen och båda parter tycker att det har fungerat bra. Kommunen och ÖHK är överens om inriktningen att hålla Torvallahallen ren från kvarlämnat handbollsklister.

Handbollsklubben har erbjudit sig att spela med vax istället för klister, för att på så sätt kunna minimera städningen samt den extra kostnaden som städet innefattar. Handbollsklubben har även en önskan att få byta från Torvalla sporthall till Lugnviks idrottshall då sikten från läktaren samt möjligheten till inspelning av matcher har mycket bättre förutsättningar i Lugnviks idrottshall.

Undersökningar och referenstagningar av handbollsspel med vax pågår just nu av Kultur- och fritidsförvaltningen.

Underskrifter

Johan Palm
Förvaltningschef

Henrik Jansson
Enhetschef

§ 77

Dnr 00083-2019

Förutsättningar för att utöva handbollsverksamhet med klister

Östersunds Handbollsklubb (ÖHK), har efter flera års uppehåll, under hösten 2019 och våren 2020 deltagit i aktuella seniorserier i handboll: ett damlag i division 2 och ett herrlag i division 3. Det gick bra för herrlaget och de skulle ha spelat kval för division 2 under våren 2020, men det blev inställt på grund av covid-19 pandemin. Handbollsklubben bedriver även träningsverksamhet för barn och ungdomar.

Kultur- och fritidsförvaltningen har undersökt förutsättningarna för fortsatt samarbete för att kunna bedriva handbollsverksamhet i kommunens idrottshallar.

Kultur- och fritidsnämndens beslut

1. Handbollsspel med klister medges i en av kommunens större idrottshallar, Torvallahallen
2. En särskild avgift införs, max 560 kronor/städad vardag och max 960 kronor/städad helgdag, för den extra städning/rengöring som utförs dag efter nyttjande av Torvallahallen för handbollsspel med klister.
3. Handbollsklubben och dess spelare åtar sig att i samband med matcher och träningar svara för att nyttjande av klisterburkar och liknande sker på avgränsad yta med skydd under. De åtar sig även att använda klister som är lättstädat samt införskaffar material för att i möjligaste mån minska på klisterspridningen på fler ytor än hallgolvet.
4. Under tiden fram t o m 2021-06-01 lämnar kultur- och fritidsnämnden ett fortsatt introduktionsstöd genom att nämnden svarar för 50% av den extra städkostnaden för de tränings- och matchtider, som handbollsklubben bokar.
5. Uppdrag lämnas till Kultur- och fritidsförvaltningen att teckna samarbetsavtal med ÖHK.
6. Föreliggande samarbetsavtal gäller under tiden 2020-09-04 – 2021-06-01

Förvaltningens förslag till beslut

1. Handbollsspel med klister medges i en av kommunens större idrottshallar, Torvallahallen
2. En särskild avgift införs, max 560 kronor/städad vardag och max 960 kronor/städad helgdag, för den extra städning/rengöring som utförs dag efter nyttjande av Torvallahallen för handbollsspel med klister.
3. Handbollsklubben och dess spelare åtar sig att i samband med matcher och träningar svara för att nyttjande av klisterburkar och liknande sker på avgränsad yta med skydd under. De åtar sig även att använda klister som är lättstädad samt införskaffar material för att i möjligaste mån minska på klisterspridningen på fler ytor än hallgolvet.
4. Under tiden fram t o m 2021-06-01 lämnar kultur- och fritidsnämnden ett fortsatt introduktionsstöd genom att nämnden svarar för 50% av den extra städkostnaden för de tränings- och matchtider, som handbollsklubben bokar.
5. Uppdrag lämnas till Kultur- och fritidsförvaltningen att teckna samarbetsavtal med ÖHK.
6. Föreliggande samarbetsavtal gäller under tiden 2020-09-04 – 2021-06-01

Förslag till beslut på mötet

Maria Nerpin, S med bifall av S och MP:

Punkt 2 och 4 i förvaltningens förslag till beslut avslås. Användandet av klister utgör en grundförutsättning för att utöva sporten handboll och bör därmed inte avgiftsbeläggas.

Mötet aujorneras 13:35 – 13.40.

Per Lundgren, C

Förvaltningens förslag till beslut bifalls.

Beslutsgång

Ordförande ställer förslagen mot varandra och finner att kultur- och fritidsnämnden bifaller Per Lundgrens yrkande.

Omröstning begärs och genomförs.

Kultur- och fritidsnämnden godkänner följande omröstningsordning:

Ja-röst för bifall till Per Lundgrens yrkande om att bifalla förvaltningens förslag till beslut.

Nej-röst för bifall till Maria Nerpins yrkande om att avslå punkt 2 och 4 i förvaltningens förslag till beslut.

Omröstningsresultat

Med 5 ja-röster mot 4 nej-röster beslutar kultur- och fritidsnämnden att bifalla Per Lundgrens yrkande om att bifalla förvaltningens förslag till beslut.

Tabellen visar hur ledamöterna har röstat.

Ledamöter	Ja-röst	Nej-röst	Avstår
Per Lundgren, C	Ja		
Johannes Andersson, C	Ja		
Linda Peterson Ödbring, C	Ja		
Lars Olof Lignell, M	Ja		
Robert Hamberg, M	Ja		
Maria Nerpin, S		Nej	
Thomas Andersson, S		Nej	
Eva Marcusdotter, S		Nej	
Thomas Dahlberg, MP		Nej	
Summa:	5	4	0

Underlag för beslut

- Kultur- och fritidsförvaltningens förslag till beslut 2020-09-04
- Delegationsbeslut - Förutsättningar för att utöva handbollsverksamhet med klister 2019-06-19

- Delegationsbeslut - Förlängning av samarbetsavtal Östersunds handbollsklubb 2020-01-17
- Utvärdering städning handboll med klister
- Önskemål om byte av hall
- Vision 2027 - Östersunds handbollsklubb

Beslutet skickas till

- Östersunds Handbollsklubb
 - Kultur- och fritidsförvaltningen, föreningservice
 - Mattias Eriksson, enhetschef städ och service, teknisk förvaltning
-

Handläggare
Jens Tirén

Tjänsteskrivelse - medborgarförslag Isbana Lillsjön

Sammanfattning av ärendet

Ett medborgarförslag har lämnats in till kommunen där förslagsställaren föreslår att ploga en isbana på Lillsjön.

Medborgarförslaget att ploga en isbana på Lillsjön från Leif Landin har samlat totalt 38 st underskrifter.

Kommunfullmäktige har 2021-05-24 uppdragit till Kultur- och fritidsnämnden att fatta beslut i ärendet senast 1 november 2021.

Förvaltningens förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämnden föreslår kommunfullmäktige att medborgarförslaget bifalls.

Motivering: Kultur- och fritidsförvaltningen ser positivt på att ploga en isbana på Lillsjön. Området är stadsnära, lättillgängligt och med stort upptagningsområde. Lillsjön ligger mer skyddat mot väder och vind jämfört "Medvinden" på Storsjön. Ett "Lilla medvinden" vid Lillsjön skulle bli ett lyft för folkhälsan och Östersund som friluftstad.

Underlag för beslut

- Kultur och fritidsförvaltningens tjänsteskrivelse 2021-08-23
- Kommunfullmäktiges beslut 2021-05-24 § 153
- Medborgarförslag 2021-05-01 – Isbana på Lillsjön

Beslutet skickas till

- Kommunstyrelsen
- Miljö- och samhällsnämnden
- Tekniska nämnden
- Huvudhandläggare vid kommunledningsförvaltningen, Ellen Kristiansson
- Förslagsställaren

Bakgrund

Lillsjön är ett stadsnära rekreationsområde och naturreservat med möjlighet till fågelskådning, bad, fiske. Motion och rekreation sker i stor utsträckning i området, bla. på en ca. 2,5 km lång grus/asfalt slinga runt sjön. Där finns två stora vindskydd med grillplats vid badplatsen. Det finns ett stort antal stigar för promenad, löpning och cykling i området. Närheten till förskolor, skolor och stora bostadsområden gör att Lillsjön är ett väl besökt område. Parkering och bussförbindelser finns i närheten, även anslutning till Spikbodarna.

Detta förslag har framställts från Kultur- och fritidsnämnden tidigare, i samband med att öppna upp för mer aktivitet under Corona. En enkel insats för att öka besök och möjlighet till fysiskaktivitet även under vinterhalvåret.

KFF är inte internt ansvarig för området i Lillsjön men ställer sig positiv till att ploga en isbana på Lillsjön. Isen lägger sig tidigt på Lillsjön och det skulle vara möjligt att börja ploga med en fyrhjuling eller alternativt mindre traktor i början av vintern. Slingan bör plogas så att det går att stiga på både vid badplatsen och vid utloppet mot Odensalabäcken. Det möjliggör aktivitet även under vintern i det populära området vid Lillsjön. Ett "Lilla medvinden", framför allt de år inte isen på storsjön är möjlig att ploga. Kanske går det att ploga isbanan i samband med att gångvägen runt Lillsjön plogas? På så sätt bör kostnaden för isbanan kunna hållas nere.

Utifrån ovanstående bör kultur- och fritidsnämnden föreslå kommunfullmäktige att medborgarförslaget bifalls.

Underskrifter

Maj Eriksson
Tf Förvaltningschef

Joakim Halvarsson
Enhetschef

§ 153

Dnr 00304-2021

Anmälan av medborgarförslag - Isbana på Lillsjön

Ett medborgarförslag har lämnats in till kommunen där förslagsställaren föreslår att en isbana plogas på Lillsjön.

Kommunfullmäktiges beslut

1. Medborgarförslaget remitteras för yttrande till kultur- och fritidsnämnden, miljö- och samhällsnämnden och tekniska nämnden inför slutgiltigt beslut i kommunfullmäktige.
2. Nämndernas yttranden ska ha inkommit till kommunstyrelsen senast 2021-11-01.

Underlag för beslut

- Medborgarförslag, 2021-05-01

Beslutet skickas till

- Kultur- och fritidsnämnden
- Miljö- och samhällsnämnden
- Tekniska nämnden
- Huvudhandläggare vid kommunledningsförvaltningen
- Medborgarförslagsställaren

Lämna medborgarförslag

✓ 1. Kontaktuppgifter

Mina kontaktuppgifter

För- och efternamn
LEIF LANDIN

c/o
-

Adress
FÄGELBÄRSVÄGEN 15

Postnummer och ort
831 62 Östersund

Telefon
-

E-postadress
leif.landin@hotmail.com

Mobiltelefon
0702026955

Notifieringar
E-post

Vem är förslagslämnare?
Jag själv

✓ 2. Förslag

Rubrik

Ange namn på din idé.

Isbana på Lillsjön

Beskriv ditt förslag

Vinter efter vinter så har det blivit svårt att kunna erbjuda alla hugade skridskoåkare en isbana på Storsjön. En attraktion som är en härlig friluftsupplevelse för hela familjen. Trots ihärdiga försök att få till Medvinden vore det bra med ett alternativ. Så varför inte ploga en isbana på Lillsjön.

Så mitt förslag är helt enkelt att när sjön har lagt sig, som ofta brukar ske tidigt, öppna en isbana på Lillsjön. Visserligen kan man inte göra en lika lång bana men det skulle gå att göra en rund bana som går att åka flera varv, en plogad slinga som troligtvis kan bli uppåt cirka en kilometer.

Detta tror jag skulle bli en isbana som lockar till friskvård och lek för alla åldrar och som dessutom inte är lika beroende av väderleken som Medvinden på Storsjön. Så låt oss Östersundsbor och våra besökare få njuta av en mindre isbana men som kan ge glädje från höst till vår.

Bifoga material

Här kan du bifoga filer som komplement till ditt förslag. Det kan vara bilder eller ritningar t ex.

6F014214-6117-44E8-ABB7-D291808F074F.jpeg (683 KB)

Samtliga filer ovan finns bifogade i detta dokument, se bifogade filer.

När kommunfullmäktige behandlar mitt förslag vill jag närvara

Ja

Sök här

esiktning

Lillsjöns Badplats

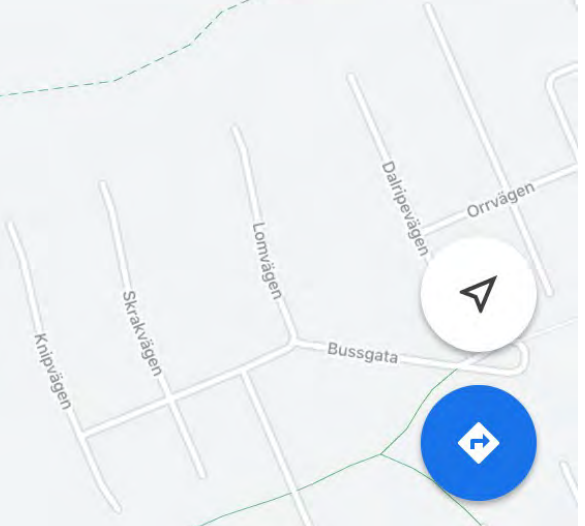
Isbana

Lillsjön

es Grill
st betyg

gmaterial

Lillsjöns lekplats

Handläggare
Ann-Charlotte Mähler

Tjänsteskrivelse - Delårsbokslut internkontroll 2021

Sammanfattning av ärendet

Kultur och fritidsförvaltningen har genomfört en delårsuppföljning av kultur- och fritidsnämndens internkontrollplan. Uppföljningen överlämnas till kultur- och fritidsnämnden.

Förvaltningens förslag till beslut

1. Kultur- och fritidsnämnden godkänner delårsbokslutet för internkontroll och lägger den till handlingarna.

Underlag för beslut

- 2021-09-11 Kultur- och fritidsförvaltningens tjänsteskrivelse
- 2021-09-11 Internkontrollplan KFN 2021 - Tertial 2

Beslutet skickas till

- Ann-Charlotte Mähler, kultur- och fritidsförvaltningen
- Maria Hagnestad, kommunledningsförvaltningen

Bakgrund

Kultur och fritidsförvaltningen har genomfört en delårsuppföljning av kultur- och fritidsnämndens internkontrollplan. Uppföljningen överlämnas till kultur- och fritidsnämnden.

ÖSTERSUNDS
KOMMUN

Datum
2021-09-11

Diarienummer
KFN 00086-2021

Handläggare
Ann-Charlotte Mähler

Underskrifter

Maj Eriksson
Tf Förvaltningschef

Ann-Charlotte Mähler
Förvaltningsekonom

ÖSTERSUNDS
KOMMUN
STAAREN TJELTE

Internkontrollplan 2021 - Uppföljning Tertial 2

Kultur- och fritidsnämnden

ÖSTER
SUND

1 Uppföljning kontrollmoment

1.1 I Östersunds kommun finns goda förutsättningar för en meningsfull fritid och ett aktivt liv

Huvudprocess	Identifierad risk.	Kontrollmoment.	Kommentar
Hantera föreningsbidrag och stipendier (kultur)	Risk för bristfällig kontroll av återredovisning till nämnd.	● Kontrollera att återredovisning av föreningsbidrag sker till nämnd, avseende kultur.	Detta sker löpande av handläggare och nämnd sekreterare.
Hantera föreningsbidrag och stipendier (allmän fritidsverksamhet)	Risk för bristfällig kontroll av återredovisning till nämnd.	● Kontrollera att återredovisning av föreningsbidrag sker till nämnden, avseende allmän fritidsverksamhet.	Detta sker löpande av handläggare och nämnd sekreterare.
Driva idrottsanläggning	Risk för inaktuella överenskommelser.	● Kontrollera att uppdatering årligen sker då det gäller interna driftsöverenskommelser, avseende idrottsanläggningar.	Pågår bedöms bli klar under året. Avtalen uppdateras efter hand driftsförändringar eller driftsbidrag förändras.
Driva fritidsanläggning	Risk för inaktuella överenskommelser.	● Kontrollera att uppdatering årligen sker då det gäller interna driftsöverenskommelser, avseende fritidsanläggningar.	Pågår bedöms bli klar under året. Avtalen uppdateras efter hand driftsförändringar eller driftsbidrag förändras.
Svara för rekreationsområde	Risk för inaktuella överenskommelser.	● Kontrollera att uppdatering årligen sker då det gäller interna driftsöverenskommelser, avseende rekreationsområdet.	Pågår bedöms bli klar under året. Avtalen uppdateras efter hand driftsförändringar eller driftsbidrag förändras.
Driva anläggningar för turism	Risk för inaktuella överenskommelser.	● Kontrollera att uppdatering årligen sker då det gäller interna driftsöverenskommelser, avseende turism.	Pågår bedöms bli klar under året. Avtalen uppdateras efter hand driftsförändringar eller driftsbidrag förändras.

2 Sammanfattande bedömning

Under 2021 kommer arbetet med internkontrollplanen att prioriteras inför 2022. Rutiner ska upprättas enligt revisionsrapporten Granskning av utbetalningsrutiner och fakturahantering.

Handläggare
Ann-Charlotte Mähler

Tjänsteskrivelse - Budgetuppföljning/Delårsbokslut prognos 2021

Sammanfattning av ärendet

Kultur- och fritidsnämndens stab har upprättat budgetuppföljning och prognos per den 31 augusti 2021.

Förvaltningens förslag till beslut

1. Kultur- och fritidsnämnden godkänner upprättad budgetuppföljning för perioden 31 augusti 2021.
2. Kultur- och fritidsnämnden begär att få omföra budgeterade medel, 1,35 mnkr, för investeringsprojektet "Konst Storsjöstrand" till 2022.
3. Kultur- och fritidsnämnden begär att få omföra budgeterade medel, 0,2 mnkr, för investeringsprojektet "Vädertempel" till 2022 men då till investeringsprojektet "Reinvesteringar konst".
4. Kultur- och fritidsnämnden begär att få omföra budgeterade medel, 0,3 mnkr, för investeringsprojektet "Snöupplag, skidstadion" till 2022.
5. Kultur- och fritidsnämnden begär att omföra 0,35 mnkr från investeringsprojektet "Aktivitetsytor spontanidrott" till "Anläggning- och maskininvesteringar".

Underlag för beslut

- Kultur- och fritidsförvaltningens förslag till beslut 2021-09-14
- 2021-09-14 Delårsrapport, 2021 tertial 2, kultur- och fritidsnämnden

Handläggare
Ann-Charlotte Mähler

Beslutet skickas till

- Ann-Charlotte Mähler, Kultur- och fritidsförvaltningen
- Maj Eriksson, Kultur- och fritidsförvaltningen
- Maria Hagnestad, Kommunledningsförvaltningen
- Ella Sandström, Kommunledningsförvaltningen
- Kommunstyrelsen

Bakgrund

DRIFT

Totalt prognostiserar kultur- och fritidsnämnden ett överskott på 2,05 mnkr. Prognosen innehåller även 2,3 mnkr i Coronarelaterade kostnader.

Den politiska nämnden prognostiserar ett överskott på 0,1 mnkr. Överskottet beror på att pandemin satt stopp kurser och föreningsbesök.

Fritidsgårdsverksamheten prognostiserar ett överskott på 0,1 mnkr. Överskottet beror på sjukfrånvaro, tjänstledighet och föräldraledighet.

Fritidsenheten prognostiserar ett underskott på -0,1 mnkr. Underskottet beror på många under- och överskott såsom minskade hyresintäkter gällande sporthallar, ökade kostnader LOK-stöd, ökade kostnader på grund av corona/Covid 19, minskade personalkostnader på grund av sjukskrivning och föräldraledighet, minskade kapitalkostnader, extra personal för registervård m.m.

Kulturverksamheten prognostiserar ett överskott på 0,3 mnkr. Överskottet beror på pandemins begränsning av verksamhet.

Biblioteksverksamheten prognostiserar ett överskott på 0,3 mnkr. Överskottet beror på sjukfrånvaro, tjänstledighet, föräldraledighet och statliga externa medel.

Kulturskoleverksamheten prognostiserar ett överskott på 0,3 mnkr. Överskottet beror på sjukfrånvaro och svårigheter att få tag på vikarier.

Staben prognostiserar ett överskott på 0,85 mnkr. Överskottet beror på sjuklöneersättning för hela förvaltningen, frånvaro av ordinarie förvaltningschef samt främst pandemins begränsning av verksamhet.

Handläggare
Ann-Charlotte Mähler

INVESTERINGAR

Totalt redovisar kultur- och fritidsnämnden en prognos på + 0,85 mnrk exklusive extern finansiering. Totalt föreslås omföringar till 2022 med 1,85 mnrk.

Det totala utfallet belastas med 1 mnrk för en minibuss till Biblioteket. Biblioteket har sedan tidigare beviljats 2 mnrk i statliga medel till denna minibuss. Detta bidrag syns i utfallet utan har redovisats på balanskontot sedan tidigare.

Investeringsprojektet "Aktivitetsytor spontanidrott" föreslås budgeteras om till "Anläggningar och maskininvesteringar" med 0,35 mnrk. Pengarna är planerade till att finansiera en traktor till Tanne Ridskola.

Investeringsprojektet "Konst Storsjöstrand" föreslås budgeteras om till 2022, med 1,35 mnrk. Bron mellan Östersäng och Storsjöstrand tog ett omtag, genom en ny upphandling då tidigare bro blev för kostsam. Etapp 2 av Storsjöstrand inväntade ny projektering och byggstart av bron och har därför skjutits fram ett år. Arbetet inför upphandling och utlysning pågår, kostnaden för konsten ligger därför på 2022.

Investeringsprojektet "Vädertempel" föreslås budgeteras om till 2022, med 0,2 mnrk. En annan lösning har hittats i restaureringsarbetet med Vädertemplet i samråd med konstnären Mats Caldeborg, hela verket behöver inte bytas ut. Kostnaden för Vädertemplet går på drift och underhållsbudgeten för konst 2021, en del i satsningen Strategi Torvalla. Investeringsbudgeten på 0,2 mnrk föreslås budgeteras om till 2022 och då till investeringsprojektet "Reinvesteringar Konst". Konstverken Älgen och Kärleksgudinnan, båda offentliga konstverk i Torvalla, ingår i de prioriterade konstverken för reovering. Dessa konstverk har omfattande reinvesteringsbehov och föreslås ta över investeringsbudgeten 2022.

Investeringsprojektet "Snöupplag, Skidstadion" föreslås budgeteras om till 2022, med 0,3 mnrk. Sågsåpanet behövdes inte bytas ut under 2021 utan det gick att vänta ett år. Under 2022 finns redan 0,3 mnrk budgeterade men då virkespriset ökat drastiskt behövs även 0,3 mnrk från 2021 föras över till 2022.

ÖSTERSUNDS
KOMMUN

Datum
2021-09-14

Diarienummer
KFN 00079-2021

Handläggare
Ann-Charlotte Mähler

Underskrifter

Maj Eriksson
T.F. Förvaltningschef

Ann-Charlotte Mähler
Förvaltningsekonom

ÖSTERSUNDS
KOMMUN
STAAREN TJELTE

Delårsrapport Tertial 2 2021

Kultur- och fritidsnämnden

ÖSTER
SUND

1 Nämndens ansvarsområde

Nämnden ansvarar för kulturskola, biblioteksverksamhet, fritidsgårdsverksamhet, bidrag/stöd till föreningar: barn- och ungdomsorganisationer, kulturella föreningar, studieförbund, hembygdsföreningar, samlingslokaler, föreningsägda anläggningar. Vidare ansvarar nämnden för dialog med föreningar kopplat till nämndens verksamhet, kommunens konst samt idrotts- fritids-, kultur- och turismanläggningar med undantag för Östersunds camping.

2 Nämndsordförande har ordet

Verksamhetsåret 2021 har präglats av utmaningar utifrån pandemin Covid 19. Det har varit öppet på biblioteket men med anpassningar och restriktioner. Kulturskolan har fått ställa om och anpassat sin verksamhet. Många av våra stora evenemang har ställts in både storsjöyran och storsjöcupen som i normala fall har många besökare fick istället planera för att komma tillbaks under 2022.

Badhuset har varit öppet bara för skolverksamhet samt för träningsverksamhet utifrån det fick vi justera priser då det varit stängt både på relax samt äventyrsbadet.

Vi har delat ut både investerings och utrustningsbidrag samt ordinarie föreningsbidrag. Förvaltningen har lagt ner mycket tid på att omorganisera öppen fritidsgård för åldern 10-12år det skall vara som ett komplement till inskriven fritidsverksamhet i barn och utbildningsförvaltningen.

Vi har också delat ut stipendier som var sökbara utifrån kriterier om inställda kulturarrangemang för yrkesverksamma kulturskapare.

Under året har vi tagit över ansvaret för Exercishall Norr och skall göra en utredning och se över möjligheter och förutsättningar för att kunna bedriva kultur och fritidsverksamhet i den lokalen.

Kultur och fritidsnämnden delade ut kulturstipendium som gick till filmaren och animatören Malin Almen och Musikern Kjell Eriksson som vardera fick 50 tusen.

En riktlinje för kultur och kulturstrategi har tagits fram och skickat ut på remiss till politiska partier.

Större projekt är Litsbacken som under året har uppgraderats med nytt pumphus, vattenledning, el samt renovering av lift för att kunna starta säsongen 21/22 och ha snöproduktion av snösnökanoner.

Kultur och fritid har funnits med i dialoger för utvecklingsplan Brunflo och Torvalla.

Vi ser hoppfullt framåt när vi nu går in i en period av att restriktioner upphör så att det återigen går att besöka teater och kulturrevenemang samt delta eller vara publik på idrottsevenemang.

Per Lundgren

Ordförande kultur-och fritidsnämnden

2.1 Viktiga händelser hittills under året

Under februari byttes chef för kultur- och fritidsenheten. Förvaltningschef avslutade sin tjänst och en tillförordnad tillsattes.

Östersunds kommun arrangerade en extra världscup i skidskytte under mars månad. Norges

coronarestriktioner satte stopp för att hålla tävlingarna i Holmenkollen, därför hölls världscupen i Östersund.

Torvalla fritidsgård blev under våren helt utdömd på grund av allvarliga fuktskador. Torvalla fritidsgård väntar på att teknisk förvaltning kommer med förslag om ny lokal. Personalen arbetar just nu i tillfälliga lösningar.

Kultur- och fritidsnämnden har fått i uppdrag att utreda vilken kulturverksamhet som ska bedrivas i Exercishallen.

Under augusti startade förvaltningen en öppen fritidsklubbverksamhet i kommunen.

Kultur- och fritidsnämnden har fått möjligheten att delta i Strategi Torvalla genom att renovera konsten och utreda vad en mötesplats för unga i Torvalla ska innehålla samt geografiskt befinna sig.

Via Utvecklingsplan Brunflo har fritidsenheten fått uppdrag att utreda sporthallen i Brunflo.

Förvaltningen har ett flertal större utredningar att genomföra under året. Exempelvis översyn av näridrottsplatser och Östbergets friluftsområde.

2.2 Framtidsutveckling

Ett utredningsarbete gällande Exercishallen kommer att påbörjas under hösten 2021 samt möjlighet att under utredningstiden korttids hyra ut lokalen för kulturverksamhet.

Östersunds kommun, via Kultur- och fritidsförvaltningen, kommer att hålla en 3:e världscup i skidskytte i nov/dec.

Nu när allt fler är vaccinerade och restriktionerna lättas kommer det troligen att finnas ett uppdämt behov från medborgarna att delta i kommunens kultur- och fritidsliv när majoriteten av befolkningen är vaccinerad. En kommande utmaning blir att återgå till den nivå av aktiviteter och verksamhet som Kultur- och fritidsnämnden hade innan Corona/Covid 19.

3 Kommunövergripande mål och uppdrag

3.1 I Östersunds kommun har vi en trygg och tillgänglig infrastruktur där både stad och landsbygd växer på ett smart och hållbart sätt

3.1.1 Fullmäktige

Uppdrag.	Kommentar
 Genomför åtgärder för att öka klimatanpassning av kommunens verksamheter (TN, KS, BUN, VON, MSN, KFN)	Kultur- och fritidsnämnden Kultur- och fritidsnämnden bedömer att uppdraget kommer bli genomförd under året. En risk- och konsekvensinventering har gjorts. Föreslagna åtgärder tas med i en långsiktig investeringsplan.

3.2 I Östersunds kommun ska alla barn och elever klara sin utbildning, nå sin gymnasieexamen och utmanas i sitt livslånga lärande

3.2.1 Nämnd

Uppdrag.	Kommentar

Uppdrag.	Kommentar
<p>◆ Utveckla verksamheten för att främja barn och ungdomars psykiska hälsa.</p>	<p>Kultur- och fritidsenheten Pågår men utredningen är komplex. Utredning och politiska beslut bedöms vara klar våren 2022.</p> <p>Bibliotek Biblioteksverksamheten arbetar med biblioterapi i samarbete med Familjehemsenheten och Skolfam för att främja barn och ungdomars psykiska hälsa. Biblioteksverksamheten arbetar läsfrämjande för att stärka barn och unga i deras personliga utveckling samt att öka deras intresse för läsning.</p> <p>Kulturskola På grund av pandemin är samarbetat försenat mellan Kulturskolan och den centrala elevhälsan. Nya tag i höst när restriktionerna släpps.</p> <p>Fritidsgårdar Fritidsgårdsverksamheten har under sommaren mottagit projekt pengar och startat upp en tjejgrupp i enlighet med medborgardialogen i Torvalla. I det projektet skall en "handbok" för liknande projekt skapas så att arbetsmodellen kan ärvas av andra områden/kommundelar.</p>

3.3 I Östersunds kommun finns goda förutsättningar för en meningsfull fritid och ett aktivt liv

3.3.1 Fullmäktige

Uppdrag.	Kommentar
<p>■ Revidera och anpassa de styrmedel kommunen har för att öka jämställdheten inom föreningslivet (KFN, SAN, VON, KS)</p>	<p>Kultur- och fritidsnämnden Kultur- och fritidsnämnden bedömer att uppdraget kommer inte bli genomförd. Arbetet är påbörjat men kommer inte hinnas klart under 2021.</p>
<p>◆ Utveckla kommunens kultur- och fritidsverksamheter så de blir tillgängliga för ekonomiskt utsatta grupper i Östersunds kommun (KFN)</p>	<p>Kultur- och fritidsnämnden Kultur- och fritidsnämnden bedömer att uppdraget kommer bli genomförd. Kultur- och fritidsenheten har påbörjat en omvärldsanalys och ett samverkansprojekt med civilsamhället pågår. Biblioteksverksamheten kommer att arbeta mer strategiskt i område Torvalla men har ej kunnat genomföras på grund av den pågående pandemin. Under hösten 2021 kommer biblioteksverksamheten att genomföra aktiviteter där avstånd kan hållas. Biblioteket kommer även att genomföra en analys för icke-användare. Kulturskolan har minst två lärare som åker ut till byskolorna på en bestämd dag i veckan och i samråd med skolans lärare och rektor. Alla skolor i Torvallaområdet har minst tre lärare som åker ut till dem på en bestämd dag i veckan och i samråd med skolans lärare och rektor. Utifrån fritidsgårdsverksamhetens kvalitetskrav/verksamhetsmål så finns detta uppdrag formulerat i alla åtaganden.</p>
<p>◆ Utveckla samverkansformer kring näridrottsplatser och spontanidrottsytor internt i kommunorganisationen och med civilsamhället (KFN)</p>	<p>Kultur- och fritidsnämnden Kultur- och fritidsnämnden bedömer att uppdraget kommer bli genomförd. Arbetet pågår.</p>

Uppdrag.	Kommentar

3.3.2 Nämnd

Uppdrag.	Kommentar
<p>■ Uppdrag att göra en översyn av bidragsreglerna till studieförbunden med syfte att nå fler samt i högre utsträckning nå de som normalt inte deltar i organiserad verksamhet.</p>	<p>Kultur- och fritidsenheten Bedöms inte bli genomförd då det tillkommit ett stort utredningsuppdrag kring Exercishallen.</p>
<p>● Uppdrag att utreda förutsättningarna att införa Fritidsbanken i Östersund med syfte att i första hand ge ekonomiskt utsatta möjlighet att kunna idrotta och delta i fritidsaktiviteter.</p>	<p>Kultur- och fritidsenheten Genomförd och beslutad i KFN. Dock har frågan återkommit i form av ett medborgarförslag.</p>
<p>● Uppdrag att utreda och lämna förslag på en öppen fritidsverksamhet för barn och unga i årskurserna 4-6 på eftermiddagar och lov.</p>	<p>Fritidsgårdar Genomförd. Öppen fritidsverksamhet har startat.</p>

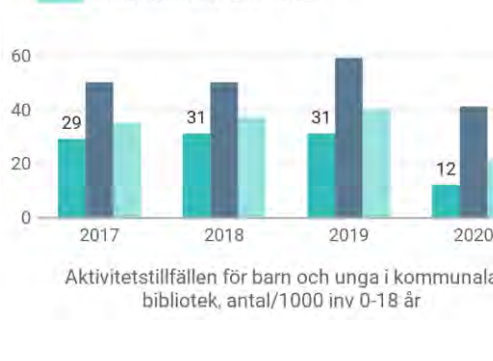
3.4 I Östersunds kommun bedrivs ett effektivt arbete för minskad miljö- och klimatpåverkan

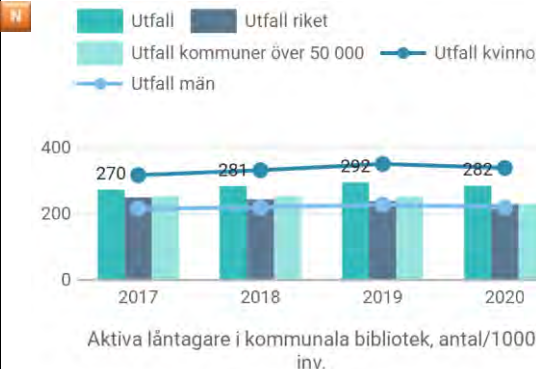
3.4.1 Fullmäktige

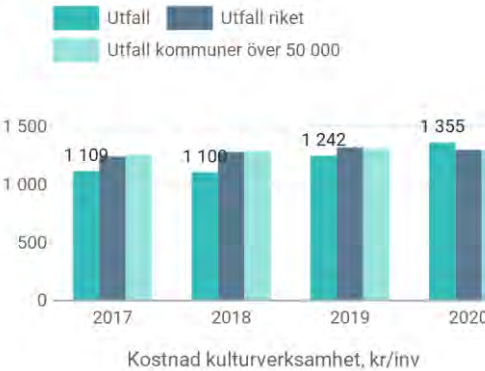
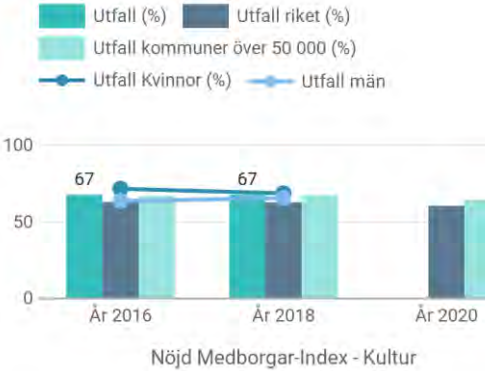
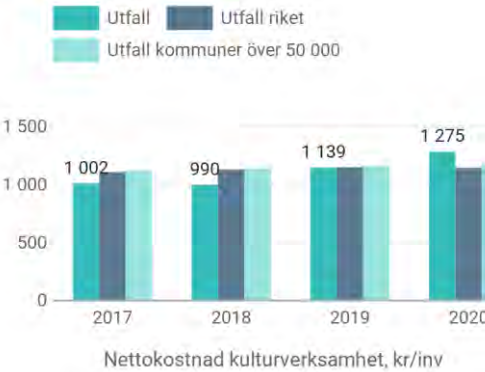
Uppdrag.	Kommentar
<p>◆ Minska de fossila koldioxidutsläppen (Alla)</p>	<p>Kultur- och fritidsnämnden Kultur- och fritidsnämnden bedömer att uppdraget kommer bli genomförd. På Staben finns det med som underlag i alla beslut om resor och eventuellt möjligheten att nyttja andra digitala lösningar. Kultur- och fritidsenheten har miljökrav vid evenemangsstöd samt vid föreningsdrift av anläggningar. I biblioteksverksamheten finns det med som underlag i alla beslut om resor och eventuellt möjligheten att nyttja andra digitala lösningar. Kulturskolan har skaffat en elbil som används i verksamheten. Fritidsgårdsverksamheten passerar miljörevisionen varje år och slutsatserna är att verksamheten har en mycket liten belastande påverkan. Fritidsgårdsverksamheten har en pågående process med upphandlingsenheten för att se över livsmedelsavtalet som är anpassat för väldigt förutsägbara leveransvolymerna. Upphandlad leverantör har fått i uppdrag att se över sina rutiner vilket kommer påverka personalens behov att använda privata bilar för att komplettera.</p>
<p>◆ Genomför påverkanssatsningar för ökad cykling (MSN, KFN)</p>	<p>Kultur- och fritidsnämnden Kultur- och fritidsnämnden bedömer att uppdraget kommer bli genomförd. Kultur- och fritidsförvaltningen har en gemensam cykel som är bokningsbar för personalen. Kultur- och fritidsenheten marknadsför cykling via friluftslivskanaler, cykelaktiviteter genom "Friluftslivets år" samt stimulerar till cykling genom konstnärlig gestaltning. Biblioteksverksamheten har två elcyklar som används i verksamhet för personalen. En lådcykel samt en vanlig elcykel som personal kan använda när det kommer att vara möjligt att ha fysiska möten. Cyklarna kan användas som färdmedel i centrala delarna istället för att ta bil eller åka buss. Kulturskolan</p>

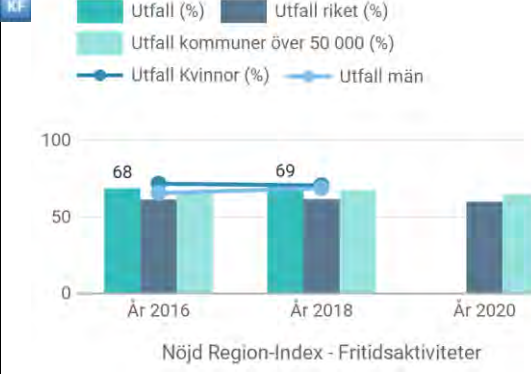

Uppdrag.	Kommentar
	uppmuntrar föräldrarna att låta barnen cykla till sina lektioner och inte bli skjutsade. Fritidsgårdsverksamheten har inga planerade insatser som tar strövan mot detta, förutom ett generellt förhållningssätt som syftar till ett hälsosamt liv som ingår i verksamhetens kvalitetskrav. Fritidsgårdsverksamheten kommer att arbeta under hösten med att skapa aktiviteter, där cykling skall prioriteras.

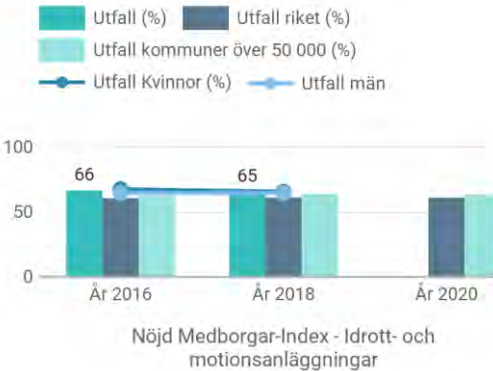
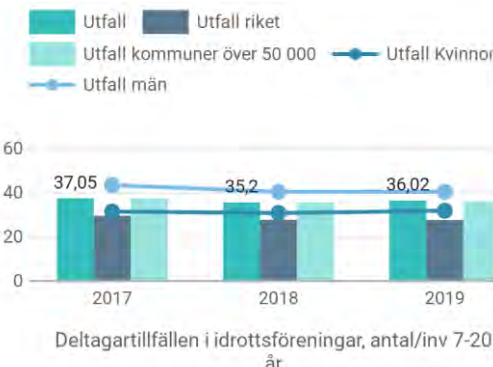

4 Nyckeltal och verksamhetsutveckling

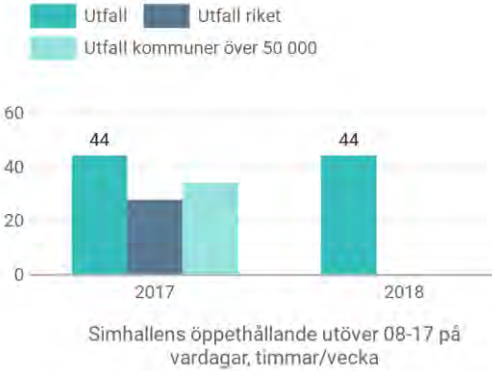
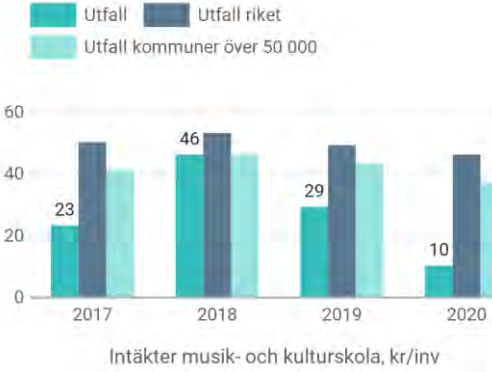
Kommunövergripande mål		Kommentar
5. I Östersunds kommun finns goda förutsättningar för en meningsfull fritid och ett aktivt liv	 <p>Investeringsutgifter inom kultur- och fritidsverksamhet kommun, kr/inv</p>	<p>2020</p> <p>2020 sjönk investeringsutgifterna och blev endast marginellt högre än riket men mycket lägre än kommuner med över 50.000 invånare. Orsaken är främst att investeringar för VM 2019 och Tanne ridskolan färdigställdes under 2019. Investeringskostnaderna påverkas i hög utsträckning av enskilda investeringsobjekt. För 2016-2017 så genomfördes relativt stora investeringar vid Skidstadion och Storsjöteatern som påverkar bilden.</p>
	 <p>Nettokostnad bibliotek, kr/inv</p>	<p>2020</p> <p>2020 fortsatte nettokostnaden stiga något för biblioteksverksamhet, kr/inv, men är fortsatt lägre än både riket och kommuner med över 50.000 invånare. Trenden de senaste åren har varit jämn för både Östersunds kommun, riket och kommuner med över 50.000 invånare.</p>
	 <p>Aktivitetstillfällen för barn och unga i kommunala bibliotek, antal/1000 inv 0-18 år</p>	<p>2020</p> <p>År 2020 sjönk antal aktivitetstillfällen drastiskt för barn och unga i Östersunds kommun, antal/inv 0-20, utfallet blev även mycket lägre för både riket och kommuner med över 50.000 invånare. Detta beror på till stor del corona/Covid 19 för hela landet men även att det statliga bidraget för sommarlovsaktivitet upphörde. Östersunds kommun har lägre aktivitetstillfällen än både riket och kommuner med över 50.000 invånare. Utfallet för år 2020 måste ses som ett undantag pga corona/Covid 19. Trenden annars de senaste åren har varit något stigande. Kommuner med över 50.000 invånare fortsätter att öka</p>

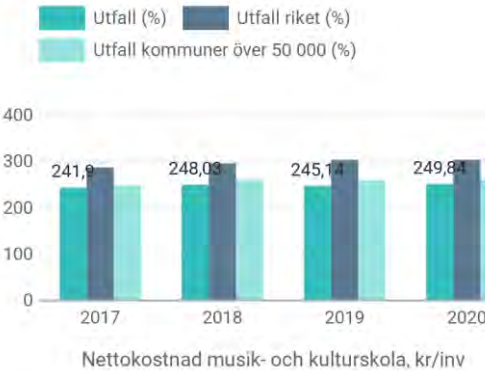
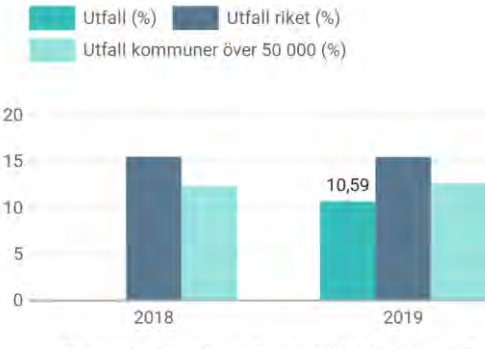
Kommunövergripande mål	Kommentar
	marginellt. Ökningen för kommuner med över 50.000 invånare och Östersunds kommuns stabilisering kan troligen förklaras med den statliga satsningen med extra medel för lovaktiviteter. För riket har tillfällena ökat kraftigt.
 <p>Barnbokslån i kommunala bibliotek, antal/barn 0-14 år</p>	<p>2020</p> <p>2020 steg antal barnbokslån i Östersunds kommun, antal/inv 0-14, till skillnad mot både riket och kommuner med över 50.000 invånare som sjönk. Orsaken är corona/Covid 19. Trenden de senaste åren är fortsatt positiv med ökade barnbokslån för Östersunds kommun. För riket och kommuner med över 50.000 invånare är utfallet negativt med sjunkande barnbokslån. Östersunds kommun har fler barnbokslån än både riket och kommuner med över 50.000 invånare.</p>
 <p>Bibliotekets öppethållande (exklusive meröppet) utöver 08-17 på vardagar, timmar/vecka</p>	<p>2017</p> <p>Östersunds bibliotek har öppet 22 timmar per vecka utöver 08-17 på vardagar och det har varit oförändrat sedan 2016. 2017 hade Östersunds kommun öppet fler timmar än både riket och kommuner med över 50.000 invånare.</p>
 <p>Aktiva låntagare i kommunala bibliotek, antal/1000 inv.</p>	<p>2020</p> <p>2020 var antal aktiva låntagare i Östersunds kommun, anta/1000 inv, något lägre än 2019 men fortsatt högre än både riket och kommuner med över 50.000 invånare. Antalet aktiva låntagare sjönk för alla, både Östersunds kommun, riket och kommuner med över 50.000 invånare och detta måste anses bero på corona/Covid 19. Trenden de senaste åren är positiv med fler aktiva låntagare för Östersunds kommun medan riket och kommuner med över 50.000 invånare sjunker något.</p>

Kommunövergripande mål		Kommentar
	 <p>Kostnad kulturverksamhet, kr/inv</p>	<p>2020</p> <p>Kostnaden per invånare för kulturverksamhet ökade för Östersunds kommuns under 2020 och det beror främst på en medveten satsning och stöttning med bidrag till kulturföreningar pga corona/Covid 19. År 2020 gick Östersunds kommun om både riket och kommuner med över 50.000 invånare. Trenden de senaste åren är något stegrande för både Östersunds kommun, riket och kommuner med över 50.000 invånare. Östersunds kommun har legat efter både riket och kommuner med över 50.000 invånare de senaste åren men 2020 bröts trenden. I denna summa ingår också kommunens bidrag till Jamtli.</p>
	 <p>Nöjd Medborgar-Index - Kultur</p>	<p>År 1 2020</p> <p>Undersökningen genomförs vartannat år och borde ha gjorts år 2020 men ingen undersökning gjordes på grund av Corona/Covid 19. 2018 hade Östersunds kommun nöjdare medborgare än både riket och kommuner med över 50.000 medborgare. Vilket troligen hänger ihop med ett brett utbud riktat till medborgaren och att det skapats en tydlig bild av vad medborgaren kan förvänta sig. Trenden de senaste åren för Östersunds kommun är stabil så även för riket och för kommuner med över 50.000 invånare. Östersunds kommun har något fler nöjda medborgare än både riket och kommuner med över 50.000 invånare.</p>
	 <p>Nettokostnad kulturverksamhet, kr/inv</p>	<p>2020</p> <p>2020 steg nettokostnaden rejält för Östersunds kommun gällande kulturverksamhet, kr/inv. Nettokostnaden steg så pass mycket att Östersunds kommun gick om både riket och kommuner med över 50.000 invånare. Den kraftiga ökningen beror på en medveten satsning och stöttning av kulturföreningar inom kommun till följd av corona/Covid19. Trenden de senaste åren är svagt ökande för alla (2016-2018) men Östersunds kommun hade 2018 en svag nedgång då utfallet för Tingshuset redovisades hos fritidsgårdarna. Detta justerades under 2019 och därför ökar nettokostnaden, den ökade nettokostnaden beror även på</p>

Kommunövergripande mål	Kommentar
	<p>den ökade hyran efter renoveringen och tillbyggnad av Storsjöteatern. I denna summa ingår också kommunens bidrag till Jamtli.</p> <p>2020</p> <p>Kostnad fritidsverksamhet, kr/inv</p> <p>2020 var kostnaden för fritidsverksamhet i Östersund kommun, kr/inv, fortsatt högre än både riket och kommuner med över 50.000 invånare. I denna summa ingår bidrag inom fritidsområdet, idrotts- och fritidsanläggningar samt fritidsgårdsverksamhet. Den tillfälliga peaken 2019 beror på VM 2019. Trenden de senaste åren är ökad kostnad för fritidsverksamhet med en viss stabilisering från 2017 till 2019. Att Östersunds kommun ligger högt i kostnad hänger till störst del ihop med många nya anläggningar. Östersunds kommun har större kostnader än både riket och kommuner med över 50.000 invånare. Riket och kommuner med över 50.000 invånare har en jämn kostnadsfördelning för fritidsverksamhet.</p>
	<p>År 1 2020</p> <p>Nöjd Region-Index - Fritidsaktiviteter</p> <p>Undersökningen genomförs vartannat år och borde ha gjorts år 2020 men ingen undersökning gjordes på grund av Corona/Covid 19. 2018 hade Östersunds kommun nöjdare medborgare än både riket och kommuner med över 50.000 medborgare. Det visar att medborgaren är nöjd med vad som erbjuds och att de stämmer med deras förväntningar. Trenden de senaste åren är stabil för Östersunds kommun, så även för riket och kommuner med över 50.000 invånare. Östersunds kommun har något fler nöjda medborgare än både riket och kommuner med över 50.000 invånare.</p>
	<p>2019</p> <p>Kommunalt kontant bidrag till idrottsföreningar, kr/inv</p> <p>Utfall för år 2020 har inte presenterats ännu. Kommentarer ges vid delårsbokslut per 31 aug. Utfallet för 2019 är missvisande då ersättningen till föreningsdrivna fritidsgårdar konterades på fel sätt. Det konterades som bidrag istället för det korrekta, köp av verksamhet. Siffrorna är felrapporterade för 2018 och därför borttagna. Trenden de senaste åren för Östersunds kommun är kraftigt ökande,</p>

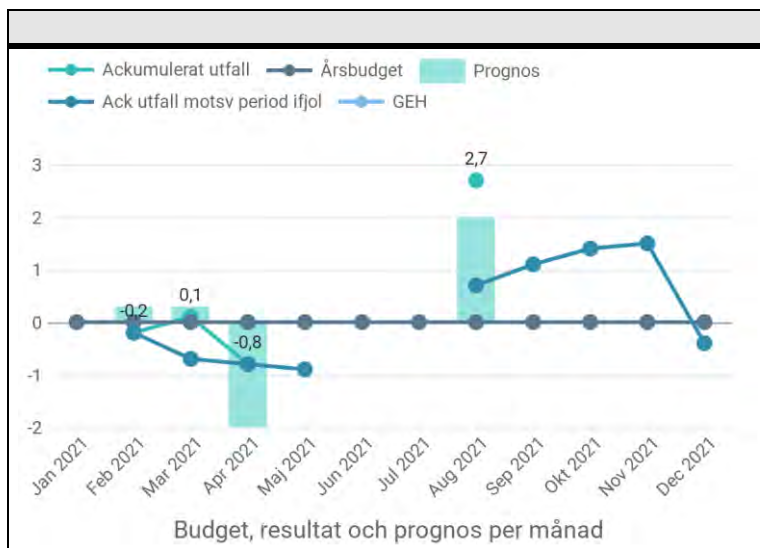
Kommunövergripande mål	Kommentar
	<p>så även för riket men inte för kommuner med över 50.000 invånare som sjunker något. Östersunds kommun betalar ut mer kontanta bidrag än både riket och kommuner med över 50.000 invånare.</p>
<p>KF</p> <p>Nöjd Medborgar-Index - Idrott- och motionsanläggningar</p>	<p>År 1 2020</p> <p>Undersökningen genomförs vartannat år och borde ha gjorts år 2020 men ingen undersökning gjordes på grund av Corona/Covid 19.</p> <p>2018 hade Östersunds kommun nöjdare medborgare än både riket och kommuner med över 50.000 medborgare. Detta pekar på att medborgaren är nöjd med det som erbjuds och att det överensstämmer med deras förväntningar.</p> <p>Trenden de senaste åren är stabilt för Östersunds kommun, så även för riket och kommuner med över 50.000 invånare. Östersunds kommun har fler nöjda medborgare än både riket och kommuner med över 50.000 invånare.</p>
<p>KF</p> <p>Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/inv 7-20 år</p>	<p>2019</p> <p>Utfall för år 2020 har inte presenterats ännu. Kommentarer ges vid delårsbokslut per 31 aug.</p> <p>Utfallet för 2019 har inte ännu presenterats av riksidrottsförbundet.</p> <p>2018 var deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/inv 7-20, högre än både riket och kommuner med över 50.000 invånare.</p> <p>Trenden de senaste åren är något fallande för både Östersunds kommun, riket och kommuner med över 50.000 invånare men Östersunds kommun har fler deltagartillfällen både 2017 och 2018 än både riket och kommuner med över 50.000 invånare.</p>
<p>KF</p> <p>Nettokostnad Idrotts- och fritidsanläggningar, kr/inv</p>	<p>2020</p> <p>2020 steg nettokostnaden något för idrott och fritidsanläggningsverksamhet, kr/inv, och Östersunds kommun har fortsatt högre nettokostnad än både riket och kommuner med över 50.000 invånare.</p> <p>Trenden de senaste åren har varit jämn för både Östersunds kommun, riket och kommuner med över 50.000 invånare.</p>

Kommunövergripande mål		Kommentar
	<p>N</p> <p>Simhallens öppethållande utöver 08-17 på vardagar, timmar/vecka</p>	<p>2018</p> <p>Östersunds kommun har haft öppet för badhusen 44 h/vecka utöver 8-17 fram till och med 24 november 2020, då stängdes det för allmänheten och endast skolor samt föreningar fick besöka badhusen.</p> <p>Detta värde mäts inte längre av SCB så därför finns inte värden för riket och kommuner med över 50.000 invånare. Trenden för Östersunds kommun har varit stabil sedan 2011.</p>
	<p>KF</p> <p>Nettokostnad fritidsgårdar, kr/inv</p>	<p>2020</p> <p>2020 steg nettokostnaden för fritidsgårdsverksamhet, kr/inv, och är fortsatt högre än riket men även nu högre än kommuner med över 50.000 invånare. Ökningen beror att verksamheten "Unga mötesplatser" budgeterades och kostnadsförs på fritidsgårdar</p> <p>Trenden de senaste åren har varit något ojämn för Östersunds kommun, medans riket och kommuner med över 50.000 invånare har varit något mera jämn. Östersunds kommun har högre nettokostnad än riket. Vartannat år har Östersunds kommun högre och lägre nettokostnad för fritidsgårdar än kommuner med över 50.000 invånare.</p>
	<p>N</p> <p>Intäkter musik- och kulturskola, kr/inv</p>	<p>2020</p> <p>2020 sjönk intäkterna kraftigt för musik- och kulturskolan i Östersunds kommun, kr/inv. Den kraftiga sänkningen beror på ändrat betalsystem, från att betala per läsår ändrades systemet till att betala per termin.</p> <p>Östersunds kommun peakade 2018. Detta beror på att 2018 erhöll musik- och kulturskolan flera tillfälliga statsbidrag till olika projekt.</p> <p>Trenden de senaste åren är starkt varierat för både Östersunds kommun med en peak 2018, riket och kommuner med över 50.000 invånare följer samma utveckling men med jämnare variation. En stor del av intäktsökningen hänger ihop med att staten har inrättat särskilda sökbara bidrag för kulturskolan, där Östersunds kommun varit framgångsrik i att få del av dessa pengar.</p>

Kommunövergripande mål		Kommentar
	 <p>Nettokostnad musik- och kulturskola, kr/inv</p>	<p>2020</p> <p>2020 var nettokostnaden för musik- och kulturskolan, kr/inv, i Östersund kommun, lägre än både riket och kommuner med över 50.000 invånare. Trenden de senaste åren är att Östersunds kommun har lägre nettokostnader än både riket och kommuner med över 50.000 invånare. Trenden visar också en svagt ökande nettokostnad för riket och kommuner med över 50.000 invånare medans det sjunker något för Östersunds kommun.</p>
	 <p>Elever i musik- eller kulturskola, 6-15 år, andel (%)</p>	<p>2019</p> <p>Utfall för år 2020 har inte presenterats ännu. Kommentarer ges vid bokslut 2021.</p> <p>2019 var andelen elever i musik- och kulturskolan, 6-15 år, i Östersund kommun lägre än både riket och kommuner med över 50.000 invånare. Trenden de senaste åren i Östersunds kommun går inte att analysera ännu eftersom vi har endast värde för 2019.</p>

5 Ekonomi

5.1 Driftsredovisning

Det ackumulerade utfallet för augusti 2021 innehåller numera semesterlöneskuld samt befarande kundförlust till och med augusti 2021. Dessa poster ingick inte i det ackumulerade utfallet för augusti 2020 eller tidigare under 2021. Detta är alltså nya hänsynstaganden i det ackumulerade utfallet från och med augusti 2021.

5.2 Driftsredovisning, utfall och prognos

Driftbudget/plan (Mnkr med en decimal)	Bud-	Utfall	Pro-	Utfall	Utfall
--	------	--------	------	--------	--------

	get 2021 inkl till.an sl	21083 1	gnos 2021	20083 1	2020
Taxor och avgifter	1,1	1,1	1,1	0,3	1,5
Externa bostads- och lokalhyror	10,1	7,1	10,1	6,3	9,8
Statsbidrag	0	6,7	6,9	3,8	5,8
Övriga externa intäkter	4,5	2,0	4,2	2,6	3,7
Interna hyresintäkter	1,4	0,9	1,4	0,9	1,3
Övriga interna intäkter	3,6	2,5	3,6	5,0	12,1
Kommunbidrag	202,3	134,9	202,3	129,9	197,0
SUMMA INTÄKTER	223,0	155,2	229,6	148,8	231,2
Personalkostnader	35,7	22,9	35,9	23,1	35,2
- varav arvoden, uppdragstagare och övriga löner	0,5	0,3	0,5	0,3	0,5
Personalomkostnader (PO-pålägg)	14,2	9,2	14,2	9,0	13,5
Varor	6,2	6,9	8,5	4,9	9,8
Köp av verksamhet	7,9	7,4	7,9	5,1	7,3
Övriga kostnader	12,3	2,5	13,6	2,5	5,0
Lämnade bidrag	21,4	11,6	21,4	13,9	20,7
Hyror, externt	10,0	8,9	10,0	7,8	12,5
Hyror, internt	55,6	37,4	55,8	15,3	23,0
Avskrivningar	4,8	3,2	4,9	20,2	30,3
Internränta	0,5	0,4	0,5	7,1	10,6
Interna köp exklusive hyror	54,4	42,1	54,9	39,2	63,7
SUMMA KOSTNADER	223,0	152,5	227,6	148,1	231,6
RESULTAT	0,0	2,7	2,0	0,7	-0,4

5.3 Tilläggsanslag under perioden

Ändamål	Beslutdatum och §	Be- lopp 2021	Var- aktig Ja/Ne j	Kommentar
Utv.plan Brunflo	2021-03-16 §74	0,15	Nej	Investeringsbudget.
Strategi Torvalla	2021-06-21 §162	0,2	Nej	Investeringsbudget
Tennishallen	2021-06-21 §227	0,71	Nej	Investeringsbudget
Tennishallen, till BRE	2021-06-21 §162	-3,4	Nej	Investeringsbudget
Utökat bidrag pga Covid 19	2021-05-24 §128	1,5	Nej	Driftbudget
Utökad fritidsverksamhet	2021-05-24 §127	2,8	Nej	Driftbudget
Exercishallen	2021-05-24 §129	0,89	Nej	Driftbudget
Justerade kapitalkostnader	2021-06-08 §210	-2,49	Ja	Driftbudget
Strategi Torvalla, Konst	2021-06-21 §162	0,8	Nej	Driftbudget
Strategi Torvalla, Mötesplatser	2021-06-21 §162	0,2	Nej	Driftbudget
Extra VC i skidskytte, 202003	2021-06-21 §162	1,55	Nej	Driftbudget
Flyttkostnader fritidsgårdar	2021-06-21 §162	0,66	Nej	Driftbudget
Saneringskostnad Torvalla	2021-06-21 §162	0,15	Nej	Driftbudget
Summa		3,72		

5.4 Kommentar till resultat och prognos

Totalt redovisar kultur- och fritidsnämnden en prognos på +2,05 mnkr.

Den politiska nämnden prognostiserar ett överskott på 0,1 mnkr. Överskottet beror på att pandemin satt stopp för kurser och besök.

Fritidsgårdsverksamhet prognostiserar ett överskott på 0,1 mnkr. Överskottet beror på sjuk-

frånvaro, tjänstledighet och föräldraledighet.

Fritidsenheten prognostiserar -0,1 mnkr. Underskottet beror på många under- och överskott. Minskade hyresintäkter gällande sporthallar, ökade kostnader LOK-stöd, ökade kostnader pga Corona/Covid 19, minskade personalkostnader på grund av sjukskrivning och föräldraledigt, minskade kapitalkostnader, extra personal för registervård m.m.

Kulturverksamheten prognostiserar ett överskott på 0,3 mnkr. Överskottet beror på pandemins begränsning av verksamhet.

Biblioteksverksamheten prognostiserar ett överskott på 0,3 mnkr. Överskottet beror på sjukfrånvaro, tjänstledighet, föräldraledighet och statliga externa medel.

Kulturskoleverksamheten prognostiserar ett överskott på 0,5 mnkr. Överskottet beror på sjukfrånvaro och svårighet att få tag på vikarier.

Staben prognostiserar ett överskott på 0,85 mnkr. Överskottet beror på främst pandemins begränsning av verksamhet samt frånvaro av ordinarie förvaltningschef.

Corona/Covid 19

I prognosen ingår även 2,3 mnkr i kostnader gällande Corona/Covid 19. Totalt till och med 31 augusti har nämnden haft 0,67 mnkr i kostnader för Corona/Covid 19.

Corona/Covid 19 har inte påverkat personalens möjlighet att ta ut semester.

DRIFTJUSTERINGAR:

Inga driftjusteringar.

INVESTERINGSJUSTERINGAR:

0,35 mnkr Spontanidrott föreslås nämnden att budgetera om till "Anläggning och maskininvesteringar".

OMBUDGETERINGAR AV INVESTERINGAR TILL 2022

1,35 mnkr "Konst Storsjöstrand" föreslås budgeteras om till 2022.

0,2 mnkr "Vädertempel" föreslås budgeteras om till 2022.

0,3 mnkr "Snöupplag, skidstadion", föreslås budgeteras om till 2022

5.5 Analys av resultat och prognos

Projekt budgeteras aldrig och därför finns inga statsbidrag eller dylikt budgeterade. En stor del av projektpengarna går till löner och material så dessa kostnader är högre än budgeterat.

Inför året 2021 förbättrades bokföringen av budgetsiffrorna i ekonomisystemet Visma. Förbättringen avser separationen mellan interna och externa kostnader/intäkter. Till och med år 2020 bokfördes alla budgettransaktioner som externa kostnader och intäkter.

Under 2020 erhöll kultur- och fritidsnämnden bland annat 2,1 mnkr i interna bidrag som gick till föreningar i form av bidrag som stöd i pandemin.

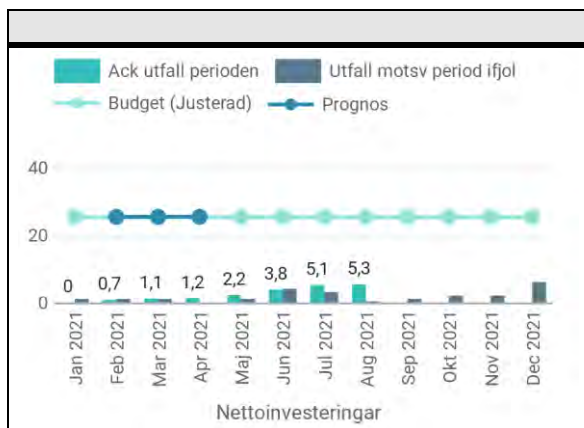
Underhållskostnader m.m. bokförs ofta som interna verksamhetsköp eftersom det är utförarna inom teknisk nämnd som utför jobben medan budget bokförs som extern kostnad.

En bättre jämförelseanalys mellan åren blir år 2022 då båda åren har separerat interna kostnader/intäkter från externa både i utfall och i budget.

5.6 Effektiviseringar, besparingar och intäktsökningar

Effektiviseringar, besparingar och intäktsökningar (mnkr med en decimal)	Budget 2021	Utfall augusti	Prognos	Kommentar
Biblioteket, minskad tjänst	0,15	0,15	0,15	Genomförd.
Biblioteket, allmän besparing	0,1	0,1	0,1	Genomförd.
Fritidsgårdar, allmän besparing	0,05	0,05	0,05	Genomförd.
Fritidsgårdar, minskat verksamhetsbidrag Tingshuset	0,15	0,15	0,15	Genomförd.
Kulturen, allmän besparing	0,05	0,05	0,05	Genomförd.
Fritid, allmän besparing	0,1	0,1	0,1	Genomförd.
Fritid, minskad utförarsättning	0,5	0,5	0,5	Genomförd.
Fritid, minskad underhållsplan	0,1	0,1	0,1	Genomförd.
Fritid, ökad avgift vuxentaxor	0,15	0,05	0,05	Idrottshallar har inte hyrts ut under vårterminen pga corona/Covid 19
Fritid, minskade underhållskostnader m.m.	0,04	0,04	0,04	Genomförd.
Fritid, senarelägga is, Ösd arena, en vecka	0,06	0,06	0,06	Genomförd.
Fritid, minskade utredningsmedel	0,3	0,3	0,3	Genomförd.
Kulturskolan, allmän besparing	0,05	0,05	0,05	Genomförd.
Kulturskolan, gruppundervisning	0,15	0,15	0,15	Genomförd.
Staben, allmän besparing	0,05	0,05	0,05	Genomförd.
SUMMA	2,00	1,90	1,90	

5.7 Nettoinvesteringar

5.8 Investeringar per objekt

Nedanstående tabell visar budget, utfall och prognos för nämndens investeringar. Kolumnen "Stat" visar nämndens bedömning om genomförandet där 1=Bedöms inte bli genomförd, 2=Bedöms bli genomförd och 3=Genomförd.

Investeringar	Budget 2021	Varav ombudgetering	Varav tilläggsanslag	Utfall	Prognos	Stat	Kommentar
---------------	-------------	---------------------	----------------------	--------	---------	------	-----------

Investeringar	Budget 2021	Varav ombudgetering	Varav tilläggsanslag	Utfall	Prognos	Stat	Kommentar
Statsbidrag	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	3	
Konstnärlig gestaltning Storsjö strand	1,400	0,000	0,000	0,033	0,050	1	1,35 mnkr begärs omföras till 2022
Skidstadion och övriga arenor, anpassning Paraspport	3,900	-0,300	0,000	0,044	3,900	2	Omfört till snöupplag skidstadion
Tennishallen	0,000	-1,900	0,000	0,000	0,000		Ombudgeterad till BRE inkl summa från miljöinvesteringar med 1,5 mnkr
Asfaltering och värme Tennishallen	0,713	0,000	0,713	0,000	0,713	2	
Pistmaskin Skidstadion,	1,870	-0,330	0,000	0,000	1,870	2	Ombudgeterat till Maskiner och anläggningar (Tanne ridspport)
Minibuss, biblioteket	0,000	0,000	0,000	1,005	1,005	3	Finansiering via statsbidrag på balanskontot
Litsbacken	13,000	0,000	0,000	4,000	13,000	2	
Spontanidrott, aktivitetsytor	0,350	0,000	0,000	0,000	0,000	1	Begärs omföras till Projekt anläggningar och maskininvest.
Snöproduktion och el Gustafsbergsbacken	0,100	-0,600	0,000	0,000	0,100	2	Ombudgeterat till maskiner och anläggningar (pumphus Lit).
Maskiner och anläggningar	0,930	0,930	0,000	0,195	1,280	2	Prognos ställd utifrån begärda ombudgeteringar i T2. Behov av inköp av traktor och ridhusbotten i Tanne (KFN 79-2021 §68) samt Pumphus i Lit.
Snöupplag skidstadion	0,300	0,300	0,000	0,000	0,000	1	0,3 mnkr begärs omföras till 2022
Miljöinvesteringar	0,000	-1,500	0,000	0,000	0,000		Ombudgeterad via punkt 8 till Tennishallen och därefter via punkt 9 till BRE
Vädertempel Torvalla	0,200	0,000	0,200	0,000	0,000	1	0,2 mnkr begärs omförast till 2022
Förstudie idrotts-hall Kastalskolan	0,150	0,000	0,150	0,000	0,150	2	
Totalsumma	22,913	-3,400	1,063	5,277	22,068		

Kommentar

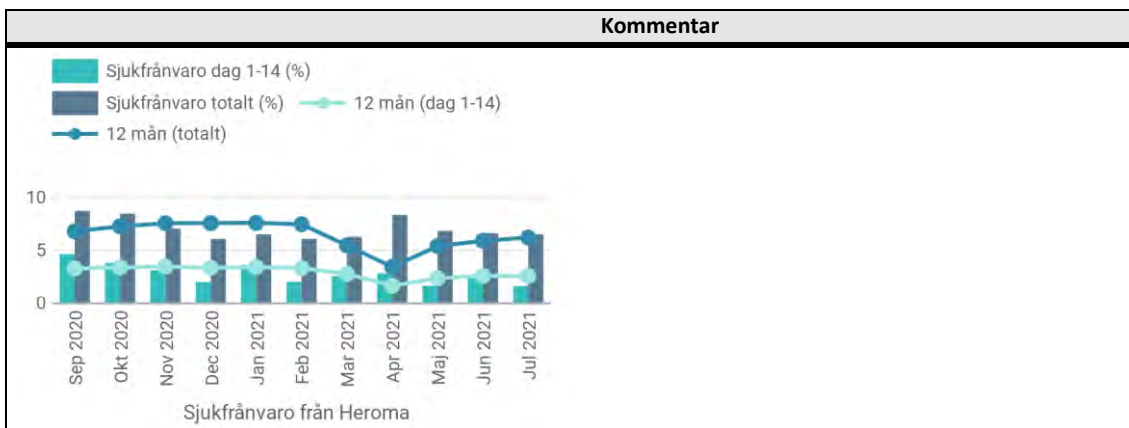
5.9 Redovisning av större budgeterade investeringar

	Total bud-	Totalt utfall	Årets bud-	Ack utfall	Årets pro-
--	------------	---------------	------------	------------	------------

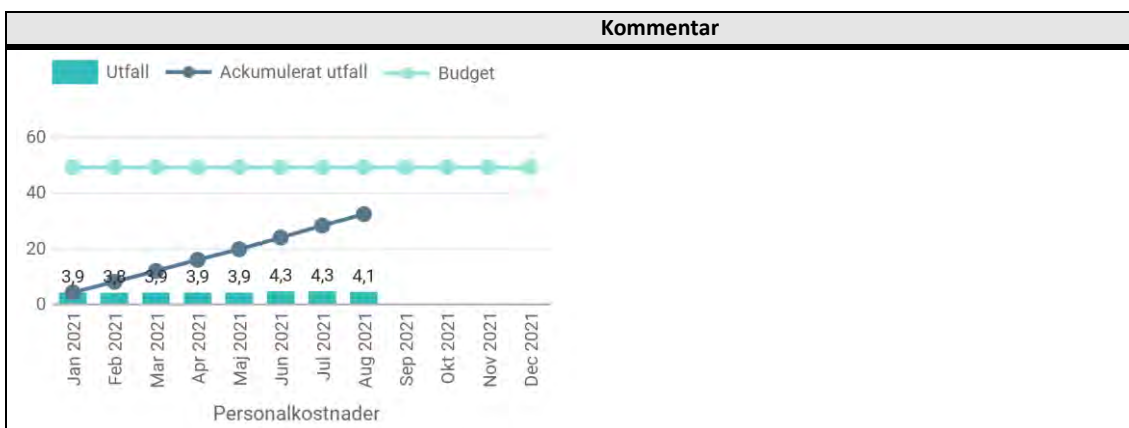
	get		get (Juste- rad)	perioden	gnos
Litsbacken	18	4,5	13	4,0	13
Summa	18	4,5	13	4,0	13

6 Personal

6.1 Sjukfrånvaro

6.2 Personalkostnader

7 Nämndspecifik redovisning

Förslag till beslut - Medborgarförslag Utegyms vid Minnesgården

Sammanfattning av ärendet

Ett medborgarförslag har lämnats in till kommunen där förslagsställaren föreslår att bygga ett utegym vid Minnesgården i Östersund.

Medborgarförslaget att bygga ett utegym vid Minnesgården från Bror Högbom har samlat totalt 38 stycken underskrifter under tiden 2021-04-06 till 2021-05-08

Kommunfullmäktige har 2021-05-24 §147 uppdragit till kultur- och fritidsnämnden att fatta slutgiltigt beslut i ärendet senast 1 oktober 2021.

Förvaltningens förslag till beslut

Medborgarförslaget avslås.

Motivering till beslutet: Kultur- och fritidsförvaltningen har fått i uppdrag att arbeta för att utveckla samverkansformer kring näridrottsplatser och spontanidrottsytor i kommunen. Till dess att det finns en tydligare bild av behoven kring näridrottsplatser och spontanidrottsytor avvaktas ytterligare satsningar på utegym och ytor för spontanidrott.

Underlag för beslut

- Kultur och fritidsförvaltningens tjänsteskrivelse 2021-08-23
- Kommunfullmäktiges beslut 2021-05-24 § 147
- Medborgarförslag – Utegyms vid Minnesgården

Bakgrund

Minnesgården ligger relativt centralt och det utgår stigar för löpning och promenader från området. Ett utegym i området skulle få ett relativt stort upptagningsområde med tanke på omkringliggande bostadsområden. Dock är kultur- och fritidsförvaltningen tveksam till att området upplevs som tryggt och i övrigt attraktivt för att locka medborgare till att nyttja ett utegym. Förvaltningen ser helt enkelt andra mer attraktiva platser som är lämpliga för utegym.

Utegyms har under pandemin blivit väldigt populära då de finns tillgängliga alla tider på dygnet och helt kostnadsfritt. Dessa utegym öppnar möjligheten till fysisk aktivitet och ökad folkhälsa för medborgare.

Kultur- och fritidsnämnden har fått ett uppdrag av kommunfullmäktige att under 2019 och framåt utveckla samverkansformer kring näridrottsplatser och spontanidrottsytor internt inom kommunorganisationen och med civilsamhället i Östersunds kommun. Uppdraget innebär att skapa en tydligare bild av behoven kring näridrottsplatser och spontanidrottsytor samt hur behoven bör prioriteras. Till dess att det finns en tydligare bild av behoven kring näridrottsplatser och spontanidrottsytor avvaktas ytterligare satsningar på utegym och ytor för spontanidrott. Kommunfullmäktige har i tidigare likande ärenden, bland annat förslag om utegym vid Sportfältet Odensala (Kommunfullmäktige beslut 2021-04-24 §95), avslagit medborgarförslag med samma motivering.

Kultur- och fritidsnämnden har i budget för år 2021 och 2022 begärt medel för att kunna investera i spontanidrottsytor och utegym, där behovet av att skapa rörelse bland medborgarna är stort. Kommunfullmäktige har inte beviljat nämnden några investeringsmedel för det ändamålet. Kultur- och fritidsförvaltningen gör utifrån det bedömningen att förslaget bör avslås med motiveringen att det inte finns några ekonomiska medel att genomföra förslaget.

Utifrån ovanstående bör kultur- och fritidsnämnden fatta beslut om att avslå medborgarförslaget att bygga ett utegym i avvaktan på att kultur- och fritidsnämnden hunnit få en tydligare bild av behov samt prioriteringar kring näridrottsplatser och spontanidrottsytor i kommunen. Vidare bör förslaget avslås med motiveringen att det inte finns några ekonomiska medel att genomföra förslaget.

Beslutet skickas till

- Kommunstyrelsen
- Förslagsställaren Bror Högbom

Underskrifter

Maj Eriksson
Tf Förvaltningschef

Joakim Halvarsson
Enhetschef

§ 147

Dnr 00298-2021

Anmälan av medborgarförslag - Utegyms vid Minnesgården

Ett medborgarförslag har lämnats in till kommunen där förslagsställaren föreslår att ett utegym anläggs vid Minnesgården.

Kommunfullmäktiges beslut

1. Medborgarförslaget överlämnas till kultur- och fritidsnämnden för handläggning och slutgiltigt beslut.
2. Nämnden ska besluta i ärendet senast 2021-10-01.

Underlag för beslut

- Medborgarförslag 2021-04-06

Beslutet skickas till

- Kultur- och fritidsnämnden
- Medborgarförslagsställaren

Lämna medborgarförslag

✓ 1. Kontaktuppgifter

Mina kontaktuppgifter

För- och efternamn
BROR HÖGBOM

c/o
-

Adress
BANGÅRDSGATAN 56 LGH 1202

Postnummer och ort
831 45 Östersund

Telefon
-

E-postadress
brorhogbom@hotmail.com

Mobiltelefon
0703002284

Notifieringar
E-post

Vem är förslagslämnare?

Jag själv

✓ 2. Förslag

Rubrik

Ange namn på din idé.

Utegym vid Minnesgärdet (nära beachvolleybollplanen).

Beskriv ditt förslag

Hej

Jag tycker att det hade passat fint med ett utegym vid Minnesgärdet i Östersund eftersom det är många som joggar där.

Platsen där utegymet hade passat bra heter kärlekstigen Norra delen. Där finns gott om plats och det ligger lite avskilt men ändå nära beachvolleyboll planen och bad.

[https://www.google.com/maps/place/K%C3%A4rleksstigen+Norra+delen/@63.1589929,14.6560706,17z/data=!4m12!1m6!3m5!1s0x466fb84967eb0c17:0x56f1923cd9809f40!2sVattenverk+Minnesg%C3%A4rde!8m2!3d63.1629282!4d14.647395!3m4!1s0x466fb94f9474c17b:0x98cdade2f25f1bf7!8m2!3d63.1583898!4d14.6588944?hl=sv%20\[https://maps.google.com/maps/api/staticmap?center=63.1589929%2C14.6560706](https://www.google.com/maps/place/K%C3%A4rleksstigen+Norra+delen/@63.1589929,14.6560706,17z/data=!4m12!1m6!3m5!1s0x466fb84967eb0c17:0x56f1923cd9809f40!2sVattenverk+Minnesg%C3%A4rde!8m2!3d63.1629282!4d14.647395!3m4!1s0x466fb94f9474c17b:0x98cdade2f25f1bf7!8m2!3d63.1583898!4d14.6588944?hl=sv%20[https://maps.google.com/maps/api/staticmap?center=63.1589929%2C14.6560706)

Mvh

Bror

Bifoga material

Här kan du bifoga filer som komplement till ditt förslag. Det kan vara bilder eller ritningar t ex.

bokskogen-utomhusgym innehållsbild.png (800 KB)

utegym.jpg (166 KB)

Samtliga filer ovan finns bifogade i detta dokument, se bifogade filer.

När kommunfullmäktige behandlar mitt förslag vill jag närvara

Nej

Yttrande - Medborgarförslag Utveckla området runt Lugnviks elljusspår

Sammanfattning av ärendet

Ett medborgarförslag har lämnats in till kommunen där förslagsställaren föreslår att friluftsområdet runt elljusspåret i Lugnvik utvecklas genom att tillföra en grillplats och ett utegym.

Medborgarförslaget att utveckla friluftsområdet runt elljusspåret i Lugnvik från Peter Wrangel har samlat totalt 84 stycken underskrifter under tiden 2021-01-25 till 2021-02-26

Kommunfullmäktige har 2021-05-24 §148 uppdragit till kultur- och fritidsnämnden att fatta slutgiltigt beslut i ärendet senast 1 oktober 2021.

Förvaltningens förslag till beslut

1. Kultur- och fritidsnämnden föreslår kommunfullmäktige att förslaget om att bygga ett utegym i Lugnvik avslås.

Motivering till beslutet: Kultur- och fritidsförvaltningen har fått i uppdrag att arbeta för att utveckla samverkansformer kring näridrottsplatser och spontanidrottsytor i kommunen. Till dess att det finns en tydligare bild av behoven kring näridrottsplatser och spontanidrottsytor avvaktas ytterligare satsningar på utegym och ytor för spontanidrott.

2. Kultur- och fritidsnämnden föreslår kommunfullmäktige att förslaget om att bygga en grillplats bifalls.

Motivering till beslutet: Kultur- och fritidsförvaltningen ser positivt på att anlägga en grillplats vid befintligt vindskydd. En utveckling av området förstärker möjligheter till friluftsaktiviteter och spontanaktiviteter.

Underlag för beslut

- Kultur och fritidsförvaltningens tjänsteskrivelse 2021-08-23
- Kommunfullmäktiges beslut 2021-05-24 § 148
- Medborgarförslag – Utveckla området runt Lugnviks elljusspår

Bakgrund

Ett medborgarförslag har lämnats in till kommunen från Peter Wrangel som föreslår att friluftsområdet runt elljusspåret i Lugnvik utvecklas. Dels genom att tillföra en grillplats, liknade de vid Bynäset, vid befintligt vindskydd i "Gläntan". Samt att bygga ett utegym, liknade det vid Remonthagen, i anslutning till elljusspåret.

Kommunfullmäktige har 2021-05-24 §148 uppdragit till kultur- och fritidsnämnden att fatta beslut i ärendet senast 1 oktober 2021.

Elljusspåret i Lugnvik med omkringliggande grönytor används flitigt som motions- och rekreationsområde. Det är ett populärt område för olika former av rörelse, rekreation och friluftaktiviteter. Utvecklas friluftsområdet skapas ett bra utflyktsmål med möjligheten till fysisk aktivitet och ökad folkhälsa för medborgare. Friluftsområdet kan även med fördel nyttjas av barn på närliggande skolor/förskolor. I ett långsiktigt perspektiv förstärker denna typ av satsningar varumärket Östersund som friluftstad.

Tekniska nämnden ansvarar för kommunens grönytor/parkmark och även anläggandet av föreslagen grillplats. Dock har frågan stark anknytning till kultur- och fritidsnämndens ansvarsområden kring friluftsliv och spontanaktivitet.

Genom att bygga en grillplats vid befintligt vindskydd förstärks områdets friluftskaraktär och det skapas ett bra utflyktsmål med möjligheten till fysisk aktivitet och ökad folkhälsa för medborgare. Området kan även nyttjas av barn från närliggande skolor/förskolor. Kultur- och fritidsförvaltningen är positiva till förslaget att utveckla området med en grillplats. Dock faller anläggandet av en grillplats i området utanför nämndens ansvarsområde. Ansvaret för grönytor och parkmark ligger hos Tekniska nämnden.

Kultur- och fritidsnämnden har fått ett uppdrag av kommunfullmäktige att under 2019 och framåt utveckla samverkansformer kring näridrottsplatser och spontanidrottsytor internt inom kommunorganisationen och med civilsamhället i Östersunds kommun. Uppdraget innebär att skapa en tydligare bild av behoven kring näridrottsplatser och spontanidrottsytor samt hur behoven bör prioriteras. Till dess att det finns en tydligare bild av behoven kring näridrottsplatser och spontanidrottsytor avvaktas ytterligare satsningar på utegym och ytor för spontanidrott. Kommunfullmäktige har i tidigare likande ärenden, bland annat förslag om utegym vid Sportfältet Odensala (Kommunfullmäktige beslut 2021-04-24 §95), avslagit medborgarförslag med samma motivering.

Kultur- och fritidsnämnden har i budget för år 2021 och 2022 begärt medel för att kunna investera i spontanidrottsytor och utegym, där behovet av att skapa rörelse bland medborgarna är stort. Kommunfullmäktige har inte beviljat nämnden några investeringsmedel för det ändamålet.

Utifrån ovanstående bör kultur- och fritidsnämnden fatta beslut om att avslå medborgarförslaget i avvaktan på att kultur- och fritidsnämnden hunnit få en tydligare bild av behov samt prioriteringar kring näridrottsplatser och spontanidrottsytor i kommunen. Vidare bör förslaget avslås med motiveringen att det inte finns några ekonomiska medel att genomföra förslaget.

När det gäller förslaget kring att bygga en grillplats i området bör kultur- och fritidsnämnden fatta beslut om att avslå medborgarförslaget. Byggandet av en grillplats är positivt och kan förstärka möjligheter till friluftaktiviteter och spontanaktiviteter. Dock ligger ansvar för anläggande av grillplatser hos Tekniska nämnden.

Beslutet skickas till

- Kommunstyrelsen
- Teknisk förvaltning / Kerstin Blomqvist
- Förslagsställaren Peter Wrangel

Underskrifter

Maj Eriksson
Tf Förvaltningschef

Joakim Halvarsson
Enhetschef

§ 148

Dnr 00299-2021

Anmälan av medborgarförslag - Utveckla området runt Lugnviks elljusspår

Ett medborgarförslag har lämnats in till kommunen där förslagsställaren föreslår att friluftsområdet runt elljusspåret i Lugnvik utvecklas genom att tillföra en grillplats och ett utegym.

Kommunfullmäktiges beslut

1. Medborgarförslaget överlämnas till kultur- och fritidsnämnden för handläggning och slutgiltigt beslut.
2. Nämnden ska besluta i ärendet senast 2021-10-01.

Underlag för beslut

- Medborgarförslag, 2021-02-27

Beslutet skickas till

- Kultur- och fritidsnämnden
- Medborgarförslagsställaren

Datum
2021-09-10

Referens
KS 00299-2021
DokID 67684

Medborgarförslag - Utveckla området runt Lugnviks elljusspår

Handläggare

Maria Hagnestad

Delegat

Ordförande i kommunstyrelsen (Bo Svensson) enligt punkt A.1. i kommunstyrelsens delegationsbestämmelser fastställda 2021-08-23.

Beslut

1. Tidigare beslut om handläggning av medborgarförslaget ändras så att medborgarförslaget *Utveckla området runt Lugnviks elljusspår* remitteras till tekniska nämnden och kultur- och fritidsnämnden för yttrande inför slutligt beslut i kommunfullmäktige.
2. Nämndernas yttrande ska ha inkommit till kommunstyrelsen senast 15 december 2021.

Underlag för beslut

- Protokollsutdrag Kommunfullmäktiges 2021-05-24
- Medborgarförslag, 2021-02-27

Bakgrund

Ett medborgarförslag har lämnats in gällande Utveckling av området runt Lugnviks elljusspår. Kommunfullmäktige beslutade att handläggning och slutligt beslut skulle tas av Kultur- och fritidsnämnden. Då medborgarförslaget inbegriper förslag på en grillplats bör ärendet även ha remitterats till tekniska nämnden för handläggning då ansvaret för grillplatser ligger under dem. Då fler än en nämnd ska handlägga ärendet ska slutligt beslut tas av Kommunfullmäktige och inte av Kultur- och fritidsnämnden.

Underskrift

Bo Svensson
Kommunstyrelsens ordförande

Beslutet skickas till

- Medborgarförslagsställaren

- Kultur- och fritidsnämnden
- Tekniska nämnden
- Maria Hagnestad
- Kommunkansliet

Beslutskopia skickad

Kan skrivas direkt på originalet

Kopia expedierad av:

Datum:

Lämna medborgarförslag

✓ 1. Kontaktuppgifter

Mina kontaktuppgifter**För- och efternamn**

Peter Herman Fredrik Wrangel

c/o

-

Adress

FOLKSKOLVÄGEN 16

Postnummer och ort

831 52 Östersund

Telefon

-

E-postadress

Peter.wrangel@outlook.com

Mobiltelefon

0727444963

Notifieringar

E-post

Vem är förslagslämnare?

Jag själv

✓ 2. Förslag

Rubrik

Ange namn på din idé.

Utveckla området runt Lugnviks elljusspår.

Beskriv ditt förslag

Utveckla friluftsområdet kring elljusspåret i Lugnvik genom att bygga en ny grillplats (liknande de vid Bynäset)vid vindskyddet i Gläntan, samt bygga ett utegym (typ det på Remonthagen) i anslutning till spåret. Det skulle uppskattas av många, unga som gamla.

När kommunfullmäktige behandlar mitt förslag vill jag närvara

Nej

Förslag till beslut - Medborgarförslag Utveckling av friluftslivet i Lugnvik

Sammanfattning av ärendet

Ett medborgarförslag har lämnats in till kommunen där förslagsställaren föreslår att friluftslivet i Lugnvik utvecklas genom att den trasiga eldstaden vid Persuden byts ut och att bänkar sätts dit samt att infarten till elljusspåret belyses.

Medborgarförslaget kring utveckling av friluftslivet i Lugnvik från Peter Wrangel har samlat totalt 37 stycken underskrifter under tiden 2021-02-04 till 2021-03-11

Kommunfullmäktige har 2021-05-24 §150 uppdragit till kultur- och fritidsnämnden att fatta beslut i ärendet senast 1 oktober 2021.

Förvaltningens förslag till beslut

1. Kultur- och fritidsnämnden föreslår kommunfullmäktige att medborgarförslaget om att utveckla friluftslivet i Lugnvik bifalls.

Kultur- och fritidsförvaltningen ser positivt på att genomföra föreslagna åtgärder. En utveckling av området förstärker möjligheter till friluftsjaktiveriteter och spontanaktiviteter. Dock skall det slutliga beslutet fattas av Tekniska nämnden som ansvarar för grönytor/parkområden samt vägbelysning.

Underlag för beslut

- Kultur och fritidsförvaltningens tjänsteskrivelse 2021-07-14
- Kommunfullmäktiges beslut 2021-05-24 § 150
- Medborgarförslag – Utveckling av friluftslivet i Lugnvik

Bakgrund

Ett medborgarförslag har lämnats in till kommunen från Peter Wrangel som föreslår en utveckling av friluftslivet i Lugnvik genom följande åtgärder:

- Byta ut den trasiga eldstaden vid Persudden samt att sätta dit några bänkar.
- Sätta upp belysning vid infarten till elljusspåret från Åsvägen och eller vid utfarten från expresscykelvägen mot Åsvägen. Det är många som korsar vägen till fots där och platsen är väldigt mörk. Den befintliga belysningen sitter lite långt från infarten.

Kommunfullmäktige har 2021-05-24 §150 uppdragit till kultur- och fritidsnämnden att fatta beslut i ärendet senast 1 oktober 2021.

Eljusspåret i Lugnvik med omkringliggande grönytor används flitigt som motions- och rekreationsområde. Det är ett populärt område för olika former av rörelse, rekreation och friluftaktiviteter. En förstärkt belysning vid infarten skulle vara väldigt positivt för de som nyttjar eljusspåret. Samt innebära bättre och säkrare möjligheter att ta sig till området till fots eller cykel. Utvecklas detta friluftsområde skapas ett bra utflyktsmål med möjligheten till fysisk aktivitet och ökad folkhälsa för medborgare. Friluftsområdet kan även med fördel nyttjas av barn på närliggande skolor/förskolor.

Tekniska nämnden ansvarar för kommunens grönytor/parkmark samt även gatubelysning. Dock har frågan stark anknytning till Kultur- och fritidsnämndens ansvarsområden kring friluftsliv och spontanaktivitet. Därför bör nämnden yttra sig i ärendet.

Genom att genomföra föreslagna åtgärder förstärks stadsdelen Lugnviks friluftskaraktär och det skapas bra utflyktsmål med möjligheten till fysisk aktivitet och ökad folkhälsa för medborgare. Området kan även nyttjas av barn från närliggande skolor/förskolor. Kultur- och fritidsförvaltningen är positiva till förslaget att utveckla friluftslivet i Lugnvik. Slutgiltigt beslut om att genomföra förslagen ligger dock hos Tekniska nämnden.

Beslutet skickas till

- Kommunstyrelsen
- Teknisk förvaltning / Per Berlén
- Förslagsställaren Peter Wrangel

Underskrifter

Maj Eriksson
Tf Förvaltningschef

Joakim Halvarsson
Enhetschef

§ 150

Dnr 00301-2021

Anmälan av medborgarförslag - Utveckling av friluftslivet i Lugnvik

Ett medborgarförslag har lämnats in till kommunen där förslagsställaren föreslår att friluftslivet i Lugnvik utvecklas genom att den trasiga eldstaden vid Persuden byts ut, att bänkar sätts dit och att infarten till elljusspåret belyses.

Kommunfullmäktiges beslut

1. Medborgarförslaget remitteras till kultur- och fritidsnämnden och tekniska nämnden för yttrande inför slutgiltigt beslut i kommunfullmäktige.
2. Nämndernas yttranden ska ha inkommit till kommunstyrelsen senast 2021-10-01.

Underlag för beslut

- Medborgarförslag, 2021-03-12

Beslutet skickas till

- Kultur- och fritidsnämnden
- Tekniska nämnden
- Huvudhandläggare vid kommunledningsförvaltningen
- Medborgarförslagsställaren

Lämna medborgarförslag

✓ 1. Kontaktuppgifter

Mina kontaktuppgifter**För- och efternamn**

Peter Herman Fredrik Wrangel

c/o

-

Adress

FOLKSKOLVÄGEN 16

Postnummer och ort

831 52 Östersund

Telefon

-

E-postadress

Peter.wrangel@outlook.com

Mobiltelefon

0727444963

Notifieringar

E-post

Vem är förslagslämnare?

Jag själv

✓ 2. Förslag

Rubrik

Ange namn på din idé.

Utveckling av friluftslivet i Lugnvik

Beskriv ditt förslag

-Byta ut den trasiga eldstaden vid Persudden och sätta dit några bänkar.

-Sätta upp belysning vid infarten till elljusspåret från Åsvägen och eller vid utfarten från expresscykelvägen mot Åsvägen. Det är många som korsar vägen till fots där och platsen är väldigt mörk. Den befintliga belysningen sitter lite långt från infarten.

När kommunfullmäktige behandlar mitt förslag vill jag närvara

Nej

Handläggare
Joakim Halvarsson

Tjänsteskrivelse - Yttrande Riktlinje för arbete med nationella minoriteter

Sammanfattning av ärendet

Kultur- och fritidsnämnden har fått i uppdrag att yttra sig över förslag till Riktlinje för arbete med nationella minoriteter med tillhörande bakgrundsrapport som Kommunledningsförvaltningen tagit fram. Yttrandet skall vara inlämnat senast den 18 oktober 2021.

Syftet med *Riktlinje för arbete med nationella minoriteter* är att uppfylla kraven i Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk.

Förvaltningens förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämnden antar förvaltningens förslag till yttrande över Riktlinje för arbete med nationella minoriteter.

Underlag för beslut

- Kultur- och fritidsförvaltningens förslag till beslut 2021-09-03
- Kultur- och fritidsförvaltningens förslag till yttrande 2021-09-03
- Remiss - Riktlinje för arbete med nationella minoriteter
- Planeringsdirektiv – Riktlinje för nationella minoriteter
- Remissutgåva Riktlinje för nationella minoriteter
- Bakgrundsrapport Riktlinje för nationella minoriteter

Beslutet skickas till

- Samisk utvecklingsstrateg Camilla Olofsson
- Områdeschef strategi och styrning Maria Werner Gabriellson
- Kommunkansliet

Handläggare
Joakim Halvarsson

Bakgrund

1 januari 2019 skärptes Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk. 5 b § anger: ”Kommuner och regioner ska anta mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete.

Uppgifter om mål och riktlinjer som har antagits enligt första stycket ska på begäran lämnas till den myndighet som har uppföljningsansvar enligt 20 §. *Lag (2019:938).*”

Östersunds kommun har ännu ingen riktlinje för sitt minoritetspolitiska arbete. Kommunledningsförvaltningen har därför initierat utarbetandet av en riktlinje.

Utvecklingsutskottet antog 2020-11-23 ”Planeringsdirektiv riktlinje för nationella minoriteter”. Samiska utvecklingsstrategen vid Kommunledningsförvaltningen har lett arbetet med att utarbeta föreliggande förslag till riktlinje. Kommunstyrelsen antog vid sitt sammanträde 2021-06-08 förvaltningens förslag till riktlinje, godkände dess bakgrundsrapport, samt beslutade att riktlinjen ska sändas på remiss till samtliga nämnder och partier, samebyar med betesmarker i Östersunds kommun samt vissa samiska organisationer.

Denna riktlinje ska beaktas och fungera som ett stöd vid samtliga nämnders verksamhetsplanering och i aktuella fall beaktas vid framtagande av aktiverande styrdokument.

Underskrifter

Maj Eriksson
Tf Förvaltningschef

Joakim Halvarsson
Enhetschef

Datum
2021-09-15

Diarienummer
KFN 00108-2021

Till Kommunstyrelsen

Yttrande - Riktlinje för arbete med nationella minoriteter

Remissinstansen diarienummer: KS 00210-2021

Övergripande kommentarer

Syftet med *Riktlinje för arbete med nationella minoriteter* är att uppfylla kraven i Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Kultur- och fritidsförvaltningen ser det som självklart att Östersund kommun skall uppfylla lagstiftningen inom området och ser positivt på att det upprättas en riktlinje som ger nämnder och förvaltningar stöd i arbetet med att tillvarata de nationella minoriteternas rättigheter.

Kommentarer till specifika delar av remissen

Kommentarer till *Riktlinje för arbete med nationella minoriteter*

Avsnitt 4.4 Samers möjlighet att använda mark och vatten som en grund för sin urfolkskultur ska främjas i kommunal verksamhet

Begreppet ”andliga värden” kan uppfattas som svårdefinierbar, vilket är viktigt med tanke på att riktlinjens ställningstaganden är utformade i ”ska” form. Det finns en risk för att det vida begreppet ”andliga värden” ger ett så vitt tolkningsutrymme att nära nog alla mark och vattenområden kan räknas in i samiskt intresseområde.

Avsnitt 4.5 Samer ska ha reellt inflytande i kommunala frågor som berör dem.

Kultur- och fritidsförvaltningen konstaterar att kartläggningen av vilka frågor som samer och andra nationella minoriteter anser berör dom kommer att bli komplex. Speciellt med anknytning till att det i riktlinjen hänvisas till att intresseområdet för nationella minoriteter omfattar vida perspektiv som ”kulturhistoriska och andliga värden”.

I efterföljande strategi måste en tydlig avgränsning och metodbeskrivning ingå hur denna kartläggning skall gå till. Annars riskeras att frågan hanteras på vitt skilda sett – antingen att nämnderna gör ”absolut minimum” eller att frågan blir så komplex att den blir ohanterbar.

Kommentarer till *Bakgrundsrapport till riktlinje för arbete med nationella minoriteter*

Avsnitt 3.1.3 Främjande och synliggörande av samisk kultur och övriga nationella minoriteters kultur

Kultur- och fritidsförvaltningen ser det som ett självklarhet att Östersunds kommun skall främja och synliggöra samisk kultur och andra nationella minoriteters kultur. Förvaltningen bejakar att det finns förbättringsområden inom det arbetet, och hoppas att riktlinjen ger stöd i detta. En kommentar till avsnittet är att Östersund kommun som organisation står för ytterst begränsad mängd ”producerad” kultur i egen regi. Det är begränsat till den verksamhet biblioteken och kulturskolan bedriver. Den yttersta majoriteten av kultur som produceras kommer från föreningslivet, vilket kommunen inte har rådighet över.

Ställningstagande

Kultur- och fritidsledningsförvaltningen ställer sig positiv till *Riktlinje för arbete med nationella minoriteter* och tillhörande bakgrundsrapport. Förvaltningen anser att riktlinjen ger ett tydligt stöd för nämnder och förvaltningar i arbetet med att leva upp till de krav som avser att tillvarata de nationella minoriteternas rättigheter.

ÖSTERSUNDS KOMMUN

Yttrandet skickas till Kommunkansliet kommunkansliet@ostersund.se och Samisk utvecklingsstrateg Camilla Olofsson camilla.olofsson@ostersund.se.

ÖSTERSUNDS
KOMMUN

Handläggare
Camilla Olofsson

Remiss till samtliga nämnder och partier samt vissa organisationer och samebyar

Datum
2021-05-11

Diarienummer
KS 00210-201

Sida
1(3)

Remiss till samtliga nämnder och politiska partier samt vissa organisationer och samebyar:

Riktlinje för arbete med nationella minoriteter med Bakgrundsrapport

Sammanfattning av ärendet

1 januari 2019 skärptes Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk. 5 b § anger: ”Kommuner och regioner ska anta mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete. Uppgifter om mål och riktlinjer som har antagits enligt första stycket ska på begäran lämnas till den myndighet som har uppföljningsansvar enligt 20 §. Lag (2019:938).”

Östersunds kommun har ännu ingen riktlinje för sitt minoritetspolitiska arbete. Kommunledningsförvaltningen har därför initierat utarbetandet av en riktlinje.

Utvecklingsutskottet antog 2020-11-23 ”Planeringsdirektiv riktlinje för nationella minoriteter”. Samiska utvecklingsstrategen vid Kommunledningsförvaltningen har lett arbetet med att utarbeta föreliggande förslag till riktlinje. Kommunstyrelsen antog vid sitt sammanträde 2021-06-08 förvaltningens förslag till riktlinje, godkände dess bakgrundsrapport, samt beslutade att riktlinjen ska sändas på remiss till samtliga nämnder och partier, samebyar med betesmarker i Östersunds kommun samt vissa samiska organisationer.

Riktlinjen går under processgrupp Styrning då dokumentet är en kommunövergripande riktlinje för ett horisontellt perspektiv. Denna riktlinje ska beaktas och fungera som ett stöd vid samtliga nämnders verksamhetsplanering och i aktuella fall beaktas vid framtagande av aktiverande styrdokument.

Riktlinje för arbete med nationella minoriteter består av sju ställningstaganden:

- 1. Samiska och övriga nationella minoritetsbarn och -ungdomar ska ges likvärdiga förutsättningar som majoritetsbefolkningen att tillägna sig och utveckla sitt språk, sin kultur och identitet.**

ÖSTERSUNDS
KOMMUN

Handläggare
Camilla Olofsson

Remiss till samtliga nämnder och partier samt vissa organisationer och samebyar

Sida
2(3)

Datum
2021-05-11

Diarienummer
KS 00210-201

Denna rättighet ska prioriteras i såväl utbildningssystemet som på fritiden. Kommunen säkerställer att samiska barn och ungdomar har reellt inflytande under former som anpassas till deras förutsättningar i frågor som berör dem samt att alla kommunens elever får kunskaper av god kvalitet om urfolket samernas och övriga nationella minoriteters historia och situation nationellt och lokalt.

2. **Samer ska få sociala insatser, vård och omsorg av samiskspråkig personal med kompetens i och lyhördhet för samisk kultur.**

När någon som tillhör en nationell minoritet önskar sociala insatser, vård och omsorg helt eller till väsentlig del på finska, jiddisch, romani chib eller meänkieli ska kommunen sträcka sig långt för att tillgodose önskemålet.

Samer och personer som tillhör andra nationella minoriteter som får kommunala sociala insatser, vård eller omsorg ska få möjlighet att bibehålla sin kultur och identitet.

3. **Östersund ska vara en attraktiv kommun för samer att bo i där samisk kultur lyfts fram som en självklar och berikande del av samhället.**

Kommunen skapar förutsättningar för revitaliseringen och utvecklingen av samiskt språk och kunskap om samisk kultur bland medborgare, personal och förtroendevalda. Kommunen säkerställer att all personal och förtroendevalda får grundläggande information om kommunens skyldigheter enligt minoritetslagen.

4. **Samers möjlighet att använda mark och vatten som en grund för sin urfolkskultur ska främjas i kommunal verksamhet.**

Samers användning av mark och vatten ska lyftas fram och beaktas i planarbete och kommunala beslut. Det gäller såväl renskötsel som samers traditionella resursutnyttjande, landskapets kulturhistoriska och andliga värden och som förutsättning för vidareförandet av traditionell samisk urfolkskunskap.

Traditionell samisk kunskap om uthålligt brukande av mark och vatten ska tillvaratas i kommunens hållbarhetsarbete.

5. **Samer ska ha reellt inflytande i kommunala frågor som berör dem.**

Samtliga nämnder ansvarar för att kartlägga vilka frågor samer anser berör dem och samråda med dem i dessa enligt minoritetslagens definition. Nämnderna ansvarar för att regelbundet informera om nationella minoriteters rätt till inflytande. De ska kartlägga vilka frågor som övriga nationella minoriteter anser berör dem och vill ha inflytande i, samt beakta denna vilja.

6. **Medborgarna ska informeras om sina rättigheter till myndighetskontakter på samiska, finska och meänkieli.**

Samtliga nämnder ansvarar för att informera samer och övriga nationella minoriteter om deras rättigheter enligt minoritetslagen på ett sätt som är anpassat efter deras behov och önskemål.

ÖSTERSUNDS
KOMMUN

Handläggare
Camilla Olofsson

Remiss till samtliga nämnder och partier samt vissa organisationer och samebyar

Sida
3(3)

Datum
2021-05-11

Diarienummer
KS 00210-201

7. **Kommunen ska vara en föredömlig arbetsgivare för arbetstagare med kompetens i nationella minoritetsspråk och nationella minoritetskulturer.**

Kommunen värdesätter och förvaltar den resurs som medarbetare med minoritetsspråkskompetens och kompetens om samisk, judisk, romsk, sverigefinsk och tornedalsk kultur utgör. Vid nyanställningar ska samisk språk- och kulturkompetens ses som en tillgång.

Underlag för remissen

Remissutgåva av Riktlinje för arbete med nationella minoriteter
Bakgrundsrapport till Riktlinje för arbete med nationella minoriteter
Planeringsdirektiv Riktlinje för arbete med nationella minoriteter
Instruktion Bedömningsgrunder vid yttrande över styrdokument
Protokollsutdrag från Kommunstyrelsens sammanträde 2021-06-08

Tidpunkter för remissen

Era synpunkter och i förekommande fall nämndbeslut behöver inkomma senast 2021-10-18 och skickas till kommunkansliet@ostersund.se och camilla.olofsson@ostersund.se.

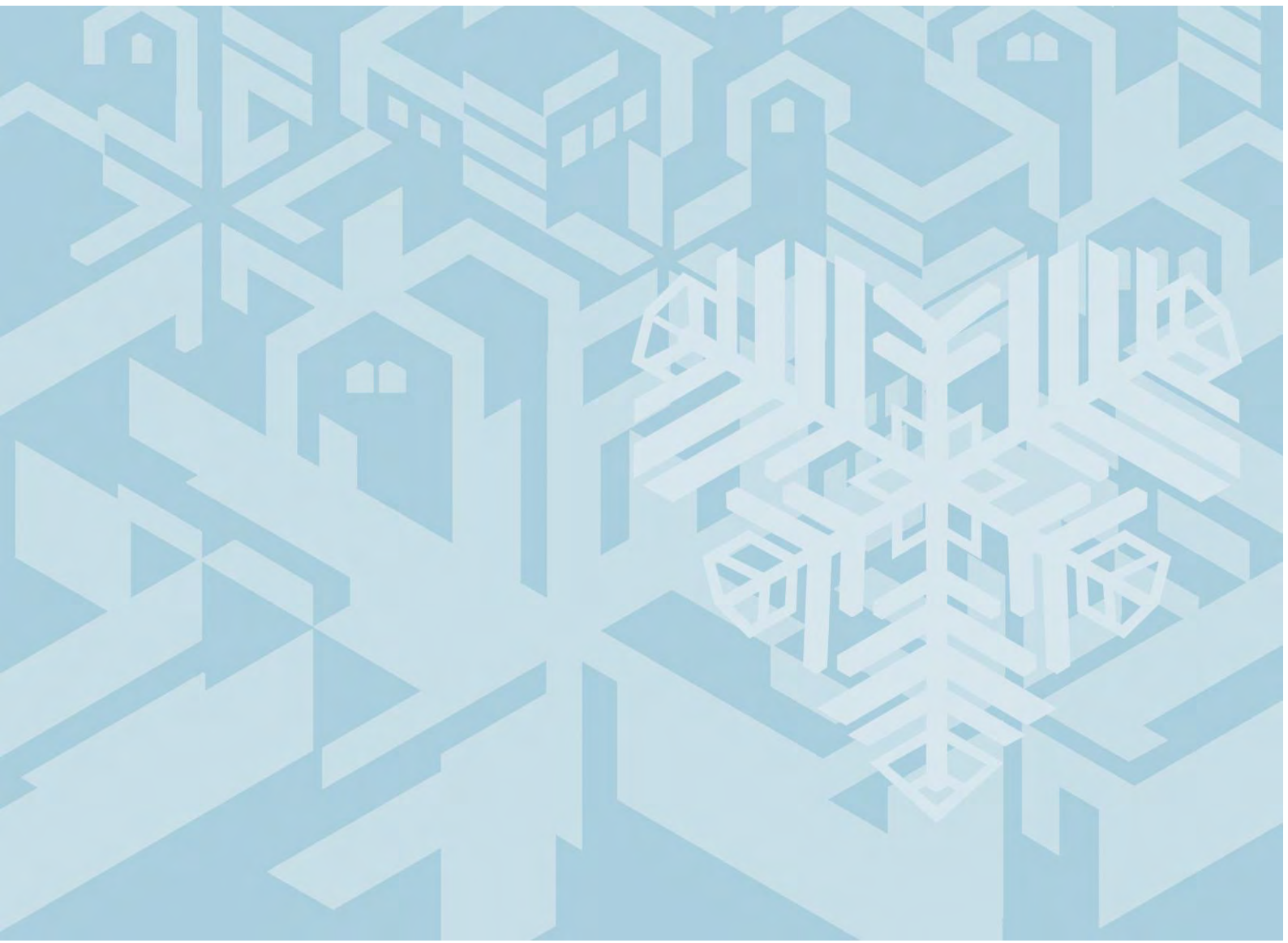
Bakgrund

1 januari 2019 skärptes Lag (2019:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk. § 5 b slår fast att kommuner ska anta mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete. Östersunds kommun saknar en riktlinje för detta och har brister i tillämpningen av minoritetslagen på en rad områden. Ett ställningstagande om kommunens ambitionsnivå på det minoritetspolitiska området är nödvändigt, inte minst då Sametinget beslutat att placera sitt parlament i Östersund. Världens blickar kommer att riktas mot Östersund. Endast med en proaktiv och ambitiös minoritetspolitik kan kommunen använda den positiva kraften i Sametingsetableringen till att skapa stora kulturella, sociala och ekonomiska värden för hela kommunen och regionen. Med dessa ställningstaganden kan Östersunds kommun äntligen samlas kring den ambitionshöjning som ankommer den stad där den samiska kulturkampen inleddes för 103 år sedan.

➤ Planeringsdirektiv riktlinje

Planeringsdirektiv riktlinje för nationella minoriteter

ÖSTERSUNDS
KOMMUN

Dokumentnamn:
Planeringsdirektiv riktlinje för
nationella minoriteter

Berörd verksamhet:
Alla nämnder och förvaltningar

Fastställt av:
Utvecklingsutskottet

Dokumentansvarig:
Område styrning

Datum:
2020-11-23

Innehåll

Innehåll.....	2
1. Inledning.....	2
1.1 Verksamhetsområde/processgrupp.....	2
1.2 Motivering till att riktlinjen behövs.....	2
1.3 Organisation.....	2
1.4 Tidplan.....	3
1.5 Resurser.....	3
2. Förutsättningar och direktiv.....	3
2.1 Normerande styrdokument alternativt lagar/förordningar som särskilt ska beaktas .	3
2.2 Medborgarinflytande.....	3
2.3 Ambitionsnivå.....	3

1. Inledning

1.1 Verksamhetsområde/processgrupp

Riktlinjen går under processgrupp Styrning då dokumentet är en kommunövergripande riktlinje för ett horisontellt perspektiv.

1.2 Motivering till att riktlinjen behövs

1 januari 2019 skärptes *Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724)* och ett förtydligande infördes att samiska förvaltningskommuner ska upprätta riktlinjer för att säkerställa nationella minoriteters rättigheter. Denna riktlinje ska beaktas och fungera som ett stöd vid samtliga nämnders verksamhetsplanering och i aktuella fall beaktas vid framtagande av aktiverande styrdokument.

1.3 Organisation

Roll	Namn	Rollbeskrivning
Beslutande organ	Kommunfullmäktige	Beslutar om styrdokumentet.
Beredande kravställare	Anders Wennerberg kommundirektör, Maria Werner Gabrielsson och Camilla Olofsson, team styrning.	Tar fram förslag till planeringsdirektiv
Kravställare	Utvecklingsutskottet	Kvalitetssäkrar planeringsdirektiv och godkänner planeringsdirektiv i KS ställe. (A17 i delegationsordningen)
Ansvarig handläggare	Camilla Olofsson, team styrning	Leder, styr, organiserar och följer upp arbetet
Beredande nämnd	Kommunstyrelsen	Godkänner <i>Bakgrundsrapport</i> samt ger <i>Förslag till beslut om riktlinje</i> .
Arbetsgrupp	Camilla Olofsson, team styrning, samt en representant från område kommunikation, vård och omsorgsförvaltningen, social och arbetsmarknadsförvaltningen, barn och utbildningsförvaltningen, kultur och fritidsförvaltningen och teknisk förvaltning och en politisk representant som Utvecklingsutskottet utser för löpande avstämningar.	

Remissinstanser	Gaaltje Tekniska nämnden, Barn och utbildningsnämnden, Kultur och fritidsnämnden, Social och arbetsmarknadsnämnden, Miljö och samhällsnämnden, Vård och omsorgsnämnden.	En bredare förankring utöver arbetsgruppen är nödvändig.
-----------------	--	--

1.4 Tidplan

Ärende	Datum	Ansvar
Beslut om planeringsdirektiv	Mötesdag 2020-11-23	Kvalitetssäkrar planeringsdirektiv. Beslutar planeringsdirektiv i KS ställe.
Avstämning bakgrundsrapport och riktlinje	Stoppdag KS 2021-03-24	Ansvarig handläggare informerar beredande kravställare
Godkännande av riktlinje samt beslut att skicka riktlinje med tillhörande bakgrundsrapport på remiss	KS 2021-04-13	Ansvarig handläggare skriver fram
Remissrunda	2021-04-20 till 2021-06-25	Ansvarig handläggare hanterar.
Avstämning remissrunda	Stoppdag KS 2021-08-23	Ansvarig handläggare informerar beredande kravställare
Beslut riktlinje	KF 2021-09-23	Ansvarig handläggare skriver fram KS/KF

1.5 Resurser

Framtagandet av bakgrundsrapport och riktlinje sker inom ramen för kommunstyrelsens budget.

2. Förutsättningar och direktiv

Nedan anges de förutsättningar som gäller vid upprättande av bakgrundsrapport och styrdokument.

2.1 Normerande styrdokument alternativt lagar/förordningar som särskilt ska beaktas

Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724)
Lagrådsremiss: Lagen om konsultation i frågor som rör det samiska folket.

2.2 Medborgarinflytande

Inför framtagandet av denna riktlinje ska en medborgardialog hållas där alla nationella minoriteter i Östersunds kommun bjuds in.

Särskild inbjudan till dialogen ska ske till Östersunds sameförening, Gaaltje, kommunens samiska samrådsgrupper, Saminuorra, Svenska samernas riksförbund, Garmeres, Samiska föräldranätverket och samtliga samebyar med åretruntmarker i Östersunds kommun. Inbjudan till samråd ska annonseras på romani chib, jiddisch, meänkieli, finska, sydsamiska, nordsamiska och lulesamiska med uppmaning till romer, judar, tornedalingar, sverigefinnar och samer att medverka.

2.3 Ambitionsnivå

I bakgrundsrapporten ska det tydligt framgå om Östersunds kommun i sina ställningstaganden antar en högre ambitionsnivå än vad lagar och förordningar föreskriver, syftet samt vilka ekonomiska konsekvenser den förhögda ambitionsnivån i så fall innebär.

Sametingets kommande placering i Östersund ska särskilt beaktas.

RIKTLINJE: Arbete med nationella minoriteter

Beslutad av: [Fyll i beslutande instans, datum (YYYY-MM-DD) och paragraf]

Diarienummer: 00210-201

DokumentID: [Document::Prefix] – [Document::Number]

Version: [Document::Version]

Berörd verksamhet: [Metadata::Förvaltning]

Giltigt från: [Document::PublishDate]

Giltigt till: [Document::AlarmDate]

Sida 1/3

1. Inledning

1 januari 2019 skärptes Lag (2019:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk. § 5 b slår fast att kommuner ska anta mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete. Östersunds kommun saknar en riktlinje för detta och har brister i tillämpningen av minoritetslagen på en rad områden. En bred överenskommelse om kommunens ambitionsnivå på det minoritetspolitiska området är nödvändig, inte minst då Sametinget beslutat att placera sitt parlament i Östersund. Världens blickar kommer att riktas mot Östersund. Endast med en proaktiv och ambitiös minoritetspolitik kan kommunen växla upp den positiva kraften i Sametingsetableringen för att skapa stora kulturella, sociala och ekonomiska värden för hela kommunen och regionen. Med dessa ställningstaganden kan Östersunds kommun äntligen samlas kring den ambitionshöjning och riktlinje som ankommer den stad där den samiska kulturkampen inleddes för 103 år sedan.

2. Syfte

Denna riktlinje och dess bakgrundsrapport syftar till att tydliggöra lagstiftning kring samt ange ambitionsnivån för kommunens arbete med nationella minoriteter. Riktlinjen och dess bakgrundsrapport ska beaktas och fungera som stöd vid samtliga nämnders verksamhetsplanering och i aktuella fall beaktas vid framtagande av aktiverande styrdokument.

3. Avgränsningar

Riktlinjen gäller för Östersunds kommunala verksamhet och är den lokala tillämpningen av internationella konventioner och nationell lagstiftning inom urfolksrätten och nationella minoriteters rättigheter.

4. Ställningstaganden

4.1. Samiska och övriga nationella minoritetsbarn och -ungdomar ska ges likvärdiga förutsättningar som majoritetsbefolkningen att utveckla sitt språk, sin kultur och identitet.

Denna rättighet ska prioriteras såväl i utbildningssystemet som på fritiden. Kommunen säkerställer att samiska barn har reellt inflytande under former som anpassas till deras förutsättningar i frågor som berör dem, samt att alla kommunens elever får kunskaper av god kvalitet om urfolket samernas och övriga nationella minoriteters historia och situation nationellt och lokalt.

4.2. Samer ska få sociala insatser, vård och omsorg av samiskspråkig personal med kompetens i och lyhörddhet för samisk kultur.

När någon som tillhör en nationell minoritet önskar sociala insatser, vård eller omsorg helt eller till väsentlig del på finska, jiddisch, romani chib eller meänkieli ska kommunen sträcka sig långt för att tillgodose önskemålet.

Samer och personer som tillhör övriga nationella minoriteter och får kommunala sociala insatser, vård eller omsorg ska få möjlighet att bibehålla sin kultur och identitet.

4.3. Östersund ska vara en attraktiv kommun för samer att leva i där samer och samisk kultur lyfts fram som en självklar och berikande del av samhället.

Kommunen skapar förutsättningar för revitaliseringen och utvecklingen av samiskt språk och kultur. Kommunen säkerställer att medborgare, personal och förtroendevalda får kunskap om samisk kultur och dess starka samband med traditionell samisk mark. Kommunen säkerställer att all personal och förtroendevalda får grundläggande information om kommunens skyldigheter enligt minoritetslagen.

4.4 Samers möjlighet att använda mark och vatten som en grund för sin urfolkskultur ska främjas i kommunal verksamhet.

Samers användning av mark och vatten ska lyftas fram och beaktas i planarbete och kommunala beslut. Det gäller såväl renskötsel som samers traditionella resursutnyttjande, landskapets kulturhistoriska och andliga värden och som förutsättning för vidareförandet av traditionell samisk urfolkskunskap.

Traditionell samisk kunskap om uthålligt brukande av mark och vatten ska tillvaratas i kommunens hållbarhetsarbete.

4.5 Samer ska ha reellt inflytande i kommunala frågor som berör dem.

Samtliga nämnder ansvarar för att kartlägga vilka frågor som samer anser berör dem och samråda med dem i dessa enligt minoritetslagens definition. Nämnderna ansvarar för att regelbundet informera om nationella minoriteters rätt till inflytande. De ska kartlägga vilka frågor som övriga nationella minoriteter anser berör dem och vill ha inflytande i, samt beakta denna vilja.

4.6. Medborgarna ska informeras om sina rättigheter till myndighetskontakter på samiska, finska och meänkieli.

Samtliga nämnder ansvarar för att informera samer och övriga nationella minoriteter om deras rättigheter enligt minoritetslagen på ett sätt som är anpassat efter deras behov och önskemål.

4.7. Kommunen ska vara en föredömlig arbetsgivare för arbetstagare med kompetens i nationella minoritetsspråk och nationella minoritetskulturer.

Kommunen värdesätter och förvaltar den resurs som medarbetare med minoritetsspråkskompetens och kompetens om samisk, judisk, romsk, sverigefinsk och tornedalsk kultur utgör. Vid nyanställningar ska samisk språk- och kulturkompetens ses som en tillgång.

- **Bakgrundsrapport Riktlinje**
Bakgrundsrapport Policy
Bakgrundsrapport Strategi

Bakgrundsrapport till Riktlinje för arbete med nationella minoriteter

Dokumentnamn:
Bakgrundsrapport till Riktlinje för
arbete med nationella minoriteter

Berörd verksamhet:
Alla nämnder och förvaltningar

Fastställt av:
Kommunstyrelsen 2021-06-08, §,
dnr

Dokumentansvarig:
Kommunledningsförvaltningen

Gäller från:
2021-06-08

Gäller till:
Tills vidare

Innehåll

Innehåll.....	3
1. Inledning.....	5
1.2 Syfte.....	6
1.2 Avgränsningar.....	6
1.4 Metod.....	6
2. Lokalt liv och nationell lagstiftning i globalt perspektiv.....	7
2.1 Internationella konventioner och förpliktelser.....	7
2.1.1 Agenda 2030.....	7
2.1.2 FN:s urfolksdeklaration (UNDRIP).....	8
2.1.3 FN:s konvention om barnets rättigheter.....	10
2.1.4 Europarådets konventioner.....	12
2.2 Den svenska minoritetspolitiken.....	13
2.2.1 Alla kommuners skyldigheter gentemot samtliga nationella minoriteter enligt Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk.....	16
2.2.2 Östersunds kommuns skyldigheter som samisk förvaltningskommun enligt Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk och Förordning (2009:1077) om nationella minoriteter och minoritetsspråk.....	18
2.2.3 Sametingets Förslag till handlingsprogram för bevarande av de samiska språken.....	19
2.2.4 En konsultationsordning i frågor som rör det samiska folket.....	24
2.2.5 Socialtjänstlag (2001:453) 5 kapitlet.....	25
2.2.6 Kommunallag (2017:725) 8 kapitel.....	25
2.2.7 Bibliotekslag (2013:801).....	25
2.2.8 Läroplan för grundskolan 2011.....	26
2.2.9 Skollag (2010:800).....	26
2.2.10 Skolförordning (2011:185) 9 kapitlet.....	29
2.2.11 Läromedel, lärarstöd och systematisk kvalitetsuppföljning.....	30
3. Nuläget.....	32
3.1 Så arbetar Östersunds kommun idag.....	32
3.1.1 Inflytande och delaktighet.....	33
3.1.2 Information och myndighetsbemötande.....	34
3.1.3 Främjande och synliggörande av samisk kultur och övriga nationella minoriteters kultur.....	35
3.1.4 Användning av mark och vatten i kommunen på traditionell samisk mark.....	37
3.1.5 Förskola och viss annan pedagogisk verksamhet.....	39
3.1.6 Modersmålsundervisning.....	39
3.1.7 Integrerad samisk undervisning.....	40
3.1.8 Äldreomsorg.....	41
3.1.9 Kartläggning av behov och kompetenser.....	41
3.1.10 Kompetensförsörjning.....	42
3.2 Samiskans ställning i världen och Östersund.....	43

4. Avstämning planeringsdirektiv	44
5. Slutsats	46
5.1 Samiska och övriga nationella minoritetsbarn och -ungdomar ska ges likvärdiga förutsättningar som majoritetsbefolkningen att tillägna sig och utveckla sitt språk, sin kultur och identitet.	47
5.1.1 Vägledning	47
5.1.2 Ekonomiska effekter	47
5.2 Samer ska få sociala insatser, vård och omsorg av samiskspråkig personal med kompetens i och lyhördhet för samisk kultur.	48
5.2.1 Vägledning	48
5.2.2 Ekonomiska effekter	48
5.3 Östersund ska vara en attraktiv kommun för samer att leva i där samer och samisk kultur lyfts fram som en självklar och berikande del av samhället.	48
5.3.1 Vägledning.....	49
5.3.2 Ekonomiska effekter	49
5.4 Samers möjlighet att använda mark och vatten som en grund för sin urfolkskultur ska främjas i kommunal verksamhet.	50
5.4.1 Vägledning	50
5.4.2 Ekonomiska effekter	50
5.5 Samer ska ha reellt inflytande i kommunala frågor som berör dem.	51
5.5.1 Vägledning.....	51
5.5.2 Ekonomiska effekter	51
5.6 Medborgarna ska informeras om sina rättigheter till myndighetskontakter på samiska, finska och meänkieli.	51
5.6.1 Vägledning.....	51
5.6.2 Ekonomiska effekter	52
5.7 Kommunen ska vara en föredömlig arbetsgivare för arbetstagare med kompetens i nationella minoritetsspråk och nationella minoritetskulturer.	52
5.7.1 Vägledning	52
5.7.2 Ekonomiska effekter	53
6. Kompetens.....	53
7. Relaterade dokument.....	55

1. Inledning

Sverige ratificerade Europarådets Ramkonvention om skydd för nationella minoriteter och Europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk år 2000. Efterföljande granskningar har återkommande visat att Sverige inte lever upp till samernas, judarnas, tornedalingarnas, romernas och sverigefinnarnas rättigheter, särskilt på kommunal nivå. Propositionen En stärkt minoritetspolitik visar på svensk självinsikt:

”Eftersom minoritetspolitiken genomför internationella åtaganden i svensk rätt och förvaltning kan inte annat än full efterlevnad av de nationella minoriteternas rättigheter accepteras.”¹

*”Det kan sammantaget konstateras att **de flesta av landets kommuner och landsting inte beaktar det ansvar de har för att realisera grundskyddet (§§ 4 och 5) för de nationella minoriteterna.** Detta trots att minoritetslagen har varit i kraft i över åtta år. Det främsta skälet till det verkar vara okunskap om de nationella minoriteterna och minoritetsspråken i Sverige, såväl historiskt som i dag.”²*

Detta är också giltigt för Östersunds kommun, som har centrala förbättringsområden i samtliga nämnder och förvaltningar. Förhoppningen med föreliggande riktlinje är att den ska utgöra ett kraftfullt verktyg för en nystart av Östersunds kommuns minoritetspolitiska arbete.

1.1 Bakgrund

1 januari 2019 skärptes Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk. I den nyinrättade § 5b fastslås att ”kommuner och regioner ska anta mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete. Uppgifter om mål och riktlinjer som har antagits enligt första stycket ska på begäran lämnas till den myndighet som har uppföljningsansvar enligt 20 §. *Lag (2019:938).*” Östersunds kommun har fram till nu saknat riktlinje.

Denna riktlinje ska beaktas och fungera som ett stöd vid samtliga nämnders verksamhetsplanering och i aktuella fall beaktas vid framtagande av aktiverande styrdokument.

¹ Prop. 2017/18:199, s.27

² Prop. 2017/18:199 s. 31f

1.2 Syfte

Syftet med att upprätta denna bakgrundsrapport är att dokumentera det material som ligger till grund för de ställningstaganden som kommer att sammanställas i Riktlinje för arbete med nationella minoriteter. Rapporten utgör underlag för att möjliggöra ett fastställande av ambitionsnivån för det horisontella perspektiv som de nationella minoritetsfrågorna utgör.

1.2 Avgränsningar

Riktlinjen gäller Östersunds kommuns arbete med nationella minoritetsfrågor som ska genomsyra kommunens hela verksamhet. Riktlinjen består av sju ställningstaganden som anger förutsättningarna för kommande strategier, policys, verksamhetsplaner, uppdrag, budgetar och andra politiska beslut och tjänstemannabeslut som påverkar nationella minoriteter.

1.3 Verksamhetsområde

Riktlinjen ska styra samtliga nämnders och förvaltningars verksamhetsområden.

1.4 Metod

Riktlinjen har utarbetats av en arbetsgrupp med representanter för samtliga förvaltningsledningar och med politisk representation av Kerstin Arnemo. Arbetsgruppen leds av samiska utvecklingsstrategen, som också utarbetat bakgrundsrapporten. Tät dialog har först med en rad nyckelpersoner på förvaltningarna vid utarbetandet av bakgrundsrapport och riktlinje. Juristen Marie B Hagsgård som hade en ledande roll i utarbetandet av Sveriges första minoritetslag är numer president i Europarådets Expertkommitté för uppföljning av efterlevnaden av Ramkonventionen om skydd av nationella minoriteter. Hon har deltagit på möten med flera av förvaltningarna och kvalitetssäkrat riktlinjen och bakgrundsrapporten. Efter avstämning med kommundirektör läggs riktlinjen fram till kommunfullmäktige, som beslutar om remiss till samtliga politiska nämnder och partier samt organisationer som företräder nationella minoriteter. Efter behandling av remissvar läggs riktlinjen fram till kommunfullmäktige för beslut hösten 2021.

2. Lokalt liv och nationell lagstiftning i globalt perspektiv

2.1 Internationella konventioner och förpliktelser

2.1.1 Agenda 2030

Inom ramen för FN:s 17 globala mål för att uppnå Agenda 2030 finns några punkter som berör ämnet urfolks och nationella minoriteters rättigheter. Mål 10 handlar om minskad ojämlikhet inom och mellan länder.

- 10.2 Främja social, ekonomisk och politisk inkludering

”Till 2030 möjliggöra och verka för att alla människor, oavsett ålder, kön, funktionsnedsättning, ras, etnicitet, ursprung, religion eller ekonomisk eller annan ställning, blir inkluderade i det sociala, ekonomiska och politiska livet.”³

- 10.3 Säkerställ lika rättigheter för alla och utrota diskriminering

”Säkerställa lika möjligheter och minska förekomsten av ojämlika utfall, bland annat genom att avskaffa diskriminerande lagstiftning, politik och praxis och främja lagstiftning, politik och åtgärder av lämpligt slag i detta hänseende.”⁴

”Samisk erfarenhet”. Screentryckt glasyr på keramikplatta av den sydsamiske konstnären Tomas Colbengtson.

³ [Mål 10: Minskad ojämlikhet - Globala målen \(globalamalen.se\)](https://www.globalamalen.se/mal-10)

⁴ [Mål 10: Minskad ojämlikhet - Globala målen \(globalamalen.se\)](https://www.globalamalen.se/mal-10)

2.1.2 FN:s urfolksdeklaration (UNDRIP)

Sveriges riksdag erkände 1977 att samerna är Sveriges urfolk. De är också Europas enda urfolk. Ett urfolk definieras som ett folk som härstammar från folkgrupper som levde i landet eller i det geografiska område som landet tillhör vid tiden för erövring eller kolonisation eller fastställande av nuvarande statsgränser och vilka har behållit en del av eller alla sina sociala, ekonomiska, kulturella och politiska institutioner. FN uppskattar att världens urfolk och ursprungsfolk uppgår till 370 miljoner människor. I egenskap av urfolk har samerna ett folkrättsligt skydd.

En vanlig missuppfattning är att urfolkens rättigheter är orättfärdiga och alltför långtgående, att de ger samerna förmåner på bekostnad av majoritetsbefolkningen. Att urfolksrättigheterna ger upphov till polarisering och splittring i grupper av ”vi och dom”. Men FN:s urfolksdeklaration (UNDRIP) som antogs av FN:s generalförsamling 2007 är en tolkning av FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna och de konventioner som gäller för alla⁵. Det innebär att urfolksrätten och minoriteters rättigheter inte ska ses som privilegier, utan syftar till att ge likvärdiga förutsättningar, att försöka kompensera för orättfärdiga strukturella orättvisor, att alla ska ha samma rättigheter och att minoriteter ska ha samma möjlighet som majoriteten att behålla och utveckla sina kulturer.

UNDRIP är inte rättsligt bindande men består av riktlinjer för hur staterna ska skydda, främja och implementera urfolks rättigheter. Rätten till självbestämmande innebär att urfolk har rätt att bestämma vad som är bäst för dem och deras samhällen. De har rätt att fatta egna beslut i frågor som berör dem och genomföra dem på det sätt som är meningsfullt. De har också rätt att vara självständiga och fria, vilket innebär att de har rätt att samtidigt vara medborgare i den stat de lever

”Urfolksrätten och minoriteters rättigheter är inte orättvisa privilegier som orsakar polarisering och en uppdelning mellan ”vi och dom”, utan syftar till att ge likvärdiga förutsättningar, att i någon mån kompensera för strukturella orättvisor, att alla ska ha samma rättigheter och att minoriteter ska ha samma möjligheter som majoriteten att behålla och utveckla sina kulturer.”

⁵ Läs den i sin helhet genom att följa denna länk: ([Urfolksdeklarationen \(UNDRIP\) - Sametinget](#)).

i och medlemmar i sina egna samhällen. Staten får inte utsätta urfolk för tvångsassimilering, vare sig till majoritetssamhället eller till någon kultur.

Rätten att bli erkända som ett folk: Urfolk har rätt att uttrycka sin kulturella identitet i form av klädsel, mat och språk samt fria från att påtvingas någon annan kultur. Staten måste här se till att det finns förutsättningar för urfolk att kunna återuppta, bibehålla och utöva sin kunskap kring kultur, andlighet och religiösa traditioner.

Rätten till fritt och informerat samtycke: Urfolk har rätt att bli konsulterade, informerade och fatta beslut i frågor som berör dem och deras rättigheter, utan påtryckningar utifrån.

Rätten att inte utsättas för diskriminering: Stater måste se till att urfolk inte blir diskriminerade vare sig som folk eller individer oavsett kön, funktionsnedsättning och religion. De har samma rättigheter och ska behandlas likvärdigt andra människor.

Region Jämtland Härjedalen har vintern 2020/2021 som första region i Sverige uppdragit åt professorn, juristen och experten på internationell rätt, mänskliga rättigheter, urfolksrätt och samerätt Mattias Åhrén, att utreda vad det skulle innebära om regionen skulle implementera urfolksdeklarationen⁶. Uppdraget består bland annat av att presentera och beskriva innebörden av UNDRIP på ett sätt som rent allmänt bistår befolkningen i Jämtland Härjedalen, beslutsfattarna och befattningshavarna i regionen i att förverkliga de rättigheter som uttrycks i deklarationen. Han ska också jämföra deklarationens rättigheter med Region Jämtland Härjedalens verksamheter och regelverk, för att identifiera eventuella inkongruenser och föreslå hur de ska åtgärdas.

”Jag är, baserat på erfarenhet, förvissad om att detta är ett uppdrag som kommer att gynna alla som lever och verkar i Jämtland Härjedalen. På ett sätt är nog en inte oväsentlig del av uppdraget att ”avmystifiera” urfolksrätten, och illustrera hur genomförande av rättigheter i vart fall på lite sikt undviker, i motsättning till underblåser, konflikter, något alla tjänar på”, säger han i ett uttalande från regionen. På frågan om varför hans uppdrag blivit en stor nyhet med samiska mått svarar han:

”Svaret på en sådan fråga skulle jag vilja inleda med att säga att det inte borde vara det. Vad projektet i grund och botten handlar om är att tydliggöra och förverkliga rättigheter. Det är något vi dagligdags ägnar oss åt i Region Jämtland Härjedalen och Sverige i övrigt. Att regionen tar fram en strategi för att identifiera och efterleva samers rättigheter är i grund och botten inte en större nyhet än att denna har, exempelvis, en plan för icke-diskriminering av personer med funktionsnedsättningar.

⁶ ([Han utreder hur Region Jämtland Härjedalens strategi för att identifiera och efterleva samers rättigheter ska se ut - Region Jämtland Härjedalen \(regionjh.se\)](#)).

Nyhetsvärdet är nog till stor del ett resultat av att samiska rättigheter av någon anledning tenderar att sammankopplas med drama. Som påpekats är nog en aspekt av uppdraget att avmystifiera dessa rättigheter – inte minst inom den samiska folkgruppen själv.”

Ambitionen är att ett förverkligande av de rättigheter som kommer till uttryck i Urfolksdeklarationen ska medföra att alla som lever och verkar i Jämtland Härjedalen ska ha lika tillgång till och ha samma nytta av regionens tjänster och verksamheter och att de också ska förstå och känna att det är så.

2.1.3 FN:s konvention om barnets rättigheter

FN:s konvention om barnets rättigheter antogs av FN:s generalförsamling 1989 och trädde i kraft den 2 september 1990. Sedan dess har 196 stater ratificerat barnkonventionen. Konventionen har utvecklats över tid genom FN:s speciella toppmöte om barn och konventionen har även varit objekt för världstoppmöten. Flera viktiga tilläggsprotokoll har tillkommit och den 13 juni 2018 röstade Sveriges riksdag ja till att göra barnkonventionen till svensk lag. Lagen trädde i kraft den 1 januari 2020 och beslutet innebär ett förtydligande av att domstolar och rättstillämpare ska beakta de rättigheter som följer av barnkonventionen. Barnets rättigheter ska beaktas vid avvägningar och bedömningar som görs i beslutsprocesser i mål och ärenden som rör barn. En inkorporering av barnkonventionen bidrar till att synliggöra barnets rättigheter. Det är ett sätt att skapa en grund för ett mer barnrättsbaserat synsätt i all offentlig verksamhet.

Barnkonventionen är ett internationellt avtal som är rättsligt bindande för de länder som ratificerat den. Barnkonventionen är en del av den internationella folkrätten, vilket innebär att staterna som ratificerat konventionen är skyldiga att göra sitt yttersta för att följa konventionens 54 artiklar. 41 av dessa är så kallade sakartiklar. De ska läsas som en helhet och man kan inte lyfta ut en sakartikel och läsa den helt skild från de andra. Fyra av de 41 sakartiklarna kan ses som vägledning för hur hela barnkonventionen skall tolkas. Dessa kallas för de fyra grundprinciperna och är mycket relevanta utifrån minoritets- och urfolksperspektivet:

- *Artikel 2 – Alla barn har samma rättigheter och lika värde.*
Ingen får diskrimineras. Barnkonventionen gäller för alla barn som befinner sig i ett land som har ratificerat den.
- *Artikel 3 – Barnets bästa ska beaktas vid alla beslut som rör barn.*
Begreppet ”barnets bästa” är konventionens grundpelare. Vad som är barnets bästa måste avgöras i varje enskilt fall och man ska ta hänsyn till barnets egen åsikt och erfarenhet.

- *Artikel 6 – Alla barn har rätt till liv och utveckling.*
 Artikeln understryker varje barns rätt till liv, överlevnad och utveckling. Den behandlar inte bara barnets fysiska hälsa utan avser också om den andliga, moraliska, psykiska och sociala utvecklingen.
- *Artikel 12 – Alla barn har rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad.*
 Artikeln lyfter fram barnets rätt att bilda och uttrycka sina åsikter och få dem beaktade i alla frågor som berör dem. När åsikterna beaktas ska hänsyn tas till barnets ålder och mognad.

Utöver dessa artiklar finns en bestämmelse i *artikel 30* som anger att barn som tillhör ett urfolk eller en etnisk, religiös eller språklig minoritet inte ska förvägras rätten att tillsammans med andra medlemmar av sin grupp ha sitt eget kulturliv, att bekänna sig till och utöva sin egen religion eller att använda sitt eget språk. Detta innebär att för barn som tillhör minoriteter och urfolk kan det behöva vidtas åtgärder som innebär positiv särbehandling för att de ska ha samma möjligheter som personer som tillhör majoriteten att behålla sin kultur. Detta har att göra med att minoriteter historiskt och strukturellt utsatts för diskriminering.

”Detta innebär att det kan behöva vidtas åtgärder som innebär positiv särbehandling av barn som tillhör minoriteter och urfolk för att de ska ha samma möjligheter som personer som tillhör majoriteten att behålla sin kultur.”

Skyldigheten att inte diskriminera barn som tillhör urfolk och minoriteter kräver att en stat aktivt identifierar de individuella barn som tillhör en minoritet eller ett urfolk och grupper av barn för vilka det kan behöva vidtas särskilda åtgärder, dels för att uppfylla deras rättigheter, dels för att upptäcka eventuell diskriminering. FN:s Barnrättskommitté har också uttalat att en stat bör säkerställa att informations- och utbildningsåtgärder riktade till allmänheten vidtas för att bland annat åtgärda diskriminering av barn som tillhör ett urfolk. Kommittén anser att det är viktigt att ta hänsyn till den kulturella betydelsen

av traditionell mark och naturmiljöns kvalitet, när stater säkerställer rätten till liv, överlevnad och utveckling för barn som tillhör ett urfolk.⁷

⁷ (Se vidare SOU 2020:63 Barnkonventionen och svensk rätt, Volym 2 s. 1166).

2.1.4 Europarådets konventioner

Även samarbetsorganisationen Europarådet anser att rätten att behålla och utveckla sin kultur och identitet är en oersättlig rättighet utifrån de mänskliga rättigheterna. Det inkluderar rätten att använda sitt minoritetsspråk, utöva sin religion och att upprätthålla sina traditioner och sitt kulturarv.⁸ Europarådet arbetar med att främja demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatsutveckling och samarbetar med OSSE, Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa. Enligt Europarådet är skyddet för de nationella minoriteternas fortlevnad en förutsättning för att staterna ska kunna vila på en stabil, demokratisk och fredlig grund. Europarådet har lagt fram två konventioner som syftar till att skydda de nationella minoriteterna, stärka deras möjligheter till inflytande samt stödja språkens och kulturernas överlevnad. Sverige ratificerade *Den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk* (1992) och *Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter* (1995) år 2000. Dessa slår bland annat fast att varje minoritet och varje språk ska behandlas i enlighet med vad individer som tillhör nationella minoriteten önskar och i enlighet med vad som behövs för att skydda och främja varje minoritetsspråk.

Europarådet granskar hur ratificerande stater som Sverige lever upp till konventionerna. Granskningarna av efterlevnaden av språkstadgan och ramkonventionen genomförs vart femte år. Granskningarna initieras av Europarådets rådgivande kommitté eller expertkommitté. Med utgångspunkt i kommittéernas anvisningar lämnar Sverige in en rapport sammanställd av Regeringskansliet. Kommittén besöker Sverige och träffar företrädare för regeringen, statliga, regionala och lokala myndigheter, nationella minoriteter och andra organisationer. Kommittén skriver en rapport över sina observationer och rekommendationer, varpå Europarådets ministerkommitté antar en rekommendation/resolution. Sverige har återkommande fått skarp kritik för efterlevnaden av konventionerna, inte minst när det gäller bristen på inflytande för urfolket samerna och för andra nationella minoriteter i frågor som berör dem.

Ramkonventionen för skydd av nationella minoriteter vilar på tre centrala principer: Likabehandling (artikel 4), skyldighet för stater att vidta positiva åtgärder för att ge personer som tillhör nationella minoriteter samma möjlighet som personer som tillhör majoriteten att behålla och utveckla sin kultur och sin identitet (artikel 5), samt skyldighet att se till att de kan ha inflytande i olika delar av samhällslivet (artikel 15). Även andra konventioner som Sverige åtagit sig att leva upp till ger uttryck för dessa principer, däribland FN:s konvention om medborgerliga och politiska rättigheter, artiklarna 25 och 27.

⁸ Jämför artikel 5 i Ramkonventionen för skydd av nationella minoriteter.

Sverige ratificerade Språkstadgan med en lägre skyddsnivå för samiskan än vad Norge och Finland har gjort. Sametinget lyfter fram två skäl till att det är bekymmersamt att Sverige, som säger sig värna om mänskliga rättigheter, har denna låga ambitionsnivå vad gäller skyddet och viljan att värna de samiska språken i landet. Det ena är att ambitionsnivån i praktiken inte ger reella möjligheter att använda de samiska språken i samhället mer än i mycket begränsad omfattning. Det andra är att ambitionsnivån gör att samerna som *ett* folk och de samiska språken som är gränsöverskridande, behandlas olika i de nordiska länderna. Inte minst i arbetet med en nordisk samekonvention är dessa olikheter i ambitionsnivå problematisk eftersom konventionen syftar till att behandla samerna som ett folk. Ytterligare skäl är att en mer samstämmig syn på åtagandena gentemot de samiska språken för Sverige, Norge och Finland skulle underlätta det gränsöverskridande samarbetet när det gäller de samiska språken. Till exempel skulle samarbete avseende översättning och tolkning, samhälls-service, vård, utbildning och media kunna underlättas om länderna hade en likvärdig ambitionsnivå, skriver Sametinget i sitt förslag till handlingsprogram för bevarandet av de samiska språken.

2.2 Den svenska minoritetspolitiken

I samband med att Sverige ratificerade Europarådets båda konventioner år 2000 inrättades minoritetspolitiken som ett eget politikområde i statsbudgeten. Läs vidare om processen i proposition 1998/99:143 Nationella minoriteter i Sverige⁹. Sametinget och Länsstyrelsen i Stockholm har uppföljningsansvar och rapporterar årligen om minoritetspolitikens utveckling och tillämpning på lokal och nationell nivå.

Sverige har återkommande fått kritik vid Europarådets granskningar av efterlevnaden av konventionerna. Proposition 2008/09:158 Från erkännande till egenmakt¹⁰ ledde fram till en revidering av lagen 2009. Då tillkom det s.k. grundskyddet i minoritetslagen (se nedan). År 2010 blev Östersunds kommun samisk förvaltningskommun. 2011 erkändes samerna som ett folk i Sveriges grundlag.

Sverige fick fortsatt kritik i efterföljande granskningar, se exempelvis Europarådets rådgivande kommittés yttrande 2017 om Sveriges efterlevnad av Ramkonventionen om skydd för nationella minoriteter.¹¹ I Europarådets ministerråds resolution 2018 rekommenderades Sverige följande punkter för omedelbar åtgärd¹²:

⁹ [Nationella minoriteter i Sverige - Regeringen.se](#).

¹⁰ [Från erkännande till egenmakt - regeringens strategi för de nationella minoriteterna - Regeringen.se](#)

¹¹ [2017-10-radgivande-kommittens-fjarde-yttrande-om-ramkonventionen.pdf \(regeringen.se\)](#)

¹² https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016808d5a35

- Stärk tillämpningen av Minoritetslagen på lokal nivå, ändra lagstiftningen på de punkter där den ger för stort utrymme för skönsmässig bedömning; och inför ett effektivt rättsmedel om lagen inte efterlevs.
- Öka och formalisera möjligheterna för samer att på ett meningsfullt och effektivt sätt delta i beslutsprocesser som påverkar dem på kommunal, regional och nationell nivå och se till att samerna kan bevara och utveckla sin kultur så snart beslut tas som påverkar områden där de traditionellt är bosatta.
- Öka tillgången på undervisning i och på minoritetsspråk, i synnerhet genom att göra minoritetsspråkläraryrket mer attraktivt, utarbeta en övergripande politik för undervisning i nationella minoritetsspråk i förskolor och för utbildning av förskollärare, i nära samarbete med representanter för minoriteterna.

Proposition 2017/18:199 En stärkt minoritetspolitik¹³ ledde fram till en skärpning av minoritetslagen 1 januari 2019. Skärpningen innebar att kommuner och landsting ska anta mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete, att informationsskyldigheten för förvaltningsmyndigheter tydliggjordes, att innebörden av samråd och inflytande för nationella minoriteter enligt lagen förtydligades och att förvaltningsmyndigheter ska beakta barns och ungas möjligheter till inflytande i frågor som berör dem.

Lagskärpningen innebar också vissa förändringar inom rätten till förskola och annan pedagogisk verksamhet på minoritetsspråk. Regleringen överfördes till skollagen, rätten till förskola på minoritetsspråk ska avse en väsentlig del av verksamheten och efterfrågan ska tydliggöras genom att vårdnadshavare aktivt ska tillfrågas om de önskar plats i förskola på minoritetsspråket. Även inom området äldreomsorg stärktes rätten till minoritetsspråk (från *helt eller betydande del* till *helt eller väsentlig del*).¹⁴ Rätten omfattar nu också den äldres behov av att upprätthålla sin kulturella identitet. Lagskärpningen innebär också att kommuner vid efterfrågan ska tillhandahålla äldreomsorg på jiddisch och romani chib om man har tillgång till personal med sådan kompetens.

Parallellt hade regeringen 2018 tillsatt en utredning med uppdrag att närmare analysera och föreslå hur ansvaret för samordning, utveckling och uppföljning av minoritetspolitiken ska organiseras. Slutbetänkandet¹⁵ ger en rad förslag för att ge regeringen bättre underlag för en effektiv styrning av minoritetspolitiken och även en renodling av Sametingets uppföljningsansvar.

¹³ [En stärkt minoritetspolitik - Regeringen.se](#)

¹⁴ Hur detta ska tolkas framgår av Prop. 2017/18:199 s.68 ff.

¹⁵ [Högre växel i minoritetspolitiken Stärkt samordning och uppföljning SOU 2020_27 \(gov.se\)](#)

Europarådets Expertkommittés senaste yttrande om Sveriges efterlevnad av Europeiska stadgan om nationella minoriteter och minoritetsspråk lämnades i juli 2020.¹⁶ Även denna gång fick Sverige kritik på flera punkter.

Mest kritik fick Sverige även denna gång på utbildningsområdet. Situationen är otillfredsställande och utbildning på minoritetsspråken bör stärkas på flera plan. Modersmålsundervisningen som bara erbjuds en lektion i veckan är otillräcklig för såväl elevens språkutveckling som revitalisering av minoritetsspråken. Kommittén riktar en uppmaning till Sverige att förtydliga vad som gäller för modersmålsundervisningen i förskola. Idag har barn som tillhör de nationella minoriteterna inte rätt till modersmålsundervisning i förskola men ”ska stödjas i sin språkutveckling i sitt nationella minoritetsspråk”, enligt läroplanen för förskolan.

Läroplanerna i de nationella minoritetsspråken för förskola upp till gymnasium bör också stärkas utifrån en strukturerad och hållbar plan för varje minoritetsspråk. Även mer undervisningsmaterial på minoritetsspråken behövs. Tvåspråkig undervisning på finska, samiska och meänkieli bör öka och Sverige bör inrätta fler språkcentra likt Samiskt språkcentrum för alla nationella minoritetsspråk.

Ett problem som påtalades var att ett flertal fall där elever inte fått tala sitt minoritetsspråk i skolan, inte kunde utredas av Diskrimineringsombudsmannen eftersom språk inte är en av diskrimineringsgrunderna i svensk diskrimineringslagstiftning. Detta är enligt expertkommittén inte förenligt med språkstadgan.

Några av rekommendationerna i resolutionen var:

- Se över diskrimineringslagstiftningen så att språk blir en av diskrimineringsgrunderna.
- Stärk implementeringen av minoritetslagen och inför åtgärder när lagen inte efterlevs.
- Öka och formalisera samers beslutsfattande.
- Öka tillgängligheten för utbildning i minoritetsspråk bland annat genom att göra det mer attraktivt att vara lärare i minoritetsspråk.
- Fortsätt arbetet med regeringens strategi för romsk inkludering och undersök möjligheter för ett romskt nationellt center.
- Fortsätt att stärka arbetet mot främlingsfientlighet, diskriminering, rasism och hatbrott, särskilt på nätet och i sociala medier.

¹⁶Expertkommitténs rapport finns att läsa i sin helhet här: [16809fbaab \(coe.int\)](https://www.coe.int/t/t09/Minorities/Source/20200720/20200720_Sweden.pdf)

- Utveckla och tillämpa arbetet med insamling av jämlikhetsdata tillsammans med företrädare för de nationella minoriteterna utifrån frivillighet och principen om självidentifikation.
- Utveckla en sannings och- försoningsprocess i nära samarbete med samer.
- Främja de nationella minoritetsspråken i digital media.
- Vidta åtgärder så att äldre kan få äldreomsorg på sitt minoritetsspråk.
- Säkerställ att undervisningsmaterial om de nationella minoriteterna är uppdaterad med korrekt och relevant information.
- Stötta digital undervisning i minoritetsspråken.
- Utöka undervisningen i och på minoritetsspråken.

Sverige lämnade in sin senaste rapport om efterlevnaden av ramkonventionen 1 juni 2021.

2.2.1 Alla kommuners skyldigheter gentemot samtliga nationella minoriteter enligt Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk

Delar av minoritetslagen reglerar samtliga nationella minoriteters rättigheter i samtliga kommuner.

2 § Nationella minoriteter är judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar i enlighet med Sveriges åtaganden enligt Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter (SÖ 2000:2) och den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk (SÖ 2000:3).

I språklagen (2009:600) anges att de nationella minoritetsspråken är finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska.

3 § Kommuner och regioner ska informera de nationella minoriteterna om deras rättigheter och det allmännas ansvar enligt denna lag och de föreskrifter som denna lag hänvisar till. Detsamma gäller statliga förvaltningsmyndigheter vars verksamhet är av betydelse för de nationella minoriteterna eller minoritetsspråken. *Lag (2019:938)*.

4 § I språklagen (2009:600) anges att det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken.

Det allmänna ska även i övrigt främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur i Sverige. Barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket ska främjas särskilt.

5 § Förvaltningsmyndigheter ska ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och så långt det är möjligt samråda med minoriteterna i sådana frågor.

Samråd enligt första stycket ska ske genom att förvaltningsmyndigheten för en strukturerad dialog med de nationella minoriteterna i syfte att kunna beakta deras synpunkter och behov i myndighetens beslutsfattande. *Lag (2018:1367)*.

5 a § Förvaltningsmyndigheter ska särskilt främja barns och ungas möjligheter till inflytande och samråd i frågor som berör dem och anpassa formerna för detta till deras förutsättningar. *Lag (2018:1367)*.

5 b § Kommuner och regioner ska anta mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete.

Uppgifter om mål och riktlinjer som har antagits enligt första stycket ska på begäran lämnas till den myndighet som har uppföljningsansvar enligt 20 §. *Lag (2019:938)*.

Bestämmelserna i 4 och 5 §§ brukar kallas minoritetslagens grundskydd. Grundskyddet innebär att myndigheter på såväl statlig som regional och kommunal nivå i sin verksamhet ska främja de nationella minoriteternas möjlighet att bevara och utveckla sin kultur och skydda och främja de nationella minoritetsspråken. Det innebär också en ovillkorlig skyldighet för myndigheter att ge de nationella minoriteterna inflytande i frågor som berör dem. Så långt möjligt ska detta ske i form av samråd (§§ 4 och 5). Grundskyddet gäller för all verksamhet hos myndigheterna i frågor som berör de nationella minoriteterna.

Den ena principen som kommer till uttryck genom grundskyddet är att urfolket samerna och de nationella minoriteterna ska ha samma möjligheter som majoriteten har att behålla och utveckla sitt språk och sin kultur. För att det ska vara möjligt krävs att kommunen i sina olika verksamheter främjar samers och övriga nationella minoriteters möjlighet att göra det, ~~alltså att kommunen ska vidta positiva åtgärder för att det gör det möjligt för samer och personer som tillhör andra nationella minoriteter att behålla och utveckla sitt språk och sin kultur.~~ Den andra principen ger samer och övriga nationella minoriteter en absolut rätt till inflytande i frågor som berör dem. Den har att göra med svårigheten för en minoritet att göra sin röst hörd och få inflytande i en demokrati där majoriteten fattar besluten. I en genuin demokrati har även minoriteterna en möjlighet att uttrycka sina åsikter och påverka beslut.¹⁷

Syftet med att främja de nationella minoriteternas möjlighet att behålla och utveckla sin kultur, sitt språk och sin identitet och ge dem en rätt att ha inflytande över beslut som berör dem är främja tolerans och dialog mellan olika grupper i samhället för att uppnå ömsesidig respekt och förståelse och samarbete mellan alla personer i samhället oberoende av om de tillhör en minoritet eller majoriteten. Särskilt viktiga för att uppnå detta är områdena utbildning, kultur och massmedia.¹⁸

¹⁷ Jämför preambeln till Ramkonventionen för skydd av nationella minoriteter.

¹⁸ Se artikel 6 i Ramkonventionen för skydd av nationella minoriteter.

2.2.2 Östersunds kommuns skyldigheter som samisk förvaltningskommun enligt Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk och Förordning (2009:1077) om nationella minoriteter och minoritetsspråk

Delar av minoritetslagen reglerar enskildas rättigheter inom förvaltningskommuner för de nationella minoritetsspråken samiska, meänkieli och finska:

8 § Enskilda har rätt att använda finska, meänkieli respektive samiska vid sina muntliga och skriftliga kontakter med en förvaltningsmyndighet vars geografiska verksamhetsområde helt eller delvis sammanfaller med minoritetsspråkets förvaltningsområde. Detta gäller i ärenden i vilka den enskilde är part eller ställföreträdare för part, om ärendet har anknytning till förvaltningsområdet.

Om den enskilde använder finska, meänkieli eller samiska i ett sådant ärende, är myndigheten skyldig att ge muntligt svar på samma språk. Enskilda som saknar juridiskt biträde har dessutom rätt att på begäran få en skriftlig översättning av beslut och beslutsmotivering i ärendet på finska, meänkieli respektive samiska.

Myndigheten ska även i övrigt sträva efter att bemöta de enskilda på dessa språk.

9 § Utanför ett förvaltningsområde har enskilda rätt att använda finska, meänkieli respektive samiska vid muntliga och skriftliga kontakter i förvaltningsmyndigheters ärenden i vilka den enskilde är part eller ställföreträdare för part, om ärendet kan handläggas av personal som behärskar minoritetsspråket.

11 § Förvaltningsmyndigheter ska verka för att det finns tillgång till personal med kunskaper i finska, meänkieli respektive samiska där detta behövs i enskildas kontakter med myndigheten.

12 § Förvaltningsmyndigheter får bestämma särskilda tider och särskild plats för att ta emot besök av enskilda som talar finska, meänkieli respektive samiska, samt ha särskilda telefontider.

17 § Rätten för enskilda att i vissa fall erbjudas förskola och viss annan pedagogisk verksamhet på finska, meänkieli eller samiska regleras i 8 kap. 12 a § och 25 kap. 5 a § skollagen (2010:800). *Lag (2018:1367)*.

18 § En kommun som ingår i ett förvaltningsområde ska erbjuda den som begär det möjlighet att få hela eller en väsentlig del av den service och omvårdnad som erbjuds inom ramen för äldreomsorgen av personal som behärskar finska, meänkieli respektive samiska. *Lag (2018:1367)*.

18 a § En kommun som inte ingår i något förvaltningsområde ska erbjuda den som begär det möjlighet att få hela eller en väsentlig del av den service och omvårdnad som erbjuds inom ramen för äldreomsorgen av personal som behärskar finska, jiddisch, meänkieli, romani chib eller samiska, om kommunen har tillgång till personal med sådana språkkunskaper. Detsamma gäller för en kommun som ingår i ett förvaltningsområde för ett visst språk vad gäller övriga språk. *Lag (2018:1367)*.

18 b § Kommunen ska inom ramen för sådan omsorg som erbjuds enligt 18 och 18 a §§ beakta de äldres behov av att upprätthålla sin kulturella identitet. *Lag (2018:1367)*.

För kommuner i förvaltningsområde som mottar statsbidrag för merkostnader i samband med minoritetslagens tillkomst är kartläggning ett krav. Enligt förordning (2019:1077) om nationella minoriteter och minoritetsspråk ska kommunen tillsammans med de nationella minoriteterna kartlägga de behov som finns av åtgärder till stöd för användningen av finska, meänkieli respektive samiska. Inventeringen bör ge svar på:

- Vilka behov som finns för användningen av minoritetsspråken
- Vilka språkkunskaper som finns inom kommunens olika personalgrupper; handläggare, förskolepersonal, äldreomsorgspersonal etc.

2.2.3 Sametingets Förslag till handlingsprogram för bevarande av de samiska språken

Med bakgrund i regeringens skrivelse *Nystart för en stärkt minoritetspolitik*¹⁹ uppdrog regeringen åt Sametinget att utarbeta ett samlat handlingsprogram för bevarande av de samiska språken. Programmet bör innehålla såväl övergripande som specifika åtgärder och en tydlig ansvarsfördelning. Syftet med uppdraget är att främja möjligheten för de samiska språken att revitaliseras och fortleva som levande språk i Sverige. Som skäl anger regeringen bland annat att det är nödvändigt att fortsatt vidta åtgärder för att vända den pågående språkbytesprocessen i Sverige. Handlingsprogrammet presenterades hösten 2020. Östersunds kommun utsågs till en av remissinstanserna²⁰. Vissa av de föreslagna åtgärderna är långsiktiga, andra är kortsiktiga i väntan på strukturella förändringar. Några av de viktigaste förslagen är:

¹⁹ [Nystart för en stärkt minoritetspolitik - Regeringen.se](https://www.regeringen.se/491090/1631111)

²⁰ Östersunds kommuns diarienummer 00605-2020

- Utöka Sveriges åtaganden enligt Språkstadgan för de samiska språken så att skyddet hamnar på samma nivå som i Norge och Finland.
- Reglera och säkerställ samernas språkliga rättigheter i en särskild lag. Lagen ska ersätta andra lagar som reglerar samernas språkliga rättigheter.
- Resurser i form av ett särskilt språkanslag tillförs Sametinget för ansvaret att leda det samiska språkarbetet.
- Genomföra en kartläggning av samiska språk med utgångspunkt i förstudien *Kartläggning av de samiska språken* (Sametinget, Umeå, 2015) med återkommande uppföljningar vart sjätte år.
- Förvaltningsansvaret och resurserna för samiska kulturfrågor bör samlas hos Sametinget.
- Inrätta en interdepartemental arbetsgrupp ledd av närmast ansvarig statssekreterare för att förbättra samordningsstrukturen i Regeringskansliet. En expertgrupp med företrädare för samiska myndigheter knyts till arbetsgruppen.
- Samiskt språkcentrums verksamhet utvidgas i fråga om närvaro i de samiska språkområdena och lokaliseras till Giron/Kiruna och Jáhkåmáhkke/Jokkmokk. Ökade resurser för verksamheten tillförs Sametinget.
- Utvalda kommuner, kommunala samverkansorgan eller regioner tilldelas efter ansökan resurser för att etablera och driva språkresurscentrum på lokal eller regional nivå.
- Uppdrag till Myndigheten för digital förvaltning att göra en översyn över den offentliga förvaltningens, däribland förvaltningsmyndigheternas, möjligheter och utmaningar att hantera de samiska språken. Översynen bör utgå från de skyldigheter som föreligger förvaltningsmyndigheter enligt lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk och språklagen (2009:600).
- Upphandla översättare i de samiska språken på statlig nivå och lägga fast ramavtal för dessa översättningstjänster.
- Anpassa den språkteknologi som är utvecklad för de samiska språken i Norge till det svenska språket och svenska förhållanden.
- Förtydliga befintliga uppdrag inom digitaliseringsområdet, både det till Skolverket och till andra, i fråga om de behov och utmaningar som finns i förhållande till de samiska språken.
- Säkerställa ekonomiska resurser till Sámi Giellagáldu, det samiska folkets högsta beslutande organ i frågor som rör de samiska språken i Norge, Finland och Sverige. Norge och Finland är redan finansierare av organet.
- Att göra de samiska språken levande och välmående och värdesatta i samhället.

- Utarbeta en utbildning i samisk pedagogik, där beprövad erfarenhet hos pedagoger i samisk förskola och kunskapen från forskningsprojekt och andra relevanta insatser som pågått och pågår tas tillvara. Alla pedagoger som arbetar inom samisk förskola ska genomgå utbildningen.
- En utredare ges i uppdrag att utarbeta förslag till hur rätten till förskola som bedrivs helt eller till väsentlig del på samiska ska kunna införas för samiska barn i alla kommuner.
- Införa en skyldighet för kommuner inom förvaltningsområdet att erbjuda det barn vars vårdnadshavare begär det plats i förskola som bedrivs på samiska inom fyra månader från att vårdnadshavaren anmält önskemål.
- Utarbeta en läroplan för samisk förskola på motsvarande sätt som det finns en läroplan för sameskolan.
- Utarbeta stöd till skolhuvudmän om förskola på samiska.
- Framtagande av allmänna råd för hur 8 kapitlet 12 a § skollagen om rätten till förskola helt eller till väsentlig del på samiska ska tillämpas.
- Tillsätta en expertgrupp med myndighetsrepresentanter med uppdrag att inom befintlig struktur så långt möjligt finna metoder, verktyg och lösningar som ökar barn och ungas möjligheter att få förskola, grundskola och gymnasium på och i samiska.
- Ett metodstöd för genomförande av *giellalávgun* (språkbad) tas fram. Förordningen (2019:558) om statsbidrag för bättre språkutveckling i förskolan anpassas till att möjliggöra språkstärkande insatser i de samiska språken med tillhörande fortbildning för pedagoger.
- Pröva modeller för hur äldre talare ska kunna utgöra en kontinuerlig språklig resurs i samisk förskola.
- En expertgrupp med kompetens inom pedagogik och god kännedom om starka utbildningsmodeller för språk, revitalisering och pedagogik ska tillsättas för att påbörja en långsiktig arbetsprocess i syfte att etappvis utveckla verksamheten vid sameskolan och den integrerade samiska undervisningen så att den kan utgöra en resurs för det samiska samhället.

”Modersmålsundervisningen som den ser ut idag leder varken till att barnen får tillräckliga kunskaper för att bli funktionellt tvåspråkiga eller till att de blir talare av samiska.”

Sametingets Förslag till handlingsprogram för bevarande av de samiska språken

- Uppdrag att utveckla den tvåspråkiga undervisningen i syfte att lägga fast en utbildningsmodell och metodik som syftar till att barnen ska bli funktionellt tvåspråkiga oavsett samiskspråkig kunskapsnivå. Erfarenheter från andra liknande processer och beprövad erfarenhet är centrala i arbetet. I uppdraget bör lärare, resurspersoner, barn, föräldrar och gärna andra i barnens omgivning involveras. Modersmålsundervisningen som den ser ut idag leder varken till att barnen får tillräckliga kunskaper för att bli funktionellt tvåspråkiga eller till att de blir talare av samiska.
- Vidta insatser för att öka omfattningen av tvåspråkig undervisning på samiska i fler delar av landet.
- Uppdrag att utveckla tvåspråkig fjärrundervisning i något eller några ämnen. Införa samiska som eget ämne i grundskolan, införa en bunden timplan med minst tre timmar samiska i veckan, samt använda befintliga kursplaner i samiska för hela grundskolan.
- Införa rätt till modersmålsundervisning i de samiska språken i förskoleklass
- Vid genomförande av andra insatser som rör gymnasieskolan verka för att de samiska språken inarbetas.
- Införa ämnet samiska i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan.
- Införa meritpoäng vid studier i ämnet samiska.
- Ta bort kravet på förkunskaper i samiska i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan.
- Införa samiska som ämne i yrkesförberedande nationella gymnasieprogrammen vård- och omsorgsprogrammet samt barn- och fritidsprogrammet och ta fram nödvändiga ämnesplaner.
- Ta fram sammanhållen och jämförbar statistik över studier i och på samiska.
- Genomföra en långsiktig språkkampanj, driven av samiska ungdomars egna engagemang, för att öka användning och intresset för de samiska språken.
- Förtydliga Umeå universitets ansvar i fråga om utbildning i de samiska språken.
- Säkra tillgången på behöriga och lämpliga lärare.
- Ändra examensordningen så att det blir möjligt att examinera grundlärare i samiska.
- Öka tillgången på tvåspråkiga lärare i grundskolan.
- Inför samiska som prioriterat ämne i kompletterande pedagogisk utbildning.
- Möjliggöra för legitimerade lärare att efter en genomgången språkdidaktisk kurs om 30 högskolepoäng kunna bli behöriga lärare i samiska.
- Genom uppdragsutbildningar inom vuxenutbildningen möta behovet av samiskspråkig kompetens inom bland annat omsorgsyrken samt bidra till att yrkesvuxenutbildning som motsvarar behovet av samiskspråkig kompetens etableras.

”Trots att mer än ett decennium har gått sedan regeringen konstaterade att kunskaper i samiska borde vara en merit vid rekrytering av personal inom offentlig sektor är det mycket lite som tyder på att en förändring i denna riktning har skett, trots att en sådan åtgärd skulle underlätta för kommuner i förvaltningsområdet att erbjuda service och omsorg på samiska.

*Det bör genomföras en åtgärd som syftar till att uppmuntra förvaltningsmyndigheter att vid **rekrytering och lönesättning ange kunskaper i samiska som krav eller merit, på motsvarande sätt som andra specialkunskaper.***

Sametingets Förslag till handlingsprogram för bevarande av de samiska språken

- Göra en samlad analys av arbetsmarknadens behov av utbildningar inom yrkeshögskolan avseende samisk språk- och kulturkompetens för att därefter bedöma behovet av åtgärder.
- En ökad produktion av läromedel och en bättre bild av vilka läromedel som finns så att de områden som är mest akuta prioriteras.
- Skapa fler aktiva talare av de samiska språken genom att anordna kurser på lokal och nationell nivå i språkspärrsmetodik.
- Skapa fler talare genom att genomföra mentor-lärlingprogram i de samiska språken.
- Få fler läs- och skrivkunniga i de samiska språken genom fortsatta insatser, till exempel genom kortidsstudiebidrag för kurser i samiska.
- Öka informationen till blivande och nyblivna föräldrar i syfte att stärka föräldrar i beslutet att välja samiska som språk.
- Utveckla en intensivutbildning för blivande och nyblivna föräldrar i barns språkinlärning och möjliga strategier och metoder för att använda språket hemma.
- Genom allmänna råd förtydliga innebörden av 18 § lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk.
- Samla kunskap om äldre samers språksituation och utifrån samråd med äldre göra en analys av deras behov. Analysen ska ligga till grund för åtgärdsförslag.
- Sametinget bereds plats i Statens kulturråds samverkansråd som verkar inom ramen för kultursamverkansmodellen på motsvarande sätt som andra aktörer som har centrala roller i arbetet med kultur och kulturstöd.

- Inrättande av Giron Sámi Teáhter som en samisk nationalscen vilket möjliggör utvecklingen av den samiska scenkonsten och innebär att målet med en samiskspråkig, turnerande teater med hög konstnärlig kvalitet kan nås.
- Utse Samernas bibliotek till resursbibliotek för samerna som urfolk och de samiska språken och inom ramen för den satsningen permanent förstärka biblioteket samt strukturera och tillgängliggöra inköpt material.
- Fortsatt verka för att skapa bättre förutsättningar för samisk litteratur, inklusive ljudböcker, och för litteratur skriven på de samiska språken.
- Långsiktigt bidra till en finansiering av International Sámi Film Institute (ISFI), i likhet med vad Norge och Finland redan gör, för att möjliggöra för det samiska folket att få se kvalitetsfilmer på samiska och filmer som berättas från ett samiskt perspektiv.
- Stärka och utveckla det gränsöverskridande samarbetet mellan länderna i frågor som rör de samiska språken. En samlad och gemensam insats på nationell nivå bör vidtas för att initiera denna process.
- Stärka de samiska språkens status bland allmänheten genom attitydförändrande insatser.
- Införa språk som diskrimineringsgrund i diskrimineringslagen (2008:567)
- Uppmuntra förvaltningsmyndigheter att vid rekrytering och lönesättning ange kunskaper i samiska som krav eller merit, på motsvarande sätt som andra specialkunskaper.

2.2.4 En konsultationsordning i frågor som rör det samiska folket

17 december 2020 lade regeringen fram propositionen 2020/21:64 ”En konsultationsordning i frågor som rör det samiska folket”²¹. Syftet med konsultationsordningen var att främja det samiska folkets inflytande över sina angelägenheter. Den skulle innebära att regeringen, statliga förvaltningsmyndigheter, regioner och kommuner är skyldiga att konsultera Sametinget innan beslut fattas som kan få särskild betydelse för urfolket samerna. I vissa fall skulle även samebyar eller samiska organisationer konsulteras. Konsultationen skulle genomföras i god anda och fortsätta tills enighet eller samtycke nåts eller tills det förklarats att enighet eller samtycke inte kan nås. Avsikten var att den nya lagen ska träda i kraft 1 juli 2021 men i skrivande stund (maj 2021) ser det ut som att lagen stoppas.²²

²¹ [En konsultationsordning i frågor som rör det samiska folket - Regeringen.se](#)

²² [Konsultationsordning saknar riksdagsstöd - Sameradiation & SVT Sápmi | Sveriges Radio](#)

Bestämmelsen i 5§ lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk gäller vid sidan av förslaget till konsultationsordning. Det innebär att Östersunds kommun har en ovillkorlig skyldighet att ge samer inflytande i frågor som berör dem och att samråd med samer ska ske så långt möjligt och på ett strukturerat sätt med syfte att beakta deras behov i beslutsfattandet. För att kunna uppfylla denna bestämmelse krävs att personal och förtroendevalda med ansvar för kommunens olika verksamheter känner till vilka behov samer har och vilka frågor de vill ha inflytande över. Dessutom krävs att inflytande/samråd utformas på ett sådant sätt att samer reellt kan påverka besluten. Bestämmelsen i 5 § minoritetslagen ska tolkas och tillämpas fördragskonformt, d.v.s. i ljuset av bestämmelsen i artikel 15 i Ramkonventionen om skydd för nationella minoriteter. Det innebär att samer och övriga nationella minoriteter har rätt att ”delta effektivt” i beslut som berör dem. Att de ska kunna delta effektivt innebär att kommunen ska sträva efter att fatta beslut som samer kan ställa sig bakom (enligt Ramkonventionen ”shared ownership of decisions taken”) och att innehållet i de beslut som tas ska visa att kommunen har tagit hänsyn till samers behov.²³

2.2.5 Socialtjänstlag (2001:453) 5 kapitlet

Socialtjänstlagens 5 kapitel, 6 § slår fast att ”Kommunen ska verka för att det finns tillgång till personal med kunskaper i finska, jiddisch, meänkieli, romani chib eller samiska där detta behövs i omvårdnaden om äldre människor. Lag (2019:909)”.

2.2.6 Kommunallag (2017:725) 8 kapitel

Kommunallagens 8 kapitel om delaktighet och insyn, slår 3 § fast att ”Nämnderna ska verka för att samråd sker med dem som brukar deras tjänster” vilket ligger helt i linje med minoritetslagens 5 §.

2.2.7 Bibliotekslag (2013:801)

Nationella minoriteters rättigheter regleras också i bibliotekslagen.

5 § Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska ägna särskild uppmärksamhet åt de nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska, bland annat genom att erbjuda litteratur på

1. de nationella minoritetsspråken.

²³ Andra tematiska kommentaren av Europarådets expertkommitté p. 18-21, 107, 119, <https://www.coe.int/en/web/minorities/thematic-commentaries>

2.2.8 Läroplan för grundskolan 2011

Följande innehåll har sakkunnig i utbildningsfrågor Åsa Rindfalk Grahn hämtat ur Läroplan för grundskolan 2011. Delar av det centrala innehållet i kursplanerna för ämnena historia, religion och samhällskunskap för årskurserna 4–9 säger att skolorna ska undervisa om nationella minoriteter och urfolket samerna.

Centralt innehåll, Kursplan i ämnet Historia årskurs 7–9. Demokratisering, efterkrigstid och globalisering, cirka 1900 till nutid:

- ”Historiska perspektiv på urfolket samernas och de övriga nationella minoriteternas situation i Sverige”.

Centralt innehåll, Kursplan i ämnet Samhällskunskap årskurs 7–9. Rättigheter och rättsskipning:

- ”De nationella minoriteterna och samernas ställning som urfolk i Sverige samt vad deras särställning och rättigheter innebär.”

Centralt innehåll, Kursplan i ämnet Samhällskunskap årskurs 4–6. Individer och gemenskaper:

- ”Urfolket samerna och övriga nationella minoriteter i Sverige. De nationella minoriteternas rättigheterna”.

Centralt innehåll, Kursplan i ämnet Religion årskurs 4–6. Religioner och andra livsåskådningar:

- ”Berättelser från fornskandinavisk och äldre samisk religion”.

2.2.9 Skollag (2010:800)

Rätten till undervisning i nationella minoritetsspråk behandlas på en rad ställen i Skollagen.

8 kapitlet, förskola

12 a § En hemkommun som ingår i ett förvaltningsområde enligt lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk ska erbjuda barn, vars vårdnadshavare begär det, plats i förskola där hela eller en väsentlig del av utbildningen bedrivs på finska, meänkieli respektive samiska.

Vårdnadshavare som ansöker om förskoleplats för sitt barn ska tillfrågas om de önskar plats i sådan förskola som avses i första stycket. *Lag (2018:1368)*.

9 kapitlet, förskoleklass

10 § Förskoleklassen ska medverka till att elever med annat modersmål än svenska får möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål.²⁴

10 kapitlet, grundskola

4 § Undervisningen ska omfatta följande ämnen:

- bild,
- engelska,
- hem- och konsumentkunskap,
- idrott och hälsa,
- matematik,
- musik,
- naturorienterande ämnen: biologi, fysik och kemi,
- samhällsorienterande ämnen: geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap,
- slöjd,
- svenska eller svenska som andraspråk, och
- teknik.

Härutöver ska det som ämnen finnas moderna språk som ska erbjudas varje elev inom ramen för språkval och, för elever som ska erbjudas modersmålsundervisning, modersmål.

Vidare ska det finnas elevens val och skolans val. Undervisningen i elevens val ska syfta till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen. Skolans val får omfatta ett lokalt tillval, om Statens skolverk har godkänt en plan för undervisningen. *Lag (2017:620)*.

7 § En elev som har en vårdnadshavare med ett annat modersmål än svenska ska erbjudas modersmålsundervisning i detta språk om

1. språket är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet, och
2. eleven har grundläggande kunskaper i språket.

En elev som tillhör någon av de nationella minoriteterna ska erbjudas modersmålsundervisning i elevens nationella minoritetsspråk.²⁵ Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer

²⁴ Fem elever i förskoleklass får läsåret 20/21 modersmålsundervisning i sydsamiska under verksamhetstid, enligt Åsa Rindefalk Grahn vid Barn- och utbildningsförvaltningen.

²⁵ ”Grundskolan erbjuder modersmål i syd-, nord- och lulesamiska, både fysiskt och via fjärrundervisning. Eleverna går i årskurserna 1-9. Största delen av undervisningen bedrivs utanför den ordinarie undervisningen, två timmar i veckan. Två skolor erbjuder sydsamiska för två elever inom ramen för språkvalet”, skriver Östersunds kommuns sakkunniga i utbildningsfrågor Åsa Rindefalk Grahn.

får meddela föreskrifter om modersmålsundervisning. Sådana föreskrifter får innebära att modersmålsundervisning ska erbjudas i ett språk bara om ett visst antal elever önskar sådan undervisning i det språket. *Lag (2014:458)*.

7 a § En huvudman för grundskola får i sin grundskola anordna samisk undervisning för elever som får fullgöra en del av sin skolplikt i sameskolan, om huvudmannen och Sameskolstyrelsen ingår avtal om det.²⁶

Med samisk undervisning avses undervisning med samiska inslag och undervisning i samiska utöver den undervisning som anordnas som modersmålsundervisning i samiska. *Lag (2020:605)*.

7 b § Utbildningen för de elever som avses i 7 a § ska integreras med motsvarande utbildning för andra elever i grundskolan.

Den samiska undervisningen får förläggas till tid utanför den i 5 § garanterade undervisningstiden. *Lag (2020:605)*.

25 kapitlet, annan pedagogisk verksamhet

5 a § En kommun som ingår i ett förvaltningsområde enligt lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk och som tillhandahåller sådan verksamhet som avses i 2 eller 5 § ska sträva efter att erbjuda barn, vars vårdnadshavare begär det, plats i sådan verksamhet där hela eller en väsentlig del av verksamheten bedrivs på finska, meänkieli respektive samiska.

Om kommunen erbjuder verksamhet enligt 2 eller 5 § ska vårdnadshavare som ansöker om sådan verksamhet tillfrågas om de önskar plats i verksamhet som bedrivs på finska, meänkieli respektive samiska.

Om en kommun som ingår i ett förvaltningsområde anordnar öppen förskola enligt 3 § ska kommunen, om det finns sådan efterfrågan, sträva efter att erbjuda hela eller en väsentlig del av verksamheten på finska, meänkieli respektive samiska. *Lag (2018:1368)*.

²⁶ ”Östersunds kommun och Barn- och utbildningsförvaltningen genomförde samråd med den samiska befolkningen kring intresset av att starta upp och bedriva samisk integrering inom grundskolan inför läsåret 20/21. Åtta elever från årskurserna förskoleklass till årskurs 6 visade intresse att läsa samisk integrering. Barn- och utbildningsförvaltningen ansökte och fick ekonomiskt bidrag från Sameskolstyrelsen. Rekrytering av personal startades, men Barn- och utbildningsförvaltningen lyckades inte anställa personal med avsedd kompetens, varför undervisningen i samisk integrering inte startades. Ett fortsatt arbete behöver intensifieras för en uppstart av samisk integrering i grundskolan”, skriver Östersunds kommuns sakkunniga i utbildningsfrågor Åsa Rindfalk Grahn.

2.2.10 Skolförordning (2011:185) 9 kapitlet

Språkval

5 § Enligt 10 kap. 4 § skollagen (2010:800) ska det finnas språkval.

Huvudmannen ska som språkval erbjuda minst två av språken franska, spanska och tyska.

Huvudmannen ska sträva efter att därutöver erbjuda andra språk som språkval.

6 § En elev får i stället för ett språk som erbjudits enligt 5 § välja något av följande språk som språkval:

1. det språk som eleven ska erbjudas modersmålsundervisning i,
2. svenska eller svenska som andraspråk under förutsättning att eleven i övrigt får undervisning i svenska eller svenska som andraspråk,
3. engelska, eller
4. teckenspråk.

7 § Huvudmannen är inte skyldig att anordna undervisning i ett språk som erbjudits som språkval enligt 5 § andra stycket eller 6 § om färre än fem elever väljer språket. Detta gäller dock inte om det språk som avses i 6 § 1 är ett nationellt minoritetsspråk.

Elevens val

8 § I 10 kap. 4 § skollagen (2010:800) finns bestämmelser om elevens val.²⁷

Huvudmannen ska erbjuda eleverna ett allsidigt urval av ämnen som elevens val. Som elevens val får ett språk som eleven inte tidigare har fått undervisning i (nybörjarspråk) erbjudas. Huvudmannen är inte skyldig att anordna undervisning i ett nybörjarspråk som erbjudits som elevens val om färre än fem elever väljer språket.

Skolans val

9 § I timplanen anges ett antal timmar som får användas för skolans val. Utrymmet för skolans val ska användas för undervisning i ett eller flera ämnen.²⁸

²⁷ ”Elevens val ligger ute på remiss. Förslaget är att elevens val ska utgå från timplanen till förmån för andra ämnen inom grundskolan”, skriver Östersunds kommuns sakkunniga i utbildningsfrågor Åsa Rindefalk Grahn.

²⁸ ”Skolans val ges ett större utrymme för skolorna att använda tid till ett s.k. lokalt tillval. Skolverket ska då godkänna en plan för undervisningen”, skriver Östersunds kommuns sakkunniga i utbildningsfrågor Åsa Rindefalk Grahn.

Rektorn beslutar om hur utrymmet för skolans val ska användas. Rektorn får inte uppdra åt någon annan att fatta sådana beslut.

10 § Av 10 kap. 4 § skollagen (2010:800) framgår att skolans val också får omfatta undervisning i ett lokalt tillval som skolans val, om Statens skolverk har godkänt en plan för undervisningen.

Skolverket ska efter ansökan godkänna planen om den

1. till sitt innehåll och sin inriktning avviker från grundskolans kursplaner,
2. är förenlig med föreskrifter om hur utbildningen i grundskolan ska vara utformad, dess syfte samt dess värdegrund och uppdrag, och
3. har godtagbar pedagogisk kvalitet.

”I grundskolans timplan finns skolans val, ett antal timmar som står skolan till förfogande att använda till olika områden och innehåll i syfte att fördjupa eller bredda sin undervisning i något eller några ämnen alternativt om skolan väljer att profilera sig i någon särskild inriktning. Rektor beslutar vad skolan och timmarna ska användas till. Skolverket godkänner efter prövning av skolans utbildningsplan”, skriver Åsa Rindefalk Grahn, sakkunnig i utbildningsfrågor hos Barn- och utbildningsnämnden. Här finns således en möjlighet för Östersunds kommuns skolor att välja att låta eleverna få fördjupad kunskap om de nationella minoriteterna och/eller specifikt urfolket samerna.

Gemensam bestämmelse om elevens val och skolans val

11 § Undervisning i ett ämne inom elevens val eller skolans val ska till sitt innehåll och sin inriktning vara förenlig med kursplanen och med kunskapskraven.

2.2.11 Läromedel, lärarstöd och systematisk kvalitetsuppföljning

Som framkommit ovan, ska alla elever få kunskaper om urfolket samerna och övriga nationella minoriteter enligt grundskolans och gymnasieskolans läroplaner och kursplaner. Som skolhuvudman har kommunen ansvar för att de nationella målen uppnås. Det kan göras bland annat genom att kommunen skapar goda förutsättningar för denna undervisning genom att se till att det finns tillgång till läromedel och fortbildning för lärare och genom att i sitt systematiska kvalitetsarbete följa upp att sådan undervisning håller god kvalitet. Detta bör kommunen prioritera eftersom det har visat sig att undervisning om nationella minoriteters historia och situation i

samhället idag är viktig för att synliggöra de nationella minoriteterna och hur de på ett positivt sätt bidrar till mångfalden i samhället, kulturellt och på andra sätt. Det är också viktigt för att öka förståelse och ömsesidig respekt mellan olika grupper i samhället, något som kan motverka hat och hot mot samer och personer som tillhör andra nationella minoriteter. Idag görs ingen systematisk kvalitetsuppföljning som kan ge en helhetsbild av i vilken grad grundskolorna i kommunen lever upp till läroplanens krav på undervisning om de nationella minoriteterna och hur undervisningen ser ut.

Det är viktigt att kommunen som huvudman för skolan på olika sätt underlättar för skolor i kommunen att ge alla elever den kunskap om urfolket samerna och övriga nationella minoriteter som anges i läroplanen och kursplaner för grundskolan och gymnasieskolan. Detta kan ske genom att kommunen tillhandahåller tillräckliga resurser för fortbildning av lärare och genom att underlätta tillgången på läromedel som kan leda till en fördjupad förståelse och kunskap om urfolket samerna och övriga nationella minoriteter. Det kan också ske genom att kommunen och rektorerna i sitt systematiska kvalitetsarbete lägger vikt vid att följa upp att sådan undervisning håller en god kvalitet. I en sådan uppföljning är det viktigt att samer och övriga nationella minoriteter deltar.

Genom att kommunen som huvudman för skolan skapar goda förutsättningar för att skolorna i kommunen ska kunna undervisa om urfolket samerna och andra nationella minoriteter synliggörs den samiska kulturen och samers bidrag till samhället idag. Detsamma gäller övriga nationella minoriteters kultur och bidrag till samhället. För Östersunds kommun där Sametinget ska etablera sitt parlament och verksamhet är det särskilt viktigt att samisk kultur och samers bidrag i samhället synliggörs.

Genom att alla elever får kunskaper om urfolket samer och de övriga nationella minoriteterna främjas också ömsesidig respekt, förståelse och samarbete mellan personer som tillhör de nationella minoriteterna och personer som tillhör majoriteten (jfr artikel 6 i Ramkonventionen för skydd av nationella minoriteter). Genom att förståelse skapas för den samiska kulturen och dess nära samband med tillgång till traditionell samisk mark för renskötsel och annan samisk markanvändning kan kommunen också uppfylla minoritetslagens krav att främja samers möjlighet att behålla och utveckla sin kultur i kommunen.

3. Nuläget

3.1 Så arbetar Östersunds kommun idag

Om de nationella minoriteternas rättigheter uttalas i kommunens åtta mål kan det sägas indirekt ingå i Mål 1, ”I Östersunds kommun har vi en tillväxt som är jämställd och ekonomiskt hållbar, där alla känner sig delaktiga.”

Område Strategi och Styrning vid Kommunledningsförvaltningen utarbetar i skrivande stund (maj 2021) fyra riktlinjer:

- Riktlinje för arbete med nationella minoriteter
- Riktlinje för hälsa och välbefinnande
- Riktlinje för minskad ojämlikhet
- Riktlinje för jämställdhet

Dessa utarbetas under nära samarbete mellan utvecklingsstrategerna för respektive sakområde. Det innebär att ingen av riktlinjerna strider mot de lagar, förordningar och konventioner som de övriga riktlinjerna bygger på. Avsikten är att riktlinjerna ska komplettera och förstärka varandra i strävan mot det gemensamma målet att kommunens utveckling ska vara socialt hållbar.

Område Strategi och Styrning sänder årligen ut frågor i Stratsys till förvaltningarna att svara på som en egenkontroll av lagefterlevnaden av Lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Svarsfrekvensen har hittills varit låg och de inkomna svaren visar att förvaltningarna generellt har liten kunskap om kommunens lagstadgade skyldigheter inom området och i liten grad arbetar aktivt med frågorna. Kommunen uppfyller vissa av lagkraven på en basal nivå men inte alla. Exempelvis säger minoritetslagen att kommunen ska informera de nationella minoriteterna om deras rättigheter och att kommunen ska samråda med dem. Därmed kan kommunen möjligen anses leva upp till lagkraven om man på en undersida till hemsidan informerar om lagparagraferna, om kommunen tillhandahåller modersmålsundervisning och en eller ett par förvaltningar har samiska samråd. Detta garanterar dock inte att en majoritet av kommunens samiska befolkning ens är medveten om att kommunen ingår i förvaltningsområdet för samiska, att de övriga nationella minoriteterna har något inflytande över de frågor som berör dem eller att de vet att de kan begära lagstadgat kommunalt stöd för att behålla och utveckla sin kultur. De flesta förvaltningar vet inte vilka frågor de nationella minoriteterna skulle vilja ha inflytande över eftersom frågan inte ställs.

Generellt sett kan man, med några föredömliga undantag, säga att kunskapen inom förvaltningarna om kommunens skyldigheter gentemot samerna är låg, och gentemot romer, judar, sverigefinnar och tornedalingar ännu lägre. Behovet av information och utbildning är mycket stort inom alla delar av den kommunala organisationen och stora resurser behöver skjutas till under de kommande åren om situationen ska förbättras. Glädjande nog verkar intresset för frågorna vara stort och en prestigelös ödmjukhet inför kunskapsbehovet genomsyra kommunen. Lagefterlevnadskontrollen avser hjälpa förvaltningarna att rikta uppmärksamhet åt minoritetsfrågorna och lagstiftningen. Resultatet är också ett stöd för den samiska utvecklingsstrategin att identifiera var behovet av stöd och insatser är som störst.

Kommunstyrelsen har beslutat att från och med 2020 utöka rambudgeten för att börja arbeta aktivt utåtriktad mot befolkningen och med att ge samer stöd för att revitalisera samiskt språk och bevara och utveckla samisk kultur och identitet. Pandemin har gjort att arbetet försenats, men i slutet av 2020 tillsattes den nyinrättade tjänsten som samisk kurs- och aktivitetssamordnare av Patricia Fjellgren. Hon har tillsammans med samiska kommuninvånare gjort en bred och djupgående kartläggning av behovet av insatser för att möta de behov av åtgärder som samer anser behövs för att revitalisera språket och kulturen. Utifrån kartläggningen har hon utarbetat en gedigen revitaliseringshandlingsplan, djupt förankrad hos kommunens samiska befolkning.

3.1.1 Inflytande och delaktighet

Hittills har bara Barn- och utbildningsförvaltningen och Vård- och omsorgsnämnden strukturerade samråd med den samiska befolkningen. Vård- och omsorgsnämnden har en fast samrådsgrupp med av förvaltningen utsedda representanter. Samrådet leds av vård- och omsorgsnämndens ordförande. Utlysning om nomineringar till samrådet gick ut till allmänheten inför instiftandet av samrådsgruppen och förvaltningen utsåg representanterna. Tre av de utvalda samerna har olika befattningar inom kommunen. Endast två personer utanför kommunorganisationen ingår i samrådsgruppen. Samråden äger rum ca två gånger per termin. Samrådet har utarbetat en handlingsplan för Vård- och omsorgsförvaltningens arbete med nationella minoritetsfrågor, som väntas antas av nämnden våren 2021.

Barn- och utbildningsförvaltningen har öppna samråd dit föräldrar till förskole- och grundskoleelever inbjuds. Då dessa hålls med glesa och oregelbundna intervaller håller enskilda tjänstemän samråd däremellan vid behov, exempelvis om samisk förskola. Vare sig Vård- och

omsorgsnämnden eller Barn- och utbildningsförvaltningen har hittills utvärderat om deltagande samer upplever att de har reellt inflytande på fattade beslut, som artikel 15 i Ramkonventionen om skydd för nationella minoriteter kräver. Övriga förvaltningar och nämnder har inte kartlagt vilka frågor som samer och övriga nationella minoriteter anser berör dem och bjuder inte in till samråd. För att uppfylla minoritetslagens krav i 5 § är det viktigt att samtliga förvaltningar och nämnder återkommande kartlägger vilka frågor samer och övriga nationella minoriteter anser berör dem och där de vill utnyttja sin rätt till inflytande. Alla förvaltningar och nämnder behöver också utvärdera om samer och de nationella minoriteterna uppfattar att de har fått ett reellt inflytande över beslut som berör dem.

”Den som söker information på hemsidan om försörjningsstöd, barnomsorg, bygglov, kulturbidrag eller boendestöd får inte veta att hen har rätt att kommunicera med kommunen på samiska i sitt ärende, trots att kommunen har en lagstadgad informationsskyldighet.”

3.1.2 Information och myndighetsbemötande

Östersunds kommuns ”Riktlinje för en kommunikativ organisation” och ”Riktlinje för kommunikation” hänvisar båda till Offentlighetsprincipen, meddelarfriheten, yttrandefriheten, Tryckfrihetsförordningen, Dataskyddsförordningen (GDPR), Upphovsrättslagen, Språklagen, Webbtillgänglighetsdirektivet och diskrimineringslagen, men inte till Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk.

Idag finns ingen funktion för att bemöta inkommande samtal på något av de samiska språken eller något annat nationellt minoritetsspråk. Funktionen att få tala sydsamiska genom ett knappval där man blev kopplad till en samisk röstbrevlåda fanns under ca fem års tid. Tjänsten lades ned då ingen använde den. Det berodde med all säkerhet inte på bristande behov utan på samernas låga förtroende för och förväntningar på kommunen och på stora brister i kommunens informationsskyldighet. Man efterfrågar inte de rättigheter man inte fått information om att man har.

Kommunen har enligt Minoritetslagen § 3 en skyldighet att informera de nationella minoriteterna om deras rättigheter. En av dessa rättigheter är att använda samiska, finska och meänkieli i kontakt

med kommunen enligt Minoritetslagens §§ 8, 9, 11, 12. Trots detta informerar ingen förvaltning om denna rättighet och saknar system för att ta emot muntliga hänvändelser eller skriftliga ärenden på samiska, finska eller meänkieli. På sidorna ”Nationella minoriteter” och ”Samisk förvaltningskommun” på kommunens hemsida²⁹ ges information om rättigheterna enligt minoritetslagen men närmast inget om hur det tillämpas i praktiken i kommunen. Den som söker information på hemsidan om försörjningsstöd, barnomsorg, bygglov, kulturbidrag eller boendestöd får inte veta att hen har rätt att kommunicera med kommunen på samiska i sitt ärende, och inte den lagstadgade aktiva frågan om hen vill ha den äldreomsorg eller förskola hen ansöker om, helt eller till väsentlig del på samiska. Därför riktas heller inga anspråk på kommunen om utnyttjande av dessa rättigheter.

Kommunen har upphandlade tolktjänster för en rad språk. Inget av företagen kan erbjuda tolkning till nordsamiska eller lulesamiska, men ett kan tillhandhålla tolkning till sydsamiska. Översättningstjänster finns upphandlade för arabiska, dari, engelska (brittisk), farsi, franska, kurdiska (kurmanji), persiska, sydsamiska, somaliska, thailändska och tigrinja men inte för lulesamiska eller någon av varieteterna av något av de nationella minoritetsspråken finska, meänkieli, romani chib eller jiddisch. Ett av företagen kan erbjuda nord- och sydsamiska.

Kommunen har en funktion med språkstöd med hjälp av tre anställda språkstödjare. De hjälper till med muntlig översättning i de kommunala verksamheter där möten äger rum med nyanlända, exempelvis informationsträffar, hembesök, möten, drop in-verksamheter och telefonsamtal. De har viss kännedom om kommunens organisation och förvaltningarnas verksamhet men saknar tolkutbildning. Vid möten med myndighetsutövning anlitas därför tolkar. Språkstödjarna översätter till och från arabiska, dari, kurdiska (kurmanji), persiska och tigrinja. Ingen motsvarande funktion finns på samiska, finska, romani chib, meänkieli eller jiddisch.

3.1.3 Främjande och synliggörande av samisk kultur och övriga nationella minoriteters kultur

I Östersunds kommuns nya kulturstrategi som i skrivande stund (mars 2021) är ute på remiss finns inte nationella minoriteter med. Strategin pekar ut fem strategiska utvecklingsområden, ”Mötesplatser”, ”Samverka och lärande”, ”Digitalisering”, ”Synliggöra” och ”Samhällsbygge, tillväxt och näringsliv”. Kommunens skyldighet enligt Minoritetslagens § 4 att främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur i Sverige, och skyldigheten att särskilt

²⁹ [Samisk förvaltningskommun - Östersund.se \(ostersund.se\)](https://www.ostersund.se/samisk-forvaltningskommun)

främja barns utveckling av den kulturella identiteten och användningen av det egna minoritetsspråket, nämns inte.

Parallellt är Kultur- och fritidsförvaltningens Riktlinje för kultur ute på remiss. Inte heller här tillvaratas nationella minoriteters rättigheter med undantag för en passus: ”Östersunds kommun ser kulturen som en drivkraft i kommunens samhällsbygge, som en viktig del av sitt folkhälsoarbete och som en naturlig del av det livslånga lärandet. Kommunen tillvaratar och medverkar till utveckling av det samiska kulturarvet.”

Kultur- och fritidsförvaltningen har inga formaliserade samråd med någon av de nationella minoriteterna där de kunde ges det inflytande de har rätt till i frågor som berör dem. Därför går det inte att veta vilket kulturutbud de nationella minoriteterna önskar och har möjlighet att bidra till, eller vilka åtgärder kommunen behöver vidta för att främja deras möjligheter att bevara och utveckla sin kultur. Skyldigheten att främja förutsättningarna för att de nationella minoriteterna ska kunna bevara och utveckla sin kultur innebär också att skapa förutsättningar för att de ska kunna bevara och utveckla sin identitet. Detta innefattar att skapa förutsättningar för att de nationella minoriteterna ska kunna bevara och utveckla såväl sin religion, sitt språk, sina traditioner och sitt kulturarv. Det framgår av artikel 5 i Ramkonventionen.

Eftersom samisk kultur liksom andra urfolks kulturer har ett nära samband med användningen av mark och vatten för traditionella näringar men också som en grund för traditionell samisk kunskap och samiska andliga värden, har också Miljö- och samhällsnämnden och Samhällsbyggnadsförvaltningen ett tungt ansvar för att främja urfolket samernas möjligheter att bevara och utveckla sin kultur.

”Vi jobbar inte alls med samisk kultur i kulturskolan men skulle gärna vilja”, skriver Anna Amelin, Kulturskolechef. Östersunds bibliotek samarbetar med samiska och finska aktörer och anordnar regelbundet samisk programverksamhet i form av bokfrukostar, författarsamtal, barnteater, föreläsningar, samiska och finska sagostunder samt finska bokcirklar. Inför dessa affischerar de tvåspråkigt på svenska och sydsamiska alternativt finska.

Konstsamordnare Kristina Strömgren har identifierat ett behov av att öka den låga samiska representationen i kommunens konstinnehav. Det kan ske både genom inköp av lös konst och genom riktade utlysningar vid nya byggprojekt inom ramen för 1%-regeln om konstnärlig utsmyckning. Hon strävar efter att låta ett normkritiskt förhållningssätt präglade inköpen för att konsten ska kunna

tala till och spegla alla medborgare. Med hjälp av statsbidraget för merkostnader för samisk förvaltningskommun har kommunen köpt in en del samisk konst till kommunens förskolor och särskilda boenden under 2020.

Kommunens skyldighet att främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur och identitet gäller för samtliga nationella minoriteter. Ändå är enbart Samefolkets dag 6 februari en av kommunens officiella flaggdagar. Sverigefinnarnas dag 24 februari, romernas nationaldag 8 april eller tornedalingarnas dag 5 juli ingår inte i kommunens ”Policy för flaggning” och uppmärksammas inte heller på något annat sätt. Inte heller uppmärksammar kommunen Förintelsens minnesdag 27 januari som sedan 1999 är nationell minnesdag i Sverige och sedan 2005 deklarerad av FN som internationell minnesdag.

Information om kommunens olika förenings- och kulturstöd finns inte tillgänglig på något av de nationella minoritetsspråken. Den e-tjänst som används för att söka om stöden och bidragen finns bara på svenska. I kommunens policyer för bland annat skyltning, e-postsignaturer och profilkläder ingår att vissa ord ska vara på sydsamiska.

3.1.4 Användning av mark och vatten i kommunen på traditionell samisk mark

I skrivande stund (maj 2021) är såväl en revidering av kommunens översiktsplan Östersund 2040 som etapp 2 och 3 av kommunens kulturmiljöprogram ute på samråd. I kulturmiljöprogrammets etapp 3 ingår ett särskilt avsnitt om samiska kulturmiljöer. Därför har Gaaltje, sydsamiskt kulturcentrum, på kommunens uppdrag gjort en inventering över kända samiska kulturmiljöer i Östersunds kommun.³⁰ Det har med all säkerhet funnits fler, som nu har fallit i glömska och bara kan identifieras med hjälp av arkeologiska undersökningar.

Samisk kultur är oskiljaktigt sammanbunden med traditionellt bruk av land och vatten för traditionella näringar som fiske, jakt, fågelfångst, renskötsel och insamlande av en rik flora naturresurser som innerbark av tall, läkeväxter, bär, skohö, kvanne, ängssyra, toltä och inte minst slöjdämnen. Kulturen ingår i ett ömsesidigt beroendeförhållande med språket, traditionell samisk urfolkskunskap och överföringen av den mellan generationerna, den muntliga berättartraditionen, jojken, slöjden, marken, vattnet och det samiska uthålliga sättet att bruka dem. Den samiska natursynen har präglat de samiska språken, sedvänjor, slöjd, estetik, värderingar, rättsuppfattning,

³⁰ [Samiska kulturmiljöer - Östersund.se \(ostersund.se\)](http://Samiska.kulturmiljoeer-Ostersund.se)

sociala relationer, familje- och sjipte-strukturer. Härav kommer de samiska språkens rikedom av termer för natur, väder och företeelser inom de traditionella näringarna, omöjliga att ge exakta översättningar på majoritetsspråken.³¹

Den traditionella intensiva renskötelsen har präglat det sydsamiska kulturlandskapet på ett sätt som ett tränat öga fortfarande kan skönja: Den karaktäristiskt avvikande vegetationen på igenväxande renvallar och mjölkningsgården, svaga förhöjningar efter nedrasade torvkåtor, en samling överväxta flata stenar som bildat härden i en tältkåta eller de mörghkluvna renbenen som respektfullt samlats ihop efter måltiden och lagts under ett klippblock.

Jijnevaerie, Jovnevaerie, Raedtievaerie, Ohredahke och Njaarke samebyar har vinterbetes- och/eller åretruntmarker i kommunen. De är till stora delar klassade som riksintresse för renbete. Av riksintresse är också deras flyttleder med rastområden och vissa svåra passager och rastområden.

*Den södra av Svartsjöarna heter också Finnmosjön eller Lobbersjön. Finnmosjön refererar till Finnmon söder om sjön. Namnet vittnar, som andra ortnamn med lapp- eller finn-, om samiskt bruk. På Finnmon står Finnmo-tallen. Lobbersjön är även det svenska namnet på sjön Loabpeken i Jijnevaerie sameby i Krokoms kommun. Kanske berättar namnet om en nu bortglömd egenskap hos sjöar, självklar för tidigare generationers sydsamer.
Foto: Ewa Ljungdahl*

Vare sig Miljö- och Samhällsnämnden/Samhällsbyggnadsförvaltningen eller Område Mark och exploatering har utarbetade strukturer för särskilda samråd med eller andra former för strukturerat reellt inflytande för urfolket samerna om ingrepp som påverkar deras marker och därmed deras kultur.

³¹ Förord – I rätt riktning. Förslag till handlingsprogram för bevarande av de samiska språken. Sametinget 2020

För att kommunen ska kunna främja möjligheten för samer att behålla och utveckla sin kultur knuten till marken måste kommunen ta hänsyn till samers behov av sådan mark i sitt arbete med plan- och byggfrågor och användning av mark för verksamheter såsom vattenbruk, avlopp, avfallshantering, turism och dragning av skoterleder. I domen i det nyligen avgjorda Girjasmålet i Högsta domstolen påpekade domstolen att i rättstillämpning där det är fråga om att väga olika intressen mot varandra ska samers intresse av att kunna behålla sin kultur tillmätas särskild vikt. Det gäller marktillgångar till såväl renskötsel som till de övriga delarna av den samiska kulturen.

I FN:s konvention om biologisk mångfald finns en bestämmelse om att tillvarata urfolks traditionella kunskaper i artikel 8 (j). Samers kunskap om hur mark och vatten kan brukas uthålligt är en värdefull resurs som bör tillvaratas i kommunens miljöarbete.

3.1.5 Förskola och viss annan pedagogisk verksamhet

Kommunen hade tidigare en förskoleverksamhet delvis på samiska på Mosippans förskola. Den lades ned för några år sedan. Barn- och utbildningsförvaltningen har nu beslutat att försöka starta upp en samisk förskoleverksamhet på nytt. De har hållit flera samråd med samiska föräldrar och beaktar deras synpunkter vid planeringen. I skrivande stund, i april 2021, har en nyinrättad samisk förskollärartjänst precis utlysts och information gått ut till samiska vårdnadshavare med uppmaning att anmäla intresse för verksamheten. Verksamheten avses startas upp höstterminen 2021 och delvis med hjälp av statsbidraget för merkostnader för samisk förvaltningskommun. Från och med 2022 väntas verksamheten bedrivas inom ramen för Barn- och utbildningsnämndens ordinarie budget då den är en lagstadgad verksamhet.

Enligt skollagen ska Barn- och utbildningsförvaltningen sträva efter att erbjuda öppen förskola helt eller till väsentlig del på samiska om man bedriver öppen förskola. Förvaltningen har i skrivande stund (april 2021) precis inlett en process för att utreda förutsättningarna för en sådan verksamhet.

3.1.6 Modersmålsundervisning

Läsåret 2020–2021 har Östersunds kommun kapacitet att ge modersmålsundervisning på samtliga nationella minoritetsspråk. Då det inte finns någon efterfrågan på modersmålsundervisning i romani

chib eller jiddisch bedrivs ingen sådan undervisning för närvarande. Från förskoleklass till och med årskurs 9 läser 25 elever finska som modersmål, och fem barn får modersmålsstöd i finska i förskolan. Ett barn får modersmålsstöd i meänkieli i förskolan enligt Kerstin Engström, chef för modersmålsenheten vid Barn- och utbildningsförvaltningen.

”Grundskolan erbjuder modersmål i syd-, nord- och lulesamiska, både fysiskt och via fjärrundervisning. Eleverna går i årskurserna 1–9. Största delen av undervisningen bedrivs utanför den ordinarie undervisningen, två timmar i veckan. Två skolor erbjuder sydsamiska för två elever inom ramen för språkvalet”, berättar Åsa Rindefalk Grahn vid Barn- och utbildningsförvaltningen. 30 elever från förskoleklass till och med årskurs 9 får sydsamiska som modersmålsundervisning, varav fem i förskoleklass. 5 barn i förskola får modersmålsstöd i sydsamiska. Endast två elever från förskoleklass till och med årskurs 9 läser lulesamiska och två läser nordsamiska som modersmål.

3.1.7 Integrerad samisk undervisning

Som framkom ovan i avsnittet om Skollag, anger 7a och 7b §§ att kommuner kan träffa avtal med och söka medel hos Sameskolstyrelsen för att erbjuda integrerad samisk undervisning. Integrerad samisk undervisning kan ges i alla grundskolans årskurser och innebär att elever kan få undervisning med samiska inslag utöver den ordinarie modersmålsundervisningen. På så sätt ges tillgång till samisk inriktning även för de elever som inte har möjlighet att välja samskolan i sin grundskoleutbildning. Det kan vara slöjd, modersmålsundervisning i samiska, samisk hemkunskap och andra ämnen. Målet är att varje samisk elev ska få lära sig samiska, samiska traditioner och kultur samt samiska perspektiv i de övriga ämnena. Syftet är att varje samisk elev ska bli stärkt i sin samiska identitet. Utbildningen ska vara en fördjupning för de samiska eleverna och samordnas med motsvarande utbildning för andra elever i grundskolan.

”Östersunds kommun och Barn- och utbildningsförvaltningen genomförde samråd med den samiska befolkningen kring intresset av att starta upp och bedriva samisk integrering inom grundskolan inför läsåret 20/21. Åtta elever från årskurserna förskoleklass till årskurs 6 visade intresse att läsa samisk integrering. Barn- och utbildningsförvaltningen ansökte och fick ekonomiskt bidrag från Sameskolstyrelsen. Rekrytering av personal startades, men Barn- och utbildningsförvaltningen lyckades inte anställa personal med avsedd kompetens, varför undervisningen i samisk integrering inte startades. Ett fortsatt arbete behöver intensifieras för en uppstart av Samiskintegrering i grundskolan”, skriver Åsa Rindefalk Grahn vid Barn- och utbildningsförvaltningen.

3.1.8 Äldreomsorg

Vård- och omsorgsnämnden antar våren 2021 en handlingsplan som utarbetats i det samiska samrådet. Där ingår åtgärder som ska råda bot på bristen på vård- och omsorgstjänster på samiska. ”Det fungerar inte idag men Vård- och omsorg har en plan för detta. Grunden är att medarbetarna inte har kännedom om lagen och dess innehåll.

Det behövs också metoder för att arbeta med samtalsverkstyg som fångar ”kulturkänsliga frågor”. Möjlighet till äldreomsorg på samiska är inte så känd vare sig hos kommunens medarbetare eller den samiska befolkningen. Om vi fångar behovet är det svårt att tillgodose. Det finns personal som har olika grad av samiska språkkunskaper. Det är inte kartlagt var personal med samisk språk- och kulturkompetens arbetar vilket gör det svårt att möta behovet med rätt kompetens.

”Förutom detta genomför ingen förvaltning en systematisk kartläggning tillsammans med de nationella minoriteterna om behovet av åtgärder till stöd för användningen av samiska inom de respektive verksamhetsområdena.”

Förvaltningen vet att det finns medborgare som har både syd- och nordsamiska som modersmål men saknar kunskap om personalens språkkompetenser. De anställda har ju redan sina arbetsplatser och det kanske uppstår behov på annat ställe inom förvaltningen”, skriver Ulrika Paulsson, uppdragsstrateg vid Vård- och omsorgsförvaltningen.

3.1.9 Kartläggning av behov och kompetenser

I dagsläget genomför ingen förvaltning en systematisk kartläggning av vilka språk- och kulturkompetenser det finns inom olika personalgrupper. Som konstaterats ovan, är kommunen enligt Förordning (2009:1299) om nationella minoriteter och minoritetsspråk skyldig att tillsammans med de nationella minoriteterna kartlägga de behov som finns i kommunen av åtgärder till stöd för användningen av samiska. Två förvaltningar kartlägger tillsammans med samer behoven för åtgärder till stöd för användningen av samiska. I Vård- och omsorgsnämndens handlingsplan som antogs våren 2021 anges att information om rätten att få vård- och omsorgstjänster inom ramen för äldreomsorgen helt eller till väsentlig del på samiska ska ges till alla som ansöker om äldreomsorg, vilket är en sorts kartläggning av behovet av äldreomsorg. I Barn- och utbildningsförvaltningens samråd med samiska föräldrar till förskole- respektive skolbarn diskuteras deras behov av

kommunala åtgärder för att öka användningen av samiska. Våren 2021 går information ut till vårdnadshavare om att en samisk förskoleverksamhet planeras inför hösten och att man kan anmäla intresse och få kallelse till samråd om detta. Förutom detta genomför ingen förvaltning en systematisk kartläggning tillsammans med de nationella minoriteterna om behovet av åtgärder till stöd för användningen av samiska inom de respektive förvaltningarnas verksamhetsområden. Det bör också göras en inventering av personalens kulturkompetens för att kommunen ska kunna uppfylla kravet på att främja samers och övriga nationella minoriteters möjlighet att behålla och utveckla sin kultur.

3.1.10 Kompetensförsörjning

Trots att bristen på särskilt samisk språk- och kulturkompetens är skriande i samtliga förvaltningar och verksamheter har kommunen inga rutiner för kompetensutveckling hos chefer och personal eller strategisk kompetensförsörjning vid nyrekryteringar. Nyrekryteringar torde vara ett ändamålsenligt tillfälle att försöka få in kompetenser i romani chib, meänkieli, jiddisch och finska i organisationen, liksom kompetenser om romsk, tornedalsk, judisk och sverigefinsk kultur. Ännu mer angeläget torde det vara att vid nyrekryteringar passa på att få in samisk språk- och kulturkompetens. Minoritetslagen slår ju fast att myndigheten, förutom att tillhandhålla ärendehantering på samiska, är skyldig att ”även i övrigt sträva efter att bemöta den enskilde på dessa språk”, i Östersunds kommuns fall på samiska. Det torde inte finnas någon befattning i kommunen där samisk språkkompetens inte borde vara meriterande. Samisk språk- och kulturkompetens behöver börja ses som den spetskompetens och bristvara den är.

Europarådets Expertkommitté för granskning av efterlevnad av Ramkonventionen om skydd för nationella minoriteter konstaterar i sin kommentar till artikel 15 (Effective Participation of Persons Belonging to National Minorities in Cultural, Social and Economic life and in Public Affairs), punkt 124:

”124. Roma and Travellers, indigenous peoples and numerically small national minorities are often particularly under-employed in public administration and this issue requires specific attention from the authorities. Their employment in public administration can contribute to a better image and increased awareness of such minorities in the society at large, which in turn is likely to improve their participation at all levels.”³²

³² Advisory Committee of the Framework Convention for the Protection of National Minorities: Commentary on The Effective Participation of Persons Belonging to National Minorities in Cultural, Social and Economic life and in

3.2 Samiskans ställning i världen och Östersund

De samiska språken är starkt hotade och samtliga löper mycket stor risk för språkdöd. Århundraden av assimileringspolitik har inneburit att många samer aldrig eller mycket bristfälligt har fått lära sig sitt eget språk. För de som behärskar samiskan sedan barnsben blir språkdomänerna allt färre. En icke-fungerande utbildningskedja från förskola till vuxen ålder och brist på naturliga språkarenor påskyndar den pågående språkbytesprocessen.³³

I Sverige har sydsamiska, umesamiska, pitesamiska, lulesamiska och nordsamiska godkända ortografier och betraktas som olika språk. Språken har olika utmaningar och förutsättningar i form av antalet språkbärare och talare samt graden av litteracitet.³⁴

Det traditionella sydsamiska språkområdet är stort och sträcker sig från Tärnaby i norr över Vilhelmina, Åsele lappmark, Strömsunds, Krokomb, Åre, Berg och Härjedalen ner till Idre i söder. På norsk sida sträcker det sig från Rana i Nordland över Trøndelag ner till Engerdal i Hedmark fylke. Unesco uppskattar antalet sydsamiska talare till ca 500 individer. Eftersom de lever över ett mycket stort geografiskt område är det mycket sällsynt med större språkliga miljöer där det är självklart att använda och överföra språket mellan generationerna. De sydsamiska talarna bildar öar och saknar ett sammanhängande vitalt ekosystem där språket kan frodas och utvecklas. Pitesamiskan uppskattas ha endast 30 kvarvarande talare, de flesta i Arjeplogs kommun - på den norska sidan dog språket ut redan för tre generationer sedan. För umesamiskan är läget än mer akut - den talas idag av endast 10–20 personer. Akkalasamiskan som talades på den ryska Kolahalvön, längst österut i Saepmie, dog ut så sent som år 2003.

	<i>Antalet språkbärare</i>	<i>UNESCO:s klassning</i>
<i>Sydsamiska</i>	500	Severely endangered
<i>Umesamiska</i>	10–20	Critically endangered
<i>Pitesamiska</i>	30	Critically endangered
<i>Lulesamiska</i>	2000	Severely endangered
<i>Nordsamiska</i>	30 000	Definitively endangered

Public Affairs, adopted on 27 February 2008, 15:124. [Microsoft Word - ParticipationCommentary_eng_final_05may08.doc \(coe.int\)](#)

³³ Lägesrapport: De samiska språken i Sverige 2020, [SAT Samiskt språkcentrum_Lägesrapport 2020_slutlig_210212br \(sametinget.se\)](#)

³⁴ Sametingets förslag till handlingsprogram för bevarande av de samiska språken [Förslag till handlingsprogram för bevarande av de samiska språken \(sametinget.se\)](#)

I Östersunds kommun finns ett fåtal talare och bärare av sydsamiska, lulesamiska och nordsamiska. De flesta har själva tillägnat sig språket i en svenskspråkig miljö – modersmålstalarna är mycket få. I brist på ett samiskt vardagsliv, en samisk synlighet och ett samiskt samhälle i kommunen lämnas den samiska identiteten på hatthyllan när man går hemifrån. Samiska föräldrar uttrycker en längtan efter mötesplatser där deras barn får tillhöra en samisk språkmiljö, känna att det finns fler av dem, att de någonstans är i majoritet och slipper förklara sig, miljöer som genomsyras av samiska värderingar och synsätt, där samiskan talas av både vuxna och barn och ger barnen en chans att höra och utveckla språket redan som små, även om föräldrarna inte kan ge dem det på egen hand utan stöd. Längtan efter en samisk förskola, en öppen förskola, trygghet med att få behålla kulturen även när man på ålderns höst behöver hjälp, en synlig kultur, naturliga mötesplatser och en stad där samiskt språk och samisk kultur är självklara, är starka.

Degree of endangerment	Intergenerational Language Transmission
safe	language is spoken by all generations; intergenerational transmission is uninterrupted >> not included in the Atlas
 vulnerable	most children speak the language, but it may be restricted to certain domains (e.g., home)
 definitely endangered	children no longer learn the language as mother tongue in the home
 severely endangered	language is spoken by grandparents and older generations; while the parent generation may understand it, they do not speak it to children or among themselves
 critically endangered	the youngest speakers are grandparents and older, and they speak the language partially and infrequently
 extinct	there are no speakers left >> included in the Atlas if presumably extinct since the 1950s

UNESCO:s klassificeringssystem över hotade språk. Källa: UNESCO, [Atlas of languages in danger | United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization \(unesco.org\)](#)

4. Avstämning planeringsdirektiv

I enlighet med planeringsdirektivet har en arbetsgrupp under ledning av samiska utvecklingsstrategen utarbetat ett första utkast av riktlinjens ställningstaganden. Arbetsgruppen har bestått av Camilla Olofsson, samisk utvecklingsstrateg vid Kommunledningsförvaltningen, Catharina Andersson som representant för Kultur- och fritidsförvaltningsledningen, Bitte Qvarngård som representant för Område Kommunikation, Lena Nygren som representant för Social- och arbetsmarknadsförvaltningsledningen, Ola Skarin som representant för Tekniska förvaltningsledningen, Åsa Rindfalk Grahn som representant för Barn- och Utbildningsförvaltningsledningen, Alexander Håkansson som representant för Vård- och omsorgsförvaltningsledningen, samt Kerstin

Arnemo, kommunstyrelsens ansvariga politiker för nationella minoritetsfrågor. Efter bedömningen att även Samhällsbyggnadsförvaltningsledningen behöver representeras, anslöt Maria Lundvik som deras representant. Spetskompetensen hos två sakkunniga på kommunledningsförvaltningen ansågs nödvändiga, varför Maria Hagnestad, specialist på styrnings- och ledningsprocesser och Patricia Fjellgren, samisk kurs- och aktivitetssamordnare, anslöt. Dessutom har praktikanterna från förvaltningsjuridiska programmet vid Mittuniversitetet Simon Sefastsson och Tommy Rehnbo bidragit med underlag om barnkonventionen och deklARATIONEN om mänskliga rättigheter. Remissen går till samtliga fem samebyar med betesmarker (ej åretruntmarker som planeringsdirektivet anger) i Östersunds kommun, det vill säga Jijnjevaerie, Jovnevaerie, Raedtievaerie, Ohredahke och Njaarke samebyar. Ett avsnitt om hur de nationella minoritetsrättigheterna kopplar till Agenda 2030 har lagts till.

Enligt planeringsdirektivet skulle inbjudan till medborgardialogen annonseras på meänkieli, jiddisch, romani chib, finska, sydsamiska och nordsamiska. Dessvärre visade det sig att kommunens upphandlade översättningsföretag inte har kompetens att åta sig ett sådant uppdrag. Annonseringen i Östersunds-Posten och Länstidningen gjordes därför endast på svenska. Information på kommunens hemsida och Facebooksida samt affischer på Östersunds bibliotek gjordes enbart på svenska och sydsamiska. På grund av coronapandemin och restriktionerna var det omöjligt att genomföra en öppen fysisk medborgardialog. Det blev nödvändigt att genomföra den som ett digitalt möte. Ett eget digitalt dialogmöte har hållits med Jijnjevaerie sameby som inbjudits att lämna synpunkter. Givet förutsättningarna, bedöms det som ändamålsenligt att bjuda in samebyarna med renbetesmarker inom kommunen, Östersunds sameförening, Gaaltije, kommunens samiska samrådsgrupper, Sáminuorra, Svenska Samernas Riksförbund, Garmeres och Samiska föräldranätverket att lämna synpunkter som remissinstanser och vid önskemål boka in särskilda dialogmöten med dessa. Då inga romska, judiska, finska eller tornedalska organisationer finns representerade i kommunen, bedöms det som lämpligt att annonsera om möjligheten för enskilda medborgare som tillhör de nationella minoriteterna att lämna synpunkter på riktlinjen under remisstiden. I övrigt har arbetet fortgått enligt planeringsdirektivet.

5. Slutsats

Som framkommer ovan, lever kommunen i huvudsak upp till en absolut miniminivå av Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk och övriga bestämmelser, primärt i form av modersmålsundervisning, basal information om lagen på hemsidan samt Vård- och omsorgsnämndens och Barn- och utbildningsförvaltningens samiska samråd. Ingen förvaltning har rutiner för ärendehantering och myndighetsbemötande på samiska. Inget eller mycket litet information om kommunens verksamheter finns att tillgå på något av de nationella minoritetsspråken. Ingen förvaltning utom Vård- och omsorgsförvaltningen och Barn- och utbildningsförvaltningen kartlägger tillsammans med samer behoven av åtgärder för att öka användningen av samiska i förvaltningarnas verksamheter.

I dagsläget ges inte vård och omsorg på samiska i någon betydande omfattning men åtgärder har satts in för att informera om rätten och fånga behovet. Ingen samisk förskoleverksamhet eller öppen förskoleverksamhet bedrivs, men arbetet har påbörjats. Ingen förvaltning arbetar med kartläggning av sin tillgång till minoritetsspråk och kulturkompetens eller, med undantag för BUF, för att rekrytera personal med sådan kompetens. Ingen förvaltning utom VOF söker vägar för att kompetensutveckla sin personal och här behövs eventuellt tillskott av ekonomiska resurser för att det ska gå att genomföra. Ingen nämnd utom VON, med utarbetandet av sin handlingsplan, har utarbetat mål och riktlinjer för minoritetsarbetet. Kommunen arbetar inte med den lagstadgade skyldigheten att främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur. Den nyinrättade tjänsten som samisk kurs- och aktivitetssamordnare visar dock en stark ambition i denna riktning och att Kommunstyrelsen anser det möjligt och önskvärt att bryta språkbytesprocessen och revitalisera samiskt språk och kultur i kommunen.

Följande ställningstaganden kommer att tillse att kommunen lever upp till Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk fördragskonformt med Europarådets Ramkonvention om skydd för nationella minoriteter, Europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk och FN:s konventioner om mänskliga rättigheter, barns och urfolks rättigheter. De tillser också att kommunen håller rätt kurs mot 2030. Ställningstagandena förutsätter en ambitionshöjning och kraftsamling från kommunens samtliga delar. Mycket går att åtgärda med ökad medvetenhet, kunskap och vilja. Andra kräver därutöver tillskott av ekonomiska resurser, inte minst för att ge samer och personer som tillhör övriga nationella minoriteter möjlighet att engagera sig och bidra till kommunens arbete med dessa frågor. Med dessa ställningstaganden kan Östersunds kommun äntligen samlas kring den ambitionshöjning som ankommer den stad där den samiska kulturkampen inleddes för 103 år sedan.

5.1 Samiska och övriga nationella minoritetsbarn och -ungdomar ska ges likvärdiga förutsättningar som majoritetsbefolkningen att tillägna sig och utveckla sitt språk, sin kultur och identitet.

Denna rättighet ska prioriteras i såväl utbildningssystemet som på fritiden. Kommunen säkerställer att samiska barn och ungdomar har reellt inflytande under former som anpassas till deras förutsättningar i frågor som berör dem samt att alla kommunens elever får kunskaper av god kvalitet om urfolket samernas och övriga nationella minoriteters historia och situation nationellt och lokalt.

5.1.1 Vägledning

En välutvecklad och hållbar kedja, från språkspärrkurser till blivande föräldrar, öppen förskola och fritids på samiska, förskola med samisk pedagogik, aktiviteter för hela familjen genom kommunalt stöd till kulturföreningar, ideell lägerverksamhet och språkbadsinitiativ, kvalitativ modersmålsundervisning genom hela utbildningskedjan från förskoleklass, integrerad samisk undervisning i ämnen som slöjd, historia och hemkunskap, möjligheter att läsa det egna språket på gymnasiet som förberedelse för högre studier, är nödvändig för att bryta den långtgående språkbytesprocessen. Samråd med samtliga nationella minoriteter ger svar på vilka åtgärder kommunen kan vidta för att främja deras möjligheter att utveckla sin kultur.

I väl utvecklade demokratier, där majoriteten styr, finns system för att värna minoritetens rättigheter och inflytande över frågor som berör den. Endast genom att främja goda kunskaper hos majoritetsbefolkningens barn och unga om urfolket samer och övriga nationella minoriteter kan vi se fram emot ett framtida samhälle utan rasism, diskriminering, fördomar och bristande tillämpning av minoritetsrättigheterna. Tolerans och förståelse fordrar också kunskap om alla de positiva värden som de nationella minoriteterna tillför samhället.

Genom detta ställningstagande tolkar kommunen Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk 4 och 5 a §§ i linje med Kommunallag (2017:725) 8 kapitlet 3 §, mål 10:3 i Agenda 2030 och fördragskonformt med Barnkonventionen, tredje delens artikel 8 i Europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk samt artikel 5 i Europarådets Ramkonvention om skydd för nationella minoriteter.

5.1.2 Ekonomiska effekter

Detta ställningstagande bedöms eventuellt innebära behov av ökade driftanslag.

5.2 Samer ska få sociala insatser, vård och omsorg av samiskspråkig personal med kompetens i och lyhördhet för samisk kultur.

När någon som tillhör en nationell minoritet önskar sociala insatser, vård och omsorg helt eller till väsentlig del på finska, jiddisch, romani chib eller meänkieli ska kommunen sträcka sig långt för att tillgodose önskemålet.

Samer och personer som tillhör andra nationella minoriteter som får kommunala sociala insatser, vård eller omsorg ska få möjlighet att bibehålla sin kultur och identitet.

5.2.1 Vägledning

Skyldigheten att tillhandahålla vård och omsorg inom ramen för äldreomsorgen helt eller till väsentlig del på samiska är ovillkorlig. Genom att tillhandahålla också andra sociala insatser, vård och omsorg på samiska, och genom att erbjuda samma rättigheter till samtliga nationella minoriteter, ger kommunen de nationella minoriteterna en reell möjlighet att behålla och utveckla sina språk, kulturer och identiteter.

Detta ställningstagande medför att kommunen tolkar Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk 18, 18a och 18b §§ och Socialtjänstlag (2001:453) 5 kap. 6 § fördragskonformt med Europarådets Ramkonvention om skydd för nationella minoriteter och artikel 13 i Europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk.

5.2.2 Ekonomiska effekter

Detta ställningstagande bedöms eventuellt innebära behov av ökade driftanslag.

5.3 Östersund ska vara en attraktiv kommun för samer att leva i där samer och samisk kultur lyfts fram som en självklar och berikande del av samhället.

Kommunen skapar förutsättningar för revitaliseringen och utvecklingen av samiskt språk och kultur och kunskap om samisk kultur bland medborgare, personal och förtroendevalda. Kommunen säkerställer att all personal och förtroendevalda får grundläggande information om kommunens skyldigheter enligt minoritetslagen.

5.3.1 Vägledning

Östersunds kommun behöver arbeta aktivt och långsiktigt för att bli en god hemkommun för den samiska befolkningen. Kommunen måste aktivt skapa förutsättningar för revitaliseringen av sydsamiskan för att bidra till att bryta den långtgående språkbytesprocessen och undgå språkdöd. Målsättningen måste vara att öka antalet sydsamiska talare och funktionellt tvåspråkiga i Östersund. Kommunen behöver också ta en aktiv roll för att skapa mötesplatser, öka kunskapen och integrera samisk kultur som en stark, levande och självklar del av stadens liv.

Sametinget har beslutat att placera sitt parlament i Östersund. Urfolksdelegationer från hela världen, FN-organ, europeiska organ och myndigheter kommer att rikta sina blickar mot Östersund. Endast med en proaktiv och ambitiös minoritetspolitik kan kommunen använda den positiva kraften i Sametingsetableringen till att skapa stora kulturella, sociala och ekonomiska värden för hela kommunen och regionen. Genom att bli en god hemkommun för den nuvarande samiska befolkningen blir Östersund en attraktiv kommun för inflyttande samer. Sametingsetableringen ger Östersund draghjälp om man har ambitionen att bli ett attraktivt nav för samisk kreativitet, kompetens, myndighetsutövning, politikutveckling och forskning, samiskt språk, kultur och liv, samiska värderingar och såväl traditionella som nya kreativa näringar.

Samtliga nämnder har ansvar för att tillsammans med samerna regelbundet kartlägga behovet av åtgärder till stöd för användningen av samiska inom respektive förvaltnings verksamhetsområde. Samtliga nämnder behöver arbeta aktivt för att främja användandet av samiska samt kunskap och medvetenhet om samisk kultur. Samråd med samtliga nationella minoriteter ger svar på vilka åtgärder kommunen kan vidta för att främja deras möjligheter att utveckla sin kultur.

Detta ställningstagande medför att Östersund attraherar stora kulturella, sociala och ekonomiska resurser samt att kommunen tolkar Språklag (2009:600) 8 §, Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk 4 och 11 §§ samt Förordning (2009:1299) om nationella minoriteter och minoritetsspråk 8 § fördragskonformt med Europarådets Ramkonvention om skydd för nationella minoriteter och Europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk.

5.3.2 Ekonomiska effekter

Detta ställningstagande bedöms inte innebära behov av ökade driftanslag eller investeringar.

5.4 Samers möjlighet att använda mark och vatten som en grund för sin urfolkskultur ska främjas i kommunal verksamhet.

Samers användning av mark och vatten ska lyftas fram och beaktas i planarbete och kommunala beslut. Det gäller såväl renskötsel som samers traditionella resursutnyttjande, landskapets kulturhistoriska och andliga värden och som förutsättning för vidareförändring av traditionell samisk urfolkskunskap. Traditionell samisk kunskap om uthålligt brukande av mark och vatten ska tillvaratas i kommunens hållbarhetsarbete.

5.4.1 Vägledning

Såväl Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden eller Samhällsbyggnadsförvaltningen som Område Mark och exploatering behöver utarbeta effektiva strukturer för urfolket samernas inflytande över kommunens beslut om användning av mark och vatten. Mest ändamålsenligt torde ett fast samråd vara, som sammanträder på förutbestämda tider fastställda med hänsyn till arbetsintensiva perioder inom renskötseln. För att ge samebyarna möjlighet till reellt inflytande måste deras representanter ges arvoderad tid till att läsa in sig på de ärenden inom vilka kommunen behöver deras synpunkter. Även samer som inte tillhör renskötseln bör ges tillträde till samråden. Genom ett strukturerat samrådsförfarande får kommunen värdefull kunskap om vilka frågor enskilda samer och samebyarna anser berör dem och vill ha inflytande över, aktuell kunskap om renskötselns situation och klimatförändringens effekter på näringen, aktuella betesförhållanden och därmed riksintresseområdenas vikt för renskötseln i förhållande till andra områden, en löpande dialog om de geografiska samrådsområdenas lämpliga utbredning och hur kommunala beslut inverkar på de samiska markernas kulturella, andliga, kulturhistoriska värden och värden som bärare av traditionell kunskap och andra traditionella näringar vid sidan av renskötseln. Genom personkännedom och utarbetade kontakter främjas också förutsättningarna för tillit och förtroende för myndigheten och för att få svar i ärenden med kort svarsfrist mellan samråden. Förtroendet kan också förtjänas genom regelbundna utvärderingar av graden av reellt inflytande samt uppföljning och återkoppling om beslut i ärenden där samiska inspel getts. Erfarenheter från samråd med samebyar kan lämpligen inhämtas från grannkommunerna.

5.4.2 Ekonomiska effekter

Detta ställningstagande bedöms inte innebära behov av ökade driftanslag eller investeringar.

5.5 Samer ska ha reellt inflytande i kommunala frågor som berör dem.

Samtliga nämnder ansvarar för att kartlägga vilka frågor som samer anser berör dem och samråda med dem i dessa enligt minoritetslagens definition. Nämnderna ansvarar för att regelbundet informera om nationella minoriteters rätt till inflytande. De ska kartlägga vilka frågor som övriga nationella minoriteter anser berör dem och vill ha inflytande i, samt beakta denna vilja.

5.5.1 Vägledning

Inflytande kan ges på olika sätt, varav formaliserade samråd visat sig ändamålsenliga. De leds med fördel av nämndsordföranden. Deltagare bör arvoderas på motsvarande sätt som förtroendevalda politiker. Samråd kan ske antingen med en fastställd samrådsgrupp eller som öppna samråd för intressenter i enskilda frågor. I fasta samrådsgrupper bör utrymme beredas enskilda individer från den nationella minoriteten och inte enbart representanter för föreningar eller liknande sammanslutningar. En struktur för återkoppling till minoriteten av resultatet av deras inspel och regelbunden utvärdering av hur minoriteten upplever inflytandet och samrådsformen är avgörande.

Detta ställningstagande medför att kommunen tolkar Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk 3, 5 och 5a §§ i linje med Kommunallag (2017:725) 8 kapitlet 3 §, mål 10:2 i Agenda 2030 och fördragskonformt med artikel 15 i Europarådets Ramkonvention om skydd för nationella minoriteter.

5.5.2 Ekonomiska effekter

Detta ställningstagande bedöms inte innebära behov av ökade driftanslag eller investeringar.

5.6 Medborgarna ska informeras om sina rättigheter till myndighetskontakter på samiska, finska och meänkieli.

Samtliga nämnder ansvarar för att informera samer och övriga nationella minoriteter om deras rättigheter enligt minoritetslagen på ett sätt som är anpassat efter deras behov och önskemål.

5.6.1 Vägledning

Samtliga förvaltningars serviceutbud och rutiner för ärendehantering på dessa språk ska regelbundet anpassas utifrån kartläggning av kommuninvånarnas behov och önskemål. Information om respektive förvaltnings serviceutbud, exempelvis samiskspråkig familjerådgivning, försörjnings-

stöd, ansökan om kulturbidrag, förskola, äldreomsorg eller LSS på samiska, bör ges aktivt via hemsidan och andra lämpliga kanaler. Förvaltningarna bör även informera om enskildas rätt att använda finska och meänkieli vid muntliga och skriftliga kontakter om ärendet kan handläggas av personal som behärskar minoritetsspråket.

Detta ställningstagande medför att kommunen tolkar Lag (2009:724) om nationella minoriteter 3, 8, 9 och 18c §§ fördragskonformt med artiklarna 5 och 10 i Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter och artikel 10 i Europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk.

5.6.2 Ekonomiska effekter

Detta ställningstagande bedöms inte innebära behov av ökade driftanslag och investeringar.

5.7 Kommunen ska vara en föredömlig arbetsgivare för arbetstagare med kompetens i nationella minoritetsspråk och nationella minoritetskulturer.

Kommunen värdesätter och förvaltar den resurs som medarbetare med minoritetsspråkskompetens och kompetens om samisk, judisk, romsk, sverigefinsk och tornedalsk kultur utgör. Vid nyanställningar ska samisk språk- och kulturkompetens ses som en tillgång.

5.7.1 Vägledning

Minoritetslagstiftningen slår fast att enskilda har rätt att få sitt ärende handlagt på samiska och att kommunen även i övrigt ska sträva efter att möta medborgarna på samiska. Den slår också fast att kommunen är skyldig att verka för att det finns personal med samisk språkkompetens om det behövs för att kunna möta behovet. Kommunen kommer att behöva ett stort antal samiskspråkiga lärare, förskollärare, undersköterskor, HR-specialister, sjuksköterskor, administratörer, socionomer, kockar, boendestödjare, jurister, skogsförvaltare, yrkesvägledare kultursamordnare, chefer, ekonomer, kundcentermedarbetare, arbetsmarknadshandläggare, planarkitekter, familjerådgivare, mark- och exploateringsingenjörer, näringslivsutvecklare, controllers, skolkuratorer, coacher, kommunikatörer, språkstödjare, fritidsledare och strateger med samisk kulturkompetens för att leva upp till lagen. Det krävs om vi på allvar vill göra skillnad och vara en samisk kommun där samisk kultur är en självklar del av stadens puls och kommunens vardag.

Personal med kompetens i nationella minoritetsspråk och om nationella minoritetskulturer bör erbjudas kompetensutveckling i ett kompetensutvecklingsprogram och nätverkande i ett kommunalt kompetensnätverk för nationella minoriteter. Förvaltningarna måste arbeta aktivt för att rekrytera

personal med sådan kompetens, som behöver efterfrågas vid samtliga utlysningar och vara meriterande vid tillsättningar av tjänster. För att lyckas med en ambitionshöjning på det minoritetspolitiska arbetet behöver kommunen också efterfråga romsk, judisk, finsk och tornedalsk språk- och kulturkompetens vid utlysningar av tjänster.

Förvaltningarna behöver regelbundet kartlägga tillgången på kompetens inom något av de nationella minoritetsspråken bland personal som vill och kan få arbetsuppgifter där kommunen kan nyttiggöra sig denna resurs. Förvaltningarna behöver aktivt söka lösningar för att matcha verksamheternas behov med personal med sådan kompetens. Förvaltningarna behöver strukturer för att låta personal med sådan kompetens fortbilda sina kollegor när kommunen har behov av det.

Alla chefer måste känna till de nationella minoriteternas rättigheter och kommunens skyldigheter enligt minoritetslagen. All personal och alla förtroendevalda måste känna till vad det innebär att Östersund är en samisk förvaltningskommun.

Detta ställningstagande ligger i linje med Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk 8, 9, 11, 17, 18, 18a §§, Socialtjänstlag (2017:725) 8 kapitlet 3 § och är en förutsättning för att förverkliga övriga ställningstaganden.

5.7.2 Ekonomiska effekter

Detta ställningstagande bedöms eventuellt innebära behov av ökade driftanslag.

6. Kompetens

Behovet av kompetensutveckling är omfattande i hela den kommunala organisationen. Samtliga anställda och förtroendevalda behöver få information om vad det innebär att Östersund är en samisk förvaltningskommun. Samtliga chefer måste ha kunskap om de nationella minoriteternas rättigheter och kommunens skyldigheter. Behovet av kunskap om samisk kultur och det samiska samhället är omfattande i alla nämnder och förvaltningar. Politiker och chefer kan ha stor nytta av att få föreläsningar som sätter kommunens skyldigheter och arbete i större nationella och globala perspektiv.

Det finns säkerligen ett stort antal samer på olika befattningar runtom i organisationen som aldrig fått frågan från arbetsgivaren om sin språk- och kulturkompetens. Behovet är stort av ett kompetensutvecklingsprogram där medarbetare som vill och kan, ges skräddarsydda möjligheter till den kompetensutveckling kommunen har behov av. Kanske kan den samiskspråkiga barnskötaren vidareutbilda sig till behörig förskollärare delvis på arbetstid. Kanske kan kommunvägledaren som

hörde sydsamiskan hos sin aajja som barn få gå en språkspärrkurs för att våga börja försöka tala samiska. Kanske kan kommunikatören som kan muntlig lulesamiska få tjänstledigt för den kurs som ger honom skriftspråket. Kanske kan familjerådgivaren med ambitionen att utveckla en kommunal verksamhet få gå en universitetskurs i samisk kulturkunskap. Kanske kan vårdpersonalen som är beredd att åta sig att utbilda sina kollegor om samiska perspektiv på äldreomsorg få vidareutbilda sig i samiska delvis på arbetstid. Personalen inom öppenvården kanske vill göra ett studiebesök på någon av SANKS (Samisk nasjonalt kompetansesenter - psykisk helsevern og rus) verksamheter i Norge för att bättre förstå problematiken med alkoholmissbruk och psykisk ohälsa i samisk kontext.

Genom inrättandet av ett samiskt kompetensnätverk kan kommunens anställda utbyta erfarenheter och finna ett kollegialt stöd i vardagen. Det kan ge dem det samiska sammanhang de kan behöva för att förverkliga den resurs som deras specialkompetens utgör, till nytta för kollegor, arbetsgivare och medborgare.

7. Relaterade dokument

FN:s konvention om barnets rättigheter

[Läs hela Barnkonventionen - UNICEF Sverige](#)

Europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk. 1992

[2098 \(sametinget.se\)](#)

Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter. 1995

[Full list \(coe.int\)](#)

Proposition 1998/99:143 Nationella minoriteter i Sverige

[Nationella minoriteter i Sverige - Regeringen.se](#)

Socialtjänstlag (2001:453)

[Socialtjänstlag \(2001:453\) Svensk författningssamling 2001:2001:453 t.o.m. SFS 2021:159 - Riksdagen](#)

Förenta Nationernas Deklaration om urfolks rättigheter (UNDRIP) 2007

[Etpu \(sametinget.se\)](#)

Proposition 2008/09:158 Från erkännande till egenmakt

[Från erkännande till egenmakt - regeringens strategi för de nationella minoriteterna - Regeringen.se](#)

Advisory Committee of the Framework Convention for the Protection of National Minorities: Commentary on The Effective Participation of Persons Belonging to National Minorities in Cultural, Social and Economic life and in Public Affairs, adopted on 27 February 2008

[Microsoft Word - ParticipationCommentary_eng_final_05may08.doc \(coe.int\)](#)

Förordning (2009:1299) om nationella minoriteter och minoritetsspråk

[Förordning \(2009:1299\) om nationella minoriteter och minoritetsspråk Svensk författningssamling 2009:2009:1299 t.o.m. SFS 2019:1077 - Riksdagen](#)

Lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724)

[Lag \(2009:724\) om nationella minoriteter och minoritetsspråk Svensk författningssamling 2009:2009:724 t.o.m. SFS 2019:938 - Riksdagen](#)

Skollag (2010:800)

[Skollag \(2010:800\) Svensk författningssamling 2010:2010:800 t.o.m. SFS 2021:191 - Riksdagen](#)

Läroplan för grundskolan (2011)

[Läroplan \(Lgr11\) för grundskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet - Skolverket](#)

Skolförordning (2011:185)

[Skolförordning \(2011:185\) Svensk författningssamling 2011:2011:185 t.o.m. SFS 2021:192 - Riksdagen](#)

Bibliotekslag (2013:801)

[Bibliotekslag \(2013:801\) Svensk författningssamling 2013:2013:801 t.o.m. SFS 2019:961 - Riksdagen](#)

Kartläggning av de samiska språken (Sametinget, Umeå, 2015)
[88549 \(sametinget.se\)](#)

Proposition 2017/18:199 En stärkt minoritetspolitik
[En stärkt minoritetspolitik - Regeringen.se](#)

Kommunallag (2017:725)
[Kommunallag \(2017:725\) Svensk författningssamling 2017:2017:725 t.o.m. SFS 2019:835 - Riksdagen](#)

Europarådets rådgivande kommitté: Yttrande 2017-10 om Sveriges efterlevnad av Ramkonventionen om skydd för nationella minoriteter. 2017
[2017-10-radgivande-kommittens-fjarde-yttrande-om-ramkonventionen.pdf \(regeringen.se\)](#)

[Reglemente för samisk integrering](#)
[Reglemente samisk integrering 2019 \(1\) \(sameskolstyrelsen.se\)](#)

Proposition 2020:21/64 En konsultationsordning i frågor som rör det samiska folket
[En konsultationsordning i frågor som rör det samiska folket \(regeringen.se\)](#)

SOU 2020:27 Högre växel i minoritetspolitiken. 2020
[Högre växel i minoritetspolitiken Stärkt samordning och uppföljning SOU 2020_27 \(gov.se\)](#)

SOU 2020:63 Barnkonventionen och svensk rätt. 2020

Europarådets Expertkommitté: Yttrande om Sveriges efterlevnad av Europeiska stadgan om nationella minoriteter och minoritetsspråk, 2020-07
[expertkommittens-yttrande-2020-07.pdf \(regeringen.se\)](#)

Förslag till handlingsprogram för bevarande av de samiska språken. Sametinget, 2020.
[Förslag till handlingsprogram för bevarande av de samiska språken \(sametinget.se\)](#)

Lägesrapport: De samiska språken i Sverige 2020. Sametinget och Samiskt språkcentrum, 2021
[SAT Samiskt språkcentrum Lägesrapport 2020 slutlig_210212br \(sametinget.se\)](#)

Handläggare
Alexandra Karlsson

Tjänsteskrivelse - Delegationsärenden 2021-05-08 - 2021-09-08

Sammanfattning av ärendet

Kultur- och fritidsnämnden har överlåtit sin beslutanderätt i vissa frågor enligt delegationsbestämmelserna. De besluten ska återredovisas till nämnden, men det innebär inte att nämnden omprövar eller fastställer delegationsbesluten. Däremot får kultur- och fritidsnämnden återta delegeringen, eller själv fatta beslut i ett enskilt ärende genom att ta över det.

Här nedanför presenteras de delegationsbeslut som har registrerats under perioden 2021-05-08 – 2021-09-08.

Datum	Punkt i delegationsbestämmelserna	Beskrivning av delegationsbeslutet	Beteckning	Diarienummer
2021-09-07	00126-2021	Delegationsbeslut - Bidrag Doc Lounge filmvisning Julia & Jag	17049	00126-2021
2021-09-06	00047-2020	Delegationsbeslut - Förlängning av återkallande av delegation för tjänsteresor samt deltagande på kurser och konferenser för förtroendevalda	17047	00047-2020
2021-09-06	00119-2021	Delegationsbeslut - Bidrag Konstens vecka 2021	17046	00119-2021
2021-08-27	00130-2021	Delegationsbeslut - Ponnytravtävling SM i Monté 2021	17017	00130-2021
2021-08-17	00122-2021	Delegationsbeslut - Bidrag Regionmästerskap i tennis 2021	16982	00122-2021

Handläggare
Alexandra Karlsson

Datum	Punkt i delegationsbestämmelserna	Beskrivning av delegationsbeslutet	Beteckning	Diarienummer
2021-08-16	00113-2021	Delegationsbeslut - Yttrande - Remiss riktlinje jämställdhet	16954	00113-2021
2021-07-15	00078-2021	Ändringsbeslut - Ansökan - Reklam på Hofvallen	16932	00078-2021
2021-07-15	00108-2021	Ändringsbeslut - Bokning och tillgång till Hofvallen	16909	00108-2020
2021-07-09	00107-2021	Delegationsbeslut - Bidrag TV-pucken 2021	16960	00107-2021
2021-07-06	00066-2021	Delegationsbeslut - Yttrande - Medborgarförslag - Konstgräsplan utanför Torvalla skola/Råplan	16951	00066-2021
2021-06-30	00174-2020	Delegationsbeslut - Restriktioner inom kultur- och fritidsverksamheten med anledning av Corona/Covid-19	16949	00174-2020
2021-06-24	00103-2021	Delegationsbeslut - Bidrag Östersundsrollen 2021	16934	00103-2021
2021-06-14	00050-2021	Delegationsbeslut - Beslutsattester 2021	16850	00050-2021
2021-05-28	00014-2021	Delegationsbeslut - Bidrag SM i enduro 2021	16638	00014-2021

Handläggare
Alexandra Karlsson

Datum	Punkt i delegationsbestämmelserna	Beskrivning av delegationsbeslutet	Beteckning	Diarienummer
2021-05-27	00174-2020	Delegationsbeslut - Restriktioner inom kultur- och fritidsverksamheten med anledning av Corona/Covid-19	16856	00174-2020
2021-05-26	00048-2021	Delegationsbeslut - Avbetalningsplan Östersunds FK	16851	00048-2021
2021-05-26	00047-2020	Delegationsbeslut - Återkallande av delegation för tjänsteresor samt deltagande på kurser och konferenser för förtroendevalda	16849	00047-2020
2021-05-24	00073-2021	Delegationsbeslut - Bidrag St Olavsloppet 2021	16841	00073-2021
2021-05-21	00089-2021	Delegationsbeslut - VM Draghund 2022	16818	00089-2021
2021-05-19	00085-2021	Delegationsbeslut - Lit é kul 2021	16765	00085-2021

Förvaltningens förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämnden godkänner redovisningen av ovanstående delegationsbeslut.

Underlag för beslut

- Kultur- och fritidsförvaltningens förslag till beslut 2021-09-09

KALLELSE
Kultur- och fritidsnämnden

Datum
2021-09-10

Sida
1(1)
Diarienummer
KFN 00002-2021

Meddelanden

KALLELSE
Kultur- och fritidsnämnden

Datum
2021-09-10

Sida
1(1)

Diarienummer
KFN 00003-2021

Överläggnings- och informationsärenden